

BARKÓCZY KRISZTINA LEVELEI FÉRJÉHEZ,
KÁROLYI SÁNDORHOZ

Második kötet (1712–1724)

A Magyar Nemzeti Levéltár
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára Kiadványai
II. Közlemények, 49.

„...AZ ISTEN IS AZT SEGÍTI, AKI IPARKODIK.”

BARKÓCZY KRISZTINA
LEVELEI FÉRJÉHEZ,
KÁROLYI SÁNDORHOZ

Második kötet: (1712–1724)

Közreadják:
Kovács Ágnes
Fogarassy Zoltán

Nyíregyháza, 2017.

Sorozatszerkesztő:
KUJBUSNÉ MECSEI ÉVA

*Szerkesztette,
jegyzetekkel és mellékletekkel ellátta:*
KOVÁCS ÁGNES

Lektorálta:
MÉSZÁROS KÁLMÁN

Borítóterv és technikai szerkesztés:
DOMOKOS GYÖRGY

A címlapon:
A nagykarolyi Mindenszentek plébániatemplom az első piarista rendházzal.
A 18. századi, ismeretlen személytől származó, eredeti példányról Meinig
Artúr által 1892-ben készített másolat a Piarista Rend Magyar Tartománya
Központi Levéltárában, Vanke József (1821–1904) hagyatékában.

A kötet kiadását támogatta:

ISSN 2415-9263
ISBN 978-963-7240-85-0

Felelős kiadó Kujbusné dr. Mecsei Éva igazgató MNL SZSZBML
Készült a Kapitális Kft. nyomdájában, Debrecenben, 300 példányban
Felelős vezető: Kapusi József

TARTALOM

Bevezetés	7
Forráskiadványok és szakirodalom	15
Levelek	17
1712. január 31. – 1712. október 25.	17
1713. június 30.	150
1714. szeptember 2. – 1714. december 27.	152
1715. március 5. – 1715. december 22.	188
1716. március 9. – 1716. június 28.	222
1717. január 19. – 1717. december 21.	226
1718. február 27. – 1718. december 30.	266
1719. január 3. – 1719. december 30.	282
1720. január 6. – 1720. július 14.	318
1721. január 14. – [1721.] december 21.	378
1722. január 27. – 1722. december 4.	462
1723. február 4. – [1723.] december 8.	557
1724. január 16. – 1724. február 11.	624
Az I. kötetbe való levél [1710. augusztus]	632
Függelék	633
Rövidítések	633
Idegen és régi szavak jegyzéke	634
A levelekben említett jeles napok és egyházi ünnepek	644
Régi mértékek és pénznemek	646
Személynévmutató	
Helynévmutató	

BEVEZETÉS

„Habent sua fata libelli.” Bár Terentius Maurus gyakran idézett mondata a könyvek fogadtatására, azaz az olvasó felfogóképességére (pro captu lectoris) és ízlésére utal, megállapítását – meglehetősen, vitathatóan –, a könyvek létrejöttének és megjelenésének idejére vonatkozóan is találónak érzem. Valószínűleg nem véletlen, hogy – különböző okokból – a Károlyi házaspár levelezésének kiadásához bő két évtizedre volt szükség, s hogy nemcsak a férj és a feleség írásainak, hanem a Barkóczy Krisztina leveleit tartalmazó két kötetnek a kiadása között is hosszú időszak telt el. Ez a tény ugyanis egyszerre jelent hátrányt és előnyt. Nyilvánvalóan hátrány, az említett körülmények miatt viszont elkerülhetetlen, hogy mindegyik kötet Bevezetésében szó esik a levélírókról, leveleik információgazdagságáról, a forrásközlés elveiről. Ám az ismétlődéseknél is sajnálatosabb, s ez Barkóczy Krisztina férjének szóló levelei ismeretében igazolódik vissza leginkább, hogy annak idején nem párhuzamosan történt a házastársak általában egymásra reagáló írásainak összegyűjtése és publikálása. Most látszik igazán, hogy ez esetben valószínűleg több hasznos jegyzet, s kevesebb téves adat került volna a Károlyi-levelekhez készült mellékletekbe. Ugyanakkor előny, hogy a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában csak a Károlyi-levelek megjelenését követően kezdődött meg a családi levéltár anyagának rendezése és digitalizálása, amely jelentősen megkönnyítette, illetve megkönnyíti a korszakkal foglalkozók dolgát. Biztos vagyok abban, hogy enélkül jónéhány Barkóczy-levél hiányozna a mostani kiadványból. További előny, hogy a közelmúltban – főleg a Rákóczi-szabadságharc 300. évfordulója alkalmából – több iratpublikáció, könyv és tanulmány látott napvilágot, amelyek eredményeit a II. kötet munkálatainál szintén jól lehetett hasznosítani.

Barkóczy Krisztina (1671–1724) és Károlyi Sándor (1669–1743) 1689-ben kötöttek házasságot, s másfél évtizedig a kelet-magyarországi főúri családok szokásos életét éltek. A férj, Szatmár vármegye főispánjaként időnként ugyan elutazott Pozsonyba vagy Bécsbe, de ez csak alkalmi távolléteket jelentett, amelyek nem voltak se rendszeresek, se hosszúak. Amikor azonban Károlyi csatlakozott a Rákóczi-szabadságharchoz, amelynek rövidesen egyik meghatározó személyisége lett, gyökeresen megváltozott a helyzet. Csak ritkán bukkant fel otthonában, s a feleségével való kapcsolattartásban megnőtt a levelezés jelentősége. Ahogyan azt már az eddig megjelent kötetek Bevezetésében és „A személyes történelem forrásai” c. konferencián elhangzott előadásban is jeleztem, a házaspár levelei rendkívül értékes kordokumentumok. Kölcsönös vonzalmuknak, az egymás iránti feltétlen bizalomnak, azonos értékrendjüknek (sőt, még

tulajdonságaik – erényeik és gyengéik – hasonlóságának is) köszönhetően nemcsak a privát szférájukról tájékoztatnak, hanem szűkebb-tágabb környezetük eseményeiről, olykor fontos közügyekről is. Ráadásul sohasem felületesen, hanem részletesen és élvezetes stílusban.

Az 1703-ban kialakult életforma, különböző okokból, 1711 után is folytatódott. Részben azért, mert Károlyi, a szabadságharcban és az azt lezáró szatmári megegyezésben játszott szerepe miatt, országosan ismert és megbecsült, befolyásos rendi politikussá vált, akit hivatalos elfoglaltságai gyakran szólítottak Pozsonyba és Bécsbe. A pacifikációban szerzett érdemeire való tekintettel altábornagyi kinevezést és grófi rangemelést nyert szatmári főispán, az 1741. évi kivételével, valamennyi országgyűlésen részt vett, s a hosszú időn át háborúk sújtotta ország újrászervezése céljából létrehozott Systemetica Commissio két bizottságának elnökeként orosz-lánrésze volt a közigazgatás, a gazdaság és a hadügy megreformálását tartalmazó tervezet kidolgozásában. 1723-ban az uralkodó belső titkos tanácsossá, 1724-től a Helytartótanács tanácsosává nevezte ki. A tisztségeiből adódó feladatok ellátása szinte megkövetelte, hogy a magyar és a központi kormányzati szervekhez közeli lakhellyel is rendelkezzen, s ugyancsak ezt kívánta fia, Ferus érdeke, akinek a taníttatását igen fontosnak tartotta. Ezért került sor 1713-ban Pálffy János bátorkeszi jószágának zálogba vételére, amely 1725-ig, a surány-megyeri, majd tótmegyeri uradalom megszerzéséig a család északnyugat-magyarországi bázisa volt. Károlyi minden igényt kielégítő udvarházat építtetett a kiváló adottságú birtokon, amely Esztergomhoz, Komáromhoz és Érsekújvárhoz is közel volt, hogy felesége és gyermekei jól érezzék ott magukat. Barkóczy Krisztina azonban csak ritkán töltött néhány hétnél több időt Bátorkesziben. A família érdekeit korábban is szem előtt tartó, ambíciózus családfő ugyanis, megnövekedett presztízst kihasználva, vele egyetértésben, újabb, a nagykárolyi uradalomtól távoleső birtokokat szerzett. Az ezek működtetésével járó teendők szükségszerűen a házastársak közötti munkamegosztáshoz, következésképpen gyakori különélésükhöz vezettek, mivel a 18. század első felében, kiváltképpen Kelet-Magyarországon, a földesúri gazdálkodás még nem nélkülöz(het)te tartósan az uraság jelenlétét, hiszen a birtokigazgatásban később meghatározó szerepet játszó, korszerű uradalmi apparátus csak kialakulóban volt. Különböző célból természetesen a Károlyi házaspárnak is voltak alkalmazottai, nem is kevesen, de ezek többsége voltaképpen kliensként szolgálta Károlyit, mint patrónust. Ebbe a viszonyba nem fért bele a szakértelem megkövetelése és a szigorú számonkérés, mivel ezeknél a szempontoknál nagyobb súllyal esett latba a kölcsönösség és a megbízhatóság. Legalábbis elvileg, mert a levelekből az derül ki, hogy egyes uradalmi tisztségviselők esetében nemcsak a hozzáértés hiánya okozott gondot, hanem a hanyag munkavégzés és a rájuk bízott javak hűtlen kezelése is.

Barkóczy Krisztina férje elvárásainak megfelelően, de vele egyenrangúként, főleg a kelet-magyarországi uradalmakban felügyelte a gazdaságot. Bár ő maga is jól értett a gazdálkodáshoz, igen fontosnak tartotta, hogy társát mindenről tájékoztassa és kikérje véleményét. Barkóczy Krisztinának ugyanis annak ellenére, hogy 1712-től lényegében helyreállt a közbiztonság – csak 1717-ben okozott nagy riadalmat egy tatárbetörés –, számos nehézséggel kellett megküzdenie. Állandó problémát jelentett a munkaerő- és a pénzhiány, amelyet se a svábok betelepítése, se a korábbi katonaelemek visszatérése a civil életbe, se a kölcsönök nem tudtak megoldani. A hadjárások és a pestisjárvány miatt szinte teljesen elpusztult vidéken tovább rontották a termelés feltételeit a mostoha időjárási körülmények is. Egyszer a dermesztő hideg, máskor az aszály miatt megsemmisült a termés, elhulltak az állatok, s nem csak a jobbágyság, hanem az uraság és környezete ellátása sem volt mindenkor biztosított. 1712. március 23-án Olcsván kelt levelében pl. arról panaszkodott Károlyiné a férjének, hogy „miolta it vagyok is, 3 s 4 falut is feljártatok, mégsem találni egy tyúkot pínzen.” Amikor pedig viszonylag jó termésnek örülhettek, az értékesítés okozott nehézséget. Károlyi mindezt pontosan tudta, s hogy felesége dolgát megkönnyítse, rendszeres utasításokkal látta el alkalmazottait. Ennek ellenére előfordult, hogy egy-egy feladatkörben többen váltották egymást, néhányan viszont, nyilván az uraság meglegedésére tevékenykedők, több tisztséget is viseltek egyidejűleg.

A házaspár gyakori különélésében az is szerepet játszott, hogy Barkóczy Krisztina nem hagyhatta magára az Ugocsa vármegyében birtokos, régóta özvegy és beteges anyját, és az Erdélybe férjhez ment, de rosszul sikerült házasságban élő, ezért súlyos lelki traumával küszködő lányát, Klárát és unokáit sem. Gyámoltásuk őt is megviselte, mert a betegség sűrűn látogatta a családot, s – korábban elhunyt négy gyermekén kívül – többeket is elvesztett szerettei közül. 1714-ben meghalt első, csak néhány hónapot élt unokája, a nagyapja után Sándornak keresztelt kisfiú, 1718-ban anyja, Koháry Judit, 1723 végén a veje, aki hat gyermeket hagyott hátra. Sokat aggódott a férje és a saját megromlott egészsége miatt is. Nem a haláltól félt, hanem a kiszolgáltatottságtól, és attól, hogy segítség helyett teher lehet családjá számára. Utolsó éveiben, amikor a fájdalom, a tehetetlenségérzet és a sorscsapások szinte állandó kísérőiül szegődtek, a mélyen hívő asszony a vallásban keresett vigaszt, és abból merített erőt a további helytálláshoz. Meggyőződése volt ugyanis, hogy az embernek minden helyzetben el kell végezni a feladatait, hogy – az isteni akarat magasabbrendűsége ellenére – az egyén is felelős döntéseiért és sorsa alakulásáért – ahogy ezt a kötetetek mottójául választott idézetek is tükrözik.

Károlyiné nagyon sokat tett az Északkelet-Magyarországon gyenge pozícióval rendelkező katolikus egyház megerősítéséért, s a Tiszántúlhoz való ragasz-

kodásában ez a szempont is sokat nyomott a latba. Amikor férje Bátorkeszibe invitálta, azzal érvelt a maradás mellett, hogy távozásával „mind klastrom, s mind pápistaság gyarapodása füstöt vet.”

A költözéstől való ódzkodásban az is szerepet játszott, hogy az eszes, lényeglátó és olvasott asszony jól érzékelt a kelet- és nyugat-magyarországi, illetve birodalmi arisztokrácia életvitele közötti különbséget, a körülötte végbemenő változásokat, amelyeknek részben nem tudott, részben nem is akart megfelelni. Németül nem beszélt, az új divat szerinti öltözködéstől és a szalonok világától is idegenkedett, ám büszke és önérzetes lévén, nehezen viselte volna a megalázó helyzeteket. Élete végig megmaradt a hagyományokat követő, a házi tűzhelyet őrző, környezetéről gondoskodó paternalista nagyasszonynak. Férje, országos szintű politikusként, nem engedhette meg magának ezt az életmódot, de kapcsolataiban, az elesettek és a rászorulókat támogatásában, feleségéhez hasonlóan, ő is inkább a 17., mint a 18. századi főúr típusát testesítette meg.

Barkóczy Krisztina és Károlyi Sándor nagy árat fizetettek családjuk látványos társadalmi emelkedéséért és vagyonosodásáért. Egyéni boldogságukat áldozták fel ennek érdekében, mert mindketten meg voltak róla győződve, hogy ez a kötelességük. Bár örömből és szórakozásból kevesebb jutott nekik, mint problémából és bánatból, sohasem futamodtak meg a feladatok elől. Egymástól sokszor távol, de mindig egymás támaszaiként tették a dolgukat. A gyakori különélés azonban súlyos megpróbáltatást jelentett számukra. Különösen a feleség szenvedett tőle, hiszen Károlyi, helyzetéből adódón is, élénk társasági életet élt. Barkóczy Krisztina – a kutatás szempontjából – felbecsülhetetlen értékű levelei azonban nem csak a küzdelmes mindennapok, hanem egyre nyomasztóbbá váló magányának krónikái is.

Barkóczy Krisztina leveleit, az I. kötethez hasonlóan, az eredetiek alapján adjuk közre, s csak ezek hiánya esetén használtuk az Éble-féle másolatokat. Ennek megfelelően az iratok lelőhelyei a következők: Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (MNL OL) P 396. 1. Ser. I.; P 398.; P 1507. 19. cs. III. Az I. kötethez képest a jelenlegi jóval több keltezetlen levelet, illetve levéltöredéket tartalmaz. Utóbbiak egy részét egyértelműen, a többit, továbbá a hiánytalan, ám datálatlan leveleket csak nagy valószínűséggel, tartalmuk alapján sikerült a helyére illeszteni. A besorolásban sokat segítettek Károlyi Sándor feleségéhez, illetve Károlyinéhoz az anyjához, Koháry Judithhoz intézett levelei. Annál is inkább, mert a kronológiai rendezésben sem a lapszámok, sem a levéltári számok nem mérvadóak, s néhány levélről a levéltári szám is hiányzik. Valószínűleg azért, mert annak idején azt a címzésre nyomtatták, amely elkallódott vagy megsemmisült. A publikált 371 levél közül – amelyeket az I. kötethez igazítva folytatólag számoztam – egy hely és dátum nélkülinek (MNL OL P 398. No.

37 546.) az I. kötetben kellett volna megjelennie, mivel tartalma alapján 1710-ben íródott. Ezt a levelet, megjegyzéssel, a kötet végére helyeztem. Az általában jó állapotú levelek között egy olyan volt (MNL OL P 398. No. 37 545.), amely több darabra szakadt és hiányos, ezért közölhetetlen. Két esetben pedig az eredeti levéltől elkeveredett, érdemi információt nem tartalmazó külső címzés közlésétől kellett eltekintenünk.

Az immár teljesnek tekinthető Károlyi–Barkóczy-levelezés ismeretében az is világosan látszik, hogy célszerű lenne egy új hibajegyzék elkészítése, különösen Károlyi Sándor leveleihez. Nemcsak a fent említett okok miatt, hanem azért is, mert az ő leveleinek egy részét Éble Gábor másolatai alapján közöltük, amelyekben igen sok a pontatlanság. De akad javítanivaló a Barkóczy-levelek I. kötetében is. Például a Lövőről 1704. január 25-én kelt levél valójában egy évvel későbbi, ám nem figyelve eléggé a tartalmára, annak idején nem vettem észre a levélíró tévesztését. Vagy utalhatnák arra is, hogy néhány személyt (Horog, Kalis stb.), akiket korábban nem sikerült, mostanra már azonosítani tudtam.

Az iratközlés elveit illetően csak ismételni tudom az I. kötetben megfogalmazottakat, a rend kedvéért mégsem tekinthetek el tőle. Erre a kiadványra is a korhű és a modern átíró szövegközlés elvei jellemzőek, mert változatlanul az volt a cél, hogy – elsősorban a kiejtésben – megőrizzük a nyelvtörténeti jellegzetességeket, s lehetőleg elkerüljük az olvasási nehézséget okozó betűhív átírást. Ezért a mai helyesírást tekintettük mérvadónak az ékezetek, a központosítás (amelyeket egyébként Barkóczy Krisztina csak ritkán használt), valamint a kis és nagy kezdőbetűk használatánál, továbbá a szavak külön- és egybeírásánál. A hangérték szerint átírtuk az *u*, *v*, *i*, *y*, *ÿ* betűket, s a mai írásmódot alkalmaztuk a hasonulásoknál és a mássalhangzó-összeolvadásoknál (pl. *allyas*, *ál/d/gya*, *széllyel*, *tellyes*, *tudgya* helyett *aljas*, *áldja*, *széjjel*, *teljes*, *tudja*). Elhagytuk a nyújtó (henye) *h*-t, a *cz*-ből a *z*-t (pl. *megh tudván*, *czafra(n)g* helyett *mehtudván-t*, *cafra(n)g*-ot írtunk), s a kettősbetűknek megfelelő betűkapcsolatokat ugyancsak a mai helyesírás alapján közöljük (*gi* v. *gj*, *ni* v. *nj* helyett *gy*, *ny* stb.). Ahol a kiejtés szempontjából nincs jelentősége, hogy az eredeti vagy a mai írásmódot használjuk, az utóbbit alkalmaztuk (pl. *visgal* helyett *vizsgál*, *egesseg* helyett *egészség*), ahol viszont van, meghagytuk az eredetit (pl. *jesuita*, *ros*, *sidó*, *sindely*, *tósér* stb.). Egyébként a mássalhangzókat általában változatlanul hagytuk, s csak akkor módosítottuk – főleg megkettőztük –, ha az értelmezés megkívánta. Ezt az elvet követtük akkor is, ha a levélíró ugyanazt a szót ugyanazzal a jelentéssel, hol egy, hol két mássalhangzóval írta (pl. *ara*, *arra*). A családneveket és a földrajzi neveket minden esetben betűhíven közöltük, csupán a hiányzó ékezeteket pótoltuk (*Czompo* helyett *Czompó*, *Madar* helyett *Madár*, *Kolosvar* és *Rosnyo* helyett *Kolosvár* és *Rosnyó* stb.). Akkor is így jártunk el, ha Barkóczy Krisztina nem volt következetes egy-egy családnév leírásában (pl. *Eötvös*, más-

kor azonban *Etvös, Ötvös*). A keresztneveknél azonban – Károlyiné saját kezű aláírását kivéve – modernizáltunk, pl. *Lőrincz* helyett *Lőrincet*, *Suska* helyett *Zsuzskát* írtunk. A rövidítéseket dőlt betűvel oldottuk fel, a saját kiegészítéseinket szögletes zárójelbe [...] tettük. A nyelvtani szempontból hibás szövegre (pl. ahol nincs egyeztetve az alany és az állítmány száma) felkiáltójellel [!], az olvashatatlan vagy bizonytalan olvasatú, illetve értelmezhetetlen szavakra kérdőjellel [?] hívtuk fel a figyelmet, sőt, esetenként magyarázatot is fűztünk hozzá jegyzetben.

A *talán* szót, amelyet Barkóczy Krisztina következtelenül, hol *m*-mel, hol *n*-nel írt, az I. kötetben következetesen *talám*-nak írtuk, mivel ott döntően ebben a formában fordult elő. A jelenlegiben viszont a *talán*-változat mellett döntöttünk, mivel az itt közölt levelekben ez az írásmód a gyakoribb. 16 levél – nem Barkóczy Krisztina kezétől származó – címzése francia nyelvű, amelyekben szintén vannak hibák (pl. *d'État* helyett *détát*), illetve következtelenségek (pl. a *marsall* szó hol franciásan, hol németesen, hol „keveréknyelven” van írva: *Marechal*, *Marschall*, *Mareschall*, *Marchal*). Ezeket változatlanul hagytuk, csak a fordításukat közlöm jegyzetben. Van néhány levél, amelyet anyja tollbamondása alapján, Károlyi Klára írt, s kettejük „helyesírása” természetesen eltérő. A személyiségüket tiszteletben tarva, a különbségeket nem akartuk elüntetni, s ezzel magyarázható, hogy bizonyos szavak írása (pl. az *úr*, *uram*, amelyeket Károlyiné mindig nagybetűvel, lánya viszont többnyire kisbetűvel írt) nem következetes. Ugyanez vonatkozik bizonyos személyek nevének írására is: Szent-Iványi nevét Barkóczy Krisztina külön, általában rövidített formában (*Szent-Iványi*), Klára egybe írta.

A kötethez jegyzetek és mellékletek készültek a levelek nyelvezetének és tartalmának jobb megértése érdekében. Az ebből a célból leggyakrabban használt szakirodalmat, illetve a már kiadott forrásokat ld. a Bevezetés után! A függelékhez tartozik még három jegyzék (Idegen és régi szavak, Jeles napok és egyházi ünnepek, Régi mértékek és pénznemek), valamint személy- és helynévmutató. Itt kell megjegyeznem, hogy a különböző szentek napjaként csak azt a napot, illetve napokat adtam meg, amelyekre a levélíró hivatkozott (pl. Szent István napjaként augusztus 20-át, holott Szent István protomártír napja december 26-a). A személynévmutató összeállításánál ugyanazt a gyakorlatot követtem, mint az I. kötet esetében. Mindenkit felvettem a jegyzékbe, de ezúttal sem sikerült mindenkit azonosítani. Leginkább akkor, ha valaki csak a családnévén szerepel, miközben más is viselte ezt a nevet. Ilyenkor – ha nem tudtam egyértelműen tisztázni a személyazonosságot – csak a vezetéknevet tüntettem fel a mutatóban. Igen jól példázzák ezt az Andrásyak, akik közül, a feleségeket nem számítva, öt családtagra is történik utalás a levelekben. A csíkszentkirályi és krasznahorkai Andrásy György és István valamint Andrásy Jeremiás

– egy másik ágból – esetében sikerült az azonosítás, de Andrassy Ferencet és Zsigmondot, akik ráadásul hasonló tisztséget (prefectus) viseltek, sokszor csak nehezen, vagy egyáltalán nem tudtam egymástól megkülönböztetni. Annak ellenére, hogy a személyazonosságuk tisztázása céljából Károlyi Sándor feleségéhez írt leveleit is figyelembe vettem.

Tekintettel arra, hogy a Károlyi házaspár Barkóczy Krisztina édesanyját következetesen „Anyám, Asszony, Asszonyom Anyám”-nak, vejüket „Fiam, Fiam Uram”-nak, lányukat „leányom”-nak, fiukat „fiam”-nak nevezte, unokáikat pedig többnyire becézve emlegették, a mutatóban azokat az oldalszámokat is felüntettem a nevük után, ahol az említett formában történik rájuk utalás.

A levelekben említett nők esetében, amennyiben ismerjük a lánykori és az asszonynevet is, mindkettőt (ha valaki többször is férjhez ment, valamennyit) felvettem a mutatóba, az oldalszámokat azonban csak a leánynévnél adtam meg. A bibliográfiában hivatkozott szerzők, szerkesztők stb. neve nem szerepel a névmutatóban.

A levelek másolásában ezúttal is komoly segítséget nyújtott Fogarassy Zoltán, amelyet – az I. kötethez hasonlóan – azzal szeretnék megköszönni, hogy a forráspublikációt kettőnk neve alatt jegyzem. Hálával tartozom továbbá Mézszáros Kálmán történésznek kollegiális szívességből végzett, hozzáértő lektori munkájáért, és Laczlavik Györgynek, a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára Főosztályvezetőjének, aki a levelekről jó minőségű fénymásolatokat bocsátott rendelkezésemre, valamint mindazoknak, akik hasznos információval járultak hozzá egy-egy probléma tisztázásához Végül, de nem utolsó sorban, illesse köszönet a Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltárának vezetőjét, Kujbusné Mecsei Évát, akinek a javaslatára az intézmény befogadta a kéziratot, továbbá a Nemzeti Kulturális Alapot és a Magyar Nemzeti Levéltárat, amelyek támogatásukkal lehetővé tették annak megjelenését.

Debrecen, 2017 májusában

Kovács Ágnes

FORRÁSKIADVÁNYOK ÉS SZAKIRODALOM

- Bánkúti Imre – Mészáros Kálmán: Már nem háború, de még nem béke. Iratok a Rákóczi-szabadságharc végnapjainak történetéhez (1711, május–június), Hadtörténelmi Közlemények. 2012. 1087–1137.
- Barkóczy Krisztina levelei férjéhez, Károlyi Sándorhoz. Első kötet (1698–1711). Közreadják: Fogarassy Zoltán, Kovács Ágnes. Szerkesztette, jegyzetekkel és mellékletekkel ellátta: Kovács Ágnes. Debrecen, 2011.
- Bene regi – A király javára. Ebergényi László császári altábornagy szerepe a szatmári békekötésben. Ebergényi László válogatott levelei és Bivolínyi István töredék naplója (1710–1711). A levelezést sajtó alá rendezte, a bevezetőt és a mutatókat összeállította Mészáros Kálmán. A latin nyelvű naplót fordította és jegyzetekkel ellátta Bánkúti Imre. Budapest, 2010.
- Éble Gábor – Pettkó Béla: A nagy-károlyi gróf Károlyi család összes jószágainak birtoklási története I–II. k. A család megbízásából kiadja gróf Károlyi László. Budapest, 1911.
- Éble Gábor: Az eszedi uradalom és Nyíregyháza. Gazdaságtörténeti tanulmány. Budapest, 1898.
- Éble Gábor: Károlyi Ferencz gróf és kora (1705–1758). Budapest, 1893.
- Gróf Károlyi Sándor önéletírása és naplójegyzetei. Kiadta: Szalay László. Magyar Történelmi Emlékek. IV. k. Pest, 1865.
- Heckenast Gusztáv: Ki kicsoda a Rákóczi-szabadságharcban? Életrajzi adattár. Sajtó alá rendezte, kiegészítette és az előszót írta: Mészáros Kálmán. Budapest, 2005.
- Károlyi Sándor levelei feleségéhez (1704–1724). I–II. k. Közreadják: Csobó Péter, Fejes Judit, Kovács Ágnes, Kovács Zoltán, Restás Attila, Szabó Zsolt, Wiedemann Krisztina. Szerkesztette, jegyzetekkel és mellékletekkel ellátta: Kovács Ágnes. Debrecen, 1994.
- Kovács Ágnes: Károlyi Sándor. Budapest, 1988.
- Kovács Ágnes: Károlyi Sándor és Barkóczy Krisztina levelezése. In: A személyes történelem forrásai. A Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára Kiadványai I. Évkönyvek 20. Sorozatszerkesztő: Kujbusné Mecsei Éva. Szerkesztette: Galambos Sándor, Kujbusné Mecsei Éva. Nyíregyháza, 2014.
- Kovács Ágnes: Protektor és kliens sikeres együttműködése: Károlyi Sándor és Szent-Iványi János kapcsolata. In: Úr és szolga a történettudomány egységében – Társadalomtörténeti tanulmányok. In memoriam Vári András (1953–

- 2011). *Lords and Servants in History's Unity: Studies on Social History*. Szerk. Gyulai Éva. Miskolc, 2014. 59–67.
- Magyar helységnév-azonosító szótár. Szerkesztette Lelkes György. Budapest, 1992.
- Mészáros Kálmán: *II. Rákóczi Ferenc tábornokai és brigadérosai*. Budapest, 2006.
- Mikes Kelemen: *Törökországi levelek és misszilis levelek*. Sajtó alá rendezte Hopp Lajos, közreműködött Hazai György, Budapest, 1966. (Mikes Kelemen *Összes Művei*, 1)
- Nagy Iván: *Magyarország családai címerekkel és nemzékrendi táblákkal*. I–XII. Pest, 1857–1868.
- Takáts Sándor: *Szalai Barkóczy Krisztina (1671–1724)*. Budapest, 1910.

329.
Olcsva, 1712. január 31.

(MNL OL P 398. No. 37 031. és 37 538.)

[Külső címzés más kézzel:] *Tekintetes, Nagyságos Károlyi Sándor Kedves Uramnak ő Kegyelmének.*

Olcsva, 31. Januarii 1712.

Édes Szívem!

Mind Csobajbul, Kassáru írot leveleit, Édesem, *Kegyelmednek* szeretettel vettem, mellyekre edig válaszolni is kellett volna. Sőt, azon kívül is ugyan nehéz a lelk[em]nek, hogy ennyi ideig nem írtam, tudván, hogy *Kegyelmed* nyughatatlan afélébe,¹ s nem tudja mire vélni, hogy rúllunk nem érthet. De az átkozot Dombrád[i], hihető,² nem eset kedvére elmaradása, hírem nélkül hazament Baktáru. S *Kegyelmed* levelét vevén, a vármegyéknek szálló levelének párja iránt azonnal írtam neki (mivel itt, Kálóczival kerestetvén, sohol fel nem találta), de ara semmi választ nem vettem. S másodszer is írtam, az is odaveszet, mert csak Géresiéknek adtam volt. S mind ez napig is él-e, hal-e, hogy választ nem ad, nem tudom, s ara váraoztam. Ma már bizonyos embert küldtem, ha reggelre elérkezik, elküldöm. S ha nem, ugyancsak elbocsátom ezen levelemet *Kegyelmed* látogatására, Édes Lelkem. Adja *Isten*, találja fris jó egészségbe. Mi is mind fejenként *Isten* jóvoltából egészségbe vagyunk.

Megvallom, az Kassáru írot levelén *Kegyelmednek* megszorodtam vala, hogy a halgatás jovaltatot, s abul sokféle gondolkozásim voltak. Már mindennek békét hagyok, míg *Kegyelmed* újab levelét helybül nem veszem, nem nyugtatlanokodtatom az elmémet rajta.

Az jesuitákkal való dolgot bár edig is csak hatta volna rám *Kegyelmed*. Mind az hordók száma, s úgy az árának mivolta megvan magok ő *kegyelmek* pecsétje szerint. Csak *Pater* Madocsányi *Uram* marad[t] volna ot, nem volna most bajom. Az bánya[i] borokat Grabaricsra bíztam, kóstolja meg. Mihent tudósítását veszem, írok Kassára, csak igazítsa rám *Kegyelmed*, minthogy én forgottam benne. Bizony, én sem kívánom megszorítani ő *kegyelmeket*, de nehéz az, hogy tagadják, nállam lévén pedig írások.

Az malomkövet az baktai szekéren el nem küldhettem, mert éppen tiszta veszedelem az nagy göröngyök, számtalan jegek miá jární Bereg vármegyében. Próbáltam Gelényesig, csak egy csep hó sincs itt, a nagy, kegyetlen, száraz derek vannak. Sót küldtem azért a baktai szekerektül Nagy Gábor kezébe, maga

is kívánta a szőlőmunkára. Ha az követ elszállítják, elküldöm Meskó Uram számára ezután.

Az beregszászi borrral már háromszor is írtam Eötvös Uramnak, válaszom nincsen. Gyűlésről gyűlésre jár, úgy hallottam, ugyan munkálódik benne, tovább is szorgoztatom.

Nagy Gábor nekem semmit sem írt semmiről. 4 stokfist s mintegy ött csomónak intézhetni az plat[...].lot, szélllyelhulva, akit küldöt. Úgy mondja, Horog azt mondta, meglopták az úton, valamely vendégfogadóba megszálván. Mennyi híja, azt sem tudom, de talán inkább elhullatta, mert kioldva hozták. Az ágygombbrul mit végeztek, éppen semmit sem tudok.

Heleprontot nagy bajal elbocsátám, mert ki nem tölt, ami kellet volna. A magánakvalót, ígértem, utánna küldöm.

Fekete János még azután tudakozta, kijűjön-é? 400-nál többet nem küldöt. Vatai is követte már útját.

Az stukatúrás, most tudám meg, kipsz nélkül nem akart dolgozni. De az késő reménség lévén, kivált az erdélyi járás mely szapora, tapasztalható, mert még ekoráig sem jöttek ki az Fiam emberei is. Amint lehet, mészbül öntsék, meghagyom, csinálja. Vagy ha a kréta jó volna, mint Pater Selendi Uram dicsírte, megláttatom vélle.

Az búzáért az ittvalókat elindítottam volna még e héten, de elijesztettek, szélllyelromlik az szekerek is. Edig várakoztattam már. Vélem, megtörheték edig az utat, csak elküldöm holnap őket, s Nagy Andrást Kálmándrul véllek, hogy a sót eladja, s az búzát felrakassa.

Komlósi Mecenzéfre elküldöt az Aszony disznai iránt. Nagy Gábor anyja is mondta, venne százig valót. Oda is el hattam meni, mert oda nem hagyom hajtani bizontalanra, ezek mind reménségek. Már az makjok elfogy, nem túrhatja a földet a nagy fagy miá. [...]kon is lesz-é makja a hó miá, még végére nem mehettem. Debrecenbe is elküldöt volt Komlósi, hármával vennék húsz forinton. Ha valahogy el nem adhatnák, le ha verik, mert a hús leesik rüllok, ha makra nem kaphatnak. Máskínt ugyan, amint lehet mesterkedni eladásokba, el nem mulatom.

Talán üres vermet adot volt számba Kardos, mert 24 köből rosnál töb nem találtatod Hodászon az Aszonyén kívül. Most visgáltatom, mibe eset a fogyatkozás Károlyba. Kifáradok az írásbul, Isten engedelmebül szerdán oda akarok indulni. Pazitnyai,³ úgy látszik írásabul, szívesen kíván forgódni, de még semmit nem tud, mint novitius. Eléb szándékoztam Károlyba, de Prinyi Jánosné Aszonyoméék vannak nállam csötörtektül fogva. Boldogaszony napját is együt akarnók tölteni, de az pap megbetegedet. Inkáb hiszem, mise nélkül maradunk.

A jó gazda ránk hatta a gyalomköteleknek csinálását, régen kellet volna pedig készen lenni. Míg az elkészül, az kissebbel halásztatok vala. Az egész

héten igen vékony szerencse volt, ara vetnek,⁴ igen világos az jég. Az fonnivaló kenderemet is mind odaadtam kötélnek. Megesik, ha hálóm sem lesz.

Szépen köszönöm, Édesem, hogy *Kegyelmed* írja, ne fárasszam magamat, bajoskodjék Korda. De, Szívem, Ebergényi *Uram* históriája szerint a torma mézzel jó,⁵ kit talán *Kegyelmed* nem is hiszen. De ellenbe itt a méz is semmi torma nélkül. A kettő teszen valamit, amint nincs is panaszom szíves munkáján. Ami tüle lehet, el nem múlatja. Csakhogy ifjú, s el is felejtene a sokféléit, ha nem sürgetnék.

Kálóczit, nem reménlettem, oly kedvem szerint tudjon írni. Dombrádin kívül nincs mássa, épen kedvem szerint tud írni, nehezen bocsátom el magam mellől.

Az köntös készülne, az mint lehet. Boriska Aszony is beteg volt, s míg el nem jöt, ez a keresztúri bajlódik véle. Választot szép lenne, de a szirony köpedelem, nem tudja sodrani ez a veszet gombkötő. Most is kerestetem a másikat. Ha le találna jünni még a dietáig *Kegyelmed*, Édes Szívem, hozzon egynéhány záros iskatulyákat s záratlanokat is, ha lehet, s vagy hat téglázóvasat, jó nagyot, s kisedet is, kettőt a bécsi kötésekhöz, s ingvállakhoz alkalmasakat. Ugyan narancsszín materiát, job legyen a tafotánál, paplan kerületire az zöld paplanhoz Klára számára. S négy sing ugyanollyan szín gyenge tafotát vánkoshajakot beburítani. Tarka béllést íratam volt-é a francia kék mentém alá ahelylyet, kit a fiunknak adtam? Az hajszín bárson, kit Glacingerre bizot volt régen *Kegyelmed*, Édesem, magamnak hoszú mentének? S ugyan alávaló hiúz béllést most elhalasztom, várván az kívánt állapotoktul, mert ha roszt reménség lenne az haza jóvára néző dolgokba, még az angliai viselést⁶ is megunom, nemhogy bársonyra vágynék.

Turcsányi, hogy nem vit sem abroszt, sem asztalkeszkenőt az véknyakon kívül, azután tudtam meg, Szívem. Sültet vagy késeket⁷ bele ne takarjon, mert odalesznek. Újak pedig, kit Kereskényi hozot. Többször is rontották úgy már el ők. Vegyen gyócsot, vagy mit⁸ aféle szükségre.

Holmi dib-dáb leveleit *Kegyelmednek* fel sem küldtem, hanem a Pelsőcziét. *Gróf Csáki István Uram* is ír Szepes tájárul, oly nagy polítiával, mineművel edig még nem írt. Az Aszony pedig sőt kért, 10 küvel. Pínzen kérték, szégyenlettem adni. Ő *Kegyelmének* is, jól tevéen az Aszonnyal, most Lőcsére jártába, 6 küvel adattam.

Éva kisaszonyék már itt vannak. Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy *Krisztina* m.p.

Balla István s Péter, testvérattyafiak, porcsalmiak, armalis⁹ iránt reménkednének, hogy szerezne *Kegyelmed*. 200 Rénes forintot nállam is hattak, el is

költöttük. Manumissionnak párját az vármegye emberétül küldöm fel, Aspermontné¹⁰ Aszonyomtul változtak meg. Az original nélkül is meglehet, úgy mondták, féltik, eltéved, ha felküldik.

1 értsd: nyugtalan miatta 2 feltehetőleg 3 Pazitnai György 4 azzal magyarázzák 5 Utalás a Károlyi családdal bizalmas – sőt, távolról rokoni – kapcsolatban lévő Ebergényi László egyik levelében említett példabeszédre, amelyben a „torma ... avval dicsekedett, hogy ő mézzel igen jó”. Erre a méz azt felelte, „hogy ő torma nélkül is igen jó”. (Bene regi, 132.) Azaz Károlyné, tréfásan, így adta férje tudtára, hogy Korda az ő irányítása nélkül nem boldogulna. 6 az angolposztóból készült ruházat viselését 7 itt ér véget befejezetlenül a levél, amelynek – tartalma és az egykorú lapalji őrzél alapján – a hely és dátum nélküli, 37 538. sz. levéltörédék a folytatása 8 értsd: valami hasonlót 9 javítva erről: manumissio 10 A fejedelem nővére, Aspermontné Rákóczi Julianna

330.
Olcsva, 1712. február 3.

(MNL OL P 398. No. 37 032.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes és Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel íram. Poson vagy Bécs.

Istentül minden jókot kívánok Kegyelmednek, Édes Szívem!

Jöllehet csak mostanság írtam, Édesem, Kegyelmednek postai alkalmatossággal, mindazonáltal értvén, hogy Mikolai Uram felmegyen Kegyelmed után, újabban küldöm, Édes Szívem, ezen leveletem Kegyelmed udvarlására. Adja az Úristen, találhassa kívánt állapotba.

Mi mindnyájan egészségbe vagyunk Kegyelmed szolgálatjára. Megkezdték a táncot az ifjak, kivált Prinyi Pál Úrfi táncoltatja a feketét.¹ Klára elég kárt is valla, a képes kézrevalóját, ki is igen kedves vala, elejtvén, öszetapodták. A rubintos perecének is, egyiknek majd felét elejtvén, öszvetapodták, széllyel, darabonként találták meg. Ha mód adatnék benne, valami 20 vagy 25 szem hártagyöngyöt venni, volna szükségem rá, Szívem. Ha elmúlik is, meglehet. Valami teczin bécsi sodrot selymet, bárcsak két vagy három lotot, vetessen Kegyelmed, Szívem.

Az urbáriumot elküldöttem, s úgy az manumissio párját, akit recommendáltam vala előbbi levelemben. Az sőt már rakattam is a szekerekre, s adig tanácskozánk, csak elhagyók, mert felette mesze, s roszt útja is van. Azt mondják, tavaszt nem szántanak, aki odajár, az ökrön. Én csak elhagyám. Abbul is látszik,

hogy rossz az út, semmiféle kereskedők és szekerezők nem járnak. Még semmibe elő nem mehettünk.

Mai napon írja az Aszony, hogy az pásztora hazafutot, s bizonyosan mondja, hogy az Aszony sertésibe valami tolvajok, lovas és gyalog is volt benne, 20 párt kiválogatván, elhajtottak volt. De az harangot fé[1]reütvén, utánna mentenek, s visszanyerték. Most küldök vizsgálására, miként eset.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Olcsva, 3. *Februarii* 1712.

1 Károlyi Klárát

331.

Nagykároly, 1712. február 4.

(MNL OL P 398. No. 37 033.)

[Külső címzés:] Az én Kedves *Uramnak*, Tekéntetes és *Nagyságos* Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel írák.

Édes Szívem!

Isten kegyelmességébül békével ideérkeztem. Az estve írtam *Kegyelmednek*, hogy Mikolai *Uram* Olcsvára érkezvén, adják kezébe. Itten találtam Erős levelét, kiben írja, hogy az urbarium coramizálása után gondolkodot rúlla. Az várbeli korcsoma és ugyan más két örökös korcsma Lehoczki és Hostenczi nevén valók, s ugyan változandó két korcsmák, kik angariatim szoktak folyani. Szakmárt első, s másodiknak neveztetet Németiben is egy, az is angariatim való.

Désmával is tartozik az két város, bort, búzát, méhet felváltván. Németi pedig maga házi censusnak nevezendő kétszáz forinttal esztendőnkint. Ha succedálni találna az dolog, csak reá kén parancsolatot kérni. Valamik idejébe fiscus birodalmába voltak, azokat megmutathatná. Írja, hogy *Kegyelmednek* megírájam, de neve ne forogjon benne. Azért írtam meg, Édesem, ha kívántatik, tudhassa *Kegyelmed*.

Az harmincad iránt való dolgot recommendálom *Kegyelmednek*, Szívem. Azon is kér, hogy az károlyi lehessen filiálissa, mint Tavonath *Uram* levele tartja, kit *Kegyelmednek* küldöt párban, hogy filialisnak fogatot. Ezekbe, ha lehetne segíteni, nem kétlem, igyekezne tehetsége szerint megszolgálni.

Bezzeg, Szívem, jó nyereség lesz a borban, mert Korda most vacsorára nem találta bort, kit ihassunk. Lőrénél is rosszab sok benne, sőt ugyan semmirevaló. Egybül hozot károlyi gyalánt, de ez oly finum, alig hihetem, hogy meg nem csalta magát. Most hoztak egy falkát, még az akólatlan levén, azokat holnap fogom megkóstoltatni. Olcsvára is érkeztek, épenhogy elindultam, fenékgig fagyva hozták mind. Ítélje meg *Kegyelmed*, mi lesz belőlle. Az marhájoknak lába török, szekerek romlik, semmi hó nem levén. Egy-két hétig megyen, akit három nap kén menni. Lesz nyereségünk benne, de vis[s]za.

Az Aszony sertési, ha egy hegyen¹ el nem adatnak, úgy látom, az üdő, ha meglágyít, nem tudom, ki veszi. Hanem most küldök oda Debrecenbe, Szakmár-ra, szaggattatok ki, s behajtatom. Talán szakaszonként elkel. Csak nébelgés a Komlósi dolga is, úgy látom. Pasitnyai² nem derekasoknak mondja, aprósoknak nagyobb részét, sőt, a nagyját is kissebnek, a régi nyáj felénél valahogy vagyon.

Az ebédlő bótos palotánk valóba roszul van. A bótját általjarta a víz, végig is hasadt. Ha lehetne orvoslása, jó volna, de nehezen hiszem. Valóba bánom, igen jó ház lévén. Az rekeszeknek it fen már nem sok híja lészen, de még az közfalt ki nem rontották. Mire mehetek it minden dolgokba, már meglátom.

Maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Károly, 4. Februarii 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

Szakmár városa most egyszer királyi város akarna lenni. Ha megnyerné, a korcsma odalenne, ha máskint megmaradna is.

P.S. Toroczkai *Uram* tul jöt válasz a kipsz iránt. Talált egy Blaga nevű embert, aki azelőt Toroczkón a fegyvereket csinálta volna, ösmerheti is *Kegyelmed*. Az vállalt[a] fel, hogy készít, sokat nem ugyan. Már elég embert adot neki Toroczkai *Uram*, azt írja, de nem hiszi, igen mestere legyen. Pínzért is kiszálítja, mert a marha ot igen döglök. Az stukatúrás csak az kipszet akarta várni, de az késő lenne. Hanem meghattam, mészbül csak csinálja, vagy ha job volna a musai kréta, kit Pater Selindi *Uram* úgy dicsírt, próbálja, hiszen a címernek a közepibe való cifrázása maradna, ha lehet, utoljára, ha kipsz érkeznek, mert így az időt csak töltené.

1 értsd: egyszerre 2 Pazitnai György

332.

Olcsva, 1712. február 16.

(MNL OL P 398. No. 37 034.)

[Külső címzés más kézzel:] Monsieur, Monsiegnur le Comte Alexandre Károlyi, Generall Marschall Lieutenant du Camp et Conseiller d'état pour Sa Majestté Imperiale à Catholique presentamente. Par Offen à Presbourgh.¹

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Édes Szívem!

Kegyelmed Posenbul s Bécsbül írt leveleit egyszersmind Károlyba szeretettel vettem, Édesem. Örömet mindjárt válaszoltam volna reá, de ara váraoztam, az mely embert fel fog küldeni a *Nemes Vármegye*, minthogy Mikolai Kállóban megbetegedvén, újab embert kel választani helyébe. Ez ideig sem mehetvén végére, ki és mikor indul, ara váraoztam, remélnvén, hogy hamar megindul. De most is elképzettem,² *Kegyelmed* fogja sajnálni, hogy ritkán veszi leveletem, minthogy még csak egy levelet küldtem postára. Azt, ha veszi előre Mikolai, épen hármát vit volna. Némelyiket kézbe is kerítettem már, s most küldöm, de még van nálla.

Az ottvaló dolgokrul tudósítását, hogy jó reménséget nyújt a következő jóra, s nem úgy tapasztaltatik, amint hirdetődöt, örömmel értem. Adja *Isten*, kimenetelének végérül annál is jobban örvendezhessünk. Másfelől bizony nem kevéssé gondolkozom, ha az dietáig kintelenítetnék *Kegyelmed* ot mulatni, minemű költségbe kellene esni, adósítani magát. Attul, megvallom, irtózom, mert tudom, maga kárával is meg kel osztán lenni.

Pulyainak³ a pínzt valamint s hogy, azon leszek, elküldjem, noha igen szűk körülöttem. Minthogy az igen rosz utak miá semmiféle kereskedő nem járhat, semmit sem tehetni pínzé, ami volna is. A söt nem keresik, hanem most már értvén, hogy az többihez is van reménség, Salamon sidónak adok 1000 küvet. Nem teheti ugyan mind le az árát, de ottan⁴ árul, s jütön jü be az pínz. Máskint is már lakni ideköltözöt, s az portékája itten vagyon.

Az bor sem kel, mert mindenüt ött poltúrán árulják, söt Szakmárt eddig még csak négyen. Szegíny is tavasz, semmi nélkül is elvesz. Öt poltúrára hadtam kezdeni, máskint creditumra akartam *Kegyelmed* memorialissa szerint elsőbe próbálni, de eze[l] rajtunk vesznének.

Jöllehet, ha mit másokra vethetnék a nagy kárba, azon volnék, most hajtaván együvé ökö. Elyóssel adják egyiket a másokra. A vétel volt-e rosz vagy azután vesztegették meg,⁵ elég az, sem Ellyós, sem Szodorai vásárlásába nem találtatik csak egy is, akit számomra foghassak. A váraljaiak iszonyú sová-

nyak, a mezőbe pedig törődöt ízük, aki jobbatka volna is. Hihető, a sok félbeállítás okozta.

Az disznókot, amint megírtam volt, próbára húszat-húszat hajtattam vala be Debrecenbe s Szakmárra. Azok 20 forintba estek összeségel, noha szakaszonként vették, kit aláb, s kit feljeb. S ha akkor többet hajtattam volna, töb is elkölt volna. Már most hajtattam, de félek, el nem kel, mert az idő erőssen meglágyult. Ha a Komlósi szovát fogadtam volna, úgy elvesztegettem volna, vagy semmit sem adtam volna el benne, mert az aljossát 6 máriásra sem böcsülte. Jóllehet az mindenektől mondatot, hogy igen slejtesek s aprók vannak benne. De hitelesebben Nagy Gábor *Uram* érkezék, ők akarták Pataival megvenni nyereségre. Nem jovallja sem eladni, sem leöletni az slejtessét, mivel némellyeknek egy ujnyi kövéri is alig esnék, s nőnek is még, apró szerek lévén.

Azért már, Szívem, én is meghadtam, aki el nem kel, a jóvába megöletek, valaményi leszen, s az dib-dábságot a nyáj közzé csapatom. Valóságos, a gondviselés is rossz volt reá, mert se nem sóztak, sőt az víz miá is szenvedtek fogyatkozást. De annál kövéreb let volna is, de sok süldöt mondnak, hogy szakasztatot közikbe. Csakugyan megmaradt volna a kicsinysége, és így onnét is megfogyatkozunk a pínzbü[1]. Se só, se bor, se disznó nem succedált úgy, amint kellene, a búza pedig vesz az előbbi állapotjához. Szakmárt 15 máriáson megyen az öreg köből, s a szép tisztája Debrecenbe még ócsóbban.

Helepront elment, azolta hírét nem hallottam. Az magunk szükségére nagy nehezen kipótolódot, de magának nem lehetet adni, hacsak utánna nem küldhetek. Nállam is minden nap sok a költség, mindent pínzen kellettven venni. A korcsmábul nemhogy költségemre telnék, de még annyi volna is, rákelne a somos kertre. Hát a mindenféle mesterember, s Baj László, Andrási, mind pínzt kérnek, valahonnat telik. Ezeknek, Szívem, csak az a tanúsága, hogy pínz kellene mind *Kegyelmednek* s nekem, s nincsen.

Veseléni *Uram* ír, hogy árossa találkozot a Tokaj táján való jószágának, ezért hírt akart adni. Én megírtam, csak eladhatja. Azt is írja, a Gubernatornál való adósság a feleségének jutot osztályába, s azt is kéri a vármegyétül.

Az vásárlás, Édesem, had maradjon. Az egy zöld kamukát ha megveszi *Kegyelmed*, a gyöngy is elmaradhat. Találnék gyöngyöt, mert olyan csomót árulnak most is orientálist, szebbet a Csajági küldténél, s ócsób pedig. Annyi sok egyenlő sokat érne, gondolom, ezer forint felé menne az ára. Elhiszem, amikor vehetek, elhozzák azután is.

Szegíny Prinyi Mihály nyavolyáját nem kicsiny szánakozással értem, megromlot oly iffiú korába.⁶ Ócse, hűgai mind mellettem vannak, de nem jelentetem egyiknek is nyavolyáját, nem akarván keseríteni.

Édes Szívem, *Kegyelmed* írása szerint nem hiszem, hárman is tegyünk egy jó gazdát, kivált ilyen emberekkel, akikkel van igyünk. Mert Károlyba[n] len-

ni] nem egyéb, hanem lelket terhelni, s boszankodni éjel-napal. Nem is kívánom hoszú historiával búsítani *Kegyelmedet*, tudja már jól minden dolgokat. De köztök nem lagnám, ha fizetnének is. Bizony, nem nevezhetem egyébként *Isten* ostoránál, mert azok nem úgy szolgálnak, mint szolgák, kivált a prefectus, hanem egész kedvetlenségel, mint a gallyán való rab az urának, és így lehetetlen, hogy jó legyen. Az udvarbíró beállítám, de én bizony ahoz is keveset bízom. A gazdasághoz nem látszik, hogy tudna, [de] más sem lévén, semmi nélkül nem hagyhattam, csak azért fogadtam meg. Comáromi, az kulcsár épen közikbe való, soha az *Istentül* roszabbat nem kívánnék. Korda ugyanazt ítéli, az esze bomlot meg, mert az éppen nem alkalmas. Eben gubát cseréltem, Isó Jánost állítván be kulcsárnak. Legalább nálla roszab nem lehet, ő is megtudja, az volt s nincs.

Helepront még ittlétébe jelentette volna, egy ember, atyafisága is van hozzá, azt szerzené prefectusnak. Paluskának, gondolom, hogy nevezé, de amicsoda helyeken szolgált, azt vélem, nem szolgálna csak ilyen helyen. Ő azt mondta, ír neki. Tudakozná *Kegyelmed*, Pálfi Urakot mondta, úgy tetszik, hogy szolgált, gyermekségétül fogva.

Nem tudom, az posták mint állottak fel, lehet-é akármely leve[le]t ráadni, nem téved-é el?

Egészségem még lehető van, de nem is éppen jó. Klára egészséges, szokása szerint viseli magát. A keresztet hordozni kel mind éltig.⁷ Ha egy elvételik, más ál be helyébe, úgy látom. Legyen *Isten* akaratja, aki mindeneket jóra fordíthat, kivált az övéinek meg is cselekszi.

Bányán az jesuitáknak nincs bora. A plebanus kiárultatta, s még mást vet, s ugyanabbul élt s él azolta is.

Szent-Iványi erőssen kér, írjak mellette: ígért gratiája fen legyen *Kegyelmednek* hozzá. Édesem, ha úgy lenne az állapot, illendő tisztí lehetne állapotjához képest. Recommendálok azért, Édes Lelkem.

Nemes Ugocsa vármegye mennyi difficultast talált a contractusba, hozzá küldöt tagjának, Budai *Uramnak* megmondottam, egészlen írja meg *Kegyelmednek*, s úgy hiszem, el is követte. Én *Kegyelmed* híre nélkül bele nem egyeledtem, hogy a contractust megbontsam s másként írassam, hanem ha a pínzt megadná, hír nélkül is felvenném. Úgy látom, még csak nem is ígírik esztendőre megadását, nemhogy valóságát remélhetné ember.

Az vásárlás, ha mind elmarad is, amint eléb is íram, csak, Édes Szívem, az aranymíves láda meglegyen, s az ón mosdócska. Klárának is kén egy minden napra, s az kamuka is. Az nem sokra megyen, sőt, ha az vármegye conscriptióját felvivő ember lehozhatná, igen akarnám.

Most vennék jobbakot italunkra, ha lehet, hogy inkább maradna valami nyárára a musaiba.

Pater Selindi Uramat, amikor szembe lehet *Kegyelmed* véle, kérje szómmal, nevezet szerint szerezzon egy könyvet, *kinek* titulussa Nagy mesterség az jó élet, Pater Tarnóczi munkája. De talán úgy járok a sok könyvkéréssel, mint Diószegi.

Az titulust, minthogy mind németek az postamesterek, hogy írassam, tudósítson *Kegyelmed*, Szívem. Most franciául írtam, ha jól találták együt a magyar írást, csak levetik.

Ezzel *Isten* oltalmába ajánlom *Kegyelmedet*, Édes Szívem, és maradok *Kegyelmednek* igaz hitese társa
Olcsva, 16. *Februarii* 1712. Barkóczy Krisztina m.p.

Fiam Uramék az vármegye emberére hadgyák az *Kegyelmed* válaszát, Szívem, egyebekrül is akarván írni.

1 Uramnak, Gróf Károlyi Sándor Úrnak, Ő legszentségesebb császári és királyi Felsege altábornagyának és államtanácsosának. Budán át Pozsonyba. 2 elképzeltem 3 ~ Jánosnak, akivel Károlyi a szatmári békekesség történetének magyar változatát lemásoltatta felesége számára 4 értsd: itt-ott 5 hagyták leromlani 6 Perényi Mihály, mivel párbajban megölte Lehoczky Mártont, menekülni, bujdosni kényszerült, és kilátástalan helyzetében megtébolyodott 7 utalás lánya rosszul sikerült házasságára

333.

Olcsva, 1712. február 25. este

(MNL OL P 398. No. 37 035.)

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Édesem!

Szintén reggel Aszonyom Anyámhoz akarván indulni, mivel *Istennek* nagy ítéletibül az nyakán csinált lyuk miá majd az hátára is lement a tüzeség, s az lyukába szorult, hogy az sinór mozdításánál jobbára hús szakadoz, lehetetlen elszenvadni. Hanem csak az varsányi borbéllyal be akarja gyógyíttgatni. Oly nyomorúságára nézve vagy két napra odafordulok. S az vármegye emberét, Maróti Ferencet sem győzvéen várni, aki csak miolta elválasztatot is, töb egy hetinél.

Mikor szintén rendbe akarnám hagyni itten leveleimet, akkor veszem *Kegyelmed* kétrendbeli leveleit, 13. és 17-dik[én] költet. Édes Szívem, nem kevéssé búsulok, hogy leveleimet nem vehette, s való dolog, hogy postán nem is küldöttem töbet kettőnél, s még amint hozzávetem, talán felettéb nem is késet volt, mert 3-dik[án] vagyis 4-dik[én] *Februarii* írtam az elsőt, úgy gondo-

lom. S azért nem eléb, hogy Dombráditul vártam az vármegyékre írt levél párját, aki, tudja a tatár, hol járt, még Baktárul elhagyván búcsúzatlan, kétszer is kerestetem Ecsedbe. Azután ezek, az vármegye dolgait [...] elveszteglő emberekre váraoztam, aki csak ím ma, ím holnap indul. Már egy része Kállóba hever, egy része itt.² Az Isten büntesse meg az átkozottakat, mert őmiattok eset, három levelem is [van], aki csak hever miattok. Már Szívem, azokban mindekrül bővségesen tudósítottam *Kegyelmedet*, s ha későre is, ugyancsak kezéhez jut. Most csak rövideden válaszolok előre postai alkalmatossággal.

Minthogy *Kegyelmed* leveleit öszvevetvén, egészen kijün, hogy két vagy három leveleit nem vettem, mert Posonbul egyet, azután Bécsbül 30. Januarii és 10. Februarii³ költet, ma megint a kettőt, kit feljeb írek. És így annál is inkább gondolkozóba estem, hogy az postán nem jár jól, s úgy hattam itten meg, ha valahogy másfelé elment volna Maróti hírem nélkül, tehát nem postára küldjék, hanem Comáromi *Uramnak* recommendáltam elküldését, gondolván, posta nélkül is adatik ott alkalmatosság.

Megvallom, Édes Szívem, noha az böcsületért él-hal az ember, azt én is megengedem, de csak félek én attul az böcsülettül. Edgyikért azért, hogy én csak nem reménlhetem, hogy az titulus mellé vitulus is adassék. Nem practicáltatot az eddig is, s az nyakunkba maradván az titulus, bajoson felelhetni meg neki. Másikért azért, hogy emberi mód szerint abba nem is maradhatni meg, mert ha nem volt volna irígye az embernek, most megszaporodnék, s bajos köztök elélni s félteni, hogy el ne veszesse kissebségével amitt nyert maga szíves munkájával. De már ezeken túllévén *Kegyelmed*, amibe beleegyeledet, valamint s valahogy csak benne kel gázolni.

Pínzel, Édesem, hogy innét segíthessem, maga ítéletire hagyom, minthogy semmit pínzé nem teheténk. Gondolja meg *Kegyelmed*, csak Heleprontnak való, s töb egyéb költségek, kirül bővön írtam más levelembé, honnat tölt ki, s Pulyainak való is. Bizony, az sem máskint, hanem az eperjesiek rá nem jüvén az Aszonyhoz a pínzre, onnét váltogatta fel Korda. Sohonnat semmi sem jó, az korcsma csak a somos kertet sem győzi. S hát a mesteremberek, s ételünkre mi legyen, mind pínz, mibül telik? Hanem amikor a lovakkal felindulnak, az aranyakat elküldöm.

Melyiknétül válaszom nincs. Az conventbe valórul micsoda dispositiót tet *Kegyelmed*, én nem is tudom, mivel az memorialisba nincs emlékezet rulla. Tudom, hogy íratot *Kegyelmed* a notariusnak, de egyebet nem tudok, hanem mindjárt írok Leleszre íranta.

A Sulyok dolgán én bizony fenhagynék, imit-amotvaló koldus emberekért nem bajlódnám, minthogy semmi jövedelme nincsen is.

Pálfí *Uramnak* ő Excellentiájának igenis megküldöm az borokot, az két beregszászit pedig kézhez is vette Pulyai *Uram*, s ígírte, hogy edgyüt felviszik

a Méltóságos Generaliséval. Az többinek Posonba szállítására passust kérek, s Komáromi *Uramnak* is írok, s mihent módom lesz benne, azonnal indítom.

Az *Fiamnak*, én bizony nem hiszem, hogy volna kedve az felmenetelre, de hogy egyszer is, mászor is emlegettem, resolválta magát, s ha magunknak egész költséget akarunk szaporítani, felküldhetem. De hogy új költsön, úgy látom, sajnálja. Pénze nem lévén, akárki mit beszéljen, látom, kölcsönözni nem akar, az postai költségtől is irtózik amúgy is, ha sézát küldök. Hanem ha postalovakon vagy fogadot lovakon küldhetem, másként nem hiszem, mód legyen benne. Bárcsak tengődhessenek itthon, a magunké. Bővebben írtam az abrak nem létéről más levelemben, s miért nincs, arul is.

Az más mód pedig, amint *Kegyelmed* gondolkozot, csak említését halván is, irtóztot tülle. Nem tudom, mire érti, úgy látom, különböz az elméje a mienktül. Az curiositásért, elhiszem, nem megyen purgatoriomba. Az, mi közölhető volna is *Kegyelmed* levelébül, nemhogy kívánná tudni, de halgatni is restelli. Én, Szívem, minthogy maga nem kap az látásán azon dolgoknak, nem is erőltetném reá. Csak ara nézve küldeném fel, hogy látnák *Kegyelmed* jóakarói, hogy van a világon, s amikor mi baja lenne, most megösmerkedvén, jobban folytathatná jövődöbe dolgait. De hogy végig ot töltse el a nyarat, nem látom szükségesnek. Úgy pedig, köntösérül ha magunk nem provideálunk, nem ítélem egyiket is, a magáét alkalmasnak olyan helyre, de maga nem hiszi. Én pedig bár a *Kegyelmed*ét készíthetném, ara is rövid az idő.

Az economia folytatását, Édes Lelkem, hitesse el *Kegyelmed* magával, valamint legjobban tudom s lehet, úgy folytatom még most az egyszer, noha bizony inkább szükségesebnek látnám most másrul gondolkoznom, mint ebben törődnöm. Nem melancoliai aprehensióbul, hanem nyavolyáimra nézve, hoszú időt nem ígérhetvén magamnak. De a szekerezéstül ijedtem meg, inét is csak Károlyig is nem küldhetni, kidúl a marha. Hát még a szántás hogy lesz! Deszka, tölgyfa és vas legszükségeseb Salánkra, s az nincs is. Talán ugyan eszik a vasat, nem győzzük őket. De ha volna is, csak szekerezni sem győzzük. Annyival inkább, az épülethez Kaplyonba, bizony nem látom módját, hogy foghassanak, kivált míg a vetést el nem végzik. Nem is szükség, Szívem, hirtelen sok kűmívest kicsődíteni. Bizony, valamit eltehetek, kivált Kaplyon körül, el nem mulatom, csak hidgye el *Kegyelmed*.

Templomon dolgoznak, s Károlyon hasonlóképen. S ha *Isten* *Kegyelmed*et meghozza, csak téglá s mész legyen adig elég, elég hamar rakni, csak egész erővel legyünk azon. Csak mindenféle mész- s tégláégetéshez s csináláshoz ne kapjunk.

Ugocsához nem bízom, megláthatja *Kegyelmed*, mivel küldték ide Budait. Az passusal itt felejtettem volt levelét. Megpróbálom az marhát, de nem hiszem, abban is munkálkodjanak.

Ezen sok fogatkozásokat, hogy megírom, Édesem, meg ne ütközzék *Kegyelmed* benne, mert valami lehet, szívesen szorgalmatoskodom, amint feljeb is íráram.

Maradván *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa
Olcsva, 25. *Februarii* estve 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

Éppen indítani akarám Kereskényit Lőcsére, de elgondolván, hogy áprilisse el nem készülhet, annyival inkább, hogy fel is érjen, megvan-é rubintja, az is bizonytalan, a formája is *Kegyelmeddel* van, jobbnak ítéltém, hogy ot csináltassa meg *Kegyelmed*. S a károlyit is felküldöm az vármegye emberétül, aki rontani való. Job azt elrontani, mint a tiszta aranyat megegyelíteni.⁴ A szárnyát csak lereszeltesse *Kegyelmed*, jó lesz Ferusnak, a derekából kitelik. Sőt, valami rubintos aranyarhát is könnyű ot kapni ócsón is, amint Bottyánné beszélte, aki ráilletődhetik a tetejére, s csakhamar megleszen. Minthogy pedig a rostély alatt egészen be van zománccal burítva a gomb, én bizony csak finom ezüstből csináltatnám, s arany dróttal köttetném, ot ki sem hulhat a zománca, hogy meglátszanék.⁵ A dolmányra is úgy hattam volt, de hogy többet nyomjon, s töb fizetést vehessen, egészlen aranyból csinálta, azt írta. De nem is lehetet megpróbálni. Ha szintén eléb hozzáfog is, míg az arany felérkezik, ígírhetni hasonló aranyal refusióját.

Ha ot szűk a pénz, Szívem, nállam szintén oly szűk. Ot kölcsön is inkább találni, mint én itt.⁶ Prínyi Mihálynak bárcsak azt a hasznát vehetné *Kegyelmed*, Édesem, hogy adna pénzt kölcsön. Örömet magam kedveskedtem volna, Édes Lelkem, a csináltatásával, de attul féltem, hét közbe idejébe el nem készül, távul lévén Lőcse. Már Kereskényit a stukatúrához való dolgokban küldöm.

Pongrácz indulása s mikor let, megláthatja *Kegyelmed*, Szívem, Toroczkai Uram levelébül. Már túl vagyunk rajta, az mint írja. A Generalis akaratjából van, gondolom, azért jól eset.

1 olvashatatlan, elmosódott (egykorúlag törölt?) szó 2 ti. a leveleknek 3 január 30-án és február 10-én 4 értsd: elegyíteni, ötvözni 5 sisakforgóról lehet szó, amelynek elkészítéséhez Károlyiné „rontásra való” családi aranyat szeretne felhasználni 6 én itt helyett lehetséges olvasat még: *emitt*

334.
Olcsva, 1712. március 3.

(MNL OL P 398. No. 37 095. és 37 534.)¹

Az búzát, örömet érteném, aláb nem volna-é káros adni,² mivel majd fűhegyen, ha remélhetné az ember árát. De úgy, nehezen hiszem, hogy elkeljen. A Berinkén lévő³ pedig nem volna-é jó pénzé tenni, mivel azt bajos leszállítani. Kivált, ha jó ára nem lenne, sok költségbe kerülvé.

Az sőt is a világon senki nem keresi, hanem hitelbe adtam Salamonnak úgy, hogy mihent árul s pinze lesz, csak fizessen. S Nagy Gábornak is adok, hogy a szőlőmunkára fordítsa, s ne búsítson a pénzért.

Korda fel akar menni a lovakkal, s eleibe adtam, hogy ha kárát gondolja, meg nem tartóztatom, máskint itt is igen szükséges. Úgy látom, itt is elmarad, csak éppen azon kért, hogy az jószága iránt való instantiáját recommendáljam. Nem tudom, miben legyen, lehet-é segíteni.

Baÿ Mihály is csak ágon ül, reménkedésére váraoztak. Elég nagy búa van szegíny öregembernek. Kért, tudakozzam, miként bízhatik.

Az Hunyadi jószágról³ Uraiék ketten jöttek tudakozni, mi okon foglaltuk el. Én az Aszony jussával mondtam, Baÿ Uram pedig, mikor odamentek, mást felelt. Elég az, vérségeket⁴ tartják hozzá.

Sulyok megcsala, mit adot Velétén, megláthatja *Kegyelmed* Urai informatiójából, Édesem.

Itt, Szívem, semmi bajom nagyob nincs, mint a pénz nem léte, mert jövedő haszonért a töb marhavételről is kén gondolkozni. Andrási a 70 aranyat, Baÿ László a 300 forintot erőssen sürgeti. Hát a borok és paripáknak való útiköltés, s egyéb mindennapi szükség egymást éri, mindent kétszer[es] áron kel venni jobbára. Az sertések igen kezdtek döglenni, a mienket még nem tudom, most küldtem látásokra.

Ezek után kívánom, Édes Szívem, levelem találja *Kegyelmedet* fris jó egészségbe, és maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Olcsva, 3. Martii 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

P. S. Vagy két fejér gyenge burító fátyolt vetessen *Kegyelmed*, Szívem, egy taléron adják. Németül sladlinak híják. Azon kívül egy fejér szoknyára való rojtot, franclinak híják, Klára számára.

¹ a levél eleje hiányzik, meglévő két lapja is különböző jelzetek alatt található ² nem lenne-e veszteséges, ha olcsóbban adnák ³ vélhetően a Hunyadi család javai értendők (az ügy hátterét és részleteit nem ismerjük) ⁴ vér szerinti jussukat

335.
Olcsva, 1712. március 10.

(MNL OL P 398. No. 37 095.)

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Édesem!

Debrecenből mai napon az leküldöt egyetmással veszem szeretettel *Kegyelmed* három rendbeli levelét, 3dik, 6dik és 16dik *Februarii* Bécsből írot leveleit, *Szívem*, mellyeket eltévedetteknek írtam volt.

Az vásárlást az jedzés szerint meghozták, csakhogy a csiga elrútította a szép párnasákat. Kimászot némellyik, s odanyomódot. Elég példát vehet a Fiam, minémű gondos *Kegyelmed*, Édes *Szívem*, házanépére, kit szívesen köszönök, hogy még böjti eleséggel is kedveskedik. Klára ugyan maga kedvéért véli a csigát, hogy küldetet, minthogy én nem szeretem, én pedig Fiam *Uramat* biztatom vélle.

Egy kevésse pirongatózhatnám, hogy íly szűk pénz idejébe némellyet oly felesen vásárlot *Kegyelmed*, kivált az apró pántlikákat, akiben 3 vagy 4 vég elég let volna, mert sokra ment, többre 40 forintnál. Az béllés nem jó, illyet árult vala a lőcsei szűcs is, akit a hátulja alá akart alkalmaztatni, de nem szerettem. Mustráját talán vihetni, ha a Fiam felmegyen, s ha elmúlik is, meglehet még a más télig. Hanem a citromszín materiát viszaküldöm, valamit csak kel hozzá venni. Ha ezüstös nem volna, csak parasztot is, olyan színt. Ezüsttel megvaratom, mert igen kár volna, ha a szép szoknyának való meg nem csinálódnék. Csak mesterkedjék benne *Szent-Iványi Uram!* Meg is hozhatnák még adig, míg *Kegyelmed* odalesz. Ezek mind *Szent-Iványi Uramnak* valók, a lecke is.

En, Édes *Szívem*, egészségemmel nem dicsekedhetem, most sem vagyok jól, azért mindenekrül nem is írhatok. Hanem az Helepront és Vatai levelét elküldtem, még csak tegnap vettem Helepront tudósítását. Elég nagy baj, de ha úgy engednék kihajtani, s az dög beléjek nem esnék, valóba hasznos is volna. Minthogy az Helepront gondolati mind haszontalanok, az Fiammal végeztem: ha ugyan ki nem hajthatni, hamar ki fogja osztani csoportonként a jószágába, s jó gondviselés alatt ot fognak lenni. Írattam a prefectusnak is iránta, *Kegyelmed* is írhat postán. Igen emberséges embernek mondják. Ígírtam is, hogy jóakarattal leszek, mert a parancsolat, ha megvan is, ő szolgálhat ot jobban.

Az bort Kassára most indítom, az beregszászit régen elvitték. Igen dicsíri Forai, mivel ő kísírte fel, s az vevésén is jelen volt. Az többirül is most szorgalmatoskodom. Meg is kóstolták tegnap, gondolom, 17 vagy 18 átalag megyen fel.

A paripákat készítem, s meg is indítatom *Isten* engedelmeibül. De valóba csudálom, hogy az vármegyékre vagy az urakhoz az regalis nem érkezik, oly

közel lévén a terminus. Ha hogy haladni találna, nem kén a paripák felküldésével sietni. Mindazáltal, ha ellenkező parancsolatját nem veszem *Kegyelmednek*, csak megindítom úgy, hogy 1. *Aprilis* ot lehessenek.

Minthogy pedig az koronázatot *Szent György* nap tájba véli *Kegyelmed*, én az Fiamot, azon volnék, csak az csonka héten indítanám fel valamely fogadot kocsin, mintegy posta módjára. S ottan vagy egy holnapig eleget láthatna, s pünkösdre le is jöhetne.

Az köntöst felejttem, az övét, bárcsak a *Kegyelmedé* készülhessen, akin egész tehetségel vagyok, de igen nagy bajom van, mert a külső gond, s mind egészségtelenségem elvon magamot tülle, s magoktul semmit sem tudnak. Csákiné köszvénybe fekszik. Az hajszín ugyan elkészül, bezzeg a mi szemünknek igen szépek tetszik.

Nem kevés baj van a felettéb való rossz utak miá, éppen semminemű dologba elő nem mehetni. Már a széna elszűkült, a marha elromlot, csak 3 s 4 mélföldig is kiál az útbul. Kemény derek is kezdvén járni *Szent Mátyás* naptul fogva, már annál veszedelmeseb, hogy az lú s borok meg nem indítása.

De, Édes Szívem, az levelei *Kegyelmednek* úgy járnak, hogy két hétel is utóbb jú az előb költ levele az utóbbinál, és így nem értvén idejében, abban kel haladni. Aminthogy az borok szállításáru, noha más leveleire relegál *Kegyelmed*, de akiket vettem, egyéb benne nem volt, hanem hogy Posonba fogja elosztani. Az pedig a gyűlés terminussa előt nem gondolható, hogy odagyűljenek. Az ki pedig nagyobb, *Kegyelmed* Comáromi *Uramra* igazít. Azonnal írtam, s ő *kegyelme* a bíróra utal. Válaszát vevén, annak is írtam, s úgy jöt válaszom. S már csak az lovakot várom, azonnal indítom. Akármint haragudjon, hogy embereim posta módon nem járnak, de az elmúlt időt vissza nem vonhatni, s csak elmúlván, telten-telik. Máskint, Édes Lelkem, csak hitesse el *Kegyelmed* magával, bizony, valami csak lehetséges, s elmémmel felérem, igyekezem elkövetni. Hogy sém-belődöm néha levelembé, ne vélje *Kegyelmed* ara, hogy fenhagynék rajta, mert bizony kívánom effectuálni, hiszen *Kegyelmed* fárad érte, s ezután is *Kegyelmed* gondja lesz főképen. Legyen úgy, amint akarja. Az hegyalji boron pedig nem kapok úgy, hogy it kívánnám tartani. Heleprontnak, csak kaphatnék, kölcsön is vennék pínzt, mert abbul, ha reménlendő volna valamit fordítani.

Az sórul való commissio mégis odamaradt.

Az tarka lúru ez ideig sem láttam *Kegyelmed* parancsolatját, most értvén, indítom. De éppen lehetetlen 15dik *Martii*, hogy felérkezzék, mert szépen kel velle menni. Az *Istenért*, nyugodjék meg *Kegyelmed*, hogyha levelét veszem, bizony kívánok annak rendi szerint cselekedni, de vagy levelét nem veszem, aminthogy az én sok levelembé is, úgy látom, nem vehet *Kegyelmed*.

Valóságos ugyan, hogy az töb paripáinak felvitele alkalmatosságával ír ugyan *Kegyelmed* a Babos lúru, de csak azt írja, hogy 1. *Aprilis* ot legyenek, s én is úgy

akartam indítani, hogy mindenek együtt akkorra érkezhessenek fel. De hogy az Babos lúval eléb sietessek, oly levelét nem láttam.

Aminthogy most is írja *Kegyelmed*, Szívem, hogy tegnapi levelembé írtam mindenekről, s az sem jöt kezembe. Prínyi Mihály casussáruul sem vettem tudósítást, hanem András Jeremiás tegnap it lévén, úgy beszéllé, hogy mikínt történt volna. S *Kegyelmed* is igen rövideden emlékezik mai napon vöt levelében rulla. Látom már, hogy bizonyos, szívesen is bánom, s érteni is kívánnám, mikínt eset.

Ezzel *Istennek* ajánlom *Kegyelmedet*, Édesem, és maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Olcsva, 10. *Martii* 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

Az tavaszbuza valóba drága lévén, nincs is min elvetni. Én bizony egyéb tavaszvetésen kívánok szorgalmatoskodni, mentül töb lehetne, mert sokfelé kapván, egy sem lesz. Még 100 s 200 forinton csak mit sem vehetni, szükségeseb volna marhára adni a pínzt.

336.

Olcsva, 1712. március 13.

(MNL OL P 398. No. 37 036.)

Istentül minden jókot kívánok, Édes Szívem, *Kegyelmednek*!

Tegnap vevén két rendbeli – úgymint 24. és 26. *Februarii* költ – leveleit szeretettel *Kegyelmednek*, Édesem, ma megint újobban 2. *Martii* írottat, mikor szintén az paripák és borok indításában szorgalmatoskodnám, melyekre mostan kívánok válaszolnom bővebben postai alkalmatosságal, mint a legínyektül, mert az ő utazások később lészen. Nem is kételkedem, hogy már kezébe jutának leveleim, mert az *Kegyelmedé* alkalmasint jár, amint a mai is jól jöt, 11 napra.

Nem kevésbé bánom, hogy az vármegyétül rendelt, majd mondhatom, gazemberek miá így eset leveleim késése, mert csak megvallom, akkor egy ideig csak reájok támaszkodván, két vagy 3, vagyis négy leveleimet küldtön küldöttem. Úgy lévén, ím, ma, ím, holnap ugyan, s csak az sok várakozásba tölt el az idő. Mégpedig Mikolai Kállóba hatta, hogy az másik kézhez vehesse. Ot volt az erdődi urbárium is, s úgy egyebek, mellyet postára nem mertem bízni, de az átkozottak miá nem is tudom, mikor veszi *Kegyelmed*, mivel, amint hallom, Maróti Ferenc, az Mihály fia, akit alig tudék kiolvasni. Írkáltam rájok, s még most is ipához-napához farsangol, és semmit sem siet. Volt pedig szoros paran-

csolatja, de Eötvös az Avasba volt inquisitióra, s az másik¹ fajankóskodot, s nem rivasztották meg. Ha látja *Kegyelmed*, méltó megfeddeni. Ha pedig gvaranténát[!] kel tartani, megesisik nekem, már el sem vehetném tülle a rábízt dolgokat.

Valóba jókor érkezet *Kegyelmed* levele, Szívem, az gvaranténa iránt, mert az cselédink s borainknak ha ot kelene heverni, nem kevés kár lenne. Mindjárt küldtem Hartleben *Uramhoz*, ha fog használni atestatiója, jó lesz.

Az Babos lú, hogy elkéset, nem kevésé bánom, hogy az iránt kedvét nem tölthetem, Édes Szívem, *Kegyelmednek*. De amint megírtam, eléb parancsolatját nem vettem, s az mikor vettem, az többit is indítani munkálódtam, s haszontalan volt volna külön szakasztani, mert az terminált időre lehetetlen volt volna felvinni. A borszállítás is miért haladt ennyire, azt is megírtam, nem kétlelem, veszi *Kegyelmed*, kétszer nem írok rulla. Az só iránt nem is értem jól, hogy végezet *Kegyelmed*, de elég lesz az, ha vexel júne, s pínzt tennének le, mert a marhavásárlásba fogyasztás lesz, aki igen káros volna. Csak lenne hamar, mert itt már annyi költség eset, kit extractusba tétetek, ha érkezik Korda, s Dombrádiéktul elküldök. Hát még az, kit le kel tenni, mihent júne valahonnét, elhül *Kegyelmed* bele, Szívem.

Az jesuitával én hiába politizálok, mert nekem nemhogy jó szót adna, de választ sem ad. Hiába írok, azt izenvén, írt *Kegyelmednek*, s onnét vár választ. Valóba bárdolatlan portéka, fáj a lelkem reá. Bányán nincs semmi bora, régen eladta volt a plebanus, s abbul élt.

Elhiszem, Meskó megérdemlené a malomkövet, de nyárba a készítését elmulatták. Már esővel úgy vízzel teli, s földel is, beszakadt. 9² kú volt csak kész, az is odarekadt. Meghattam, ha különben nem lehet munkást kapni, menjen be az oroszok közzé, s híjjon. Levenburg³ is kéri szüntelen a 8 pár követ, s a magunkéra sincs. Pedig az ígíretet csak várja, nem most telik ki pedig, úgy vélem. Vatai éppen nem tudósít, most íratok rá, de az taxához nem kel sokat bízni, amint levelébül észrevehetni.

Az stukatúrához való dolgokba, hogy Ungvárral semmi sem tölt, már megírtam, Szívem. Az ros Hodászon kikerült. Géresi jelentette, nállok megszálván, máskínt senki sem tudta. Kálóczi nélkül már nem is lehetek, jól viseli magát, nem kényes mint az idegeny. Kordát csak bevárom a posonyi úttal, mert soha nem tudnám ki által folytatni a dolgot. Az többinek is mind hasznát veszem, már Forrai másodsor van Kassára, egyszer a beregszászi, s most az aszúszőlő borával. Kereskényi most jüt Ungvárrul, Kassát is megjárván, s megint Radványba küldtem. Nem is tudnék mit csinálni, [ha] itt nem maradtak volna.

Az köntösökköt s egyebeket Fiam *Uramtul* küldök fel, ki is 8. *Aprilis*, *Isten kegyelmébül*, reménlem, ottan leszen, s nem lesz késő. Az csikóval bélieten inkább tetszik nekem az hiúznál és fejér rókánál, szépnek is tetszik a köntös, csak hogy oly szépen nem eset varása és szirony sodrása, mint mikor tanult ember

míveli. Az Fiam, szegény, anélkül marada. Csákiné köszvénybe fekszik, szegény Boriska meghala, nincs kivel varatni.

Én, Édes Lelkem, hitesse el *Kegyelmed* magával, szívesen igyekezem mindenekbe kedvét tölteni, valamibe lehet. Ugocsa vármegyéért, ha mégis többet teszen le *Kegyelmed*, a többi után megyen, nem hiszem, 10 esztendő múlva is kezünkhöz vehesük.

Eötvös Miklósnak írtam, az marhákot meghajtatta-é.

Melyitné dolga mibe haladt, megírtam. It is hevert a levél, nem tudtam, mi van benne, s Prínyi Palkónál is hevert. Az idő töltön tölt, már pedig a pínzt is megküldtem Leleszre. Ha elérkezik, a lovászmestertül elküldöm. Mára volt a terminus, de el nem érkezet még. Én ugyan, amint már írtam is *Kegyelmednek*, se ezért, se a Sulyokéért nem költenék, mert ha *Kegyelmed* eltávozik innét, kit inkább is hiszek, nemhogy annyifelé, de a mostaninak sem lesz gondját kinek viselni. Földet s haszontalan pusztákat akár mi adnánk másnak. Hasznosab dologban kén fáradozni, ahonnét pínzjövedelmet reménlhetne az ember, mert ha a gazdasághoz kap, még rosszab annyiféle utálatos gondoskodás ilyen pusztá jószágba bajoskodni, ahol semmi dologba elő nem mehetni. S az is csak olyan, még rosszab.

Pater Selindi Uramtól az könyvek dolgát csak Fiam *Uram* felmenetelére haslasztom. Ír nekem is ő *kegyelme*, jelenti szép affectióját. Engem is ingerel öröme *Kegyelmed* dolgai folyásán, de nem merek örülni, mert ha megváltoznék, amint is rend szerint úgy szokot lenni, igen búsulnék rajta. Job azért a gyönyörűséget is abba hagynom. Félek is én, Szívem, csak megvallom, a sok haszontalan titulus miá jövődöbeli kártul, mert ha más mód nem leszen, a jövedelembül meg nem felelhetni neki, s kölcsönözés lesz a vége, kit *Isten* távoztasson. Vagy az, hogy a nagy emberek tanácsi, aki már el is kezdetet, ráveszik *Kegyelmedet*, vagy van akaratja, vagy nincs. Csak lenne üdvösséges és hasznos, mind meglehetne. Az bizonyos, hogy én is más módját keresem életemnek, mert amint *Kegyelmed* írta vala Pálfi *Uramnak*, kevés hátramaradot időmöt én is csendesebben akarnám eltölteni. Én ugyan, Szívem, ezt még ezelőt is, Munkácson létembe megjövendöltem, s úgy is hittem, az leszen a mesterség, kire, ha rávetik magokat, csak úgy meg kel lenni, mint a többinek, kit hogy gratiául adnak, meg nem vethetni.

Ugyan szégyenelhetette magát Olcsva, hogy bécsiek intik az isteni félelemre, de ha az dámák kedvéért a húst megeszik, más is kiszakadnék belőlle. Bezzeg, ha az úgy volna, Szívem, nem csak bűn, hanem szégyen is volna, aki a 4 keresztet elhaladta.⁴ Az bécsi casusok irtóztatók. Urat megölni, gyermeket falhoz verni, s kutyát szülni, szörnyű dolog, az a bolond magyar fel sem tudná azokat gondolni.

Szegény Prínyi dolga sem utolsó, meg nem tudom írni, mint bánom. A kisaszonyok pedig úgy alkalmaztatják magokat, hogy énnekem nagy könyebséget szereznek. Igen szeretem őket, bár ha pínzére akadhatna *Kegyelmed* Mihálynak,

vásárolna nekik rajta, körül írtam volt magának is. Megírtam a Fiamtul, mi kén leginkább.

Az berinkei búzát igen jó eladni, de bort ne vetessen *Kegyelmed* rajtok, mesze van, s roszak is. Bárcsak ezek kelnének el, akiket hoznak a Szilágybul, mert azok is roszak. Elhiszem, mivel most tudtam meg, hogy soha nem töltöték meg. Nagy Andrászt kültem osztán be, 4 hordó ment rájok. Szeretem Nagy Andrászt is, valahová küldöm, kész szolga. Ócsódni kezdet Margita táján, már egy-két forintal is aláb megvehetni, mint edig, a bort.

Az stucaturást, úgy hallom, visszahozták Salánkra.

Ferusnak, ha egy jó ember nem telik onnét mellé, szörnyű káros így. Máris roszab, mint volt.

Jószágba való *prefectus* is valóba kén, mert az ittvalókkal semmit sem érünk. Az lovázmestert én csak nem régen ösmertem meg, alkalmas embernek látszik, alkalmaztattam is, hol, mire. Azért ő mindenekrül szóval informálhatja *Kegyelmedet*, Édesem, s Urai is a máramarosi dolgokról s veléteirül. Elejekbe adom, hogy az kérdésekre felelhessenek, mert leírni egész baj. Mai napon veszem Engelmajer levelét. Nem kevésbé esik nehezen, hogy azt írja, az aranyműves ez ideig sem contentáltatot, holot mikor Pelsőczy által elmaradt, azután a szűcs által bizonyosnak tartottam, hogy vége szakadt, s majd hihetetlennek tartottam. De az Korda írásiba sincs feltéve, s el kel hinnem. Az írásokat is rulla keresni sem tudom hol, akkor *Kegyelmednek* adván. Ha így tudtam volna, az édes leányom mulatta volna magát. De tudtam, hogy akor van mibül megkülödeni, az utánvalóknak már mind vége szakadt. S azt szégyenlem, hogy régieb lévén ez, s magam szóval *assecurálván*, benne kellett maradnom. Már most legroszabkor esik, mint az András Jeremiás lova ára 70 aranyig. Most maga idejűvén az *Aszony*, aranyból egyebet nem lehet adni, 35[-öt] adtam. Régen volt a ládamba 50 arany, kit nem is tudtam, s azok nem körmöciek lévén, oda kellett adnom. Majd gonoszt mondani sem szánnék neki, hogy enyire halasztják. Bizony talán neki sem nehezebb várni, mint nekem nehéz rajtam hagyni, mintha terh volna rajtam. Ha megtaláltam volna is halni, az Rajter András adósságát sem tudtam volna meghagyni.

Az sőt még Salamon szintén meg nem indította, de mivel csak minden napi költség sem lesz, s fel is vettem már az árába jól, csak oda kel adnom. Akartam *Kegyelmednek* tudtára adni.

Ezzel *Isten* oltalmába ajánlom *Kegyelmedet*, Édes Lelkem, és maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Olcsva, 13. Martii 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

P.S. Az estve végezvén ezen leveletem, most reggel veszem újob levelét *Kegyelmednek*, 5. Marti[i] költet, melynek postscriptájából értem, hogy mégis vette két

levelemet, hála Istennek. *Kegyelmed* levelei, úgy hiszem, mind kezembe kerültek. Ez pedig hamar is jöt, mert Komáromi *Uramat* othon nem találván, még elél meghordozták. Én is ugyan ő *Kegyelmének* recommendáltam ezen levelemet.

Heleprontnak töb pínzt nem küldhettem, hanem a magának való 500 forintot s marhára 3000[-et]. Bővön megérti *Kegyelmed* leveleimbül, hogy pínz nem volt. Azért igen szükséges az vexel, de nem gyöngyöt vásárlók rajta. Az Aszonyt kértem, hogy Ferusnak megvegye, máskint békét hagyok neki. Nem idegeny az Aszony tülle. Holnap beküldök bizonyos embert Erdélybe, hogy míg az pínzt felvehetem, adig mindenekrül bizonyos válaszom legyen. Nem 25 forintba esik a marha, amint nekem leírta Helepront. Azon levelét is felküldtem *Kegyelmednek*. Nem írja ugyan *Kegyelmed*, mennyi summáig küldjek még pínzt, mindazáltal tudósítását vevén, ahoz alkalmaztatom magamot, csak az vexel érkezzék.

Az szükséges levelekkel elérkezék már az átkozot Maróti, az hátramaratkot pedig vagy az lovászmesterek viszik el, vagy Fiam *Uram*. Ha még attul mi elmaradna, az Hegyi és Nehéz Bálint resignatióját, az lovászmester viszi. Postára nem merem adni. A leleszi, ha nem érkezik, elmarad, de úgy vélem, hamar eljut Fiam *Uram* is őutánnok.

Ezüstmarhát egyebet nem parancsolt *Kegyelmed*, Szívem, hanem az Melyitnéjét, de most nem lévén neki oly szüksége, inkább tartaná nagyobb szükségére. Mert ha *Kegyelmed*, Édesem, leteszi is az árát, csak elcsúszna tülle. Más ezüstmarha it romlot⁵ nincs, mert ha volt volna, az ezüstládához elővettem volna. Az lábos vagy emberes sőtartóról ír *Kegyelmed*, hogy Fiam *Uramtól* felküldjem. De ha másra nézve nem akarja *Kegyelmed* elrontatni, az kár volna, szép portéka lévén. Kevés híja, könnyű megcsináltatni. Ha mi kevés régi forma pohár van is, mind aranyos, s ép kár elrontani. Töbször is megyen *Kegyelmed* még fel, Szívem, ha *Isten* megtartja, had múltjék most az ezüstmarha-cserelés. Talán ócsón talál is még az ember imit-amot aféle rontani valót.

Ugocsa vármegye, én nem hiszem, még roszra ne magyarázza *Kegyelmed* dolgát, amint az edig valót is látom. Sikerét sem reménlem, talán még azt véli, hogy a németnek kíván kedvezni, mert én mégcsak egy jó megköszönését sem tapasztaltam. Segítségel való létébe is keveset bízom.

Szegíny Prínyi *dolgáról*, hogy atyafiaira gyanakodnak elszöktetéséről, értem, van-é más attyafia *Kegyelmeden* kívül?

Csak került elő a stukatúrás, mészel, krétával, s az erdélyi kipsel is megpróbáltatom. Edig is megvolt parancsolat, s meg is csinálhatja. S úgy írja Aszonyom Anyám, hallotta, visszahozták volna, minthogy elszököt volt. Az felesége levelét elküldtem neki, írja, úgy ne tegyen, mint az asztalos. Volna kedve a lejövetelre, csak azt írja, hogy írjon neki, lejöjön-é. Menyre-földre szabadkozik Porcsalmi, semmi fogatkozása nem volt a kertésznek sem itt, mégis odavan. Vesztek volna oda.

Az lovászmestert, s Urait és Szodorait úgy megtanítom, hogy kérdésre tudjanak *Kegyelmednek* felelni mindenre, az mellyekbe ki-ki maga forgot. Valami szekerezésből állot, azt úgy ítélje *Kegyelmed*, abba igen kevés ment végbe. Csak annyira való erejek sincs az károlyiaknak, hogy innét életet adnék, s elvitethetnék. Az baktaiak is áprilist jártak a Hegyaljára: elálván a marhájok, viszajöttek. Nagy Gábor lejüvén, csak nem hagyta békét, valami lehetet, innét s onnat is a jovát elküldvén a marhás embereknek, már eleget hordtak. Nekem ugyan elég fogyatkozásommal eset ithon. Gyalogembereket is küldtem, kik felhordják az ganajat. Szőlőkarót pedig szályon fogok küldeni. Sőt, küldtem anyit, gondolom, az első munkáját s homlítását beéri az árával. Kire csak legalábbis rámegyen 400 forint, s töb is, úgy mondja. Már csak minden erővel a tavaszvetésen kel iparkodni, mentül többre mehetünk.

Az építés roszul fog folyni, mert az lovak abrak nélkül lévén, nem dolgozhatnak rajtok. Az malmok sohol semmi hasznot nem hajtnak.

Az vetést én is féltettem az száraz dértül, de ezen a földön mind megmaradtak. Jövő-járóktul is tudakoztam, az károlyiak sem panaszkodtak, talán ot sem ártot. Még abba bizonyos nem vagyok.

1 értsd: a másik alispán 2 a szám olvasata bizonytalan, lehet 3 is 3 Löwenburg 4 Károlyiné rosszallását az váltotta ki, hogy férje, aki ekkor már 40-es éveiben járt, – a hozzá eljutó hírek szerint – egy bécsi társaságban, valószínűleg kapatosan, húst evett böjt idején 5 hibás, sérült

337.

Olcsva, 1712. március 14.

(MNL OL P 398. No. 37 037.)

Szeretettel szolgálók, Édes Lelkem!

Az átkozot cseléd késedelmeskedése miá mégis halada egy-két nappal a megindulások. A lovakot miért küldtük úgy, a lovászmester meg fogja beszélni. Kéntelen kellet osztán az Fiaméval toldani, csak akkor értvén meg *Kegyelmed* levelébül, hogy az Babos másé lesz, csak kettő marad osztán, s ha egyiknek baja lesz, a másikal ketten nem érni be. Szerszámok, cafragok *Kegyelmed* parancsolatja szerint küldettenek. Az köntöst Fiam *Uram* viszi el. Még nem készek, nincs kivel szaporán varatni.

Cselédet kéntelenítettem ennyit küldeni, mert a vezetékekkel valók¹ a szekér körül nem segíthetnek, s akörül is szoros vigyázás kel. Andrásira nem igen bízhattam a borok gondviselését, Urait, kinek is nagy kedve hozzá, küldöm vélle.

Andrásit it hattam volna, nálla nélkül is meglehet vala, de eléb meg találtam volt írni, s nem maradhaték tülle. Azonkívül is Urait, ha *Kegyelmed* a sószállításba fog munkálódni, talán alkalmatosság adatván, be is küldi Urait. Palkó pedig semmiképpen el nem marada, talán más szándéka is van, a lovat sem let volna kinek vezetni.

Helepront levelét, Szívem, én megolvastam, de bajos állapot, mert ha majorság színe alatt hajtja, minden ember tudja, hogy Hallernek nincs itt jószága, s ő nem hajtja. Ha úgy mint kereskedésre, tehát vagy van jószága, vagy nincs, meg kel harmincadolni. Mindazáltal sóval szekérbe inkább meglehetne. De, Édes Szívem, minthogy *Kegyelmed* levelébe írja, hogy az *Istent* féljük, bizony én ezt véteknél tartom, s úgy tudom, más is úgy hiszi. S ha pedig kitudódnék, 1000 ökörért se venné fel az ember.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hites társa

Olcsva, 14. Martii 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

Az mi leveleket találtak, elküldöttem. Nem is szükséges talán mindenik, de had legyen. Leleszre már másodszor vannak, mert a terminusra most sem készül el, noha a pénz kezébe volt, s most is elmarad. Fiam *Uram* viszi el.

Az jáspisos kardot el akartam küldeni, noha *Kegyelmed* nem parancsolt kardrul, s Korda ezen türkesest hozta el a gyalánt.²

Az köntösök miá tegnap sem indulhatván meg Fiam *Uramék*. Az estve érkezék Nagy Gábor, a szőlőtül eltiltották. Ő is mívelteti, s a kamora tisztjei is rajta vannak. A régi példák ugyan úgy mutatják, hogy nehéz a kamara miá boldogulni. Melyre nézve az erdődi jószággal is inkább Károlyba munkálódtatok.³ Tudósítson azért *Kegyelmed*, Szívem, hova hamarab mindenekrül. Az ünnep előtt bevén *Kegyelmed* levelét, azólta nem vettem.

A dersiekel van bajom, mert a pusztatelekeket megszállanak ugyan, de ha Császárit megültetjük, akibe most mesterkednénk, Ders pusztul el, mivel a császári határt élük. Mellyiket parancsolja *Kegyelmed*, mert Császári magunké, s amaz nem. De Szakmár vármegye csonkul, máskint is Császári sem nagy falu, s Dersen is 16 vagy 17 teleket mondnak lenni. De bizonyoson mondják, hogy mind a kettő meg nem álhat. *Kegyelmed* parancsolatját várom iránta sietve, mert most volna ideje az építésnek.⁴ Dersen pedig egy vagy két esztendeig való szabadsággal is megszállanak, úgy mondják, s amazoknak három esztendőit ígért *Kegyelmed*.

1 vezetéklovak 2 ti. a jáspissal díszített helyett 3 a szatmári fiscalitasról van szó, amelyet Rákóczi fejedelem Károlynak adományozott, amelyről azonban – hosszú pereskedés után – le kellett mondania 4 építésnek

338.

Olcsva, 1712. március 21.

(MNL OL P 398. No. 37 038.)

[Feljegyzés a lapszélén:] Úgy értem, hogy a gvaranténát csak meg kel tartani. Úgy se követek, se a *Kegyelmed* cselédi s mások is fel nem érkeznek, ha ot kel heverni. Már elijedtek némellyek, hogy szántszándékal van, hogy adig meg is legyen a dolog.

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, *Édesem!*

Ez elmúlt napokba egy nap három levelet írván, *Édes Szívem*, *Kegyelmednek*, már egy hete, hogy nem írtam, hanem mostan kívánom szeretettel írot levelem által meglátogatnom, *Édesem*, *Kegyelmedet*. Kívánom, találja jó egészségbe. Én nem dicsekedhetem egészségemmel, mert az egész böjt által mindenkor inkább a szelektül háborgattatom. Az, reménlem ugyan, *Isten* jóvoltából a böjtél elmúlik, de a fejemnek szokot változása valóba nagy mértékbe vala rajtam e napokba.

Aszonyom anyám itten van nállam.

A víz valóba környülvet. Az egész télen nem vala semmi út, mely miá a sok hátramaradás.

Eötvös Miklós vármegye követje, holnap indul meg. Szóval egészlen informálom, hogy az egész dolgokrul tudjon *Kegyelmednek* szóllani. Ó *kegyelme* által küldöm el a Melyitné statutióját is, mert az cselédtül elmarada. Fiam *Uram* Prínyi Miklós *Urammal* a csonka héten akarnak megindulni. Pál *Úrfi* is, ha valami akadállya nem lesz, elmegyen.

Lesz útjok a borokkal, szörnyű üdő jár. Én sem sok jót gondolok, aki elsőbe gondolta az ilyen perspektívás ajtós házakot, mert a szörnyű szélnek ritkán lévén szüneti. Elkezdí regel a templomnál a szél, s az ágyamig meg nem ál. Ha pedig ki- s bezárja az ajtót, senki sem alszik tőlle, minthogy 3 s 4 házon¹ mennek által, míg hozzám érkeznek. Csak *Geszelsóftnak*² való forma volna ez. *Károlyba* vadulok miatta,³ ot már job alkalmatosság lévén.

Szegény kisaszonyoknak⁴ még csak most jelentettem meg a bátyjok dolgát. Nem kevés bánatjok van, kirül, ha mit érthetne *Kegyelmed*, elvárom, *Szívem*, tudósítását.

Az *Méltóságos Feltmarsalch*⁵ igen kedvesen vette a borokot, s vádolja *Kegyelmedet*, *Szívem*, hogy megszerette a bécsi lakást s vígan él, azért le sem jöt. Ugyanis úgy szokta a bécsi lakás elfelejtetni a hazáját az emberrel. Én minden nap a sok boszúsággal töltöm időmet, nem sok recreatióm van. Talán soha nem

volt így, idegenyen ember nélkül⁶ a házam, mint most. Nem is jár most, akinek dolga nincs.

Ha *Kegyelmed*, Szívem, le talált volna júni, nem tudom, mivel élt volna, s egész pünkösztig is mivel kel élni, mert tiszta pusztá ez a darab föld. Két máriáson a vajnak icéje, s úgy sem kaphatni. Újhely, Máramoros, Kúvár tájékán Telekiné Aszonyom által mind öszepróbálám, s még sincs, úgy egyébrül is. Minthogy búzán, szalonán kívül mindent pínzen kel venni, nem kicsiny gond magamnak provideálni s küldözni mindenfelé, ha pínz elég volna is. Jókor eset ara nézve a mostani otlakása *Kegyelmednek*, mert ot pínzen talál, s talán némellyek ot sem drágábbak, mint it. Halam, csíkom ugyan elég volt, csiga, stokfis *Kegyelmed* jóakaratójából, mellyet még most is kedves emlékezettel köszönök. Lamprétét, heringet is szerettem a Fiam kedvéért is, de már megint jobban félek a húsételkor a konyhatartástul. A Fiamnak tanu[1]ság: távulrul is hogy kel gondot viselni. De a gyöngyöt, hogy írja *Kegyelmed*, csak megvegyem, ha tetszik, erősen csudálja. Én pedig annál jobban beszéllem előtte, hogy mikor szűk a pínz, mégis kedvét igyekezik az ember tölteni kedvessének.

Semmi oly okom nincs most az írásra, töbet Ötvös *Uram* által akarok panaszkodni, hanem maradok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Ács Lőrinc szokot serínségében nem restül. Valamit felér eszével, ráérkezik, el nem mulatja. Ács Lászlót is beálíták Teremre *Kegyelmed* parancsolatja szerint. Örül neki, s ara ajánlja magát, nem lesz alábvaló Kalmár Jánosnál.

P. S. Édes Szívem, minthogy az pestisnek híre sincs, bárcsak azt nyerhetné ki *Kegyelmed*, hogy Fiam *Uraméknak*, ki is Prínyi Miklós *Urammal* mennék edgyüt egy kocsin, nyerhetne egy levelet, hogy szabadságot adnának általmeneni. S úgy a maga cselédjének is, mert ha adig ot hever s költ, megesik nekünk. Helepront leveleit veszem, kit is Ötvös Miklós kezébe adtam. Az is keveset bízik, hogy passust nyerhessen a kihajtásra a marháknak, hacsak *Kegyelmed* ottan nem szerezhet íranta parancsolatot. Azt írja, külömben pínzt se küldjek akkor, újonnan akart indulni a generalishoz.

1 szobán, helyiségen 2 Gesellschaftnak; jelentése itt: társalgónak 3 értsd: úgy megvadítja a huzat, hogy Károlyba költözik miatta 4 a Perényi-kisasszonyokról van szó (Vö.: 4. sz. levél 6. sz. jegyzet!) 5 Hartleben 6 vendég nélkül

Istentül minden jókat kívánok, *Szent* Ünnepnepokot, Édes Lelkem!

Maróti által vet, két levelemre való válaszló, két árkusra írt levelét *Kegyelmednek*, Szívem, ez órán küldi Hartleben *Uram*, kit magát is az ünnepre hozzáram várok. Mikor leveleinek nem vételérül panaszkodtam, régen volt az, még Mikolaitul küldtem volna azokat. De már edig való sok leveleimbül mind azt, mennyi levelet vettem, s úgy egyebekről, kiken ezen levelében csudálkózik *Kegyelmed*, Édesem, eleget írtam, s mindeneknek okait is adtam, most már azokkal nem terhelem, mert nincs kétségem benne, kezéhez hogy fog kerülni. Igen bánám, ha el találának némellyek veszni, [mert] mindenekrül filérül farkára bűvön válaszolám, valamellyekről írt *Kegyelmed*.

Nem kevésbé búsulok, hogy az arany karolyt¹ és égetet ezüstöt nem tudta *Kegyelmed*, mire való, mert egészen leírtam, s Marótinak kellett azon levelet elvinni. Aminthogy neki három levelet kellett volna vinni, egyet Károlybul dátaltat, kit Kállóba hagyot Mikolai, ha kézhez vette. Mást is ugyan Károlybul, azt is Mikolainak kellett volna vinni, de it maradt, s azt is osztán Marótitul küldtem. Harmadikot pedig, akit akor írtam, mikor már Marótit vártam. Már ő vesztette-e el, vagy postára tanáltam volna küldeni (kit nem remélek), elég az, megírtam. Amint nagyon emlékezem reá, hogy a karolyt azért küldöm, elbontatván, abbul készítheti *Kegyelmed* az aranygombokot meg, s az égetet ezüstöt aljának, aki azon kívül is egészen kék zománcal be let volna burítva. Mind megírtam vala, hogy csak a jövésbe-menésbe, felküldés, s meg elhozásba is annyi üdő tölt volna el, hogy ha megcsinálhatta volna is, de csak el nem érkezett volna Lőcsérül. De ahoz sem lehetet reménségem oly hamar, mert még az Aszony által othagyot igen kevés munka sem kész. Kedvetlenkedik is, hogy az előbirül sem let contentuma a szűcs által, kit csak most tudtam meg nem régen Engelmajertül. Újonnan le nem győzöm írni, minthogy már eltölt az idő a gombcsinálástul, kit felettéb bánok. De ha veheti *Kegyelmed* levelemet, úgy Fiam *Uramnak* magam mentségére megbeszélvén, megérti, maga is helybe hagyja, hogy úgy lehetet volna meg inkább, mint Lőcsén készíttetni. Elég az, már azon csak túlvagyunk. Az klárisgombokot felküldöm a Fiamtul, ha valami módon a dolmányra lehetne alkalmaztatni, s az zöld aranyos dolmányrul a rubintos gombokot a mentére lehetne csinálni. Azonkívül is alkalmas, nagyocskák lévén. Hogy az karolyt küldtem, nem más aranyat, okát megírtam vala. Job ezt az egyvelítettet elbontani, mint a finumot megegyelíteni. Az forgó és kócsoktol

íránt pedig hátramaradás nem eset, mert maga is csak a Fiamtul parancsolt, s el is viszi, ha *Isten* engedi.

Azt írja *Kegyelmed*, Édesem, levelemből nem kevés vigasztalásra valót vehet, értvén egészségtelenségemet. Elhiszem, nem akaratjával² tette oda a nemet. Vagy aprahensio[!], vagy mi, de a nyavolya magát el nem hadgya felejtetni. Azonkívül is kevés gyönyörűségem az életbe, s haszna sem sok senkinek. Keveset gondolnék véle, ha a hoszas kínjátul nem tartanék, de annak is meg kel lenni, ha *Istennek* tetszik. A fejem változása is már hozzáérkezvén, csak igaz, nem kicsiny szorongatásba vagyok. Nem is kívánom sok panaszimal terhelni, Édes Szívem, *Kegyelmedet*, edig is sok. Hanem csak azt azt[!] írom, az *Isten* őrizzen ily pusztá jószággal, s ilyen tisztekkal economizálni, mint a károlyiak. Bizony, el nem élhetnék köztök kiváltképen való fogyatkozás nélkül, de Olcsvát aratásig nem támogatom,³ ha *Isten* éltet. Ötvös Miklós alkalmasint adhat információt erül a földről s pusztaságáról.

Azt pedig szégyenlem, hogy oly gorombáknak tart, mintha az abrakrul való panaszolkodásra nézve a paripákot is meg hattuk volna fogyatkozni. De azt meg nem engedtem, s az itmaradtakat sem engedem ezután is. Sőt, a többinek is volt eddig, ezután eltűrheti. Hanem az munkát nem vihetni végbe rajtok.

Szintén azon boszonkodom én is, hogy csak az a vége: nincsen, de mennyi volt, s hova löt? Ez óráig sincs annyi tehetőségem, sem az tengerirül, se a nyári búza s legumináruul, hogy kivehessem tüllök. Úgy látom, edgyik sem tudja. Márpedig nemcsak szép szóval, de vastagon is kínszerítettem rá a prefectust, de csak megmondhatná, mint egyszer *Kegyelmednek*, hogy hiába morog *Nagyságod*. Ma várom Tolnai *Uramat* hozzám. Ha valakit talállok, aki bárcsak arul vegyen számot, egy hirtelen valakit tudakozok, mert csak haszontalan.

Az ménesre igenis, van gondja Kordának. Az borok gondviselése *Uraira* van bízva. Atestatiójok is van *Hartleben Uramtul*. Mőd nélkül tudatlanok vagyunk mindnyájan mind a gazdaságban, s úgy egyéb dolgok feltalálásában, aki csak írásba nincs *Kegyelmedtül* téve. Bizony, most vettem észre boldogtalan szentségünköt. Olykor interveniáló dolgokba senkitül sincs kérdést tenni, mert mind a takarmány nem léte, s a sár közepibe ülésem miá nem jár most senki, aki elkerülheti, ere. Az borok vételével nem kellene magát fárasztani *Kegyelmednek*, Szívem, Pest elein. Amint írtam is, olcsódót az Ér mellet. Mesze onnét a szálítása, sok kár lenne, s későn is esnék.

Az sertések dolgát ki ócsárolta, amint a lovászmester is, de akit el nem adhatván, Szakmárrul visszahajtották, s a nyájrul is, a jóvába leverettem. Dicsíri Korda, hogy szépek. A százon kívül is alkalmasint ötlettem, eladni a szalonáját. Némellyiknek csak való, hogy rossz a mája, s némellyiknek nem. Malacoznak, s hattuk is. De mivel tartani semmi sincs, eléggé sürgetem, hogy szereznének. Mire mehetünk, megválnak.

Az pénz iránt való csalatkozás nem kevés baj. Patientia. A vásárlás múltjék, s ezekbe is elmúlhatot volna. A végin kel vásárolni inkább, mikor el akar júni. Ha mi dib-dábot írok is, csak úgy legyen, Édes Lelkem, ha lehet.

Vatai az taxát sem szedhette, kit edig megérthetet *Kegyelmed*, függőben levén a dolog. Semmiképen nem adták, félvén jövődóbeli kártul. Én ugyan meg-hattam, assecuratio alat is, csak vegye fel, hogy kétszer meg nem veszik rajtok, és szályakra osza ki, mert edig is káros volt. Máris majd két annyi áron jár, s ezután annál is drágáb lesz, s ha az sönkot odavesztenék is, a szályat nyereséggel is eladhatnák, és így, ha mit vehet, ara adja.

Bezzeg én is bánom, hogy Salamonnak adtam a sót, de a pénzt előre is szed-vén tülle, kivált a Pulyai *Uram* számára valót. Nagy Gábor is elijeszte, hogy nem kél a nálla levő is. Igenis, fűvön⁴ én is gondoltam, job ára lehet. De nagyon reménlettem, hogy ezen megnyomorítatását a só iránt rövid idő alat megorvo-solja a Felsőges Császár, s úgy megolcsódik mindjárt. És ezekre nézve én bi-zon csak odaadám, ócsón pedig. S ahoz is bíztam, hogy kinyervén *Kegyelmed* az aknán valót, fűig⁴ szállíthatni. Máskint is, Édesem, Tokajba három német forin[ton] adván másáját, it ezekbül megmévén Salamon, 13 nyomot 10 má-sát. Vesse már hozzá *Kegyelmed* adig való vecturáját s vámját, mi nyereség jú. Azon kívül is elég van lerakva, régi is sok Tokaj táján, amint Nagy Gábor mondta. Úgy gondolkozván osztán, csak odavesztegetem, talán mást szállítha-tunk helylébe. Nagy Gábor is kért volt, jövődó szőlőmunkájára ígervén az árát, de megint abbahatta.

Az szőlők meg fognak művelődni, amint már sokszor értem, hacsak Nagy Gábor szovai nem hibáznak, kit nem is reménlek. De valóba roszul beszél Majxner mind a szőlőkrül, s úgy a sórul, keveset bízhatnánk úgy hozzá. Ő a felső Kamorárul érti az ollyat, kírül bizonyost örömet értenék, ha lehetne.

Az leleszi levelekrül írásba nem hagyot *Kegyelmed* semmit, Szívem, hanem a notariusnak írt, hogy készítse el mennél hamarab a requisitoriumot, leküldi mennél hamarab. Mikor osztán leküldte *Kegyelmed* Melyitnének, includálta, semmi emlékezetet nem tevén rulla. It is adig hevert, míg alkalmatosság adatot, s ot is hevert, hirtelen Prínyi Pál sem küldvén által. Vevén osztán az *Aszony*, azonnal írt, s el is küldtük. Elsőbe csak a volt a válasza, mit kívánunk, ha az statutiót, tehát küldjek rá, s meglesz. Én megküldvén a pénzt, megírtam, hogy a statutio igenis kel, s ha még valami volna, ami hozzá szükséges volna, azt se hadgya el. Amit küldöt, Ötvös *Uramnak* adtam, de senkivel meg nem olvastat-tam, a fassio bele van-é foglalva. Elküldök hozzá tudakozására, noha azt sem tudom, ha az feleségének való fassio kel-é vagy a nekünk tet, s ha mellyik nálla lesz, elhozatom. Ha az statutio közibe nem írta, nem írván semmit akkor rulla, azon leszek, a Fiam által elküldhessem. De azért is kétszer vagy háromszor kel-let küldeni az pénz megküldése után is.

Márkus dolgárul edig sem írtam, históriája van. Leírom Fiam Uram által, most sok dolgom van. Ne vélje *Kegyelmed*, Édesem, hogy a boritalrul írván, a Hoffdámákkal való conversatiót is irígyleném, hiszen talán azok betegséget nem okoznak, mint az bor, de azt is tiltanám, ha tudnám. De az a kérdés, kapnának-é a baróka⁵ nélkül való ősz emberen.

Baj, Andrásí dehogy nem sieteti a pínzt. Esküsznek, nincsen. Mód nélkül való szükségeket, úgy tetszik, Andrásin tapasztalhatni is, a másíkot nem tudom. De legnagyobb, Szívem, az Ötvösé, akit kihoztam. Megmondja maga is, talán nem hazudna, ha oly szüksége nem volna, melyre nézve megírtam volt, hogy kölcsön is felvegye. S azt írja, némettül vette fel, 2 hordó bort interesre adot. Csak 10. Aprilis a terminussa. Szörnyen kér, hogy a feleségét meg ne hagyjam háborítani. Azzal lesz legnagyobb bajom.

Az köntösöket az Kordának adot francia kékhez igazította Korda. Én észre sem vettem, jól eset-é vagy nem, már megvan. Az átkozot mesterembert csak nem kaphatván idejébe, most is csak kólyikáskodik Jankó is. Melyre nézve a miénkel, a rosszal kellet az ezüstöt csináltatni. Elég ocsmány, de még így is félek, el nem készül egészen. Fiam Uramat pedig nem akarnám tartóztatni. Másíkt a fahajszín igen szépnek tet[szik mindnyá]junknak. Én azt[?] jól tudom[?], [hogy *Kegyelmed*]⁶ senkinek sem agyenskedhetik, csakhogy ne hazudjak, hogy írok, nem tudván mivel magamrul elvetni őket.

Prínyi Pálnak kétszer is írtam, de hihető, az árvizek miá, mely nélkül talán pünkösdig sem fogunk szükölködni, semmi válaszáat nem vehettem. Elküldöm, ha lesz költség, de nekem is szűk, s neki annál szűkebb. Az Fiam is fanyalog, de ha lesz, csak a magáén kel menni, mert magának tanul. Való, hogy nincs is, elég gorombaságot mívele, hogy a nyáron az 1000 forintot el nem vövé. Radvánt csak eladám 3 esztendeig igen olcsóba.⁷ Vagy jól let, vagy rosszul, így is csak elpusztult volna, malom, szőlő s minden, semmi nélkül is.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hites társa

Olcsva, 23. Martii 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

P.S.⁸ Akartam, Szívem, azt is *Kegyelmednek* tudtára adni, soha fel nem találom elmémnel, mikínt lehessen az munkásokot tartani, ha minden egyéb hozzávaló volna is, mert most is 70 vagy 80 cselédel vagyok. S hát, ha a quartélybul is rám szorulnak, nem tudom, mivel tartsam csak máris, mert a mészárszékbe semmi nem telhetik, rettenetes drága lévén a marha, s még nem is kaphatni. Ha pedig meg a gulyához fogunk, mint tavaly, egészen vége lesz. Valamit enni kel pedig. Mind pínz, s még hajtadni kén azt is. Míolta it vagyok is, 3 s 4 falut is feljártatok, mégsem találni egy tyúkot pínzen. Örömet é[rte]ném, Édes Szívem, ha más módot mutatna *Kegyelmed*, mit csináljak. Borsó, lencse s aféle legumina is felette drága, de azt is meszünen kel keresni, s nincs min hozatni. Magokon

őrölnék az emberek, úgy hallom, a marhájok rosz volta miá, valami szekerezésből ál, egyszóval, abba most elő nem mehetni. Salánkon is pedig se vas, se élet, mind küldeni kén. Bizony, Szívem, aratásig vagy csak pünkösztig, nem hiszem, semmibe semmi is teljék. Ha a víz megszál, berbécsekért kel küldeni, s valami orosz marhákot, ha vetethetnék vágónak.

Az somos kertet is be nem érni 1000 forintal, úgy mondják, elég roszkor esik most az a költség. Most nem panaszképen jelentem, csak azért írom, ha módot mutathatna *Kegyelmed*, Édesem, mit csináljak, mert soha ily bajba nem voltam, mint a pusztá föld miá, semmit sem kaphatván.

1 karvalyt ábrázoló aranytárgy, mivel a Károlyi-nemzetség totemállata a karvaly volt, amely a címerükben is látható 2 nem szándékosan 3 nem hagyom el 4 értsd: tavasszal, illetve tavaszig 5 paróka 6 elmosódott, illetve a papír kiszakadása miatt hiányzó, csak részben olvasható, bizonytalanul kikövetkeztetett szavak 7 értsd: zálogba adta 3 évre 8 a hely és dátum nélküli, 37 539. számú utóiratot tartalma alapján (hivatkozás a pusztá földre, az ínségre, nélkülözésre, Károlyiné nehéz helyzetére) csatoltam az 1712. március 23-án kelt levélhez

340.

Nyírbakta, 1712. április 1.

(MNL OL P 398. No. 37 040.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes és Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak, ő *Kegyelmének* szeretettel írák. Posen.

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Édes Szívem!

Jöllehet eleget utalék, hogy a Fiam által fogok *Kegyelmednek* bűvön írni, Édesem, de úgy látom, akármikor sem volt töb bajom, mint most, mert se nagy hétbe, se húsvétba nem vala semmi nyugodalmom. Elsőbe Prínyi Mihály idejövetele miá, amint jöt, s megint micsoda baja volt a németekkel. Sok históriája volna, megbeszélheti Prínyi Miklós *Uram*. Jobban féltettem, amibe volt is dolga. Vala is bajom miatta, mert valóba változó elmével vala, nehezen lehetett véle végezni, de úgy tetszik, most már, megpihenvén, rendesebben foly az elméje.¹ Mikínt gondolkoztunk dolgáru, megbeszélheti szóval Prínyi Palkó. Mindazáltal *Kegyelmed*, ha mit külömbet joval vagy parancsol, úgy látom, ők szegínyek minyájan úgy kívánnak engedelmeskedni, mint Édesatyjoknak, s úgy is bíznak, s véghetetlen köszönettel köszönik. S Mihály is, szegíny, meg nem is győzi a sok hálaadást mondani mind maga, s atyjafaira nézve.

Hartleben generalis is az egész ünnepet itt töltvén, minden nap éfél² vetette ki őket. Volt gondja a Fiamnak az álom miá, már fenálva is aludt. Egész confidentiájával lévén máskint velünk. Azalat mint megszoríta a felettéb való árvíz, meg tudják mondani, úgylő Baktára kel fordulnom, mert nemhogy fáruł, szénáról s egyébről provideálhatna az ember, de csak a töltést sem győzi, hogy a mezejekre ne üssön az árvíz. Ennyi sok igr-baj³ közt, Édes Szívem, soha azt sem tudom, melyfelé kapjak, s ezeket is nem váraosztatnám. S a kötöst sem tudám az ebekkel elkészítetni, az kin teljes tehetségemmel kívántam munkálódni. Valami hátramaradás vagy hiba van akár egyikbe vagy másikba, Édes Szívem, nem a gondatlanságnak, hanem a lehetetlenségnek tulajdonítsa *Kegyelmed*. Aligha bajosabban élt Ádám is nállamnál, mikor kiúzetet Paradicsombul, mint most élek.

Szóval eleget beszéltem Prínyi Pál Úrfinak, hogy az írást rövidítsem. Ha el nem felejtí, mindenekre felelhet az economia iránt, mert a Fiam, minthogy semmibe semmit sem tud, nem is izenhetek tülle. Csak meg kel vallani, nem a mi módunk szerint való ő. Igen a maga alkalmatosságát szereti, s ebből őtet ki sem vehetni, megrögzőt benne. Mindazáltal ajánlom *Kegyelmed* atya[i] gratiájába, mert máskint jó is elég van benne. Tudom én, ot sem fog *Kegyelmednek* minden dolga tetszeni.

Írhatom, Édes Szívem, egyik nyavolyám a másikat követi. Most megint a szívemre vagyok néha-néha nagy változással, s néha dobog minden ok nélkül, holot én most nem is búsulok. Egyébkint a ros z cselédel, ha aggódom, de attul nem indulna fel.

Az átkozot Laszkár, már tudom, hogy el nem küldötte az fassiókot. Az árvíz miá levelemet sem vihettvén el neki, hogy ezen alkalmatosságra elkészítse, most is elmarada. Komámasszony⁴ most hajón próbáltatja, ha odamehetnek, s elkészíti, mennél hamarab elküldjük.

Minthogy eddig írt leveleimből búvön megértheti *Kegyelmed*, Szívem, mi okon múlt el az aranygombok csináltatása, ím, elküldtem a klárisgombokat, ha alkalmas lenne a zöld dolmánra, s azonvaló a tradúr mentére.

Máramorosbul erőssen sürgeti a német Pálfi Miklós *Uram* számára a medvebörököt, de Vatai esküszik, hogy nem találni Máramorosba. Erős *Uram* igen kért, hogy tudakozódjam, mi karban van az ő dolga, ha mit érthetnék, Édesem, *Kegyelmedtül*. Márkus, gondolom, többel maradt adós 250 forintnál. Csak az volt a kérése, condonáljuk, mert lelkiismereti bizonyítja, hogy el nem költötte, hanem a számadásba eset defektus. Azzal bizonyos dolgába ment Domahídihoz, ot adig beszélte, amint ő mondja, hogy Cserépinek korántsem volt oly nagy dolga s baja, mint neki, s mégis 500 forintot fizettek neki. Ezzel az is fellázzad, jóllehet minden alázatossággal, de valóba kéri s pretendálja a fizetést, nem lévén már egészen contentus, ha csak a restantiája engedődik el.

Én ugyan biztatám, ha érdemét ítéli *Kegyelmed*, nem kívánja kárát. Máskint nem tudván megítélni, mit érdemlet volna, könnyen elbocsátám. Salánkrul mit ír Porcsalmi, ím, includálom. A stukatúrásnak régen parancsoltam volt, hogy s mint dolgozzék *Kegyelmed* parancsolatja szerint. Az víz, hogy olyan nagy, nem csuda, mert Olcsván is féltem a vermeket is, amely nem kevés kár lenne. Már a jégverem csak alig van.

Tegnap kezdvén el Olcsván leveletem, ma Baktán végzem. Azolta is jobban vigyázzván s értekezvén Prínyi Mihály nyavolyájáruul, már bizonyos, hogy erősen háborgatta, miolta nállam van is. Az *Úristen* engesztelné meg az ő Felsege szívét iránta, mert féltem nagy veszélytül, ha elbocsátom házamtul. Ha körülötte lehetnék, próbálnám most tavasszal orvosolni szegínt. Valamely pénzérül is beszél, hogy van reménsége: Bécsbe viszik *Kegyelmed* kezébe. Ajánlotta is magát a hűgainak. Ha telnék valami belőlle, azt is *Kegyelmednek* recommendálnám, írásba lévén Pál Úrfinál, miket kén venni ezeknek.⁵ *Drága* nem kén, csak valamely ócsó, gyengén rakot munka lenne, kirül ezután, ha remélhetném, bővebben írnek. *Kegyelmed* tudósítását Prínyi Mihályruul is szívesen elvárom, Édes Lelkem. Holmi dib-dáb vásárlásokot is írtam, ami lehet, légyen, s ha nem mind is, elmúlhatik. Prínyi Jánosné levelét is elküldtem. Én jól tudom, hogy ot költség nincsen, hacsak a Prínyi Mihályébul nem telik valami, el kel múlni. Se Fiamnak, se Palkónak pínze, én sem adhattam [út]iköltségre most, hanem monddtam, költsenek edgyüt, azután eligazíthatni.⁶

Éppen levelem írása felet jut eszembe, hogy az aranyakot ot felejtetem Olcsván. Már nem küldhetek *Kegyelmednek* ígíretem szerint, de csak abban bízom, talál ot *Kegyelmed* kölcsön. Ha lehet, Édesem, ne is tartsa végig *Kegyelmed* oda a Fiamot, kivált, ha sokáig talál lenni a gyűlés. Eleget ösmerkedhetik 3 vagy 4 hétig. De ha a contumatiát meg kel tartani, mind a köntösök iránt, s borok iránt is elég fogyatkozás esik. S az paripák is, félek, elhitvánkoznak az úton. Azt mondják, sohol nincs takarmány az úton.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Bakta, 1. *Aprilis* 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

Az erdődi jószágruul értenék örömet. Megmarad-é kezünknél, mert Károlyhoz fordítanám inkább, ha tudnám. Így is szakasztattam oda benne, mert az bizonyosab.

1 kevésbé zavart 2 éjfél 3 ügyes-bajos dolog 4 Melithné 5 a Perényi kisasszonyoknak 6 értsd: elszámolhatni

341.
Nyírbakta, 1712. április 3.

(MOL P 398. No. 37 041.)

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Édes Szívem!

Kegyelmed levelét, 16-dik[án] vagyis 26-dik[án] költet,¹ szeretettel vettem, melyben az újab audentiájáruul ír és az cifra címert² is includálja. Értem Szívem, hogy az *Felséges* Császárné s az dámák kacagásra indultak az *Kegyelmed* német szován, bár diákul felelt volna inkább. Azt tudta *Kegyelmed*, Édesem, a Fejedelemaszonyal beszél németül, nagy bátorság volt, most pedig nem volt gajdos, mint Újvárba.

Az címernek, hogy változni kel, én azt sem tudtam. De úgy se volna bár annyibul álló, mert bajosab lesz kimetszeni. Hiszen a régi grófoknak sem láték én másféle címereket, csak amint először volt.

Fiam *Uram* aznap indult meg, hogy *Kegyelmed* levelét vettem, úgymint tegnap. Meg is írtam általok, hogy a köntös miá is kellet késni, s most sem vihették egész készsége³. Hanem meghadtam, ha ki eléb menvén oda, a contumatián általesik, csak küldjék el, ha magok valahogy rá nem érnének, a koronázásra. Pálfi *Uram* is, úgy értem, már elment. Akartam volna oda is küldeni a Fiamot, de nem tudván, mikor indul a feldtmarsalch,⁴ s a köntös sem készült volt el, csak abba hadtam. Elégé bánom, nem kellet volna contumatiát tartani. Kruccsai János *Uram*, ki is holnap indul, reménlem, elérheti. Írtam, ha valahol meghallaná, s elejbe mehetne, de talán nem is ara, Szered felé esik a Pálfi *Uram* útja.

Bort igenis 18 átalagot írtam volt Comáromi *Uramnak*, nem számlálván oda sem a musai, sem az óborokot. De azután jobban megolvasván *Kegyelmed* levelét, 28 vagyis 27, amint eszembe jut. Csak vihetnék kár nélkül! S kivált a paripákot bánom, adig contumatiázzák, elhitvátkoznak, a takarmánt minthogy igen szűknek mondják. Most veszem észre, hogy 16-dik[án] költ a *Kegyelmed* levele, mert még az ünnepre készül Posenba.⁵ Még job volt volna, *Maria* Talba kitrombitálják s musikálják egy falka pínzét. Gondoltam, azért felgondolja *Kegyelmed*, Édesem, a módját.

Mind egészségtelenségemrül s egyéb bajaimrul eleget írtam már, Lelkem, most azokkal nem terhelem. Arul is bő informatiót tehet a Fiam, miként szaladtunk ide az árvíz elől, mely most is naprul napra nevelkedik. Holnap befordulok, ha az Aszonyt kivehetném, it lennék, míg apadna, mert már az istállóbul is kiszorultak a lovak. De csak a vermeket féltém.

Hartleben generalis alig mehetet haza tüllem, Panyolán túl, a szántófüldön, útjába egy nagy vizát fogot, ötödfél singnek írja. Hacsak az író nem hibázot, ta-

lán araszt akart írni. Kéri szántóföldön is fogtak Kállai Uramék már. A mi udvarunkon s a kaszálókön pedig csik vagyon bűvön.

Elhiszem, Édes Lelkem, edig vette *Kegyelmed* a Melyitné ezüst poharai iránt levelemet. Minthogy most oly szüksége nincsen, had tartsa nagyobb szükségére. Mi haszna, ha egyszeremind elkel tülle. Magunknak pedig, megírtam, hogy rontani való⁶ nincs. Az emberes sótartót, azon kis törésért, kár volna elrontani, nem is sokat érnénk véle. Nem lesz, Szívem, az végső bécsi út,⁷ ha *Istennek* tetszik, hadgyunk mászorra is benne. Az a néhány lábos aranyos pohár nemigen szükséges, de kár elrontani, mert mind épek.

Csak attul félek, Szívem, hogy azokban a jószágokba s szőlőkbe haszontalan munkálódunk, s a magunk jószágát az erdőivel sem segítjük, füstbe megyen, ha el találják venni. Aminthogy, ha ő Felsége *kegyelmessége* járulna, bizony job volna annál a jószágnál vagy szőlő, vagy más, mert felettéb haszontalan. Tíz esztendeig való haszna sem éri fel a gondját s baját, sőt, ha más módot nem gondolunk az életre fel, ezen elpusztult földön el nem élünk, mert ennyi gondra sem hoz semmi pénzbeli hasznot be.

A kétezer arany adósságrul egy levelében sem emlékezet *Kegyelmed*, Szívem, lehet-é reménség hozzá?

Ha az Fiam felérkezik, nevetethi *Kegyelmed*. Nem álhatom, hogy meg ne panaszoljam. Gondolja meg *Kegyelmed*, 3 holnap házás ily mesze megyen feleségétül, mégis Kruccsai *Uramhoz* küldvén az út tudakozására, 8 órára vártam a választ, s adig sem akarta a feleségével tölteni az időt, hanem regel felkölt, hogy vadászni menjen a kis üdőre. Én ugyan mondtam, ilyen időbe *Kegyelmed*, Szívem, a vadászatért ot nem hagyot volna, mikor legeléb Posenba ment, ha talán unicornist mondtak volna is az erdőn.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Bakta, 3. *Aprilis* 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

Nem tudom jól, mikrül írtam Fiam *Uram* által. Ha ugyan Senténél ot fognak heverni, kérésse el a levelet *Kegyelmed* tülök, tudom, jű s megyen az ember. A novellákkal, Szívem, ne fárasza *Kegyelmed* magát, mert edig is keveset értettem belőle. Már annál inkább, kicsoda magyarázza. Másikint is az olyan novellákat szeretném, akibe valami kívánatos dologrul volna vagy jó, vagy rossz, mit reménlhetni.

1 Barkóczy Krisztina néhány bekezdéssel alább jelzi, hogy tartalma alapján 16-án kelhetett ez a levél. Egyébként Károlyi nehezen olvasható kézírása kapcsán jellemző példaként említhetünk egy hasonló esetet: 1711. május 19-én Ebergenyi László is tréfás bosszankodással írta barátjának, hogy megkapta a 25-én, 27-én, 34-én és 76-án kelt leveleit. (A levelek valójában 1711. május 14-én, 15-én, 16-án és 17-én keltek: Bene regi, 139.) 2 a grófi címert 3 készen 4 Hartleben 5 Visszaütalás a levél első sorában jelzett keltezési bizonytalanságra 6 azaz: sérült ezüst tárgy 7 azaz: később is sor kerül még bécsi utazásra

342.
Olcsva, 1712. április 6.

(MNL OL P 398. No. 37 043.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Tekéntetes és Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel írák. Poson vel Bécs.

Édes Szívem!

Jóllehet írtam *Kegyelmednek*, Édesem, Prínyi Mihályrul, de vélem, későbbre jut kezébe. Debreceni bíró *uram* pedig ígírte, hogy ha mi leveletem odaküldöm, tévelyedés nélkül *Kegyelmed* kezébe juttatja. Ara nézve én is kívántam írni rulla. Kérem, Édesem, *Kegyelmedet*, tudósítson mennél hamaréb, mi reménység lehet dolgába, mert mostani alkalmatosságával a Felséges Császárnak *kegyelmességébe* inkább reménl[het]ő volna talán bevetetni. Én nem tudom, hova lesz nyavolyás, mert a melankólia emészti meg annyival inkább is a magános bujdosásba, amint meg is ösmerszet rajta. Én keresztyényi kötelességem szerint nagy örömet tettem volna jót véllé, de nem tudván, ottan is mikínt engesztelődöt az Felséges Császár, nem mertem tartani, félvén, ha *Kegyelmednek* is ellenére lenne. Ő ugyan, nyavalyás, resolválta volna ara magát, hogy egyátaljába, vagy sütik, vagy főzik, csak odamegyen, és az koronázatkor ő Felsége lábaihoz borulván, gratiát kér, kibén, hogy megnyeri, erőssen is bízot. De nem lehetet jovallani neki, mert mostani útjába is majd szerencsétlenül járt, passust kérvén tülle, s oda is, adig is érhetné veszély. Job azért valahol megvárni, ha ő Felsége *kegyelmessége* járulna, had mehetne maga mentségére, minthogy, amint mondja, Lehoczki azzal is vádolta volna, hogy az *regementnek* sok pénzét elköltötte, mellyet ha az Felséges Udvar elhinne, annál nagyob megvetésbe lészen. Azt pedig kész megbizonyítani, hogy nem igaz.

Szent-Iványi *Uramnak* is írt vala, de én felszakasztottam, lássam, mitt küldök el, s nem szerettem, s el sem küldöttem. Reménkedik ő *kegyelmének*, hogy az öcsét oktassa, s leginkáb arul, hogy valamely 25 aranyat küldöt volt be a malombul az patertül, hogy köntösnek valót vegyenek, s nem tudja, nem hatta-é magánál a pater. Máskínt ezen kívül is 12 aranyat adot volt nekik, s asignatiót is 10 vagy 12 aranyrul, azon kívül is kitölt. Örömet akarná tudni, ha magánál hatta-é az pater vagy odaadta, ahova kívánta. S ha volna valamije, aki nem confiscáltatot volna, kívánná, az öcsének, ha köntös csináltathatnék.

Én pedig, Szívem, ha volt volna mibül, csak adtam volna neki pénzt. Mindazáltal várnam is *Kegyelmed* tudósítását, volna-é honnat várni refusióját. Ha ugyan késniek kel Fiam Uraméknak, s *Kegyelmed* bizonyos alkalmatosságot

talál, vitesse magához mind az én leveletem, s mind a Pál Úrfiét, ha szükség, mivel szegény *Prinyi Mihály* holmi dolgairul töt írást neki.

Minthogy az német tisztek közt közönséges azon casus, ők, az discursusba előhozódván, nem ijesztenének annyira tülle, hacsak a mostani Felséges Császár nagyobb keménységgel nem kívánná eltávoztattatni az előbbieknél. Várom azért, Édes Lelkem, magam is mennél hamarab *Kegyelmed* tudósítását íranta, és maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa
Olcsva, 6. *Aprilis* 1712. *Barkóczy Krisztina* mp.

P.S. Megint Baktára kel költöznöm, mert az víz elvötte az alsó házakot, főzni is idefel kel. Csak az Aszonyt, hogy kivihetném, kellett befordulnom. *Szent-Iványi Uramnak* írtam 3 vagy 4 levelet is, nem tudom, vette-é.

343.

Hely és dátum nélkül. [Nyírbakta, 1712. április 11. előtt.]¹

(MNL OL P 398. No. 37 535.)

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Édesem!

Már jó ideje levelét nem vettem *Kegyelmednek*, Szívem. Gondolom, az atyafiak közzé való fordulása az oka. Akartam ezen leveletem *Kegyelmed* látogatására bocsátani, s az előbbi ritka írásomat helyrehozni. Adja *Isten*, levelem találja *Kegyelmedet* jó egészségbe.

Mi minnyájan élünk, magam mégsem dicsekedhetem egészségemmel.

Az alabástrombul való meszet már elhozták. A Szilágyba érte hadtam menni, megpróbáltatom. Kereskényi is megérkezék Ungvárrul, commissiót vevén az Feltmarsalchtul ő Excelentiájátul. Az commendans mindenüt felkerestette régi tiszteket, kűmíveseket is mind egybekerítet, de semmit nem tanáltak. S azt kérdték a kűmívesek, micsoda materiáléket keresnek. S hogy mondotta, főképen kípset, azt mondották, azt Munkácsra vitték, aminthogy *Szent-Iványi Uram* parancsolatjából ugyan Kereskényi írt volt Munkácsrul, hogy odavitessék. S egyéb eszköz sem találtatott semmi, az utazásban való költséggel megtoldották.

Melyitné² komámaszony szintén most vala nállam, bezzeg van bánatba, úgy látom. *Kegyelmednek* is eleget akarna tenni, s az urának is, ki is itten csak ki akarta tanulni, miben vannak az dolgok. Azért mondotta, hogy tudja, s nehezen is eset neki, hogy nem a feleségétül tudta meg. Csak úgy tapasztaltatik, úgy látom, jó a szeretet, de ha vagyon is van mellette, többet teszen a kettő. Jóllehet, Édes Szívem, azmint észreveszem, most is megelégednének *Periny* kiváltásá-

val. Ot lévén Bécsbe valamely német úr, aki bírja, jó volna kitanulni, mennyibe, s mi formán bírja. De ha az én tetszésembe férne, én bizony soha ara most készpíntz nem költenék. Oka az, hogy most, ha csak 5000 forintot kellene is letenni Perínyért készpíntz, s hát edig való költségünk, s az ki nagyob, az örökének sollicitatiójára s donatiónak kiváltására mennyi menne, mindösze az alkalmas ezereket tenne. Kivévé a várdait, sonkádít, s még azzal is micso-da hasznot importál. Bizony, nem adnék rajta valamit, mert más jószágunkhoz sem szolgáltatathatók majorkodni, pedig helyünk elég, csak volna kivel s mivel folytatni, s az pínzt hasznosab dologra fordítani. Azon kívül is, mindazok-tul, akik pretendálják, átkot kén s bestelenséget szenvedni, s idővel perlekedés is lehetne belőlle. Én bizony, amint feljeb is írá, fenhadnék rajta. A mi sok költségünköt adnék meg akár pénzü, s akár jószágot szakasztván érte, azon én örököt is válthatnék, senki sem szólhatna érte. S ha pedig *Kegyelmed* másra akarná fordítani, úgyis töb haszon lenne. Én ugyan már Leleszre a pínzt megküldöttem, s fel is küldöm a statutiót, mihent kihozzák, de én az én részemről csak visszaengedem, költségünket megtérítvén, önekik. Csak elhiszem, kedveseb volna Períny, mint ezt, kit jövendőben igazságokban is költeni kel mellette. A sok teprenkedését is szívesen szánom, mert igazán írom, oly lelkébül ragaszkodik hozzánk, hogy ki nem mondhatom. Se minket, sem az urát nem kívánná kedvetleníteni, s csak tüllem kér tanácsot szegíny. Maga is ír a vármegye köve-teitül, de én azért akartam ezen írással megelőzni, hogy *Kegyelmed* inkább válaszolhasson, s én is érthessek *Kegyelmed* akaratjárul.

Tegnap jöve még csak resolútiója debreceni bíró uramnak az borok szállítása iránt. Gyöngyösig ígérük, noha úgyis bajoson, mert már ere legroszab erejébe lévén a marha, az útbul is kidülöngöz. Azon leszek, mennél hamaréb megindítsam az paripákat is. Kordát örömost elküldeném vélek, ha valakit kaphatnék mellém, mert az úton is igen szükséges volna. Előre pínzes szekereket kel fogadtatnom. Csak elképzem, mennyibe telik, de úgy látom, meg kel lenni. Ha *Kegyelmed* valamely ösmerőjének írna, Udvard nevű helyig mondják, hogy szállíttassam eléb, ki is Érsekújváron egy mélyföldel van inset. S adig, kivált, ha szűk a szekeres, had munkálódnának keresésébe, hogy odajutván, ne váraoznának.

Soha nem hinné *Kegyelmed*, mennyi költség kívántatnék itt mindenfelé. Bizony fel sem lelem módját, honnat fog kitelni. Tavasz búzát, zabot drágán csak találna ember, csak volna min venni.

Eötvös *Uram* is jószágot vásárol, úgy reménkedik az 1000 forintjáért, aki hírem nélkül elköltödöt vagy váltódöt, hogy ha kölcsön találnék, bizony mindjárt felkérném, s megadnám.

Lengyelországba a marha igen döglük, vajat sem hoztak, aval ad okot a sidó. Hanem tíz fejér rókát hozot, töb 100 német forint áránál. Úgy tudom, egynek-

egynek egy tallér volt mászor az ára. Egészlen-é, vagy csak a hátának? Nekem rendkívül drágának tetszik. Most vala Komlósi nállam, s ő is a marhák tudakozására elküldöt volt, de az híztot ökrök is eldöglöttek, akihez bíztot. S ha készen volna is, most lehetetlen volna hajtani csak az utak miá is, azt mondja. Hacsak pínzt lehetne szerzeni, mégis minden utat, módot megpróbálnék, ha vetethetnék.

Az károlyiak csak ollyak, mint voltak, már bele is fáradtam az pirongságba, kivált a prefectussal. Lelkiismeretit is eléggé hányom,³ nem is kívánom véllé búsitani, elég, ha magam szüntelen boszankodom. Melyre nézve én Kordát csak nem bocsáthatom, ha csakugyan nagy kedvetlenségét nem látom, mert körülöttem sem lévén semmi ember, éppen nem tudok mit mívelni.

Tegnap jöt Korda Károlybul, mondja, hogy a lovak a ménesbe dögleni kezdtek, s tüdejét, máját elkorhadva mondják. Mások ugyan már elég kárt is vallottak az lovakbul.

Az Bajnál lévőkre kétszer is ráküldtem vala, de az utakra nézve, s kivált a Tiszára, el nem merték indítani. Nehezen is jú el, azt mondják. Füre⁴ hatták, ígírte gondjaviselését, mindazáltal, minthogy még az árát meg nem küldhettem, bizony már nem is sietek véllé, mert együt megdöglük.

Az sertések is igen kezdtek dögleni, az másoké. Még az mienk ugyan nem, de eléggé búsulok rajtok, mert az, kiket megöltek, némellyiknek tüdeje, májja elrodhadt volt, s most mondják az átkozottak. Többet ötlettem volna meg. Még így is, aki lehet, csak leötletem, minthogy el nem kelének. Talán elköltik, ha rájok hadgyuk Károlyba.

Az juhok pedig Károlyba megmételyeztek, kivált az berbécsek, felettéb pedig.

Radványt egészlen elpusztították, még a folyosó deszkáit, otoványokot[?] elrontották, s elhordtak mindent. Vasakot leszedték, malom dülöfélbe van, köve is híja, úgyhogy annak egészlen vége lesz. Majorkodni bárcsak itt érkeznénk! Hacsak miért is, Szívem, bizony odaadom. Legalább szőlejét, malmát építsék, s jobban ne romoljon. Van reménség, Barlog és a papok is talán megárendálnák, de még fanyalognak felette, az idő eltelik. A szegínység pedig az ollyan erős embertül fél is. Botka kéri, s az szegínység is reménkedik, másnak ne adjam. Igen ócsón kéri, de két esztendőre csak odaadom. Egyre nem is lehet, mivel semmi sincs.

Kis Mihály pedig, mintha töröké let volna, úgy nem szólította őket a kártételért, sőt, amirül informatiót kívántam is, csak nem tud semmit, azt mondja.

Márkus mintegy 230 R forinttal maradt volna adós. Elsőbe csak azt kívánta, elengedjem, mentvén egyel s másal magát, de most Domahídihoz járván, ot dicsíretit hallotta, s kivált, hogy Cserépinek 500 forintot adot, úgy mondotta Domahídi László, már ő is instál szolgálatjáért. Én most nem adhattam, halasztván *Kegyelmedre*, Szívem. Tudom, ha mire érdemes, *Kegyelmed* sem vonja meg tülle. Azért írom, ha ot suplicálja, *Kegyelmed* tudja, miben van dolga. Már elment.

Mostan veszek levelet, kiben írják, a stukatúrás elszököt. Lelkére esküszik Porcsalmi, semmi fogyatkozása nem volt, csak egy nap sem merte a bor pre-mendáját elfogni, mert mindjárt készült. Feleségének jövetelit is megmondattam, de nem hitte. Máskint jó, serény dolgúnak commendálta. Elég az, hogy csak nem állandó az odavaló nemzet ezen a földön. Bár odavesztek volna, mint boszúságot kel látni miattok.

Az Istenért, Édesem, Feruska mellé egy jó embert, s egy prefectusnak valót szerezzen *Kegyelmed*, mert anélkül éppen nem lehetni.

Az régi rab Erdélyből, Dufin,⁵ megszabadulván, a borok alkalmatosságával felmegyen, csak *Kegyelmed* után vágy.

Ezelőt két nappal kezdvén ezen leveletem írni, bizonyos okért halasztottam. Félben hagyván, éppen írásom felet hozák *Kegyelmed* 27. *Februarii* Bécsből írot levelét, melyből látom, nem kedvesen eset, hogy se leveletem nem vette, se parancsolati szerint az...⁶

1 A levél datálásában az árvíz szolgált támpontul, amely miatt nemcsak a baktai építkezésre rendelt alabástrom mész rekedt Szatmáron, hanem a Bécsből hazatérő, s ott a Perényi Mihály érdekeit is képviselni próbáló Perényi Miklós is Károlyiné vendéglátására kényszerült Baktán, megelőzve felesége látogatását. 2 korábban volt Melith Pálné, ekkor már Perényi Miklósné 3 felhánytorgatom, azaz: igyekszik a lelkére beszélni 4 tavaszra 5 valószínűleg egy francia fogolyról van szó 6 a levél itt megszakad

344.

Nyírbakta, 1712. április 11.

(MOL P 398. No. 37 042.)

*Isten minden jókkal áldja meg *Kegyelmedet*, Édes Lelkem!*

Bécsből 19. Martii írot levelét 8. *Aprilis* *Kegyelmednek*, Édesem, szeretettel vettem, noha nem szintén kedvem szerint való dolgokat olvastam belőlle. Egészségében kevés változását is értvén a többi közöt, kívánom frisseb egészségét értenem ezután. Én magam csak eleget vesződöm a fejemre azon változás iránt, melyről sokszor panaszkodtam. Edig rész szerint a miá is nem válaszolhattam, rész szerint éppen indulófélben voltam ide Olcsvárul, mert csak most tértem vala vissza, hogy *Aszonyom Anyámot* s az *kisaszonyokot*¹ is ideköltöztethessem. Már annyira nevedet az árvíz, mindenfelé való utakat elrekesztet, s az alsó épületeket elvette, meg a bóltot is, akibe a hegyaljai borok vannak. Nem az ajtaján megyen, hanem felfokadoz nagy mértékbe, úgy meg

nem foghatni. Csak a vermeteket félttem. Óránként már éppen nem lehetett ottan laknom. Károlyba sem szállíthatattam búzát s egyebet, hanem ideköltöztem. Biztatnak, nem kel félni most, ide nem hallatik a Rákóczi Ferenc Fejedelemtnek újabb munkálódása is, hanem csak azelőtt való forma hír az is, tovább jobban megértjük talán.

Én, Szívem, mindenekről eleget írtam, ha nem veheti, vagy csak talán későn veszi, rulla nem tehetek. Bizony már le sem tudnám azokat mind úgy írni, mint akkor. El is hiszem, edig vette *Kegyelmed*, Édesem, azért nem írom újabban. Salánki s máramorosi dolgokról, minthogy én is későn s ritkán vettem tőlök információt, eléb én sem adhattam, akkor pedig a magok levelét includáltam. Helepronttul is csak így veszek, aminthogy most is majd egy holnapja, hogy elküldtem Fábiánt, hogy mennél hamarab választ hozzon, s ez óráig is oda. Vagy fel nem találta, vagy a vizek rekesztették el, amely fellette nagy mértékbe van mindenfelé. S azonkívül a számtalan eső, úgyhogy Bereg, Szakmár s Ugocsa vármegyék, nem hiszem, tavasz vetés nélkül ne maradjanak. Megítélheti *Kegyelmed*, Szívem, csak egy hete jobbára, hogy it s e tájon is elkezdheték a szántást a földnek *lágysága* miá, még a jó gazdák is. Az búza s a fű nem bánja, mert azok szépen újulnak, melyre nézve ócsódik is a búza, *Istennek* hála.

Hogy az tarcali szőlőkben háborgatnak, arul is tudósítottam *Kegyelmedet*. Hacsak Tavonath *Uram* mást nem parancsol, most elhiszem, nehezen jöhet Kassa felé. Az ő aszúszőlő borát elvitték. Tavonathné ösmerem, s közelvaló atyámfia, ha Kohári Jánosné még az felesége.² De szembe lenni véle egy ideig semmi módom nem lehetne, ha lejűne is.

Az grófság s generálisság, úgy tudom, kérés nélkül, gratiául adatot ő Felsege *kegyelmeségéből*, s meg nem vethetni, de hogy camerariusság s consiliariusságról intimatióra nézve is memorialist kéntelenítessék adni az ember, éppen száraz korcsma. Hogy *Istentől* nem volna, abban, Szívem, nem kételkedem, amint a *Szentírás* szól: „Nincsen gonosz a városba, kit az Úr nem cselekedet.”³ Vagy áldásul, vagy ostorul adja ő *Szent Felsege*, kit én ostornak vélek, s kárvallásnak tartom az reá való költséget, mert hasznot belőlle nem reménlek, hanem több költségre való keveredést. S egyszer elfoly az idő, s ha maradékunk marad, elhűl bele, mi leli.⁴ Mégis, az ember, ha bizonyos volna hoszas életéről, inkább lehetne reménsége, hogy kigázol belőlle. Hogy sokan ne követnék az nagy interestekre való sok ezerek[et] érő kölcsönözést, abba kétségem nincsen. Ezelőt is elköverték, azt kit mind *Kegyelmed* s magam, úgy mások is ezen a földön, akik hasonlót nem követtek, csúfnak tartottunk. Ollyat is hallottam ám, hogy a vízbe ugrot, de mégsem ugrottunk utánna. Én ugyan se lelkembe, se testembe nem leszek nyugodalmas, ha nagy adósságba esünk, csak a mostani is micsoda terhemre van, én tudom. Most Debrecenből is micsoda adóságok jöttek, ím elküldöttem. Ennek nagyob részei tudtomra nem volt. A sóba ugyan lehet re-

ménség, de búzába, borba, disznóba amint megcsalatkoztunk, abban is meglehet úgy. Aminthogy a búzát, ha új fejébe ki nem osztjuk, hiszen már 3 köblöt is vehetni azon az áron aratás után. Mindezek felet annyival inkább rossz kedvem van hozzá, ha az publicumok kedvetlenül találhatnak folyini, kit mindenkor inkább reménlettem úgy, mint máskint, hogy legyen.⁵ Nem gondolhattam, miért tenne az Isten csudát értünk, mert mind töb-töb rosztat lát. Ő Szent Felsége igazsága megkívánja a büntetést.

Az Lehoczki regementje dolgát az mi illeti, már az mindenképpen rossz, mert a generalis titulus, ha regementje nincs, annál rosszab és haszontalanab. A kettő közt jobbnak gondolnám, ha szert tehetne rá az ember, a regementre. Híreket én, jókot s rosztakat is, keveset hallok, az novellák magyarázatjában sem igen serénkedvén Fiam *Uram*. Én sem igen sürgettem, olyan helyekről kelvén inkább, akiben kevés károm vagy hasznom. Azért *Kegyelmed* iránt is keveset hallottam. Mindazáltal, ha hallok is, már újságul nem történik rajtam, mert még Munkácson létembe megjövendöltem magamnak, s *Kegyelmednek* is megmondottam, s most is abban a hiszembe vagyok, mint akkor, hogy ha még meg nincs is, meglészen. Mindezek Istentül lévén, amint feljeb is íram, legyen szent akarhatja. A társalkodás és a tettetet dücsőség néha ara is viszi az embert, hogy amitől eleintén irtóztat, azután tetszeni is fog. Legjobb a végirül gondolkozni: soknak, akinek az eleje tetetés, a vége unalmas szokot lenni.

Bulyovszki *Uramnak* írok, a kúmvívesek leküldésével ne siessen. Csak az Károlyba levőkhöz sem lehet alkalmatosság mindenkor, még ha it készség lesz, könnyeb lehozni azután.

Az berinkei búzát bár pínzzé tennék, bort pedig rajta venni nem kel, mert itten jól megócsódot. 8 forinton akármenyi csebret vehetni, sőt, az Hegyalján s Miskóc táján is, úgyhogy 16 és 18 forinton is jó miskóci borokot vehetni, amint Nagy Gábor mondja. It Beregszászba is ócsódot. Tegnap érkezvén Horog a Fiam késérésébül, jelenti, hogy Poroszlón 4 vagy 5 verem búzánk volna, ki is a víz miá periculumba vagyon. Új fejébe kéri, lesz úgy szép haszon belőlle. Miticzkiért küldtem, mennél hamarab expediálo. Ha pínzé tehetné, vagy ami kisebb kár, azt míveltetem vélle. Hogy eset az, Édes Lelkem, hogy *Kegyelmed* legkisseb emlékezetet sem tet rulla írásiba? Nagy Gábor adá az elmémre, hogy szályon Olcsváruul szállítanak az Hegyaljára, várom tudósítását. Ha eléb felértem volna, liszté kellett volna tenni, de az malmok mikor indulnak meg, csak Isten tudja. Nyereség volna, ha kassai vékája búzául egy német forinton elkelhetne, oda-szállítván is. Noha *Kegyelmed* 16 máriáson hatta vala Máramorosba szállítani, nemigen bízhatni.

Az Klára zománcos csatját, hogy annyiért csinálják, bár elmúlt volna, mert annyiért széllyel sem szánnám rontani. Ha becses is ő köztök, de nekem jobban haszontalan. Haraghatnám is, Szívem, mint az pántlikáért, hogy íly szük pínz

idején annyit költöt rá, de minthogy tapasztalható dolog, a mi kedvünk töltéséért let, szeretettel köszönöm. Mindazáltal, ha mikor írok valamirül s elmúlhatatlan szükségemet nem írom, csak ráértse *Kegyelmed*, Édesem, hogy ha igen drága, elmúlhatik vagy kevés kel benne.

Az Antal Úr contractussát, 1000 forintrul valót, ezen levéllel edgyüt küldöm debreceni bíró *uramnak* az Leleszrül hozot fassiókkal, kit az eb ágyába telelt⁶ miá a vízi veszedelmek közt alig kerítheté kézre az Aszony, kirül maga is komámaszony⁷ bőven informálta *Kegyelmedet*. Énelőttem sem lévén emlékezetbe, mibe jár a komámaszony levele, alkalmatosságot vártam s azután küldtem el, s ő *kegyelme* megint visza, s az idő csak tölt. Oly okon küldöttem bíró *uramnak*, hogy ha mi bizonyos alkalmatosság adatnék, mert postán nem merem. Nem az tévedéstül féltem, hanem vízbe dül vagy máskínt összeáztatja az éktelen üdőbe s útba az postilio, s odalesz. De csak az Antal Úr contractussát féltem, mert a másik, ha elveszne is, 3 vagy 4 aranyal kivethetem megint a káptalanbul. Bíró *uram* erőssen vállalta minden leveleimnek bizonyos kézbe jutását, ha kezébe küldöm. Az Kereskényi hordozta contractust, Korda othon nem lévén, most hirtelen nem kereshettem. Az kulcsárt küldtem, mert szörnyű scrupulosus. Elérne az is, ha az dieta rendi szerint lenne, de amint a németek is rebesgetik, hamar általesnek rajta. A pestis miá-é vagy más oka is lehet, *Isten* tudja.

Való dolog, Édesem, kellene udvarolnom az Felthmarsalchnénak ő Excelentiájának⁸ gyakrabban, de aminemű sok így-baj fordul meg rajtam kicsintül fogván nagyig, magam bajoskodván mindennel, s mindenek felet a konyha- s cselédtartás baj rajtam ezen a mód nélkül való szűk földön. Igen nagy baj csak valamit is pínzen is szerzeni, kivált még egy darabig se aprómarha, sem egyéb nem lévén, azért szűkön érkezem az udvariaskodásra. Keveset is tudván hozzá azonkívül is, igyekezem ugyan jobban serínekdni ezután, *Szívem*.

Az tarcali szőlők mívelésébe fogyatkozás nem lesz, csak maradhasson meg nállunk. Bár akár ezer aranyért is adnának szőlőt, inkább bajoskodnám azzal, mint a pusztá jószággal. Az szakmári hegyen való szőlők böcsülésének nincs most ideje, Édesem, ha elég pínzem volna is, mert emberséges emberektül is elrekedtünk az víz miá, amint csak Károlybul sem mehetni Szakmárra. Talán nem lesz késő, *Isten* haza hozván *Kegyelmedet*, akkor is.

Tolnainak oly a nyelve, hogy job sem kel. Valóba serínekdik is, még edig hibát benne nem tapasztaltam. Csak azért félek tülle, hogy magának nincs gazdasága, s szóval pedig jól tudja. Meghadtam, maga is informálja *Kegyelmedet*, s levelét el is küldtem. Az ménes körül szintén most van Korda, van parancsolatja mindenekrül.

Szintén azon levelem írása felet veszem, Édesem, *Kegyelmed* három rendbeli levelét. Egyik 23. Martii költ s öt levelemre való válasz. Másik 30. Martii, harmadik 2. Aprilis, mellyekbe, ha mi oly van, kire válaszolnom kel, ím, azokrul

is írok, Édes Lelkem. Melyitné komám eléggé megszorodot vala *Kegyelmed* első levelén, mert bizony ő akarná azt, csak én félek tülle. Mert ha adós leszek, kéri szépen, s a pusztá jószágának kiváltásául is irtózom, mert nagyok tartják s haszontalan. Most is tapasztalom én azt.

Az poharokat is én jovaltam: tartsa hátráb nagyobb szükségére, mert értem *Szent-Iványi Uram* levelébül, hogy már kész is talán az argenteria, vagy minek írja. A magunkét én csak felküldtem volna, azokat a poharokat, akikbül azokívül sem isznak, csak ál. De *Kegyelmed* romlottat kér, it bizony semmi aféle nincs. Az sótartó pedig kedves előttem, aval nem sokat érnének. A többi épek s aranyosok, de ha *Kegyelmed* azokat parancsolta volna, ugyancsak inkább adtam volna azokat, mint készpínt. De már késő, nem lévén alkalmatosság bizonyos.

Nem kevésbé bánom, hogy ha ugyan feledékenységbül talált esni az aranygombok iránt való fogyatkozás, mert nem hiszem, illjék hozzá a szkófiomgomb. Én ugyan most is úgy tudom, hogy egészen megírtam, valahová let⁹ az levél. Az felküldöt köntösön s úgy az előbbenyieken is amennyi szkófiom van, hozzáadván a munkáját, ugyan gazdag materiával is elérné a költsége. De ha mégsem becses, bizony nem méltó véle bajlani többé. Azt véltem én, hogy ők a papíros fűkötőt is drágán adták, mikor Munkácson csinálták, s újság volt. Az ilyen is tetszik, de én bizony inkább akarom a tradurt, ha többé telik is, mint efélével bajoljak.

Bezzeg szép Aprillist jár a Fiam, s a paripák leginkáb. Ha a koronázatra el nem érkezék vélek, a költség haszontalan lesz. Prínyi Miklós *Uram* is, kit az *Aszony* valóban recommendál *Kegyelmed*nek nagy alázatosan, most mellettem van, elrekedt Szőlősrül az árvíz miá. Megjelentem az *Kegyelmed* intentióját.

Én csak félek a dieta végétül, de aminek meg kel lenni, csak meglesz. Sennyei *Uram*, úgy értem, csak az öccsét küldte, s többek is elegen maradnak ki. Kivált erül a földrül a contumacia miá, vagy talán kevesen is érnek rá. Hanem az haszontalan költség elrontja jobban is a vármegyéket, s ot sem tehet semmi jót, elég rosz lesz.

Most értem az Andrási adóssága dolgát, a más 35 aranyát elvárhatja bőveb pínzemre. A Bay *Uramé* is még csak függőbe van, a dögtül is elijedvén. Komlósi azt mondja, 300 *Rhénes* forintra tartotta elsőbe, s hogy Meggyesre szállot, azért kért két ökröt. Nem látok abba egy csep engedelmet is. Ötvös *Uram* ot lévén, megmondja már a maga pretensióját, mert ím, az mikrül *Kegyelmed* írt ő *kegyelme*nek, én Tolnai *Uramnak* küldtem: ami legjobb, cselekedjék úgy. Rajter András adósságát én sem hihetném, de Kordáék mondják, hogy arul emlékezet sem volt volna. Megkerestetem a menstrualisokba az auszucugot¹⁰ *Kegyelmed* írása szerint.

Megint megküldte Engelmajer az Klára materiájához a kötést, kire a nyáron kértem volt. Gazdag, igen tömöt bársonyhoz volna alkalmatosab, bár odéb haladt volna most. Teleki *Uram* írását az adóságok iránt ot felejtette *Kegyelmed*, Édesem, elvárom ezután is.

Feruskát a feje miá épen nem lehetne elküldeni. Az *Isten* tudja, miként félttem. Most is szüntelen kenik-fenik. Bizony, Szívem, máskint is igen gyenge még, könnyen megromolhatna édesanya szeme nélkül. Mert nem csak félelem¹¹ kel még ennek, hanem véle való dajkálódás is, kivált mikor beteges. Veszem észre, az apácák nevelése is mely keserű. Restelne is azzal más úgy bajolni, akiknek nem övé, mert az unalmas is.

Ménes, juh, disznó döggel fellázasztanak.¹² A ménesbe azon háromnál több azolta nem holt meg, noha másut csak hirdetik, hogy igen döglenek. Abbul vélem, hogy e sem marad abba. Az disznókba 5 döglöt meg, a többi, aki beteg volt is, meggyógyult. A juh, noha mételyes, de nem döglöt meg. Azért csak öletem, mert így is kételen vagyok véle, tehénhúst nem kaphatván. Meghattam ugyan, a *Kegyelmed* írot orvosságival csakugyan éltenek¹³ jó idején, ha szükségét látják.

Az sidó hozta béllést Jeneiek is mind bundának mondták s írták, de Ilosvai Imre vevén el tülle, ezt hozta. S még akitül vette, az is adot recognitiót, min vette, s fejér kutyának írja.

Nem értem, Pálfi *Uramnak* miért küldtem volna későn a bort, mert most is Kassán fekszik köszvénybe. Grabarics írja Károlybul, most jű Kassáruul, alig jöhetet a vizek miá.

Az rárókrul tud mondani a Fiam. Elégé búsultam rajtok, azért sem írtam meg, ha mást szerezhettem volna valahol! Orosz Pált is rákértem. Mikolai kimosdék¹⁴ a deszkábul, én is zaklattam már érte.

Az leányok az apró, aranyos pántlika iránt csak múlassák kívánságokat, inkább valami olcsó encem-bencét kel hozni ajándékba nyakravalónak, s egyéb dib-dáb bécsi bolondságot.

Az francia király successorinak halálát írja *Kegyelmed*, Édesem, de az eléb küldöt novella mást ír, mert a kisebbiket írja, hogy már Dufin, s vadászni volt az öreg király véle. Mindazáltal, ha *Istennek* tetszik, deficiálhat.¹⁵

Az rókaharapást sem tudom, hol eset az *Kegyelmed* lábán, mivel semmit sem ír rulla. Egyik levelébe ugyan írja, hogy az császárral vadászni volt. Talán nem járt úgy, mint Kosovics. Mikor a rókát elszalasztotta szegíny, Joseph császár jól hátba üti: Bajiszter fux?¹⁶ – kérdi tülle. Ebergényi Uram köszöntését kedvesen vevén, én is minden jót kívánok ő *kegyelmének*. Itt is minemű novellák voltak, akartam írni, de már elment, az mint *Kegyelmed* írja, Szívem. Szeb ugyan annál, hogy az ördöggel elvitették volt,¹⁷ de nem sokkal, mert az is annak első grádicsa volna, ha úgy volna.

Budai és Prinyi Miklós *Uram* leveleit felszakasztottam. Ha már a németet kieligítette *Kegyelmed*, Édesem, nem sanyargathatni a szegínységet, hiszen jó cselekedetre nézve mívelte *Kegyelmed*. De elhiszem, csak ijeszti. De úgy is tudom, nehezen esik az vármegyének más perit magára venni, holot inkább illik a némethez, mint maga nemzetéhez.

Az marhák adását sürgetem, csak az víztől küldhessek közükbe. A stukatúrát visszahozták Munkácsrul. Ő ugyan menti magát, hogy nem úgy ment el. Az alabástrom mész Szakmárt rekedet a víz miá. Parancsoltam, hacsak lúháton is, vigyenek mihent lehet, had próbálja meg.

Serédiné küldde hozzám, maga is ír *Kegyelmednek*, nagy boldogtalanság dolga. Édes Szívem, ha valaha egy árvával kívánt jól tenni, ha mibe lehet, segítse, szörnyű boldogtalansága s gyámoltalansága van szegínynek. Amint jovalták mások a memorialist, azt is elküldte. Akor még a császárné regnált, már a császárra kén fordítani, de csak amint *Kegyelmetek* jobnak ítéli, legyen úgy. Ötvös Uramtul is üzentem bűvön iránta *Kegyelmednek*, Szívem.

Szegíny Prínyi valóba szánakozásra méltó, mert valóba gyötri a melancolia, mely miá, ha *Isten* nem könyörül rajta, nem lesz jó vége mostani bujdosásának. Nagy rettenetes titkon, sok beszédet vehette ki Éva kisaszony belőlle, de úgy, hogy meg ne mondja nekem. Virattig sem aludt sokszor. Én örömet orvostam volna, de mellettem nem lehet, mivel Grabarics azt beszélte, Pálfi *Uramnak* parancsolatja jöt volna megfogásárul. A *salvus conductust* solicitálta volna, s megint pínzt kérne erőssen, de bizony úgy sem tudom én, mit csinál, mert nem alkalmas ő a maga dolgai folytatására, míg nem szűnik rajta. Írt is *Kegyelmednek* azok iránt. Én csak azt mondom, s úgy vehettük észre a maga szovaibul is, hogy még azon dolga is a melancolia miá eset meg, nem mérsékelhetvén indulatját. S azzal tépelődik, mintha minden ember neki ellensége volna, s meg akarná ölni. S akor is, elhiszem, hogy az háborgatta, mivel akor, amint mondja, nagy mértékbe volt rajta. Szánja meg az *Isten* szegínt. Soha nincs egy állapotba az elméje, egyszer egyre, s mászor másra resolválja magát. Úgy is volt már, vagy sütik, vagy főzik, csak odamegyen gratia kérni a koronázatkor.

Volna szándékom, hogy *Vízaknait* májusba kihozatnám, mert a mellyem valóba nagy rekedéssel van. A vége mi lesz, *Isten* tudja. S akor ötet is jobban orvostatnám, ha adig mehetne valamire dolga. Azt tudja *Kegyelmed*, Lelkem, csak ijedtembe készülök a halálhoz, de bizony én érzem az én nyavolyámat, ha *Kegyelmed* nem hiszi is.

Budai Zsigmondnak írtam volna, de valahol dohányoz ő is, tudom, mint Comáromi *Uram*. Írja Porcsalmi, hogy a felesége húsvét napján Szőlöst a templomba volt, s azon héten meg is holt. Nem tudom, mit csinál, ha sokáig kel ot késni. Gyermeki csak úgy vannak. Megjelenitse *Kegyelmed* neki, ha Posenba érkezik.¹⁸

Én, Édes Szívem, követem *Kegyelmedet* minden leveleimről, ha megbántódik velle, nem rossz szándékbul írtam ugyan egyiket is.

Ajánlván *Kegyelmed* igaz szeretetibe magamot, és maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Bakta, 11. Aprilis 1712.

P.S. Aszonyom Anyám csak nyomorog, a nyomorúság s tűrhetetlenség miá helyét nem találja. Szánja meg az Isten!

1 a Perényi-kisasszonyokat 2 Thavonat felesége ui. Jakusith Polixena-Jozefa, Koháry János özvegye volt 3 bibliai szöveghely: Ámosz próféta könyve (3,6) 4 azaz: megrémül attól, amit talál 5 azaz: nem bízik a közügyek kedvező alakulásában 6 A semmirekellő emberre vonatkozó régi magyar szólás. Barkóczy Krisztina is ebben az értelemben használta a küldönc hanyagsága miatt. 7 Melithné 8 Hartleben generális feleségének 9 valahol elkallódott 10 Auszug 11 értsd: fegyelmezés 12 azaz: a dögvészről szóló hírek felizgatják 13 így, de értelemszerűen inkább: éljenek 14 kimagyarázkodott 15 XIV. Lajos legidősebb unokája, Lajos francia királyi herceg, trónörökös 1712. február 18-án hunyt el 29 éves korában, kanyaró járvány következtében. Nem sokkal élte túl a trónöröklésben őt követő, ugyancsak Lajos nevű fia, Bretagne hercege, aki március 8-án, ötévesen távozott az élők sorából. Hasonnevű kisöccse, a későbbi XV. Lajos azonban szerencsésen kigyógyult a fertőzésből, így ő lett a trónörökös. Mivel ekkor még csak kétesztendő volt, a Barkóczy Krisztina által említett újsághír, mely szerint a kisebbik trónörököst a király magával vitte egy vadászatra, vélhetően nem rá, hanem bátyjára vonatkozott. 16 Wo ist der Fuchs? (né.), jelentése: Hol van a róka? 17 Ebergényi László ördögökkel való elvitetéséről szól Károlyi Sándor 1711. október 15-én Ebergényihez írott levelének egy tréfás utalása is. (Bene regi, 250.) 18 Buday Zsigmond Ugocsa vármegye követeként ment fel az országgyűlésre, s itt feleségének (vsz. Ráthy Borbálának) váratlanul bekövetkezett haláláról szól a tudósítás

345. Nyírbakta, 1712. április 27.

(MNL OL P 398. No. 37 044.)

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Édes Szívem!

Egynéhány naptul fogva mind szándékoztam, Szívem, *Kegyelmednek* írnom, de vártam Marótit óránként. Szintén ez órán veszem *Kegyelmed* Bécsből 9. *Aprilis* írot levelét. Nem kevés hátramaradás a Maróti késése, mert amint megírtam, az assignatio párjával keveset érünk. Az mely kétezer rénes forintot Pósalaki küldöt vala, azt idestova alkalmasint elosztottam marhavételre. Debrecenbe is leküldöttem vala az mostani országos sokadalomra, gondolván, talán pénzt ottan adig, míg az diószegi pínzt felvehetem, kaphatok. S szintén most érkezék Tót István. Marha elég volt, tősér, a vizek miá, nem mehetet. 50 forinton, s 45[-ön] jó alkalmas okroket vehettek volna, és így ottan megcsalatkoztam.

Csengeri vásárba is adtam volt 500 forintot. 45 forinton eset párja, csak 12[-t] vehettek. Most Margitára van Csanádi *Uram* 400 forinttal, Komlósi Szőlősré indult. 500, aki még vagyon, a várdai vásárra hattam Áldozóra. Már nem tudom, nem lesz-é drága, ha 50 forintnak alatta nem vehetjük párját, mert ezek

lennének első eladásra valók. A többi azutánra lenne, mert az irtóztató, mégis fentartó árvíz miá egy ideig se Tiszán, se Szamoson túl való vásárlás[ra] egy ideig ki nem hajthatni.

Édes Lelkem, a hártagyöngy csak maradna, s Maróti júne bár inkább, mert a tősérek a víz apadásával megbővölvén, annál drágább lesz a marha. Nem kevésbé forog elmémbe az a véghetetlen bécsi s ezután való posonyi lakás. Szép alkalmatosság költségekből kifogyatni az úri és főrendeket, amellyet meg is éreznek. Elhiszem, *Kegyelmed* is, Édesem, hogy nem tanált valahol ösmerőire, jöt volna ki Bécsből, a gyűlésig ócsóban élélhetet volna Dunán túl vagy hol.

Teleki Uram levelét elküldöm, azon kívül is akartam írni e minapi levelére nézve *Kegyelmednek*.

Az novellákal szépen jártam. Nem is tudván, kibe mi van, *Vízaknainak* is küldtem benne, s mind az *Kegyelmed* hírének örül. Talán azt véli, hogy dicsekedem véle.

Én, Édes Lelkem, bajjal, nyavolyával töltöm napjaimat, mert a fejemnek szokot nyavalyáján kívül, amely ugyan most nem szintén oly gyakran háborgat, mint húsvét tájba, most a hurut, melyszorítás erőssen megújult rajtam, s aval együtjáró nyavolyáim is. Csak a jó *Isten* tudja, miként vagyok. S talán ki is hozatom májusba *Vízaknait*, ha rávehetném magamot az orvoslásra. Nem az élet hozsabitására nézve, hanem ha nyavolyám könnyebednék az *Úristen Szent* akaratjából, s ne láttassam vakmerőnek lenni. Másként így se *Istennek*, se embernek nem tudok szolgálni.

Valamint Piskótira, kicsintül fogva nagyig mind reá szólnak a mi prefecusunkra. De már annak ebhellye volna, közel az esztendeje, de az udvarbíró is, azt gondolom, nem sokkal lesz job. A kúművesek jöttek vala hozzám. Nevettem, mert azt mondják, csak egy kicsinnyel job, nem sokkal. Megítélheti *Kegyelmed*, *Szívem*. Kordának legjobban tetszik Fekete Ferenc, az ő munkájába. Vesse hozzá már *Kegyelmed* a többit, mi lehet. Nincs nagyobb boszúságok, hogy Ács Lőrincet dicsírem. Ha *Kegyelmed*, Édesem, sokáig késik, talán el is szöknek. Adig írogatok reájok, de azt is haszontalannak látván, vagy az ünnepre, vagy mindjárt utánna, oda akarok költözni. Egészlen elbűdösödöt Olcsva a régen benne álló víztől. Úgy mondják, benne sem lakhatni. Mégis csak nem apad a víz, azon felül a sok mindennapi eső miá jobbára vetetlen maradtak még a víz nélkül való helyek is itt a tájon, egész *Isten* ostora rajtunk.

Koncz Boldizsár mit ír *Kegyelmednek*, Édesem, elküldöttem, a marhák iránt. De ha eljűnek is, áruba nem bocsátom senkinek *Kegyelmed* parancsolata nélkül. Akarnám is, ha lehetne tudni, min adhatnók el, ha meghíznának, mi reménségbe lehetne az ember.

Korda levelét veszem Károlybul, írja, hogy írt *Kegyelmednek* jó ideje maga is, de válasza nem jöt, s talán késő is lesz adig. Azt írja, az ménlovak el nem

győzik a ménest. A Gnojót kérné, ha lehetne, kiszakasztva benne, közikbe bocsátani, s azon kívül a szerezsen lovat küldené *Kegyelmed* bárcsak, azt írja.

Korda, Ács Lőrinc, Horog, Kis János, úgy látom, szívesen kívánnak szolgálni, az többiek tűrhetőek.

A nagy Rácot is idehívtam volt a szőlők tudakozására. Újságul hallja a ganéjhordást, árkolást s beültetést. Azt mondja, épek, nincs hova rakni a szőlőveszőt. Nem bízván hozzá, én elhalasztottam az konventiójának kiadását, míg ipustriáját nem látom.

Ezek után maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hitese társa
Bakta, 27. *Aprilis* 1712. *Barkóczy Krisztina* m.p.

P.S. Bánfi György *Uram* prefectussa mit ír, megküldöttem *Kegyelmednek*. Megírtam, hogy *Kegyelmed* nem adhat, mindazáltal, ha mástul lehetne szerzeni, tudom, örömet cselekeszi. Erössen ajánlja mindenkor magát, s azért nem akartam egyáltalánba kiadni neki az választ. Levelem írása felet érkezék Géresi Debrecenből. Az víz miá tósérek nem voltak, marha elég, választot ökrököt is árult volt még 45 forinton, de pénz nem lévén, ot kellett hagyni. Még el[kül]-dök[?]¹ kedre, mert az idő telik, hogysem így elmúlják az alkalmatosság. Az aranyakra is kérek valahol, mert ha az víz megapad, meg fog drágódni. Az Hortobágy hídja is elszakadot, sem egyfele, sem másfele nincs mód a járásba.

Az búza Debrecenbe 11 s 12 máriáson jár. Bár pénzé lehetne tenni a berinkei búzát! Én szegény Bulyovszkinak írtam volt iránta, de ha megfogták, hiába.

A Fiam, ha quártélyoz is, tűrhetőb, noha neki is szükség volna a gazdaságát megtekinteni, amint Géresi mondja. De bárcsak Prínyi Palkó mehetne fel, had folyhatna a Mihály dolga, mert így mindenképen romlás neki.

1 elmosódott, bizonytalan olvasatú szó

346.

[Nyírbakta, 1712. április 27. előtt]¹

(MNL OL P 398. No. 37 503.)

P.S. Galgócon 5. Maii leszen a *pater* franciscanusok congregatiója. Úgy mondják a paterék, szükség volna *Kegyelmednek* írni vagy a deffinitoriumnak, vagy a provincialisnak, hogy gvárdiánságra rendeljék Kaplyont, mert szükség a *Kegyelmed* levelét a protocolomba betenni. Jó volna *Pater* Roll *Uramnak* is írni, lenne oly fejek, aki példaadó lenne. Ő *kegyelme* tudja, a sok eretnekség közt micsodás kén. A eszem-iszomság nem jókat térít.

Barkóczy Krisztina m. p.

[A cédula hátoldalán:] Uram ő *Kegyelme* levelébe kel tenni!

1 mivel a ferenceseknek Galgócon 1712-ben és 1722-ben volt tartományi gyűlésük, a post scriptum – vagy a fenti levelek valamelyikének, vagy egy elveszettnek az utóirataként – 1712. május 5-e előtt íródott, mivel 1722-ben már konventként említik a rend kaplonyi házát

347.

Nyírbakta, 1712. május 4.

(MNL OL P 398. No. 37 045., 37 540.)

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Édes Szívem!

Csak nem régen írtam Édesem, *Kegyelmednek*, három levelét majd egyszermind vevén. Mostan egyebet nem írhatok, hanem Maróti és Uraiék késése nem kevés kárt okoz, mert még ekoráig semmi tősér nem járván, noha a debreceniek el nem mulatják, de mégis jutalmasabban vehetné az ember. Azmint megírtam már, zálogot küldök Diószegre, aranyakat, ha ara ki nem adja, eléggé megront. Máskint, ha az aranyakat elvennék, nem gondolnék véle. De most az arany számára való tallérokot küldtem vala a várdai vásárra, s azon is drágábban vásárlottak, mint másféle pínzen adták volna. Amit küldtem, azt felvásárlották, s eleget is vehettek volna, ha pínz let volna. Eléggé búsulok rajta, mert már próbáltam kölcsön is Debrecenbe, másut hiába, s nem kaphatok. Majd megdrágódik, 40, 48 s 50 forinton vették párját. Most Várdába 30-on is vettek, jó alkalmas ökrök, amint énnekem tetszik. Vagyon kiosztva s elküldözve széllyel 1000 forint, aki meg van véve, még nem sokkal több 50-nél az erdélyin kívül.

Én innet csak a nagy ínséget írhatom, Szívem. Bereg, Ugocsa vármegyékbe s az Szamosközt éhel hogy szintén nem hálnak, se té, se tova a vizek miá nem mehetvén. De a búzát csak nem veheti a szegénység. Ros és árpa bezzeg elkelne. Három, 4 falut feljártok, sem talállok egy tyúkot vagy csirkét pínzen, olyan *Isten* ostora rajtunk. A nagy pusztaság, szegénység miá a vármegye dolga, lisztszállítás s egyéb szekerezés bűvön rajtuk, mely miá se uroknak, se magoknak tavaszvetésbe nem munkálkodhatnak, s az időbül már kikopunk. Nem tudom, mi lesz a jövő télen is.

Teleki *Uram* tul megjöt az első levélvivő emberem. Othon nem találta, sem hollétét vagy mikor jű vissza, nem tudta mondani a tisztje, noha vizsgálta az emberem. Most a más két rendbelit indítottam hozzá.

A szelíd ménes dögleni kezdet, a szolgák lovai is. Azon fris kövérek csak hirtelen döglenek. A vad ménesbe egy gyermeklú eset volt még csak, de minthogy

másut is eljárta már néhol a dög, úgy vélem, azokon is elkerül. Itt pedig a juhok kezdtek [dögleni]. Vajjon lehetne-é a marha költségéhez férni, amint disponált volt. Mert ha ot nem lehet felvenni, egész veszedelem lesz minden dolga, it semmiképpen nem talál szükségére.

Ezek után maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa
Bakta, 4. Maii 1712. Barkóczy *Krisztina* m.p.¹

P. S. A berinkei búzának új fejébe való kiadásáru adig írtam mind Bulovszki *Uramnak*, s mind Heleprontnak késedelmek miá. Kevés sikerét vettem, de már tagadják is egy részét. Az ugyan szemekre tér, de ha vagy cambium által valahogy ide nem cserélhetni, vagy az pénzét vissza nem veszi *Kegyelmed*, nem látom módját ideszállításának. Ot pedig el nem adhatni, s már azzal roszab, hogy kézhez vette Hellepront, s ha mi kár lesz benne, mi kárunk. Edig a falu tartozot velle, mert csak a pénzt adta volt ki nekik Nagy András búza fejébe. Kellene máskint a búza, mert vetnivaló sem lesz itten. Szép máskint, tiszta, de üszögös mind az egész mezőn, s a mienk is, úgy mondják. Ha *Kegyelmed* valami módot mutatna, elküldöm Nagy Andrászt.

Bárcsak valami sóhozatásra engednének szabadságot magunk szükségére. Meg fogunk fogatkozni, sokat emésztet meg a sőre.

A lábában indult fluxuson hirtelen megijedtem vala, valami új nyavolyának gondolván, de már a régi szokot köszvénynek vélem lenni.

1 itt ér véget a levél, amelynek a hely és dátum nélküli, 37 540. sz. utóirat lehet a folytatása, mert Károlyiné az előző levelekben még reménykedik a berinkei búza eladásában

348.

Nyírbakta, 1712. május 5.

(MNL OL P 398. No. 37 046.)

[Külső címzés:] Az én Kedves *Uramnak*, Tekéntetes és *Nagyságos* Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel íram.

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Szívem!

Urai által küldöt levelét, Szívem, a többekkel edgyüt, szeretettel vettem. Szintén jókor érkezet volna Urai, ha az vexel nálla let volna, még Károlyba érte volna a zálogot, kit a németnek küldtem. Elég az, Urai Vácot, Pestet megjárta, sohol Marótinak nyomába nem akadván. Elhitte, adig el is jöt, amely régen in-

dult volt, és így haza jöt, siető leveleket vélvén magánál lenni. S Marótinak se híre, se pora. Már abban ne kételkedjék Szívem, *Kegyelmed*, amint legjobban lehet, mindeneket úgy cselekszem, mert magam is úgy vélem, ha *Isten kegyelméből* azáltal a vásár által ki nem feslik az adósságbul az ember, nem jó lesz.

Szintén így gondoltam, Szívem, hogy a sok panasz unalmat szerez, nem is írok ezután, elhidgye *Kegyelmed*, olyanrul, amit meg nem orvosolhat, azzal nem búsítom.

Az árvíz nem csak lármás,¹ hanem valóságos. Az vízözönkor is, ha száraz helye let volna, elhiszem, multságért nem ült volna a bárkába. S nekem is job volt a száraz. *Kegyelmed* sem ült volna ot bizony. Semmi gyönyörűségem sincs most is a költöződésbe Károly felé, ha kételen nem volnék véle. Az itt való kertet rendbe vette Beregi, míg idejöttem, jócskán, mert van benne enivaló, ami kel.

Bizony, bár az ócsvai tört ablakot volna mivel megrakni, felejténem az bak-tait. Egyebekről is igen úgy ír *Kegyelmed*, Édesem, mint aki mondta, ha kenyér nincs, a kalácstul sem hal meg éhel. Mint aki semmi fogyatkozást vagy szükség-et nem tudna. A csűr ugyan itt fenál, de miolta itt vagyok, a gyalogszereseknek van dolga, nem alszik a marhás, bár a vetést tehetné eléb.

Hogy némely dolgot kétszer, háromszor is megírtam, oka az volt, hogy *Kegyelmed*, Édesem, csak tépelődöt miatta, s válaszolnom kellett.

Erős Gáborral nem tudok semmit, se Domahídirul, hanem gondolom, az vármegyén lehetet mindenik dolga, ha mi volt.

Megvallom, Szívem, nem kedvesen olvasom azt a terminust, hogy Palkó s Gojsics elcsapattak. Ha jól emlékezik *Kegyelmed* reá, azt hatta memorialissába, a haszontalan cselédet kevesítsük, s adjunk utat neki, eléb contentálván. S mind-járt akkor meg is izentem, s idejéhez képest amit adtunk, elégnek is ítéltm. Csak azt mondta, ha semmit nem parancsolnak is, kiheveri az esztendejét, s conventióját is beküldte volt, s feledékenségből nállam maradt. Hiszem, Szívem, az egy-egy pint borát még *Kegyelmed* idejébe fogták el, s azt is pretendálta. Én bizony azt sem tudtam, hogy azon társaságal ment el, elég kenyérevő lévén rajta kívül is. Palkót pedig, az *Isten* jól tudja, mint voltam íranta. Szigeti borbélyhoz akarván küldeni, de hogy az alkalmatosságot látta, semmiképen meg nem maraszthattam. De ki nem adta magát, hogy elhagyja *Kegyelmedet*. De ugyancsak adtam volna neki úgy is, de azon is elmúlt, hogy nem volt. Meg tudja Korda mondani, miként tölt ki a cseléd útiköltsége is. Palkónak conventiója nem volt, a másíknak semmi computust nem ítéltünk szükségesnek szolgálatjához képest, s nem is volt tudtomra, hogy kenyérvesztegetni odamenjen, hanem szerencsáját keresi, mint *Kegyelmed* jelenlétébe is az kínálkozot Ebergényi *Uramnak*.

Ha az aranyakat el találtam volna költeni, az marhavásárlásba lenne fogyatkozás, de így bízom, hogy kiadja a pínzt a német.

Az szőlőköt midőn háborgatták, nem is eset oly világos parancsolatja formán Majxnernek, s megértvén, magának azonnal írtam, ha parancsolatjából van-é, s többet is, ami kellet, s postára adván, semmi válaszát nem vettem.

Hasonlóképpen Pulyai *Uramnak* az ecsedi részről, hogy említse meg a Feltmarsalchnak. Díszesebnek ítéltém általa, mint egyenesen írni oly kis dologért, mert a stukatúrához való dologrul is övéle íratot Pálfi *Uram* is, s attul sem vettem választ. S azután mondta Bakai, hogy már megfordította a dolgot Nábrádi, s tovább nem sürgettem. El is menvén Kassáru, meg tudtam hát ezt gondolni. Elhiszem, azért nem válaszolt Majxner, ha valamit értet onnat felyül.

Az kipszért mindjárt érte küldtek. Tölt ugyan 2 hét s töb is, míg Fekete János kinyögte, s már akkor csak lúháton sem vihették a víz miá. De az a csudálatos, hogy azt írták, olyan mint a liszt, edént küldjenek neki. S egy csomót idehoztak, s tiszta kű, hanem ha megtöri. Máskínt mit csinál véle, nem tudom. S mind olyan, azon esküsznek. Elküldtem benne a stucaturásnak, de még válszom nincs rulla.

Az marha ára, hogy nálla van, most írja Tolnai, s hány kel, azt kérdi. Írtam most egyszer iránta.

Az jáger leánya, ha jó volna frajcimernek, nem utolsó nyereségnek tartanám, lévén nagy szükség rá.

Az bor igen ócsódik, 6-7 forinton öreg csebrit, s aláb is az aljossát megvehetni az szilágyiba.² A mienkbe nyúlós is van már. Az búza is ócsób már, mint edig volt.

Soha, Szívem, meg nem foghatom én azt, hogy van, hogy ami kevés kölcsön-píntz kaphat is, megínt másnak adja, mint az ugocsaiaknak 5000 forintot, holot már ara a német ráállot volt, hogy elvárja *Szent Mihály* napig, s *Kegyelmed* is rá az első 5000-re újesztendő napig, s most pedig *Szent István* napjára kéri. Szintén nállam a követjek, most, jóllehet nem szól, látom, tart s politizál, de azt tudakozza, hogy értem én, mind a 10 000 forint kell-é *Szent István* napjára. Most ígíri eléb is, nekem is úgy beszélt, mint a *Kegyelmednek* írot levél tartja, de én három esztendő múlva sem hiszem, hogy megadhassa, hacsak úgy fel nem dúlatja az ember, amint némelyek cselekesznek. Hiába ígíri, lám, akor újesztendőre sem ígírte. Kérte-é most a vármegye, hogy letegye *Kegyelmed*, Édesem, értek, minthogy még a körmökre nem éget volt a terminus.

Ha mivel segítenék az salánki épületet, az úgy lehetne meg, ha kenyeret adhatnánk a dolgozoknak. Már egyéb nem lévén a szép búzánál, az a kérdés, tenne-é annyi hasznót, amennyit megen[né]nek a drága búzába. De a szállítása nem kicsiny baj volna! Máskínt oly nagy éhség van Ugocsába, Beregbe, irtózó hallani is. Leginkáb az árvíz miá van, s ha elapad, azonnal széjjeloszlik, kenyeret keresni.

Térek már, Szívem, a levele kezdetire válaszolni. Látom nagy nehézségét *Kegyelmednek* iránta, sok leveleimbe okát is írtam, mentségét is adhatnám, sok

volna leírni. Nem általfutottam, de jól is értettem, hogy világosan írtam. Vagy bizonyos ember vitte, vagy oly biztatással debreceni bíró *uram* által, hogy nagyon lehetet hozzá bízni, el nem téved. Meg is értheti *Kegyelmed*, Szívem, mely nagyobb rosztul féltem, s félek is, sok leveleimbül. Valóságos, nem gonoszságbul, hanem *Isten* ítélteibül van az, amit helytelenül cselekszik, mert nincs ember, akinek jobban kedvét kívánná tölteni *Kegyelmednél*. Sok írással nem terhelem *Kegyelmedet*, csak a securitást nem érthetni. A bizodalomba sohol sincs, kirül nem tetszenék nekem sok okokra nézve. Zöld várba nem alkalmas nyavolyája miá. Igazán az *Isten* rajta duplázta meg ítéletit, mert mások*nak* ilyen állapotban járhatni dolgát jóakarói s atyjafiai által, s az eset miá úgy nyerhet bocsánatot. Az *Isten* venné el inkább, hogy sem irtóztató veszedelmet szerezzen magának. Az a kár, hogy edig is szembe nem volt *Kegyelmed Prinyi* Miklóssal, talán ki tudta volna nyögni a dolgot, s ő *Kegyelme* írhatot is volna nekem maga neve alatt, hogy mitévő legyen, s hova vegye állapotját.³

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Bakta, 5. Maii 1712.

Barkóczy Krisztina mp.

1 nem rémhír 2 értsd: a rosszabb minőségű szilágysági bort még olcsóbban meg lehet venni 3 a megháborodott Perényi Mihály ügyéről van szó

349.

Nyírbakta, 1712. május 9.

(MNL OL P 398. No. 37 047.)

[Külső címzés:] Az én Kedves, Édes Uramnak, Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* igaz szeretettel írák. Posony.¹

Istentül minden jókat kívánok *Kegyelmednek*, Édes Szívem!

Én most egyszer valóba beteg vagyok. Jóllehet ennek előte már alkalmas ideje, miolta változásomat érzetem[!], de kiváltképen pénteken elborzaszta a hideg. Szombaton érkezék Budai *Uram* az *Kegyelmed* leveleivel. Minthogy bágyadt állapot voltam, halasztottam válaszáását. S te[g]nap újonnan elborzasztot az hideg, egész nap s écaka igen roszul voltam. Majd hasonlóképen vagyok, mint az őszel voltam. Anyival még töb nyavolyával vagyok, hogy az mellyemre is roszul vagyok. Nehéz lehellés, hurut, mind rajtam van. Továb mint adja *Isten*, maga titkában van. Vóna szükségem az írásra, de módóm nincs benne, mert igen bágyadtul vagyok.

Az mely ember² gróff Eknél volt, úgy látom, máskint informáltatot *Kegyelmed*, mint volt. Igenis volt otan, de nem jó akaratjából, hanem kételen, mert egy bizonyos helyen, az mely szolgál vele volt, az qvartélyos németekhez adván magát, adig beszélt velek, hogy emetül pasust kérvén, nem maradhatot. Megárestálták és az tisztjekhez késérték. Ot megvizsgáltatván, ki kelet mondani, mert már annál is veszedelmesebb dologban ejtette vóna magát. S igenis tanácsot is kérdet, hogy miképen kelene az olyan embernek maga dolgát fol[y]tatni. Azal, noha ő nem kért, kísérőt adván szép szín alat meléje, oly formában Olcsva felé késérjék, s ot az tájon levő németek felváltsák az késérőköti. Egy bizonyos tiszthez Ugocsa vármegyében késérték, noha eleget mondta, nem arra van útja, de haszontalan volt. Az útban vévén osztán eszében nagyuban[!], hogy rosszul van az dolog, s valami módon megvált túllök, s úgy követe útját, kinek egész históriáját Prínyi Miklós *Uram* jól tudta, s csudálkozom rajta, hogy nem informálta *Kegyelmedet*. Máskint, Édes Szívem, ne gondolkozzék *Kegyelmed*, hogy szánt szándékkal vétene *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, mert készeb volna halált szenvedni, hogysem *Kegyelmed* elen vétene. Hihető, más [...]e³ is lehet neki, hogy ilyen szörnyű állapotja van. Az *Istenért* kérem *Kegyelmedet*, ne haragudjék rá, Édes Lelkem, ha fol[y]tassa dolgát.

Szent-Iványi *Uramnak* az mely pénzt asignált *Ötves Uram*, az az pénz, az melyet nálam letöt volt, s *Kegyelmed* elköltöt, melyet még elmenetele előtt is felete sürgetet, bizonyos okait is adván. Kölcsön is kértem vóna, nem találtam. Írtam ő *kegyelmének*, hogy kérjen éneám, s meg fogom adni. S úgy van tudtomra, németül kért is. De már ezt inkább bánom, ha Szent-Iványi *Uram* megcsalatkozik. Ha egészségem volna, talám lehetne valamit, ha minimom is, szerzenem, de ha így leszek, semmi dologra nem leszek alkalmas. Marótinak Budai *Uram* sem halotta hírét, nem tudom, hova veszet.

Ezek után maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Bakta, 9. Maii 1712.

Barkóczy Krisztina mp.

P.S. Az Eszterház adóslevelét vette-é *Kegyelmed*, örömet érteném, vagy nem, mert az debrecenyi bíró válalta volt fel, hogy elküldi bizonyos embertül.

1 a címzést és a levelet is Károlyi Klára írta, csak Barkóczy Krisztina aláírása eredeti 2 Perényi Mihályról van szó 3 itt egy szót nem sikerült kibetűzni, illetve értelmezni

350.
Nyírbakta, 1712. május 14.

(MNL OL P 398. No. 37 048.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Tekintetes és Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* igaz szeretettel írák. Posony.¹

Istentül minden jókat kívánok *Kegyelmednek*, Édesem!

Én, Édes Szívem, mégis az ágyban kínlódom, jóllehet az harmadnapi hideg, háromszori ellése után, megszűnt rajtam.² Vízaknaiért küldtem Kolosvára, meglátom, ha rávehetném magam az orvoslásra, mert nem jóféle hurut van rajtam, tapasztalható dolog.

Énreám csak hordton hordják az levelet, hogy *Kegyelmednek* elküldjem. Az töbi közöt Mikes Uram is küldöt, melyeknek elküldésére, legbizotab alkalmatosságnak tartván, debrecenyi bíró uramnak recomendáltam. Az mely dolgot sub rosa ír *Kegyelmednek*, volanter pecsételt levelében, az köztünk nem titok, sőt töb is foly olyan örvendetes, kitül *Isten* mentsen meg.

Mivel mégis oda Maróti, az sok policiával élő csupa embertelenségtül zálogra felvevém az pénzt. Szegény Pósalakit fenyegeti, hogy előre kiadta az kétezer forintot, be fogja vádolni az gyenerálisnak. Bán[n]ám, ha pirontság érné, mert valóban jól tet velünk.

Marhát iten eleget kaphatni, de igen mind ötven forint fele tartják. Lesz már töb 350-nél, ha a Szőlősön vettet is elhajtják. Még nagyub jó gondviselőt melé szerezni, mint marhát. Ha szüntön fel nem kelhetek is, ugyancsak az csonka héten Károlyban elvitetem magamat. Bán[n]ám, ha elszöktetnék az sőréseket és az töb pásztorokat, mert már kétszer is tanálta úgy Korda ökö, hogy kétszer nap sem volt kenyerek az cselédimnek. Ő nyavalyás, az mit segít meletem, az mit tud, el sem mulatja, más nem is. Ezen betegségemre nézve ugyan magára kelet bízni még hátramaradot marhák vásárlására való expeditiót az *Kegyelmed* utólbi dispositiója szerint.

Nyavalyás Mohos másfél nap is tekerget it, betegségem miá meg sem jelenteték. Kínlódik az új feleségével, minemű instantiát hagyot, megláthatja *Kegyelmed*. Egy compulsorium³ mandatumot kíván.

Az vizes földön a megszámlálhatatlan szúnyog, az cserebogár pedig temérdeki sok Károly tájékán is.

Ezzel maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa
Bakta, 14. Maii 1712.

Barkóczy Krisztina mp.

Vatainak egész télen Máramarosban való lakása haszontalanság, mivel seminemű adót be nem vehetet. Szépszerint semit nem adnak, egsekuciót⁴ semiképen nem nyerhetek. Magam is eleget voltam rajta, de minden német barátságbul ki-koptunk. Elhiszem, atul az rosz tisztül számot sem vehet, mert ugyanó csinálta el az németeket, azmint Vatai írja. Bárcsak tudnám, lehet-é valami reménség az sónkhoz. Úgy tudom, Nefczer is hagyot volt meg bene, de most Vatai azt írja, ki is kiá[]toták, hogy Máramarosbul ki nem szabad sót hozni.

1 a címzést és a levelet is Károlyi Klára írta, csak Barkóczy Krisztina névjegye eredeti 2 a hi-deglelés elhagyta 3 compulsorium 4 executiót

351.
Nyírbakta, 1712. május 18.

(MNL OL P 398. No. 37 049. és 37 537.)

[Külső címzés más kézzel:] Monsieur, Monsieur le Comte de Károlyi praesentemente. Bresbourg.¹

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Szívem!

Jóideje, hogy nem vettem, Édesem, *Kegyelmed* levelét. Az vén lajtman² le-érkezet feleségestül. Míg Károlyba megyek, Kordára igazítottam, ha adig helyt mutathatnának neki.

Magam jobbatkán vagyok, az hideg elhagyot, de az hurut nem akar távozni. Ha holnap nem lehet, holnapután elmegyek *Isten* segítségébül Károlyba.

Maróti csak odavesze, *Isten* mentsen olyan postátul.

Az szilágyi borok mégis odavannak, felette sok kárral, baj volna sokszori históriáját leírnom. Most az harmincados kötődik bele, hogy Fejérvárrul hozzanak engedelmet a harmincadrul. Ha a pénzem megadnák, köszönettel elvennem már, mint véle annyit bajoskodnám. Fel is verték³ az pincét, s elhordtak benne.

Hartleben itt, s Huszton a más német adig politizála, se ki nem adák magokot, sőt biztattak az assistentiával, már most csak kimondotta, nem mer adni. Nem tudom, van-é oka a félelemre. Elég az, minket megronta, mert ot sem egy pínzt, sem egyéb adót be nem vehete Vatai. Már az Kamora kezébe esik egészen, hacsak Tavonath Uramtul valamit nem nyerhetünk, kibe kevés reménségem.

Bárcsak a sórul írna *Kegyelmed* valami vigasztalást. Mind mások, úgy magunk részéről felettéb való szükség van iránta, s magunknak is lesz, ha meg nem engednék kihozni benne.

Prinyi Palkó, elhiszem, megbeszélte, minemű baja volt az németek miá. Akor is könnyen hagyá, csak írásba sem tétethetem vélla a panaszt, kit Hartleben *Uramnak* beadathattam volna. Az árvíz is elrekesztvén, azolta sem értetem bizonyost rulla. Már most tudom, hogy cselédjeket üldözik, a fejetlen lábok⁴ elszökdöstek szélllyel féltekbe. A világon mindenek vesztébe van, a jó *Isten* tudja, hogy lesz dolgok. Hartleben *Uramtul* kérttem egy protectiót a házokra. Régen megígérte volt, s most nem ad. Soha nem tudom, mi scrupulussa van benne, hacsak *Perényi Mihály* nem álmodozik. De talán nem veszet el az esze, hogy ot ülne. Ha valami orvoslása lehetne, *Kegyelmed*, Édes Szívem, találna valami módot benne.

Feruska roszul van az egyik lábára, nehezen teszi jól le, fájtatja az inait. Borbélyt hozattam neki Tokajbul, s az kötözte, s most is orvosságot hagyot neki.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Bakta, 18. Maii 1712.

Barkóczy Krisztina mp.

P.S. Az jobbágyok szökéshez fogtak, elsőben, úgy értem, Ötvös Miklós *Uramnak* Varsánybul majd minden jobbágyi elszöktek az éjel. A mieink négy bokor, úgymint Dienes Dani, Kósa Geci, Szabó Matyi, Kósa Mikó, most vannak utánnok. Azelőtt Ördög Péter ment volt el, Diószegen látta Korda. Vagy kézre kerítem, vagy ugyan megtanítatom a némettel Diószegen, amint most is jól hozzálát, úgy hallom, azóta. Pínz- s búzaadajokot mind én tettem le az olcsvaiaknak, s ez a hálája.

P. S.⁵ Teleki *Uramhoz* minden leveleit bizonyos embertül elküldvén, egyik sem találta othon, s csak arul sem tudtak bizonyost hozni, hol vagyon. Hanem az tisztje felvállalta, hogy utánna küldi, ahol feltaláltatik. Fekete János írja, hogy Teleki *Uram* Erdélybe van, de úgy érti, hogy nem szintén maga akaratjából van oda. Már nem tudom, mit kel rajta érteni, meg fogom visgálni.

Az kassai[a]kot elsőben csak az interesrül admoniáltam vala, s még arul is mentik magokot, hogy nem lehet letenni. Megijedtem túllök a capitalis summa iránt, noha most Nagy Gábor által rájok írtam, megválík, mit vehetünk rajtok. De az eperjesieknek az contractusok hat esztendőre van kötve, kit én nem is reménlettem, nem hiszem, semmire vehessük.

Én, Édes Szívem, hogy idején vádoljam magamot, most olyan gazdaaszszony vagyok, most juttatta eszembe Nagy Gábor, hogy szőlőnk van Patakon. Még fedés alatt van, most küldtem pínzt reá. Szép *economia*, más sincs, aki eszembe jutassa. Azzal biztatnak, másoké is maradt úgy, a job idót várván. Már egyszersmind metszik s kapálják, szép vigasztalásom van, hogy társom is van.

Éppen ezen írásom végzése után veszem, Édes Szívem, *Kegyelmed* 5. és 8. Maii írot leveleit, melyre nem oly szükséges a válaszolás. Hanem a tízes ara-

nyakot debreceni bíró *uram* jóakaratajából igyekezem elküldeni. Csak az átkozot Maróti érkeznék a Groncfeld assignatiójával, hogy válthatnám ki a tisztjétül, mivelhogy, azmint sokszor megírtam, zálogba kellett adnom, különben ki nem adván a pínzt az átkozot. Az marháruul már sokat írtam, elég lesz, Szívem, csak hízhassék. Károlyba indulván holnap, megláttatom, ahoz értő embereket hívatván. Csak, Szívem, a gyermekünknek is meghadjuk, borral ne kereskedjék, az marhához mind inkább bízom.

Nekem csak úgy tetszik, sok levelemet nem vette *Kegyelmed*, Édesem, mert én a világon mindenekről írtam.

A vigasságra magamot, Szívem, nem ajánlhatom, mert beteges is vagyok, s máskínt is, Édesem, inkább szeretem a végin örülni, ha érem, mert sokszor megcsalt a jó kezdet.

Perényi Mihály, *Isten* tudja, hol van. 2 s három holnapig is, reménlem, talál magának securitast, mert az birodalombul ki- s bejárni, igen veszedelmes volna.

1 Uramnak, Gróf Károlyi Úrnak adassék. Pozsony. 2 Leutnant 3 feltörték 4 az uruk nélkül maradt jobbágyok 5 a 37 537. számú, hely és dátum nélküli utóiratot azért soroltam ide, mert a negyedik bekezdésben másnapra tervezi Nagykarolyba való indulását, ez tehát még Baktán íródott

352.

Nagykaroly, 1712. május 25.

(MNL OL P 398. No. 37 050.)

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Édesem!

Akartam ezen levelemmel *Kegyelmedet*, Szívem, látogatnom. Már egy ideje, hogy levelét nem vettem *Kegyelmednek*, nem tudom mire vélni. Írhatom, Édes Lelkem, *Isten* jóvoltából ide vánszorgottam, csak roszul vagyok a hurut miá. Itt pedig nem szintén pokolba, de purgatóriomi nyomorúságra jöttem, az *Isten* mentsen meg minden keresztyén embert ilyen bajtul. Jóllehet megírtam idején, hogy idejövök, szerezzenek, az mi kel, de csak harmadnap alkalmatoságot, vagyis élést sem szerettek. Magamnak kel vesződnöm s bajlódnom. It semmi dologba semmi sem ment jobbára végbe, nemhogy az építésbe csak legkisseb munka is lehetne. De csak fával sem biztatnak, hogy elartson a károlyi jószág, s még pedig szántani is kellene. A jövevények amit segítettek még edig, de azokat sem lehet sokkal terhelni, mert úgy takarodik az ember az hajdúvárosok felé, örökös s jövevény.¹ Igen pusztulnak az faluk, s ezek is mint ágon ülők, úgy vannak.

Az lovak a téli jó tartásba úgy vannak, akik el nem döglöttek is, hogy eko-
ráig sem vehetik fel magokat. Vidékből, kivált erdődi jószágbul, noha azok is
oszolnak erőssen, ha idehajtatnék is hetelni, egy falat kenyere sincs. Úgy egyéb
helyekre is, ahonnan segítséget remélhetne az ember, a nagy éhség miá csak
nem lehet, míg *Isten* aratást nem ad. Melyre nézve, hogy teljességel munka nél-
kül ne legyünk, olcsvai, jándi, baktai jószágbul sárnyomókat s téglavetőket álí-
tottam, legalább vessen téglát. Ami lehet, mesterkedném, hogy a kőművesek se
hevernének, kik edig eltöltvén az időt, se dologra nem bocsátattak, se it nem
lehetet vélek dolgoztatni, nagy károkkal nyavalásoknak. Az új házacskához s
kert boltjához kezdettem ma vélek. Igyel-bajjal téglát, fővenyet, meszet, ha ho-
zathatnék nekik.

Ide hiába írkáltam, mert mind Csatárba, s mind Szilágyba edig is odavesztek
a borok. Már most harmincadot pretendálnak, s fel is vertek a pincékbe. Nagy
sok kárral vagyunk, oda kellet küldenem Pasitnyait. Bakait felém sem vehetem,
magam vesződöm.

Szintén edig írván ezélt harmadnapal leveletem, érkezék Ács Lőrinc, ki is
jelenté, hogy Maróti odaérkezett, de azonnal hazament, a leveleket is elvívén ma-
gával, s ezideig vártam, hogy *Kegyelmed* dispositiója szerint, kit hova lehet, szál-
lítassam. S az estve érkezék Maróti, s általa minden dispositiókat megérttettem.
Szintén akkor bújta az olcsvai házainkot 50 német, mikor Maróti érkezett, Prinyi
Mihályért, Ács Lőrincet eskették, zaklatták. Gondoltam, ide is eljűnek, de gon-
dolom, Szőlős felé mentek. Hartleben *Uram* Naményban lévén, odahívatta [Ács]
Lőrincet s két levelet mutatott, egyiket Pálfi Uraménak, s másikat *Kegyelmed*ének
mondta. Mely jó is, ha úgy van, hogy *Kegyelmed* írta, keressék meg. De ha csak
úgy mentek a házamra, bezzeg rossz állapot e világon, ki miat még a vér is tetétül
fogva megpezsdült bennem. De ha *Isten* így rendeli, így kel lenni.

Maróti által küldött írását, Édesem, *Kegyelmednek* megértvén, ha *Kegyelmed*
volna 20 esztendeje, hogy ezen az országon nem volt volna, nem csudálkoznám,
hogy ilyen rendelkezéseket teszen, de tudván szörnyű pusztaságát, most eléggé
csudálom. Ha legjobb, szorgalmatosab s tudósab gazdája volna *Kegyelmednek* it-
ten, s tizedrészét végbe vinné, nagy dicsíretet érdemléné. Itt semmi, amint fel-
jeb is írtam, végbe nem ment, hanem ami volt is, elpusztult, úgyszólván a majo-
romba az esőtül sohol meg nem marad az ég alatt, minden romló félbe van. Se
bijalom, se tehenem egy sincs, még ami lesz is, későre. Valóba vártam a vaját,
igen szerencse, ha két máriáson egy icce vaját találni. Már most csak elhiggye
Kegyelmed, ha mit lehetne építeni csűr és major körül, szántás és kaszálás kö-
rül, rajta leszek, de igen vékony reménségem van, mert se ökrös, se gyalogszeres
jobbágy nincs. Az éhség nagy mindenfelé, mely miá az ember semmire sem me-
het. Vatai s Porcsalmi leveleit is includálom, abbul is érthet *Kegyelmed*, Szívem.
Mind tolvajságot s oszlást, pusztulást a nagy szükség s éhségnek tulajdonítanak,

sohol ezért semmibe elő nem mehetni. Ítélje meg *Kegyelmed*! Az olyan hely, mint Tarpa, el akar oszolni, csak az német rajta létele még nem engedte. Itt ezért pusztulásnál egyebet nem fog *Kegyelmed* látni, ha *Isten* meghozza.

Bizony, ha így lesz az állapot, amint elindult, amint hihető is, igen szükséges volna *Kegyelmed* írása szerint a bécsi módon való compendium. De úgy hiszem, lehetetlen, mert mi nem olyan életet élünk, s nem is lehet, mert most is azt bánom, búcsúznak az étékfogók, s [ha] kétannyin volnának is, a sok jövés-járással találnék dolgot nekik. Most is, egyet is, mást is kérek széjjelküldözni, mindazáltal csakugyan elbocsátok, valakit lehet. Valóságos, így élni éppen parasztember módja, mert ennyi cselédnek csak ételérül providiálni is elég gond.

Édes Szívem, valamint *Kegyelmed* írja, örömet fen hagynék mindenem, nyavolyámra nézve, mert a hurut miá más bajom is olyan van, hogy ha *Isten* meg nem elégli, mind *Kegyelmed*en s úgy egyéb hozzám tartozókon duplás kereszt leszen életem. S úgy magamon is, emberi mód szerint, én orvoslását nem is remélhetem. Mindazáltal, hogy se egy, se másként ne okoztassam, régen odavannak embereim *Vízaknaiért*. Megpróbálom, ha lehet, az curát. Megítélheti *Kegyelmed*, a sállyás, isópos italra² is rávettem magamot, de semminek hasznát nem tapasztalom. Másként a gyomrom nem igen rossz, én csak eszem azokra nézve. Az mint íráom, örömet felhagynék mindenem, de lelkiismeretem nem engedi, már míg *Isten* *Kegyelmed*et haza hozza. Mert csak it van, úgy ítéllem, 150 ember, aki kenyeret kér, s ara csak kel gondot viselni, s mind egyéb szükségekre, s magam asztalára is. Korda nyavolyás eleget tapod, de nem kicsin baj mindent kajtatni, s a pénz is szűk. Pedig már idejüvén, előkerítem őket s hajtogatom, valami lehet, elkövettetem.

Szegekrül most parancsoltam Fekete Jánosnak, de csak kalmároktul kel vasat is venni, nem járván még a kereskedők. Ha lehetne, Olcsván s itt a csűrököt besindelyezni, de a sindelyt is kevésnek mondják. Mecenzéfrül hozatnék örömet, bár csak két sindelyhasítót. Az apáti szályfákból, ha lehetne készíteni.

Fát a toronyhoz egy szálat sem hoztak, mert az úszó víznek ódalfalig való sárja maradt. Másként is ekoráig a tavaszvetésen voltak. Idejébe hozzá nem foghatván, lesz-é valami belőlle, megválík.

Az olcsvaiakon már keveset veszünk, mert a faló falatjok sincs, az után kel jární. Kaszállás ot mikor lehet, a jó *Isten* tudja. Csak a sok dodva nőt a vízbe, a kerteken tavaszvetést csak egy szemet sem tehettek. Ács Lőrinc, csak elhiggye *Kegyelmed*, Szívem, el nem alusza, ami lehet, de bizony elszökösnek, ha keményen bánánk véllék. Eleredt a szökésre ez a föld. Csak ide búzát szállítani is elég gond rajta.

Mindazonáltal a két fazokasrul valamint s valahogy providiálnom kel Sálánkra aratásig. A tanulóknak haladni kel. Bárcsak ezeknek lehessen élések, mert sem ot, sem it legumina nincs, s azon leszek, valamint s valahogy *Kegyel-*

med hazajöveteléig dolgozhassanak. Salánkon az italok legnagyobb, máskint az otvalókot az élés nem léte miá ide akartam hozatni, az ácsokon kívül.

Geci³ kűmíves megholt, s az salánki egyik elszököt, a roszbabiknak hasznát nem veheti. Idehozatom azt is, s igen nagy nyereségemnek tartanám, ha az it lévő két kűmíveseknek, s harmadik az salánki, s negyedik az itt való téglaveető. Ha ezeknek providiálhatnék, semmi panaszom nem lenne. Valóba jó, hogy Pestrül nem jöttek, még e[z] sem eshetik meg az *economia* csonkulása nélkül. Most is így-bajjal két szekeret küldtem mészért. Az *commendans* othon nem lévén, a lajtman⁴ nem engedte megrakodni, üressen jöttek meg. Irattam neki, még válaszom nincs.

Pulyai *Uram* sem ada választ, s ha valami levél nem lesz Pálfi *Uram* tul iránta, egszer egy, s mászor más, csak így akadályoskodik.

Én az könyveket örömet fel nem bontanám, de Maróti mondja, edig is fél, hogy kár van benne. Víz érte, s hogy el ne veszenek, kételen vagyok Kordát oda küldeni. Más kézen nem fog forogni, s a német cselédet is, kit hova, elszálítok, dispositiót tévén általa. Onnat megjüvén, vagy adig is más által, Diószegrül az aranyakat kézhez vévén, minden mesterségemmel mennél hamarab igyekezem *Kegyelmed* nek elküldeni.

Talán, Szívem, azt is felelhetné *Kegyelmed*, hogy a búzát ne kímílném úgy a munkásoktól. Jóllehet, Édesem, a szállításában sem volna módom, de ami nagyobb, már csak úgy rászorultam, hogy ha csak lehet, pínzes szekéren Szakmárra szállítok benne. S Tokajba is lisztül szályon, hogy valami módon pínzt szerezhetnék, mert felette nagy fogyatkozással vagyok, a szökők is rajtam. Másbul semmibül nem remélhetni. Noha 13 s 14 forinton kérték a disznóknak párját most nyárba is, de szánom vesztegetni. Kölcsönpínzért már kétszer jártattam fel Debrecent, de csak nem kaphatni. A német *commissarius* is próbáltam. Az *Aszony* nak lévén nállam ládája, onnat is megadom fejébe kivettem, ami pínze volt, s azt is meg kellene adnom, mert nem szomoríthatom ily utolsó idejébe. Szent-Iványi *Uram* is, *Kegyelmed* mellet való szíves szolgálójára nézve, nem képes, hogy megcsalatozzék az 1000 forintba. S azon kívül a mindennapi sok költség csak konyhára is, *Isten* tudná megmondani. A gulya kevés, nyakát nem szakaszthatják, a juh is alkalmasint fogy. Máramorosbul is megfogyatkoztam a berbécsek vételébe. Semmi pínzt nem vehetvén Vatai kezéhez, így még eddig vágómarhát sem szerezhettem. Ezeket azért históriázom, hogy voltaképpen érthesse *Kegyelmed* az it lévő fogyatkozásokat.

Az 6000 forintok egészen kiadattak marhára, s talán töb is csúszot hozzá. Még teljességgel számot nem vetettem az írásokbul. S látván, hogy mindenünnen megcsalatozom, magam fogyatkozásával sem hadtam meg magam számára. Mivelhogy Kassábul, minek előtte a kapitalis summábul *Kegyelmed* parancsolatja szerint írtam volna, az interest kértem, de csak annak megadására is nagy la-

mentációval elégtelennek mondják magokat, s hát még a többiről hogy bízhatni. Én ugyan Nagy Gábort küldvén mindkét városra, fogja erőssen zaklatni, de az eperjesiek levelébe hat esztendő van kötve, s elhiszem, inkább nem vehetni rajtok.

Ugocsa vármegye adósságát ami illeti, 200 ökröt s 50 tehenet Budai Uram szorgalmatosságából vetettek fel ugyan, de én azt is látva hiszem, mert vége-hosza alig van a szekérnek, úgy takarodik s oszol ere ki, egész cselédestül a nagy szükség miá. És így bajosan fizethetik meg, ha ugyan jól rajta lennének is. Másikint aféléről nem is gondolkoznak, mivel a német is *Szent Mihály* napig elvárta volna, s *Kegyelmed*be még nagyobb kegyességet remélnék, s *Kegyelmed* is újesztendőig ígérte volt az várakozást. De ugyan ígérték, hogy mesterkednek benne. Én ugyan 10 esztendőt is mernék neki vetni, míg megveszi *Kegyelmed*. Teleki Uram is, hol legyen Erdélybe, edig sem tudhatom, s válaszom sincs tülle. Mindezekre nézve, más módot nem tudok az marhánál, s azért mentül töbnek vételén mesterkedtem és mesterkedem is. Kárándi *Urammal* közlöm a dolgot, s valamint legjobb, úgy cselekszem a göböllyel. Az igen jó, fű megvan, de mégis fél hízásába sincsenek. Talán nem csak két csoportba, de háromba is szakasztják. Ha meg is felesedik, aszerint láttatok hozzá, már idejüvén, amint *Kegyelmed* írja, s ugyan magok is úgy jovalták, kirül eleget írogattam, de haszontalan volt.

Nem csak Pikó Deme ígért ménespásztorába, de másut is mindenüt megkeres-tetvén, megcsalatkoztunk. Kocsis, lovász őrzi, s most is munkálódnak keresésébe.

Baj lovai mégis odavannak, pénz nem lévén. Azon kívül is drágálta *Kegyelmed*, én nem is tudom így hirtelen, honnét telik ki az ára.

Az söt ez ideig sem adhatta el az török, Poroslónál hever. Regiát adtam vele, s magam nevezeti alat van, de mégis akadályoskodik az egri harmincados. Most futja veszet,⁵ magam írván mellette.⁶

Olcsván van magyar kertész. Az kertbe nem voltam, mert mikor az árvíz kiszorítot onnét, felettéb való sár lévén, nem mehettem, s azután nyavolyám és a sár miá sem járkálhattam. De valaki látja, dicsíri. Úgy van most, talán nem volt úgy többször, maga amit csinált. Talán nem is cifraságra, mint szükségre dicsírik. Itt pedig úgy van, csak elhiszem, illetve a bécsi kertész nem látot. Mielta idejöttem, lekaszálták a szörnyű gatz belőlle, s a cseléd tisztítja az utakat. Nem is vethet volna, sem tisztíthatot volna benne semmit, hanem kocsisok, lovászok, miolta a lovakot füveltetik, azok vittek mindent végbe, ami van is. Abba más senki sem kapált, esküsznek menyre-földre, hogy nincs ember a jószágba. Mellyet számba vetetek, már Bakai is kiérkezvén. Másikint, ha a cseléd nem mívelte volna, vetve sem volna semmi. Kitölt az esztendeje a régi kertésznek, ha lehet, *Kegyelmed* hazajöveteléig mindkettőt megtartom itten, mert Salánkon nincs ideje a kerthez. Még deszka is mikor kerülhet, *Isten* tudja.

Majorság nemhogy annyi helyen telnék, de csak a károlyi, teremi, olcsvai majorok[ba] sem kaphattam magnak való aprómarhát, s még konyhára is igen

nehezen. A háromba sincs annyi aprómarha, mint egybe kén lenni. Ezután is pínzen kel venni, úgy látom.

Egyebekről, hogy mind rendivel tudósítsák *Kegyelmedet*, Édesem, ráhajtom őket úgy, hogy ami elmúlt, okát írják, mert azon kívül, tudom, csak boszúságot szerez *Kegyelmednek*. Most a sőrére vannak, s holnap Úrnapja is, többet magam sem írhatok. Fiam *Uramat* is csak köszöntvén *Kegyelmed* által Szívem, s *Szent-Iványi Uramnak* sem írhatok, hanem maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hitestársa

Károly, 25. Maii 1712.

Barkóczy Krisztina mp.

P.S. Az Aszont, minthogy regalissal nem híjták, nem is volt szükség plenipotentiát küldeni.

Levelem bepecsételése után hozák *Kegyelmed* levelemre tet, 18. Maii írot válaszát. Már elhiszem, az ugocsaik az mostani levelébül általértik *Kegyelmed* akarátját. Maróti maga tudósítja *Kegyelmedet* mindenekről. Az Szerencsre való marhák miá eleget írogatok rájok, de az pínzt is, ara valót, régen máshova erogálták. Ha különben nem lehet, *Kegyelmed* parancsolatja szerint, a magunkéből kel meghajtani. Klára hírem nélkül instált az ember mellet, ez nem való, Szívem. Valaki mondta, hogy házánál világoson volt volna. Ha most el nem romlot, jobban is fog vigyázni.

1 értsd: az örökös jobbágyok és a betelepítettek 2 zsályából, izsópfüből (gyógynövények) készült tea fogyasztására, amely csökkenti az éjszakai izzadást, a torokgyulladást és a köhögést 3 a Gergely keresztnév régi becéző alakja 4 Leutnant 5 azaz: jár utána a szerencsétlen 6 Az általunk tagolt szöveg kissé bizonytalan értelmezése miatt itt betűhíven idézzük az eredeti, központosás nélküli szöveget is: „...de meg is akadalyoskodik az Egri harminczados most futytya veszet magam irvan mellette”.

353.

Nagykároly, 1712. május 28.

(MNL OL P 398. No. 37 051.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes, *Nagyságos* Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Poson.

Édes Szívem!

Még 11. Maii írot levelemre való válaszát nem régen veszem, Édesem, *Kegyelmednek*, melynek némely részére rövideden felelek. Az stucaturás nem he-

vert, csak lármáskodot Porcsalmi, de kételen vagyok egy kevésé idehozatni a kápolna stukatúrája igazgatására, minthogy ezen mesteremberek közt nincsen. Azután az kipszel edgyüt viszaküldöm. Toroczkai István *Uramnak* íratam volt a töb kipsz felől. Vízaknai *Uram* érkezvén, mondja, hogy megholt, már Jánosnak¹ íratok.

Nekem most, Szívem, sem könyv, sem egyéb mulatságot nem indít, míg *Isten Kegyelmedet* le nem hozza. Még az imádságos könyvet is rosszul forgathatom, nemhogy egyebet, mégis kevés a sikere ezek közt.

Debreceni bíró *uram* nem biztat, az aranyak elküldésére, hogy alkalmaztságot találjak egy hirtelen, melyre nézve Horváth Jankó írja, ha mit parancsolok, Gyöngyösön éri. Krajnaitul, ki is már búcsút vet, elküldöttem Gyöngyösig késérőkkel úgy, hogy ha ottan nem érné az úrfít, a barátok kezénél hadgya. Ha eléb *Kegyelmed* találna módot, maga is tehet onnat dispositiót.

Szintén eret kel vágatnom, ere is alig van időm. Nem írhatok, az curához kéntelen vagyok fognom, ki halálnál, úgy tetszik, nehezeb. Mit ad *Isten*, legyen *szent* akarátja. Korda sem tudósíthatja *Kegyelmedet* semmirül, az estve érkezvén, most mindjárt megyen az aranyakért, s indítja mindjárt.

Klára is Kállai Ferencnéhez most indul keresztanyának, magam nem mehetvén, jó egészségbe van. Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hités társa Károly, 28. Maii 1712. *Barkóczy Krisztina* mp.

1 az 1712. április 11-én elhunyt Thoroczkay István fiának

354.

Nagykároly, 1712. május 31.

(MNL OL P 398. No. 37 052.)

Édes Szívem!

Az mint megírtam vala, én kénszeríttem az orvossághoz fogni, ha végbevihetem. Vízaknai *Uram* legelé nem sokkal ijedt vala meg, mert a Vaj borbélylya félét igen commendálván, egy böcsületes német lévén itt, eléb ő maga megpróbálta, s ű is igen dicsírvén, én is elhívatám. S elhiszem, jobban félt ő énnálam. Háromszor vágta a job karomot s csak nem találta [az eret]. Vízaknai elijedt miatta, de én restelvén sokszor véle bajlani, a bal karomon megint megpróbáltattam, s azon igen finomul meglett osztán. A feleségét is kihozta a doctor, aki is valóba betegesen jöve ki, minden nap a hideg lelvén. S itt már meggyógyult minden orvosság nélkül.

Jóllehet tilalmas tüllem a gondoskodás, de Vatai azt nem tudván, mit ír, megláthatja *Kegyelmed*, Édesem. Tavonat *Uramnak* íráttam, ha odaadatik is, csak eddig való haszna, ami jöt volna, lenne miénk, úgy assignálná. Én ugyan nem hiszem, hogy az Fiscus is ideengedje, ha maga kezébe veszi is. Másikint pedig már csak meg nem vehetni, úgy látom.

Az mész miá vagyok nagy bajba. Az ecsedi commendans othon nincs, gyógyítani ment magát, az lajtmány¹ üressen bocsátja a szekereimet, csak egy hordóval sem enged hozni, valamig elébvaló tisztek nem parancsolnak. Hartleben *Uramat* is megtaláltam, az meg Pálfitul kíván parancsolatot. Én nem tudom, nem akar-é, vagy valamely haszontalan scrupulust csinál magának, mert se Máramorosba assistentiájár[ól] való parancsolatot, se Prínyi Pál Úrfi házára protectiót – ahol már se korcsmát, se egyebet nem folytatnak, kötődik beléjük minden gaz német –, se erül a mészrül parancsolatot nem nyerhetek tülle. Pulyai *Uram* sem nyere commissiót azon mész iránt. A követ most sem tiltják, de aki it van, sem tudják kiégetni, haszontalan minden tépelődésem. Ha Isten *Kegyelmedet* haza nem szabadítja, úgy látom, ezeket a jó emberséges kúmvéseket is kéntelen vagyok elbocsátani. Nem lehet materialékrul providiálni, mellyet szívem szerint bánok. Sőt, mind szántás, aratás felől kétségbe estem, ha Isten *Kegyelmedet* le nem hozza, Édes Szívem. Bár ne bánkódhatnám úgy a sok fogyatkozásokon, mert csak a nyavolya is elég volna most rajtam, de rulla nem tehetek.

A haszontalan Gojsicsot nehezen fogja *Kegyelmed*, Édesem, velem megszerettetni, mert ha *Kegyelmed* a német cselédre nézve a haszontalanokba el akar bocsátani, úgyis ráesik a kocka. Kis János gondol most a konyhámra, száz olyanon sem adnám.

Orosz Pálné komámaszony alázatosan emlékezteti *Kegyelmedet* ígirt gratiájára. Örömet értené, lehet-é reménsége a *gróf* Gyulai Ferenc s úgy *gróf* Csáki Imre érsek adóságának megadásához, lévén igen nagy szüksége.

Az kertész, töb német cseléd megérkezésérül s dolgairul, Korda talán csak ma is megérkezik, historice tudósítatom *Kegyelmedet*, Édes Lelkem. Vélle könnyítenék örömet magamon, amibe lehetne.

Teleki *Uram* még az legelső levelemre, kit a *Kegyelmedé*vel küldtem volt el, mit válaszol, megláthatja *Kegyelmed*, Szívem. *Kegyelmednek*, hihető, postán válaszolt.

Fűszerszámot Maróti nem hozot, de csak pénzünk bővöljön, mind azt, s ezüst-, aranyfonalat vehetni Eperjest is.

A Fekete Ferenc nagyobbik fiát kihajtották volna már az iskolából, aminthogy sok ízbe utat is adtak. Meg is érkezet az anya, a pénznek felét megvívén, úgy is nehezen hatják meg, hogy egész vacatióig le nem tehetette. Az a gyönyörűségem, hogy mégis, akit én beszerzettem, nincs háborgatása, de a *Kegyelmedét* a pénzért sem hagyják *Kegyelmed* intentiója szerint. Csak elhiszem, ritka embernek

hasznos, mikor jól van dolga, de ha nyomorgattatik, mindenkhez jobban alkalmaztatja magát az ember, s talpig emberség.

Édes Lelkem, minthogy Vízaknainé hozzám kijött, dísztelen volna ajándék nélkül elbocsátanom. Az Ferus övét, általláttam,² erőssen megszerette. Annyi érőt, kedvesebbet nem adhatok, ha elkészítem is. Ha szintén nem használhatná is az ura, de szíves affectióját s fáradtságát³ illő megjutalmazni. Ha *Kegyelmed*, Szívem, mást hozhatna Ferusnak, ezt csak odaadnám. De bár inkább karmazsin szín volna, vagy más oly, akin ily felette ne fogna a mocsok, mert gyermek csak, 4-szer is alig kötheti fel tisztességesen.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Károly, 31. Maii 1712.

Barkóczy Krisztina mp.

1 Leutnant 2 észrevettem 3 az eredetiben tollhibából: váratságát

355.

Nagykároly, 1712. június 7.

(MNL OL P 398. No. 37 053.)

[A levélhez külön cédulákon két sajátkezű feljegyzés van mellékelve:] Én, Édes Szívem, szembe nem lehetvén a debreceni emberrel, elijedtem vala, hogy a regement pínzéért újobban fognak rám júni, s az *Kegyelmed* obligatoriáját hát ideküldték, s ugyanaz ez. Ezen emberé volt a bor, erőssen sürgeti hordait is, úgy a szalona árát, de én most csak nem fizettem, nem is lehetet.

Biztatnak már, hogy 150 vagy 200 marhát, hízottat, lehet választani nemsokára. A stucaturás levele, olvastassa meg *Kegyelmed*, mit ír. A fazokások conventiójából kifelejtődöt az ital, mennyi legyen? Már egy pint bort kíván, megértvén, hogy a stucaturásnak annyi jár. A lőre, noha jó, de el nem veszik, nem lévén emlékezet rulla a conventiójokba. Az idehozottakkal íratok nekik, mert ezek meg magok kívánják a sert.

Istentül minden jókot kívánok, Szívem, *Kegyelmednek*!

Nem tudom mire vélni, Édesem, hogy 18. Maii írot levelétül fogva, kit is hetednapra vettem, semmi levelét nem vettem *Kegyelmednek*. Én ugyan beteges voltomhoz képest is gyakorta írtam. Most ugyan *Isten* jóvoltából könnyebben vagyok, ha meg nem újul, mert ezelőt is noha könnyebbedtem, de csakhamar megújult. Vízaknai *Uram* elége biztat, s szívesen is igyekezik, jár utánnam, mint a kényes gyermeknek. Megvállik, tovább mint adja *Isten*.

Akartam azért *Kegyelmedet*, ha csak rövideden is, tudósítanom, Édes Szívem, az idevaló dolgokrul. Idejövetelemmel is egyéb hasznót nem tehettem, hanem a csűr sindelyezéshez, téglavetéshez és az épülethez, ahol a kert leszen, hozzáfogattam, mellyeket, jóllehet igyel-bajal, de még continuáltak.

Ezen elkezdet levelemet mind változásom, de legkiváltképpen sok dolgaim miá, harmadnapul fogva félbehattam vala, s épen mostan érkezik Debrecenből egy bizonyos ember *Kegyelmed* 26. Maii írot levelével, amikor szintén purgatiót vevén bajlódnám. Elég roszkor érkezet, mert nem kevés szomorúságot szerzet *Kegyelmed* változó állapotja, Édes Szívem, mert az én nyavolyámot oly hamar nem véltem magam is halálosnak, csak kínos és jövődöre nézve veszedelmesnek gondolhattam. Nagyob az *Kegyelmed* változását értenem, mint a magam nyavolyáját szenvednem. Én, Édes Szívem, még Baktáru, azután a 9. Maii írot levelem után, mást is írtam volt Klárával, mivel még azután rosszabbul is voltam, de ugyan Baktáru azt is megírtam magam kezével, hogy jobban vagyok. Némely levelemet Kállóba, s némellyet Debrecenbe dirigálván, úgy vélekedem, a Debrecenből küldöttek járnak hamaréb kezébe *Kegyelmednek*. Ezelőtt valót 7 napra vettem, s ezt pedig majd kétannyi időre.

Sokat szándékoztam írni, Édes Szívem, de mostani állapotom sem engedti, s azon kívül is, *Kegyelmedet* ha mégis változó állapotban találná, nem kívánom terhelni, mivel némellyek kedvetlenek is lehetnének. Csak azt hitesse el *Kegyelmed*, Szívem, magával, valamit el lehet követnem *Kegyelmed* kedvéért, el nem mulatom, se nyavolyámmal, se annak nekem terhesen esső voltával nem gondolván, míg már Isten *Kegyelmedet* meghozza.

Az Diószegről felvet pínzt mind elvitték, de nem hiszem, felvásárlották volna. Kéntenítetek utánna küldeni, s visszahozatni 1000 forintját *Kegyelmed* írása szerint, mert, Édes Lelkem, mit ír most is Debrecen városa, megküldöttem *Kegyelmednek*. Én abba nem kételkedhetem, most azon volnék, ha kitölthetném. *Szent-Iványi* számára akartam még gyűjteni, de bár ide telnék. A vásárlást, minthogy én nem tudom, s *Kegyelmed* sem tudósítot rulla, azzal most elvetem magamrul.

Most feles költségem esik, mivel Krajnai, Fábíán, egyik trombitás, szakács, kitelvén esztendejek, elmentek s mennek, s messze menvén, egészlen kellet contentálni őket. S az német cseléd sem olyan, hogy várahozzék, és így igen felesen megyen naponkint az költség. Csak az Úristen hozná *Kegyelmedet* mennél hamaréb! Bizony nagy kárba esünk, szántás, aratás, kaszállás rajtunk, irtózó pusztá a jószág, s most is naponkint pusztul.

Az stucaturást idehozattam, hogy az kápolnát renováltassam, mivel az egész fundamentoma mindinkáb megmaradt, jó erőssen pedig, vékonykán vált le néhol a mesze. De ő igen okos, nem férünk egybe. Mind öszerontaná, a munkáját nem gyalázza meg, azt mondja. Én bizony nem hagyom rá. S ha azt elvégzi is,

s addig az Úristen *Kegyelmedet* haza nem hozná, nem bocsátom vissza Salánkra, mert a németek közzé állot volt most is. Mégis az emberséges tiszt kiadta, hanem a templom stukatúráját nádasztatom s fundamentomot vettem véle Kapyonba. Hogy az német cselédek it találja *Kegyelmed*, teljes tehetségemmel azon vagyok.

Az serfőző, Levenburg¹ Uramé, sem állítatot még fel. Ot is, van két holnapja, egy serfőzőt tartanak, noha másnak cedálta ideig. De azon vagyok, ha én is főzethetnék. Kádat, üstöt úgyis magamnak kel bevitetnem. Mondják, jó haszna lenne, de a pályinkának éppen nincs ára. Olcsván s itt épen haszontalan a ser, mert igen olcsódik a bor.

Vajjon, Édes Szívem, a bánatos melancoliát nem segítette-é valami borital is annak előtte? Mert azon kívül is, mászor is, május táján magába is nagyobb változások *Kegyelmednek*, kiből hogy *Isten* gyógyítsa, a magaménál is még jobban kívánom, s adjon *Isten* örvendetesebbet hallanom. Engem eléggé biztat *Vízaknai Uram*, de látom, úgy gondolkozik, mintha tovább s többször is curáltatnám magamot. De csak most *Isten* mentsen meg, nem mindenkor veszem rá magam. De már, hogy kifárasztottam,² szégyenletembe is elkövetem. *Isten* jóvoltából a hurut elállot most rullam, s azzal együtjáró minden bajaim és fájdalomim megszűntek. Apetitusom jó van az ételre, minthogy magyaroson is curál, sem ételt, sem italt nem tilt, bizony, Szívem, csak eleget eszem s iszom. Csak *Isten* *Kegyelmedet* hozza jó egészségbe, elfelejtek minden nyavalyát, csak az hurut meg ne újuljon.

Maróti megérkezéséről edig vehette *Kegyelmed*, Édesem, leveleimet. Nincs semmi kár, a hintó üvegén kívül. *Szent-Iványi Uram* megtérésén szívesen örvendek, s mindennemű jót kívánok. Ha *Kegyelmed* nem késik, Fiam Uram útjával két költséget ne is csináljon. Megmondtam még itthon, hogy úgy jár a Bibliával, ne vigye el.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hites társa
Károly, 7. Junii 1712. Barkóczy Krisztina mp.

Miska³ állapotja mint foly, Pali leveléből megláthatja *Kegyelmed*, Szí[vem].

1 Löwenburg 2 értsd: *Vízaknait* Erdélyből 3 Perényi Mihály

356.
Nagykároly, 1712. június 10.

(MNL OL P 398. No. 37 054.)

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Édes Szívem!

Akartam, Édesem, *Kegyelmedet* levelemmel meglátogatván, az mikrül szükségesnek ítélttem, tudósítanom. Kívánom, találja jó egészségbe ezen írásom. Az estve jüvén hozzám Ilosvai György *Uram* másodmagával követségbe, azt beszéli, ha megfeszítjük is a szegínységet, se ökröt, se pínzt rajtok nem vehetünk, mert az evő falatjok sem lévén, jó, ha harmada maradt a vármegyének, mind széllyeloszlot, kivált a marhás. Hanem ami marhájokot találják, elszedik, s amibe elves[s]zük, legyen ide. Én eleget mondám, pénz kel, nem marha. A szegínységnek égbekiáltó átkátul is irtózom, de csak nincs mit tenni, mert máskint, úgy látom, semmit rajtok nem vehetni. Veszét fejszének, hacsak nyele fordul is, job semminél. Ha valahogy pínzé lehetne tenni, megpróbálom, mindazáltal sietve elvárom *Kegyelmed* parancsolatját, Édesem. Elég az, ahoz bízni hiába, ha csak nem füreszlik[?!], s még úgy sem hiszem, hogy a szegínység letehetné.

Kassa s Eperjes nem is álmodik a kapitáléval, nem vala annyi emberségem, csak az interest is megvehessem. Sok kárommal lévén meg nem adása, mert a szükségemet is ara bízván, nem vihette végbe Nagy Gábor. Ha perrel nem, másként sok írásim is haszontalanok. Megérik azzal, hogy nincs. Azért, Szívem, máskint gondolkozzék *Kegyelmed* felőlle.

Az utóbban felvet 4000 forintot is felvásárolták, éppen most érkezék Nagy András, ő is odalévén. De csak 180 ökröt vettek rajta, az valóba drága. Ők igen dicsírik, jobbára kész kövéreknek is mondják, holnap elérkeznek velle.

Itt, Édes Szívem, az *Isten* ostora rettenetes. Olyan a szárazsák,¹ hogy szörnyű, mely miá az egész tavaszhoz reménség sincs. A fű eléget, a marhák sem hízhatnak jól, nem is szánthatni. Ha az *Urísten* *Kegyelmedet* le nem hozza, egészlen elromlunk. Se szántás, se kaszállás, se aratás végbe nem megyen, se gyalogszeres, se ökrös jobbágyot csak nem mondnak. Az erdődi jószág is jobbára mind eloszlot, már épen belehalunk minden dologba, bizony eleget búsulok.

Rám is most ért a doctorozás, mikor legtöb a költség. Csak *Isten* tudja, mi sok bajjal s fogyatkozással vagyok. Se bor, se búzából nem jú a pínz, s a bor ugyanúgy megolcsódot, a jóvát is megvehetni 6 forinton öreg csebrit. Három poltúrán foly a mások korcsmája, a szilágyi borok, nem hiszem, rajtunk ne ves[s]zenek. Jó, hogy német cseléd van, mégis is[s]za.

A Levenburg² Uram serfőzője ideig másnak adatot, de semmi nincs hozzá. Most volnék rajta, hogy ideengedné, inkább kádakat s üstöt, ha beszállíthatnám, mert csak hever a serfőző.

A szekerezést csak nem győzőm, mely miá a kűmíveseknek is kel heverniek. Csak megtartom, ha lehet, kárommal is, kivált, ha remélhetném *Kegyelmed* hazajövetelét, Szívem. Ezek elég kedvetlen históriák, de szükségesnek ítéltém, hogy *Kegyelmed* tudja, s ha késik, talán valami módot tud feltalálni. De töb mesterembert, az *Istenért*, ne hozzon! Lesz itt ött kűmíves, csak ennek legyen munkához való egyetmása.

Balyika vala nállam, a nemeslevelérül kére, írjak *Kegyelmednek*.³ Ígírte volt *Kegyelmed*, hogy *szerez*, úgy mondja, valóba reménkedik érte. Nem tudom, írtam vala-é Bagosiné komám adósságáruul, Csáki Imre Uram és Gyulainál lévőkrül.⁴ Lehet-é reménsége?

Szegíny Prinyi Pálné árváinál talán alig születet szerencsétleneb az ég alatt. Semmijek sincs, sem szántnak, sem vetnek, cselédjek eloszlot. Most küldtem 10 köbő[I] búzát nekik, egy falat kenyér sem volt házoknál.

Én, Édes Lelkem, most jól vagyok, valamedig tart. Soha ily engedelmes nem voltam, csak veszem mégis az orvosságot, szégyenletembe is. Már, aki nagyobb, már a sétálást is rám vetette a doctor. Átkába eset a legínyeknek,⁵ mert nekik is kel mulatni magokot a kertbe.

Ezzel *Isten* oltalmába ajánlván *Kegyelmedet*, Édes Lelkem, és maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Károly, 10. Junii 1712.

Barkóczy Krisztina mp.

1 szárazság 2 Löwenburg 3 A Balyika testvérek (László, Bálint és Illés) megnesesítését Károlyi már közvetlenül a szatmári béke után kezdeményezte. (Ld. 1711. május 2-i emlékeztető feljegyzéseit a békeokmányt Bécsbe vivő Csajághy János és Pongrácz György számára! *Bánkúti-Mészáros*: Már nem háború... 1092.) A Balyika fivérek megnesesítéséről azonban nem tudunk. 4 Orosz Pálné adósságáról fentebb, a május 31-i levélben volt már szó 5 átkozzák a legények

357.
Nagykároly, 1712. június 15.

(MNL OL P 398. No. 37 055.)

[Külső feljegyzés:] Bakai *Uramat* is most lábra állítottam, nem meri most Ecsedbe menését elő is hozni.

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem!

Mikor szintén újab levelemmel akartam volna *Kegyelmedet* meglátogatnom, Édesem, veszem 2. Junii írot levelét, melyből értem, hogy még akkor sem vette volt leveleimet. Elléggé bánom, mert ha tudtam volna, hogy az utánavalók úgy elkéssenek, inkább nem is írtam volna.

Én most *Isten* jóvoltából nyavolyáimból kiépültem, állandó lesz-é, a jó *Isten* tudja. *Doctor Uram* is már befelé indult volna, de Ilosvai Imre reménkedésére a feleségéhez elmene, holnap megjű. Úgy hiszem, egész prescripciója csak az, hogy minden nap sétáljak, mellyet el is követtem, legalább meglátja, vagy használ, vagy nem az egészségnek. De bizonyos, hogy használ a gazdaaszonyoságnak, mert hamar rajta érem a lebselőköt, hogy az parancsolatokba el nem járnak. Az igaz, minden dolognak rajtam kel megfordulni, nem annyira gonoszságoknak, mint boldogtalanságoknak kel tulajdonítani, semminek módját fel nem tudják találni.

Én, Édes Szívem, már csak azt a jó hírt várnám, ha *Isten* *Kegyelmedet* hozná. Mászt nemigen reménlek, mint azelőt sem jövendöltem, mert bizony megkérdik, télbe hol volt a gazda. Mindenbül kikopom, pénzelt ha segítem a kaszállást, s a szántás úgy sem telik

Az németeknek, úgy látom, csak magamnak kel gazdaaszonyoknak lenni. S már most jobban lévén, *Kegyelmed* kedvéért, Édesem, úgy igyekezem, hogy jó kedvel dolgozzanak, s ne idegenkedjenek.

A kertet a szörnyű gazbul minden mesterséggel is alig tudom kitisztíttatni. Miolta it lakom, eső nem volt, már a nagy szárazságba nem tudván mit tenni, az kápolnához voltunk processióval, s alig jöttünk haza, mindjárt jó eső let *Isten* jóvoltából. De a felettéb elszáradt föld mégis sokat kívánna, ma mind gyomláltattam. Alig ér a vetemény annyit, amennyi a munka. Bezzeg truc¹ az olcsvai kert a magyar kertésszel! Mindnyájan dicsírik. Való ugyan, ha *Istene* gyalánt imádná is a mi tiszteinket, nem mesterkednének munkásokat mellé adni. A cseléddel s idegenyekkel viszem végbe, de már szerencse, ha pénzelt is nem kel toldanom, mert éppen ocsmánság, s el is vadul a föld, ha nem ássák.

Bezzeg, Édesem, hiába mond Ebergényi Uram menyecskének, mert még tegnap voltam a kápolnához, s most is alig járok a lábomon.

Az marhákról meghattam Kordának, egészen informálja *Kegyelmedet*, Édesem. Fut-lót, jó, hogy el nem küldtem. Még jobban megőrülnék köztök, ha ő sem volna.

Ezen sok levelekkel én talán költséget is szerzek *Kegyelmednek*, Szívem, de csak reménkednék, azt mondván Prínyi Imre Uramék, máskint küldöt levelekre soha választ sem vesznek, fizessenek érte. Prínyi Imre Uram küldöt ide pínzt havanhét, 67 forintot, rénest. Azon kérne, ha ot lehetne Prínyi András *Uramnak* letenni. Én nem biztattam egyébbel, hanem hogy megírom. Igen kér iránta. Másik kérése az volna, hogy kel letenni 1000 tallért, kire hajatot fel Érsekújvár tájára bizonyos pár ökröket, s ha úgy el nem adhatnák, hogy azon pínz kitelnek, ara kérné *Kegyelmedet*, hogy szerzene számára, de én azzal nem biztattam.

Toroczka János Uram is valóba írja, most kívántatnék egyszer az *Kegyelmed* patrocíniumja. Kér, recommendáljam, talán megírta maga, mi baja van.

Édes Szívem, Ötvös Úrtul küldtem volt vissza a citromszín materiát, nem emlékezet *Kegyelmed* rulla egy levelébe is. Ha ahoz másfél sing nem vétetődik, egy szép szoknya híjával lesz Klára. Bárha ezüstös materia nem találtatnék is, csak lenne olyan szín, inkább it ezüstel hozzá alkalmaztatnám.

Az spaler spanisi, bontnak való,² el ne felejtődjék, s valamely szőr vagy cérna, tarka prémekek, székekhez valók.

Ezzel hozza Isten *Kegyelmedet*, Szívem, jó egészségbe, kívánom! *Kegyelmednek* igaz hites társa

Károly, 15. Junii 1712.

Barkóczy Krisztina mp.

P.S. Mégis örvedeteseb levelét várnám szívesen *Kegyelmednek* maga egészségéről. Az it valók minden jót kívánván, *Kegyelmed* köszöntését ki-ki alázatosan veszi, s az *Aszony* ő *Nagysága* is, hogy el nem feledkezet *Kegyelmed*. Most it van a híres borbély Vásárhelyről. Nem hiszem, segítsen, mert nem belső hályognak mondja. Fiam Uram cselédji, szekerei, lovai is mind kikerkeztek.

1 értsd: ellentéte (a német Trotz-ból) 2 bizonytalan értelmű szövegrész, talán bontásra való, feltehetően a spanyoloknál használatos szalagszerűség

358.

Nagykároly, 1712. június 19.

(MNL OL P 398. No. 37 056., 37 542.)

Édes Szívem!

Én most azelőtti írásához képest ritkábban veszem *Kegyelmed* levelét. Én ugyan gyakorta írok, s már csak Debrecenbe küldöm. Nem tudom, veheti-e *Kegyelmed*, Édesem.

Prínyi Jánosné Aszonyom érkezvén hozzám, noha maga is bűvön informálta *Kegyelmedet*, mindazáltal magam is kívántam tudósítani. Prínyi Imre *Uram* *Kegyelmednek* szólló levelét, s Méltóságos Feltmarsalch *Uramnak* szóllót is kezembe hozván, én felküldeni nem merem, jóllehet sem az bujdosóknak, sem édesanyoknak semmi egyéb dolgok nem tapasztaltatik, s kétség sem lehet íranta, hanem egyedül az ő Felsége *kegyelmes* gratiájának kívánása. Hanem *gróf* Hartleben *Uramhoz* küldöttem, mint közeleb levő commendóhoz, s az Aszonyt is odaigazítottam, netalán azon gazember, aki a leveleket hozta, együt-másut is jütebe híresítvén, mi járatba van, másra magyarázzák. Egyéb nem volna szükségeseb egy eleintén, hanem ha megengednék hírt adni nekiek, lennének várakozásba, míg a gratia solicitáltatik. Már a generalis mi tanácsot ad, megvállik. Én azalat is kívántam *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, értésére adni, az leveleket párban megküldvén. Siránkodik s reménkedik a szegíny aszony, s valamit tudna, kész volna elkövetni, csak *Kegyelmed* jóvallását érthetné, Szívem.

Tavonat *Uramtul* is van válaszom. Minthogy még semmi parancsolatja a huszti dominium visszafoglalása iránt nem érkezet, sem Betlen *Uramnak*, sem másnak ne adjam, hanem parancsoljak nekiek. Melyre nézve Kolosvárit ekék, kaszások iránt odaküldöttem. Még edig csak a Pogány Györgytül kiváltot jószágbul s Velétérül hajtattam, de azt is vagy Salánkon tartóztatják, vagy visszazöktek, mert ide nem jöttek. Vatai levelét vevén, azok eleibe is elküldtem. Edig pínzes kaszással kéntelenítettem kaszáltatni, mert itt, teljességgel azt írhatom, jobbára nincsen szolgáló jobbágy, sem ökrös, sem gyalogszeres, az idegeny amit mível.¹ Valakiket hol gondolhattam, a kérést nem kímélvén,² úgy égethettem egy kemence meszet és téglát, s fővenyet is úgy hozathatok néha. Az vármegye tisztei, mintha soha nem is ismertek volna, rajtok is a sok lisztszállításnak nincs vége, maga dolgát éppen nem folytathatja a szegínység.

Az sónak állapotja égbekiáltó állapot, híre sincs orvoslásának. Nekünk is, amint Vatai írja, adnának nemes darabot, de mi haszna, ha ki nem hadgyák hozni.

Az boldogtalan szentek mind idegyülvén, van dolgom köztök. Már az udvarbíró tisztit is viselnem kel, mert se egy embert, se egy szekeret nem tud-

nak állítani, hanem az conscriptiót kezembe hozatván, abul parancsolok. Nem tudom, Szívem, a fizetést ki nyeri el. Fekete János búcsúzik, Bakai beteg, hazament, a dologüdő bejöt. Minthogy most *Isten* jóvoltából egészségem van, amint jobban tudom, folytatom. S amely gazda a dologidőt másut tölti el, félő, ha télbe megkérdik, hol nyaralt. Mindazáltal *Isten Kegyelmedet* hazahozván, harmadnapig vendégnek tartom, azután minden gondot ráhagyok.

Az marhák mellé Szűcs Gergely megérkezvén, ötöt rendeltem gondviselőnek. Ígírettel s máskint is édesítvén, hogy szívesen lásson hozzájuk. Lassan híznak, a füvet igen vadnak mondják, hogy kevés marha járta.

Kenyérevőm annyi van, *Isten* tudná megmondani. Minden munkást étellel kel tartani, akár Máramorosbul, s akár erdődi jószágbul vehessek elő. It pedig nincs, ha másunnét nem szállítatok.

Az erdődi jószág úgy eloszlot, képtelen látni is. Csak Fekete Jánost okozzák legfőképpen. Inquiráltattam iránta, még meg nem olvastam.

Az fazakasok dolgoznak, serények is, csak az ételek miá van nagy baj, se székhus, sem egyéb nincs, az jó ételt meg várnák. Tyúkot s egyebet is, szakasztva el nem veszik, nem lévén, ki megkészítse.

Az serfőző is veti magát, de minthogy az legroszab erkölcsű s részeges is, bajoson alkuszik Fekete Jánossal. Meg van mindazáltal parancsolva, úgy bánják véllé, el ne idegenyítse. Most készíti a szaladot,³ kádokot, üstöt. A szántásnak félbeszakasztásával is beszállítottam. Jó mesterember lehet, amint a szova foly.

Az kertész jó erkölcsű, serény, csak abba maradjon meg. A másik éppen rosza tette magát, van dolga miattam. Én ugyan újobban beszélgettettem, ha magát megjobbítja, s *Kegyelmednek* tetszik, jó, s ha nem, eléb is kitelhetik esztendeje idejénél.

Ezek után kívánom, levelem jó egészségbe találván *Kegyelmedet*, hozza *Isten* mennél hamaréb haza! Maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa
Károly, 19. Junii 1712. *Barkóczy Krisztina* mp.

Az jágerrel, nem hiszem, contentus legyen *Kegyelmed*. A nyelve nagyobb. Oda járt fácanozni, de semmi sikere nincs. Puskázni is semmirevalónak mondják, egy szóval, még semmi hasznot nem töt, a háznépe is olyan, mint maga.

P.S.⁴ Adig írogaték a tisztekre, s kivált most az ispánra, talán meg is haragudt. Már a marhákot indítják Szerencs felé.

Az fűrészmalom gátja elromlot, s mind gátját, s tőke hordását most munkálódják, azt írja Mikolai.

A károlyi bor csakugyan elsővé tétetik, most is az itt legjobb. Rávártam volna *Kegyelmedet*, Édesem, de nincs mit innom olyat. Jó ízű, tiszta, s jó ereje is van. Én bizony nem hittem, hogy ilyen legyen, már jobban megböcsüllöm.

1 értsd: csak az betelepítettek dolgoznak valamit 2 azaz: Károlyné szinte megalázkodva kérte az embereket, hogy dolgozzanak 3 malátát 4 a 37 542. sz. utóirat azért került ide, mert a marhák Szerencsre hajtásáról és a károlyi bor jó minőségéről az előző levelekben van szó

359.

Nagykároly, 1712. június 24.

(MNL OL P 398. No. 37 057.)

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Szívem!

Kegyelmed 14. Junii írot levelét, Édes Szívem, szeretettel vettem. Szintén most estve, Komáromi *Uram* expressus embere által itlétemrül tudakozódik. Ide fog júni, kit igen akarok. Az németek csak jújenek, jobbágyságotul nem irtózom.¹

Az marhákat Szerencsre elhajtották, úgy írta a szolgabíró, amint *Kegyelmedtül* volt a parancsolat.

Tolnai *Uram* az levelek hányásához semmiképpen Kállóczy nélkül nem akar fogni. Kettőt is adnék mást, de nem kel, én pedig csak harmadnapig sem lehet nálla nélkül. Annyi levélírásim vannak, kötéssel kel vennem a pappirost. Forai ugyan szégyenli *Kegyelmedet* megvár[at]ni, de csak nem lehet Kállóczyt bocsátanom.

Én a mellettem valóknak, talán még ennyin volnának is, tudnék dolgot adni. Elsőbe széllyel akarták volna osztani. Korda ugyancsak legtöbbet bajoskodik a cseléd közt, jó, hogy el nem küldtem volt.

Az átkozot Fekete János miá félbe ál a csűr, soha nem siet a szeggel, egymást éri a levelem rája. Sindelybül nem fog fogyatkozás lenni, hanem az olcsvai utóbbra marad, jó lesz adig szalmával is. Sindelyhasogató telik Olcsváruul, csak az aratáson hattam meg őket. S az téglavetőket is haza bocsátom aratásra, mert nem csak magokat bajos kielégíteni, hanem az nagyobb, hogy az dolgunknak ily munka idején nagy csonkulásával van, mert ha aratni megyen, a cselédje kijár a tallóra. De már ezután csak németekbül is állítok, ha lehet, ezek had szolgáljanak.

Mind stucaturás, kertész elég csendes, már ételek, italok meglévén, s szorgos dolgozók is. De az jágerbül, nehezen hiszem, legyen valami. Igen sebes, hazugnak kel lenni, amint látszik, s felette kevély. Nagyot alít magának,² már csak arat, ha egy holnapal érkezet volna eléb, míg a madarak ki nem költöttek, úgy lehetet volna. Már nem biztat semmivel, azt kívánja, én fogassak madarakot. Az fazakasok is elég sérínyek, úgy hallom, de még egy icce borral sem contentusok, másfél iccére vették nagy nehezen egyiket-egyiket. Az ételek a legbajosab, mert tyúkra, lúdra vágyna, s tehénhúsra. Ezek az hússal is contentusabbak.

Kassai s eperjesi pénzbe, bizonyos, hogy megfogyatkozunk, s ha csak törvényvel valamieket nem foglalják, lehetetlenséget allegálnak. Csak az interessét sem vehetem meg semmiképen. Nagy Gábortul pedig nem maradhatok a szőlőmiá, *Szent-Iványi Uram* is sürgeti az ezer forintot. Aszonyom Anyámtul megint fel kellett vennem 1000 német forintot. Kölcsön is kértem volna Domahídítul is, de esküszik menyre-földre, nincsen. Ha pénzelt nem toldom, semmi munkába nem lehet előmenni. Erdődre, Máramorosba emberim odavannak régen, még semmit nem vehettek elő.

Az egész vidékséget eleget zaklatom, tagadhatatlan, segítnek is. Kik szántással, kik fahordással, úgy, hogy mész-, tégláégetést s fővenyhordást ingyen szerzettem még edig. Bánfi prefectussát is requiráltam, s az is segítet, csak Irinyin egy szikrát sem vehettem. Gyulai Ferenc substitutus ispán is jól viselte magát.

Az Aszony ő *Nagysága* épen ma mene el, már levél által próbálom.

Hartlebenre nem küldöm hirtelen a levelet, újab informatióért írtam Fekete Jánosnak, mert egyéb rétet nem bántottak, úgy tudom, hanem azelőt is, akit a commendansok bírtak, s az császár udvarbírái akor sem usuálták. Hiszem, talán csak azt cedálták, amit ő Felsége számára bírtak.

Mint hogy hirtelen akartam volna a serfözést megindítani, én csak Olcsvárul szállítottam be a kádakat s üstöt. Már főzné, de jó élesztőt nem kaphatnak Debrecenbe is. A roszal is fogja próbálni. Komlót is most hajtatok, nincs nekünk. Nehezen férnek össze Fekete Jánossal, részeges a veszet. Maróti is mondta, legerkölcsteleneb volt az az úton is. Égetbor főző fazokat is küldtem már be.

Madarak, vadak szerzésébe munkálódnak.

Az kaszállás iránt mégsem jöt válaszom Hartlebentül. Engem ugyan személy szerint edig sohol sem tiltottak, de Koncz Ádám, Löffelholczné embere is kérte, s meg nem engedtet[ett], s az egész Prinyi Urak s Aszonyoknak sem engedtetet csak egy rétket is lekaszálni. Már a búzát is hirdetik, lekaszáltatják. Nagy bódulás van miatta, sok hírt költ a szegénység. Én, bizony, meg sem foghatom, mi az oka, mert senki sem mondja okát. Én még edig csak hozzáláttattam, amint lehetet. Megesik, ha felgyújtja, pénzért is dolgoztattam pedig.

Annyi az éhel holt orosz, ugyan vetekednek az aratáson. A magunk jobbágyinak is mind kenyér kel, igen nagy szükség van.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Károly, 24. Junii 1712.

Barkóczy Krisztina mp.

1 azaz: szívesen fogadja a sváb telepeseket 2 azaz: azzal ámitja magát

360.
Nagykároly, 1712. június 30.

(MNL OL P 398. No. 37 058.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes, Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel íram. Poson.

[Külső feljegyzés:] A kaszállás felszabadult, a stafetát, többen is ha fizetjük, mondja Comáromi Uram, hogy stafetaliter írt Kegyelmednek. Az ugyan az én levelemmel edgyüt ment, nyilván az ő kegyelme leveléért ment.

Istentül minden jókot kívánok Kegyelmednek, Édesem!

Bezzeg, Szívem, szépen járék én debreceni bíró urammal. Addig citozám a levelet a kaszállás tilalma miá s recommendálám, mint mászor is, fogja, stafetát küld, s 30 rénes forintba kerül. Valóba legbőveb pínzem idején eset, mégsem szabadítatot fel a kaszállás. Holnap lesz gyűlés, akkor adja ki magát Hartleben Uram.

Mi is izgünk-mozgunk, amint lehet, most egyszer kiszáradt az eke a földbül.

Ha csak fővenynek szerit tehetem, félbehagyatom a szegletépületet, a tempom külső vakolásához fogatok ezen az igen meleg időn. Máskint is a bótja rakásán, mert a más kertecske bótja is igen csorog, nem lesz állandó. Ezt job módjával kén rakni. Külábokra csak nem tudok rakni, hogy állandó voltával biztathattak volna, csak egész fallal kezdtek. Ezek az új rekesztések is még részint vakolatlanok voltak, s azt végeztettem.

Az jövő németeket nem csak nem bánám, hanem örülnék is nekik, ha ily szűk üdő nem volna. Máskint kevésbé irtózom az költségétül, máskint én nagy hasznokot reménlem. Csak Isten adjon csendes lakást, úgy hiszem, azok gyermekibül alkalmas tanulók válhatnak a mesteremberek körül.

A madarászó jáger is jobban igyekezik tapodni, miolta megrivasztottam. Egy semmirevalót hozot magával, mondják, atyjafia volna, erővel rám tudná. Kegyelmed, Szívem, nem is emlékezet rulla. Meg is tartottam volna, de hogy próbáltatván rosznak találtatot, Kukoriczát már helyébe beszegődtetvén, ennek utat adtam. Elégé kér, csak Kegyelmed jövetelég hadgyam, én pedig azt ígírttem, egy jó fickót adánk mellé, ha a németek eljűnek. Tanítsa, s állandób leszzen az.

Nem kevésbé akarom, Szívem, hogy Kegyelmed, amint értem, igen jó szakácsot fogadot, akinek erkölcse is jó. Míticzki régen ösmeri, s valóba dicsíri. István mester valóba agállja, hogy én számomra fogadta csak Kegyelmed, de tudom, két fűszakács nem szükséges. Kegyelmed tudósításáig ugyan tartom, noha

conventióját nem mutatja. Mindazáltal, Édesem, ha az jó, csak had szellőzzék. Ez felvénne ugyan most a conventiót, nem úgy, mint a télen.

Édes Lelkem, nyavolyás *Perényi Mihály* majd utolsó extremitásba van, több levelet is írt *Kegyelmednek*, de rendetlen lévén, el sem küldöttem. Palkó csak had solicitálja, vagy jó, vagy rossz választ hozzon, s ha társasága lesz, had jűjön le, mert ha *Kegyelmed* otlétéig valami nem lehet, azután keveseb reménség lehet hozzá, s már úgy tetszik, a tekergésbe sem lesz módja. Életének elvesztése gorombául forog az elméjébe, vagy elbujdosása. Se pínze, se lova pedig, *Isten* ítéleti egyedül, mert sok ezerekkel így nem történt.¹

Ha még ócsón kaphatna *Kegyelmed* egy oly kis fiókos ládácskát, vagy ha kisebb lenne is, mint akit küldöt, volna szükségem reá, leveleket tartani, s asztal ékességéért is.

István mester minden szentségét ot hatta, adig káromkodot az úton. Mikor éppen intették volna, úgy megrűgja a lú, ma sem jár a lábán.

Máramorosba küldtem volt munkásokért, mivel Tavonat *Uram* azt izente vala, amíg parancsolatja nem jű kézhez vételérül, bízvást parancsoljak neki. Aminthogy nincs is kinek resignálni, mert régen ot hagyattam volna. Az *commendans*² nem enged ot semmit parancsolni, soha nem tudom, mi okon. A Pogány Györgytől kiváltottakbul hajtottak, de onnét sem lehetet ekét, mert a *commendans* a várba hajtatta.

Az erdődi dominium[ban] szántani sem akarnak, egészlen pusztán akarják hagyni. Kértek azon, eskettesek, ki miat pusztul, s elkövettem. Ők csak Fekete Jánost okozzák, most biztatom őket, ígírik, ha bizonyosok lesznek benne, hogy Fekete János változik, az elmentek is viszaszálnak.

Az huszti *commendans*al van nagy bajom. Tavonat *Uram* biztatására, amint megírtam volt *Kegyelmednek*, Édesem, ide munkára hajtattam volna a jobbágyokat. Embereimet kihajtotta, fenyegette, hogy ottan semmit ne disponáljanak, mert magokot is megfogatja. Parancsolatot senki sem mutat, se nem kívánja. Kinek resignáltatni nem tudom, s így kel velle bajoskodni, holot se nem *fiscus*, sem egy, sem más. Talán ugyan gyűlöli *Kegyelmedet*, hogy eleitül fogva így akadályoskodot? Mit ír Vatai, elküldtem. Már én nem is parancsoltam nekik, hanem miolta Tavonat *Uram* izente Erős Gábor *Uram*tul.

Nem kétlem, megírja Erős *Uram* maga instantiáját, recommendálok magam is, Édes Szívem. Aszonyom Anyám^{nak} elküldtem volt az Úr³ akaratját, jó kedvét látván elmenetelekor, de valóba rosszkor eset. Mit ír, megláthatja *Kegyelmed*. Nem is érti jól búvába. Ha magam nem beszélhetek, nem tudom, hogy lesz, az pedig hirtelen nem lehet.

Teleki *Uram*ot az válaszért addig sürgettem, mit ír, megláthatja *Kegyelmed*, Szívem.

Szegény Varasdi volt nállam, fut-lót, szedné az adósságát. Senkin semmit nem vehet, most is ellopták egy lovát, szerencsétlen.

Alabástrom kőrül általa izentem volt, már hoztak is mustrára, jónak mondja a stucaturás. Maga meg is tudja égetni, de most mészbül dolgozik, csak kínyeskedik a kipszel. Jó, hogy le nem hattam a kápolna stucaturáját rontani. Azt mondta, hat hét alatt megcsinálja. Hatodrésze sem volt hája, mégis töb három hetinél, hogy rajta dolgozik. Máskint ugyan nem hever.

Az kaplyonyi templomot örömost vakoltattam volna a jó üdön, de csak nem boldogulhatok a fövény miá. Aki keveset vitethettem is, csak a stucaturásnak kel tartanom.

Az *Isten* megint a szárazságal ostoroz. Mindenüt inkább búséges az eső, csak itt s a Nyíren van oly szárazság, alig szánthatni, azt is csak némely helyen. S egyéb eránt oly szeles üdő jár, a szénát is, ritka nap, hogy gyűjthetnék. A szőlőköt is újonnan kel kötözni, öszeszagatta a sok szél. Máskint, *Isten kegyelmébül*, jó termésbe vannak. A cserebogár tesz ugyan kárt, a mienket Mede pínzes munkással s cseléddel is tisztította, s tűrhető az kár.

Írhatom *Kegyelmednek*, Édesem, Baktán egy vénember kertész van, már elérte az ócska német kertészt. Ugorkát is egyszersmind adhatot, az olcsvai pedig sokkal elhaladta, csaknem eszi kezét-lábát. Bosszontatom, mert semmin sem igyekezik. Meglátja *Kegyelmed*, Szívem, minemű kertgazdaszonnyá teszen a sétáló prescripció,⁴ ha élek! Nem hiszem, kétszáz ember munkáját nem tenné, ha mind eszeszámlálnám, amenyit dolgoztattam a kertbe, miolta itt vagyok. Mégis alig tudtam a förtelmes gazbul kivenni, s felásatni a régi elgyepesedet földjét. Pínzel is kellett toldanom, nyavolyás éhel holt oroszokkal.

Szintén most van nálam Comáromi *Uram*, de sem az Ö[t]vös *Uram* projectumára, sem az jószág conscriptiójára nem akadnak. Tegnap is mind kerestettem. Erössen siet, csak most estvefelé jöt pedig. Nem tudom, azok nélkül mire mehetek. Reggel azután fogom, Édes Szívem, *Kegyelmedet* tudósítani.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hites társa
Károly, 30. Junii 1712. Barkóczy Krisztina m.p.

1 azaz: sok ezren részesültek kegyelemben 2 Acton 3 Koháry István 4 arra utal, hogy az orvos által előírt sétákat az alkalmazottak ellenőrzésével köti egybe

361.
Nagykároly, 1712. július 1.

(MNL OL P 398. No. 37 059.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes és Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel íram.

[Feljegyzés a levél külzetén és a lapszélen:] Az kaszállás már felszabadult. Fiam Uram, nem tudom, fogja-é kérni, hogy Klára[t] vagy egy holnapra bevihesse. Én részemről megengedtem, aprónként had szoknék. Hirtelen nehezebb lenne, de neki nem tetszik, Klárának.

Mai napon mindenekről írtam.

Édes Szívem!

Épen a stafétára való válaszát, ugyanaznap költ más levelével edgyüt olykor hozák, az mikor alig haladt ki a városul Comáromi Uram.

Az projectumra rátaláltunk, de az conscriptio, az idej, nem találtatván, hihető, Tolnainál van. Meghadtam, jűjön ide, s Komáromi Uram azt mondja, 12 esztendő múlva visszaszáljon, *Kegyelmedel* úgy vég[zett]. It egyéb nem kellett volna, hanem levelet csinálni, de ő *kegyelme* is sietvén, csak azutánra hadtuk. Én ugyan ígíretet tettem, s jobbnak is tartom csoportoson majorkodni. Van elég földünk, csak adják oda. Meglátom, Tolnai is mit csinált, s jobbn szólhatok hozzá. Bárcsak vagy két esztendőt törhetnék le benne, ha iránzom, ő *kegyelme* kára nélkül is.

A Palatinus¹ assignatiójának a párja is ot felejtődöt, nem is érthetem, micsoda.

Az svábokrul, Szívem, most mit írjak, nem tudom, mert én nagyon bízom hozzájuk. Mindazáltal, ha elérkeznek, akkor jobbn tudnám *Kegyelmedet* informálni. Most még többet tud *Kegyelmed* nállamnál rullo, másoknál mint viselik magokot. Csak *Isten* hozná *Kegyelmedet* is, Édesem, örömet odaengednék a gondba. Már a Becski Gyuri baja is a nyakamba szállot. Udvarbíró fogadtunk neki, csak én vagyok a tanács, mintha tutor volnék.

Ezzel maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Károly, 1. Julii 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

1 Esterházy Pál

362.
Nagykároly, 1712. július 3.

(MNL OL P 398. No. 37 060.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes és Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel íram. Poson.

Édes Szívem!

Szent-Iványi Uram érkezésével egy levelét, s ugyanaznap csakhamar kettőt, 21 és 24-dik[én] Julii írotat, vettem szeretettel, ha szintén nem minden punctumit kedvesen is. Igen bánom, hogy Kegyelmed Szent-Iványi Uramat maga fogatkozásával lefárasztotta, mert sokszor megírtam, nem kel ember, hanem ökör s egyéb. Mindazáltal, hogy hitelesebb legyen, jó, hogy lejöt oculata revisióra. S ha úgy ír Kegyelmednek is, mint velem beszél, nem sok hibát talált még edig az dolgokba, s készen talált helybe mindeneket. Úgy tetszik, megegyezhetném véllé, s Kegyelmed is, Édesem, ráhagyná, ha véllé szólhatnék. De az írásba lehetetlen úgy feltenni mindeneket, azt is vagy veszi, vagy nem, olykor.

Valóságos, el sem akartam azon felbuzdult, bánattal s boszankodással egyleg lévő¹ állapotomba írot levelemet elküldenem, de elgondoltam, csak hiába, többet-többet küld. Talán ezt látván, már elhagyja Kegyelmed a többit küldeni. Megbocsásson Kegyelmed, Szívem, ha miben megbántottam véllé.

A 2000 forinról az vármegye annak semmit sem örül, még nagyobb jóvára valót sem tart jónak, se egyik, se másik vármegye. Vagy nem érti, vagy hinni nem akarja, és így, akit az ő szükségekre felveszen Kegyelmed, szerencse, ha nyakunkba nem marad.

Szintén írni akartam Domahídi által, de már talán ithon is marad. Az vármegye el akarta küldeni, már nem terhelem Kegyelmedet, Édesem, ezen gazoknak gázságokal. Az Isten mentse meg az ellenségemet is az ilyenektül. Kiadtam volna edig némellyiken, s Tolnait hivatam volna mellém, de a confusiótul félek, éppen a derék dolog idején² lévén. Most megrivasztatom Szent-Iványi Urammal az udvarbíró, meglátom, mi haszna lesz. Ha megpirongatom, egy hétig sem jű felém. Alig híjhatom elő is, tölti idejét kedve szerint, a kárral s dologgal keveset gondol. Csak Isten Kegyelmedet hozza meg, véték is volna ily gonoszságokat elszenvadni.

Az Palatinus³ embere hozzám jüvén, maga megmutata az herceg levelét, mellyet felbonthatatlanul két esztendeig adot az városoknak, kiben egyébbel semmivel sem tartoznak, hanem esztendeig 3500 Rhénes forintal. Felét pünkösdre, felét Szent Mihály napra kel letenni. Kinek is a felét letévén pünkösdbbe, marhát szedet rajta, drágákat, akit acceptálni nem lehet. Hanem ígérte, pénzé

fogja tenni, s kezemhez adja. A más[ik] felét is *Szent Mihály* napra megvehetjük. Adig semmit sem adnak, discretiót sem. Egyebet ot, hasznót, nem reménlhetni, most minden nehézség nélkül megadhatják. Igen emberséges embernek látszik az a tiszt, *Reviczkinek* híják. Vagyon még nálla 1000 forintig másféle pénz. Írt a hercegnek, ha parancsolja, azt is ideadja, de úgy ír, igen sok híja lesz a mi summánknak.

Kölcsönpénzből mindenüt kiszakadtam. *Sennyei Uram* ígért 500 forintot, érte küldtem. *Comáromi Uramék* az embereimet *Diószegre* bolondoskodtatták. Két hétre ideküldött 3000 forintot, s már az a bajom, hogy küldjem vissza, mert a regiment is elvárja két hétig. S ötet gazembernek megtapasztalván, véle nem cimborálok. S ha az ura parancsolja, úgy adta, eléb is tartozzam megadni két hétnél. *Comáromi Uram* dolgába jól ír *Kegyelmed*, máskint nem is lehet, képtelen kívánság az ő *kegyelméé*.

Az szakmáriak dolga, noha constál *Kegyelmed* előtt, azért nem is siettettem ezen levelét *Fekete Jánosnak*, most ugyan elküldöttem.

Az svábokrul fogja *Kegyelmedet* informálni *Szent-Iványi Uram*.

Tízalléros ökrököt s teheneket *Ötvös Uram* mondta, de jó lesz s szükséges is, mert ő *kegyelme* úgy mondta, *kegyelmétül* hallotta, *Keczer Uramtul*. Egyikünk sem értette, azért nem is hihető.

Az *Aszonynak* megküldöm már az *Úr^a* leveleit. Edig is csak levelemre való resolútióját vártam, s *Kegyelmed* parancsolatja szerint it tartóztattam.

Ugocsával haszontalan próbálnám a contractust, mert az elsőben adot pénzre sem adának. Ma is abban vagyon még, újesztendőre volt pedig. Most is, tudom, bosszúságnál egyebet nem nyernék. Kérek most tüllök, bár csak ezer vagy kétezer forintot, de elhiszem, semmi sem lesz benne, s úgy a többibe is.

Az vágókba, gondolom, kárt nem vallok, jóllehet elkezdte vala *Pasitnyai* a sulykos molyt beléjek eresztetni. De volt oly leckéje, ha szeme let volna, fel nem vette volna az áráért. Jó, hogy megmondták, mert rendre ment volna már.

Kohári Uram szép gratiáján örvendek, s annál jobban tetszenék, ha onnét kölcsönözhetet volna *Kegyelmed*. Nem lenne egyéb mással baj, az könnyen meg lehetet volna, ha az *Úr* akarta volna.

Szent-Iványi Uram siet haza, fél, hogy hirtelen vissza kel menni. A requisitiumot is általa küldöm meg. Itt is találta egy menydörgő levelét a feleségének. Nemigen akarja ifjú legínységét mutatni, szörnyen protestál, megmutatja, ellehet aszonyember nélkül, mindjárt ideküldi a feleségét.

A patika a sváboknak itt is kitölt volna, eleget orvosoltunk már magunk is a károlyi füvekkel. A belső cselédimmal vitetek mindent véghez, máskint úgy sem volna, amint van. Ezek szívesen forgolódnak, dolgoznak is. Kordának most maga dolgába kel fáradozni. A szántás-vetésnek kevés sikere lesz, úgy látom, csak erszénnyel forgolódjunk most.

Szent-Iványi Uram bezzeg nem bécsi báb, tud szólni, látom. Kereskényi Jónás nem érdemes a pirongatásra, bár a conventiósök forgatnák oly szívesen s jó rendivel magokat. Ha akarja, *Szent-Iványi Uram* tehet bizonyosságot, hogy nem ok nélkül sémbelődöm, akit *Kegyelmed*, Szívem, nehezen hiszen. Vatai újonnan is mit ír, megláthatja *Kegyelmed*, Édesem. Én elhiszem, a commendanssal⁵ most sem megyen semmire. Annyival inkább, hogy edig való excessusiért is jó büntetése let, s már nem csak az várban, hanem egész vármegyébe commando. Én ugyan neki nem írok, se többi actáirul nem panaszlók, ha alhatom. Látom, a régi mód jó be, vagy még roszab.

Ezen levelet, van harmadnapja, hogy kezdtem, de *Szent-Iványi Uram* írása után kellett várakozni.

Hanem maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Károly, 3. Julii 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

P.S. Adig késik ezen levelem elküldése, mindenünnet megjüvének az válaszaim. Sohonnét semmi pénz nem szerezhetek. Interest, zálogot mind adnak. Nem tudom, mit kel tenni, márpedig a német sürgeti a 2000 forintot, emlegeti az executiót. Akit *Szent-Iványi Uram* hozot, azt odaadom, de a[z] sincs már ezer forint, az úton elköltöt benne. Sennyei *Uram* tul az felvet 500 magyar forintot is odaadom, de még sok híja lesz. Hanem, Édes Lelkem, Gronczfeldet kén próbálni. Mást nem tudok, aki itt adhatna hamarjába. Most is van nállam 3000 forintja, kit adot az embere, de elkölteni nem merem, mert csak két hétre adta, felvették bajra a goromba embereim.

Jöllehet a kecskékrül ír *Szent-Iványi Uram*, s úgy egyebekrül is, a svábok dolga iránt, de a még mind papirosson van, s ha pénz nem talál lenni, mind az, s mind a mindennapi költség iránt nagy fogyatkozást szenvedek, ha ugyancsak késni kel *Kegyelmednek* tovább is oda. Bárcsak *Szent-Iványi Uramnak* ne kellene felmenni, ígírte jóakarátját. *Isten* áldja meg csak azért is, hogy kíván segíteni ily boldogtalanságomba. Úgy pedig, nem kétlem, fogna *Kegyelmed* írni ő *kegyelmének*, hogy egyéb dolgokban is beletekintvén, ha kívántatnék, tiszteket is változtathatnék, s rendelést tehetnének *Kegyelmed* lejövetelég is. Mindazáltal csak *Kegyelmed* kellene, ha lehetne, mert csak a vetés alá való szántást, s a mindennapi szükséges szekerezést is mivel vitethessem végbe, nem tudom, nemhogy meszet szállítathatnék vagy fővenyet. Csak abba kellett a kűmíves munkáját hagynom. Ha az vármegye ugyan ki akarná iss[!] magát vetni a roszbul, kit nem reménlek, s jól megsegítene, szintén elég volna, ha a németek építésébe segíthetne.

Hogyha a városiak⁶ elnyernék a korcsmát és malmokot, a többi a donatio taxáját sem tudom, mikor hozná ki. Nem méltó erre sokat fizetni, Szívem.

A rosz jágerrel, nem tudom, mit míveljek a latorsága iránt, mert így nézni gonoszságokat, irtóztató. Nem magyaros, ha megfogatom, törvént nem látathatok

rájok, s minden pereputtyát úgyis tartanom kel. *Szent-Iványi Uram* azt mondja, mind az embernek van felesége, s mind az *aszonymak* ura. It úgy tudódott ki, a bécsi jágerünk öszveveszvéen véllé, úgy jelentette ki, amint *Szent-Iványi Uram* mondja. Csak akit ő *kegyelme* adot, s akit én it tudtam, rámegeyen 50 Rénes forintra. Hát még Maróti menyit adot neki, Korda fogja tudni.

1 vegyes 2 a legnagyobb dologidőben 3 Esterházy Pál 4 Koháry István 5 Acton huszti parancsnokkal 6 Ti. Szatmár és Németi

363.
Nagykároly, 1712. július 4.

(MNL OL P 398. No. 37 061.)

[Sajátkezű feljegyzés az utolsó oldal szélén:] Felejték az apácáknak írni, bárcsak a töb írást győzném. Ugyan, Szívem, nem csak azért írja-é *Kegyelmed* a svábokrul, hogy a hitért bujdosnak, [hogy] inkább kedveljük őket?

Édes Szívem!

Az midőn szintén a svábok miá majd kétségbe eső leveletem akartam volna kezdeni, szintén tegnap beszélvén Eötvös Miklós *Urammal*, érkez[é]nk ez órába *Kegyelmed* levelei. Úgy hiszem, Prinyi Miklósék hozták, mert Szamoszegrül vitték Olcsvára, onnét ez órán ide. Megvallom, amint a 100-bul állónak,¹ kirül eléb írt volt *Kegyelmed*, örültem, kétszerte elijedtem etül a soktul. Én ugyan, csak *Isten* adjon békességet, ezeknek nagy hasznát remélhetném, csak most szükségékrül provideálhatnék, kiben sok akadályom van ugyan, de ha eljűnek, akor válik meg. Mivelhogy az malmokkal olyan bajom vagyon, ezek a nagy szárazság miá, az ocsvaiak – a máramorosi sok eső a Tiszát megárasztván – amiá nem forognak jól. Úgyhogy még csak a cselédimet s a jobbágy munkást, minthogy kenyérel kel tartani, alig győzik. Most Kordát Olcsvára küldtem, lássa meg, mennyi búza van, s éjel-nappal bizonyos embert hagyván mellette, őrlöttessék.

Elejekbe küldtem, ha előre jöhetnének a könyűjébe, mivel már a rost a héten is arathatnák, jűnének hamar. Egyfelől aratnak, másfelől csépelnek, s magok szükségére ettethetnek abbul is. Most a profontmestertül kértem, aki is a liszt szállítás kedvéért it lakik, igen emberséges ember, lisztet kölcsön, de még nem tudja, mennyit adhat. Ma ment Szakmárra, reménlem, választ ad holnap. Valóba jó volna, ha ara commissiót nyerhetnénk, ha adna, hogy tudódnék a

munkácsi búzába.² Adig csak hallgassunk! Én, mentül többet ad, felveszem mindazáltal így, ha hirtelen rá nem szorít oly conditióval.

Az is akadályos, hogy soha ily ócsó munkást nem értem, mint most. Azt mondják, a rost a Nyíren tizenketődén aratják, sőt oly helyüt 14-dén is. Keveseb jut a szegíny sváboknak. Egész szándékom az, csak érkeznének idején, hogy magam is munkát szereznek nekik, én pedig mind vélek vitetem végbe, ha idejébe jünek. Ez a prófontmester is elijesztet volt, micsoda rest, csalárd nemzet a sváb mind magok közt, s urát meg szokta csalni. Maga is volt egy grófnak tisztje, 14 falu lévén, olyan jövevénybül álló, keze alatt, de igen okos tisztnek kel köztök lenni, aki a munkára, a föld módja szerint szoktassa, s úgy lehet elé menni, máskint sok baj vélek. Igen ajánlja magát, örömet szolgál. Az új kertészetet is a citromfák iránt tanítja, s az szegényli, de bizony látszik, hogy ez jól beszél. Valamit, Szívem, azért vélek elkövethetek – legjobban csak Ötvös *Uram* segítsen, máskint nem is viszük végbe –, el nem mulatom. Igen akarom, hogy lejöt, s ha nem forgódik, bizony elő nem mehetek semmibe, csak a mindennapi szekerezést sem tehetem.

Másik ijedésem az vala, akin most is felette búsulok, hogy mégis halad *Kegyelmed* odalétele felette való kárával, s kivált, ha a közönséges jónak³ sem lesz már tovább folytatja, annál nehezebb. De ha abban mégis reménség lehetne, s az egész magyar már együt lenne, nem bujdosnék széllyel, igen jó volna, amint hírlődik. Az egy reménségem, a pestis, hogy Pest táján elkezdődöt, amint Erdélybe is, talán rövidíti a gyűlést, kivált Posonba is egy vagy kettő hirtelen meghalna, elszaladna *Kegyelmetek* haza.

Már azon is gondolkodtam, Klárát a Fiamra tudom, magam elszőköm közülök az Anyámhoz s *Kegyelmed*, Édes Szívem sokat késik, ki tudja, ha el sem követem. Mert ha pokolba csak így kén is élni örökkön örökké, mint én most bajoskodom, mégis el igyekezném kerülni minden tehetségemmel. Mert nem álhatom meg, hogy a jövendón is ne búsuljak, mind az adósságbul hogy fessünk ki, s mivel élün[k] magunk is, az sok cseléd fizetése honnét telik ki. Most is már sok fogyatkozással vagyok, kőcsön sem találván. Az *Aszonynak* is újonnan ezer forintját még elköltöttem. Néha ugyan mind elfelejtem, de néha éjel sem alhatom, kit magam is bánok.

Ugocsán bárcsak vágókot vehetnék, hamarjába a sváboknak mészárszékre adnám, de én még leveleket sem veszem, már nem tudok vélek mit tenni. Az szilági borokot új fejébe is akartam már osztani, de reménlem, a svábok közt pínzen is elkel. *Istennek* hála, a szőlők mindenüt szépen mutatja magát[!], melyre nézve választva vehetni Margita táján 15 máriáson öreg csebrit.

Legnagyobb gyönyörűségem, hogy már nem kényeskedhetnek a régi németek, mert lesz más helyekbe, bizony én is rendet szabok nekik. S igen jó lesz minden mesterségre übelöllök állítani ifjakat. A régi drágásokba el is bocsátok

lakatosan és szűcsön kívül, mert azok jó, igaz emberek. Most mind feljeb-feljeb kellet vélek alkudni, de ezután alláb-aláb, ha látják, más is van.

Én, noha sietvén Comáromi Uram, levél nem költ köztünk, de az jószágot kézbe hattam bocsátani, az esztendőket még próbálnám kevesíteni. Ő *kegyelmének* hasznos lesz, de én nem hiszem, kárt valjunk benne. Mi haszna annyi-fele kapni, minden jószágunk együt volna is, nem volna egy jó majorkodás az ő ekéjéből. Hanem Tolnait marasztja Comáromi Uram. Tartóztattam, nem tudom, ne próbálnók-é meg a szakmári jószágba. Úgy látszik, jó serény ember. Fekete János éppen méreg. Gázság, amint most a lovászmester, Ajtai beszéli, mint kínozza csak a ben hetelő szegénységet is. Ha *Kegyelmed* nem késik, jó, s ha késik, Tolnait megpróbálok. Maga is búcsúzik most, Fekete János, inkább hazaszál, a szegénység is.⁴

Beregibül lesz valami, úgy látom. Császárin már van 30 gazda, de a mostani végzés szerint elhiszem, hazahordják, egy pénzünkbe sem került. Terem[en] is most szaporodnak, Bartost hogy kicsapták.

Az új jáger semmit sem ér, s csak egy madarat sem fog, sem lú. Nem is járhat a veszet, mert a beli lejár, hanem ha csak madarakat tanít szólni, de azért annyit nem érdemel. Azt bánom leginkább, tűzokfiakat költetet a lajtmanyné, tyúkostul a kezébe adtam, már harmadnapiak voltak. Harist fiastul, pacsirtát, nagyob tűzokfiat, csak egyet sem tud felnevelni, mind megdöglöt. A fejér cipót hordta neki egy darabig, éppen semmire való portéka. Még a régi kertészt is, szerencse, ha el nem bocsátom, noha most szegődtettem be, mert úgy értem, hogy a másikat is vesztegeti. Ő bezzeg nem örült a prescriptiónak,⁵ roszá tette magát. De már a nagy szárazság, szörnyű meleg gátol a sétálástul, a házba is alig lelem helyemet.

Édes Lelkem, nem kevés alkalmatlanságot szenvedtem a huszti commendans⁶ miá, ezen kis cédulából is megláthatja *Kegyelmed*. Tavonath Uram izentire nézve, kirül bővön informáltam *Kegyelmedet*, a dézsmajuhokot s bárányokot Salánkra hajtatta Vatai, s ő ráküldvén, látja *Kegyelmed*, mit cselekedet a jószágunkba. Noha Jenei kérésére, amint maga is írja, máskint is kolosváriakat küldtem volt be ekék s munkások hajtására, őket is impediáltatván, fenyegeti, vasra vereti. Azon fáj a lelkem, a Kamora nem háborgat, csak ő. Ki sem futhat belőlle Vatai, mert senki sem veszi kézhez. Tavonat Uram is azt üzente Erős Uram által, míg parancsolatot nem látok, ki ne adjam senki-nek, s adig, amit vehetek rajtok, szabados. Az ördök[!] venné fel a boszúságát a hasznáért, de illendőnek nem ítélttem ot hagyni. Bezzeg, ha az ilyen hatalmaskodásnak orvoslása lenne, nagyob gratiául venném, mint a haszontalan s szükséges költségétül megfosztó titulusokat. Mind a huszti commendansnak írtam, mind Hartleben Uramtul satisfactiót kívánok. Válaszom lévén, bővön fogom informálni *Kegyelmedet*, Édesem.

Aszonyom Anyám cseréjét, ami illeti, Édes Lelkem, én nem örömet jelentem már, mert a másik is kedve ellen eset. S ha lehetne, azon kellene kérni Kohári *Uramat*, csak éltéig suspendálná. *Kegyelmeddel* most végezne, s ha *Isten* tetszéséből az mi életünk utóbbra halasztódnék az *Aszonyénél*, bár mindjárt az végezéshez tartaná magát. Sem az Úr aval sokat nem ér, se egy, se más, csak már ne szomorítódnék meg, hiszen jövődőre nézve, ha velünk végezne, ugyan egyet tenne. *Magának* is írtam, az *Úrnak*, talán használ, volanter pecsételtem, Szívem. Ha fog használni, az rócei cserére ugyan nem kényszeríthetné az Úr az *Aszonyt*. Másikint jó volna a füleki és szécsényi jószágunk végére menni, ha az *Úrnak* nem is, talán más, keze ügyébe lévő, kevés jószágú embernek talán importálna annyit, hogy minékünk is adna többet, mint a capitalis summa hoz be, ha leteszik.

Az Eperjes városánál letet summát pedig nem említem, mivel aval csak bánatot indítanak, mert a maga summája is az *Aszonynak*, aki nállok van, semmit sem hoz be, se interessét nem fizetik, se új contractust nem adnak, se a capitalis summát le nem teszik, csak vállokrukról beszélnek, hogy nincsen. S ő *Nagysága* pedig nem perelhet, töb bajt nem kíván. Kérem azért, Édes Lelkem, *Kegyelmedet*, az *Istenért* is magát közibe ne avassa, mert az Úr kívánsága is keservesen esik, de annál keservesebb volna, ha mi odaegyelednénk. Azt vélné, mi is sürgettük. Ha edig anyira meg nem szomorodot, miattunk már most had legyen, mert anélkül is valóba kevés kel a nyomorúság nagy volta miá, teljes keserűséggel.

Ezek után maradok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hites társa
Károly, 4. Julii 1712.

Barkóczy Krisztina

1 azaz: a 100 svábnak 2 Károlyi 1710–11-ben nagy mennyiségű búzát vitetett Munkácsra saját családjának élelmezésére, amelyet a vár feladása után a császáriak lefoglaltak, s mindedig hiába kérték a megtérítését 3 közjónak 4 azaz: Fekete távozása után a szegénység is visszaköltözik 5 értsd: az orvosi utasításra végzett sétáknak, amelyek során Barkóczy Krisztina személyesen ellenőrizte 6 Acton

364.

Hely és dátum nélkül.

[Nagykároly, 1712. július 4. után, ill. 1712. július 4 és 11. közt]¹

(MNL OL P 398. No. 37 062.)

[Feljegyzés a lapszálon:] Jó kedve lehetet *Kegyelmednek*, Szívem, mikor a rovásról ír[t]. Lesz rovás, de nem aféle. Csudálja *Kegyelmed*, Szívem, hogy sokat írok, aki nélkül ellehetnék, de tudom, nem restelli olvasni, kivált, ha jó resolutio talált edig júni.

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem!

Kegyelmed két rendbeli levelét, egyik 19. Junii, másik 3. Julii költet éppen most hozák Debrecenből. Megvallom, Édes Szívem, lelkem dobogásával várom az országnak való resolutiót, minthogy én mindenkor inkább rosztat szoktam remélni. De igen helyyesen írja *Kegyelmed*, legyen *Isten* akarátja. *Aszonyom* Anyámmal való dolog iránt már bővön válaszoltam, edig vehete is *Kegyelmed*, Szívem. Én elhiszem, kárára az Úr² nem igyekezik, de csak hagyna békét már éltéig. Az mint írtam, velünk végezvén, egész dispositiót tehetne. Már azt a választ elvárom, nem búsíthatom, távol is lévén tüllem az *Aszony*. Inkáb akar-nám, ha az Úr maga írogatna iránta. Elhiteti az *Aszony* magával, attul félek, hogy mi is egyezünk az Úral a *Palatinus*³ assignatiójára nézve.

Szegíny Prínyiék dolgán nem kevésé búsulok. Szintén tegnap érkezék egy sidó, kereskedésre lévén ben, beszéli, hogy övéllé edgyüt küldtek két szolgált munkácsi commendantshoz, aki is megtartóztatván őket, *Lefelholcz Uramhoz* küldöt, mitévő legyen. Ők, hihető, abba bíztak, hogy az ő Felsege embere passust adot volt. Itt az a híre, fel is akasztatot már *Lefelholcz* egynéhányat. Így beszéli a sidó, kavallérok⁴ is felesen volnának, akik ot tekeregnek, várnak. Ezeknek micsoda gratiájok lészen? Örömet jünének.

Az huszti commendantsal való dolgomot bőven megírtam *Kegyelmednek*, Édes Szívem. Levelemet vevén, lágyulni kezdet, noha még magamnak választ nem tet. Megláthatja *Kegyelmed* *Vatai* levelébül, megengedné már a jobbágyot kihajtani, de a svábokot óránként várom, s azoknak tartom inkább a kenyeret. Én a satisfaciót erőssen sürgetem, *Hartleben Uramtul* még válaszát nem vehetem, az igaz. Ha *Salánkon* lettem volna, valami let volna a vége, de az hatalmas-kodó német a juhok elhajtásakor roszul járt volna.

Az ezer forintot a német regementnek magam fizettem meg, *Szent-Iványi Uram* számára szerzettem volt egybe. Most újobban gyűjteni kezdtem volna, de a svábok elérkeztvén, szerencse, ha gyalog nem marad ő *kegyelme* is. Pínzért szállítottam volt be újobban búzát *Szakmárra*, hogy pínzst szerezhessenek, mert 16 s 17 máriáson elkölt a szépjének köbli ekoráig, de már azt is csak lisztre kel fordítanom. Az 2000 forintot, nem tudom, hogy fizeti meg a *Nemes vármegye*, kivált hamarjába, mert azt tudom, csak 50 forintja sincs a perceptornak. Félek, az is rám ne szoruljon.

Édes Lelkem, a sváboktul engem is elijesztet volna *Ötvös József*, de *Miklós* aznap megérkeztvén, nem ijeszt túllök. S ha csak meg nem csalatom, csak *Ötvös Uram* érkezék *vármegye* s maga dolgátul, reménlem, magunk is rendbe vesszük, mert én tudom, *Szent-Iványi Uramot* leküldeni nagy fogyatkozására lenne *Kegyelmednek*. Tudom, informálta *Eötvös Uram*, hogy az útba feles költséget kellett felkérni szükségekre, de csak érkezének hamar, kik eleibe el is küldtem

Kereskényi segítségére, hogy ha lehet, az ifjába bár csak 50[-et] küldenének előre aratni, már bejüvén ideje.

Igen aprobálom, hogy az elszökötek öröksége Olcsván nekik adassék. Ács Lőrinc felvállalt 100[-at] eltart, dolgost, ha odaküldöm, s kész házat is adhat egynéhánynak. Vargát, bodnárt, halászt szándékozom odaszállítani.

Bizony, Szívem, ha jók lesznek, csak azért is akarom, érkezzenek hamar, ezeknek esék le a szarvok,⁵ mert a majtínyi molnárok búcsúznak, hogy szindelyezni kel egynek-egynek hetelve.⁶ Kristóf ko[vá]cs 30 forintot kér, készpíntz, s úgy töb gazságok is fent látnak. Azokban,⁷ reménlem, a lovak mellé is állathatok.

A profontmestertül kért lisztbe megcsalatkoztam. Debrecenbe is próbára *Kegyelmed* írására nézve elküldtem. Úgy Ugocsába Kereskényit a vágókért, mert engem megcsala az ispán: csak egyet sem hajtata ígíreti szerint. A szegíny, szelíd Kereskényit küldöm, most indul. Kérem, hogy morogjon,⁸ ha Fekete Jánost küldhetném, tudom, elkövetné.

Úgy látom, találok dolgot a körülöttem valóknak, mert mind Musajba s Erdődön statiót kezdtek csinálni a szőlőhegyeknek nagy kárával. Bátoriak a rétejimre, hatvaniak hasonlóképen a németet ráigazították, azokkal vesződöm. Igaz ugyan, a németekre nincs panaszom, mindenik még respectált, akiket megtaláltam.

A kaszálás megtiltása elég embernek sok kárt hozot, én ugyan azzal nem gondoltam, hanem a rosza, mint Süveg, menti magát, nem mert.⁹ Kiugratom,¹⁰ csak az óra nem tölt reá. Szűcs Gergelt akarom odatenni, magának is lévén nagy kedve hozzá, de most éjel-nappal a sőrére vigyáz, gondviselése alá bíztam.

Kalmár Ferencbül s Ács Lackóbul nem lesz Ács Lőrinc. Bizony, nem is van igen kitül tanulni. Én kezdtem hozzá, s piczen[?] maradt a csapás, s ha nagyobb dolgaim nem volnának, edig meg is let volna.

Beregi legjobban viseli magát, jű most onnat is kerti gyümölcs. Kaszáltat, szántatot alkalmasint, úgy értem, de a nagy szárazság mindenüt ismét kiszárasztotta az ekéket, a miá nagy hátramaradás eset. *Isten* dolga, rulla nem tehetünk. Megjártattam Eötvös *Urammal* s a Bakaival is szántást, kaszállást. A széna máris töb itt, mint tavaly volt. A szántást is, szárazsághoz képest helybe hadgya Ötvös *Uram*. Elég keverés, hogy lehet, nem tudom, mert nem esik össze a föld, a régi szántás is.¹¹

Tolna[i] Tarcsárul mit ír, megláthatja *Kegyelmed*, Szívem. Én azért tartóztatnám, ha ide kívántatnék, télbe kitelik ideje ennek. Mellettünk bátorságosab lenne, mint Szakmárt. *Kegyelmed*, Szívem, lássa, ez a mostani¹² rettenetes sok difficultásokot csinál, mindenbe ép[p]en *Kegyelmednek* nem humorához való.

Énvelem úgy akarnak bálni, mint az özvegyaszonnyal, ójon *Isten*, hogy *Kegyelmed* sokáig mesze távozzék. Sok rendetlen kegyetlensége a szegínységen, s most a serfőzővel is rendetlenül bánván, épen világos lévén, Fekete Jánosnak in-

tettem rulla. Neki fúriáskodik, rám ír, császárt is szolgált, s nekem nem tetszik. Dicsíri magát, mocskolja a mellettem valókat. Prefectusra ráír, mindenre haragszik. Bevádolták. Hogy s mint adtam választ rész szerint,¹³ nem teszi az ablak mellé. Kállóczi megint Kordát becstelenítvén, hogy megpirongattam, lúra ül, széjjel jár azolta, szememmel sem láttam. Megvallom, az íratásba fogyatkozást szenvedek miatta. Forai sem jövén még haza, s más sincs most, de utánna nem járok. Ha *Isten Kegyelmedet* hazahozza, tudom, az ilyen dolgoknak jutalmát elveszik.

Hacsak, Szívem, szakál, bajuszmestert nem hoz *Kegyelmed*, vagy készen nem veszen szegíny Kordának, nem örömet függenek tülle.¹⁴ Tagadhatatlan, csak egynek sincs kedvébe, de az okossa dissimulálja, az alábvalókon el is üti olykor a port. Másként elég mocskot hal[l] sokszor, akit híré sem ad nyavolyás. Sokszor tapasztaltam, csak azért sem effectuáltatik sok dolog, hogy ő mondja. Magamnak kell parancsolnom, akkor osztán gyakrabban pirongságot szenvednek. Kárunkot mindinkáb elnézhetik pedig ők, de Korda szívesen sajnálta még edig.

Sok fáradságom után is úgy látom, nem dicsekedhetem a kertel, Szívem. A káposztaültetésre érkeztem vala ide, kirül ők gyengén gondolkoztak. 400 szál palántal biztatván, Ács Lőrincze utaltam, de látván, meg kel lenni, jól rakattam vala magam, s azóta mind öntöztettem a cseléddel, de hiába, ha eső nem lesz.

Ezzel *Istennek* ajánlom *Kegyelmedet*, Édesem, igaz hitese társa

Barkóczy Krisztina m.p.

P.S. Édes Szívem, én Gyulai *Urammal* magam idehívatván, beszéltem a kálmánczi részi iránt. Örömet is cserélné, látom, egész portióját, de most is keveselvé Comáromi *Uram* a jószágot, a gálospetri pedig örökös jobbágyokbul álván, nem akartam ezzel felzavarni az ő *kegyelmével* való végezést, hanem egy teleket cserélek véle. Jóllehet cedáltam is adig, míg *Kegyelmed* levelét vettem, de talán azon Comáromi *Uram* nem fog akadályoskodni. Mihályfálván kér egy teleket egy taxás emberrel, ehez is van szolgálatba örökös, 120 napos jobbágy.

Az marhána megindításáru, jóllehet Korda egészlen informálta *Kegyelmedet*, s magam is rész szerint, ha eltévedet volna, most is jelentem: 1. Julii indították meg, Miticzki van véle. Meghattam, az útbul is tudósítsa *Kegyelmedet* postán. A magunk marhája 202, ezek is nagyob részint nem sokára, amint mondják, megindíthatnak.

A szarvasokot a bogár csaknem megöli, egyik el is bádgyadt miatta, kenetni fogom valamivel. Marhát eleget ölt meg a muszka,¹⁵ más helyeken rettenetes mértékbe volt.

Írhatom, Szívem, az elrekesztet házak itten jó alkalmasok, de felette meleg, nem járhatja a szél a rekesztések miá.

P.S.¹⁶ A Pogány Györgytül kiváltot jószágbul hajtottak 21 munkást. Azok dolgoznak szegínyek szüntelen, nem szökdösnek. Étellet tartom őket.

1 Éble Gábor datálása 2 Koháry István 3 Esterházy Pál 4 A *kavallér* (*gavallér, cavallér*) kifejezéssel leginkább Rákóczi egykori Nemesi Testőrségének tagjait illették (köztük szolgált korábban Károlyiék veje, Haller Gábor is), de itt általában bujdosó kuruc nemesekre is utalhat. 5 ne követelőzzenek és zsaroljanak 6 a molnárok rendszerint az ácsmunkához is értettek, s itt e mesterségüknek megfelelő heti robotról van szó 7 azaz: a jövevények közül 8 legyen szigorú 9 értsd: másként eljárni 10 azaz: kiderítem 11 értsd: a nagy szárazság miatt a föld még az előző szántás után is rögzös 12 ti. tisztartó 13 részletesen 14 Korda tehát nem csak ifjú kora (ez Barkóczy Krisztina január 31-i leveléből is kiderül), de fiatalos („tejfölösképű”) ábrázata miatt sem bírt kellő tekintéllyel 15 valami légy- vagy bögyölyféle lehet 16 ezt az utóiratot a levél első oldalán az elfordított lapszélre írták

365.

Nagykároly, 1712. július 11.

(MNL OL P 398. No. 37 063.)

[Feljegyzés a lapszélén:] Gyulaival már cseréltem egy teleket Kálmándon. Balyikáért most küldök, hogy Dengelegen teleket szerezzen. A felesége bír ot, mondják. Onnét lehet legközelebb épületre való fát hozni, a kálmándi csak vékonyas.¹

Édes Szívem!

Minémű tudósításom jöt mai napon, akartam *Kegyelmednek* sietve tudtára adnom. Ím, a levelét is azon embernek párba megküldöttem, tudhassa *Kegyelmed* maga dolgát folytatni.

Comáromi Urammal minemű dolgom ért, maga levelének párját elküldtem, s mind amely cessionalist én concipiáltattam volt. Elöttem úgy mondta, az mint én értettem, hogy 12 esztendő múlva viszaszáljon, mint Ötvös *Uram* is akarta. Így éppen lehetetlen, soha nem is hallottam, hogy ara kötné valaki magát, mint túllünk kívánja ő *kegyelme*, hogy annyi esztendeig ne lehessen az capitalist megfizetni. It éppen nem úgy volt a beszéd, azon kívül is 400 forintra vetették legalább a jövedelmét azon jószágnak, egy köből búzát 1 forintra, 3 köből zabot 1 forintra, két köből árpát 1 forintra limitálván, amint Tolnai mondja. Mégis anynyira ment csak az is, a legalis interessét többször haladja meg harmadfélszernél. Mind írtam s üzentem most Tolnaitul ő *kegyelmének*, mit válaszol, megvállik.

Az ugocsaiak 97 marhát hajtának, adig zaklatam, erőszakoson szedvén mindenüt. Elég bajom vala véllek. A könyörületesség mellet nem akartam volna magamot kárba hajtani, s különben rá sem állottam, hanem egy jót s egy rosszabbat leváगतék próbára. Bőri, fa[g]gya, húsa legfelsőb áron is alig méne a kettőnek 18 forintra, semmiképen nem akartam ennyibe is elvenni párját. Való dolog, ha tartani kén, azt mondják, nyereség lehetne benne, mert esztendő-

re mindinkáb megellenek. De én csak pínzt akarván mindjárt belőlök sajtolni, csaknem visszahajtatám. Elég az, sok reménkedésekre nézve, s kivált, hogy meghallottam, hogy *Kegyelmed* orosz teheneket is resolválta megvenni Keczer *Uramnak*, párját 10 talléron, aki ezeknek nyomába sem hághat, elvővén tülök 10 tallérba párját. Ez idén is ellik még egynéhány benne. Azért, Szívem, készpínzt ne vesztegessünk az orosz tehenekre, az ökrököt venni inkább meglehet, mert ezekhez ökör dolgából nem bízhatni. De ha eféle marhákból tovább is nem contentálnak, pínzhez semmit sem remélhetnek.

A svábok Debrecenbe érkeztek ma, mivel a forspontbul kifogyván, Debrecenbe ment Kereskényi, s eleibe küldnek Újvárosra, s ide is elküldik, ígérték, kit legnagyobbban Comáromi *Uram* segítet. Az liszt miá lesz vala bajom, mert csudáltam, Olcsván csak nem szaporodik a liszt, s hát a gátak roszak, hogy megvizsgáltattam. Elég az, mindenfelé kerestetvén, ugyancsak Debrecenből fog kitelni 200 köből, kikért most szerzek szekereket. Most örlik, készítik, ot sem lévén készen. Valóságos szép jóakaratot tesznek most velünk.

Megvállik, a vármegyét mire vehetem, holnap küldöm Bak[a]jt a gyűlésre. Legnagyobb szükség lévén a szekérre. Fa mind szükségekre minden nap, s úgy az épületekre, felette kívántatik. Azt, elég pínzek volna, sem kaphatnának. Már csak azon mesterkedem, miképpen csinálhassak kedvet nyavalyásoknak, mert folyóvizet, hegyet, forásokat s fát, közel van-é, tudakozták leginkáb, akiben kedvek nem igen telik. Édes Szívem, mindent elkövetek véllek, valami legjobb. Nem jöhetnek előre dologra, igen elfáradtak a nagy úton. Már derekasan aratnak mindenüt.

Az marha és a bor igen megócsódott, nem tudom, ottan az ökör ára nem szál-é aláb.

Az erdői Bakócz szőlő másokéval együt egészen odavan, a jég miá igen nagy romlás eset a hegyen ottan. A károlyi ekoráig egész épségben maradt *Isten* jóvoltából.

Jó, hogy Ötvös *Uram* lejt, igen szívesen fogta a munkát, 50 boldogtalan szenteknél is hasznosab. Ma az utcákat kezdtük vala liniákra venni, de az eső félbehagyata. A gyűlésből megjüvén ő *kegyelme*, rajta leszünk, mert én, Szívem, meg sem foghatom, még szóval is alig veri a fejembe *Kegyelmed* akaratját.

Az *Isten* adta volna, Édesem, bárcsak én ne küldém vala meg az *Aszonynak* Battyám *Uram*² kívánságát. Most jüvén Kalis onnét, beszéli, minemű sírást tet, elképeztvén magának, már hogy éljen. Én bizony, Szívem, nem szomorítom, mert teljeséget abba is el kén romlani a szemének a sírás miá. Az édes Battyám *Uram* írogasson maga! Bárcsak *Kegyelmed* ne egyeledik vala adig bele, míg a válasz fel nem ment innét, Palatinus³ is már fellázadt. Azért, Szívem, abban magamat nem egyelíthetem. A lelkem is fáj rajta, tudom, minket fog okozni, kit fellette bánok. Hogy ily ok nélkül kesereg, azt nem csudálhatni, mert bizony

mind lelki, testi veszedelembé forog naponként a szemén való bánat miá. Csak Isten tudója, mint van.

Én pedig maradok, Édes Lelkem, igaz hites társa
Károly, 11. Julii 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

1 Jó példa arra, hogy a jómódú nemesek és főurak törzsbirtokaiktól távolabb azért szereznek töredék birtokrészt, akár csak egyetlen telket is, hogy hozzájussanak az adott település közös használatú javaihoz, esetünkben az értékes fát biztosító erdőhöz. 2 Koháry István 3 Esterházy Pál

366.

Nagykároly, 1712. július 14.¹

(MNL OL P 1507. 19. cs. III.)

Istentől minden jót kívánok Kegyelmednek, Édesem!

A svábokat holnap várom. Már az utcákat Eötvös Urammal egy részint el is mértük, amint jobbnak gondoltuk, a népségnek. Jóllehet, én semmit nem szóltam, sőt, ellenkezőt, de széltibe sibognak, hogy kihajtják házukból. Az való, most se egyik, se másik, a nagy dologidő miatt más házat nem csinálhatna, a tél is rákövetkezik. Úgy látom, mind elmegy. Én, Édes Szívem, bizony ki nem költöztetném, hiszen mindenik keresztyén. Üdövel, ha ezek jól megálapodnak, talán több házra is oszolnak, nyárfája sok lévén, inkább kihajthatják. Imitt-amott hadd maradjanak meg most köztök, hiszen el nem veszi a bírójok afelől őket.²

Ami viskók most vannak, mind úgy igyekeztem, utcába ne essenek, mentől kevesebb romlással essék meg. Jóllehet, ki hátul, ki oldalt, s ki hogy esik, de nagyobb részint mind ben esnek az teleken.³ Mikor jobb lesz, akkor ezek rontassanak el. Amint legjobban tudom, kit hova elosztom, kivált, ha jók lesznek, nem facturások.

Most alkalmas záporosók lévén, alig maradnak a házakban a csepegés miatt. Bizony, kell itt a sváb mesterember, csak legyen mivel fizetni. Istálló, minden semmirevaló. Ha Kegyelmed, Szívem, mégis késik, ahol tisztítottam is, még elgazosodik a kertem. Ha tudtam volna, csak most fogatnék hozzá.

Isten jóvóltábul egészségben vagyunk, mind hasonlót kívánván Kegyelmedről is hallani, Édes Szívem.

Mely szörnyű, gonosz ember a huszti comendans,⁴ Domahídi László levélből bőven megértheti Kegyelmed, Édesem. Ha ugyan satisfactiót ott nem tétet Hartleben Uram, kit még így informálni nem is tudtam. Most írtam

Domahidinek, menjen oda. Bizony igen akarnám, ha ilyen nagy erőszakos uralkodásért bajt csinálhatnánk neki, mert a megátalkodott, szokott erőszakos törvénytelenységébe, ha most a nyakunkra hagyják ülni, nehezen rázzuk le, s a többi is példát veszzen róla. Hát még az alsóbb szegénységen mit követ el, ha ezt megemésztí!

A stukatúrásnak már jó kedve van, várja a feleségét. Ma sokadalom lévén, vásárla is neki. A kápolnát elvégezte, most a magam házát⁵ csinálja. Amely szöglet volt benne parasztul⁶ s a kerületit, a többihez képest igazítja az új falon a madarakat. Azután kezdhet a kaplyoni templomhoz.

A község s prédikátorság széltibe jövendőli, elveszik a templomjokat, s a németeknek adják.

Ezzel maradok Kegyelmednek, Édesem, igaz hites társa

Károly, 14. Julii 1712.

Barkóczy Krisztina s.k.

P.S. A paternek igen rongyos tunicának valót vettem, de habitusnak, ha Kegyelmed, Szívem, nem provideál, itt nem telik.

Levellem végezése után érkeznek[!] a sváboknak részével a posonyi, Kegyelmed gazdájának a fia. Kereskényi elég szekeret nem szerezhethvén, még hátramaradt. Ugyan velök hozván Kegyelmed 7. Julii írott levelét, mely egész kedvetlenségemre van. Egyik a Kegyelmed késése, s tovább való költsége, s aki annál is nagyobb, a régi rosz reménségemtül is félek, hogy betelik.

A svábok, úgy látom, jó dolgosok, a búzába állíték benne. Nem hiszem, Szívem, magok úgy búsulnának életükön, mint én, mert soha meg nem foghatom, hol veszzen kenyeret, akinek pínze nincs. Lehetetlen is meggazdagodni, mert temérdek a gyermeke nyavalyásoknak. Csak széltibe koldul, mondja az üdvözletet. Ha elég búzám volna, mindjárt csak alamiznába is odaadnék egy asztagot. Igen szánom őket. A tejért csaknem meghalnak. Nehéz a lelkemnek, hogy nem segíthetem úgy, amint kellenék, de valamennyi életünk van, sem hiszem, mind nekik adnók is, hogy megérnék vele.⁷ A munkás számtalan, s már mindenütt aratnak, semmi nem jut nekik, csak az enyimbül. Ha más üdőben jöttek volna, bizony, derék állapotjok lett volna. Százig valót még Debrecenbül elvittek Olcsvára dologra.

Ők, Szívem, Erdődöt emlegetik. De csak Kereskényi jöjjön, ha lehet, nem szállítom én őket távol magamtul. Csak egyszer erőszakosan rászállana is a német, egészen elrontaná őket. Mind jó volna, csak ennyi sok ne volna.

A stfétáért én nem fizettem, ha Kegyelmed ott nem fizetett, mikor levelemet vitték.

Igen búsulok, Comáromi Uram elméjére sem veszi, hogy defalcálódjék a capitale, így pedig, hogy lehetne, még nem tudhatom. Hanem, Szívem, igen sietve tudósítson Kegyelmed, interest ígérjünk-é inkább a pínzre, vagy a jószágot

adjuk. De esztendőket kötni lehetetlen, hogy az adósságtul meg ne menekedhessünk. Ki ördög hallott olyat! Én pedig nemhogy 12 esztendőre halasztanám, s maradékim nyakába othagynám, de nem adnám, mégha lehetne. Ezek után Isten oltalmába ajánlom Kegyelmedet, Édesem.

Munkást, igaz, eleget küldö Kegyelmed, de nincs pénz nekik mivel fizetni, s még ételükre való is igen szűkön a magam belső cselédjének is.

1 a levél Éble Gábor másolata, eredetije hiányzik 2 Károlyi ui. a felekezetek elkülönítése céljából a katolikus svábok lakhelyéül a magyar református jobbágyok házait jelölte ki, azokat pedig más, reformátusok által lakott helyre szándékozott áttelepíteni. A levél szerint felesége rugalmasabb és emberségesebb eljárást tartott volna kívánatosnak. 3 azaz: az utcák kialakítása elvette a telkek egy részét 4 Acton 5 szobáját 6 értsd: igénytelenül (véltetően a vakolattal kellett kiigazítani a szoba sarkát) 7 azaz: ha az összes búzát a sváboknak adná, az se lenne elég

367.

Nagykároly, 1712. július 16.¹

(MNL OL P 1507. 19. cs. III.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes és Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel írák. Poson.

Istentől minden jót kívánok Kegyelmednek, Édesem!

Amidőn éppen legnagyobb törődéssel volnék a sváboknak alkalmaztatásán, mivel Kereskényi sem jöhet a szekérnek nemléte miatt, a liszt sem szállíthatatik ugyanamiatt, kit a debreceniek ígértek. Koldulnak nyavalyások mind Debrecenben, s mind itt. Biztatnám a liszttel, de abbul csak egy véka sem jut egynek-egynek. Ami kevés, 3 vagy 4 száz köböl búzám maradt is, lisztül nem lehet csak a magam cselédjét is jól elgyőznöm. Fáj a lelkem nagy nyomorúságukon. Dolgoznának, s nincs mit, mert annyi a munkás. Vissza is ment számtalan. A magam életjét, akit még lábon értek,² odaadtam résziben, de ebből, ha mind odaadnám, sem sok volna, s így csak mi sem jut. Itten mindenféle jóakaróinknak dolgot magam szereznek nekik.

Ezen gaz Ott Jánost közikbe állítván Kegyelmed, mind jól voltak, s már felázasztotta, csak Erdődre menjenek, az lévén levelükben. Ott pedig harmadnapig sem subsistálhat, [még ha] csak 50 megyen is. Itt is gond szeri-számát lelteni dolguknak, hát még, ha a két ökröt s egy fejős tehenet, 3 köböl életet kívánják, amelynek egyike sem telik ki. Mind elrendelném itt, ha szót fogadnának.

De megvallom, nem kevés szomorúságomra érkezék Andrási, s hát többet is hoz, akik az éhségtől máris szorongattatván, nem jöhetnek, ha pínzt elejekbe nem küldök. S hátha idejő, mit csinál, mert ott sokkal bővebb helyen van, Poroszlón, mint itt. Annyira elkeseredtem ezen a nagy állapoton, hogy egészen az elmém is megtompulván bele, mégcsak hozzá sem tudok már szólni dolgukhoz, ha Eötvös Uram nem újít valamit, mert lélekbe járó dolog az ő dolguk. Szánom, és nem segíthetem, s máris koldulásra jutott nagyobb része. Ez, valaki tanácsa volt, nem kívánta javát Kegyelmednek, vagy ennek a földnek s a mi állapotunknak mivoltát nem tudta.

Igazán csudálatos az Isten ítélete, micsoda módon is amijét el akarja venni az embernek, elveszi. Jó reménség fejében kiadja az ember, ami költsége van, s már oda kell veszni, mert ha magának nem lesz, én el nem tarthatom szegényeket, az bizonyos. De ennél is nagyobb az ő nyomorúságukat szemlélni. Száz, legfeljebb kétszáz, reménlem, hasznunkra lehetett volna, de ennyi rendkívülvaló, egyszersmind ilyen időben.

Azt írta vala Kegyelmed, mind az Anyám dolgában s egyébben, hogy választ vár, de egyiket sem várta. Aziránt is ígéret, s ezt is egymás után csak küldte. Ha Kegyelmed többet is küld, lássa, de én semmi módját fel nem találok. Ezek, ha valamicskét kapnak is, de a többinek annyi sem jut.

Ezzel maradok Kegyelmednek igaz hites társa
Károly, 16. Julii 1712.

Barkóczy Krisztina s.k.

Fiam Uram a svábok protectióit ha lehozza, jó, de pínzt hozzon bőven, szekeret, ökröt szerezzen, kivel segítettessenek nyavalyások.

1 a levél Éble Gábor másolata, eredetije hiányzik 2 amelyet még nem arattak le

368.

Nagykároly, 1712. július 21.¹

(MNL OL P 1507. 19. cs. III.)

Isten minden jókkal áldja meg Kegyelmedet, Édesem!

Kereskényi Uram is megérkezvén jóllehet, mégis egy részét² csakugyan el kellett hagyni Debrecenben a szekér nemléte miatt. Valamit csinál Andrási az ővele valókkal. Egészlen mind közönségesen azon voltunk volna, hogy rendbe vevén őket, tudósíthattam volna, miként vagyunk itt velek. De azt sem várhatom, kellettett állapotjokat tudtára adnom.

Mihent idejöttek, azonnal a magam búzájába beállítottam őket, akiket tartatok étellel, százat circiter itt, s Olcsván is annyit. Valóságos, csak két keresztet sem arat egy nap. Az ételen több van mindenkor, mint a munkán. De az mind tűrhetőbb, hanem már telekekre kívánván szállítani, s mindjárt kívánják az ökröket. S egészen megzundultak, hogy nem adhatok, mert azt mondják, ha ők most nem vetnek, esztendőre is hasonló szegények lesznek. S elejbe adattam, hogy most szedik a számukra való ökröket, de ha az késik is kevésbé, meg ne ütközzenek, hanem ketten-hárman is álljanak egybe, s vegyenek ökröt, s kapával is toldják, s ha csak mit is, vessenek. Azon kívül elhirdettem, a vidéken elegen találkoztak, munkájokért, hogy szántással fizetnének, s úgy is segíthetik magukat. Ezeket mind helyén hagyák, s toldaléknak mind jónak tetszik, de csak kellene a két-két ökör, mely honnat telhessék ki, elmém meg nem foghatja. Tudván, már Ugocsán semmit sem vehetni, kit még Baktán laktomban megírtam vala Kegyelmednek. Az üdő pedig rövid már, a szántáshoz pénz nincs. Csak azon búsulok, ha minden költségünk füstbe megyen, s elszökdösnek széjjel. A Palatinus³ assignatiója mellett is lehetett volna marhát szedni, de az Asszony consensusa nélkül bele nem egyeledhetek, s nem is lehet búsítanom. Csak az első írásom is értvén oly felettébb való siránkozását, s meg sem merem jelenteni, hacsak az Úr⁴ maga nem ír ő Nagyságának.

Ők⁵ azzal is állítják a dolgokat, ha [egy]folytában jöhettek volna, a költségük is annyira nem ment volna, de a víznek⁶ rosz volta miatt, noha most is igen sok a beteg köztök, s halva-halnak is, de a borra igen sokat költöttek, s úgy egyebekre is, kirül Kereskényi Uram maga is bizonyosságot teszen. És így a pénzek elkelvén, ökröt szükön vehetnek.

A földeket most osztatom, hogy holnap reászállhassson nagyobb része. Lisztet is osztatok, ami lehet, de még a debreceni sem jött el. Megcsalatkoztam benne. Továbbra ugyan csak meglesz, s maguk ideszállítják, de igen sok lévén, csak lehetetlen őket jól segíteni. Ez, Szívem, mind hasznos, s mind jó lesz vala, csak ennyi ne csődült volna, mert százat vagy kétszázat jól elhelyeztetvén, segíthettük volna is, ha már el is jöhettek volna, pénzük is megmaradván kezeknél. De így mind a baja, mind a kára igen nagy. Tovább Isten mit ad, megvállik. Bátor, ratio nélkül való nép,⁷ hacsak előre a liszt, s kivált az ökör kitelhetik vala, úgy hiszem, kevesebb baj lett volna velek.

Eléggé comendálnám a munkára mindenféle, de drágások, nem hiszem, kapjanak rajtok. Mosni hívattam volna asszonyembert ma be benne, s 8 poltúrának alatta nem jött volna. Anélkül is éléb⁸ áll, s lézeng pedig itt. A kaszásnak is csak annyit adnak most.

Csak a rozst sem adják a Nyíren alább tizedénél, sőt 12 s 1 félnél adták a búzát, hol 11-den, s hol hogy. Itt a károlyiak, bolond szokásuk szerint alább valamivel. De nekem megesnék, ha az való volna, hogy Kegyelmed hatodán al-

kudt volna velek, amint ők hirdetik, de hihetetlen, mert Kegyelmed azt sem tudta, itt most mint jár. Kereskényi jó módon tudna rendelni, örömet is szorgalmatoskodik, úgy látom.

A lajtmant,⁹ noha még el nem szállítják, nem is próbáltam, de inkább úgy veszem észre, talán egyszerre nem hagy fel nem vállalni. Ott János erősen félti a tisztet, igen visszavennék a lajtmannal, éppen nem közinkbe való. Ott János emezt állítva közikbe, csak addig azt is, még Kegyelmed megjő, mert a próba mutatja meg. Másikint, úgy tetszik, alkalmas lesz a lajtman, a felesége pedig éppen alkalmas asszony.

Akirül Kegyelmed írt volt, hogy tisztjeknek küldi, Pálfi Miklós Uram szolgálja volt, úgy mondja Kereskényi Uram, az visszament. Ott Jánosrul pedig csak egy levelében sem emlékeztvén Kegyelmed, nem tudom, mit csináljak vele.

Leveletem eddig írván, veszem, Szívem, Kegyelmed 10. Julii írott levelét, melyben semmi részről vigasztalót nem értvén, nem kevés szomorúságomra van mind Kegyelmed késése, s úgy az atyafiak dolgainak rossz folyamatja. Szánja meg az Úristen dolgukat, szegényeknek.

Nem kevésse járja fejemet a sok kölcsönözés. Itt is sok fogyatkozásom mindenképpen. Én nem utolsó romlásnak tartom ezen svábokra való költséget is, mert az ígéretet lehetetlen lévén betölteni nekik, végtére sem subscribálhatnak. Azon kívül is, hacsak pínzen él, ki kell fogyni mindenébül, a bő földön is drágaságot csinálhatna ennyi nép. Ezeket végtére is csak Isten ostorának ítélnem, hogy a Kegyelmed elméjét arra engedte menni, első próbájára ennyi költségbe keverje magát, ezen az úton is fogyasszuk magunkat. Azon kívül is mind búza-, bor-, disznóvásárba beleveszett a pínzünk. Most már a marhavásárba lehetett volna reménség, s elhiszem, az is megolcsódott, hogy Kegyelmed felhajtását nem akarják, de az régen elment, majd három hete. Itt ugyan igen megolcsódott az marha.

Én megvallom, amit kell költenem ezen svábokra, már csak úgy tartom, mint kárt kárral tartani. Nehezen is vettem rá magamat, de Kereskényitül nem nyughatom. Másikint nem is tudnék velek mit tenni, kéntelen vagyok vagy 1000 forint ára marhát venni, hacsak 20nak állíthatnék is egy szekeret, amit[!] szántathatna nekik közönségesen. A sőre közt is van egynéhány, aki ez idén el nem készülhetne, azokat is kiadom szántani csak ideig is számukra, hacsak tallóba¹⁰ vethetnének is.

Most érkezik Kereskényi, maga bizonyosság, hogy aki maradt is a szegénység, nem szánt, nem lévén reménsége, mivel vethessen.

Én, Szívem, csak megvallom, hogy alig tűrhetem többtől panaszimat, s elképzett romlásunkot, hogy ne írjam, mert az álomtalanság miatt is majd megemésztődöm, annyira gondolkozom, mi lesz a vége a sok adósságnak. Nehezen is szenvedem a sok fogyatkozást, mert sok várakozása után is alig fizethetem ki a Szent-Iványi Uram emberét. Zálogot is hordoztattam a sidóhoz. Mindazonáltal

magam vétkesítem magamat eziránt. Ha Isten úgy rendelte, csak tűrni kellene békességesen, az Isten gondviselése nagyobb lévén, az én elmém, ha fel nem éri a jó véget. Az elmúlt időkben is elég sok rosszat jövendöltem magamnak, aki be nem tölt. Most több panaszt nem írok, az eddig valót is sokallván. Szeretettel követem Kegyelmedet, ami nem fog benne tetszeni, tulajdonít-sa nagy megháborodásomnak.

A pecsét felszakasztására miként vigyázhassak, nem tudom, mert régtől fogva ilyen pecsét alatt hordják a Kegyelmed leveleit, akit én nem ösmerek. Én inkább csak ostyával pecsételek, de talán úgy meg sem adják a levelet.

A fazekasok minemű követ kérnek, itt hol keressek, nem is tudom, adatik még ottan alkalmatosság. Igen olcsónak mondják ők ottan, ím, németül feltettem a nevét. Dicséri Kereskényi a kályhákat, de még mázatlanok. Most más edényeken próbálgatják, a máz miként fog. Még a színes mázaknak próbája nem volt.

Nem is terhelném Prínyi Jánosné Asszonyom levele küldésével Kegyelmedet, csakhogy kívánságának eleget kell tennem.

Ha valahogy az erdődi dominiumtul elszakasztanák a malmokat, korcsmát és szántóföldeket, a többinek az örökéért sokat bár ne fizessen Kegyelmed, Szívem, mert éltünkben sem hozza ki együtt. A Majtény öröke nekem éppen nem tetszik, mert talán az Isten ostora az atyák bűnéért megszűnik a negyed íz után, s bízni engedheti, hanem a mostani zálogost,¹¹ ha másként meg lehetne gátolni, igen jó volna.

Bárcsak vagy 6 ló testszín sodrott selymet vetethetne még Kegyelmed, Édesem! Olyan formát, mint amineműt küldött, az nem sokra menne ugyan.

Kegyelmed rendelése szerint mi okon nem szállították a svábokat közönségesen, addig tanácskoztunk, Édesem, kérvén Eötvös Uramat, írásba tettem vele okait, s legkiváltképpen azért, nem kívántam a régieket¹² megbotránkoztatni, hogy ezek magukban el nem élhetnének. Úgy reménlem, a piac is feláll. Már is inkább kezdtek árulni holmit, sőt, bár Kegyelmed is, Szívem, biztatná őket, mert csak félnek még így is, hogy esztendőre kihányatnak. Sok jövedőléseket tesznek magok közt. Ha az idegenek mind itt, s a vidékbe eloszlanának, valóban nagy rövidségükre lenne ezeknek, mert szántás, fahordásba ezek segíthetik, s a mesterember még most egy hirtelen ezektől kaphat munkát.

Én tovább is, Szívem, csak azon vagyok, hogy az Andrásitul küldött svábokat is a magunk örökös jószágiba telepítsem, s mentül közelebb magunkhoz.

Ezek után Isten oltalmába ajánlom Kegyelmedet, Édesem, és maradok Kegyelmednek igaz hites társa

Károly, 21. Julii 1712.

Barkóczy Krisztina s.k.

P.S. Levelem küldése másnapra haladván, toldani kell leveletem: Ács Lőrinc miként búsul, hogy Kegyelmednek nem fog tetszeni a dolog. Leírja, miben

kellett foglalatoskodni, s a Kegyelmed parancsolatiba el nem járhatott. Kér azon, hagyjak békét már nekik, hadd legyen rajta. Igazán is írja, Édes Szívem, mert ugyancsak a szekerezést, s még a tavaszszántást is itt nagyrészt ők segítették, s most is lehetetlen szekerek nélkül lenni, máshunnét nem telik. Én megvallom, magam is elijedtem, mégcsak a hordást is hogy viszik végbe. Maga nem lesz sok, annyival inkább szántást, nyomtatást, hacsak az Úristen meg nem szán, s Kegyelmedet le nem hozza. Csak mindennapi szükséges élésrül is hogy kell provideálni, mert most egyszer mindent pínzen kell venni. A tavaszvetés, a szántás árát, vagy talán a [...] ¹³ sem adja meg.

Most pedig ezen svábok aratása s készétellel tartása, csak az Isten tudná, mennyire megyen. Nem semmi állapot, s a baja is felettébb való. Maguknak sincs, hogy majd a cséplésen, s egyéb munkásokkal ebéd vékával[?] s máskint contentáltathatnának, s ezért baj velek dolgoztatni. Dolog pedig annyi volna, hogy ki sem írhatnám egyhamar, s ha ezek nem jöttek volna is, csak lehetetlen lett volna. Vagy az aratást kellett volna résziben adni, vagy a kárvallást pínzért végeztetni, mert a magunkéval semmire sem mehetni. Amit vármegyén vágthatni, már egyébre nem fordíthatom, hanem a svábok szükségére hetelő szekereket, mert máskint csak hajlékot sem lehet szegényeknek magoktul csinálni. Csak Isten hozná Kegyelmedet, s lenne erőnk hozzá. Lenne köztök mesterember, hasznosak, de nem segíthetem őket. A salétromfőzőket Baktára akartam küldeni, s Olcsván megnézvén a földet, azt mondják, csak a maguk telekén is találnak arra való földet, s ott már megpróbáltatom velek. Most kész házakban hagytam szállani, tavasszal együttük rendbe, hadd keressenek most, amint lehet, maguknak.

1 a levél Éble Gábor másolata, eredetije hiányzik 2 a sváboknak 3 Esterházy Pál 4 Koháry István 5 a svábok 6 a másolatban „mienknek” áll, de ez értelmetlen 7 azaz Károlyiné szerint a betelepülő svábok nem mérték fel a rájuk váró nehézségeket, vakmerően kockáztattak 8 valószínűleg másolati hiba „odéb” helyett 9 Leutnant-ot 10 tarlóba 11 Bánffy Györgyöt (Vö. 395. sz. levél 4. jegyzet!) 12 ti. a régóta ott élő magyar jobbágyokat 13 olvashatatlan szó

369.

Nagykároly, 1712. július 24.¹

(MNL OL P 1507. 19. cs. III.)

Istentül minden jókat kívánok Kegyelmednek, Édesem!

Fiam Uram az estve megérkezők, minek előtte bővebb írásomat tehettem mind svábokrul s egyebekül. Most küldök Debrecenbe, csak rövideden kívánok írni, Édes Szívem.

Az órát, ki[t] mai napon presentált Fiam Uram, nagy szeretettel köszönöm, Édes Lelkem, hogy ily költsége között is el nem feledkezett, holott a sok zsembelődésért nem ajándékot vártam volna. Adja Isten szeretettel meg szolgálnom. Nem ösztövért bárány, hanem igenis kövér, amint az árát értem. Cseréptálhoz fakanál is jó lett volna.²

A marhákban mintegy 150-ig valót mondanak, hogy válnék felhajtani való,³ de most a harmincadját sem tehetném le, s aki nagyobb, az marha igen megolcsódván. Bárcsak eléb érthetném, a felhajtottakat mint adhatta Kegyelmed, Szívem. Kirül, ha jót értek, több parancsolatot nem is várnék, de egy kevésé tartózkodom.

Kölcsönpínzért, valahol elmém felgondolhatja, elküldök. Akiket Kegyelmed ismer, azokat jobbára mind próbáltam, az Asszonytul fel is vettem. Kevés reménség, míg a vármegye megadja. Azt a német nem várja, mindazáltal megpróbáltatom.

A svábokrul fogok írni egészlen, csak Andrási érkezzék. Minden órán várom. Rendelve el lesznek Kereskenyi rendelései,⁴ köztük való munkálkodása nekem igen tetszik. Szent-Iványi Uramat azért ne fárassza Kegyelmed, Édesem, mert ezeknek ökor kén, nem más ember. Igenis, Szívem, nemhogy kétségbe ejtenők, de erősen biztatom, aminthogy valamint s valahogy, ha csak 100 ökröt is, szerzek nekik. A nagyanyjok sem kívánta jobban gyarapítani, szántás-vetésre kapatni, mint én most, hogy káromba se legyen, s szánom is őket. Egészlen leírom aztán minden állapotjokat.

A köszvénynek, Szívem, ha mások hasznát tudták venni, Kegyelmed is vegye.⁵ Néha úgy el is éri az az embert, hogy haza kell menni bele.⁶ Annyival inkább, hogy haszontalan eddig való ottléte is, akin miként búsulok, ki sem írhatom.

Sváb, az Istenért, több nem kell, pap sem. Most írok az isteni szolgálatjuk módjárul is, amint feltettem,⁷ a jövő postán. Ha egy szekér könyvet küldött volna is Kegyelmed, Szívem, elnyughatnék most tőlem. Még a kert is nyugszik, miolta a svábok jöttek. Mindenütt magam jártam meg a fálukat s helyeket, telekeket s alkalmatosságukat megnézhvén, elszállítatom, de megint másként esik meg, amint a projectumba feltettem volt.

Ezzel maradok, Édesem, Kegyelmednek igaz hites társa

Károly, 24. Julii 1712.

Barkóczy Krisztina s.k.

P.S. Köszönöm, Édesem, Kegyelmed jókívánságát, hogy a tőrhetetlenségtül Isten oltalmazzon, de már szállást is szerzett nálam, hacsak ki nem tudhatom valamint.

A Palatinusnak⁸ a jószága, mint az assignatiójából kitetszik, csak negyedfél-ezer forinttal tartozik, talán ez idén nem is contentálnék többül.

Úgy látom, leveleinket nem veszi Kegyelmed, Szívem, mivel mikrül ír, mind inkább írtam már. Azoktul félek, a sok írást hiába teszem, ha kezéhez nem jut.

A lajtmant⁹ még be nem állítottuk, sem Ott Jánost. Úgy látszik, mindenik vágy rá. Úgy is gondolkozunk, két helyen valót a lajtman, és más két helyen valót Ott János igazgasson Kegyelmed hazajöveteléig. Próbáljuk, melyik lesz jobb, Kegyelmed annak adja aztán, aki jobban viseli magát.

1 a levél Éble Gábor másolata, eredetije hiányzik 2 az ironikus tartalmú mondattal Károlyiné arra utal, hogy az ajándékba kapott óra nálánál előkelőbb személyhez illik 3 értsd: kb. 150 marha lesz alkalmas eladásra 4 értsd: András végre fogja hajtani Kereskényi rendeleteit 5 az-az, Károlyi hagyja ott Pozsonyt, s menjen haza 6 miatta 7 elterveztem 8 Esterházy Pálnak 9 a hadnagyot

370.

Nagykároly, 1712. július 27.¹

(MNL OL P 1507. 19. cs. III.)

Édes Szívem!

Kegyelmed hosszas levelére minthogy csak rövideden válaszoltam, most ügyyel-bajjal üdöt vevén, kívántam bővebben írni. Azután is egy nap, úgymint 17. Julii költ levele is érkezvén, egyszerre válaszolok.

Elsőben is, az Klára Erdélybe menetelét az mi illeti, valóságos, nem kívántam volna ily sok ideig való távollétüket az új házasoknak, hogy annyival inkább szoktanak volna öszve, mivel tudom, egy ideig megint fog a Fiam Erdélybe kénni. De nekem sem említi mostan, hogy kívánná, semmi indulatját nem is látom. Hihető, azért is, sem kész tanult² lovai, sem hintaja, sem kocsisa, és így könnyen el fog múlhatni. Az ő Kegyelme információjából keveset tanulok, segítségével szintén annyit érek, egynéhány liniából álló írása Kegyelmednek, Szívem, többet teszen.

Az svábokat elszakítottam Csanálosra, Kaplyonba és Károlyba. Olcsvára is némely mesterembereket, úgy Majtényba a molnárokat.³ A falukon megjár- tam a helyeket magam, de a fa mindenütt szűk lévén, noha föld, rét egybütt is találtatott volna, kivált Teremen.⁴ Hozzá is egész szándékom vala szállítani, de marhátlan embernek felettéb való baj az erdőre nézve, egészen csak kime- ne tanácsbul. Legjobb Csomaköz, ott sok és bő pusztá telekeink [vannak] er- dő tövében, magyar nincs. A templom csak fedessék be, senki nem ellenkez- hetik. Kár sem lesz, mert pusztá, nem igen kell költöztetni a régieket, s mind egy sorban vannak a mi telkeink, s oly ellenkező possessorok sem bírnak ben-

ne. Földje jó, s rétje is elég. Egy részét éppen odaszállítom vala az Andrásival jötteknek, de éppen akkor érkezvén Kegyelmed egyik levele, Édesem, látom, több is jó, több bajomra s búmra. Mind jó lesz, csak ezeknek ne legyen kárukra, s magunknak is, mert ezek is míg felépülnek, odébb lesz még a[z], meg fogja Kegyelmed tapasztalni. Róluk már többet nem írok, hogy nem kell több, mert eleget írtam eddig. Házcsinálásra őket nem erőltetém, mert most a dolog ideje, a dologra szorgoztattam, hogy keressenek télire, mert sokan máris fogyatkoznak. Nem is semmi pínzen élni, szekérrel hordnak máris nekik kenyeret. Aki jó lelkiismeretű, jól adja, de az istentelen oly drágán ad nekik mindent. Aki rendetlen, rá vigyázatok, s büntetését veszi az olyan. Ők jó házat kívánnak csinálni, akinek most nincs ideje, hanem csak kalyibát csinálnak ősziig. Azt is a hátán hozza, ahol közel az erdő, a többinek magamnak kell vitetnem. S ha a dolog szűnik, földházat csinálnak télire, s tavasszal a jó házhoz fognak.

Csanálos egész contentumokra van, mészárosuk s korcsmájuk mindenütt, de én kíméltetném a pínzüket, hogy inkább ökröt vehetnének. Addig bajosan vehetem rá őket, míg magam nem adhatok. Beküldtem Máramarosba vásárolni ökröket nekik. Egyébrül is, ásó-, kapa-, vaseke-, szekérszerzés, mind az én bajom. Elvállik, mi lesz belőlük. Bírójok s rendjek már folyni kezdett. Születnek majd minden nap, halnak is, de csak a gyermekek inkább.

Mindennemű építést félben kell hagynom, csak lehetetlen szekereznem, míg a dologüdő nem szűnik. Még csak a búzámat is hogyan hordassam be, nem kis gond, mert teljességgel jobbágy nincs, aki segítsen.

Protectio nekik más formában kén, mert amint egynéhányan magyarázzák, majd jobbára passus sem adójokru, vagy inkább rájok szálló, s jövő-járó alkalmatlansá[gtól] ezzel meg nem menekedhetnek, az úton már általjöttek. Pedig olyan kén, mint szegény Hajzler adott volt [?]eknek. Még csak megszállani sem [tudnak], mert rajtok a vitézlő rend. Az, ha lehetne, bár hamar lenne, ezzel keveset érnek, úgy mondják.

Még teljességgel bizonyos benne nem vagyok, Andrásival jött-e bodnár, mert a többi közt kettő lévén, mindenik Szent-Iványi Uramhoz ment. Eleget marasztottam, de azzal álatta⁵ ő Kegyelme fogadta, némelyik pedig sírva ment el.

A Palatinus⁶ tisztjéhez most van oda emberem.

A huszti dolgon már túlvagyunk, mindazáltal az inspector nem ellenzi minden restantiák szedését, akik eddig gyűltek volt. Én ugyancsak Jeneitül kívánom, kitül oly reversalist vett Vatai, hogy minden nemesi szabadságát lekötötte. [?] 15 napra számot ad, s complanál mindeneket. Addig protestált, senki szolgálatjára magát ne kötelezhesse. Rajtok próbálnám, ha a taxába ökröket s teheneket vehetnék. Máskínt pínzt is küldtem, ha abban megcsala[t]koznám.

Nekem még sincs se ellett bijalom, se tehenem csak mi is,⁷ a majoroséknak is temporizálni kell. Minden mesterembernek teleket fogtak, úgy, ha a mesterség

nem találna succedálni, legyen miből élni. Bárcsak a kőműveseknek adhatnék dolgot. Téglát, meszet, s kivált jó fővenyet szállíttathatnék.

A Kegyelmed maga dolgai folyásához, Édes Szívem, én csak oly keveset bírom, mint a kövérséghez bíztam.⁸ Nem is hiszem, hasznos volna azért ott mulatozni. Csak Isten adná végét a dietának, s jöhetne haza, hamar látna dolgaihoz, s venné fel ember az idelétnek módját az időhöz képest, minthogy a consolatio igen vékony. Legyen úgy, mint Isten akarja!

A más állapotrul, ha lenne jól, nem bánám, ha Kegyelmed nem volt is munkás benne, csak lenne hasznosan, soha nem mondanék ellene. De én se így, se másképpen jóval csak nem biztathatom magamat. Elhittem, tudja Isten, hogy nem vagyunk érdemesek reá, azért nem adja meg a kívánságunkat. Csáki Zsigmond Uram részéről megválnak, mikor fogjuk letenni az 1000 forintot. Úgy hiszem, ami jövedelem volna, a földből is fölsánnák és elkölnének.

A fiát,⁹ Édesem, úgy ajándékozgatta Kegyelmed, félek rajta [?] anélkül marad.

Maróti levelét megküldöm. Sokszor írtam már, Édesem, hogy Kálóczit nem bocsáthatom Tolnaihoz a levelek hányására,¹⁰ mert pokolban sem kell ennyit írni, mint itt, akit egészen meg is úntam. Ónala nélkül pedig semmiképpen hozzá nem akar fogni.

Malomköveket csak nem vehetek eleget. Mind levelet, mind embert küldözgetek reájok. Amit vágnak is meg, beszakad, s még odaadják. Emberek sincs, aki vágja, majd sok malmaink elvesznek kő nélkül. Lövenberg pedig éppen nyughatatlan, Kegyelmed ígéretit előttem forgatván. Magam kárát sem nézvén, két pár küvem leszen, kit most Olcsvára szállítanak, csak odaigérem. De már a többiről ő Kegyelmedet, s úgy a többit megkövetem, de malmaimra készítettetek, ha lehet, mert igen nagy káromra vagyok, akik Kegyelmed ígéretiért praetendálnak, talán 5-6 esztendeig sem telnék ki. Meskó Uramnak is pínzen kellett vennem a pataki bányában, soha nem nyughatván a tisztje miatt.

Kereskényi énnem egész contentumomra vagyok, igen jól rendeli köztük a dolgokat. 1000 boldogtalan szent sem érne vele, mert ezek mindjárt megúnják, nem is szólhat az ember nekik. Pasitnai¹¹ mégis legboldogtalanabb, egybe sem férhetünk, úgy látom. A többit tudja Kegyelmed, erről tehet¹² ítéletet azokhoz képest. Kereskényi meg is szomorodott vala, hogy Andrásit följobb böcsülték, Szívem, feldicsekedett a tacska vele.¹³ Én addig meg sem jelenteném neki. Elég az, ha ő nem volna, annál is többet búsulnék miattok,¹⁴ csak ő vigasztal.

Az alabástromkő itt a Szilágybul való, elég van, jó is lesz, amint a stukatúrás mondja, de csak mustrának hozattam övele. Semmi baj, miolta itt [van], s megösmerekedett úgy a bécsi kertésszel is. De a rossz jágerrel újabb baj, mert a felesége nem felesége. A bécsi jáger, a mienk, kijelentette, s maga sem tagadja. Itt kívánna vele megesküdni, már pedig gyermekük is van. S az asszonynak is nincs-e ura, bizonytalan. Sürgeti a pater, de ők együtt laknak afelől.

A serfőzöt igen lopónak mondja Fekete János, melyre nézve az újakbul küldöttem be, próbálja azt is. Ennek most foly az ügye, meghagytam, jó biztonsági legyenek Fekete Jánosnak, mert ez mindeneket tagad. Elég az, öt köből árpából 16 és fél köből sert adott. Jót ugyan, de felét vagy ellopta legalább, vagy hova tette, mert így ki látott sert főzni.

De kurva az anyjok volna ezeknek,¹⁵ de a fazekasokkal van nagy bajom. Mit ír Porcsalmi, megláthatja Kegyelmed, Szívem. Most egyszer Kereskényi János tőlük akkor jól hagyta, de már meg felindultak. Bánnám pedig, mert jó munkásoknak mondják. Ha idehozathatnám, elhiszem, nem volna baj velük.

A szomorúság, Édes Szívem, minthogy a túrhetetlenségnek társa, igen közinkbe férközött. Fiam Uram pedig vékonyan vidámít, szokása szerint. A szegény kisasszonyokon is elég szánakozásom van, egymást éri bújok, káruk. Pali most is hogy járt, jól nem is tudom, a fabuláktul keveset értek.

A gálospetri cserérül írtam régen, Szívem, hogy egy teleket megcseréltem, szintén annyit érünk vele. De az az erdő nem alkalmas épületre, most gyarapodik, elpusztult volt. A munkácsi búzáról való újabb quietantiát Eötvös nyakába vettem.

Debreceni bíró uram levelét veszem, valamely dologról írt Kegyelmednek, igen-igen kér, recomendáljam Kegyelmed előtt dolgát. Elhiszem, nem kívánja Kegyelmedet kálvinistává tenni, azért helyes kérését szeretettel recomendálom, Édesem. Félek, ha felbomlik a debreceni barátság, ha meghallják a protectionak folyásából, hogy Kegyelmed intentiója az, itten gyarapodjék az igaz hit.

Ezek, Szívem, még jobb imádkozók, mint dolgozók. Ha búsulok is dolgozkon, megint vigasztalódom, hogy már egész gyülekezettel vagyunk, alig férnek a templomba az ittvalók is. Mindkét misén elég van. Bezzeg lesz Kegyelmed jövődöléseként kinek járni már a processiót.

Elfelejtettem megírni, elfoglalták¹⁶ a paraszniai jobbágyunkat, kit Sulyok adott, császár számára. Uraiék is az ily hit [...],¹⁷ mihent férjhez ment az asszony.

Ezzel Istennek ajánlom Kegyelmedet, Édes Lelkem, és maradok Kegyelmednek igaz hites társa

Károly, 27. Julii 1712.

Barkóczy Krisztina s.k.

1 a levél Éble Gábor másolata, eredetije hiányzik 2 betanított 3 a másoló lapszéli megjegyzése: „A svábok első elhelyzése!” 4 a másoló lapszéli megjegyzése: „Mezőterem” 5 áltatta 6 Esterházy Pál 7 semmi sem 8 a másoló lapszéli megjegyzése: „Ebből következik, hogy Barkóczy Krisztina nem volt kövér asszony!” Éble azonban téved, mert Károlyné, legalább is csaknem egy évtizeddel később, kolozsvári gyógykezelése idején „veres, testes” emberként írt magáról, aki a kövérség miatt fullad. (1721. május 2. és június 16.) 9 vejét 10 keresésére 11 Pazitnai 12 a másolatban olvasati hiba miatt: tehát 13 a másolatban olvasati hiba miatt: vette 14 a svábok miatt 15 a másoló lapszéli megjegyzése: „Itt nagyon haragudhatott a jó asszony!” 16 vsz. elírás, elfogták helyett 17 vsz. kimaradt egy rész a levélből

371.
Nagykároly, 1712. augusztus 5.

(MNL OL P 398. No. 37 070.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Tekéntetes és Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel íram. Posony.

Istenről minden jókot kívánok Kegyelmednek, Szívem!

Tegnap menvén el *Szent-Iványi Uram*, mai napon hozák mind nekem, s úgy ő kegyelmének *Kegyelmed* két rendbeli leveleit, 28 és 30-dik Julii költek. Mint-hogy válaszok, újobban válaszolni reájok nem szükséges, azon kívül is *Szent-Iványi Uram Kegyelmedet* mindenekrül, úgy hiszem, kedve szerint tudta tudósítani.

Az marhákat *Szent-Iványi Uram* nem mondja oly slejteseknek[!], sőt, hozzájuk képest jó árával biztat. Edig arul s egyebekrül is, nem kétlem, vette *Kegyelmed* az ő kegyelme tudósítását.

Ha az *Úristen* azt a gratiáját adná, hogy se egyen, se máson törődni ne tudnék, hanem mint azok a szerzetesek, akik az *Isten* gondviselésérül neveztetnek, csupán ara hagyhatnám magamot, részszerint boldognak tartanám magamot. Vagy bárcsak belső gyötrellemmel is tudnám elrejteni, de az tüllem megvontván, méltó büntetésem az, hogy ki kel ontanom a belső indulatimot, azután megkönnyűdöm, s azzal tízanyi lesz utánna.

Azt én jól tudom, hogy másoknak az bolondságnak tetszik, s fel sem veszik elméjekre annak nagy szorongatását, s szánakozásra sem indulnak, hanem ha valaki vagy hasonló szenvedésekkel ostromoltatot volna, vagy jól elképeztén, általértené súlyosságát. Úgyis *Isten* ostora az, mikor senki nincs szánója az embernek nyomorúságában, hanem csak kordélynak¹ vélik, el is kel viselni, míg *Isten* által nem viszi a nyugalomra számkivetet állapotjokbul maga híveit.

Az lábában való fluxuson, nem tudom, mit tud nevetni *Kegyelmed*, vagy mi magyarázatját gondolta, mert énnekem aféle eszembe sem jutot. Most sem értem jól, hanem hogy lába, keze ellankadását írta, hirtelen az guttaütésnek jeleitül ijedtem volt meg, vagy más veszedelmes nyavalyátul, ezer s meg ezerféle lévén a veszedelem.

Az huszti dominium resignatiójáru már írtam *Kegyelmednek*. Erősnek írtam volt, hogy már nem szükség a recognitio, mivel úgy ítéltam. Hanem újobban írok, küldje meg, s elküldöm.

Az hiúzbéllést a tájba² igen sürgettem, de régtül fogva tudósításom nem jüvén iránta, bizony meg is feledkeztem rulla. Semmi bizonyost nem is tudhatni, mennél hamarab végére megyek.

Ezek után Isten oltalmába ajánlván *Kegyelmedet*, maradok *Kegyelmednek*,
Édesem, igaz hites társa
Károly, 5. *Augusti* 1712. Barkóczy Krisztina m.p.

Az pestis terjed Erdélybe, Kolosvárhoz a legközelebb való faluba is belépet, írja
Vízaknai.

1 A lap alján Éble Gábor megjegyzése: „Kordély = tréfabeszéd”. Pontosabb értelmezése itt: hi-
áavalóság. 2 akkoriban

372.
Nagykároly, 1712. augusztus 10.

(MNL OL P 398. No. 37 072.)

[Külső címzés más kézzel:] À Monsieur, Monsieur le Conte[!] Alexander à Ká-
rolyi, à mon tres cher Conte[!] presentement. À Vienne.¹

Édes Szívem!

Isten ő *Szent* Felsége kegyelmességéből holnap Újhely felé akarok indulni.
Az ájtatosságtul-é vagy inkább a bajból akarok kimenekedni s kevés pihenést
venni, el sem hitetvén magammal, hogy *Kegyelmedet*[!] visszajövetelemig meg-
érkezzék. De ha úgy lenne is, tudom, nem sajnálja. Kordát itthagynom gazdának,
még ugyan Leleszre van, maga dolgában.

 Az svábokrul Kereskényinek hattam, írjon *Kegyelmednek*.

 Az pestis Dés s Kolosvár táján terjed, sok falukba ben van. A Szilágyba pe-
dig a marha betegedése s dögi kezdődöt, melyre nézve nem tanácsos a sőrét
tartani. *Szent-Iványi Uram* idejövetelét sürgetem, s mennél hamarébb megindí-
tatom. *Kegyelmed* válasza is talán azalat megérkezik az lovak iránt, amit fel kel
indítani, együt indíthassák.

 Aszonyom Anyám válaszát Kohári *Uramnak* elküldöttem. Minemű cédu-
lácskát írt ő *Nagysága*, ím elküldöttem, ara nézve fel sem szakasztottam a levelet.

 Grabaricsnak se híre, se pora. Kereskényi János is odavan, nem tudom, ho-
va késnek.

 Talán Isten *Kegyelmedet* is már meghozza. Nem ítéltém az idevaló dolgok-
rul szükségesnek írni, azon kívül sem álhatna egyébbül panasznál, amely tu-
dom, [nem] kedves. Sőt arul is szeretettel követem *Kegyelmedet*, Édesem, ami-
vel edig búsítottam. Isten *Kegyelmedet* hazahozván, akkor fogja tapasztalni az
ittvaló állapotot.

Éppen most fizetek a sváb munkásoknak, de szűk pénzhez képest magyarokat veszek elő. Felette drágások, s a munkájok igen lassú.

Édes Lelkem, szegény *Perényi Mihálynak* írhatom nagy boldogtalanságát. Éjel-napal őrizni kellett az elmúlt napokba, hogy magát meg ne ölje, vagy a német táborra, aki is majd egy jó puskalövésnyire volt oda, ahol akkor volt, közikbe ne menjen oda. Mert ment volna, hogy magát megölesse. Irtóztató állapoti vannak, ha az *Isten* rajta nem könyörül, vége lesz most nem sokára dolgának, nem csak testi, hanem lelki képen is, ha az *Isten* bűnül tulajdonítja dolgait, kétségbeesésben van dolga.

Levelém írása alatt jut eszembe, talán ezen levelém *Kegyelmedet* nem is éri ottan, már had menjen Kohári *Uram* levelével edgyüt.

Ezzel maradok, Édes Lelkem, *Kegyelmednek* igaz hites társa
Károly, 10. *Augusti* 1712. *Barkóczy Krisztina* m.p.

Ha kocsist valahol az úton talál *Kegyelmed*, *Szívem*, legyen rajta, mert a svábok közt nincsen ara való. Kristóffal felbomlot a barátság, nincs most annyi, Lelkem, hogy fizetésért eljűjön Újhelyig, semminémű fizetésemért.

1 *Uramnak*, Gróf Károlyi Sándor Úrnak, az én igen kedves Grófomnak adassék. Bécsbe.

373.

Kisvárda, 1712. augusztus 12.

(MNL OL P 398. No. 37 074.)

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, *Szívem*!

Tegnapi napon Károlybul kiindultam *Isten kegyelmességébül*, egész compániástul. Csak ki kelle jünöm szándékomnál eléb is, mert aval érte volna meg a cseléd, ha fél esztendőre jöttem volna el, annyi szüksége érkezet. Vállajon akartam hálni, s hát ot is 3 compania német van. Csak megszállék osztán a csonálosi réteken, noha nagy villám[*l*]ás, dörgés s menykűesés is vala, de igen kevés esővel elkerülte. S odahozák *Kegyelmed* két rendbeli, 4. *Augusti* írot leveleit Kohári *Uraméval* együt. A csanálosiak is kijüvén, a bíró kötelességét megmutata. Kérdezte, kívántatik-é écakára strása, s forgolódtak körülöttünk.

Már, Édes *Szívem*, a sváb históriának véget vetek, azt is bánom, amennyit búsítottam *Kegyelmedet* véle. Amit írok rullok, ne vélje panaszolkodásnak. Minthogy ugyancsak végének kel lenni már *Kegyelmed* írása szerint a dietának, reménlem, *Isten* *Kegyelmedet* is közinkbe hozza rövid időn, azért nem is

szükség sokat írnom. Elhiszem, ezen levelemre való dispositiójánál eléb elhozza *Isten Kegyelmedet*, s mindenekezt közölhetni.

Hanem Kereskényinek írt levelébül értem, az jövendő sváboknak Majtinba s Erdődre való szállítását parancsolja *Kegyelmed*. Ójon *Isten, Kegyelmed* rendelését bontogatnám, de látom, még akkor *Szent-Iványi Uram* informatióját nem vette volt *Kegyelmed*, ő *kegyelme* pedig felett[e] approbálta Csomaközre szállítani az egész csoportot, Grabaricsal jövőköt. S elhiszem, *Kegyelmed* is megnyugszik rajta, azért csak odaszállítom. Hanem mintegy 30 csakugyan nem akar Erdődön kívül másut megmaradni, kirül *Szent-Iványi Uram* írt vala is *Kegyelmednek*, s *Kegyelmed* hazajövetelég már ellesznek, s ha ugyancsak tetszik *Kegyelmednek*, azokat odabocsáthatjuk.

Valóságos, jó életrevalók vannak köztök, s azok dolgoznak is, de sokan csak nebelgenek. Magok panaszkodnak a többiek, s rossz szándékokot vélik. Én ugyan megparancsoltam, az telekekre költözni hova hamarébb, kénszerítsék őket Károlyba, kivált, aki nem dolgozik senkinek. De, Édes Szívem, hogy most a jó házakra kénszerítsük, lehetetlen, mert azt nagy öreg téglákkal, kiknek a sárját ökörel is nyomtathatni akarják, vélek csináltatni, s őszre kelve, meg nem száradna, s el sem készülhetne. Cséplés, tengeribúzaszedés, szőlőkapállás is még most, s legkivált a szántás, idejébe vagy, had foglalatoskodjanak azokba. S beteg is igen sok köztök, halnak is most nagyobb mértékbe a gazdák is, s nem érkezik egy része csak a földházakra is, kivált a betegek miá. Igenis, jó lesz osztán afélit¹ a Somosbul is segíteni annak idejébe. Ha *Isten Kegyelmedet* meghozza, én tudom, tetszeni fog ezen rendelésünk, csak beszélhessünk edgyüt.

Az szökőkbe egy csoportot visszahoztak, a magyistrátussoknak meghattam, ők lássák meg, mit érdemelnek, legyen büntetések. *Szent-Iványi Uram* tetszése volt, hogy magokkal láttassuk meg. Megválnak, mit ítélnék. Mindenféle eleitül fogva jár a cursus ispán uraméktól a szökők iránt. Meg van határozva, medig járjanak széjjel dologra, s azok is bírójok hírével s cédulájával, azon túl behozzák, ahol találják.

Diószegen nem compariáltatot, hogy ezek féle volna, hanem Kronczfeld *Uram* küldöt magá 8 bokrot. Úgy mondják, Székelyhídon van, de requisitiómra vizsgálérték. Bizony, Édesem, nagy gondviselés kel reá, eleintén job közel egymáshoz. Már ha ennyi költségünkbe tölt, ne szökdössék, könyeb közel reájok vigyázni.

Szent-Iványi Uramot siettetem hozzám júni, mert most értem, a marha dögi más helyeken is kezdetet. Csak még, ha indítják a sörét, talán eladhatni, noha 35 talléron nem hiszem, csak mi nyereségünk is legyen. *Szent-Iványi Uram* 45 tallérral biztatot vagy legaláb 40-nel, ő *kegyelme* látta pedig. Eperjesre akart menni, de talán nem is bocsátják be a pestisre nézve. Dés táján 18 faluba van, Bánya környékén is mondnak, de az még nem bizonyos előttem. Rajta az *Isten* ítéleti ezen boldogtalan nemzetem.

Károlybul is írtam, Szívem, *Kegyelmed*[nek], hogy Debrecen felé küldjék, ezt Kassa felé küldöm.

Engem, Édes Szívem, vígan nehéz találni, hacsak valamely igen jó consolatióra való hírem eléb nem jű a közönséges dolgokrul, kit már nem is emlegetnek. Elhiszem azért, hogy nem reménlenek semmit. A magános állapot felejthetőb, hanem ha most dupláson megtalálnám nyerni a békkességes tűrésnek lelkét, úgy még lehetne a szerencsétlen állapotba is vígan lenni, de, Szívem, most ezt nem a magunk dolgáruul írom. Mindazáltal csak *Isten* hozza *Kegyelmedet*, mind jó lesz, hiszem *Istent*.

Elégé bánom, hogy edig is se ökör, se tehén, se kecskével nem segíthettem a nyavalyás svábokot. Az emberem rozszaságának is tulajdonítom késedelmességét rész szerint. Én csak úgy hiszem, magok^{nak} is job kedvek lenne iparkodni vagy szerzeni ökröt, akitül lehetne, azután.

Ezek után *Isten* oltalmába ajánlom *Kegyelmedet*, Édesem, *Kegyelmed*[nek] igaz hites társa
Kisvárdá, 12. *Augusti* 1712. Barkóczy Krisztina m.p.

1 az olyat

374.

Nagykároly, 1712. augusztus 18.

(MNL OL P 398. No. 37 076.)

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Édesem!

Én mai napon megérkezvén újhelyi utambul, *Kegyelmed* három rendbeli levelét találtam itt, egyik 7., másik 9., harmadik 11. *Augusti* költ. Melybül, Szívem, minthogy semmi vigasztalásra valót nem vehetek, s itt is hasonlóra jöttem, mit írni nem is tudok, mert jót semmit nem írhatok, nyomorúságnál, bajnál, búnál és sok fogyatkozásnál egyéb nem lévén. Describálni s azzal terhelni már nem is akarom. Utazásomba való bajaimrul sem illik panaszkodnom, mert ismerem az *Úristen* méltó büntetésének, hogy se kin, se ben nyugodalmom ne legyen.

Az marha eladását értem. E[zt] tudva, itt ezelőt jobban eladhattuk volna. Így, úgy hiszem, nem csak nyereségünk nincs, de kárunk let benne. *Isten* akarja, had legyen. *Szent-Iványi Uramat* kértem igen, jűjön hozzám, mert már az itt valóval is mitévő legyek, nem tudom. Az marha dögi már sok helyeken elkezdődöt, sőt juh, kecske s lovak is betegesznek sok helyeken, úgy mondják. Ara nézve nem reménlhetni már itten is eladásokot, s egyéb szándékomba is

mind megcsalattam. Ígíri hozám jövetelit nemsokára, ha mit felgondolhatnánk mind egy, s mind más károknak eltávoztatásába, ő *kegyelmével* is közölvén, azon leszek, s igyekezem.

Az pestis nincs annyira, mint az híre van, jóllehet Zemlyin¹ vármegyébe néholt vagyon. A német parancsolatjából a határbul sem bocsátatnak ki az oly helységbeliek, s ha ki pestisbe nem, éhel is meghal, úgy hallom. Ha berekeszthetik a halált, nagy mesterség lészen. Erdélybe nagyob mértékbe van, sőt Kolosvárt is elkezdődöt most, úgy értettem. Lesz bajunk miatta, mert minden járás-kelés erőssen tiltatik csak máris, s ha jobban terjed, tudom, nem kicsiny bajunk lesz miattok. Nehezen él pedig, akinek nincs, ha széjjel nem járt.

Nem kevésbé bánom az átkozot sidót, akor tájba Vatai által elége sürgetem a hiúzbéllés iránt, s azután megfeledkeztem rulla. Most már rájok írván Lengyelországba, írja, hogy vagyon a commendans parancsolatjából. Itten pedig imár oly szoros parancsolat jár, hogy se onnat ide, se innét oda semmine-mű szín alat ne járjanak. Ha az nem volna, más sidót is talán lehetne beküldeni. Tiszta szível igyekeztem, de bizony úgy elfelejtettem azután, mintha nem is hallottam volna. *Szent-Iványi*, ha eljű, s valami módot találunk, azon leszek.

Az könyveket meghozták, de a pínzt nem. Ha kezembe kerülne, azonnal a regementnek kellene küldenem, mert valamig a hajdúvárosiakon nem vehetek, semmiképen nem contentálhatom.

Az hercegnek bajos lesz ere a földre jűni, mert az óra nem tölt reá, itt is elkezdődhetik.

Nagy Gábor is szintén nállam van, csak nem vehete a kassaiakon,² jóllehet biztat az interessel rövid időn. Mindennapi költségemre kívántam volna felvennem, de már meghattam, ha kézhez veheti, csak adja az Pálfi *Uram* adósságába, minthogy az is sürgeti, s böcsületibe jár az embernek. Abbul mind a kétezer ki nem telik ugyan, s mind a kettőt kéri.

Az ökröket elég olcsón vették volna Máramarosba, 14, 15 és 16 forinton mondják, noha az okos Szodorai nem írja. De csak 30[-at] vet, s nem talál többet, azt írja. Megpróbálom újobban valaki által.

Az 500 köből lisztbe nehezen telhetik valami. Megjártattam Tokajba is, de nincsen. Budáruul szállítanak a hadak számára is.

Az szigeti jószágot nem bírjuk, semmi parancsolat nem érkezvén. Nem resignáltatot, aminthogy a husztinak is a neve volt, de hasznát csak nem engedték venni.

Jeneit *Szent-Iványi Uram* tanácsából is nem fogatják most meg, mert számadásának aval vetne ellent, ha pedig az övébül nem lesz, egy pínzig odalesz minden pretensiónk. Hanem azon általesvén, azután vegye el jutalmát gonoszságának.

Prínyi *Palkónak*, noha itt is van vitája a német miá, de én a Berínyivel való dolgáruul írtam vala, ki *Kegyelmed* előtt nyilván volt.

Az Isten hozná le már Montecuculit, változnék az uraság, talán többet érnénk véle.

Én csak attul féltem *Kegyelmedet*, Édesem, töb urakkal, hogy *Szent Mihály* nap is ot éri, szen[t] politiával ot tartóztatják, ha mások eloszlanak is.

Ha meg lehetne it maradnom, a vetés kedvéért itt vesződném, s ha pedig csak nem lehet, Fiam *Uram* Erdélybe menvén, Korda nyakába hagyom a sok kenyérevőt, s pihenni Salánkra megyek.

Én megírtam a levelet az útba, s hazajüvén, most veszem észre, hogy visszahoztam. Im, azt is, Szívem, egy alkalmatossággal küldöm és maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Károly, 18. *Augusti* 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

1 Zemplén 2 ti. a nekik kölcsönzött pénzt

375.

Nagykároly, 1712. augusztus 20.

(MNL OL P 398. No. 37 078.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Tekéntetes és Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Posony.

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Szívem!

Noha tegnap írtam, Szívem, *Kegyelmednek*, mindazáltal most vevén 14. *Augusti* költ levelét szeretettel, s épen most vagyon Debrecenbe alkalmatosság, akartam ezen levelemet is újobban látogatására bocsátanom. Kívánom, találja jó egészségbe, Édesem, *Kegyelmedet*.

Mi tűrhető egészségbe vagyunk, hanem magam csak nem alhatom, abban nem szintén jól vagyok mindenkor.

Fiam *Uram* cselédgyi Alparétra érkeztek nagy kerengéssel a pestis miá. Már nem tudom, maga is Fiam *Uram* resolválja-é magát a bemenetelre. Ha elmegyen, úgyis it fogom hagyatni Klárát.

Szent-Iványi Uram mégsem jöt el. Kétrendbeli levelét, kit *Kegyelmed* írt, it tartóztatam, még újobban érte küldök. Reménlem, megcselekszi, belétekint it levő dolgokba. Máskint ember nélkül lehetetlen, úgy látom, itten semmibe előmenni, a fáradság, gond csak haszontalan.

Becsei szintén most jöve hozzám. Példálódzám előtte az leánya iránt, tovább is megpróbálom. Azt ugyan jelenti, hogy falun nem fogja tartani, valahova adja.

Az Fiam s leányom alázatosan vevén *Kegyelmed* köszöntését, ajánlják atyai gratiájában s szeretetibe magokat *Kegyelmednek*.

Aszonyom Anyám Salánkra fog költözni e jövő héten.

Ezek után ajánlom *Isten* oltalmába *Kegyelmedet*, Édes Szívem, magamot pedig igaz szeretetibe, maradván *Kegyelmednek* igaz hites társa
Károly, 20. *Augusti* 1712. Barkóczy Krisztina m.p.

Az máramorosi vöt ökrökről Korda informált volt, s máskint van, mert megdrágódván, 18, 19 és 20 forintokon jár. S ezek is majd olyanformán vetettek, s többet venni azért nem mertek. De mégis jobb itt, mint mesze, s harmincadolni tölle. Csak a dögi meg ne gátolja.

376.

Nagykároly, 1712. augusztus 26.

(MNL OL P 398. No. 37 079.)

Édes Szívem!

Kegyelmed 18. *Augusti* költ levelét szeretettel, mindazonáltal valóba keserves szívvel vettem tegnapi napon estve. Ezen dietának haszontalan késleltetését könnyű általlátni, amint ezelőt írot levelembé is emlékeztem rulla, mitül félek. Már, Édes Szívem, el is hitettem magammal, hogy derék télig *Kegyelmed* onnat le nem jöhet, s mások is. Akit akarnak, nem mondhatom véletlen veszélynek, mert gondolkoztam sokszor afélékrül, mindazonáltal nem utolsó *Isten* ítéleti ez is.

Megvallom, Édesem, oly nagy lelki háborúsággal vagyok, hogy ki sem írhatom. Mert ezen elmúlt üdőnek kezdetiben ennél nagyob szorongatásokban is voltam, mivel életem s gyermekim veszedelembé forgott, ami kevesem volt, mind külső, belső javaim hajszálon függöt, óránként vártam mindenemtül való megfosztatásomat. De ugyan a belső vigasztalásokat egészen el nem rekesztette az *Úristen* tüllem maga irgalmasságábul. De mostan csak az *Isten* [a] megmondhatója bánatomnak, úgyhogy még az éjeli álmom sincsen. A békességés tűrés volna egyedül ebben az orvosság, de ara való gratiát is elvesztvén, vagy érdemetlenné tevén magamot annak megnyerésére, az is távul lévén tüllem, elég boldogtalanul vagyok.

Elvégeztem vala magamba, hogy az it való alkalmatlanságokrul ne írjak, s azzal *Kegyelmedet* ne terheljem, gondolván azt, *Isten* hazahozván, tapasztalni fogja. De már nem remélhetvén oly hamar, kéntelenítetem azokrul voltaképen csak rövideden tudósítani.

Maga is elképezheti *Kegyelmed*, Édesem, itten mennyin vannak, kiket, reménlően *Kegyelmed* hazajövetelit, igyekeztem úgy providiálni, hogy amennyibe lehet, keveseb fogyatkozás legyen mindenekbe. Aminthogy annyi gondoskodással vesződtem itten, hogy ki sem győzném írni, noha annak is kevés sikere volt, nem csak egészségem s életem romlásával, de sok lelke sérelmével kellett ezen felfordult rendetlenek közt bajlódnom, s kivált a külső dolgokat folytatnom. Már egyebet nem tudok tenni, hanem *Szent-Iványi Urammal* valamint lehet, rendbe vetetem s Kordára hagyom, s magam csak elmegyek egy ideig, Édes Szívem, mert éppen nincsen csendességem köztök. Bizonyoságot tehetnek rullók mind, akik körülöttem vannak.

Hanem, Édesem, hova hamaréb tudósítson *Kegyelmed*, mitévők legyünk a sok kenyérevőkkel. Még edig mind meglehetet, mert a *Kegyelmed* vet borát s búzáját bőven ették-itták, de már annak vége lévén, nem tudom, hogy lesz. Ezek pedig semmi fogyatkozást nem akarnak látni. Valami tavaszunk¹ volt, úgy gondolkozzék *Kegyelmed*, nagyob részint a magvát sem adta meg. Abrakot s konyhára való élést, kenyéren kívül – s hús is lesz, míg az ugoccai vágóba tart – egyebet, mind pínzen kel venni. Bizony, [ha] pínz elég volna is, nem hiszem, tudnának a körülöttem valók providiálni, mert az nem is kicsiny gond. Hát az nagyob, hogy nincs pínz is. A száz disznón kívül, lábom el nem kelvén, feleset verettem volt le, mégis úgy látom, pínzes szalonára szorulok, ha tovább is így lesz, mint edig költöttünk.

Ím, azért az itt való cselédnek számát elküldöttem, mit lehetne ezekbe elbocsátani, álljon *Kegyelmed* szabadságába, Édesem. Lovász s kocsis s többi, azok nélkül nem lehetni. A trombitásokkal újonnan megszegődtem ugyan, mint-hogy magokat jól viselték, de már úgy látom, mind azt, s mind mást el kel fejtenünk, mert az *Isten* ostora mindenfelől rajtunk. Nem épülést, hanem nap-
rul napra pusztulást reménlhetünk, s ha *Kegyelmed* is ugyancsak odakölt kéte-
lenül,² csak úgy nyújtózzunk it, amint lehet. Legkivált a sok lútul félek. Fel sem lelem elmém-mel, hogy tartsuk. Mindenekrül, Szívem, hova hamaréb elvárom *Kegyelmed* dispositióját. *Szent-Iványi* elérkeztén, akkor kívánom *Kegyelmedet* mindenekrül tudósítani, mert én csak nem várom már egy ideig *Kegyelmedet*. Csak az *Úristen* adjon békességes tűrést a mindenféle nyomorúságokba.

Az ökrököt hajthatják-é, *Szent-Iványi* tanácsát várnám. Mi haszna, ha olyan ócsó, hát a harmincadot honnét adjuk meg?

Kordának mi kérése van Tunyog iránt, nem is értem jól. Könnyeb neki, ha én recommendálok, ha helyes, recommendálok is, Édesem.

Az munkácsi búzárul kívánságunk szerint van a quietantia, amint Ötvös *Uram* tul érttettem, de most sincs ithon, s még kezemhez nem keríthettem. De, Szívem, ahoz én bizony nem bízom, mert ők a német commissariustul kívánnának quietantiát, hogy percipiálta, s attul pedig nem lehet. Megpróbálok ezzel is, ha haszna nem lesz is.

Az egri káptalanba, azt mondja a notarius, a kívánt leveleket nem találta. Ha keresné is máskint, a familiárul nem is leli fel, hacsak a falu neve nem lesz. De ugyancsak azt mondja, hogy nincs is ottan, hanem a szakmári korcsmárul való-
kot ot hatta volt szegény Prínyi Pál, s azt ideküldték. Leleszt *Szent-Iványi Uram*
vállalta fel, maga hoz választ, úgy hiszem.

Ács Lőrinc serínységét megláthatja *Kegyelmed*, *Szívem*, levelébül, a svábok
iránt. Az itvalókkal csak nyomába sem eredhettek. *Szent-Iványi* is fogatot meg
bennek, Pálócra küldte. A Kosovicsé is úgy szökik, úgy mondják, azokat pedig,
úgy hallom, étellel is tartják, keveseb lévén.

A barátal a kis német pap majd megverekedet. Már egynéhányszor van
dolgom miattok, de mégis azt nevettem is néha, mert tűrhető a szeretetem
mindenikhez.

Ezzel maradok, *Szívem*, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Károly, 26. *Augusti* 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

1 tavaszi vetésünk 2 kénytelen ott költekezni

377.

Nagykároly, 1712. augusztus 28.

(MNL OL P 398. No. 37 080.)

[Külső címzés:] Az én kedves *Uramnak*, *Tekéntetes és Nagyságos Károlyi*
Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Poson.

[Külső feljegyzés:] Varasdi Kovács Mihálynét vette el Margitán, holnap fog la-
kodalmoskodni.

Istentül minden jókot kívánok, *Édesem*, *Kegyelmednek*!

Ezen órán veszem, *Édesem*, *Kegyelmed* 21. *Augusti* írot levelét. Az ot való
tartóztatást régen általlátván, írtam volt is rulla. Úgy látom, azon levelemet nem
vette *Kegyelmed*. Bárcsak tudnám, ha megadják-é a leveleket, vagy az is ezután
megtartóztatik.

Igazán, az *Isten* mintha a szívembe megjelentette volna a következő go-
noszt, soha nem örülhetek a kezdetin való dücsösségnek, amint *Pater Selendi*
Uram, örömet akarván indítani, volt válasza. Keserves állapot, ok nélkül így
bánni az emberekkel. Mindazáltal *Isten* ostora, s el kel szenvedni. Elég pél-
dánk van, nem csak *Apafi*,¹ hanem mások is. Adja *Isten*, ne legyen úgy, de én
attul félek.

Hanem, Édes Szívem, az élő Istenért, hagyjunk békét mindennek, mert az Istennek oly büntetése van rajtunk, aki még edig nem volt. S rendelje úgy *Kegyelmed* dolgait itten, hogy lehessen élnünk úgy, amint, mert *Kegyelmed* nélkül én ezen pusztá jószágbul el sem tudok élni ennyi cselédel, nemhogy az adóságbul való kifeslést reménlhetném. S *Kegyelmedet* látni maga házánál, ítéletem szerint nem hamar reménlhetem, hacsak az Úristen szokot irgalmasságából meg nem változtatja. Emberbe egy csepet sem bízom, csak az Úristen maga *Szent* Lelkét adja a békességes tűrésre. Emlékezhetik most *Kegyelmed* Munkácson levő szovamra, sírásomra, Édes Szívem.

Az fraj² ot maradhat, Klárának akartam, de akit ráköltének, inkább más szükségemre fordítanám.

Posztó, hogy nem kén, igenis kellene, mert ruházatjokrul eleget gondolkozom, de tudom, Szívem, hogy kölcsönpínzel lenne, azért kérem, azal is ne szaporítsa a bajt, amint lehet, úgy legyen. Csak azon kérem tovább is, hogy a roszt felét forgatván, ahoz alkalmaztassuk magunkat. S azelőt is ahoz volt volna kedvem énnekem, öröké gondolkoztam afélérül.

A Perinyi Aszonyok fiokért nyughatatlankodnak, a pínzel kínálnak, de én azt is látva hiszem, hogy meglegyen. Ők úgy mondják, *Kegyelmed* írta volna, a gratiájok, hogy megvan.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hitest társa

Károly, 28. Augusti 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

Szent-Iványi mégsem jöt el, Kereskényit a hideg leli, úgy töb cselédet is. Magamnak Klárával, Ferussal egészségem volna, *Isten* jóvöltábul. Ferust vőfélynek híjta Nagy Gábor. Elígérkeztem magam is, de hogy vihessem végbe, azon gondolkozom. Mód nélkül szerelmes az a Nagy Gábor, sokáig halasztotta, s valóba hozzákezdte.

Szölös táján 9 máriáson elmegyen egy kűsó, s úgy sem kaphatni. Magam is megfogyatkozom nemsokára. Fiam *Uramat* is a hideg borzasztotta már hat nap. Szolgái eljöttek, be akar menni. Az pestis elhatalmazott Erdélybe, Kolosvár táján s a Szamos mellett. Irinyinek is két cselédjén volt mostanság pestis, de csak tályog lesz a neve, ha töb nem lesz.

1 Utalás arra, hogy II. Apafi Mihályt 1701-ben lemondatták a fejedelemségről, s ettől kezdve Erdélyt a Bécsből irányított Gubernium kormányozta. 2 Frau

378.
Debrecen, 1712. szeptember 6.

(MNL OL P 398. No. 37 081.)

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Édes Szívem!

Mind ezideig sem érkezvén *Szent-Iványi Uram*, elég hátramaradásom eset. Nem is tudom mire vélni, mert erőssen ajánlotta magát. Érte küldtem, de meg nem érkezék a szolgám. El kelle indulnom kelletlen is, ígíretem szerint a lakadalomra.¹ Fiam *Uram* is barátságért eljőve, hideglelősen is.

Szintén elindulásomkor vettem *Erős Gábor* levelét. Értvén, hogy a szakmári harmincad elromlanék, hanem csak filiája lenne másnak, igen-igen kért, s én is kérem *Kegyelmedet*, ha lehetne neki ebben szolgálni, hogy azon harmincadot elnyerhetné, akinek *Szakmár* filiája leszen. Ajánlja magát erőssen, maga írt *Kegyelmednek* bővebben. Úgy látom, ha illendő discretizálással menne is végbe, kész lenne reá. Cambium által módot keresne a letételébe, ha segíthetne az érsek, *Csáki Imre Uram*, sógorság volna oda. Tavonat pedig igen ajánlotta magát, csak az ágens szorgalmasan forgassa. *Kegyelmed* gratiája által kel sürgetni, Édesem.

Ugyan fogadásom jobbára, hogy nem panaszkodom, ne vélje ezt azért *Kegyelmed*, Szívem, panasznak, hanem csak jelentem, hogy mégis az *Úristent* inkább tudjuk engesztelni. Mindenfelől körülvet az *Isten* ostora, már a szomszédságokba a marha dögi beérkezet. Úgy az én béres ökreimbe is kető egymás után megdöglék, s naponként betegedik, s az paripák közzül is betegek. Másut is lovak, ökrök betegesznek, úgy mondják. Hasonlóképen az emberek, nem csak a svábok, de a magyarok is mindenfelé számtalanon betegeszenek. Egyéb módot nem találván, a sőrének az aljossába kellet szántásra fordítani, mert reménség sincs máskint a vetéshez. Az lovakkal együt 8 ekét állítottam vala, svábokot fogadván, egyet egy magyar mellé. Ha az eső, aki igen nagyon eleredt, meg nem gátolja, rajta leszünk, ha a dög is nem gátol.

Mintegy 32 ökröt vetetvén, osztattam vala ki a sváboknak, abba is megdöglöt már kettő. Már annyit venni nem merek, amint akartam, hanem ahun meg nem döglük, most munkálódzatok még vagy 30[-at] vetetni, s ha rávehetem őket, erővel is vettetek vélek.

Az sőrét sem indíthattam meg, *Szent-Iványit* várván, de nincs is kedvem rá, hacsak 30 talléron sem menne már el. A harmincadját is meg kellene adni, s ha a dög beleesik, azzal megtoldjuk. Hanem, Szívem, most meglátom, debreceniek, ha nem vennék-é meg, úgy, hogy fordulna valami rajta. Azért, hogy az adósságoknak, *Kegyelmed* írása szerint, 1. *Octobris* a terminussa, inkább csak el-

adnám, mert az interest is kel fizetni, s a dögtül is félttem, szénája sem lesz. Nem kétlem, Comáromi *Uram* megírta, minthogy az körül való vármegyéket mind inkább reqviráltam kaszások iránt. Bihar vármegye is ígirt volt 4 kaszást egy hétre, de – noha nével² – ki három, s ki négy napot dolgozot, de alig egy napi munkát tetek, s elszökdöstek. Haszontalan is Pasitnyaira bízni, mert se ételekre, se munkájok szorgoztatására nincs gondja, ezerszer parancsolja is az ember. Akit kaszáltak is, ha tovább is tart az eső, ott vész.

Csak elhiszem, meg sem említhetni most a bujdosók gratiáját, ezek³ elége tudakozzák.

A vitézlő rend látatik erőssen tartani itt mi tájunkon, de mi semmi rosz hírt nem hallunk se Munkács, se Ungvár tájékárul.

Írhatom, Édes Szívem, *Kegyelmednek*, a Klára úgy hízik, máris elég dundus, talán felette is kövér lesz.⁴ Útban [...] ezen levelemet itt Debrecenbe végzem, aminthogy idejövén, egymás után veszem két levelét *Kegyelmednek*, Édes Szívem. Egyik 29. másik 31. *Augusti* költ, melyek minthogy válaszok, nem kívánnak válaszolást, s üdöm sincs most, Édesem, hanem *Isten* viszavivén, bővebben tudósítom *Kegyelmedet*.

Csudálom, hogy a nagy szentségbe elmerült *Kegyelmetek* s térít, kit *Isten* tegyen állandóvá, a maga anyaszentegyházának épületire kívánom. Én egyebet nem írhatok, hanem az éjel elhálá Nagy Gábor a feleségét, s meg is betegedék bele úgy, hogy fekszik. Magunk vagyunk minden, mert úgy vélem, a gazdaaszonyunk örömetest útra bocsátana, de a Feruskám úgy viseli magát s vőfélységét, hogy kedvéért it mulatok estvére. Kiaszony napjáért kimegyek innet, nem tölthetem kedvetek, hogy Csobajra menjek. Jó, böcsületes násznéppel van, de a debreceni lakadalomba nem igen vágyhatni.

Varasdi mint álhatta a vőlegénységet, még nem tudom.

A marhák felhajtása elmúlt, Édesem, reménlem, talán itt is eladhatni.

Az *Isten* büntesse meg, aki azt a kuruc hírt költi. *Istennek* hála, oly békességbe vagyunk, még csak tolvajság is igen ritkán hallatik köztünk, az sem.

Sok szíves, hazajöveteliért való kívánság s pohár lön. *Kegyelmedet* itt, kivált a szegíny vőlegény, eleget óhajtá. Ha jó kedvünk lenne, s *Isten* *Kegyelmedet* lehozná valamikor, még egyszer vőlegényi⁶ tegyük Csobajon. Ígírtém, hogy elmegyünk.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Debrecen, 6. *Septembris* 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

Én roszul vigadék, mert oly roszul valék tegnap, még asztalnál sem ülhettem végig. Fiam *Uram* otthatta Károlyba a hideget, s a lakadalomba jobban-jobban let.

1 a Nagy Gábor lakodalmába 2 vagyis csak névleg dolgoztak 3-4 napot, az elvégzett munka kevesebbet ért 3 vsz. a Perényiek 4 Klára várandós volt, de a későbbi levelekben se a szülésről, se a gyermekről nincs szó. 5 itt egy szó javítás vagy inkább törlés miatt olvashatatlan 6 vőlegénnyé

379.

Nagyároly, 1712. szeptember 18.

(MNL OL P 398. No. 37 084.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én kedves Uramnak, Tekéntetes és Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel íram. Bécs.

[Külső feljegyzés:] Lakatokot még sem ártana vetetni, mert ezek erőssen fogynak.

Istentül minden jókot kívánok Kegyelmednek, Szívem!

Ez órába veszem, Édesem, Kegyelmed 10. *Septembris* Bécsből írt levelét. *Szent-Iványi Uram* tegnap elmene, maga tovább is mulatott volna, de az *Aszony* is velle lévén, minden dolgát rendetlenül hatta othon. A jó asztalos svábja is, akinek igen kedvezet, másodmagával elszököt.

Úgy tudom, az munkácsi búzárul való quietantiát megküldte *Szent-Iványi Uram*, mindazáltal, ha itt felejtődött volna, ím, most is megküldtem az marhák jedzésével edgyüt.

Fiam Uramot nehezen elhívák magokhoz Klarával edgyüt, had bátorodjék ő is nállam nélkül. Igen akarom, hogy van anyi confidentiája *Szent-Iványi Uramnak*, megmondja, ami nem tetszik, a Fiamnak, s olykor van is foganatja.

Hartleben Generalis *Uram* tul megjöven a válaszom, felettéb is ajánlja magát mindenekben, az effectussa mutatja meg.

Tegnap vala nállam Pálfi Miklós *Uram* regementjébül való tisztt, ha az pínzt letettem volna, aki a grationalisokért kívántatott, de már elküldvén Prínyi Jánosné *Aszonyom* bizonyos emberétül, kiké maradt itt, nem tudom. Írtam oda, ha mi még hátra volna, tudósítsanak.

Éppen most írja debreceni bíró *uram*, odabocsátottam volt a kűmíveseket, hogy Mártont kézbe kérte Pálfi *Uram* companiás kapitánnya, vicecolonellus Schvering *Uram* parancsolatjából, s oda is adták. Én ugyan íratok iránta, *Kegyelmednek* pedig azért adom tudtára, úgy tudom, akkor ideengedték volt őket, mikor meglet az edgyezés, s ki tudja, ha a töb mesteremberinkel is úgy tesznek, amely igen kár volna, csak jobbak azok a mostaniaknál.

Az cseléd ruházatja már múlt is, mindazáltal vagy egy, vagy más úton csak hozzáfogatok. Hova hamaréb tudósítson *Kegyelmed*, *Szívem*, kiknek micsoda színű és micsodás posztót szerezzek. Talán a padvai jó lenne az étékfogóknak.

135

Mindenekrül bővön írt *Szent-Iványi Uram*, most nem szükség terhelnem *Kegyelmedet*. Hanem írhatom, Édesem, volt sok baja a svábokkal, kacagtam is. Átkozta, szidta, de bár a luteránussággal együt elszököt volna a sok adta mellől, mert bővön osztotta nekik.

Ezzel *Isten* oltalmába ajánlom, Szívem, *Kegyelmedet*, maradván igaz hites társa

Károly, 18. *Septembris* 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

P.S. Sokat gondolkoztunk a marhák harmincadján, de Kárándi csak azt jovallja, minthogy ő az itten vet marháirul is megharmincadolt, sokkal jobban kapnak rajta, s többet adnak érte. Nem csak annyival, mint a harmincad teszen, azért mi is régiát váltottunk rá, mind féltvén a bajtul. Csak azon vélekedtünk osztán, hogy Helepronték csak 268-tul harmincadoltak, hát [az] azután vettekkel mit kel tenni, kit Nagy Andrásék vettek. *Szent-Iványi Uram* csak azt tanácslá, azt is tetessük bele, és így már mind régiások. Kárándi itt adta el két-két tallérral feljeb, azért, hogy megregiázta. S ő is csak megregiázta, mintha Erdélyből hajtotta volna. Jól eset-é vagy nem, de csak megindítók. Mohos is véllek lesz, és Szűcs Gergely.

380.

Nagyároly, 1712. szeptember 21.

(MNL OL P 398. No. 37 085.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Tekéntetes és *Nagyságos* Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Bécs.

[A levél külzetén más kézzel számtani műveletek.]

Édes Lelkem!

Nem kétlem, előre veszi *Kegyelmed*, Szívem, a tudósítást, miként indítottak meg a marhák Grabariccsal. Vagy nyerünk, vagy veszünk benne, de azzal már csak kételenek vagyunk s voltunk. Grabarics nekem is tetszik. Míg a marhával odajár, adig talán *Kegyelmedet* is *Isten* lehozza, meghagyhatjuk magunk mellett.

Míg *Szent-Iványi Uram* it zörge-morga, sajtult valamit rajtok a majorkodtatás iránt. Mihent elment, a régire szállottak. Kordát úgy gyűlölik, az ördögöt sem jobban talán. Az idejéhez képest, nem vélem, kevesebb *confusio* legyen Pasitnyai dolgában, mint Csiszár idejében, sőt némelybe még job volt az talán valamivel. Vagy Marjaitul, ha válasz jű, vagy akit *Szent-Iványi Uram* commen-

dált, mihent elővehetem, csak hozzáfogatok. Egyre hajtatom a sok fejetlen lábot, de adig hiába, míg ember nem lesz.

Irinyi dolgát recommendálom, Édes Szívem, noha mit írt, jól nem is tudom. Ha helyes a kívánsága, jó.

Erős Gábor dolga, tudom, nincs feledékenységbe. Salánkra mennék, de nem lehet, kivált abrakrul provisiót nem tehetek, mert itt sincs. S míg a szántás és szüret végbe nem megyen, soha nem tudom, miként szekereztessek, mert a hegyalji szüretre is innét kel providiálni.

Az Szamosközt jártatom most búzáért, valahova reménségem lehetne. Megválnék, mi haszna lesz.

Fiam Uramék mégis odavannak.

Az németek dolga még csak abba van, mi törvénye let, nem tudósítot a generalis.

Az svábokat a németek kezdték szöktetni. Tettem panaszt, most kettőt küldöt vissza a táborrul.

Az pályi posta is 4 bokrot szöktetet el, most eset értésemre, fogok íratni neki.

Én, Édesem, tovább is maradok, míg vesződöm e világon, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Károly, 21. *Septembris* 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

381.

Nagykároly, 1712. szeptember 27.

(MNL OL P 398. No. 37 086.)

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Szívem!

Fiam *Uram* hazaérkeztén, azalat levele is érkezett Erdélyből. Oda csak szükséges volna bemeneteli. Mindazáltal azt végeztük, hogy még 15. *Octobrisig* elvárja ezen levelemre való válaszát *Kegyelmednek*. Édes Szívem, azért akartam mennél hamarab írnom, tovább azon parancsolatját fogja-é fentartani *Kegyelmed*, hogy ugyancsak semmi kárával ne gondoljon, hanem itt kin maradjon. Mivelhogy a pestisre nézve csak meglehet elmenni, el lehet kerülni, s ott ben osztán nincsen. Másik okra nézve, azért nem akartam volna bemenetelit, hogy az leányomtul ne legyen sokáig távol. Most is eleget volt, had szoknának egybe elsőbe. De amint *Kegyelmed* levele tartja, hogy ottan is ország gyűlése legyen, megesik ot benne, tavaszig sem fogja látni.

Egyébként is, ha ugyancsak szükséges kinmaradása valamely okra nézve, úgy bemenvén, készüljön az ország gyűlésére is. *Kegyelmed* tudósítását, Édesem,

örömet várnám. Ha novemberbe lesz a gyűlés, úgyis *October* végire kerülne be. Úgy igyekezem disponálni, hogy *Kegyelmednek* legyen contentumára.

Megvallom, másként – vagy egy holnapra – most akartam volna inkább, hogy bemenjen, de a gyűlés egészen megbontja szándékunkat.

Fekete János valóba beteges. Kihívtam most egyszer, van panasza a széna iránt. Kirül, hogy információt adjon, meghadtam.¹ Én itt a gyeneralisnak nem is panaszkodnám, elhitevén magammal, hogy haszontalan, mint a többi, de félek, ha *Kegyelmed* megharagszik. Azért el fogom követni, ne mondhassa, hogy nem tudta.

Pikó Deme nállam vala az armalissának taxája véget. Félek, rajta marad *Kegyelmeden*, ha kiváltotta. Húzódozik, felette nincs pínze, azt mondja.²

Fekete János annál is rosszabbul kezdvén lenni, hírem nélkül elmene. Komáromi fel nem vállalá a tisztit. Az beteges is igen, s már csak volentir is, csak úgy veszem hasznát. Nagy hátramarádásom van miattok. Kacagó Rác György is job kacagni, mint gazdálkodni.

Informálja-é *Kegyelmedet* Fekete János vagy nem, nyavalyája miá, nem tudom. Az a baja, amint jelentette, hogy amely szénát a commendans a mi rétünkön eleintén erőszakoson kaszáltatott volt, commendans othon nem létébe, amely lajtmanra bízta volt házát, parancsolatbul supersediálni kellet, s az rétet kézhez adni. Adig való kaszállását kérte Fekete Jánost[ól], hogy rakassa kazalba, s ha *Kegyelmetek* hazajő, igazítsa el. S ő is úgy cselekedet, s az elmúlt vásárnap prófonthordó szekereket kérvén, elhordatta, s azzal lúra ülven, a táborra ment, nem is szólhatott véle.

Az én *Ferusomot* mégis leli a mindennapi hideg. A semmi volna, de úgy elnehezedet vala, csak azt vártam óránként, a nyavalya veri ki. Az *Isten* sem tudja, mint voltam féltembe, de már jobban van *Isten* jóvoltából.

Levelem írását félben hagyván, ez órán veszem *Vatai* levelét, mellyet párba megküldöttem. Elképezhetni, miként mortificálja a sok gyűlölködés miá is. Bárcsak azt cselekedné a generalis, hogy idéb hozatná, ha rabságra is. Itt, Édes Szívem, elég nyomorúságos szorongatások vannak. Elbódult a nyavalyás népesség a sok beszédében a németységnek, nem csak a közvitélő rendek, de tiszték is széltibe beszélnek, maholnap mind fogdossák őket, s a szegínységnek mint veszik el mindenét. Elfélemlettek, sorpognak, csak elhidgye *Kegyelmed*, Édesem, itt igen rossz állapot van, eleget mocskolják *Kegyelmedet* is a disznók szabadjában.

Horvát János Úrfi nállam van, beszél, ara fel micsoda rendbe van a német, itt pedig a sok jövő-járó is elemészti a szegínységet a sok ingyenélésével, bor-, s abrak- s egyéb vevésével. Azt tudtam én, másut is úgy van. Már nehezebb, hogy csak itt szabad.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Károly, 27. *Septembris* 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

Marjaitul még sincs válaszom, ha *Kegyelmed* resolutióját vehetjük, vagy azt, vagy Tarczalit beállítjuk. Egy felfordult gazság, Ács Lőrincen kívül.

Úgy látom, Édes Szívem, vagy azt vélik, hogy *Kegyelmed* már nem szolgálhat, vagy mit gondolnak, de vékonyon vehetek szükségembe elő a régi jóakaróba. Húzzák-vonják magokat, talán, ha magok házánál dolgot nem találnának, akkor inkább szolgálnának. Ilyen ez a világ.

Szegény Bagosiné komámaszony sok bajába csakugyan *Kegyelmedben* bízván, recommendáltatja dolgát, énnekem akár éjeli, s akár napal kész szolgálni, mint most is a fiam mellet.

1 Úgy tűnik, a levél nem egyhuzamban íródott, mert két bekezdéssel alább Barkóczy Krisztina ugyanezt az ügyet részletezi 2 Pikó Demeter nemeslevele ma is a Károlyi-levéltárban van (MNL OL P 396. Acta publica, 23. Nobilitaria), Károlyi tehát kiváltotta, Pikó azonban nem tudta kifizetni a taksát.

382.

Nagykároly, 1712. október 15.

(MNL OL P 398. No. 37 087., 37 541.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én kedves Uramnak, Tekéntetes és Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel írák. Bécs.

Édes Szívem!

Kegyelmed 5. *Octobris* írot levelét újonnan is veszem szeretettel. Isten jóvoltából Ferust egészségbe vittem az Asszonyhoz, s ot hadtam, míg Isten *Kegyelmedet* hazahozza.

Az kűmívest itten vissza nem adják, ha onnat parancsolat nem leszen, ezen az úton a többi is félthető, s nagyobb kár is volna.

Sámuel még le nem érkezet, az regement magát azalat sem felejt el, kirül írtam is már, Édesem, *Kegyelmednek*.

Az 1. *Octobris* letet adóságra, hogy Isten *Kegyelmedet* rásegítette, legyen áldot ő *Szent* Felsége, de úgy hiszem, másut kellett felkérni, mert ot a földből sem áshatni pínzt.

Salánkon nekem lakni nem lehet, mert hivatalom sem engedi kifutni innet, sok kárt szerzeni. Másként is, oda is utánnam jűnének, s magam lévén, felelni sem tudnék németnek. Kivált igyekeztem volna azon, hogy Máramorosbul abrakot, s az vármegyéből aprómarhát előre szerezthetnék. Ha Isten *Kegyelmedet* meg-

hozná a galyiba előt, odafordulhatnánk, aki rám kezdet szokni.[?] Edig békével voltam, de csak sohol semmit sem kaphatni. Ezek a vármegyék annyira puszták, ember fel nem gondolhatja, hogy fognak subsistálni a quartélyosok miá is.

Olcsvára sem mehetek, míg nem vetnek magoknak, mert Ács Lőrinc *Kegyelmed* parancsolatját hogy betölthesse, a vetést elvégezte, s a szegénység éppen vetetlen maradt. Most parancsoltam, hogy egészen magoknak hadgya, igen szép idő járván, had vessenek. Adig magam sem megyek oda, s Fiam Uramot is azalat bebocsátom.

Én, Szívem, éppen úgy vagyok *Kegyelmeddel*, mint *Kegyelmed* másokkal, hogy nem ösmerik *Kegyelmed* szíves fáradozását, s nem is böcsüllik. Az én itlétemet sem hiszem, sokra estimálja[!] *Kegyelmed*, Édesem. De ugyancsak el kel követnem, mert kételen is vagyok vélle, sokacsán lévén, itt sem hagyhatnám a velem valókat, s kár is ennél is több lenne, s hátramaradás.

Tegnap lévén itt Montecuculi Uram tisztje, mondja, hogy a generalis hamar lejűne. Ha azalat is csak mellőzik, mint edig, a satisfactiót, ot is megpróbálom, ha nem lesz, *Isten* nekik.

Kohári István Uram, hogy halálhoz készül, nagy okosság, mert sokáig az úr már nem élhet. Mi is, akik ifjabbak vagyunk, hamar meghalhatunk, de mi roszul készülünk. Csak szóval emlegetjük, kivált, mikor a bajt megunjuk.

Madár János eltöltvén az időt, az egész nyáron nem lévén a mi dolgunkon mit munkálódni, csak egy szál fája sem lévén kihúzva, elhoztam magammal serfőzni, míg oda deszkát vitethetek. Komlóra vágyna, akit onnan felyül szoktak szállítani Pestre. Hevesen is olyanbul főzöt. Ha *Kegyelmed*, Édesem, valami módot mutatna, [mert] én nem tudom, miként kén szerzeni. Mind[en] bécsi serfőzőköt csak egy kád serbe kén fojtani, semmirevalók.

Fiam Uram süvege ki nem tölt a posztóbul, aki olyan színű, mint a tecin, selymes, structollas dolmánnya *Kegyelmednek*. Hozon egy süvegnek valót, s a sok skófiom is éppen fogytán van, felfecsérlettük. Lictarjomhoz való lapos iskatulyácskákot elfelejtettek venni, szükséges volna. Talán egy tucatot is vehetni 4 poltúrán.

Edig írván leveletemet, veszem Samu által küldöt 26. *Septembris* írot levelét, s ugyan 8. *Octobris* írottat tegnap.

Az mi az némettel való bajoskodást illeti, bizony, nem hagyom nyugodni. Vagy kiadja a választ, hogy nem cselekszi, vagy csinál valamit. Pedig hogy oda fel nem láttatik az olyan böstelenítés, mind abba gyanakodtam, hogy az odavaló dolgokbul vesznek bátorságot. Azolta Károly nem prófontház, de most vadat rendeltek. Csak azt mondják, közhellyen kel lenni a változásnak.

Az regiment, úgy látom, nem jár se Szúnyog, se más után.¹ Alig vettem rá csak, hogy Prínyi Imréhez is küldjenek. De csak többet ne találja *Kegyelmed* felvenni, talán még ezt a 2000[-et] megvonhatni közönségesen rajtok rövid idő alatt.

Az só dolga vékony vigasztalás, *October* előtt is úgy járt, amint Korda mondja, ő ot ben volt.

Bujdosó Miska² irtózik hallani is, hogy az Aszonymal kén végezni, mert azt mondja, úgy oly bestelenség volna, job megghalni. De csak az edictom ellen akarná magát vétkecsíteni, másként a más félre ken[n]é az okadást.³ Beszél holmit, mentségére valót. Törvényesnek mondja, de nem tudom, s ha böcsületinek viszanyerése a gratiával együt meg nem lenne, élni sem kíván.

Az olcsvaiak rajta vannak, tavalyi restantiát s az ideit is annyit kívánnak, *Isten* tudja, hogy adhatná meg, hogy megint el ne vonassanak a vetésektől. Csakugyan nekem kell complanálnom. Tavaly is, valamit kértek, mindenfélét én tettem le értek, mert az otlakásom miá minden terh rajtok fordul. Nem is tudtam, hogy még volna restantiájok, azelőt s most sincs, aki a gyűlést járja. A sok bajokba rám futnak, egytül-mástul tudakozom, osztán győznének Salánkra futni, s úgyis onnét semmit nem tehetnék. Szükséges egyetmásokrul is senki sincs, aki providiáljon, ha magam nem. Az sem lehet Salánkrul. Aki nagyobb, csak még magam s Korda is nem voltunk, már a major sövényét alkalmasint kezdték égetni. A Somos rekeszét is bontják s hordják, amint Ferenc mondja, s ő ugyan azal is biztat, hogy ha elmegyek, a Somos fáival tüzelnek.

Az udvarba is, csak elhidgye *Kegyelmed*, Édesem, oly irtóztató gaz nép ez, bizony, építeni nem gondol, de a pusztítást szabadon nézi. Lehetetlen ezekre hadni, s mesze távozni a háztul. Csak egy jó parasztember is job volna nállok. Az illyenektül Olcsvát inkább nem félttem. Ha a kamara teli volna, azt bizony ki tudnák pusztítani, de beleszerezni csak egy csirkét sem akar. Elég az, hogy nincsen. Minthogy reménségem kezdet egyszer lenni *Kegyelmed* jöveteliről, itt s Olcsván már adig elfacsargok s vesződöm véllek, amint lehet. A citromfák is alighogy roszul nem járanak, mert ezerszer szól is a kertész, nincs haszna, s nagy derek kezdtek vala lenni.

Se híre, se pora Újhelyi Sándor máz, vagyis fazokasnak való eszközök hozásának, ráírok a veszetre.

Az Aszony levelét felszakasztottam, nem kén az Aszonymnak egyéb, hanem a pínz edig való interessével, mellyet recommendáljon *Kegyelmed* az Úr gratiájába. Maga is, tudom, csak azt fogja válaszolni.

Bezzeg jól írja *Kegyelmed*, Szívem, hogy bajos jó embert találni, kivált a nincsenbül hogy szerezzen s legyen, mert elmetöréssel jár, s néha restelli, néha esze sincs hozzá. Én is ezért várnám rá *Kegyelmedet*, adig csak kínlódjunk, amint lehet.

Bizony, Szívem, én tiszta szívembül kívánnám *Kegyelmednek* kedvét töltenem, s olykor nagyobb kárral is igyekezem, mert annál nagyoban, amibe kedve telik *Kegyelmednek*, de felette tehetetlenek vagyunk. Csak szekér kéne sok, másként mind inkább lehetne, a pedig legszűkebb. Nagy Gábor pedig nyugodni nem hagy, [hogy] ganéjt kel hordani, ha it szükségét látunk is.

Jó volna, Édes Szívem, vagy két német barátot idehoznunk, azokat tartathatnók is, míg a klostrom elkészülne, s sváboknak is szolgálhatnának. Mert az egyik, a Montecuculié-féle meghalván, a regement papja oda készül, s a másikon nincs miért kapni. A szegénységet is igen zaklatja, az mint hallom.

A Frajli-dolgot én sem hittem, hogy derék dolog legyen. Elég az, ő miá nagy veszélyek estek, akin megeset, vagy rabság, vagy bujdosás. Nem csudálom, hogy kedvetlen az Úr hozzá, ki ördög vágyhatna ar[r]a.

A svetiai[?] király házasa, ha ugyan maga írása, talán megbolondul, vagy csak rá költötték, a válaszat szeretném már tudni.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hites társa
Károly, 15. *Octobris* 1712. Barkóczy Krisztina m.p.

P.S.⁵ Az erdődieken interesestül pretendálja Levenburg Uram az adósságot. Tudom, hogy már az *Kegyelmed* előtt is forgot, nem tudom, azokat megindította volt-é *Kegyelmed*, akik erőszakoson kiszedték rajtok. Mitévő legyenek, hova hamaréb tudósítson *Kegyelmed*.

1 a lengyelországi emigrációból hazatérő Szúnyogh ui. csak 1713. június 29-én kapta meg a gratonalist 2 azaz: Perényi Mihály 3 Ez is arra utal, hogy párbajvétségről van szó, s az özvegygel való kiegyezés lenne a kegyelem feltétele, Perényi azonban megölt bajtársát okolja a kialakult helyzetért. 4 XII. Károly svéd király sohasem nősült meg, s állítólag nem kedvelte a női nemet 5 a külön cédulára írt, hely és dátum nélküli, 37 541. sz. levéltöredék tartalma alapján vagy ide, vagy a következő levél végére kívánkozik

383.

Nagykároly, 1712. október 16.

(MNL OL P 398. No. 37 090.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Bécs.

Édes Szívem!

Ezen írást küldvén hozzám, ím elküldöttem, talán nem is szükséges már. Az Palatinus¹ emberén nagy nehezen vajtam² már 3400 forintot. Noha biztatott, hogy mind meglesz, de most egyszer azt írja, felmentek a hajdúvárosiak ő hercegségéhez solicitálni. Én árpát is elvonnék részibe, a felszállítása lenne a nyereség. Azért, Szívem, bár újobban is parancsoljanak nekik. Hiszem, amely adósságot *Kegyelmed* complanálta a hercegnek, tudom, interesse folyt, s ezek

már mennyi ideje, hogy húzzák-vonják. Talán Karáncsi végez vellek, mert még meg nem jöt.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa
Károly, 16. *Octobris* 1712. Barkóczy Krisztina m.p.

1 Esterházy Pál 2 elírás lehet „vágtam” helyett, azaz: behajtottam

384.

Nagykároly, 1712. október 20.

(MNL OL P 398. No. 37 092., 37 489.)

[Feljegyzés a második oldal szélén:] Nem hiszem, csak mi is szököt volna el a svábbul, aki le ne tette volna a költséget, de nem ítéltük jónak ezt [a] példát engedni a többinek is, az így [is], úgy is elment. Magyar egyet sem szöktet, ajándékon sem vennék el, de a németység miá van az ő szökések leginkább. Sok árvák is maradtak, ha kit egy, kit más felfog, mind kálvinisták lesznek. Nem is tudtam volna gondolni, Roterham mondta, még abban is rendelés kén.

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Szívem!

Bécsből 12. *Octobris* írot levelét *Kegyelmednek*, Édesem, az estve vettem. Hogy leveleim késtek, s csak akkor vette 3 rendbeli leveleimet, csudálom, mivel a *Kegyelmedé* oly frissen júnek, hogy 7 s 8 nap alatt ideérkeznek.

Az németek alkalmatlanságáru, hogy *Kegyelmedet* úgy nem tudósította *Szent-Iványi Uram*, csudálom. Én, ha tudtam volna meggondolni, bővebben tudósítottam volna. Aminthogy írhatom, Édesem, ez óráig sem löt semmi. Valamikor urgeálom, akkor ígírik a general auditor kiküldését a dolognak megvizsgálására, de abba ez ideig semmi sem tölt. Egész dolognak vélik, hogy a bűnös feleket, a németeket megvizsgálták, s azok magokat mentik, s talán Méltóságos Pálfi *Uramnak* is azzal akarnak előállani. S hogy osztán láttam, hogy minden dolgok csak biztatás, szándékok sincs semmit követni, én magam megesketteten a cselédet magam világosítására, hogy mit bízhatni hozzájuk. Ím, Szívem, azt is elküldöttem *Kegyelmednek*, megláthatja. Az máskínt nem is bírák által lett, tudván, hogy haszontalan volna, ha az ellenkező részről jelen nincsenek. Generalis Lefelholcz *Uramat* mondják Naményban lenni, megpróbálom azt is. Az valóságos, hogy csak legkisseb dologba sem let ekoráig satisfactióm, s ara nézve is nem bízhatni ehez. Akor magok sem vélték oly kicsiny állapotnak, mert Ötvös Miklósnál lévén a tiszték, magok jelentették, nam adnának egy tyúkmo-

nyat az életén némellyiknek. De mihent a táborra vitték, játéknak ítélték, s a sváb bíróra akarták keni, aki nem is ehez tartozó dolog volt.

Szegíny Miska¹ csak úgy tartja, ha az Aszony enged meg, tehát oly bestelenül lesz dolga, nagyobb a halálnál, amint értem. Pedig ot a [...]gja,² ő csak a *Felséges* császár kiadot parancsolatja ellen tartja magát vétkesnek, s nem másként.

A sváb hogy odament, csudáalom. It mi karban legyenek, majd fogadásom volt, hogy rulloknak nem írok, de már könnyebben tűrheti, úgy látom, s oly kedvetlen írásával alkalmatlankodni nem kíván. Írhatom azért, Édes Szívem, minduntalan szöknek, most is mi marad benne, a jó *Isten* tudja. Lehetetlen is már őket űzni. Aki Olcsva felé talál menni, hamarab kézbe akad. Ma is hozának onnét 6 bokrot, s még nekik ál feljeb. Az ócsvaiak szöktetni ment volt egy része. Nagy oka az némettség az ő szökéseknek, mert a táborra széltibe járván, valamit tudnak, mindent beszélnek neki. Vagy gyűlölségből, vagy azt szégyenlik, hogy német jobbágya ne legyen magyarnak, de erőssen rajta vannak, idegeníteni őket. Valamennyit lehet, vettetek nekik, aki pénzért fogad ekéket, azoknak is mind adok magot, tudom, azt el nem viszi. Valóságos példa nem statuáltat ezideig is a szökőkön, *Szent-Iványi Uram* maga akarván jelen lenni a törvényekbe, ő sem jű, s más is ara nézve nem fog hozzá. S elunjuk raboskodtatni, s elszabadul, s kinek pedig scrupulussa van irántok, s ők bizakodást vevén, szöktön szöknek. Nem hiszem, ha mind étellel tartanók is, hogy elég, el nem szöknek afelől. Én is alkalmasint megtoldottam már a reájok való költséget.

Az 600 köből búza iránt, noha *Szent-Iványi Uram* is járta, de válaszom edig sincs. Debrecenbe pedig meg kel adnom, most sok búzát vetvén reájok. Az mi a *Post Scriptum* írot dologot illeti, Édesem, jusson eszébe *Kegyelmednek*, eleitül fogva megmondottam, hogy ez lesz a vége. Nem kételkedem azon Méltóságos *Úr* keresztyényi affectiójába, mert mind helyesek szovai. Mit tudok hozzá mondani, mert lelkem ismereti szerint sem kívánhatom *Kegyelmed* itten lakását. Énnekem az nem örömmre lenne, hanem szüntelen való lelki szorongatásomra, mert azt nem most, hanem eleitül fogva elhitettem magammal, hogy az meg nem lehet. Legkiváltképen miolta az dolgoknak folyását látják, bizony minnyájan elcsüggedtek, s veszedelmekről gondolkodnak, a sok fenyegetődzés is ottan-ottan meglévén. Azért illendő volna valamely állapotról gondolkodni, aki legalább bár csak bestelen ne lenne, s subsistálhatna is az ember. Ez mi állapot, nem tudom, s lehetne-é reménleni állandóképen, hogy kissebségével el nem szöknek az ember mellől, s csak egy ideig szemet kötnek be velle. Másként is én igazsággal írhatom, az egész nyáron annyi törődést tettem akaratom ellen is gondolkozásommal, hogy az elmúlt esztendőbe ugyan sok keserves nyomorúságim voltak, de talán az mostaniak mégis meghaladták. S azon pedig leginkáb, miként lehessen élni, mert semmi elmehányódásim után is fel nem gondolhattam mindedig is, miként lehetne ezen a földön, ezen elpusztult jószágbul elélni magunk állapot-

jonk[!] szerint. Az kereskedések is sóval vagy egyéb hasznos állapotokkal, tudni való, hogy eltiltatnak. S nemhogy jobbulásokat lehetne reménleni, de az adózás miá, én nem hiszem, csak három esztendő alatt is oda ne legyen, s hát még a zűrzavarral is kicsoda lehet bizonyos? Akkor pedig jaj lenne minden módon.

Igen illő azért gondolkodni *Kegyelmednek* más állapotról, s bár eléb adta volna *Kegyelmednek* elméjére, Szívem, azon úri ember. Keveseb költséget tehetet volna *Kegyelmed* egynéhány ezerekkel.

Az én magam állapotja legbajosab, úgyannyira, hogy semmit nem tudok venni az elmémre, mikéint lehetne jobban. Mert itt lenni, se nem rendi így, se nem üdvösséges, s nem is kívánom. Bécsbe menni hogy lehetne, nem tudom, mert sem öltözeteket, sem politiajokot s conversatiójokot már nem tanulhatnám, se ízem, se üdöm hozzá nem lévén. Azon kívül sem tudván a nyelveken, inkább kevés hátramaradot üdömöt kellene már hasznosab állapotba töltenem. Csúfnak pedig így közikbe menni igen nehéz volna, s halálnál keserveseb állapot. Azon kívül is, már betegeskedni kezdvén, jóakaróimtul s hozzávalóktul elszakadni irtóztató. Hanem egyedül fűg az én *Istenem* rendelésétül, mire rendeli nyomorult életemet. Ha ugyan mégis kel e világon vesződni, ha szintén keservesen esik is, meg kel cselekednem. Csak, Édesem, legyen azon *Kegyelmed*, hova hamaréb jöhessen le, ha csak mi időre is, had beszélhessek mindenekrül. A dieta végire fel is mehet. Mert most felete szükséges tudni, mire resolválja ember magát, most kellelvén mindenekrül provisiót tenni ahoz képest.

Ara nézve sok dolgokrul akartam írni, de elhalasztom, talán nyerhet vagy két hétre való szabadságot házánál való lételre.

A nyavalyás erdődiek, ha *Levenburg Uramnak* megfizetnek, egészen megromlanak. *Szent-Iványi Uram* erőssen biztatot, hogy füstbe ment az elprédáltatot, hanem aki nállok maradt, azzal tartoznak. S hát a határa időbe való³ interes megál-é, holot csak egy ideig volt adva, nem esztendőről esztendőre. A terminuskor pedig a megadásnak alkalmatosságátul már el voltak rekedve.

A bányai minoriták reménkednek, ha donatiójoknak, kinek párját kezébe küldötték *Kegyelmednek*, valami confirmatióját lehetne nyerni, volna szükségek reája.

Fiam *Uram* is már elment, magunk tūrhető egészségbe vagyunk Klárával.

Ezek után maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa
Károly, 20. Octobris 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

Prinyi Urak lassan fizethetik a pínzt. 1000 forintot küldöt Imre Úr, tízes, 20-as aranyakot, azt sem vették el, a többin is tapodnak. Elég az, a német nem várhatja. A hajdúvárosi pínzbül is kételen leszek letenni, mert csak rajtam kéri. Nagy Gábor sem complanálhatta még a kassait, se Szepes vármegye, se szendrei tiszt semmit sem adván. De [h]a mind megadná, sem telnék a ki, most értem, mert csak 1000 forintra menne. 2000[-et] kel pedig fizetni, úgy értem.

Az hajdúvárosiak sem akarnak most egyszer a 3000-nél többet fizetni, míg a Palatinushoz⁴ nem járnak. Az idő telik, s nem is gondolják, hogy interest vesznek a pénzre mindenüt. Csak atul félek, rájok biztomba adig halasztom az árpa-s kölesvételt, hogy megdrágódik.

Édes Szívem, minthogy a Király Gal szőlő alkalmas állapot, s az Diákok is nállunk vannak, netalán megsokallanak, s ha csak az úgy adatnék is, ezt visszavennék, mégis job volna. Mi reménség lehet azért hozzá, most kellene tudnunk, mert ganajozni kellene most őszel. Igen szűk lévén a költség pedig, bizontalanra nem örömost költenék. *Kegyelmed* parancsolatját elvárom iránta.

Azonba töb ménvén 1000 forintnál a szőlőkre, ha az idén sem adunk el benne, igen nagy baj lesz. Ha *Kegyelmed* nem ellenzi, Szívem, aki jövendő munkájára való legaláb, ha csak azt is ot hagynám eladni,⁵ mert így igen rossz lesz, ha el nem adunk benne. S a többit is mire szállítják ide? Mert a rossz pince miá-é vagy hogy, de megvesztek a borok. Temérdeki kár, aki meglehető is. Soha nem hinné *Kegyelmed*, hogy [a] hegyaljiak úgy megváltoztak.

Elmenetelikor is vette vala *Kegyelmed*, Szívem, észre a károlyiak udvarba való költségét mint folytatták. Azt mondom, minthogy csak egy lélek sincs, aki rá vigyázon, unalmas munka lévén, bizony irtóztató a tékozlások s rendtelenségek, s mégis éheznek öröké. *Istennek* is ellene lesz ezeket büntetetlen hadni. Hanem, Édes Szívem, írjon *Kegyelmed* Ötvösnek s Erősnek, hogy ha egyik nem, talán másik megcselekedné, had vennének számot, míg *Kegyelmed* lejöhét. Akkor ki-ki venné el jutalmát istentelenségének. Valamint *Kegyelmed* hatta, mindenek azon zűrzavarba vannak ma is, s az új tiszteltül mégennyi löt azolta, igen sok kárunkal. De az alkalmas időt foglalván magába, nem bajolnak véllé. Megpróbálom magam is, de a *Kegyelmed* levele többet ér, ezek jobban tudnák a dolgot. Azért nevezem őket, de ha *Kegyelmed* mást ítélné is alkalmatosnak, lássa. Az udvarbíró még elméjére sem veszi, hogy extractust adjon. Instructiója szerint a vet borok számadásába vannak, s Kordát sem lehetet belegyelíteni. Számptalan kárunkal eset, kit ő soha meg nem fizethet. Ha tovább is így foly, még töb lesz. Azt akarnám, hogy míg *Kegyelmedet* *Isten* lefordítaná, hacsak egy kevés időre is hova hamarébb, kin is mesterkedjék, találna készen mindent. S az *Isten* is megáldaná, ha el nem szenvedné az én sok boszúság[omat], szenvedésimet, s kárainkot az ebek miá. Talán, Szívem, a tengeren is túlmenék olykor, mikor ezeknek *istentelenségeket* boszúságal nézem.

Töbre megyen 100 szalonánál csak it, akit ezek elköltöttek ekoráig, s csak pünkösdtül fogva vagyok pedig itten. Vendég épen nem járt azolta pedig, kit magam is csudáltam.⁶

⁷Bánom, hogy az *Aszony*nak megírta Kohári Uram, hogy *Kegyelmed* a pénzt felvette, minthogy úgy hatta volt, hogy valamire fordítassék. Én ezt is nem je-

lentettem, hogy kezemhez veszem. Most veszem az Aszony levelét, látom, elég keserűség van miatta, mert a minap ot lévén, megtekintettem a *Kegyelmed* írásit s informatióját, s az elméjére találtam adni, hogy a szécsinyi jószágbul ki nem vethette volna az Úr, mivel úgy tudom, az örökét annak még nem vette. Hiszem, ha a kecskemétibül kivetet volna, s kedve szerint a murányi rész is odacserélődöt már, a maradt volna meg, ha csak pusztá föld is, jobb semminél. Mert így elcsúsz-mász, semmi sem marad. Csak tagadhatatlan, keserves az *Aszonynak*, még én sem örülhetek rajta.⁸ Nem volt az *Úrnak* oka ara, nem lévén maradéka, az atyafi pedig, egyik oly közel való, mint másik.

Most a táboron lévén Lefelholcz *Uram*, nem kétlem, a minapi casus iránt bal informatiót adtak, s netalán oda fel az úrral is adattak. Most küldtem tudakozására, ha még Naményba érem, magam megyek oda, az *Aszony* is ot lévén.⁹ Akartam tudtára adni, Szívem, *Kegyelmednek*.

1 Perényi Mihály 2 itt egy szót nem sikerült teljesen kibetűzni, illetve értelmezni 3 azaz: a futamidőre 4 Esterházy Pálhoz 5 értsd: legalább annyi bort szeretne eladni, amennyi fedezné a még várható, szőlészettel-borászattal kapcsolatos kiadásokat 6 értsd: az elfogyasztott étel nem mehetett el vendéglátásra, mind a cselédség emésztette fel 7 a következő, hely és dátum nélküli, 37 489. sz. levéltöredéket tartalma alapján soroltam ehhez a levélhez 8 értsd: anyja után maga Barkóczy Krisztina is igényt tartott volna azokra a Koháry-javakra, amelyeket Koháry István most elvont a nővérétől 9 Löffelholczné

385.

Debrecen, 1712. október 25.

(MNL OL P 398. No. 37 094.)

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Édes Szívem!

Bécsbül 15. *Octobris* írot levelét *Kegyelmednek*, Édesem, vettem. Megvallom, már nem vigasztalás nekem a *Kegyelmed* levelei, hanem újab bánat, mert letettem vala *Kegyelmed* várásáról, Édesem, s igyekeztem volna aszerint rendelni boldogtalan állapotomat. Újab leveleire nézve pedig reménleni kezdtem vala *Kegyelmedel* való szembelételemet, ha csak kevés ideig is. Mostani levelébül azon reménségem is elmetszetet. Csak elhiszem, Édesem, az én vigasztalásomra [ír] olykor *Kegyelmed*, de nekem bizony még nagyob bánatot szerez abban való megcsalatozásom. Tudom én azt, Szívem, ha lehetne, Pálfi *Uram* társasága nélkül is eljűne.

De ha már az *Úristen* ezen ítéletivel látogat is, el kel szen[vedni]. Csak itten való dolgait vegye elméjére, az *Istenért* kérem. Ha módodom volna benne, én ma-

gam is elmennék *Kegyelmed*el való szembeállításért Nagyszombatig vagy medig, de költségem rosszul biztat, s nem remélhetem. Hanem ha *Kegyelmed*nek tet-szenék, valaki által, akinek információja hiteles volna *Kegyelmed* előtt, örömet mindeneket tudtára adnék, mert írni nem győzöm, s magam gondolatimat is miként vélném jobbnak, hogy rendelést tehetne *Kegyelmed*, Édesem.

Mert, Édesem, csak haszontalan iparkodni, a költség minden nap sok rajtam. Étetl, fizetést untalan kérnek, aki mind pénz. Jövedelmet pedig nem is remélhetni, s az időt számlálják. Ha valahonnét valami fordulna is, jobbnak volna azt *Kegyelmed* szükségére fordítani ottan. Amint lehet, csak úgy alkalmaztassuk magunkot s életünket.

Szent-Iványi Uram, ha megcselekedné, postán felmehetne, vagy más, akit *Kegyelmed* gondolna.

Ferus mellé most az olyan drága szolgafogadás haladhat, bárcsak annak fizethetnénk, aki nélkül el nem lehetünk. Felküldeni nem a halálátul félek, azon kívül is mi gyönyörűsége kívánnám feletéb életét. Legyen *Isten* akarhatja, amint jobbnak tudja, úgy legyen. Hanem félttem a nyomorúságtul, hiszen amint meg is írtam, a feje miá nincs mód messze küldésébe, elég ideje is lesz még, ha él.

Porcsalmit a negyednap hideg kínozza, se vármegyén, se othon nem sok hasznát veszik.

Az *Aszony ő Nagysága* egy órát kívánna vetetni, akármi régi forma volna, csak jól járna s üttne.

Ács Lőrinc írja, *Lefelholcz Uram* ökreit a debreceniek 70 forintot kérték párját, talán valahol jó árát érzik, noha vélek nekem nem vala szerencsém.

Gyulai Ferenc levelét fel találtam szakasztani, magamé gyalánt.

Írhatom, Édes Szívem, ithon nem létembe jüvén ide az auditor egynéhány tisztekel, *Fiam Uram* maga részéről condonálta is maga bestelenségét, s mikor kérték, hogy énelőttem is vigye végbe, maga jóvállotta nekik, hogy jűjenek hozzám, aminthogy ide is jűttek pínteken. Megvallom, régen nem hallottam olyan zűrzavar beszédet olyan embertűl, mint azon auditortul, mert az a sok haszontalan, rendetlen beszédével hol ijesztet a törvényétűl, hol ártatlannak bizonyította a vétkes németek examenjébűl, hol vétkeseknek mondván, engedelmet kértek nekik. Én pedig csak azt kívántam volna, hogy ezek is, akik itt vannak, sőt némellyek nem is interessátusok a dologban, examináltassanak meg, s aki vétkes lesz, úgy lehetne megtudni, mit érdemel. De az mind haszontalan lévén, sok egymással ellenkező beszédét nem is méltó leírni. Rész szerint *Kereskényi Jónással* leírtam, ő lévén a tolmács. Elég az, semmiképen nem akarván megvizsgálni mindenképen a dolgot, nagy haraggal elmentek, s nem igazán úgy informálták a generalist, hogy én senkit elő nem állítottam az embereim közzűl, s hiába jártak ide, hanem halálokat kívántam egyáltaljába. Amellyek tiszta hazugságok, s elhiszem, *Kegyelmedet* is, s annál inkább máso-

kot, hasonlóan informáltak. Azért akartam *Kegyelmednek*, Szívem, tudtára adnom, hogy ne hidgye, mert csak csalárdság minden dolgok. Valamint a parasztemberrel szoktak bánni a közvitézlő rendek, mikor testimoniálist kérnek, úgy akart velem tenni. Íjesztő szókat s egyéb hiábalóságokat beszélt, hogy elhitesse, s végebe nem vihetvén, haragudt. Én már tovább fenhagyok rajtok, ki tudja, mit követ el. Most is jól elkínózták egy emberemet, ők azt mondják, csak azért, hogy károlyi embernek mondta magát.

Mit írtam a németek elmeneteli után, magyarul concipiáltam volt. Azt is megküldtem, mert, Szívem, együt *Kegyelmedet* is másként informálják, s csak elhiszem, Montecuculi *Uramat* is, ha lejű, mert Hartlebent rám haragítják. Amedig *Isten* elbocsátja, ezek csak elmennek. Elhiszem, az *Úristen* megelégtelvéen, megbünteti *istentelensége*kért, ha ember nem bántja is. Adig kel tűrni, míg *Istennek* tetszik.

Nekem csak úgy tetszik, hogy ezen gyűlölségek s ránk dühüdesek abbul van, ily bátran gondolják, senki sem teszen rulla. Mert tavaly is csak így szerettek, elhiszem, meg is politizáltak.

Minthogy már *Aszonyom Anyámnak* tudtára van a pénznek kézhez vétele, örömet kezéhez adtam volna magam fogyatkozásával is, látván nagy bánatját, hogy így majd kiforgatódik minden jussábul, mint az apám idejébe az elsőbül, de az Prínyiekért le kel tenni. Elmenvén már innét a Pálfi Miklós *Uram* regementje, hasonlóképen a Pálfi Úrtul felkért 2000 forintot is sürgetik, azt is ki kel fizetni. Én már örömet eleibe sem kívánok menni az *Aszonynak*, ne lássam s halljam panaszát.

Az portio iránt is olcsvaiakért mit csináljak, mert ha le nem teszem, nem tudok hol telelni. Az *Aszonyhoz* sem bízhatom, minden élést pénzen vevén, alig győz a maga cselédével is bajoskodni. Gondját nem szaporíthatom, magam pedig oda nem szállíthatok, kivált már széna s abrak is kellelvén.

Még ithon is felettéb való baj, mit csináljak a sok lúval, se széna elég, se abrak semmi, a volentírek is megunják úgy. Másként, ha Kereskényi Jónás nem volna, a sok német baj miá nem tudom, mit csinálnék, mind írás s tolmáclás általa menvén végbe.

Kereskényi Jánost Máramorosba akartam küldeni a taxaszedésre, s jóllehet, eléb megtudakoztam a generalistul, ha ad-é assistentiát, s vette-é Montecuculi írását, s akor ígirt. Odamenvén Kereskényi, eléb is azzal köszönti az adjutántja, ha Károlybul jöt embert lát, olybá tartja, mintha kést vernének a szívébe. Azután az assistentiába sem telék semmi, hanem hogy írt az huszti commendansnak,¹ amikor a quartélyosok beszállanak, adjon akkor, de még csak passust sem adot. Az commendans levele is úgy volt stilizálva, nem lehetet reménség, hogy használjon. Azért most is csak abbamaradt, nem is lesz haszna, míg más commendo nem leszen.

Az bűnös németeket már szabadon látták, s úgy mondják, régen ki is vették volt a vasbul, noha itt a tisztek másként mondták.

Vatai szabadulásáru, azt mondja, nem jöt parancsolatja. A nálla lévő írásokat, ki is nagyobrásint mind magunk írta levelek, kézhez vette a generalis. Ki sem adja, úgy mondja, míg Pálfi Uramtul parancsolatja nem jű, megvizsgálja-é vagy ne.

Ezek után Isten oltalmába ajánlván *Kegyelmedet*, Édes Szívem, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Károly, 25. *Octobris* 1712.

Barkóczy Krisztina m.p.

P.S. Csak meg[...]lja,² úgy látom, mind majorság-, s úgy dézsmaborbul Károly Muzsajt. Megcsalatkoztam ítéletembe, mikor nem jovallottam, mert mind hasznos, s mind egész ékessége Károlynak az a szőlő, csak lakhatnék ember békével házánál.

1 Actonnak 2 e szó olvasata bizonytalan

386.

Nagyszeben, 1713. június 30.

(MNL OL P 398. No. 37 110.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes és Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Olcsva.

Édes Szívem!

Csak elhiszem, hogy nehezen esik vagy restségnek tulajdonítja *Kegyelmed*, Édesem, hogy edig leveletem nem vehette, de nem volt módom benne, mert csak kézzül kézre adni, s parasztember által postára küldeni kevés haszna. Hanem pínteken *Szentpálra* érkezvén, ottan mulatni nem lehetet, mivel 25[-ére] a gyűlésnek terminussa már kiadatot volt, melyre nézve eleget búsultam. De valóba jóleset részerint, mivelhoggy én is idejöttem. Fiam *Uram* örömost otthagytot volna bennünket, de az atyafiak, Haller *Uramék* s Csáki *Uramék* semmiképen díszesnek nem tartották a menyecskét othadni. Én is félretevén a politiát, megjelentetem akaratomot, hogy a kemence mögé nem kívánom dugni. Onnét megindulván a felettéb való gonosz úton, a sok eső s árvíz miá épen csak elmúlt szeredán érkezénk be.

Az valóságos, Édes Szívem, *Kegyelmed* tekintetire nézve nem mondhatom, hogy érdemlet böcsületemet adják, hanem érdemem felet is elkövetik. Minden

150

méltóságos úriaszonyok oly szeretettel mutatják magokat, s magok megalázásával járnak hozzám, mintha elejétől fogva ösmertek volna, s hasonlóképen az úri rendek is, akit magam általlok.

Szoboszlai régen ben van, itt találtam, edig is arra váraoztam, hogy rábí-zot dologrul valamit írhaszak, melyrül mégsem írhatok egyebet, hanem a fiun-kot¹ is látván, maga dolgában is tiszta boldogtalan. Csak húzza-halasztja, én el is ijedtem, hogy élnek el a világon, úgy amint kén. Azért minden úton-módon azon vagyok, s munkába vettem, hogy sarolhaszam ki rajtok. Két vagy három nap alatt bizonyosabbat írhatok, vagy ha jó végre vihetem, Szoboszlait tartóztatom azért, hogy kiküldhessem tülle.

Rövideden csak azt írhatom *Kegyelmednek*, Szívem, ha tízszer vagy húszor emberét küldte volna is be, magaaajánlásnál egyebet nem vit volna ki.² Sőt más, akárki is, ha csak ilyen egybegyűlt állapotjokba nem találta volna, csak haszon-talan volna, s ha most nem lehet, én soha nem hiszem, törvény nélkül meglehes-sen. Amit el tudok követni, *Kegyelmed* intentiója szerint teljes tehetségemmel rajta leszek. Minden dolgomba legjobb segítség Toroczkai *Uram*.

Klára reménségen kívül viseli magát, *Istennek* hála. Felette szükséges volt bejövetelem reá nézve is.³ Biztatnak, hogy nem tartana sokáig a gyűlés, s ki is kéredzhetik Fiam *Uram* eléb is, úgy mondják. Az katalógust ma olvasták el, holnap talán instellálják Gubernator⁴ *Uramat*.

Az sézámmal bezzeg volt s vagyon bajom, attul féltem, a szebeni utcán vallok szégyent vélle. A két tört oszlopját, amely vas tartotta, még az első útban eltört. *Szentpált* sem lehetvén megcsináltatni, alig hoztam ide, tengelye képtelen már. Ha elbontatom, annyit kérnek tülle, talán maga sem érné. Aki nagyobb, el sem készül, míg itt leszünk. *Isten* tudja, hogy lehet megtatarozni, hogy kimehessek rajta. Megvallom, keserves, hogy ara senki igyet nem vetet, legaláb, hogy lenne oly alkalmatóságom, amikor hova mennék, ne lenne illy alkalmatlanul vagy gyalázatosan.

Ezzel *Isten* oltalmába ajánlom *Kegyelmedet*, Szívem, és maradok *Kegyel-mednek* igaz hites társa
Szeben, 30. Junii 1713. Barkóczy Krisztina m.p.

1 vejüket 2 Haller Gábor rendkívül passzív, mint később kiderült, depressziós volt. 3 Klára ismét gyermeket várt, ahogy Károlyiné anyjához írt levelei is tanúsítják (1713. július 27., augusztus 29.). Ez a gyermek 1714 februárjában született, és a Sándor nevet kapta, de csak néhány hé-tig élt. 4 Kornis Zsigmond

387.
Olcsva, 1714. szeptember 2.

(MNL OL P 398. No. 37 139.)

Édes Szívem!

Kegyelmed elmeneteli után *Isten* jóvoltából békével hazaérkeztem, a Fariandlinak¹ nem kevés örömére. Mert azok sí[r]tak, ríjtak, ordítottak, ki a toronyba, s ki a folyosón, s ki a házba. Már csak utánnam jár, úgy félt az eb tagja, s minden hívségének az a haszna, hogy napestig az ágyamon fetreng, s teli bolházza.

Írhatom *Kegyelmednek*, Szívem, másnap vala lármám, mivel *Szent-Iványi Uram* hajnal előtt menvén itt el, a gyűlésbe ment, s Kordát hívatta ki, s az Orbán Celler dolgával úgy elijesztet,² akármikor is beértem volna véllé. Úgy vélekedtem, hogy futásra kél a dolog. Nem kevésbé eset nehezen, ha *Kegyelmed* ittlétébe tudta, s nem jelentette. Mindazáltal, Szívem, *Kegyelmed* úgy vigyázon, hogy ha csak tolvajságtul lesz is félelmes, tegyen rendelést, kevés portékánkot hova vigyük, mert ide nem sok kel. Én pedig magam sem lakom az ilyen pusztaságba, ha félelmes, hanem ahol töb ember van, ot kívánnék olyan időbe menni. Való, hogy széltibe folyt az a gaz támadás, de azon nem építettem volna, hanem a *Szent-Iványi Uram* szován.

Ráti Gergely *Uram* vala nállam, ő *kegyelme* biztata osztán, ír maga is *Kegyelmednek* a jószágnak megvétele felől. Hihető, megunt portékája, mert igen kötné, alkuszik kéretlen is. De, Szívem, ha jó is, csak múljék most, szálljon az adóság, mert olyan, mintha a nyakamon ülne.

Varasdira való commissiót hol keressem Kálmány dolgáru? Talán a kezébe adot egyetmást, lehetne az ország gyűlése felől kérni.

Kegyelmed elmeneteli után valóba melegek valának, egy-két nap feletté is, de tegnaptul fogva úgy nekierede újonnan az eső, irtóztató nézni is, mikor épen megszárad volna a föld már megint. A jó *Isten* tudja, mikor lehet szántani, vetni, rettenetes az esővíz a mezőn. Egyéb dolgokban is felette nagy akadály. Való dolog, országostul talán szenvedjük jobbára az ilyen ítéletit az *Úristennek*. De bizony, egyen-egyen is méltó elméjére venni az embernek éféle *Isten* ostorát, s igyekezni kellene ő *Szent* Felségét minden módon [kiengesztelni], mert a soltár szerint az emberi munka haszontalan, ha az *Úr* nem segíti a dolgot.

Egy mértéket vetessen *Kegyelmed*, akinek horog a végén s beleakasztnak holmit, s úgy mérnek, igen jó a háznál.

Nem kétlem, Munkácsi fog írni mindenekrül, noha még nem igen van mi-rül. Jól szól a dologhoz, s rendivel látatik valamihez fogni, csak lágy ne lenne, s

az járásba restes. Hogy más mondja, megvan, ne hinné, én attól félek.³ Eleget nyesem ugyan, ezután válik meg.

Édes Szívem, talán csak job volna a Klára egyetmássát kezébe adni, hogysen it valami veszély essék, mert azt mondhatom, a job része van itt a mi adományunknak, melyről *Kegyelmed* rendelését elvárom.

Bezzeg, Szívem, a Ferus házába⁴ is vala rút, szemetes, öszvehánt zűrzavarral való lomozás, magam tisztítottam ki. Valaki vallja a szégyenét, de alig hihettem volna, ha magam ot nem voltam volna.

Ezeknek, Édesem, szekérrel ha hozza *Kegyelmed* a lakatokat, mert csak *Lőrincnek* hármad adot Horogné újat, s kis idő alatt mind odalet. Egyet adot elé kulcs nélkül, a többiért a lakatoshoz igazította, s az is hazugság volt. Az új asztalkeszkenőkbe is elvesztet, nem árt ot utánna vigyázni, szelessége miá kár ne essék.

Munkácsinak senki nem adot semmi jedzést, se az árendás sidó restantiáját nem tudják, se az óntálak s tányérok jedzése nincs. Írja meg Turcsányi, hol kel keresni. Én azt gondoltam volt, hogy ön credenciát vittek el, de talán mind it kellene lenni. Az inventariumot sem hatta it *Kegyelmed*, újobban kel már véllek bajoskodni, ha számot vehetne az ember arul a tiszta búzáról.

Ezek után maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa
Olcsva, 2. *Septembris*, 1714. Barkóczy Krisztina m.p.

Prínyi Mihály Uramék régen biztatják a hűgukat ruházattal. Sok képtelen fogatkozások közt most legnagyobb, hogy mentéjek semmi sincs. Ha készen volna is, tudom, idejébe nem küldhetnék ide, hacsak *Kegyelmed* módot nem keresne benne. De az is mind bizonytalan lévén, kételen leszek, ha hitelbe kaphatok, mentét csináltatni ő *Kegyelmeknek*. Hanem hogy benne ne maradjak, Mihály Uram, ha valamit adósságában vehetne, csinálna cambiumot. Elég ember van most innét oda, azoknak, ha letenné valamelyiknek, s itten tennék le. Igen szépen recommendálom, Szívem, *Kegyelmednek* sürgetését, mert tiszta csúful lesznek mente nélkül. Prínyi Pál Úrfi gyengén gondolkodik, mert a nincsennel be nem takaródnak, magunknak is kissebség, aki meglátja.⁵

Magam is úgy vagyok, nemhogy a cseléd mindennapi szükségére lehetne hagyni költséget, de magammal is csak tíz forintot sem vihetek, hacsak Vitkain nem vehetek, vagy Nebi basa ezután[!] nem ad. Mindenikhez most hamar vékony reménség. Gondolkodjék *Kegyelmed*, Szívem, mert költség nélkül teljességgel nem lehet lenni.

Mit ír Besenyei Uram, *Kegyelmednek* elküldöttem, mit parancsol íranta.

1 a család kedvenc kutyájának 2 Rákóczi egykori brigadérosa, Czelder Orbán ui. felkelést szervezett a Szepességben 1714 augusztusában 3 Munkácsi hiszékeny, félrevezethető 4 szobájában 5 rájuk nézve is szégyen, s a szükség jele

388.

Gelénes, 1714. szeptember 11.

(MNL OL P 398. No. 37 126.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes, Nagyságos, gróff Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel íram. Posony.¹

[Külső feljegyzés:] Bárcsak a titulust tudnám kivel íratni, s mi formán. Ha leírja *Kegyelmed*, talán valakivel leírathatom olykor. A mohos tömlő túrót *Ferusnak* küldte volt Klára, a rulla való cédulácskát Serédi Kriska levelébe találta tenni, most került kezembe, egészségéért már csak el is költjük.

Gelényes, 11. *Septembris* 1714.

Édes Szívem!

Amidőn által akartam júni, úgymint 4. *Septembris*, Poroszlóru írt *Kegyelmed* levelét szeretettel vettem. Elég szomorúság hallani oda is a mezőbeli sok kárt, s remélhető nagy drágaságot. Innét egyebet nem írhatok, hanem a rendkívül való sok eső miá a temérdeki panaszát az embereknek, mert ez kiváltképen való *Isten* ostora. Csak kétséges dolgok, ha lehet-é vetni későn is, mivel a keverés már el is múlt. Tagadhatatlan dolog, tapasztalható *Isten* büntetése minnyájunkon.

A kenyérevőköt én is számba vettem eljövetelem előtt, úgy emlékezem reá, 78ra megyen a fejrccselédemen s *Kegyelmed*el levőkön kívül. Szívem, jól meg kel gondolni most, mert csak a cselédet sem érzük be 3000 forint ára étellel, én úgy hiszem, s hát egyéb is minden pénz. Ha *Kegyelmed* késik oda, úgy tegye a dispositiót irántok. Én megvallom, elijedtem. A gazdaság után el nem lehet tisztességesen élni, ha *Isten* más módot nem mutat. Bárcsak túrni tudnám jól a sokféle fogyatkozásokat, de megvallom, szörnyű nehéz, hacsak az *Úristen* ő *Szent* Felsége malasztját nem bővíti.

Alig szállottam itt meg, hát a szegény Prínyi Jánosné Aszonyom temetésére híjnak. Noha elég nehezen, de kedveket nem akarám szegni. Az útnak mivoltát leírni is alig tudnám, elég az, sok bajjal ma kerüllék haza. Utazásom nem kevés bajjal volt, sem lovaím, sem ahoz való készség nem alkalmas. Csak a sok titulus-osztogatást bánom, mintha csúfolnának, semmi módja állapotomnak nem ahoz való lévén.² Úgy tudja *Kegyelmed*, én sohova tisztességesen nem mehetek, hacsak a lovakot meg nem javítják, s valahol, akár Debrecenbe, hámost nem csináltat *Kegyelmed* hozzá. *Kegyelmed*nek egy levele ot is többet ér, mint én akár mint sürgetem.

Nem kétlem, bőségesen s igazabban is érthette *Kegyelmed* az istentelen népnek felindult zenebonáját. Nem kevés búsulással vagyok, mert csak egymást rémítik az emberek, senkitül nincs bizonyost érteni. A kevés portékámot is félttem, a füst alatt, ha odalesz. Kivált a Klárámé, kirül már írtam is *Kegyelmednek*. Azért, Édesem, ezen a földön való jóakaróinak írjon *Kegyelmed*, ha mit hal[la]nak, nekem is legyen tudtomra, s mit cselekedjem, ha a Tiszán is általmenne a lárma.

Ha még vagy kétszer Szőlőstre megyek, úgy kitanulom az erkölcsöt, hogy edig való recommendatiómot is meg fogom banni, noha újobban is írtam, de én bizony félek tülle. Hallerhez hasonló, de azt is felyül haladó, csudálatos természetű van. Nem hiszem, az atyafiság össze ne zavarodjék, mert a ratiók előtte semmit sem érnek, a magáét pedig más sem engedi.³ Eléggé búsul szegény Serédiné, hogy *Kegyelmeddel* nem beszélhetet. Már fel fog menni Imre Úrfi, s magok részirül nagy kártul félnek.

Tudom, felmegyen *Szent-Iványi Uram*, a sok árva leányokrul ne legyen feledékeny. Most *Andrási György* bátyám is özvegyen maradt.⁴

Ezek után *Istennek* ajánlom *Kegyelmedet*, Édesem, maradván *Kegyelmednek* igaz hites társa
Barkóczy Krisztina m.p.

Szöves-fonás dolgáról, Szívem, elvárom *Kegyelmed* tudósítását, amint jedzésbe tette volt magának *Kegyelmed*.

Ezen az úton megpróbálom a Takács Pesta kocsisságát, talán csak egyik sem vitte volna úgy végbe. Mikor olyan sok roszba nem nevedet volna gyermekségétül fogva, jó szolgálta lehetne belőlle. Elég eleven ember a többi rosz útra e világon.

1 előtte kihúzva: Buda, Esztergom, Bátorkeszi 2 utalás a grófi rangemelés utáni fokozott tiszteletadásra 3 célzás Perényi Miklós rossz természetére 4 Különös, hogy *Andrássy Györgyné Szelényi Mária* haláláról csak hónapokkal később értesültek Károlyiék. Az asszony temetését ui. még 1714. február 5-én bejegyezték a krasznahorkaváraljai anyakönyvbe, s a plébániatemplomban utólag állított sírfeliraton is ez a dátum olvasható.

389.

Gelénes, 1714. szeptember 17.

(MNL OL P 398. No. 37 140.)

Gelényes, 17. *Septembris* 1714.

Édes Szívem!

Bátorkeszibül 4. és 7. *Septembris* költ *Kegyelmed* levelit mai napon egyszersmind szeretettel vettem. Békességes utazását örömmel értem, úgy Ferus egészségét is, mert a más éjel sokkal különbet¹ írt volt álmomba *Kegyelmed* felőlle.

Hogy az új gazda jól viselte magát, igen akarom, s veszem észre, kedves lakóhelye lenne *Kegyelmednek*, Édesem. Ha *Isten* megmaraszt bennünköt, én is örömet odamennék lakni, ahol job volna, de tudom, ahova én megyek, akár mely szegletire a világnak, csak nyomorúságot hordozok magammal, annélkül sehol nem lehetek. Itten még edig másképpen mind jól volnék, de *Aszonyom* Anyámat nézni kész nyomorúság, mert sokszor úgy rá jű a rettenetes túrhételenség, valamint a halálfélelmével tusakodó ember, úgy tusakodik s törí magát, szörnyű belső gyötrellemmel, hogy már nem fog soha látni, s ki lát, hozzá soha gyámoltalanab nem lévén nálla. Az *Isten* tudója, magam is mint búsongok rajta. Egészségem máskint, Édes Szívem, *Isten* *kegyelmébül* jó vagyon. Klárának is ma veszem levelét, de még 24. *Augusti* költet. Egészségbe írja magát, az urárul semmit nem emlékezik, csak hamarjába írta.

Még én, Szívem, hat levélnél többet nem írtam, mindeniket Bátorkeszibe dirigáltam. Eléb *Esztergomba*, ez, úgy vélem, már *Posonba* találja.

Most sem írhatok semmit innet, mert már majd iderekedek az éjeli, nappali szörnyű eső miá. A víz kiöntöt, *Olcsvárul* is írják, a disznók az erdőről kiszorultak, általhajtották, sőt, ha *Gulács* és *Badaló* táján meg nem foghatják – akin most szorgalmatoskodnának – a töltést, elhiszem, lehet *Olcsváig* hajókázni.

Se *Nyíren*, se ezen vármegyékbe teljességgel nem vethetni az eső miá, a borhoz kezdtünk vala bízni, kivált a *Hegyalján*, de már az is alkalmasint mindenüt öszverothad, úgy hallom, a sok eső miá. Ez példás *Isten* ostora rajtunk. Ezen lamentatiót, elhiszem, bővön meghallja *Kegyelmed* *Posonba*, mások bővebben megírják.

Az ember mind kioszlot innet a vármegyébül, jobbára puszták a faluk, most vergődnek kinnal haza, alig jű nyári munkájokra két köböl életjek.

A *Bagon* igen sok makkot mondnak. Csudálom, *Kegyelmed*, Szívem, soha sem említette. Ha a víz lemenne rulla, tizedre fogadnánk rá.

Császihoz az ördögök szoktak, azt írják, s maga is írja, úgy elverik, tiszta kék

a teste. Én bizony nem tudom, mit csinálnak véle, ami bora elkölt, sem vehetni be az árát. Sij-ríj Ács Lőrincné, s ot is veszet benne egy néhány helyen.

Az Aszony ő Nagysága az salánki malmot s korcsmát sidónak adta árendába, esztendeig 500 R[énes] forinton, holot a malmából tavaly sem jöt csak mi is, örlője nem lévén. Most a gelényesit kérik, ha jó sidót lenék, min adnám az apáti, olcsvai borkorcsmát, mert már az éget bort odaadtam a fazekasnééknak, s az malmot odaadnám-é s min, tudósítson *Kegyelmed*, Szívem. Noha úgy hiszem, a salánkiba belehal a sidó, lehetetlen, hogy nyerjen.

Kegyelmed, Édesem, úgy mondotta, hogy hét hordó bora van Salánkon, de ot háromnál töb nincs. Most írtam felőlle, aval, ha it mulatok, meg nem érem. Elég bajos lesz szállítani. Még válaszom nincs, hova tötte a többit.

Baj Ferenc *Uramnak* adot commissiórul üzent Sárosi, hogy *Kegyelmed* azt parancsolta volt, hogy a kűfalakot elvégezzék az idén, s ha a kűmívesek visszamennének, s az idő engedné, úgy mondják, el is végezhetnék, de attul kevés mész fog maradni. Baj *Uram* pedig csak egy elsőbe 30 hordóval kíván. Én *Kegyelmed* tovább való dispositiójáig azt hattam, ami a kűfalakhoz nem kívántatik, mind odaadja, s azt hagyja meg.

Nem tudom, Szívem, Percsik s Ács Lőrinc fajlandisra vágynak, Ács Lőrincnek inkább meglehet, talán a másiknak padvai is jó volna. Hanem ha azért, hogy már rákapot, megszegyenlené magát.

Szegény Munkácsival van bajom, soha nem érti jól által az írásomot. Kétszer, háromszor is kel repetálnom, s nem is tudja jól az dolgot vizsgálni, s azok sem adnak informatiót. Másikint oly engedelmes, csak Baktára sem mer hír nélkül divertálni.

Úgy veszem észre, még azon leveleket amikor írta *Kegyelmed*, Szívem, nem volt tudós az Orbán Celler lármájába. It elég zenebona van, noha most már csendesedet, *Kegyelmed* oda jobban megérti, s elvárom tudósítását, noha ezelőt bővebben írtam rulla.

Elhiszem, Szívem, Bátorkeszibe elfelejtette *Kegyelmed* a fonalrul s motullárrul tudakozódni. Nem is illet volna ugyan *Kegyelmedet* azzal terhelni, de tudtam, hogy levélből nehezen fogják megérteni. Itt már ahoz alkalmaztatnám a fonalat motoláltatni, hogy a takácsok tudnák, mint vethetnek belőlle. Ha alkalmatosság adatnék, az ot készíttet vásznakat s a magunk fonta gyolcsot leküldje Kereskényi *Uram*.

Az Vay Úrfi járta-é a búcsút, az apja gyönyörködnek benne.² Pál Úrfi rendesen ír a nényének, elfelejtette, micsodás posztót küldjön mentének. Ugyan, Szívem, pirongassa *Kegyelmed*, Istennek is ellene ily későre hagyni a mentéjeket. Bizony, csak jó szolgálójai lettek volna az annyoknak s magoknak, szorgalmatossabban kellett volna hozzálátni. Ha én is eléb így gondolkoztam volna, magam hozzáláttam volna. Most kértem valamely sidót, bor vagy termés fejébe posz-

tót, béllést, ha hozna, mert Szakmárt hitelbe nem adnak. Magam hitelére is felvettem volna. Kölcsön sem kaphatok pínzt, magamnak sincs, mert azolta én sohonnét semmi pínzt teljességgel nem vehettem. Csak az *Isten* tudja, mi költségtelen vagyok magam is. Írtam bővön Mihály Úrfinak is, ha az adóssin valamit vehetne, bárcsak valami pínzrül tenne cambiumot, mert felettéb való sok szükségek van, s egy pínz sem jó sohonnán a kezekbe. Csak marcona dologrul parancsol it a királyháziaknak, mégsem töltik kedvét. Éppen csudálkozásra való ily megvetet állapotjok, bár parancsolna rájok Pál Úrfi.

Én, minthogy a titulust sem tudom írni, csak a kállai postamesternek includálom *Kegyelmed* levelét. Nem tudom, mint dirigálja. Bárcsak franciául tudnám valakivel megíratni a titulust.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

P.S. Éccaka van, sok írásom is van. *Ferusnak*, szándékom szerint, most nem írhattam, se Szuhányi *Uramnak*, jelentse meg *Kegyelmed*. Az *Aszony* szintén akkor gyötrődöt egyszer, mikor *Kegyelmed* levelét hozák, csak keserűség még a szó is.

1 értsd: különbözöt, egészen mást (Barkóczy Krisztina anyai aggodalmában nyilván rosszat álmódott Ferussal kapcsolatban) 2 Az ifjabb Vay Ádámról van szó, akinek katolizálását emigrációban maradt, buzgó református édesapja aligha vette volna jó néven.

390.

Gelénes, 1714. szeptember 20.

(MNL OL P 398. No. 37 141.)

[Külső címzés saját kézzel:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes és *Nagyságos*, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Poson.

[Külső címzés más kézzel:] *Recommendantur Generoso Domino* postarum magistro Kaloviensi pro fideli et[?] *administratione*.¹

Édes Szívem!

Erdélyből érkezvén mostan ezen levelek, noha nincs mirül írnom, de ezen alkalmatossággal ezen írásomot *Kegyelmed* látogatására szívesen indítom. Kívánom, találja jó egészségbe, hozzátartozókkal edgyüt.

It az eső éjel-nappal esten esik, se szánthatni, se vethetni. Úgy hiszem, nem is szűrhetni,² de hajókázhatni máris Tákosig. Úgy annyira, mind lovon, gyalog

irtózó innét ki- s bejárni. Úgy a Nyíren is, amint mondják. Csak Isten vinné által *Kegyelmedet* az otvaló állapotokon! Bizony, most egyszer olyan kárára lesz odalakása, egész esztendő által sem felejtjük el. Elhiszem, Munkácsi minde- nekrül tudósítja *Kegyelmedet*.

Csiszár írja, mind stukatúrás s képíró hever, hogy pínzt nekik nem adhat. Úgy írja, a két esztendőre kifizetődöt az árenda, s előre pínzt nem vehet fel. Azt tudom, még Petkiné Aszonyom sem vehetet semmit, noha erőssen sürgeti. Én azolta levelét sem vehetem ispán *uramnak*, csak jár- kel, ember nem is tudja hol keresni. Írok most, ha Nebi basátul vehetne pínzt, adná mind stukatúrás- *nak*, képírónak, de még magamnak sem vehetem teljességgel sohonnat sem- mit. Elég bajjal fogok élni, ha ugyan késni kel *Kegyelmednek*, Édesem, ottan már ezeknek az istenteleneknek is a lármájok miá. Isten tudja, mit cselekesznek.

Az salánki házakot, mondják, hogy az eső megjárta, de menyibe van, s kár eset-é, még Sárosi nem tudósítot. Nem is csuda, ezen szerfelet való esőbe akár- mely sindelyezést is megpróbált. Valamit végezet az *Úristen* felöllünk, de ez ir- tóztató káros idő.

Fiam *Uram* levelébül szintén most értem, hogy a Serédi István kisfia, ki most Betlen György mostohaattyasága alat volt, megholt. Már deficiált a Serédi familia. Szegény Serédiné dolgába, ami job, azt kén cselekedni, az Istentül ven- nők jutalmát. Megrontja egyszer András bátyám,³ attul félek.

Erős Gábor *Uram* is, úgy látom, *Szent-Iványi Uram* biztatásába gyengén bízik. Igen kér, jutassam emlékezetibe *Kegyelmednek*. Kérem is, Szívem, ha mi- be lehetne neki szolgálni, legyen segítséggel *Kegyelmed*. Fél, ha más sütvé teszi alá[?], s kin[n] marad.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hites társa

Gelényes, 20. *Septembris* 1714.

Barkóczy Krisztina m.p.

Isten jóvoltából egészségem jó van, az cselédink s a köznép igen betegeskednek, kivált hideglelésbe.

Azt írja vala *Kegyelmed*, Szívem, hogy a hanoveri successor⁴ már ben van Angliába. Hiszen pápistának hallottam azt, s abbul való a *Felsőges* Joseph csá- szárné⁵ is.

1 Ajánlva Nemzetes kállói postamester Úrnak bizalmas továbbításra. 2 szüretelhetni
3 Andrassy Istvánnak első felesége, Serédy Zsófia révén támadhatott konfliktusa Serédy Gáspár özvegyével az erdélyi Serédy-javak ügyében 4 Braunschweig-Lüneburg Lajos György hanno- verai fejedelem, az angliai Hannover-dinasztia megalapítója, aki 1714 és 1727 között I. György néven uralkodott. 5 I. József özvegye, Vilma Amália braunschweig-lüneburgi hercegnő

391.
Gelénes, 1714. október 2.

(MNL OL P 398. No. 37 142.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes Nagyságos, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Kálló. Posson.¹

Gellényes, 2. *Octobris* 1714.

Istentül minden jókat kívánok *Kegyelmének*!

Bátorkesziből 16. et 18. *Septembris* költ *Kegyelmed* leveleit mai napon szeretettel vettem. Egészséggel való létét, Ferussal együtt, örömmel értem. Magam állapotjáról írhatom *Kegyelmének*, ma rege[1]tül fogva igen nagy főszedülés vagy rajtam. Már azelőt mintegy harmadnapul fogva a bal fülöm nagy zúgással vagy, ugyan ezelőt is alra kezdtem volt nem halani egy darabig. A job kezem pedig már alkalmas időtül fogva fájdalmas, melyről tudósítottam is *Kegyelmedet*. Nem annyira ugyan az fájdalma miá nem írhatok vele, mint az, hogy az ujaim megalusznak, és a pennát nem is foghatok jól. Most pedig len az fejem szédülése is hozzájárulván, magam nem írhatok, hanem mindenekről, *Isten ő Szentsége* jobb egészséget adván, bővöbben akarom tudósítani.

Hogy *Kegyelmed* leveleimet nem veszi, egyéb okát nem gondolom, hanem hogy az első leveleimet *Esztergombra*[2] és *Bátorkeszire* dirigáltam, vagy hogy magyarul írom a titulását, nem lévén másképp kivel megíratnom. Csak elvetődik az postán, noha ugyan mindeniket az kállai postamesternek recommendáltam.

Csudáltam, hogy eddig *Czeller*² *Orbanék* lármáját edig még nem hallotta. Én akárhol ellakom, csak lehessen elélni állapotomhoz képest. Az egy *Aszonyom Anyám* dolga legnagyobb, oly mesze távozni [tőle].

Kereskényit fogom tudósítani, ha joban leszek, az major állapotjáról. Az *economiárul*, hogy *Munkáczy János* megtudósítsa, megírtam.

Minthogy *Perényi Mihály* Uram barátá lett, bár csak azt vihetnék *Kegyelmed* végben most hamarjában, míg az novitiatust el nem végzi, hogy ezen provinciába adatatnék. Mert ami javai vadnak, ha kézhez vehetné is az ember együt, nem ezen füldre tenne dispositiót, hanem a Német országra,³ ahol nem annyira szükséges.

Ezel *Istennek* ajánlom *Kegyelmedet*, *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

P.S. Levelem végeztése után érkezék *Szent-Iványi Uram* válasza, minthogy az magunk caffragját kívánta, hogy kezéhez küldjem. Aról tudakozódtam ő *kegyelmétül*, hogy az magunké kívántatik-é vagy az Imre Úrfié, mellyik részről tette az ígéretet. Melyre íme az válaszok, includálom *Kegyelmének*, vagy egyiket, vagy másikat elküldöm, ha módom adatik benne. Akarnám, ha *Kegyelmed* válaszát vehetném, melyikét elküldjem.

1 csak az aláírás Barkóczy Krisztináié, a levelet diktálta 2 a családnév (helyesen Czelder) utólagos sorközi betoldás a kersztnév után 3 azaz a Német Birodalom területén lévő valamelyik rendtartomány javára

392.

Gelényes, 1714. október 9.

(MNL OL P 398. No. 37 143.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes *Nagyságos*, Gróf Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel írák. Poson.

Édes Szívem!

Én soha sem tudom mire vélni, hogy *Kegyelmednek* Posonbul egy levelét sem vettem edig, sem *Kegyelmed* levelemet nem vette. Ezen levelemmel akarom, Édes Szívem, *Kegyelmedet* meglátogatnom. *Istennek* hála, egészségbe vagyok, noha a napokba a fűszédülés miá majd fekettem két nap, akkor sem lévén a gyomromnak semmi gondja ugyan. A beteg mindenféle oly búveséges, hogy cselédem is alig van egészséges, másut is mindenféle temérdeki a beteg. Kláramrul is minemű levelem jöt, ím *Kegyelmednek*, Szívem, megküldöttem.

A német fellajtár is megholt, úgy írják Olcsváról.

Az képirót minemű dispositióval hatta *Kegyelmed*, Édesem, nem tudom. Az mint írják, festékeket kér, attul félek, az üdőt dolog nélkül tölti el, mert sohonnet még csak cseléd szükségére sincs költséget szerzeni. Bárcsak az szüret bekövetkeztvén, egynehány hordó bort lehetne szerzeni az olcsvaiak asztalára, ne vesztegetnék az óbort. De én magam is annyira vagyok, csak az *Isten* tudja. Teljességel semmi költségem sincs. Csak azt a néhány forintot sem adá meg Vitkai, sem pirongság, sem szép szó nem használ neki. Ha Nagy Gábor el nem adhat a borokba, a szőlő fedésére honnat lesz pénz.

Radványbul elköltözik Botka, az udvar pusztán marad, most vettem levelét. Mindezekrül, Szívem, micsoda dispositiót teszen *Kegyelmed*, elvárom. Azért akarom tudtára adni, kiváltképpen magam költségemrül, mert az legnagyobb előttem.

Az kisaszonyok¹ is úgy vannak, hogy ha más mentéjét magokra nem veszik, az házbul is alig mehetnek ki. Pál Úrfi csak a színét tudakozza, micsodás legyen. Irtóztató boldogtalanság az, mikor testi ruhája nincs az embernek.

Meleg Zsigmondnak minemű levelét veszem, ím *Kegyelmednek* elküldöttem, Szívem. Császit Lakatos János, a bátyja kéri kezességen, meghattam, adják ki.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Gellényes, 9. *Octobris* 1714.

Barkóczy Krisztina m.p.

Erős Gábor *Uram* dolgát újonnan is recommendálom *Kegyelmednek*, Édesem.

1 a Perényi-kisaszonyok

393.

Gelénés, 1714. október 11.

(MNL OL P 398. No. 37 144.)

[Külső címzés:] Az én Kedves *Uramnak*, Tekéntetes és *Nagyságos*, Gróf Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Poson.

[Lapszéli feljegyzés:] *Szent-Iványi Uram* kívánságára az magunk postai cafragunkot elküldöttem kezébe, maga megbeszéli, ha felmegyen. *Kegyelmed* levelének párját is megküldvén, azt tartotta, hogy azon cafragot ígírje, az másik megmaradt. Én tudom, hogy az más dolgába ígirtetet, de *Szent-Iványi Uram* az elméjére adta, talán *Kegyelmed* dolgáért ígirtetet, s azt mondotta Imre *dolgáról*, úgy mondja, az helyébe maradhat.

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Édes Szívem!

Kegyelmed 23. és 26. *Septembris* költ, leveleimre való válasszát Posonbul szeretettel vettem. Valóságos dolog, Édesem, hogy a békességes tőrés igen kívánatnék, s anélkül valóba bajos is, mivel nállam szűkön találtatik. Bocsássá meg az *Úristen*, mert hiszen akármi módon van, de *Isten* akaratja, s úgy kel lenni. Az is való, hogy it nem volna kitül szégyenleni, s nem is kívántam volna *Kegyelmedet* mindazokkal terhelni, de a szükségtül kénszerítettvén, másnak csak hiába jelenteném, hanem *Kegyelmednek*. S azt is tudom, ha jó idején tudtára nem adom, későn jű válaszom, s azt fogja tudni *Kegyelmed*, semmi fogyatkozásom nincsen. Mind megpróbáltam volt már, ahova *Kegyelmed* bízot, ha lehetne költséget reménleni, de sohonnat nem lévén, úgy akartam ide-

jin értésére adni, s ha kölcsön gondolható volna, hogy szerezhethék, bizony úgy sem terhelném *Kegyelmedet*, tudván, maga is mikéint ment el. De maga is jól tudja *Kegyelmed*, hogy iten nem kaphatni, s ara nézve írtam. Való, hogy bánatomba vagyis indulatim miá többet is írtam, kirül követem szeretettel *Kegyelmedet*, Édesem.

Az Prínyi Mihály buzgósága nekem is viszatetszet, írtam volt is neki, nem tudván, hogy már be is ment a szerzetbe. Azt véli, atyjafiait megvetni *Istenért*, az, amit cselekszik. Holot segíteni illy állapotjokba, kivált a hűgait, mind kötelees volna, s mind nagy jócselekedetet mívelt volna. Igazán a reménség s ma-gaajánlás visszafordult. Én a kék angliábul csináltattam volna edig is, de béllést szerezni nem lehetvén pénz nélkül, haszontalan, a mente is bélletlen.

Klárám levelét az estve veszem *Szentpálrul*. *Isten* jóvoltábul mindketten egészségbe vannak. Már, írja Klára, maga is akarná, ha megosztoznának, mert az életmódjához inkább lehetne fogni. Aszonyom Anyám csudállja s neveti azon írását.

Ferus bátorságán csudálkozom, egészségét, az *Kegyelmedével* edgyüt örömmel értem. Kívánok ezután is örvendetést hallani rulla.

Horogné, se Kis János, s úgy Ács Lőrinc sem egyet, se mást nem tud, ha-csak írásba nincsen. Én nem üzőm-fűzőm, hanem azt tudtam, írásba van minden, s azért tudakoztam, hogy eljövetelem alkalmatosság[áv]al elrakassam, s ami szükséges, Munkácsi kezébe adjam. De azon kívül sem kel rajta szorgalmatoskodni, mert a sidó, úgy hiszem, Olcsvára nem jú mostanság. Akármennyivel adós, odavan.

Az jáger elszököt, lopot is a cselédtül egyet-mást. Mégis jó, hogy nem találtak volt a mentéjét elkészíteni, s az megmaradt.

Az orgonistának a lába kitúrosodván, gyógyításnak okáért ot kellett Olcsván hagynom. De azelőt is túros lévén, amint maga mondja, elhiszem, elvesződik véllé. Az köntese leszakadt rulla, azt valóba sürgeti. Egy pénz ára hasznát sem tudja venni Munkácsi, a szegíny német fellajtár temetésén hogy Rutkaival énekeljen, csak azt sem vihették végbe, azt izenték.

Ezzel *Isten* oltalmába ajánlván *Kegyelmedet*, maradok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hites társa

Gelényes, 11. *Octóbris* 1714.

Barkóczy Krisztina m.p.

394.
Gelénes, 1714. október 21.

(MNL OL P 398. No. 37 145.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes és Nagyságos, Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel írák.

Istentül minden jókot kívánok Kegyelmednek, Édesem!

Ez elmúlt napokba Bécsből írt kétrendbeli levelét vettem vala Kegyelmednek, Édes Szívem, melybül értem, miben legyenek az Kegyelmed dolgai. Én ezelőt sem tudtam abba más difficultast, hanem, hogy az leányágnak semmibe sem adatik, s megint, ha eladna benne a maga jószágából, vehessenek mást érette. Elhiszem, a többit is elveszik, ha mikor deficiál a fiúág, maga magának contentumot tehet osztán. Csak azon kívüll akkor ne bántsa a más feleket, aki éri, ne valljon kárt. Igazán írja Kegyelmed, Szívem, amint lehet, úgy legyen, csak legyen vége már egyszer, ne keveredjék töb-töb költségbe az ember amiá is.

Úgy jut eszembe, hogy Kegyelmedet tudósítottam vala Vécseiné salánki portiójárul. Szent-Iványi Uram már sokszor írt iránta, Vécsei levelét el is küldötte, hogy örökösön fateálná inkább, csak lenne nagyob summa, akit ráadnánk.¹ Aminthogy, jóllehet sokszor írtam ő kegyelmének, hogy nekem kétségem vagon, ha adhatja-é örökbe, gyermeki kárával, semmi oly törvényes szükség nem kényszerítvén reá.

Talán állandó sem lenne azon kívül is, azmint az Aszony ő Nagysága mondja, valamely contractusok volna az atyjafiaknak egymás közöt, mi formába lehessen eladni a jószágokat, de én csak a gyermekire nézve gondolom inkább, hogy állandó nem leszen. Én, jóllehet mindezekről írtam Szent-Iványi Uramnak, de soha általjába való válaszát nem vettem ő kegyelmének iránta, hanem csak jóvállását, s már ígirt is 800 magyar forintot, de még kétszáz volt köztök, hogy osztán örök árában fateálná. Kegyelmed azért, Szívem, tudósítson iránta. Úgy veszem észre, az Aszony nem volna idegen hozzá, de most az pínzt le nem tehetni. Ha a Palatinus maradékival² végezhetne Kegyelmed, onét jó volna mindjárt letenni.

Úgy tapasztalom, Szívem, az Aszony állapotja sem azelőtti, pusztul, fogy mindene, nem hiszem, ezen gaz cselédel jó vége legyen a gazdálkodásának. Csak azt csudálom, hogy bele nem fárad véllek gazoskodni. Az szép szántot földjei most is vetetlen maradnak, nincs mag bele. Mégsem maradt töb cselédnek kenyérnek 8 köbölnél,³ most mentek Debrecen és hajdúváros felé búzát vásárolni. Bora négy vagyis ötödfél hordó bora let Somba s Kaszonba.

Ez ugyan ezen a földön közönséges, tudom, mindenfelől lamentálódnak. Azt mondják, egész kaszoni hegyen mind eszeszedték volna, sem let húsz hordó bor. Az a csudálatos, mind jobbatkán bíztak, épen csak szüret előtt is, úgy-hogy hordókkal és készüllettel mentek fel a hegyre, s puttonba hozták el a szőlő-jököt. Mindnyájan úgy jártak, s azt mondják, se csutkája nincs ot, hogy madár ette volna meg, se szára, csak mintha elenyészet volna, ami termés rajta látszot.

Én, Édes Szívem, adventre haza szándékoznám, mert most is csak miattam van itt az Aszony. Elmegyen Salánkra, csak épen találjon módot *Kegyelmed* bort valahol szerzeni magam italára. Ha *Kegyelmed* felette oda nem fog késni, megérem a musaji óborokkal, de közönségesen mit igyanak? Semmi sincs, úgy látom, pedig a külsők, amire szoktak, könnyen el nem hadgyák, azolta is mint kél, tapasztoltam. Azt írják Horogék, sok vendég jár, a *Kegyelmed* böcsületinek meg kel felelni. Császi is azzal adot számot, hogy ő plenipotentiariussa lévén *Kegyelmednek*, böcsületinek meg kellett felelni.

Azért, Szívem, igen szükséges hova hamaréb a borral providiálni, mert addig hazamenni bajos, itt is alkalmatlankodni, kivált már a borra nézve bajos, mi pedig, akik itt vagyunk, mind borosok s fejrkenyeresek vagyunk.

Az szallónát[!] ők 12-nek mondják, aki ot maradt volt *Kegyelmed* elmene-teli után, ide egynél többet nem hozattam. Még egy holnap nem tölt volt bele, mikor jobban megvizsgálhattam, sok irkálásim után hetet írnak, hogy van. Félen kívül, kit a barátoknak adattam, ot költ el, márpedig mind a jova volt hátra, amikor beadták, hova let? Nem felettéb sokalhatom, aki a belső cselédre költ, hanem az átkozot, goromba Ács Lőrinc a tavalyi túrót kémélte, béresnek, disznópásztoroknak, ménespásztornak, imide-amoda, egyebüvé is csak a tisz-ta szalonát osztatta fontonkint. Adig pirongattam, most fogadta, hogy már azt számunkra megtartja, ha való lesz. De amint *Kegyelmed* megmondta, ezek közt rendet tartani lehetetlen, se esze hozzá, se kedve.

Az ideszálítandó egyetmásrul megtapasztalván a sok hiánosságot, az vékákat vizsgáltattam meg Munkácsi *Urammal*, s megint elkezdtek a sokféle vékát tar-tani. Csak a debreceni vékán kívül volt három véka a kulcsár kezébe, nagyob s kisebb egyik a másiknál. Akivel a búzát lecsapta, az a deszka is púposon volt hagyva egy felől a közepin, kit is a szegíny barátoknak való búza mérésén vet-tek észre. S Munkácsi *Uram* rajtaérte az kulcsárt, a Korda dicsíretes kulcsárját, menteni sem lehetet magát. A vékákrul is nem tud Ács Lőrinc is mentséget ten-ni. Hanem a kulcsár szemtelenül hazud, hogy *Kegyelmed* hagyatta nálla az na-gyob és kisebb vékákat. Akor pedig, mikor *Kegyelmed* ennek előtte rajtaérte volt őköt, úgy tudom, mind egyenlővé tétette. Ezeket, Édesem, hogy tudtára adom *Kegyelmednek*, nem egyéb az oka, hanem ha történnék, hogy nekem is fel kel-lene mennem, jó idején tudjon írásba rendelést tenni *Kegyelmed*, Szívem. Mert máskint bizony meg sem írtam volna, mint edig is elhalgattam, tudván, onnét

azt *Kegyelmed* nem orvosolhatja. Én pedig már levelemben resolváltam magamot, akárhol ellakom, ahol könnyeb módon vagy keveseb kötséggel lehetne élni. A Klárám távolléte, noha nehéz, de azon kívül is a télen talán ot ben hagynók, ha ide alá lakunk is.

Az szüretre még oda Musajba Munkácsi *Uram*. A hegyalji szüretet sürgeti Nagy Gábor *Uram*. Remétségünk[ön] kívül sokkal eléb megjüvén Munkácsi, késelem nélkül megyen a Hegyaljára szűrni. S ha a fedésre borbul pínzt nem szerezhette, amint Nagy Gábor *Uram* nem is igen biztat, a Tariska gyermeki manumitáltatásáért Horog István száz forintba alkudván meg, *Szent* Demeter napja lévén a terminussa. Azt mondtam, hogy felvegyék, amit érnek véle, hogysem nagy kárunkra anélkül maradjon. Egy szücslegínyről is ír Horog, hogy megadna 200 német forintot, de én megírtam, aféle mesteremberünk éppen nem lévén, csak haza hozza. Tudom, *Kegyelmednek* is mind megírta ezeket, *Kegyelmed* is, Szívem, eszerint válaszolhat neki.

Munkácsi egy jámbor, emberséges ember, igyekezik is *Kegyelmed* parancsolatját végbe vinni, még amit jobbnak lát is, scrupulizál megváltoztatni.

Élet mi marad a vetéstül, még nem tudom, de mint edig, bár ugyan jól maradna is, az hamar elkel, mert a béreseket is elbocsátani téllére, [a] nyarat a mi munkánkba töltvén el, lehetetlennek látom, mivel élne.

Igaz ugyan, még a quártélyos is be nem szálván, a tengeri búza nem volna drága, s úgy hiszem, jó is volna venni, ha pínz volna, mert ha rászorulna a cseléd, *Kegyelmed* írása szerint nem volna szégyen megegyelíteni ily szűk időbe az életet. It 3 polturán szedi be ispán *uram* a tengerinek vékáját portióba, maga mind megveszi tüllök, nállunk olcsób lehet.

Fülhegyel értettem, hogy Újváros és Bánya táján jobban termetek volna a hegyek, tudom, megírták *Kegyelmednek*.

Az paterünk habitussa szakad, arafelé kelene szerzeni neki posztót, it nem találni.

Császit kéri a bátyja maga kezességére. Két kézzel adnám, s nem megyen az ebül tanult.

Nem kétlem, edig az én levelembül is, s bővebben az Ötvös Miklós *Uram*ébul érthette *Kegyelmed*, minemű protestatiókot tettek a *Nemes* vármegyén a Bánfi részről. A téglá- s már most még a mészhordásról is assecuratiót kívánván Ötvös *Uram* tüllem, hogyha rákeresik, evincáljuk. Az új téglá és mész iránt adtam, de a vár téglájáról én nem merek adni, mert azt én is övéknek tartom.⁴ De bárcsak a meszet hordanák, az is jó volna! Hova hamarab tudósítsa *Kegyelmed*, Szívem, Ötvös *Uramat* rulla!

Csiszár valóba sürgeti a képírónak való festéket, írja, csak hever. *Kegyelmed*, Szívem, tegyen valami rendelést hova hamaréb, ne kellessék rájok haszontalanul költeni, s heverésre tartani s fizetni.

A német kertész ír most Olcsváru, hogy ők ketten már ot csak hevernek, egy is elég oda, ő elmegyén, csak bocsássam, fizetését sürgeti. Most jól eleibe adom Munkácsinak, valamint s valahogy töltse kedvét. A disznóváltóból is valami jutot, csak az német mesteremberek fizetésére hattam kiosztani. Azon leszek, hogy ez is ne kedvetlenkedjék, inkább, ha *Kegyelmed* kettőt nem tart, aminthogy Olcsván nem is szükséges, a vént bocsássuk el, ha esztendeje eltelik. A salánki ugyan szedi fel a fizetést, nekünk egy pénz ára hasznot sem tet. Az *Aszonyinak* sincs, úgy mondják, semmi veteménye, mégcsak hagymája is haszontalan. Az, ahol nincs, aki ráhajtsa, mert aféle gaz magátul nem cselekszik.

Serédiné Aszonyom dolgáru, hogy a Serédi gyermek is már megholt, írtam vala *Kegyelmednek*, Édesem. *Szent-Iványi Uram* azt jovallja, menjen be, s mint özvegy, és az árva leányok hajadonok lévén, fiú számba vétetik, szálljon be a jószágba. Tudom, ha elköveti is, abban megháborítják. Ha mit jóvalana *Kegyelmed*, tudósítson, Szívem, mert talán edig is megindult, ha pénzt kaphatot kölcsön.

Ezel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa
Gelényes, 21. *Octobris* 1714. Barkóczy Krisztina m.p.

A job kezemre csak rosszul vagyok, írnom is csak néha lehet.

1 Vécsey Sándor ugyanis néhai felesége, Petheő Juliánna – Barkóczy Borbála unokája – jusát Salánkon és Barabáson elzalogosította a Károlyi házaspárnak. 2 Esterházy Pál örököseivel 3 értsd: annak ellenére, hogy vetőmagot sem tettek félre, a cselédség számára sütemő kenyérnek való gabona is kevés maradt 4 a 17. század végén lerombolt ecsedi vár tégláiról van szó, amelyekre Bánffy György zálogbirtokosként igényt tartott

395.

Gelénes, 1714. október 23.¹

(MNL OL P 398. No. 37 188.)

[Külső címzés más kézzel:] Monsi[e]ur, Monsi[e]ur le Conte[!] Alexandre de Károly, Conseiller et General liuetenant Marechall de Camp pour Sa Majestate Imperiale presentement. À Presbourg.²

Édes Szívem!

Kegyelmed 9. és 14. *Octobris* írot levelét ez órába veszem szeretettel. Úgy veszem észre, mind *Kegyelmed*, s úgy én is, az leveleket már vehetjük az postán.

Az ottan való dolgokrul, s kivált Feruskáruul való tudósítását szeretettel köszönöm *Kegyelmednek*.

Én, Édes Szívem, innet minthogy semmit nem írhatok, csak az sok szükséggel kel terhelnem, az mely valóságos, mindenüt közönséges, de kinek-kinek az magáé nagyob, s akitül reménlheti orvoslását, annak kel tudtára adni. Hanem azt tartom hibának, hogy felettéb van a túrhettelenség, s gyenge a bizodalom bennem, s azt véteknek is tartom. Emberi mód szerént nem is akkor tartok a fogyatkozástul, mikor *Kegyelmed* ithon van, hanem mikor elmaradok, nem lévén akkor kinek gondoskodni. Magamra én is inkább nem restelném, de sokra tö[...] j³ Ez ugyan az világnak szokot igája lévén, s közönséges *Isten* ostora országostul rajtunk, bizony tűrni kellenék, mert kapucinus módjára kel most egy naprul másra gondoskodni.

It sokkal könnyeb az konyhát tartani, mint Olcsván. Aprómarhát eleget találni, ócsón pedig. Most veszek is 1 ludat Olcsvára. Kaszonba is már vágunk kost.

Az téglát nem azért írtam véteknek, hogy pusztá várbul való, de ha Bánfinak nincs jussa hozzá,⁴ bizony csak hordják, s el is hiszem, attul az jámbor úrfitul nem magátul van. Jó is lesz, ha *Kegyelmednek* valami erőssége leszen írásba, ami mellet jövendőbe ha perlekedés támadna, oltalmazhatná magát, akit háborgatni találnának.

Az károm, Szívem, bizony nem az búsulástul vagyon, nem üzöm szintén annyira most a bánatot.

Az manumissiók régen kezemnél vannak, van is tudtára Horognak. Prebenda bor szerzéséről Ötvösnek írtam, talán lesz valami benne. S én is haza szándékozom adventre, ha *Isten* enged, hogy az fagy ide ne rekessen. Munkácsi is hazakerül, s így elég szívesen kíván fáradozni szegíny, úgy látom. S nem is goromba, csak szelíd természetű. Tegnap írtam mindenekrül, Szívem, kívánom, hogy *Isten* hozza ki onnét, hova hamarébb, s adja látnom jó egészségbe.

Maradván *Kegyelmednek* igaz hites társa
Gelényes, 23. Octobris 1714.

Barkóczy Krisztina m.p.

P.S. Az Aszony ő Nagysága mind *Kegyelmednek*, s úgy Ferusnak minden jókat kíván. Igen örül a Ferus állapotján. Magam is valóba akarom, hogy *Kegyelmed* felvitte magával. Bár neki volna édesapja Kohári *Uram*, mint *Kegyelmed* írta volt ezelőt. Pál Úrfinak megmondhatja *Kegyelmed*, Éva kisaszony betegeskedik, nagy kínos nyavolyája volt, most jobbatkán van.

1 *Uramnak*, Gróf Károlyi Sándor Úrnak, Ő császári és királyi Felsege tanácsosának és altábornagyának adassék. Pozsonyba. 2 az eredeti levéltári besorolás téves, tartalma alapján a levél nem 1715, hanem 1714. október 23-án kelt 3 a papír kiszakadása miatt olvashatatlan szórészlet 4 Ezek szerint Károlyiné olyan információt kapott, hogy Bánffynak sincs több jussa az ecsedi

vár tégláihoz, mint nekik, mivel Károlyi Sándor 1698-ban zálogba vette II. Rákóczi Ferencről az ecsedi uradalomhoz tartozó Nagymajtényt, amelyet akkor is megtartott, amikor a Rákóczi-testvérek, Julianna (Aspremontné) és II. Ferenc, még a szabadságharc előtt, zálogba adták az ecsedi uradalmat Bánffy György erdélyi gubernátornak. (Az ő egyik fiát érte Barkóczy Krisztina „jámbor úrfi” alatt.) A fejedelem birtokainak confiscatioja után elvileg Károlyi is igényt formálhatott volna az ecsedi uradalomra az Aspremontokkal és a Kamarával együtt, de erre nem volt pénze. A hiedelemmel ellentétben ui. nem ő szerezte meg politikai szolgálataiért az ecsedi domíniumot a család számára, hanem a fia, Ferenc, csaknem 400 000 forintért. A királyi adománylevelet csak 1776-ban kapta meg Károlyi Sándor unokája, Antal, aki az Aspremontokkal még évekig tartó pereskedésre kényszerült, amelynek következtében a végösszeg már közel 500 000 forintot tett ki. (Éble: Az ecsedi uradalom...8–12., 15–16.)

396.

Gelénes, 1714. október 26.

(MNL OL P 398. No. 37 146.)

Édes Szívem!

Mai napon hozák mind Prinyi Pál a nényének, s mind Szuhányi az Aszonynak 17. Octobris írot leveleket, melyben Palatinus¹ s egyéb tisztek tételéről ír. Hogy pedig én *Kegyelmed* levelét azokkal edgyüt nem vehettem, nem gondolhatom egyébként, talán a postán maradt el. E napokba egymás után két levelet is írván, most nincs miről írnom, hanem a Haller levelét felszakasztám, ha valami haszontalanságot nem küld-é benne. Abbul látom, hogy mégis csak készülnek az osztózásra.

Az pater köntöséről feledékeny ne legyen *Kegyelmed*, Szívem, mert igen szakad a habitussa, s kedvetlennek látszik maga is. Ha *Kegyelmed* ír, adnak a barátok, tudom, hitelbe is.

Az ot fenn szűt vásznak szükségesek volnának, akárcsak a vékony gyolcs jöhetne le, vagy ha alkalmatosság nem adatik, hacsak a megmaradot gombolyagok, kit az érsekújvári takács visszaadot, kerülhetnének kezembe. Karácsonyra igen szükséges volna, de bár úgy becsinálják, hogy a rázódásba ösze ne omoljon, mert hasznát nem vehetni.

Ezzel Istennek ajánlom *Kegyelmedet*, Édesem, maradván igaz hites társa
Gelényes, 26. Octobris 1714.

Barkóczy Krisztina m.p.

¹ Pálffy Miklós

397.
Gelénes, 1714. október 28.

(MNL OL P 398. No. 37 147.)

[Külső címzés más kézzel:] Monsi[e]ur, Monsi[e]ur le Conte[!] Alexandre de Károly, Conseiller et General Leuetenant Marechall de Camp pour Sa Majestate Imperiale presentamente. À Presbourgh.¹

Édes Lelkem!

Kegyelmed 17. *Octobris* költ levelét, melyről panaszkodtam vala, mai napon szeretettel vettem, tudósításával edgyüt. Méltóságos Judex Curie *Uram*, hogy akarata ellen vette fel azon tisztet, benne nem kételkedem, sok okokra nézve nem is csudálom.² Mindazáltal, ha *Istennek* így tetszet, tartsa ő *Szent* Felsege hazánk javára, szívesen kívánom. Hogy *Kegyelmed*hez szíves affectióval nem volna, abban sem kételkedem, jó lelkiismereti is azt hozván magával. Nem minden embernek természeti az, hogy jókívánságát cselekedettel is megmutassa.

Nem tudom, Édes Szívem, miként értette leveletem *Kegyelmed*, vagy én találtam másként írni, de én nem csak az politica ratiókra nézve, hanem másként is resolváltam magamot, ha ot jobbnak ítéli, avagy alkalmasabbnak, én csak elmegyek. Az kisaszonyok állapotját hogy megírtam, azt szükségesnek ítélttem. Én azért, Édesem, tovább is kész vagyok ot lakni, ahol jobban lehet.

Az quartélyosok már beszálván *Nemes Szabolcs* és *Szakmár* vármegyébe, *Baktán*, *Vitkába*, *Szamosszezen* mind tiszt vagyon. Lesz baj köztök lakni *Olcsván*, de annál nagyob, hogy szörnyen lamentálódnak, el nem viselhetik. Én még csak mostan értettem, megírtam az *viceispánoknak*. Mi effectusssa leszen, megvállik. Ha *Kegyelmednek* késni kel oda, nem árt magának is írni irántok, a közönséges terhet is jobban értvén *Kegyelmed*.

Vitkára rendeltetet egy kapitány, *kinek* 4 cselédje van, s azon kívül 8 személy, úgy írják magok. *Szamosszezen* is kapitány van, nem írják, hány személlyel. *Baktán* vagyon nyolcadfél portiójok, van lovas s még egy lú, úgy írja *Munkácsi* útjából. Ezeket *Kegyelmed*, *Szívem*, inkább megítélheti, lehe-é könnyíteni a közönséges terhez képest.

Ezek után *Isten* oltalmába ajánlván *Kegyelmedet*, Édesem, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Gelényes, 28. *Octobris* 1714.

Barkóczy Krisztina m.p.

Gróf *Barkóczy* *János* öcsém ot van-é, s mit reménlhetni belőlle, örömet érteném.

1 Uramnak, Gróf Károlyi Sándor Úrnak, Ő császári és királyi Felsége tanácsosának és altábornagyának adassék. Pozsonyba. 2 Koháry Istvánról van szó, aki 1714. október 15-étől töltötte be az országbírói tisztséget. Barkóczy Krisztina okkal feltételezte, hogy nagybátyja csak lojalitásból és a rá jellemző kötelességtudat miatt fogadta el a tisztséget (a nádorrá jelölést nem is vállalta), hiszen ekkor már 65 éves, és jobb karjára – egy háborús sérülés miatt – csaknem 3 évtizede béna ember volt, aki leginkább a költészetben és a művelődés pártolásában lelte örömét.

398.

Gelénes, 1714. november 2.

(MNL OL P 398. No. 37 148.)

[Feljegyzés a levél külsején más kézzel:] Az Méltóságos Asszony és Munkácsi János Uram levelei in Anno 1714. *Novembri* et *Decembri* perceptae in Bátorkeszi.¹

Édes Lelkem!

Kegyelmed 22. *Octobris* költ levelét szeretettel vettem. Alkalmas jó hírnék tartom, ha *Kegyelmetek* hamar haza szabadul. Ferus állapotján csudálkozom, hiszen őrajta kívül is van azon a földön gyermek, honnat adatot az a nagy gratia, amely bizony emlékezetre méltó.² *Kegyelmed* s az ő egészségét örömmel értem, magam is, *Isten* jóvoltából egészségbe vagyok, s amint megírtam, az adventre haza szándékozom. Írja Ötvös Uram, 100 köből premendára való borrrul tet dispositiót. S egyébként is igen ajánlja magát, de honnat tudna kedveskedni, a szegénységnek szörnyű ínsége lévén azon kívül is.

Vécsei László sürgeti a pínzt s a contractust, *Szent-Iványi Uram* ígéreti szerint meg nem csinálá. Edig én rajta éppen nem kaptam, de látom, Asszonyom Anyámnak tetszik a másik ház alkalmatosságára nézve. Sőt maga is odaszállana, azt mondja ő *Nagysága*, mikor odamennénk. De arul is ez ideig *Kegyelmed* tudósítását nem vehettem.

Az kezem nyavolyája miá nagy bajjal írok, hanem tovább *Isten* oltalmába ajánlván *Kegyelmedet*, maradok *Kegyelmednek* szíves, igaz hitese társa
Gelényes, 2. *Novembris* 1714. Barkóczy Krisztina m.p.

1 Az Méltóságos Asszony és Munkácsi János Uram – 1714 novemberében és decemberében Bátorkesziben átvett – levelei. 2 Ferus ui. abban a kegyben részesült, hogy apja bemutathatta az országgyűlés alkalmából Pozsonyban tartózkodó uralkodónak és hitvesének, akik szívélyesen fogadták a gyermeket. (Éble: Károlyi Ferencz és kora, 102.)

399.
Gelénes, 1714. november 7.

(MNL OL P 398. No. 37 149.)

Édes Szívem, Isten minden jókkol áldja meg *Kegyelmedet*, szívből kívánom!

Még 7. és 19. *Octobris* írot levelét, Édesem, *Kegyelmednek* csak mostanság vettem, holot annál utólbikot, egynéhányat vettem. Nem külön[ben] 25. *Octobris* költet is az estve veszek, Édes Szívem, szeretettel, melyek jobbára váloszok lévén, nem szükség sokat írnom, Édesem.

Megvallom, ugyan nem álhattam nevetés nélkül, hogy, Szívem, az békeséges tűrést oly édesdeden commendálja *Kegyelmed*. Még az najburgi új barát sem érne véle [semmit]. Az mind *szent* igaz, amit ír *Kegyelmed*, de ennek előtte örökké biztatot, innet s amonnat lehet, de már elhittem, csak neki kel ereszkedni mind az olcsvai mesternek. Az kassai procurator, *Pater* János is azzal biztatja magát, ha vihet alamisnát, viszen, ha nem lehet, *Szent* Ferencre bízza ökö. Annak is, elhiszem, a végi patientia. Nállunk is legjob orvosság az.

Feruska dolgán eléggé csudálkozom, elmémmel fel sem tanálok, hogy adatot oly szerencséje ő Felségek *kegyelmeségére*. Valóságos, kicsiny dolognak nem tarthatni.

Mint hogy már ő Felsége is onnét elment, mind az Méltóságos Palatinus, úgy Méltóságos *Judex Curiae*¹ *Kegyelmednek* jó urai lévén, mesterkedjék jól! Úgy hiszem, kiolvashatja magát *Kegyelmed*. Jó is volna hazarándulni, azután ahol jobbnak ítélné az ember, oda igyekeznek telelni. Én most is azon resolutióban vagyok, ahol jobban lehet lakni, én csak ellakom. Hanem ha új gazdaságát nézné az ember *Kereskényinek*, s nem pusztítaná el, mert ha ot lakunk, bajoson verekedhetik valamire. Másik az, amint *Kegyelmed* írja, ot minden drágáb, kétség kívül a pínznek szűk volta miá. It olcsób az élet, még közönségesen a szép búza nem igen ment feljeb 12 máriásnál köbli Debrecenbe. Az tengeri búzát ot s hat poltúrán mondják Szakmárt szemül vékáját, kivált, hogy a német sem veszi el *abraknak*, mely ily szűk üdőbe valóba olcsó. Melyre nézve most küldtem még Kordát a sidókhöz, helyes okokért edig hozzám nem jöhetvén. Meghattam neki, Szakmárra befordulván, ha az törökön pínzt vehetne, venne számunkra tengeri búzát ugyan felesen, mert mind *abraknak* s *kenyérnek* is, mással edgyüt jó volna.

Az bor mindenüt igen vékonyan termet, hanem *Nagybányán* mondják, hogy bő s jó is. Ahoz képest másfél köblöt egy forinton vehetni, s *Váralja* táján egy köblöt 3 máriáson. Ötvös *Uram* írja, adot pínzt 100 köbölre én számomra. Az óborral, mondja Korda, hitelbe is kínálkoznak Szakmárt, egy forinton

köblit, s jónak mondja. Hattam venni premendára maga neve alatt, most hamarjába jó lesz.

Az estve veszem Munkácsi levelét, de kétségem nincs benne, hogy *Kegyelmedet*, Édesem, mindenekül nem tudósította volna, it másodszer nem írom. Elég az, hogy kérdőre küldöt volt levelet hozzám, eladja-é az újborokot, mert az óborokot nem is kérdik, mire való. Én ócsolván 55 forinton hordóját, s meg is írtam volt, el ne adják ily hirtelen. De hihető azért, hogy az óborra is ráfanyalodot osztán a kupec, válaszmot meg sem várták, hanem ót-újat eladták. Az újat 55 forinton, az ót 27 talléron. Az új ócsó ugyan mostani időhöz képest, de az óra² nézve talán nem kevés, azon kívül sem lévén kire hagyni gondviselését.

Ha Kereskényi János megérkezik, a Prínyi Mihály köntösit talán lehozza. Azokat előttem is a hűgának ígírte volt, talán meg nem másolta. De ha megmásolta is, én el merném venni, mert tudom, az *Isten* nem bánna, s ő sem bánhatná, hanem úgy, mint atyjafainak, odaengedheti, mint árváknak.

Béllést a kisaszonyok számára hozni Nagy Gáborra bíztam. *Kegyelmed* írja, hogy vet, talán írok, hogy az Lócsérül hozandó csak maradjon.

Ezek után *Isten* oltalmába ajánlván *Kegyelmedet*, maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa
Gelényes, 7. *Novembris* 1714. Barkóczy Krisztina m.p.

Az bigerdőt³ igenis tizedre adattam.

1 Pálffy Miklós és Koháry István 2 óborra 3 bik-, azaz: bükkerdőt

400.

Gelénes, 1714. november 12.

(MNL OL P 398. No. 37 151.)

Édes Szívem!

Két levelemre tet, 1. *Novembris* írot, *Kegyelmed* válaszló levelét, ugyan 4. *Novembris* írottal edgyüt szeretettel vettem. Valóságos, nem is oly értelemmel írtam mindeneket, amineművel *Kegyelmed* vette, amint írásából látom. Mindazáltal most újonnan azokról nem szükség írnom, hanem a salánki portióról, kirül ha felérkezet *Szent-Iványi Uram*, tudom, bővön informálta *Kegyelmedet* ő *kegyelme*. Plenipotenciariusunknak mondván magát, míg hírünnkel let, végezet is 800 magyar forintba örökösön Vécsei Lászlóval, de a fe-

lesége tenne fassiót káptalanba. Ha vonhatom *Kegyelmed* haza jöveteléig, vonom. Másként állandónak mondják, minthogy vérnek¹ köti és el nem idegeníti.

Az bor 8 s 9 forinton vétetődöt csebri, úgy értettem, az Érmellyéken, de az földesurak úgy mondják, már megtöltvén mindenüt, teljességgel nem kaphatni.

Hanem Korda mondja, hogy Váralja táján jól termet. Bányán pedig ugyan bővön, s jók is. Az váraljai ekoráig 3 máriáson köbli, s az bányai, másfél köből egy forinton ment. Én számomra is 100 forintot adot Ötvös *Uram*, most azon vesznek asztali bort. Én se Budán, se másut nem vennék, mert a korcsmáknak soha nem vala derék sikere, s hát most, ily drága bor idején magunk szükségére vehetünk Váralja táján is.

Az estve Munkácsi is megérkezett. Az borok árát lehozta, de még nem informált egészlen rulla.

Isten *kegyelmébül* it Bereg vármegyébe, ha ezután nem szaporítják, tűrhetőven eset a quartélyos, két companiának mondják rajtok lenni.

Az kisaszonyoknak Pál Úrfi, hacsak a szoknyájoknak valót vehetné is meg, jó volna, ot olcsób lévén a materia, s it alkalmatost ugyan nem is kaphatni. De roszul biztatja őket maga levelébe. Én már a kék posztóbul a mentéjeket meg is szabattam, s egyik alá béllést is vettem.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa
Gelényes, 12. *Novembris* 1714. Barkóczy Krisztina m.p.

Mind Szamosszegen s Vitkába tiszt lévén quartélyba, tudom, alkalmatlan leszén Olcsván lakásom.

Az német kertész elbocsátása eszembe sem volt, hanem az vént írtam, de már ugyan lecsendesedet az német is. Csakhogy nem fizethettek neki, azért bajskodot. De így is szépen kéredzet, s még oly szépen íratta, hogy ketten ők ot nem szükségesek.

1 vér szerinti rokonnak

401.

Hely és dátum nélkül. [Gelényes, 1714. november 13–24. között]¹

(MNL OL P 398. No. 37 150.)

Édes Szívem!

Posonbul, 9. *Novembris* írot, leveleimre való válaszát *Kegyelmednek* szeretettel vettem, egészségbe való lételén szívesen örvendek. Én is Isten *kegyelmébül* jó egészségbe vagyok. Az egy kezem ugyan nem szintén jól van, mostan leginkáb

174

csak az ízekbe, az ujaimba érzem fájdalmát. Akor inkább, ha valamit szorítani vagy emelni akarok véle.

Hanem az Aszonyt az harmadnap hideg már háromszor ellelvén, ágyba ejtette. Továb mi vége lesz, megválnak. Annál alkalmatlanab it lenni, mert gondoskodni kíván. Én ugyan máskint gondot viselnék magamra, de tudja *Kegyelmed*, nem lehet itt.

Az feleséges kapitánt elszállították ugyan Szamosszegrül, de ugyan környé-
tást adtak rájuk. Most conscribálnak az ispánok az alleviatioért, ara halasztották
nekem is. Én egy hét múlva szándékoztam hazamenni, már megválnak.

Az bor, búza mint jár, megírtam, Szívem. Most is 12 máriás köbli Debrecen-
be a szép búzának. Az hegyalji borokat én is ócsoltam, de válaszom meg nem
várták, nem tudták hol hagyni s kire bízni, úgy írja Munkácsi. Tudom, *Kegyel-
mednek* is, Édesem, megírta. Az Nyíren 4 poltúrán árulják a korcsmákat máris.

Magam is írni akartam, hogy ha lesz is, ne küldjön már *Kegyelmed* pinzt.
Glacinger *Kegyelmed* levelét mutatván, hogy az óborokat eladván, abbul lesz
contentuma, csak ki nem vonta őket, de hírem nélkül csak nem adtak neki sem-
mit. Magamnak ír, rettenetesen reménkedik, többet pretendál 1200 forintnál.
Nagy Gáborra bízta, adjon valamit neki benne, mennél kevesebbel elégítheti,
ha különben nem, felét, a többit várja. Én nem tudtam töb adósságit 500 forint-
nál. Ajánlja magát most is, mindent ad, de én nem hadtam tülle semmit venni.

Az lovaím, úgy mondják, az öte jó, az pejek talán csak hárman vannak.
Nehezen indulhatnék, ha egyrendbeli lú nem lenne, de nagyob az, úgy tudom,
a nagy sészám mégsem kész. Én, ha ugyan fel kellene menni, jobban szeretném
elsőbe *Kegyelmedel* szembe lenni, de a gyermek miá úgysis bajos volna. Tudom,
Kereskényi által jobban megértek mindeneket. Klárámnak már régtül fogva
semmi levelét nem vettem. Ő, elhiszem, csak egy leánnyal is örömet ellenne
velünk, de az urát nem tudom. Csak legyenek egészségbe, ha ben telelnek, sem
bánom én, nem is hívom most.

Én ugyan, Szívem, nem hiszem, hogy *Kegyelmed* lakjék Olcsván, ha úgy
lesz, amint van most.

Elhiszem, megírták *Kegyelmednek* Munkácsiék, minémű lopást, tolvajko-
dást tesznek écahákon Olcsván. Apátin még a magunk disznónkba is öszvevag-
daltak. Nem hallottam ezelőt oly nagy mértékbe.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Serédiné, tudtomra, még be nem ment Erdélybe. *Kegyelmed* oppinióját írásba
küldtem ő *kegyelmének*. De elhiszem, be nem bocsátják az Andrási bátyám
emberei, minthogy a saját birodalma alatt levőből is kihánták, ha valami paran-
csolat nem leszen nálla, Édesem.

Pál Úrfinak megmondhatja *Kegyelmed*, Éva kisaszony, noha régen betegeskedik, de az estve igen erős hideg lelte el. Ma ugyan felkölt, de csak roszul van. A másikat csak a kételen hideg bántja, még sem lévén mentéje.

1 Éble a levél első sora alapján 1714. november 9. utánra tette e levél keltét, de ezt tovább pontosíthatjuk az alapján, hogy Barkóczy Krisztina november 12-én ír Károlyi november 1-jén és 4-én kelt leveleinek vételéről, november 25-én pedig már a 11-i (bizonytalan) keltezésű levél érkezéséről számol be. E két időpont között kelhetett tehát ez a levél.

402.

Gelénes, 1714. november 25.

(MNL OL P 398. No. 37 152.)

Édes Szívem!

Jóllehet [...] 11. *Octobris* írja *Kegyelmed* levelét, de *Novembris*nek kel lenni, mellyet szeretettel vettem, s *Kegyelmed* egészségén Feruséval edgyüt szívesen örvendek. Aszonyom Anyámot most az hideg elhatta, ha újobban rá nem talál júni, noha ugyan ágyba fekszik, de jobban vagyon. Amiá már elmehettem volna haza, de Éva kisaszony igen súlyos beteg, azt már it meg kel várnom, mint adja *Isten*. Azután azon leszek, általmegyek, mert csak zűrzavarkodnak. Valamennyin vannak, egyik a másikra szól, *Isten* tudna köztök igazat tenni. A cseléd a nagy éhezést kiáltja, futnak hozzám. Megtekintem őket, nem is hiszem, hogy ok nélkül volna, mert az oly boldogtalan nép[nek], csak a sinorgomb nem léte miá ezideig is teljességgel semmi ruhát, abán kívül, el nem készítettek. Arul sem tudván providiálni, noha mind szóval s írással eleget sürgettem.

Legnagyobb akadályom a vitkai tiszt, de már csak szükségesképpen, sok okokra[!] nézve, haza kel fordulnom.

Aszonyom Anyámnak az interesadást meglátom, azon leszek, complanáljam, az én költségem igen sokra nem megyen. Glacingerrel mit csináltak Munkácsiék, eddig megvált, mert a keresztúri vásárra, kivált a vasak vételéért, maga felment.

Édes Szívem, a hazakéredzésről nem is emlékezik már *Kegyelmed*, *Isten* tudja, medig nébelgének ottan, akinek a költségek bőveb.

Aszonyom Anyám megértvén, hogy *Kegyelmed* fel akar híjni, elhitette magával, csak odavesszük lakásunkot, s magamnak nem szólt, hanem láttam, hogy sírton sírt, s másoknak panaszkodot. Nehéznek tetszik, úgy látom. Kláráru már régtül fogva teljességgel semmit sem érthetek.

Szegény Prínyi Imréné Aszonyom ideküldöz, hol van az ura, él-e, hal-e, azt sem tudja. Nagy állapot, hogy nem ír neki, hiszen egy-két garast, ha vennének tülle a postán. Én ugyan, Édesem, *Isten kegyelmébül* egészségbe vagyok.

Ajánlván magamot tovább is *Kegyelmed* szeretetibe, és maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Gelényes, 25. *Novembris*, 1714.

Barkóczy Krisztina m.p.

1 Itt minden bizonnyal törlés miatt elhalványult számok vehetők ki: 1 8. Barkóczy Krisztina vélhetően október (*8bris*) 1-jét akart írni 11-e helyett, de még időben észrevette a tévesztést, és javította.

403.

Gelénes, 1714. november 28.

(MNL OL P 398. No. 37 153.)

Gelényes, 28. *Novembris* 1714.

Édes Szívem!

Posonbul 14[-én], Bátorkeszibül 18[-án] írott leveleit *Kegyelmednek* szeretettel vettem. Egyszersmind az estve Aszonyom Anyámot, amint megírtam, a hideg elhatta. Éva kisaszony is, noha még ágyba fekvő, de megfordult, s én azért, Szívem, hacsak újab akadályt nem vet az *Úristen*, hétfőn hazaindulok. Kereskényi is adig leérkezvén, a kisaszonyok ruháját elkészítvén, megmutatja az állapot, lehet-é felmenetelem, mert most semmi egyéb difficultas nem volna is, [de] az útnak igen alkalmatlan volta miá épen nem lehetne. Ot az idő mint jár, nem tudom, de it alkalmasint egy holnaptul fogva oly száraz derek járnak, marhaveszedelem¹ járni, mert a vizes sarok² s és[!] az erek sohol meg nem bírnak. A szőlők is fedetlen maradtak némellyek, aki hirtelen nem bánhatot véllé, elsőben igen megszáradván, esőre várakoztak, s azalat száraz derek következtek.

Ott lévő² telelésünk nekem most is károsnak tetszik, mert egyik jövedelme a halbul volna, annak pedig, ha ot lakunk, nagy részét megeszük. It ingyen volna hal, s úgysem tehetvén pénzé, máskint is tudom, az új gazdaság miben ál, azon kívül kétfelé költünk. Csak könnyű szerbe kelletvén odamenni, az ilyen hideg üdőben nem is multság a hoszú utazás, hanem a szükség okozza. Mindazáltal Kereskényi lejövetele után jobban tudom *Kegyelmedet* tudósítani, Édesem.

Itt az az egy akadály, amit *Kegyelmed* ír, ha minden reménségbül kifogy az ember. Máskint edig odalétele is elég kárával van *Kegyelmednek*, kit maga meg fog tapasztalni, amikor *Isten* lehozza.

Az 1714. esztendőbeli menstrualist nem lelte meg Korda, a sidóval sem vehet számot végképpen, nem tudom, hol kén keresni.

Az kassai pínzt a Pálfi Uram acceptálja, az mind interessével odamegyen. Az marhák eladásáru nem vehetem *Kegyelmed* tudósítását, Szívem.

Az borokot én eléggé bántam, még edig it ugyan nem voltam szembe Munkácsival, de az igaz, már csak megvan.

Nem kevésé búsulok, hogy amely kanákat hagyot Aszonyom Anyám venni, semmi sem tölt benne, 12 forinton el kellett múlni, kit én fel is vettem az Aszonytul. Nem csak a kár, hanem a boszúság! Bárcsak gondolhattam volna, most a keresztúri vásárbul meghozattam volna, csak ráfogtam volna, hogy onnat hozták. Bizony tercennella materiáért sem kellett volna úgy megbúsítani az Aszont, minemű aprahensiót szerzet akkor is. Felváltom vala a nállam lévő kevés költségbül is a tallérokot, s *Kegyelmed* nem hagyá. Már most felküld az Aszony, mihent az utak jovulnak a Korponai dolga iránt, s akkor valami lesz, a discretiót is megküldi Draskóczinak.

Ezek után *Isten* oltalmába ajánlván *Kegyelmedet*, maradván igaz hites társa
Barkóczy Krisztina m.p.

Használt a *Kegyelmed* parancsolatja Olcsván, azolta elég bő a halász. Azelőt halászni sem akart a halász, s csak sopánkodtak Munkácsiék, hogy nem fogadja a szegíny jámbor ember.

1 értsd: veszedelmes a marhára 2 értsd: sarak 3 ti. Bátorkesziben

404.

Hely és dátum nélkül. [Olcsva, 1714. december 5–12. között]¹

(MNL OL P 398. No. 37 557.)

Édes Szívem!

Szintén indulófélbe lévén Gelényesbül, mikor vettem szegíny Sennyei Ferenc Uram veszedelmérül írt *Kegyelmed* levelét, edgyüt az otlévő élésre való egyetmásnak lajstromával. Innét mi ollyat nem írhatunk, hanem szalonábul vetekedhetünk tized miat az Bagrul, holnap válik meg.

Én kedden, *Isten* jóvoltábul, hazaérkeztem, noha séza romlásával, de békével. Éva kisasszony miá késtem, még most is igen gyenge állapottal lévén. Aszonyom Anyámot meglehető egészségbe hattam volna, de most egyszer a szemein mód nélkül való bánatot mível, míg ot voltam is, egynéhány ízbe rájöt,

de hamaréb elmúlt. De mostmár egynéhány napja, hogy csak úgy gyötrődik. Másikint igen tetszet, hogy *Kegyelmed* oly szívesen láttatod híjni oda.

Megvallom, Édesem, nem tudom, mit csináljak az menetellel, mert noha nem kedvemből bontakozom, mindazáltal ahol keveseb gondol való életemet gondolhatnám, én csak ot lagnám. Aszonyom Anyám búsulni láttatik oly távul létemen, noha jelenlétemmel is én kevés könnyebségére lenni tapasztalom magamot. Mert amikor a szemén való bánat egy kis pihenést enged, majd oly szorgalmatos gazdaaszonytságot tapasztolok, mint ezelőt 20 esztendővel. Az leányom csak azon is elijedt, hogy Ferus úgy megszerette azt a földet, azt írja, egyedül csak én nem vonattattam még ara. S ha én is ot fogom megszeretni, ő mit csináljon maga.

De mindezeket félretevén, hacsak újab nyavolyája Aszonyom Anyámnak nem érkezik, azon leszek, ha *Kegyelmed* tovább is ugyancsak úgy kívánja, s az elébbi leveleimbe feltet okoknak helyt nem ad *Kegyelmed*, ezen kedvetlen időben is az utazáshoz fogok, *Isten* alkalmatosságot adván, csak könnyű formába, amint *Kegyelmed* írja. Csak Kereskényi jőjön, s az kisaszonyok ruháját készíthessék, ha hoz szoknyának valót és mentebéllést. Szekerem ugyan, akin induljak, nincs, hacsak szánút nem leszen. Mindazáltal most a nagy sészám készítésébe teljes tehetséggel munkálódok, mert onnét hiába irkáltam, asztalost, mi ördögöt mondtak hozzá kívántatni.

Az képíró szintén itt lévén, eleibe adtam, s ha fogadják, elkészülhet Károlyba az ünnepig minden alkalmatossága. Az egész Károlyba lévő mesteremberek mind it várták a fizetést, kérhetik, de senki sem tudja, ki mit dolgozott, hiába küldöztem őket megvizsgálására. Hanem a képíró az oltárt renoválta, a prédicálló széket elkészítette, és a kórust. Van két holnapja talán, hogy az enyvét és kék festéket sürgeti, de haszontalan. A tudatlanság miá is csak teprengnek, s az alkalmatosságot fel nem tudják keresni, azért kel heverni. Éppen szükséges volt hazajövetelem, a competencia ide is elférkezet. De hiszem, nyavolyás Ács Lőrincnek éppen természeti, hogy csak maga lenne a sokadalomba, mint a varga, s nem veszi észébe, hogy mindenre nem alkalmas. Munkácsi *Uram* jó jámbor ember, csakhogy båtortalan. De lelkiismeretibe éppen nem kételkedhetni, én szeretem is.

Egészségem, *Isten* jóvoltából, jó van. Szegíny Vitkait vasárnap akarjuk temetni. Az ország gyűlése végit én is örömet érteném már, Szívem.

Vécsei László *Uram*, úgy látom, nem sok difficultast teszen a contractusba, amint conceptusba elküldöttem, csak a pénz legyen meg. Azért Ötvös *Uramot* most várom hozzám. Egy jó embert jó instructióval elküldök oda, s azonnal meglesz.

Aszonyom Anyámnak mennyi interes kel? A capitalis summát nem tudván, nem tudom. Öttszáz német forintot rendeltem, tudom, odaadja Vécsei *Uram-*

nak. Maradt még egy-más költségem, s Glacingernek adot 500 magyar forinton kívül költségre 1000 magyar forint nállam.

Az óborokra nézve nem volt káros a borok eladása, azolta olcsóbban adták. Akik árát várták, most adnák, s nem veszik úgyis. Elhiszem, ezután job ára lehet, de tölt is eleget bele bort, ha ki sokáig tartja.

Ezek után *Isten* oltalmába ajánlom *Kegyelmedet*, Édesem, maradván *Kegyelmednek* igaz hites társa
Barkóczy Krisztina m.p.

Az képirónak károlyi oltártul se aranya, se ezüstje nem maradt, úgy mondja, egy könyvnel töb.

1 Előző levelében (november 28.) ui. Károlyiné azt írja, hogy hétfőn hazaindul, ebben a levélben pedig arról számol be, hogy keddi hazaérkezése után milyen állapotokat talált Olcsván. Mivel 1714-ben az első, november 28-át követő hétfő, ill. kedd december 3-ra, ill. 4-re esett, a szóbanforgó levél a december 5–12. közötti napok valamelyikére datálható, mert december 13-án újabb levelet írt Barkóczy Krisztina.

405.

Olcsva, 1714. december 13.

(MNL OL P 398. No. 37 154.)

Olcsva, 13. *Decembris* 1714.

Édes Szívem!

Kereskényi által küldöt *Kegyelmed* levelét szeretettel vettem, Édesem. Az mi felmenetelemet nézi, már *Kegyelmednek* sok ízben megírván, meg nem másolom, ha *Isten* egészségemet megtartja. S ne is vélje *Kegyelmed*, Szívem, hogy csak halogatni kívánnám, hanem Kereskényi késedelmeskedése az oka. Egyik, mert régen megírtam, hogy míg le nem jű, a kisaszonyokkal meg nem indulhatok. Már tűzzel-vassal a mente bélleltetésén s egyéb úti alkalmatosságok elkészítésén vagyok számokra. Azon kívül, Édes Szívem, bővön lehet tudtára *Kegyelmednek* leveleimbül Aszonyom Anyám betegsége és a kisaszony súlyos nyavalyája miá való haza nem jöhetésem, onnét pedig csak hiába írogattam a sézámrul s egyebekrül is, mert it semmit készen nem találtam. Sőt, a sézával, míg meg nem néztem, nem is biztattak, hogy meg lehessen csinálni. Posztójába is leloptak már, aval nem késedelmeskedhetni, hanem

amint lehet, csinálják s tatarozzák. Mentül jobban lehetet, úgy parancsoltam. Reménlem, az ünnepig elkészül.

Adig itten is mindeneket igyekezem elkészíttetni a velem eljövendőknék, kocsisnak s a töbi[nek] mind most munkálódtatom a ruhájokat, semmi sem lévén készen. *Isten* adván érnem az ünnepeket eltölteni, újesztendő nap után mindjárt akarok indulni. Valamint *Kegyelmed* írja, aszerint mindenekről szóval informálok, ha *Isten* szembe jutat *Kegyelmedel*, most sem egyel, sem mással nem kívánván terhelnem.

Hogy ha pedig *Kegyelmed* írása szerint 20[-án] a gyűlésnek vége lenne, én csak bízom mégis, hogy lerándul, s edgyüt mehetünk fel. Régen meguntam otmaradni, amikor *Kegyelmed* lejár. Utat jobbat váránk azután, nem rosszabbat. Bezzeg jó lesz vala tavaszal felsétálni Klárával edgyüt, az utazás recreatio gyalánt lehetet volna, az épület munkálódásának nézésébe is tölthette volna az ember idejét.

Az budai borvétel, Szívem, nekem teljességgel nem tetszik. Amint meg is írtam régen, jó váraljai borokot hoztak, köblit három máriáson. Az feljeb esnék pedig, a szállítása mennyi kárral esik még. Másik az, az óbor épen nem kél, se korcsmán, se egyebüt nem kedves. Hiszen, Édesem, jelenlétünkbe is tapasztalhatta *Kegyelmed*, a korcsmának falun mi haszna volt, hát távollétünkbe. Asztalra pedig annyi korántsem kívántatik. Én többet vettem 100 forint áránál, de azt könnyű pénzé tenni. Bizony, én nem is hiszem, ebbe a pincébe, hogy mind meg nem veszne, mert olyat hattam volt it egyet, a musainál is kedveseb ízűnek láttatot, s hazajüvén már meg nem ihattam, hanem az kápírónak adtam.

Az orgonistát is felviszem, hogy ot elszökhessünk mellőlle. Bizony a kenyér is kár neki, tiszta lesák, a lába is túros, azolta örökké gyógyították.

Mindenféle cseléd ugyancsak rám szorula, aminthogy már alkalmasint általestem rajtok. Kit elbocsátván, s kit megtartván, alkalmasint contentáltattnak is, injuriájok nem lehet az bocsátot béreseknék, is úgy alkalmaztattam. Az csengeribe kettőt meghagyván, kik az ökrököt jól hizlalják. Az búzának s disznónak van gondja a külső cseléd miá, egy részét pénzé kellet a disznóért contentáltatnom a cselédnek. Mégis maradot pénzé, az *Aszonymak* való 500 német forinton kívül, *floreni* 1000 magyar. Amire rendeli *Kegyelmed*, Édesem, vehetni rajta. Noha tengeri búzát, ha oly ócsón talállok, mint eddig folyt, vennék vagy 100 köblöt kérdetlen is.

A hús ottan, amint írja *Kegyelmed*, sokkal drágáb, mint itt, egyéb olcsóbnak látszik. Szalonánk jók lesznek most. Az Ötvös *Uram* kétségbeesésébül írot levelet elküldtem Szívem, még nem voltam vélle szembe.

Nem kevésé bánom, Édes Lelkem, hogy az rosz cseléd miá soha sem maradhat egy kedves portékája is, még a szegíny Szultánt¹ elveszték az eb[...].² Tudom, mely kedves volt, bizony nagy káromnál is *Kegyelmedre* nézve inkább sajnáltam, de mind szidás s boszankodás már csak haszontalan.

Most számba akarván venni, cselédnek való élet mi marad it, úgy mondják, hogy egy csep sincs, eddig senki sem jelentette. Hanem, Édes Szívem, hova hamaréb tegyen dispositiót vételérül, mert a szép búzát, tudom, megeszik, kit Ötvös Uramtul hordtak, én pedig magunk számára tartottam volna, bár inkább ot Károlyba állot volna.

Miolta hazajöttem, mind egyébben foglalatoskodtam, most tudakozódom egyrül-másrul. De ha így boszonkodom, hova hamaréb indulok, Szívem, mert a szegíny, jámbor Munkácsinak, elhiszem, jó lelkiismereti van, ami tapasztoló állapot is. Ha esküszik a kulcsár, csak ráhadgya.

Édesem, valami kulcsár szerzésébe kén mesterkedni, bizony hasznunkra nem tartom ezt lenni, s mi haszna is. Már nem hiszek neki, mert ha a barátot az alamisnaadásba a búzamérésbe szemlátomást megcsalta, hogy lehetne már hinni neki. Most is a számtalan disznó apróléka csak 2 s 3 nap alatt úgy odalöt, hogy álmétkodásra való.

Ezzel kívánom jó egészségbe látnom *Kegyelmedet*, Édes Szívem, és maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 Károlyi egyik kutyáját 2 elmosódott betűk miatt olvashatatlan szó

406.

Olcsva, 1714. december 16.

(MNL OL P 398. No. 37 155.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes, *Nagyságos* Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram.

[Külső feljegyzés:] Én, Édesem, azmint megírtam, csak a sészám készüljön, indulok, az ünnepeket eltöltvén, *Isten* engedelmebül.

Édes Szívem!

Noha Kereskényi megérkezte után is írtam *Kegyelmednek*, s indulásomrul tudósítottam, mindazáltal mostan is kívántam levelemmel meglátogatnom, kívánom, találja fris jó egészségbe. Az eső szörnyen kezdet esni, márpedig a Tiszán is gyalog által mehettek. Ha sokáig tartana, nem csak az utakat bontaná meg, de az árvíz miá nagy gátolásom is lehetne utamba. Mindazáltal, ha már felláztam,¹ valamint lehet, csak követni kívánom utamot. *Isten* segítségébül egyet fordít a szél, s megint megcsinálódik az út.

Ötvös Uram is nállam vagyom, *Kegyelmed* parancsolatja szerint igyekezem magam is mindeneket rendbe hagyni itten.

Az budai borvételről, Édesem, kérem *Kegyelmedet*, tegyen le, az óbor is semmit sem ér, az új is nem kel a pínznek nagy szűki miá. A német is szegíny, nem iszik úgy, mint másszor. Csak valamit adnának is, árendába adnám inkább a korcsmákat. Az ittvalón próbálná magát Munkácsi, mire mehetne. Azon kívül is *Kegyelmed* előbbenyi intentiója szerint a béreseket elbocsátottam, az ökrököt Csengerbe hízóra fogják. Kettőt hagytam meg mellettek, de most egy rendbelinek, úgy vélem, velem kel feljöni.

Sertés az nyájbul 31 szakasztódot ki *Kegyelmed* parancsolatja szerint, de az is elég káros volt, mert tiszta vesztegetés. Aprós volt egy része, azon kívül valami a Bagrul is jutot. Tizedbe is alkalmasok jutottak a jószágbul, de a sok conventionatusokra annyira kioszlot, talán 37 sem marad magunknak. Úgysem telik már, pínzel kel kifizetnem, akik még hátra vannak. Ha eléb értem volna, az helyébe is, akit némellyet kiosztottak, inkább pínzt adtam volna, mert, Édesem, többet it nem ölhetni, mert most sem nyáj a sertésünk, csak nyájacska.

Azsonyom Anyám Kaszonba 24 forinton adta párját sertésinek, elég tösér volt. Legszükségeseb, Szívem, az it való cselédrül providiálni, hogy kenyerek legyen, a tiszta búzánkot meg ne egyék. Mi maradt volt a vetésrül s úgy egyebkről, írásba viszek informatiót, Szívem, ha felmehetek. Marad itt legaláb 50 kenyérevő legszűkebben is, úgy hiszem, azon kívül sórul is kel gondolkoznunk jó idején.

Az vitkai manumittálandó jobbágyokért bár a pínzt, Szívem, le ne tette volna *Kegyelmed*, Édesem. Azokhoz rosszul bízhatni, hogy hazahozván, helytartók lennének.² Úgy gondolom, *Kegyelmednek* sem írt Horog külömbet, mint nekem beszélet. De az, kiket haza hordtak, újobban kezdettek szökni, sokaktul értem. Nem is csuda, mert a terh elviselhetetlen, s mindenféle nyomorúság rajtok.

Az instructióbul úgy veszem észre, Szívem, máskínt gondolkozik *Kegyelmed*, amint van. Ha *Isten* felmenetelemet engedi, szóval megbeszéllem, mikínt vagyunk, ugyanis az volna a nyereségem odamenetelemmel, ha ezt a nyomorúságot szüntelen nem hallanám. *Isten*[nek] így tetszik, s így kel lenni.

Mikínt alkalmatlankodik a bátori tisz, ki most Kemény Zsigmondnének jutot, levelébül megláthatja *Kegyelmed*. Írattam neki, de ha tovább is azt mívelné, *Kegyelmed* parancsolatjátul várunk.

A Császi borárul mégsem vettek számot, elég az, it csak az Ács Lőrincé sem vétetődhetet meg, nemhogy más szükségre vehettek volna. Azelőt, tudhatja Turcsányi, mit vet fel. Egy hordó bora költ el, aki it maradt volt premendára, a másik ot veszet. Éget bornak sem lévén jó, próbálták kezességén, azért nem hadgya magát kivenni, hogy vétkesnek nem tartja semmiben is magát.

Itten, Szívem, kertbeli zöldség szépen vagyon, már semmi hasznát nem veszük. Móját nem látom, hogy valami haszon lehetne belőlle.

Ezek után *Isten* oltalmába ajánlván *Kegyelmedet*, maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Olcsva, 16. *Decembris* 1714.

Barkóczy Krisztina m.p.

1 rászántam magam 2 helyben maradnának (nem szöknének el)

407.

Olcsva, 1714. december 20.

(MNL OL P 398. No. 37 156.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Uramnak, Tekintetes, *Nagyságos* Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* igaz szeretettel adassék. Bátorkeszi.

Édes Szívem!

Szintén mostan verekedhetem haza Gellényesbül, noha csak egy nap mulattam ot, de az esőnek majd szüntelen esése miá annyira felbomlot az út, a rettenetes sárba alig jöhetek, sőt az árvíz is jű már kifelé némely helyeken. Mire fordítja az üdőt *Isten* ő *Szent* Felsege, megvállik. Én ugyan csak úgy készülök, ha lehetséges lesz az útnak mivolta miá, amint elébbi leveleimbe megírtam, hogy újsztendő után azonnal indulhassak.

Itt a betegünk elég, Ács Lőrinc, az öregaszony, Horogné, mind betegek. Kereskényi is a torkára valóba roszul van, aligha úgy nem jár, mint Kis János, ki valóba nagy akadályomra lenne, ha it kén hagynom.

Írhatom *Kegyelmednek*, Édes Szívem, én oly búval vagyok, csak az *Isten* tudója. Amint sokszor írtam is, én *Aszonyom* *Anyámnak* semmi könnyebségére nem tapasztalván mellette létemet, sőt a velem valókra nézve inkább terhére, s azt is tudván, hogy közel hozzám lakását nem cselekszi, annál inkább velem, azért resolváltam magamot felmenni. Már most képtelenül sír s panaszkodik gyámoltalan voltáruul.

Mind egészsége, s mind szemeinek romlása, a sok bánat és sírás, ki is csak azon van, ha megvakul, hogy éljen.¹ S kéntelenítetttem megmondani, mikint kerestem módokat, hogy ő *Nagyságához* közel lévén, kötelességemet én is követhetem volna, s készek lettünk volna mindent elkövetni, de ara hajlandóságát nem látván, ha ő *Nagysága* Salánkon lakik s én it, anyi haszna, mint Bátorkeszibe létem, mert a levél onnét is eljű. Elég az, csak ráhagyot mindene-

ket, hogy úgy volt. De, Édesem, ez olyan állapot, hogy ha az *Isten* maga irgal-
mábul meg nem könyörül, jó vége soha sem leszen. Nagy lelki tusakodást mível,
kin búsulnom valóba illendő, s ha segíhetném, most is kész volnék megváltoz-
tatni ígíreteimet, s el nem mennék. De bizony csak haszontalannak tartom, mert
amikor szűnik a bánatja, elég külső foglalatosságot keres ő *Nagysága magának*.
Én úgy sem teszek hasznot, s ha mikor a bánat rájű, *Szent Pál* jelen volna is,
nem volna haszna, hacsak az *Isten* belsőképpen maga nem ad vigasztalást s bé-
kességes tűrést. Az valóságos, csak alig veri fel magát az ágybul is, néha-néha
elerőtlenedet, hogy lát, pedig az éppen csuda, csak a sok sírás miá is. Én meg-
vallom, csak úgy gondolom, életbe nem látom, hacsak az *Isten* azért továb nem
hadgya meg, hogy oly felettéb nyughatatlankodik a meghalásért, *Isten* akaratjá-
ra nem bízván. Magam máskint, *Istennék* hála, egészségbe volnék.

Maradok is, Szívem, *Kegyelmed* igaz hites társa

Olcsva, 20. *Decembris* 1714.

Barkóczy Krisztina m.p.

1 értsd: anyja azért sír, mert fél, hogy megvakul, s vakon el sem tudja képzelni az életet

408.

Gelénes, 1714. december 23.

(MNL OL P 398. No. 37 157.)

Édes Lelkem!

Akartam, Szívem, *Kegyelmedet* levelem által tudósítanom, valamint meg-
írtam egynéhány rendbeli levelemben, oly készséggel kívántam lenni, hogy
Újesztendő után mindjárt indulhassak, s noha harmadnapi eső miá oly árvízünk
löt, akit nem is reménlettünk, s újobban azon hirtelen megint oly kemény üdő löt
két nap s két éjel, hogy a zaj¹ miá csak Apátira sem lehetet általmenni. Azzal sem
szűnven az árvíz, már derekasan elfogot bennünket[!], de ugyan elgondolván a
téli üdőt, egy szélfordulás s állandó fagy lehet. [Ezért] semmit sem hadtam hátra
elrendelni dolgaimat.² S noha még sem kész a sészám, de abba, reménlem, csak
meg nem csalatkozom. Amint Ötvös *Uramra* is bízván, írja ő *kegyelme*, hogy
szorgoztatja. Az éjel újonnan esőre fordulván az idő nagy hirtelen, már az út sem
bír, sem nem bír,³ egészen az útnak mivoltátul kel fügni indulásomnak. Mert
tegnap menven el túllem Vaÿ *Uramék az Aszonyal* edgyüt, de Vajárul csak edig
is alig jöhettek, sőt vissza is tértek, az lovok beledülöngőzven [a sárba].

Énnekem, Édes Szívem, az it késés is már terhes, amennyire fellázadtam a
menetelre, s *Kegyelmednek* is felajánlottam magamot. Itmaradásra vágyini nincs

is miért. S noha egyéb akadályim is estek volna, mert a haszontalan sok beteg cseléden kívül még azok is betegesek, akikre mind készületem, s mind utazásomba szükségem volna, úgymint Ács Lőrinc. Ágyba fekvő az öregaszony, Éva, Ágnes, úgyhogy csak az ágyamot sincs kinek magam cselédjéből megvetni. Szegény Horogné pedig ötödnapja megbetegedvén, igen kétséges az élete is. Már az orvos[i] könyvből kinyomozván, nem egyéb a belső kelevénynél, kit a doktorok pleuritisnek⁴ híjnak, aki gyakrabban halálos nyavolya, kivált igen értelmes doctor jelenléte nélkül. Mindezekkel sem gondolván, talán újesztendőig meg is fordul benne, csak készen kívánok lenni, csak az útnak mivolta meg ne gátoljon.

Szintén levelem írása felet veszem, Édesem, *Kegyelmed* levelét, 13. *Decembris* költet. Úgy tetszik, mintha kételkednék felmenő szándékomba, melyről most mentséget írnom nem szükséges. Bővön megvannak okai edig való késésemnek eddig írt leveleimbe. Ha azoknak hitele nem volna, most sem remélhetném, ha újokban írnék is. Amint sokszor megírtam, én csak a könnyeb felét keresném, it pedig azt fel nem találom. Mert miolta általjöttem, öröké zaklatom őket, had tudjam legaláb, minemű éléssel hagyhatom a cselédet, kivált kenyér dolgából. S edig Pályiba, Illykre mind utaltak, s ma tudám meg, hogy sohol semmi sincs a fejrnek való búzán kívül, mellyet ha nekik nem akarok adni, pínzen kel venni.

Ebbe a nyavalyás Ács Lőrincbe örökké megvolt az a hiba, csak maga kívánt volna lenni, nem nézvén, hogy nem elégséges. S Dorkó pedig igen toldja, s amit elköveshet, hogy Munkácsi *Uram* szégyent valljon, s rábizot dolgokba elő ne mehessen, el nem mulatja. Az, ugyan jámbor ember lévén, sokat eltűr.

Nem kicsiny *Isten* ostora ez az üdő és árvíz rajtunk. Már nagy része a sertéseknek megfiadzván, most az élésekrül elszorultak, s ha így fagy be, tavaszig sem juthat a makhoz a fias disznó. Egyéb dolgokba is akadály, de csak el kel viselni, mint *Istennek* tetszik. Ötvös *Uram* azzal ijeszt, most hét esztendeje, hogy Rákóczi Ferenc nállunk telelt egy ideig, s akkor amicsodás tél volt, most is olyan leszen, kitül *Isten* ójon, de éppenúgy kezdte.

Édesem, ne gondolja *Kegyelmed*, mert ha csak mehetek, bizony megindulok, csak felette való veszedelmes ne legyen az út. Ha pedig oly feletéb volna az út állapotja, szükséges, Édesem, *Kegyelmednek* dispositiót tenni, míg lejöhet is, kivált rozs és tengeri búzavételről és sórul.

Ha *Kegyelmed* maga jött volna le Kereskényi helyyet, noha az úti törődésért nem kívánhattam, hogyha meg vissza kén menni, de ara nézve, hogy az it való üdőt látta volna, igen jó let volna, mert így éppen nem okozhatna.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Olcsva, 23. *Decembris* 1714.

Barkóczy Krisztina m.p.

Vaji Lászlóné Aszonyomot minden órán megrövidíti a zsidó 8000 forintnyi interessével edgyüt. Sív-ríj, reménkedik *Kegyelmednek*, Rafanidest, Sente

Miklóst hol keresse, ha recognoscálnák, hogy contentáltatot a sidó. Baÿ Ferenc Uram is kért, írjak *Kegyelmednek* a fia aránt, kit *Szent-Iványi Uram* mellé adna, hogy lehessen jó hivatalja. Maga is írt rulla *Kegyelmednek*, s én is igen szépen recommendálok.

1 jégzajlás 2 nem változtatott korábbi tervein 3 hol járható, hol nem 4 mellhártyagyulladásnak

409.

Olcsva, 1714. december 27.

(MNL OL P 398. No. 37 158.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes, *Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Bátorkeszi.

Édesem!

Mai napon veszem újobban is *Kegyelmed* 19. *Decembris* Bátorkeszibül írot levelét kedvesen. Úgy látom, az enyimeket talán későbbre veheti *Kegyelmed*. Noha bizony gyakorta írtam indulásomrul, mikor lehet az akadályok miá, már ha ennyibe költ, bizony késedelmeskedni nem kívánok, kivált *Kegyelmed* szíves hívataljára¹ nézve. S ha bajos vagy akadályos utam leszen is, csak meg akarok indulni Újlesztendő után. S mivel az üdő merő *Aprilis*-forma, egy-két nap fagy, s megint eső, s még most is sem bír, sem nem bír² az út. De az újság³ talán fagyal.⁴ Csak két éjel fagyna is, lehetne menni. És úgy ha megindulok, azalat az út fel talál bomolni, késnem kel az útba, annak tulajdonítsa *Kegyelmed*, Szívem. Másként bizony nem fogok mulatozni az úton, ha *Isten* egészségemet megtartja.

Nyavolyás Horogné súlyos nyavolyájára nézve csak kétséges gyógyulása. Azért ládabeli portékáimot is újobban rendbe kel vennem, de úgy is tovább nem halasztom indulásomat, ha *Isten* engedi. Adja *Isten* jó egészségbe látnom *Kegyelmedet*.

Kegyelmednek, Édesem, igaz hites társa
Olcsva, 27. *Decembris* 1714.

Barkóczy Krisztina m.p.

1 hívására 2 hol járható, hol nem 3 újév 4 fagyot hoz

410.
Bátorkeszi, 1715. március 5.

(MNL OL P 398. No. 37 164.)

Bátorkeszi, 5. Martii 1715.

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*, Szívem!

Kegyelmed levelét, 28. *Februarii* írottat, tegnapi napon szeretettel vettem. Bajos utazását értem, jó, hogy én meg nem indultam. Valóba alkalmatlanok az utak, örömet búcsút adnánk a télnek, de nem akar elhagyni. *Kegyelmed*, Szívem, csak elhiszem, vígabban tölti a farsang farkát, mint mi. E napokba Kereskényiék húga volt nállam urastul, azokkal töltöttem az időt. Tegnap mentek el, most csak a hadnagyékkal [vagyok].

Az szegény Úr esztendeje napja¹ igenis eszembe jutot, énekes mise volt érette.

János Úr gratiája az házasság iránt, méltó köszönetre. Reménlem, talán, ha alkalmatos erkölcsű nem volna, nem kívánná másként. Úgy értem, értéke tisztességes lehet. Az is jó ugyan, de abban is jó volna valami formán munkásnak tenni, akirül ithon beszélünk, kivált, ha vagyon oda jó ösmeretsége. Kel is lenni, úgy hiszem, én olyat csak nem gondolhatok, ha ez nem lehet.

A Jónás kívánt dámájának vasárnap meg is volt a lakadalma, a francia király szolgálatjából lejöt Tajnaival. Ha Ebeczki kománk ott volna, másrul kén gondolkodni. Míg it lennék, had lehetne meg, mert olyan nagyba tiszta boldogtalan, úgy látom, afélébe.²

Az ottan való himlőzést nem írja *Kegyelmed*, Édesem, ha öreg vagy veres himlő.³ Itt is foly széltibe az olyan, mint Éva kisaszonyon volt, de mind olyan könnyen mulatják, s az aszonyok csakugyan veres himlőnek mondják aztat. Én megvallom, akarnám, ha Ferust leküldené *Kegyelmed* ara nézve, ha el nem kerülne is a nyavolyát, én csak magam keze alatt akarnám inkább, hogy lenne. A németes cura teljességgel nem tetszik, kivált himlőbe. Példánk Bercsinyiné s Eszterház Antal, magam is, mindenek felet.⁴

Az kútnál, Szívem, ma is voltam. Tudom, minden állapotjárul bűvön tudósította *Kegyelmedet* Kereskényi. Csudálja a kűmívesmester, azt mondja, soha, kék földre akadván, nem látot oly mélyen, hogy víz ne legyen, legfeljeb is egy réfnyre szokot lenni. Mind szüntelen munkálódnak körülette, de sok üdöt von el, hogy megint csinálni kel a földjét, hogy le ne omoljon.

Aszonyom Anyám írja, hogy a hideg elhatta. A barátoknak, aki mellette van, egy habitusnak valót kíván ő *Nagysága*, Kassárul sem szerezhethet.

Bagosiné komám dolgárul, ha mit ért *Kegyelmed*, tudósítson, Szívem, mert nehezen reménkedik, s ajánlja magát s árváit *Kegyelmed* gratiájában.

Pater Demeter *Szentpál* ír, mind ot voltak, Serédiné is. Mégsem ír Klára, nem tudom, miért. Vagy hogy Petki *Uram* levelével is talán Bécsben van küldötte. Az *pater* frissen írja lenni Klaráékot.

Édes Szívem, szegény Serédiné dolgárul ne feledkezzék, ha miben szol[gá]lhat. Kimondhatatlanul reménkedik, fél, ha ellenkező parancsolatot extrahál. *Andrási bátyám* *Vontaricz Farkas* nevűt ír, hogy az Erdélyi Kancellárián agense az aszonynak, s annak is recommendálná *Kegyelmed*, azon kéreti.

Az Klárának való szkófiomal való virgocskákot, ha a lajstroma el nem veszet volna, meg kén próbálni. Az ifjab *Haller* kisaszony, ha csinálna, kedves volna, tudom, előtte.

Itten, Szívem, volna szükség a büjtre úgymint stokfis, hering, citrom, gyömbér, malosaszőlő s mondola egy csep sincs, sáfrány sem sok. Tudósítson *Kegyelmed*, ha ottan vetet, s olcsób-é, vagy Comárombul hozassunk, ha csak keveset is.

Pál Úrfinak ajánlom szolgálatomat, míg a bőbitás dámát elveszi.⁵ Töb szükségek között nem utolsó volna Klára kisaszonynak egy szoknyának való anglia, valami paszomány vagy erős csipke, vagy kötés reá vállastul, mert akit most visel, nem emberek közzé való már. Kéntelen, a másikat kel elviselni,⁶ s azután ünneplőt kel csináltatni.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

P.S. Olvasom *Ötvös* levelébül a bor állapotját. Ha idejébe parancsolt volna *Kegyelmed*, ot olcsón vehettünk volna, kit sürgettem is. Már budaira kel szorulnunk, csak ó ne legyen. Jobb is most szállítani, mint télbe, a borokra nézve, s talán jobban is kimutatja magát, mellyik állandó. Itten is már igen kedvetlen ízűk, ami borok vannak, ha másrul nem providiálunk. Mintha mind fogyatékos volna, olyan ízt mutat. A *Berényi* vaja lesz-é vagy nem, ot lévén, tudakozza meg *Kegyelmed*. Ha nem drága, ráküldök, s ha az nem, másut kel keresni, mert igen főttán vagyunk.

1 Károlyi Sándor édesapja, ~ László halálának (1689. február 28.) évfordulójáról van szó 2 mivel az a hölgy, akit *Kereskényi Jónás* szeretett volna feleségül venni, férjhez ment, Károlyiné, *Ebeczky* segítségével, újabb jelöltet akart keresni Jónás számára, mert ebből a szempontból nem tartotta rátermettnek 3 öreg himlő = bárányhimlő, veres himlő = skarlát (vörheny) 4 Utalás a himlő nem megfelelő kezelésére, amely nyomán a bőr heges, himlőhelyes marad. *Bercsényiné Csáky Krisztina* esetéről *Mikes Kelemen* számol be részletesen, némi malíciával (*Mikes: Törökországi levelek*, 22. levél). Eszerint fiatalasszony korában himlőbe esett, és orvosi konzílium után arannyal vonták be az arcát, amelyet azután csak nagy nehezen tudtak lefeszgetni, az orra élete végéig fekete is maradt. Jelen levél szerint *Esterházy Antal* és maga *Barkóczy Krisztina* is himlőhelyes volt. 5 utalás *Perényi Pál* jövendőbelijére, gr. *Keresztes Mária*ra, aki vsz. parókat vagy egyéb fejdísz (bőbitát) viselt 6 értsd: a jobbik (ünneplő) ruháját kell elhordani

411.
Bátorkeszi, 1715. március 8.

(MNL OL P 398. No. 37 165.)

Bátorkeszi, 8. Martii 1715.

Édes Szívem!

Kegyelmed 3. *Aprilis*¹ írot levelét szeretettel vettem, egészségét, mind Ferussal edgyüt, örömmel értem, kívánván hasonlót hallani tovább is.

Föld gondja fogot az ottan való heverés miá. Én bizony elijedtem, hogy vége nem most lesz a gyűlésnek, győzőm-é itt megvárni *Kegyelmedet*, Szívem, vagy nem, megvállik. Bárcsak most mutatná gratiáját Palatinus Urunk s *Judex Curie Uram*,² *Kegyelmedet* volna módjok haza bocsátani.

Az kút miá nem kevés baj van, mert ha vizet érhetet volna az ember idejébe, az *Kegyelmed* által csinált karók egészlen jól megtartották volna, de az hegyin is sokkal alól ásódván, s az víz felette fen lévén, éjel-nappal mosta az háta meget a vizet, s azután eltágulván, a kalodák sem tarthattak rajta. Csak nem lehetvén egyéb orvossága, hogy ennyi temérdek munka hiába ne legyen, minden fákot kiszedtek belőlle, s újab alkotmánt csináltak fenyőfákból, mint a kéménynégy-szegre, sűrűn fenyőfákkal általfoglalva s bedeszszkázva. Holnap, ha lehet, lebocsátják az kútba, rettenetes malhina.³ Ha emberül lebocsáthatják, úgy hiszem, bátran dolgozhatnak azután, az sok omlást kitisztíthatjuk. De szekér és lú szerzésbe munkálódják *Kegyelmed*, mert elég lesz ennek a kút, csak másodmagával lévén.

Az halászathoz csak ros szerencse van, úgy látom.

Az én multságom igen keskeny, mert *Kereskényiné*knél elég szomorúság van, menyecskeleányok most halt meg első gyermekágyban. *Kereskényi Györgyné* is igen nehezen volt ugyan gyermekágyban. Máskint is oly göröngyös az út, templomba is sokszor inkább megyek gyalog, nemhogy mesze döcögtetném magam. Egy időtül fogva a szelek miá is bajoskodom. Csak egy kevéssé fordultam vala ma az kúthoz, mégis, igen nagy szél lévén, megártot.

Az prágai csuda nagy állapot, bár csak tudhatnók, meddig tartot a látása.

Az sert *Lévára* elküldetem, az vitele legbajosab ugyan.

Ferus mellé a német inas meglehetne, csak volna job *Filepnél*.

Az majornétul én is megértem az jó gazdaságot, kit ugyan meg nem tanulom, Szívem. Most csak 30 malac eszi, amint mondja, az árpát, s alig éri be napjába egy-egy vékával, s még lesz anyi, aki szopik most. Bezzeg drága disznók lesznek azok, vagy csak a gyönyörűségéért ne szánják tüllök *Kun István* módjára. A kölest nem akarja nekik adni, hogy nem jó, azt mondja, én ugyan

nem hihetem. Munkácsi is úgy economizál Ács Lőrincsel, elmulatván idejébe a mákszedést.

Az árpa pedig nem bolondság it sernek, mert úgy elment mindenfele a híre a bátorkeszi sernek. Páparul lévén itt emberek, beszéltek, oda is van híre. Húshagyó kedén számtalan ember jöt a falukrul, Musláról, Ebedrül, Szügyénbül a serre. Azon nap 11 akóval költ el. It Kőbölkúton is, valamennyi volt, mind elkölt.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

A kürti pater ő *kegyelme* érkezvén szintén, mikor a kútba lebocsátandó alkotmánt bocsátották, maga látta ő *Kegyelme*, s meg tudja beszélni, Édesem, *Kegyelmednek*. Ezen leveletem is ő *Kegyelme* által akarván küldeni, halasztottam. Ha Prinyi Pál Úrfi ot talál lenni, köszöntetem, mert a minapi levelére sem adtam volt választ, reménlvén idejöveteletét.

1 elírás lehet március helyett 2 Pálffy Miklós és Koháry István 3 machina

412.

Bátorkeszi, 1715. március 18.¹

(MNL OL P 398. No. 37 232.)

Bátorkeszi, 18. Martii 1718[!].¹

Édes Szívem!

Grajczár által vettem szeretettel *Kegyelmed* levelét, Édesem, már ez előt való nap. Ugyan a kürti pater házhoz hozta volt az küldöt egyetmást, de az Pater Kőrmöndi *Uramnak* való calvariai devotio most is odamaradt. Jó volna a pályinkával edgyüt pedig leküldeni. Az ládácska kulcsát sem küldték le, ha el nem veszet, leküldjék. Csak *Kegyelmed* válaszát vehessem *Kegyelmednek*, Szívem, a kertész iránt, mindjárt indítom az pályinkát.

Az barátruhának való, az első vétel, nem ara való a színére nézve, a másikat már viseli is az pater. Az mostan kívánt, az *Aszonyom Anyám papjának* való, azt is a pályinkával levihetnék.

Az bodoki vaj jól eset, hogy rajta hagyódot, nyerekedjék máson. Én itt fél pínzel vettem drágábban, amint az eset volna. Azért pedig szekeret fárasztani nem méltó, job addig szánt. Az posoni pedig, ha fontja 19 pínzen eset, sokkal olcsób, noha egy icébe másfél font olvasztot vaj megyen, íros két font,

megmértem. Az, kit *Kegyelmed* vet, író-é vagy olvasztot, nem tudom, sem az bodokit.

Borokot korcsmára venni én is vékony nyereségnek tartom, s a téli vásár vagy inkább vétel is csak úgy let volna. Hanem magunk szükségére kellene szerzeni, ha lemegyünk, mert ott fogyasztás leszen. Gondolkozhatot *Kegyelmed*, Szívem, igazán, hogy a véghetetlen dietát unalmas várni.

Az lemenetel miá nyughatatlankodhatom, nem egyébert, hanem az Édesanyámért. Martius ben van, erejét Egerbe is megmutatta, s csak attul félek. Máskint várni könnyeb volna, de ugyancsak *Kegyelmed* engedelmé nélkül meg nem indulnék, s nem is tudom, ottan mit csinálnék, míg szükséges provisió *Kegyelmed* rendelésébül eléb nem tétetnék. Kivált borból, melyről ha *Isten* *Kegyelmedet* lehozná, végezhetünk.

Én, Édes Szívem, örömet, már az utak megjavulván, csak megjárnám Nagyszombatot, oly szíves kívánságára nézve is az apáca atyafinak.² De Kereskényit nem lehet elvinnem, nemcsak a vetésre nézve, kinek most van divatja, hanem az kút miá. Úgy végeztem magamba, hogy 3. *Aprilis* megindulnék, s pínterekre beérvén a disciplinusokat is, ki is újság előttem, megláthatnám, s ot vásárnapot is eltöltvén, hazajűnék. Adig it jó rendbe lehetne hagyni, mind a vetést és kutat, vagy nagyob részrűl vége is lenne. *Kegyelmed*, Édesem, így értvén szándékomot, maga útjárul tudósítson: Nagyszombatba egyezhetnénk-é meg, vagy it várjam meg.

Szegíny Serédiné dolga nem kicsiny baj, mert ha a jó tengely eltört, a rosztat nem győzik kenni. Nem lévén mindennek elég kenetje, patientia, baráttánc.³

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Az kűrti paterrel épen barátságba esem, tiszta emberség.

P.S. Az it való borokot én kóstoltam, a vereset, a majorságot most is szeretem, de a többin mind olyan íz érzik, mintha fogyatéknak volna. Édesem, a sok és szűk költséget elhiszem, de bárcsak az anyám kívánsága telhetnék be, hogy most lekűldhetném. Igen akarnám. Egyébbűl nem ál, hanem az láda, óntálacsák és a barát[nak való] posztó. Lábadi *Uram* beszűlni[!], mely igen várt farsangba Oberster *Uram* Komáromba engem. Igen nagy dicsíretet tet felőlle minden állapotjába.

1 A levél dátumában 1718-as évszám szerepel, ez azonban a tartalom alapján egyértelműen hibás, nyilván a napi dátum megismérléséből keletkezett tollhiba. A levéltári rendezés során ezt nem vették észre, így a levelet az 1718-ban írottak közé sorolták. 2 Károlyi Sándor Klára nevű testvéréről van szó, aki klarissza-rendi apáca volt Nagyszombatban. 3 régi szólásféle, itteni jelentése nem világos

413.
Bátorkeszi, 1715. március 21.

(MNL OL P 398. No. 37 166.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes, Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Poson.

Bátorkeszi, 21. Martii 1715.

Édes Szívem!

Az ser elküldése után csakhamar érkezvén Korda, hogy *Kegyelmedet* informálhassa, ím elküldöttem, nem lévén bizonyos, *Kegyelmed* hazafordulása mikor leszen. Az búzát, árpát valóba olcsónak mondván, jó volna most providiálni, ha lehetne. Úgy a borvételről, míg meg nem drágódik.

Most egyszer a kútnak elérték már a döbönjét, a fala kitisztulván, reménlem, az *Isten* jó végét adja.

Itt valóba szép üdők járnak, a vetéseket igen dicsírik a gazdaemberek. Talán az *Úristen* jobban adja most, mint edig.

Megvallom, Édesem, csak nem hittem Kereskényit, hogy oly serény legyen. Az való, mindenüt maga jár, s tekint mindeneket. Van is esze hozzá, ily kevés ideig próbálván a gazdaságot, s még nem is igen forgot *Kegyelmed* mellet, hogy a gazdaságot tanulta volna. Én jót várok belőlle tovább is, az igaz, itt tizedrésznyi boszúval sem élek, mint oda alá a gaz nép közt.

Isten jóvoltából egészségem jó van, a nagyszombati utamot ugyancsak akor szeretném véghez vinni, amint *Kegyelmednek* írtam vala, Édesem.

Az új kertet, ha most felfogják, az való, tiszta baj leszen az építésre nézve, ősszel sokkal alkalmasab lenne, Szívem. Annak ugyan bizony ez idén hasznát sem veszük úgy is.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

414.
Bátorkeszi, 1715. március 22.

(MNL OL P 398. No. 37 167.)

Bátorkeszi, 22. Martii 1715.

Édes Szívem!

Tegnap napon a német kertész felérkezék. Nagy bolondság, hogy azt írja Munkácsi, ha ezt le nem küldjük, mást küldjünk. Azért, Szívem, hova hamaréb parancsoljon *Kegyelmed* iránta. Kordával hazamehetne, azt a falut lehetet úgy hagyni. Tegnap késedelmeskedvén, a postáru elmarada az levelünk, bizonyos embertül kellett elküldenem, hogy hamaréb vehessem *Kegyelmed* tudósítását. Kereskényi Köbökútra s az marhák látására fordult, most ithon nincs.

A kutat talán csak ma is kitisztítják a dőböny fenekéig. A kúmvésmesterért elküldnék.

Tegnap valának a marhák látó emberek, 33 vagy 34 talléron mondá Kereskényi *Uram*, hogy kérték, feljeb nem.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Az martiusi üdő valóba járja a fejemet, annyival inkább, hogy az *Aszony* írja, újonnan megbomlot egészsége. Természeti is megváltozot, talán eljő már az élete vége. Mindenüt holt hírét hirdették az *Aszonynak*. Sombul is Kalisnak úgy izentek volt Csáki *Uramék*, de nem volt való, úgy írja Kalis.

415.
Olcsva, [1715 nyara¹]

(MNL OL P 398. No. 37 552., 37 536.)

[Külső címzés:] Az én Kedves *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel íram.

[Külső feljegyzés Károlyi Sándor kezével:] Adassék ez levelem.

[Éble Gábor feljegyzése a levél végén:] 1715-ben született gr. Haller István.

Olcsva, szerdán délután

Édes Szívem!

Egy-más akadályim miá mindedig sem mehettem Gelényesbe. Hanem mai napon már a lovaim is be lévén fogva, érkezék Serédiné Aszonyom, s kedvéért it maradok, s déltájba csak kezdik a leányomot a fájdalmok járni. Most küldök a bábáért, *Isten* tudja, meglesz-é. Elhalada, még éppen egy holnap híja volna az idejének. Fél, búsul mód nélkül, aki nagyobb a fájdalmánál is rajta. Magam sem tudom, hogy vagyok.

Maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

P.S.² Édes Lelkem, mostan érkezék szegény Serédi Gáspárné hozzám. Nem kicsiny megbántódása van, mivel nem is kívánom terhelni *Kegyelmedet*. Az *Méltóságos* Gróf Ifjú Pálfi János *Uram*, mikor maga jelen volt, oly kiváltképen való böcsülettel volt az *Aszony* emberéhez, hogy azt mondotta, ha az *Aszony* lejjű, kész kettei házát cedálni. De most a lovászmestere még a majorjába sem adot szállást, markotányost szállítván bele, vagy egy szem megyet, s egyéb veméent engedet volna az *Aszony* szükségére venni. Úgy tudom, az oberster, ki Csengerbe lakik, informálta is Gróf *Uramot*, mert az merő ördög tagja, istentelen, átkozot ember. Ha más volna, nem kén panasz, tenne rulla *Roterham Uram*, mint nagy emberségű ember, de csak szépen inti, s azelőt semmit sem ér. Se *Aszonyoknak*, se *magoknak* épen semmit nem dolgozhatnak a parasz-tok. Ha az ifjú gróf méltóztatnék megvizsgáltatni, tudom, el sem szenvedné. Maga is írt az *Aszony*, kit *Roterham Uram* küldöt el. Lehetne-é szegint segíteni, Édesem?

Az szőlejét már mégis visszaadták, *Andrási* akit elvet volt.

Ötvös *Urammal* is közlöttem, kit jovallana, ha *Fekete Jánost* változtatnók. *Komáromit* jovallja, aki ecsedi udvarbíró volt, azt mondja, vagyonos ember, ha kárt tenne, volna mibül fizetni. Alkalmatosnak dicsíri. Ha ugyancsak késni kellett *Kegyelmednek*, *Szívem*, írja meg akaratját, mert *Tolnaitul* az iránt tarthatna az ember. Kézpínz forogván kezébe, igen költő.

1 Az évszám Éble datálása, az utóirat alapján (a meggy érésének idejére való utalás miatt) a levél keltét a nyári hónapokra pontosíthatjuk, annál is inkább, mert október 13-án már „jó ifjú legényként” ír Pestáról az anyja 2 a hely és dátum nélküli, 37 536. sz. utóiratot tartalma alapján (Serédyné érkezése) kapcsoltam ehhez a levélhez

416.

Olcsva, 1715. szeptember 26.

(MNL OL P 398. No. 37 184.)¹

[Feljegyzés a lapszélén:] Az olasz fákat már behordották.

Olcsva 26. *Septembris* 1715.

Istentül minden jókat kívánok *Kegyelmednek*, Édessem!

Kegyelmed elmenetele után másnap érkezék Szentiványi uramtul recomendált becsülletes ember, mint Szentiványi uram levelébül *Kegyelmed* bűbeben megérthetti. Hat csomó levelet kezemhez vettem tüle, az inqvizicióval pedig magát Aszonyom Anyámhoz általküldöttem most, mivel azon tudakozódik ő *Nagysága*, kit fogadjon prókátornak az peres dolgaiban, kivált az Perinyi urak ellen is, ha kívántatik. Ez, úgy látom, már míg *Kegyelmedtül* válasz jön, it fogja tölteni idejét, azalat az *Aszonnak* is talám szolgálhat. Azért, Édes Szívem, hova hamaréb tudósítson *Kegyelmed*, mi tévő legyen ezen becsülletes ember, mert elmenetelekor *Kegyelmed* semmit sem jelentet íránta, s én sem tudok neki mit mondani.

Szintén ezzen levelem írása felet érkezék Nagy András uram. Az instructiót még ugyan meg nem olvastam, egyebekre, az mikrül levelében ír *Kegyelmed*, leszen gondom. Dombrádirul jól gondolkozot *Kegyelmed*.

Ezzel *Istennek* ajánlván *Kegyelmedet*, Szívem, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

P.S. Az íródiák, nacsád alázatos szolgálója, ajánlja magát nacsád édesattyai gratiájában.

Az baktai szekerek már ki vannak véve Munkácsi keze alól, úgy disponáljon *Kegyelmed*, Édessem. A hegyalji szüretet is én a csengeri béresszekerekkel hadtam végbe vitetni. Valóba kevés vetés lesz Baktán, úgy halom, kevésse több felénél, mint tavaly volt.

¹ A levelet Károlyi Klára írta édesanyja tollbamondása alapján. A levél végére és margójára írt mondatok, valamint az aláírás, Barkóczy Krisztina kézírása.

417.

Olcsva, 1715. október 8.

(MNL OL P 398. No. 37 185.)¹

Olcsva, 8. *Octobris* 1715.

Istentül minden jókat kívánok *Kegyelmednek*, Édes Szívem!

Szányi uram által nem is írhatam, Édes Szívem, mivel a [...] ²fiunkon megijedtem vala, de Istennek hála, semmi baja nincsen. Úgy magunk is minyájan jó egészségben vagyunk Isten kegyelmébül.

Mit írjon Pongrácz és Marjai uram, ím, elküldöttem. Mindenik pénzt kér, meg sem foghatja az elmém, micsoda adósságot pretendálnak. Ma menne visz-sza Gróff Mikesné Aszonyom embere, Perényi Ádám is. Mint remménkedik, megláthatja *Kegyelmed*. Ha valahova lehetne szerzeni az fiát, jócselekedet volna, kivált valamely convictusban talán meglehetne.

Szentivány uramtul megjüvén az emberem, az plenipotentiát Posonban fogja kiadni *Kegyelmednek*, az mint írja, már indulófélben volt.

Az leleszi contradictiórul semmit sem parancsola *Kegyelmed*, feledékenységben ne maradjon!

Az szűcsrül úgy végeztünk vala, hogy Károlyban bocsátassék lakni. Mint-hogy it nem lakik az ember, hiában tölti az üdőt, s magának sem kereshet, s az fizetése pedig sokra megyen. Most pedig úgy mondják, hogy újab conventiót adot *Kegyelmed* néki, azért tudósítson *Kegyelmed*, Szívem. Alkalmasint általlátja nem sok üdő múlva *Kegyelmed*, ha it fogunk-é nyaralni, s ha pedig it nem lakunk, még az halász nélkül is ellehetünk, legfeljeb ha a télen megtartjuk is. Hova hamaréb tudósítson *Kegyelmed* rúlok, mivel a fizetést sürgetik. Az ládák lajstromát is elküldöttem, itten semmi olyas portéka nincsen.

Az erdőre mégsem lelteni disznót, a sok rosz gaz nép közt nem találtattik egy jó ember, aki igazán eljárna az dologban. Debrecenen alól akartam küldeni, s egy-két mélyföldig elmegyen, s aval visszajű, s csak telten telik az üdő.

Itten hideg écakák járnak s derek. Igen félek, ha az *Kegyelmed* dispositiói megbomlanak. Az mint Munkácsi mondja, az károlyiak is sibonganak, *Kegyelmednek* instantiát küldöttek, tudom, akaratjokat letöttek.

Talám már más borok szerzésében nem is kel mesterkedni mostan, hanem az károlyiakat fogom elkölteni, ha megszűrnék, s megfor[r]. Édesem, ha itt lehetne is nyaralni, nem tudom, mit kellenék cselekedni, mert mind bor, búza iten drágáb, mint oda fel. Nekünk pedig azt is pénzen kelenne venni, mert az egy Csengerben az mi búza van, iten már semmi sincs.

Az disznóöllésről is tudósítson *Kegyelmed*, ha tized nem lesz, menyi[t] öljünk az nyájbul.

Ezzel Isten oltalmában ajánlom *Kegyelmedet*, *Kegyelmednek* igaz hites társa
Barkóczi Kristina m.p.

P.S. Szintén most érkezék Géresi, az rost mindjárt akkor elszállította az vasváriaknak és császáriaknak. Az két-két ökröt megjelentettem, nem igen vonogaták magokat, hanem mindnyájok ökrét megmutatták. Választani hat[t]ak, de pénzen nem vehetnek. S el nem akarta Géresi venni, míg *Kegyelmedtül* válasz nem jű, hogy annál is jobbat vehetet volna rajtok. De én megmondtam neki, csak elvegye. Azt mondja, az vasváriaké megérne ötven forintot egy pár, csakhogy igen ösztövé.

Ötvös Miklós uramtul is ez órán jöve válaszom, tudakozódván, ha ugyan az korcsmát eltartja-é borral. Menti magát, kevés bora leszen. Másikint is, Kassa várassátul már választ vet, valamenyi eladó bora lesz, apró hordókban szüretvén, felszálítja s megveszik. Írja, úgy kifogyatta magát pénzbül, ha kínra vinnék, sem válthatná meg magát három vagy négyszáz forinton. Bor ugyan elég lesz, úgy mondják, csak emberünk lenne, az ki fol[y]tatná az korcsmát. Árendában is mérnének az falukban. Az csengerit is tudakozták, csak írja meg *Kegyelmed*, ha valamelyet el kén adni, min adjuk?

Az Klára rossát innét meg fogom adni.

1 A levelet Károlyi Klára írta édesanyja tollbamondása alapján. Csak a levél utolsó mondata és az aláírás a Barkóczy Krisztináé. 2 A papír szélének elmállása miatt a sor végén egy-két betű hiányzik, lehet *kis*, új, esetleg *úr* is, a két utóbbi esetben a névelőt is javítani kell (mindenképpen a kis Haller Istvánról van szó)

418.

Olcsva, 1715. október 13.

(MNL OL P 398. No. 37 186.)¹

[Feljegyzés a lapszélén:] Ha hibás az írás, az írónak vétke, resteltem megolvasni. Splínyi Uram ifjú legénységének kevés haszna, úgy látom.

Olcsva, 13. *Octobris* 1715.

Édes Szívem!

Kegyelmed két rendbeli levelét szeretettel vettem, egyik 30. *Septembris*, másikk 3. *Octobris* költet, ezzen órában. Szerencsés érkezésé[t]² örömmel értem,

ezután is örvendettest kívánván ha[lla]nom. Mik is, Istennek hála, egészségben vagyunk. Az egy szem[em]re még nem vagyok egész épséggel, noha, Istennek hála, jobban vagyok. Klára is frissen van, alázatossággal vév[én] *Kegyelmed* köszöntését. Korda lakadalmában is oda volt, s még S[om]ban is elmentem kedvéért. Volt nagy confusio, *Méltóság*[ák?] nem admitálták Szodorait, vőfély lévén, az régi Cano[s]sáért³ az Baÿ familia. Az kis Pesta már jó iffjú legény, kis Dombrádi az neve az nagy kövérségért. *Kegyelmed* köszöntésére egyet sem szóllot, hanem Gamma hegy[?] bolondja⁴ lehessen, kívánja.

Itten retentes nagy szárazság jár, máskint már meleg üdők, de az másik héten igen nagy écaikai derek vannak. Úgy anyira, hogy az musai szüret ugyan meg fog csonkulni, az mint írja Munkácsi. Melyre nézve, no[ha] az Hegyalján *Szent* Demeter nap tájban let volna a szüret, de az derek miá megváltoztatták, s holnap me[g]eresztik az hegyet. Félek, rajta nagy kárt ne valjun[k]. Ha megszedik körülötte, az töbit az madár is elvesztegeti. Én ugyan ma elküldém Andrásit, hagyja rá Mu[n]kácsi az szüretet, s maga sietve jöjön, hogy mennél hamaréb mehessen az Hegyaljára. Csak a hordók érnének az szályon, kit is szerdán indítottanak meg.

Én, azmint ezelőt is megírtam, csak azt akarnám, az, ki eladó lenne az borokban, csak adódnék el, h[a] jó ára lenne, mert azt mind tartani jó hely és bízot ember nélkül, s mind hordozni, igen kár[o]s. S bár zenebona ne legyen is, csak lármás hír találjon lenni, megszűnnek az kupeczek. Tavalý is azután úgy sem költ volna el.

Pénzt meg sohonat nem vehetünk, van másfél hete, hogy Munkácsi Károlybul elküldöt mind Pintyéhez is Kállóban, s ez óráig sincs válasz, s kevesset is bízhatni h[oz]zá. Az itvaló vén nyulakot már kezeségen kivették, jobágyul szolgál. Azt mondja, már elköltötte az száz v[o]nás forintját, az melyet ígért volt. Az zsidón megvehetem, kel az cseléd szükségére, abul csak húsrá maradjon, sem hiszem.

Melyre nézve kéntelen vagyok adni mind az malomk[ö]vekért, s mind az hegyaljai szüretre az nálam levő pé[nz]bül, de úgy, hogy ha jó ára leszen az musai boroknak, e[l]adok benne, s helyére teszem. Úgyis mind az Ér mellet, s mind Váralja táján igen bűvön teremvén az bor, amint mondják, négy anyit is gondolom vehetni azo[n], s jó borok is lehetnek. Mostan ide, az falu korcsmáj[ra] tizenegy máriásson hozták öreg csebrit.

Ötvös uram tizenöt hordóval, s Csiszár csak négyel szűrt számunkra, mentvén azzal magokat, igen roszul terem az károlyi szőlő. Megveszem rajtok, ha lehet, az töbit, de Csiszáron nem hiszem, megvehessem.

Az árpavásárlásnak nem csak az pénz nem léte miá kel elhaladni, hanem az árenda miat ál meg. Azt is meg kel látni, az mint írtam *Kegyelmednek*, s magok is suplikáltak, úgy tudom.

Vesztendorfnak csak le kén júni, akár egykint, s akár m[ás]kint legyen az jószág, ha alkalmasnak ítéli *Kegyelmed* iten is, mint megírtam, az korcsmákot idejében foltatni vagy árendában adjuk, mert Ötves uram bort nem ad reá.

Az bagi erdőre csak nem találunk disznót, holmi dibdabságot kellet rábocsátani az körül való falu[k]rul. Mintegy háromszáz vagyion már rajta.

Gróff Gyulai Ferenc levele jüvén, emlékezteti *Kegyelmedet* a[z] írt levelére, melyben kérte, s most is azon kéri *Kegyelmed[et]*, hogy Prínyi Imre Uram az mely pert ellene indít[ott?], complanáltatnék, tenné közben *Kegyelmed* magát. Nem tu[dom], Szívem, az iránt írt volt-é *Kegyelmed* Prínyi Imre Uramn[ak].

Szilágyi Ferencné reménkedik, istenkedik, hogy az fiának gratiája lehetne, azt írja, letenné it az taksáját mindjárt.

Az lapispataki jószág árában adós-é még *Kegyelmed* s m[en]nyivel, tudósítson, Szívem. Serédiné Aszonyom száz forintommal adós, abban kívánná, hogy tudódjék. Zmeskál uram, az Szentiványi uram által ideküldöt p[ró]kátor, valóban várná az *Kegyelmed* iránta való dispositiój[át]. Az mikrül ennek előtte írtam, mindenekrül *Kegyelmed* tud[ó]sítását és dispositióját hova hamaréb elvárom.

Ezzel Isten oltalmában ajánlván *Kegyelmedet*, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

P.S. Nem kevésse bánom, hogy Kereskényiben is megcsalatoztunk. Épen Isten ostora, hogy jó cselédre nem akadhatunk. Talán csak úgy is lesz az mindenkor. P.S. Serédiné Aszonyom lévén nálam, az domahídi rév iránt akarna valamit indítani az Domahídiak ellen. Jelenti ő *kegyelme*, hogy *Kegyelmedtül* halotta, látot volna *Kegyelmed* valamely contractust, az melybül kijöt volna, hogy D[o]mahídi familia régenten eladta volt azon révben való j[us]sát, melyre ha *Kegyelmed* emlékezik, ne terheltessék egy kis recognitiót küldeni, mert már tanúi alkalmasint vannak, hogy régenten is, még az öreg Serédiné előt csak [ma]gok bírták, Domahídiaknak részt nem adván. Do[ma]hídi László pedig azt mondja, hogy Serédi Benedekné az ő apját admoniáltatta, hogy egyenlő költséggel álítsák fel az révet, de az ő atyjának nem lévén költsége, nem segítette, és az aszony csak maga álván fel, maga szedte jövedelmét is. Protokolálva is volna, ú[gy] mondja. Domahídi notarius uram ugyan nem emlé[ke]zik rula.

Debrecenben mostan négy máriáson s négy poltrán jár köbli az árpának, az búzának pedig 6 máriáson, s a legszépje 8.

Zmeskál *Uramat* jó, értelmes embernek írja *Szent-Iványi Uram*, s olyan halgató, mint Haller János *Uram*. Talán azért, hogy nem szintén jó magyar.⁵ Azt gondoltam, éléb [ér] levelem Keszibe, mint *Kegyelmed*, Édesem, de látom, m[ég] akkor sem vette volt.

Barkóczi János öcsémet el ne felejtse *Kegyelmed*, ha megyen.

1 A levelet Károlyi Klára írta édesanyja tollbamondása alapján. Az aláírás, az 1. utóirat, továbbá a 2. utóirat vége (Zmeskál...), a legutolsó mondat kivételével, Barkóczy Krisztinától származik. 2 a papír széle teljesen elrongyolódott, a hiányzó betűket itt és alább értelemszerűen pótoltuk 3 IV. Henrik Canossa-járása óta (1077) a vezeklő zarándoklat szinonimája 4 a szólást nem sikerült értelmezni 5 értsd: nem tud jól magyarul

419.

Olcsva, 1715. október 20.

(MNL OL P 398. No. 37 187., 37 486.)¹

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekintetes és Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel írák.

Olcsva, 20. *Octobris*, 1715.

Isten minden jókal áldja meg *Kegyelmedet*, Édessem!

Szintai Kristóf által 8. *Octobris* Bátorkeszibül írt *Kegyelmed* levelét szeretettel vettem. Jó gazdaságát búsélgessen megértettem, aminthogy az építésben való serénység is igen jó, s annyival inkább az mezőbeli munka is szépen vagyon, és az marha s az ménes állapotja.

Zmeskál Uram edig is nálam volt, s Szentiványi uram írássa szerint, az mint magának megírta, hogy az mely leveleket elhozzot, adig is, míg *Kegyelmed* tovább való parancsolatját veszi, olvasgassa. Én kezében is adtam, s már alkalmasint általolvasta. Reménlem, maga is fog *Kegyelmednek* írni iránta, úgy hiszem, ezután *Kegyelmed* parancsolatiban el fog járni. Jámbor, emberséges ember, el is hiszem, jól érti magát, de elég az, retenetes halgató, valahogy fog prókátorkodni.²

Az csengeri béresszekerek ugyan Károlyban fognak lenni, hogy az egyik most az Hegyaljára van, azzal nem sokat halad, *Kegyelmed* dispositiója sem változik meg. Azon kívül három szekér és szedők az, ki tölt, Baktáru mentek az hegy alá,³ mivelhogy szintén akor eresztették meg az Hegyalján is az szőlőköt, úgymint tizennegyedik[én], az mikor Musajban s oda lévén az itvalók, magam fogyatkozása nélkül nem lehetet innet küldeni. Ki miá Munkácsit is visszahívtam Musajbul, Andrásira bízván az szüretet. Tarackközivel együtt már el is ment Munkácsi, s ha tegnap hozzá nem fogatot a szürethez, úgy hiszem, holnap hozzáfog,⁴ ha az szályon elérkeztek a hordókal. Ma veszem Nagy Gábor levelét, Munkácsinak szólót, mit ír, megláthatja *Kegyelmed*. Én mindjárt küldöm utánok az *Kegyelmed* parancsolatját az borok eladássa iránt, más dispositiót nem is tettem.

201

Az károlyi hegyet pedig eleresztették⁵ volt, míg az musai szüret miá és az hegyaljai hordók miá Munkácsi jelen nem lehetet. Alig tudtam megvenni az tarpaiakon az hordókat,⁶ ugyancsak serényen személy szerint rajtok kellet regnálni. Ötves Miklós *uram* 15 hordóval, Csiszár 4[-gyel] szűrt számunkra, mentvén azzal magokat, hogy igen roszul termet az károlyi hegy. Ha lehet, megveszem Ötves uramon az töbit is, ha mind másféle bort is. Tudom, Csiszáron bajos lesz, máskint pénzül is felveszem. Megírtam neki már, Szívem. Úgy látom, sokat akarna az károlyi borral, hogy magunk is azt igyuk, korcsmára is adjunk benne, s *Kegyelmed* számára is conserváljunk, nehezen telik ki. Mindazáltal, ha *Kegyelmed* sokáig nem késnék, az jóvát hátráb hagyván, tudom, érne benne.

Az olasz fák jó helyen vannak ugyan, de az kertész az haját hogy nem tépte, hogy az úgy termet fákat az sok ajtókon nagy bajjal, összehajtogatva ágait, kellet bevinni s roncsolni. Máskint is oly meszünen, s hajón s parton, le s fel hordozni igen károsnak tartja, az gyükerét mondja, hogy meglódulnak.

Az ezer forintban, úgy látom, lehetetlen hogy ne költsek, mind a hegyaljai szőlőmunkára, mind az malomkövekért abul kellet adnom már egynéhányszáz forintot. Most lévén szállításoknak ideje az köveknek, adig ki nem adják, míg az árát nem adják. Az hova bízhatunk volna pénz dolgábul, ez ideig még csak válasszom sem jöt, lesz-é vagy nem, csak papiroost vesztegetek az írásommal rájok.

Az bályi[?]⁷ erdő árát is abul kellet letennem. Beta kisaszony is *Isten* nevében kért, jobára gyógyításáért, az minemű költségben eset, némettül kérte fel kölcsön, már most executiót akarnak ráküldeni. Egymást érte levele s embere, meg nem maradhattam, csak kellet adnom. Csudálatos dolog, Prínyi Imre *uram*, hogy nem gondolkozik iránta.

Az erdőre csak nem tudának szerzeni disznót, holmi dibdáb alig van háromszáz is rajta. Ha jó emberem let volna, csak nem hiszem, hogy még akkor ne kaphatak volna, de három rendbelit is elküldvén, roszakot, három-négy mélyföldnyirül viztatért hazugságal. Megpróbálom, ha valami nyájat lehetne rá szerzetni, telelni Debrecenbül, mert az híznivalót, akinek esze volt, edig elhajotta makra. Az disznóölést is az mutatja meg.

Gemsei borának drágán eladását nem azért írtam, hogy vele akarnék cimborálni, mert én borral bizony nem kereskedem, ha csak helyben meg nem veszik jó áron. S ha most el nem adhatok benne, én sem akarom Taraczközi keze alatt tartani, hanem ideszálítatom. Menyi let most is csak Musajban, Andrásí jégyszésébül megláthatja *Kegyelmed*.

Böszörményi az maga conscriptióját kéri, de én it nem találván, Ötves *uram* ra igazítottam.

Sárosirul mit ír az *Aszony ó Nagysága*, megláthatja *Kegyelmed*, hova hamaréb parancsoljon iránta.

Az ön műnek lajstromát, úgy mondja Munkácsi, Turcsányinak adta, az ki az ládában benáló ónmív volt. *Kegyelmed*nél is, Szívem, gondolom, megvolt az lajstromok között, ha elakadt volna, le kén küldeni, had vehetném számban iten.

Az szememre, ha olyan üveget vetethetne *Kegyelmed*, akit porban, szélben viselhetni úton, mert miolta az Korda lakadalmára jártam, az nagy por úgy megártot, azolta csak anyira sem álot helyre, az mint akor volt.

Írhatom *Kegyelmednek*, Édesem, most egyszer kisseb s nagyub véka vagyon iten. Máskínt haszontalan, hanem átalvasztatom az tetejét, mint az posonyit. S még azal alítják,⁸ hogy *Kegyelmed* akarhatja, kiseb legyen kassai vékánál az, kivel az cselédeknek fizetnek, de én azt nem hiszem. Hanem csak arul tudósítson *Kegyelmed*, ha azzal az icével kel-é mérni huszonötöt egy kassai vékába, az kit az conscriptorok hat[t]ak az falukon. Az ugyan kisseb az közönséges budai icénél, az vékájok pedig soha nem tudom, micsoda mértéket teszen, mert posonyi fél szapunál kisseb, kassai vékánál nagyub, úgy mint 30 icét teszen azon pecsétes icével.

Mindenféle a tatártul s töröktül félnek, de talán e télen az Isten megtart a lármájátul. Ha Fiam *Uram* kijű, s Klárát bekívánja, bebocsássam-é, tudósítson *Kegyelmed*, Szívem.

It retenetes szárazság vagyon.

Ezzel maradok *Kegyelmed* igaz hites társa
Olcsva, 20. *Octobris*

Barkóczy Krisztina m.p.

⁹Az korcsmákban az apró hordók miá mi sok kárt vallottunk. Jut *Kegyelmed* eszébe, elindulásakor jöve tudtunkra, mivel amikor a 42 pínz rendeltet egy hordótul az idegeny korcsmárosoknak, akor híre sem volt az az apró hordónak az korcsmán, s hát a falusiaknak ki rendelte, végére csak nem mehetek.

Minemű rendelést tétettem, Ötvös *Urammal* is közölvén, ím, elküldtem, Szívem. Ha *Kegyelmed*[nek] tetszik, maga is parancsoljon, hogy higység el, *Kegyelmed* sem változtatja meg.

Szintén most instál az papi Bada Pál, sok ijas-fias csoportos két gazda együt két ökröt adván neki, most vetük visza, s 4[-et] ígirt *Kegyelmed*, azt mondja. Sőt, azelőt is, mikor osztották, 4 volt felírva, hogy adjanak. Igen szükség nekik, de pínzen most nem vetethetek. Mit parancsol *Kegyelmed*, Szívem, iránta? Honnét adnánk, hacsak a kettő helyébe is, kit hízóra vet[t]ünk el.

1 A levelet Károlyi Klára írta édesanyja tollbamondása alapján. Az utolsó négy mondat és a szignó azonban Barkóczy Krisztina kézírása. 2 Károlyinének kétségei vannak, hogy a hallgatag Zmeskál képes lesz-e érdekeiket hatékonyan képviselni. 3 Hegyaljára 4 a levél vasárnap kelt, aznap tehát nem kezdheték meg a szüretet 5 azaz: megkezdték a szüretet 6 az ecsedi uradalomhoz tartozó Tarpa úrbéres terhei között jelentős tétel volt a kádár- és bognármunka

7 a helynév olvasata és azonosítása kissé bizonytalan: lehet *Balyi* (Taktabáj), *Balogi* és *Palyi* (Ópályi) is 8 értsd: ámtják 9 A hely és dátum nélküli, 37 486. sz. levéltöredéket azért helyeztem ide, mert a bor apró hordókba szűréséről az előző levelekben esik szó. S mivel a Károlyiék számára veszteséggel járó ötlet Eötvöstől származott, Barkóczy Krisztina rendelettel próbálta megelőzni a hasonló eseteket, ill. elérni a kár megtérítését.

420.

Olcsva, 1715. november 6.¹

(MNL OL P 398. No. 37 189.)

[Feljegyzés a lapszélén:] Szabolcs vármegye tisztet rendele Baktára, ben volt ugyan Zmeskál *Uram*, de csak ráveték.² Császárin is elég rút dolgot mívelének, valami 4 szekeret vetvén reá. Mundér alá bírójokot kötözték, bort hordattak vélek. Szolgabíró vagy csak Demeter György egyiket a másikra adja, elnyomorítják veszetteket.

Olcsva, 6. *Novembris*, 1715.

Isten minden jókkal áldja meg *Kegyelmedet*, Édes Szívem!

Ez elmúlt postán nem írtam vala *Kegyelmednek*, Édessem, gondolván, egyszersmind job mindenekről tudósítanom. Ezideig sem jüvén meg Munkácsi az szütretrül, hanem valamihen[t] *Kegyelmed* levelét vettem az boroknak eladásáru, gondolván, talán az postán késik neki való parancsolatja *Kegyelmednek*, azonnal bizonyos emberemtül írtam, s már akkor 60 hordóval eladtak volt. Azmint levelébül látom, 34 taléron hordalát, noha azelőt mind negyvenen írták, hogy még lehet eladni. Nem is vötte volt az postán *Kegyelmed* parancsolatját, hanem az én levelemre való nézve írja, hogy az hátramaradottat, úgy hiszi, 40 taléron eladhatja. Leszen még eladó az *Bátorkesziben* szállítandón kívül 37 hordóval, úgy írja.

Nyavalyás Dombrádinak megeset az német szolgálatja, nem elég, hogy otan elvettet életjét, többet 100 keresztnél, elfoglalták, de mostan mintegy 75 cseber borát, az kire régen pénzt adot volt ki az szegénységnek, elvötték. Alkalmasint contentumot tet már magának, az mit pretendált rajta helyes vagy helytelen úton. Ha mi jót tehetne *Kegyelmed* vele, Édessem, írjon mellette, menekedhetnek meg tüle. Talán jövendőben nemes vármegye szolgálatjára is aplicáltathatnék. Nem hiszem, hogy olyan gaz lenne, mint most némelyik, az tanítást is, elhiszem, felvenné. Az gutta, hogy meg nem üti nyavalyást, hogy az borát elvették, eb[b]ül remélvén tovább valami hasznocskáját. Recomendálom azért tovább is *Kegyelmednek*.

204

Fekete Ferencnek kimondhatatlan boldogtalan szegénységét értvén, mert nem csak kenyere nincsen, de azon felül csak az öregaszonyomnak is feles életjével adós, melyre nézve egynéhány köblöt le is tettem érte, de tovább való életének módja mint lehet, csak az *Isten* tudja. Melyre nézve akartam mellette *Kegyelmednek* írnom, noha ő szegény bizony nem kér, csak halgatással tűri nyomorúságát, hanem másoktól értem állapotját. Emlékezhetik *Kegyelmed* reá, Édessem, mi szándékban vala felőlle, hogy megtekintvén ifjúságátul fogva való szolgálatját, az gemzei portióját kezében bocsájtja. Ha *Kegyelmednek* tetszenék, mostan, már majd utolsó szükségében, nagy jót tenne véle, ha azon gratiáját mutatná. Maga, felesége éltekig had bírnák s élődnének belőle, azután egy pénz nélkül visszamaradhatna maradékinkra. Semmi kárunk nem lenne belőle, aval magunk sem sokat érünk, melyről való *Kegyelmed* válaszát elvárom, Édessem.

Somosi reménkedésére, levelét *Kegyelmednek*, ím elküldöttem. Szörnyűképpen reménkedik az atyjafiáért. Jékei is jó csomó levelet küld, most az egyszer azt is elküldöttem.

Ennek előtte az károlyi magyar borbéllal történt alkalmatlanságot röviden tudtára adván *Kegyelmednek*, bőveb informatiót halasztottam ara, hogy az inquisitiót meglátván, aszerint tudok *Kegyelmednek* írni, Édesem. De úgy látom, ispán *uram* nem méltóztatot kezembe küldeni, hanem elkérvén Fekete Ferencül, most 6[-án] leendő *Nemes Vármegye* gyűlésén-é vagy hol, mit akar, nem tudom. Megvallom, szívem szerint nem terhelném *Kegyelmedet* nagyob dolgai s bajai közt efélével, de tagadhatatlan dolog, nehéz, hogy ő *kegyelmek* csúfjoknak tartnak csak kicsiny távozásával is *Kegyelmednek*. Megítélheti *Kegyelmed*, se Horognak, s még csak *Csiszárnak* is nem volt csak annyi megalázása is, hogy magokot vagy mentették volna, vagy informatiót adtak volna, hanem még parancsolatomra ki sem akarták bocsátani a vasból.³ A szemeim gyenge volta miá Fekete Ferenc leveleit kellett bőveb informatióra *Kegyelmednek*, Szívem, elküldenem, mert az inquisitio még sincs kezemnél. Vagy talán informálták is *Kegyelmedet*, s azt akarják, hogy ara választ vehessenek. Az szolgabíróra, minthogy gazság, nem fáj úgy a lelkem, mint az ispánra, hogy a felesége kedvéért akármit megcselekszik. Ha ispán nem volna, többet is írnék. Igazán betelik a *Kegyelmed* szova, kit sokszor szóllot. Hanem, Édesem, igen szépen kérem *Kegyelmedet*, ne szenvedje el, parancsoljon iránta specialiter *Zmeskál Uramnak* úgy, hogy velem is közölje, hogy meg ne csalassék az együgyű jámbor ember, ne uralkodhassanak anynyira magunk jószágába. Ha vármegye tisztai is, legaláb *Kegyelmed* tekintetiért engemet is tanuljanak respectálni. Én ugyan meghattam, hogy a káromkodásért sem engedem már bíró pálcája alá az borbélyt, hanem *Zmeskál Uram* instructiója szerint lásson hozzá, s úgy a töb káromkodókhoz is, aki *Kegyelmed* székit illeti. Egyébképen pedig, akinek mi pretensiója van ellenne, az is *Kegyelmed* székin folyjon. Eléb informálván *Kegyelmedet*, várjanak parancsolattul. Ha ugyan

meg nem küldi az ispán az inquisitiót, a másik ispántul vitetek commissiót, s úgy is inquiráltak. Az nemeseket hogy nem lehet megesketni, ha *Kegyelmed*, Szívem, compulsoriumot nem küld. Az csak tagadhatatlan, amikor fegyverrel az szolgabíró s Csizár részegen rámentek éjel a borbély házára, eset a borbélytul ütés a szolgabíró, le is tiporta, úgy mondják, hogy a tiltásra nem hajtot, s jó, hogy emberhalál is nem eset. Már az a mesterségek, hogy *Kegyelmed* ellen szólot, azt akarják ráfogni, s azzal ráerjeszteni, de azért is elveheti büntetését tülünk, s nem őtöllök. Ha, Szívem, a gazembert, Horgot kiküldené a városábul, nekem úgy tetszenék, mások példájára illendő volna. *Kegyelmed* ítéletin és tetszésén álljon. Tudom, meg tudja orvosolni, s az én böcsületemet is helyben állítani, aminthogy maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 a levelet részben Károlyi Klára, részben Barkóczy Krisztina írta 2 értsd: Károlyiék nyírbaktai udvarházába annak ellenére bekvártélyoztak egy császári tisztet, hogy Zmeskál ügyvédet már előzőleg ott szállásolták el 3 azaz: továbbra is vasra verve akarták tartani

421.

Olcsva, 1715. november 10.

(MNL OL P 398. No. 37 190.)¹

Istentül minden jókat kívánok *Kegyelmednek*, Édessem!

Bécsbül 30. *Octobris*, s Posonybul 3. *Novembris* költ leveleit *Kegyelmednek*, Édessem, szeretettel vettem. Nem kevésbé búsulok magam is, hogy *Szent-Iványi Uramban* úgy megcsalatkozot *Kegyelmed*. Már az bor ára, 3000 forintig való, kezemben jutván, s talán az töbit is Nagy Gábor *Uram* nemsokára pénzé tévén, assignálhatja *Kegyelmed*, Szívem, az mit beér vele adósságiban. S ne is tartsuk sokáig kéznél, mert félő, hogy elcsúsz. Munkácsi s Nagy Gábor hírért sem halották, úgy mondják, hogy az bornak hordaja 50 s 60 taléron ment volna, sem az aszúszőlőnek átalagja 100 forinton, s hacsak *Kegyelmed* parancsolatját újonnan nem vette, az 6 hordó és 12 aszúszőlő borokat meg fogja hagyni, kik közöt 2 eszentia. Első szóban is 200 német forinton kérték egyiket-egyiket, de áruban sem eresztettek. Ha az szekerek odaérkeztek edig, elhiszem, meg is indították Bátorkeszi felé. Elhiszem, ottan el nem veszti az 100-100 aranyat, ha *Kegyelmed* el akarja adni.

Az radványi borokért, kifogyván az lengyel az pénzébül, majd ezzer singgyócsot vett el, s egy pataki hordó borért közel 3 mása vajjat.

Az bécsi utazásának okát értem, Édessem, sem egy, sem más állapotban való dologban nem lehet nagy öröm az töb roszt közt. Illendőbb és tanácsosabb is azt választani, ha úgy hozza az üdő.

Fiam Uram okvetetlen írja, hogy kijün, noha maga dolgai kívánnák belétét, de némely dolgokra nézve igen unalmasnak írja csak edig is belétét. Klárát pedig kívánná-é bevinni vagy nem, még edig semmi jelét nem adta.

Ötvös Miklós uram nálam lévén, mindenekrül menti magát, noha az Horog roszt cselekedetét nem szíjítheti, mivel az incvizitióból[!] is világossan kijün.

Ha Isten *Kegyelmedet* lehozza, bort kel vásároltatnom, mert Ötvös uram számot adot, s onnat az 15 hordónál töbet nem várhatunk. Csiszár négyet adot, de ha mind olyan, az mineműt, 3[-at] idehoztak, nem fog *Kegyelmednek* tetszeni. Kinek megvizsgálására elküldöm Munkácsit, mivel edig is el nem szállíthatván, Csiszár gondviselése alatt vannak.

Az vármegyének terhes nyomorúságirul, tudom, búven informáltatot *Kegyelmed*. Isten dolga, Pap Györgykint² rula nem tehetünk. Nagy igyel-bajal, sok kiáltás után is Károly s Olcsva imunitáltaték az kvartélyostul. Az pínzadó rajtok leszen, *Kegyelmed* tetszésébül talám ezekre is kelene kiosztani az lovakban, kivált ha az Haller urak kijűnek, kevés abrakunk van.

Aszonyom Anyám ő *Nagysága* most egyszer nem látatik irtózni az felmeneltül, csak azon törődék, kit hagy[j]on az jószágával. Valami [...]oldi³ nevű jöt ki gratiára, aztat comendálják igen, s *Kegyelmedtül* akar értekezni ő *Nagysága* iránta, *Kegyelmed* tetszését elvárja. Némely Balog Andrást, ki is Berébe lakik, most viceszolgabíró, comendálja, nem tud[om], elhadná-é maga economiáját.

Mi, Istennek kegyelmességébül jó egészségben vagyunk, az kis Pesta pénteken nagy hirtelen megbetegedvén, anyira jutot estvéig, majd halálát reménetük, nem kevés búsulással vótunk rajta. Most már, Istennek hála, jobban vagyunk, épen nem tudhatjuk, mi nyavolyája volt.

Nyavalyás Szilágyi Ferencné újobban reménkedik, ím, suplicatióját elküldöttem.

Ezzek után Isten oltalmában ajánlom *Kegyelmedet*, maradván *Kegyelmednek* igaz hites társa

Olcsva, 10. *Novembris* 1715.

Barkóczi Kristina m.p.

P.S. Én is, *Nagyságod* legkisebbik aláztatos szolgálója, nagy aláztatossággal vettem *Nagyságod* levelét, melyel méltóztatot legkisebbik szolgálóját meglátogatni. De mostan levelet nem írhatám, más alkalmatossággal el nem múlatom, csekély levelem által hogy ne udvaroljak *Nagyságodnak*. Battyám uramék, s úgy öcsém uramékrul, hogy örvendetes hírt halhatam *Nagyságod* levelébül, szívem szerint örülök, s kívánok az édes öcsém uramnak szerencsés jó tanulást, melynek is ajánlom szolgálomat, kedves Battyám uramékal együt. Nagy aláztatossan követem *Nagyságodat* goromba⁴ írásomrul.

Ezek után ajánlom magamat *Nagyságod* megtapasztalt kegyes atyai gratiájában, és maradok *Nagyságodnak* legkisebbik alázatos szolgálója

Károlyi Klára

1 A levelet Károlyi Klára írta édesanyja tollbamondása alapján, csak az aláírás Barkóczy Krisztináé. 2 értsd: amint Pap György szokta mondani 3 kissé bizonytalan olvasatú név, lehet *Tholdi* vagy *Isoldi* is 4 csúnya, hibás

422.

Olcsva, 1715. november 12.

(MNL OL P 398. No. 37 191.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes, *Nagyságos* Gróff Károlyi Sándor Uramnak, ő *Kegyelmének* szeretettel írák. Posonba.

Olcsva, 12. *Novembris* 1715.

Édes Szívem!

Most esvén értésemre, hogy *Nemes* Bereg vármegye conscriptori s követje most indul Poson felé, igen sietve kellet ezen kis írásommal *Kegyelmedet*, Édesem, látogatnom, s azelőtti írása szerint *Szent-Iványi János Uram* viszküldöte hat csomó leveleket, pecsét alat ezen bizonyos alkalmatossággal, ím, küldöm *Kegyelmednek*. Ezeket *Zmeskál Uram* mind percurálta már.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

423.

Olcsva, 1715. november 14.

(MNL OL P 398. No. 37 192.)¹

Olcsva, 14. *Novembris* 1715.

Istentül minden jókat kívánok *Kegyelmednek*, Édessem!

Az Bereg vármegyei conscriptorok még most indulnak Poson felé. *Kegyelmed* ennek előte azt írta vala, hogy az mely leveleket *Szentiványi uram* viszküld-

döt, jó alkalmazossággal küldjem utánna. Ara nézve, noha későn eset tudtomra, mindjárt küldtem Madára pecsét alatt. Egy keveset írtam mellette, nem is tudván, kik kezekben fog adódni. Megtudván az egyik, Pui Mihály nevű, azonnal idejöt, nagy sok bű beszéddel, magajánlással kért azon, hogy maga presentálhassa. Azért ő *kegyelmének* hattam vinni, recognostiót² vevén, hogy kezéhez vette. Akartam *Kegyelmednek*, Szívem, tudtára adni.

Nyavalyás Szakmári Ferenc, ki is munkácsi porkoláb volt, tavaly is kereset benünköt. Itten, nagy nyomorult állapotál lévén, egy is, más is segíti, s úgy élődik. Énnekem is kel segítenem, az mivel lehet, de idejövételnek fű fundamentoma³ az volna, hogy valamire aplicáltathatná *Kegyelmed*, s élődhetnék körülötünk. Jobára sírva reménkedik, *Kegyelmednek* sokszori ígért gratiáját emlegeti. Én, Szívem, soha nem tudom, mit kén szegényel cselekedni, azt sem tudom, mire volna alkalmas,⁴ mi válasza lesz, rám bízta.

Ötves Miklós *Uram* is vevén eszében, hogy nehezen eset az inquisitionak velem nem közlése, maga idehozta. Azolta pedig két rendbeli verekedés, veszedés is esset, nem csak az kösség⁵ közt, hanem az előbkelők közt is, melyekkel *Kegyelmedet* nem terhelem. Ha Vesztendorf leérkezik, Zmeskál is it lévén, *Kegyelmed* lejövetelég is, reménlem, megzaboláztathatnak. Az Horog és borbélyal valóval is csak azért adok informatiót, hogy ha máskint informáltatnék vagy informáltatott volna *Kegyelmed*, tudhassa ezt is.

Az midőn Nyúzóznál itak volna hárman, Horog, Csiszár és az borbély, részegen haza jűvén, az kocsisokat csíral⁶ levervén, az borbélyt tették kocsisoknak. S már az várason ben éca nem odavivén, az hova Csiszár akarta, szidni, verni kezdte, s amaz is az setétben hozzávert, s meg is sebesítette. S azal Csiszár a szolgabíróat tiltotta, hogy fogassa meg. Ijesztette, mi veszedelmes seb vagyion rajta. Amaz is bírót, várast fellázasztván, rajtamennek az borbély házán, flinta lévén az szolgabírónál. S nem találván, az feleségét zaklaták, keresték az borbélyt. Amaz is meghalván az zenebonát, hazamegyen, noha Imre embere valamint tudot, tiltota is, de retenetes szitkokkal is szidta, s úgy látszik, eléb is ő ütötte meg az szolgabíróat. Amaz is döfölt, s letiporták egymást. Látván az emberek, netalán emberhalál is következik, Csiszár is kardal forgolódván, bezárta az bírót az házba az borbélyt, de semmiképpen le nem csendesíthetvén. Anyival inkább nem használt semmi protestatio, letörték az ajtaját, s vonszolták, kínzoták annak utánna. Az tanúk úgy mondják, mind az hárman eleget káromkodtak. Ez rövid summája az inquisitionak.

Az szamoszegi malommal esset bajunk, Kállai János *Uram* ellenzi, maga földjének mondván azt, hol az gátját kikötik, máskint is tartja valami prentensióját. Az szamoszegiek ma jobára nálam valának, kértek, adjak hírt *Kegyelmednek*. Azokhoz az malomhelyekhez ők nagy igazságokat tartják, s úgy mondják, hogy az káptolonban levelek van rúla. Máskint úgy látom, készek fel-

támadni, ha valamit talál kezdeni Kálai *uram*. Nagyon bíznak igazságokhoz, s mind erejekhez, azért íratják *Kegyelmednek*, hogy ha szükségesnek ítéli lenni, fel lehet keresni az káptolonban. Én ugyan magam is úgy hiszem, nem mer erőszakosan cselekedni Kállai *uram*.

Én talán nem is írtam meg *Kegyelmednek*, hogy az kis Pesta igen hirtelen megbetegedvén pénteken, estig anyira jutot, hogy reménten volt élete, mindazáltal *Isten ó Szent Felsege* hamar megfordította maga irgalmából. Alkalmasint tisztul már, az természet segítvén nyavalyájából, frisecske kezdet lenni.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy *Krisztina* m.p.

Azt a hitván Becski Gyurit épen már útra teszik. Ő ugyan nem hogy kérne, de felém sem jű, mindazáltal, Szívem, ha mi jót tehetne *Kegyelmed*, *Istenre* nézve, jövődő boldogtalan maradékiért ítélőmester *uramat* informálná. Vizocsányi megvette az Orosz Pál perit, s az Becski István adóságáért megronthatja mint esztelent. Most is Kassára citáltatta 80 forintért. Más is ugyan Becskit 300 forintért, régi adóságokért, annak semmije sem marad így. Azzal kereskedik most Vizocsányi, pereket vásárol, az egész Bagosi nemzetséget 20-20 forintért Kassára citáltatta. Itt valamije van, mindenét árulja.

1 a levelet részben Károlyi Klára, részben Barkóczy Krisztina írta 2 recognitiót 3 fő oka
4 Szakmári ugyanis a szabadságharc alatt megrokkant 5 a nagykárolyi egyszerű lakosok
6 cserfabottal

424.

Olcsva, 1715. november 20.

(MNL OL P 398. No. 37 193.)

[Külső címzés:] Az én Kedves *Uramnak*, Tekéntetes, *Nagyságos* Károlyi Sándor *Uramnak*, ó *Kegyelmének* szeretettel íram.

[Külső feljegyzés:] Az conscriptiót, írja Böszörményi, hogy *Kegyelmednek* küldjem, két könyvbe van. Pedig nem postára való, szükségesnek sem ítéllem. Levelét sem küldöttem el, csak az a fundamentoma,¹ ha *Kegyelmed* jobbat nem talál, az erdődi jószág inspectióját magára vállalja.

Olcsva, 20. *Novembris* 1715.

Édes Szívem!

Klárám mégis az atyafiak² látogatásában Bodrokközt[!] tölti idejét. Íródiákom nem lévén, magamra szorult az írás. *Isten* jóvoltából, Édesem, mind egész-ségbe vagyunk, kis Pestával edgyüt, hasonlót kívánván *Kegyelmed*ről is hallani.

Vesztendorff leveléből értem indulásának napját, csak elhiszem, rövid időn itt leszen. Már képzik előttem a baja, mit tegyek Munkácsival, mert tagadhatatlan, szívesen tapod, a fáradságot nem kéméli, el is jár alkalmasint a dologba, ahova küldetik, de amire nekünk kellenék, csak hiába, nincsen ara talentoma, s nem alkalmas. Csak hogy Baktát Géresire bízták is, van bajom miatta. Hordják a szót, csinálják a veszekedést, hát ezen túl szánom is a jó jámbort, de kárunkal nem lehet barátkozni. Bárcsak tisztességes módot találna *Kegyelmed* dolgában.

Írhatom, Édes Szívem, a Baktán maradt kevés juh oly mételyes, hogy mézsárosnak kel csak adatnom. Még az epéjébe is már benne a métely, a májja mégsem hul le a nyársrul. Elhiszem, az felhajtottak is olyanok. Jól megnézzese *Kegyelmed*, Szívem, mert ha kemény idő jár, úgy mondják, enni sem lesz jó.

Szegény Munkácsinak, minthogy akár pénz, akár mi egyéb kevés is soknak tetszik, Károlyba, Csengerbe való zabbal adig biztata, hogy ide is hozaték benne abraknak, s most, hogy a magnak valót el akartam volna tetetni, tudtam meg Csiszár írásából, hogy mind is 42 köből vetés után 70 köből let, amely csak vetni is kevés. Azért, Édesem, tegyen *Kegyelmed* rendelést az abraklásrul. A magamé ugyan tiszta tengerit eszik szecskával edgyüt, de Fiam *Uram* is már kijüvén, s ottan-ottan másoknak is kellettven, nem leszen. Nem is eszi meg minden lú, mint az Zmeskál *Uramé* is. Ő, szegény, valóba jó, jámbor ember, halgató igen, az allegatióba micsodás, nem tudom. Máskint it leszen keleti, mikor a mi dolgunktul érkezik, úgy látom. Az zabnak öt poltúrán járt vékája ezelőt, most már nem tudom.

Ha *Kegyelmed*, Szívem késni gondolja magát oda, bor iránt is parancsoljon, ha vetessünk-é. Az mint írtam, egyéb nincs, hanem Ötvös *Uram* 15[-öt], Csiszár 4[-et] adott. Amint szüretkor szoktak tölteni, abba még sok elmegeyen töltelékre, ha pedig *Isten* *Kegyelmedet* lehozza, akkor még job lesz.

Csűri Zsigmondnak micsoda baja van *Viszocsányival*, maga is, úgy tudom, megírta, s ezelőt is értette *Kegyelmed*. Azért, Szívem, igen kért, hogy recommendáljam *Kegyelmednek* dolgát. It már oly nevezetes *Viszocsányi*, hogy egymást ijesztik vélle, még az atyafiak is.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

425.

Olcsva, 1715. december 1.¹

(MNL OL P 398. No. 37 194.)

Olcsva, 1. *Decembris* 1715.

Édes Szívem!

Ezen órán is veszem újab levelét *Kegyelmednek*, úgy mint 24. *Novembris* költet, de teljességgel még semmi dispositióját és szándékát, sem maga állapotját *Kegyelmednek* ez ideig sem értettem. Noha az elmúlt postán is vettem levelét, s annak előtte pedig 17. *Novembris* költ levelébül értettem legelőb, *Kegyelmed*, hogy felmenetelemet kívánná, de abban is csak előbbi postán írt levelére igazít, kit ekoráig sem vettem. Sem Prinyi Pál meg nem érkezvén, semmit sem tudok, miben vannak *Kegyelmed* dolgai.

Írhatom *Kegyelmednek*, Édessem, hogy az sészák ekoráig sem készek, úgy-hogy csak egy-két mélyföldnyire sem volna min mennem. *Kegyelmed* elmeneleteli után, az midőn sürgettem az kerekek készítését, mind hazudoztak, hogy ím ma, s ím holnap készen lesznek. S mikor Szintai Kristóf eljöt ide, hívatván, általa az egyik sészát elküldöttem, s ez óráig sem kész. Még azután vettek fát is az kerekekhez, s Csiszár mintha álmába látta volna, írja, hogy úgy halja, még más négy kerék is kívántatnék. Summája írásomnak csak ez, hogy én sohova nem mehetek, míg sészáim meg nem készülnek.

Ha olyan város volna, az gaz nép után nem járnék, elkészíteném.

Már az Aszonyom Anyámat az elmúlt hetfüre viradóra kilelvén az hideg, ágyban fekvő beteg. Óránkint várok újab tudósítást, s oda kel mennem, ha rosszszabul leszen. Az irgalmas *Isten* bárcsak e télen mentene meg az utazástul, parányi gyermekkel nagy dolog kínszerít utazni. Én ugyan Klára sészáját s lovait it hagyatam, noha be akarták küldeni. De legnagyobb az, az mint Gubernator *Uram*² jelentette, ha Tábla fiának resolváltatot,³ kirül, tudom, maga is ír *Kegyelmednek*. Az mellől könnyen el nem mehet, kétfelé szakasztani pedig nagy állapot volna, hacsak *Kegyelmed* valami módját fel nem találja.

Ferusnak duhnát nem adtam az seminariumban, úgy hiszem, megkívántatik, vetessen *Kegyelmed* számára. Én gyakorta fogok neki írni.

Az károlyiak, s az svábok is pap nélkül maradnak, ha *Kegyelmed* az provincialissal nem végez.

Vesztendorf *uram* elég serény ember, mindenre is ajánlja magát, az igaz. Most így elsőben minden szükségérül providiálni kel. Felesége is emberséges aszony.

Úgy emlékezem reá, az bátorkeszi sáfárnak nemsokára kitelik esztendeje, tovább meg ne fogadtassa *Kegyelmed*! Az a nagy fizetés most is tiszta haszontalan volt, feleség s gyermek nélkül valót is eleget találni. Mint most is mondja Vesz-tendorf *Uram*, 10[-et] is hozhatot[!] volna, ha az török lárma nem gátolta volna. Az kit idehozot kurcsárnak,⁴ egy legént, ha alkalmas lesz, felvihetem azt is.

Itten az német quartélyosok nagy csendességben vannak, talán ők is rez-gelődni fognak, ha oly veszedelmes lesz az dolog. Mindazáltal írok Komáromi uramnak is. Nem hiszem, Bécsben is jobban tudnák az mi földünknek veszedel-mes állapotját, mint az debreceni felek vigyáznak magokra, bürökben is járván.

Az borokot én csak megírtam Nagy Gábornak, hogy csak eladja. Noha már 42 taléron kérték hordáját, de én most is 45[-öt] írtam. Az essentiát pedig, úgy mondja Munkácsi, elveték volna 100-100 aranyon. Meglátom, ha nem vesztí-é el azon alatt oda fel.

Alig vártam magam is Pál úrfit, érthetném *Kegyelmed* dispositióját, Szívem. Maradván *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

P.S. Horog István levelébül látom, hogy *Kegyelmed* felkívánja az contractusok párjait.⁵ Ím azért elküldöttem, az előbenyiek pedig Zmeskálnál vannak, mivel bizonyosan emlékezem rá, vagy neki, vagy nekem azt írta volt *Kegyelmed*, hogy kezéhez vegye. Így értvén imár, mihent kezemhez vehetem, azt is elküldöm, mert most ithon nincsen, nem tudom, hova tette.

Édes Szívem, ha mód volna benne, hat réf klárisszín posztóra volna szüksége az Serédi kisaszonyoknak. It mindjárt letenné az aszony az árát. Valami finom angliai jó leszen.

Ha ugyan fel kel menni, az sok könyveket és az templomhoz való egyetmás-sal mit csináljak, tudósítson *Kegyelmed*.

1 a levelet részben Károlyi Klára, részben Barkóczy Krisztina írta 2 Kornis Zsigmond 3 Haller Gábor 4 elírás „kulcsár” helyett 5 szeretné, ha felküldenék a szerződések másolatát

426.

Hely és dátum nélkül. [Olcsva, 1715. december 1–8.]¹

(MNL OL P 398. No. 37 482. és 37 478.)²

[Feljegyzés a lapszélén:] Vesz-tendorf *Uram* az gyűlésre ment, onnat Károlyban fog meni, azért nem válaszolhatot *Kegyelmed* levelére.

Istentül minden jókat kívánok *Kegyelmednek*, Édes Szívem!

Az estve későn az úrfiak megérkezének, s *Kegyelmed* még 19. *Novembris* írot levelét kezemhez vetem szeretettel, noha már azolta írt, talám három levelét is vevén *Kegyelmednek*, Édessem, mindenikre válaszoltam. Noha ezideig sem vettem azt, az melyről ír *Kegyelmed* 17. *Novembris* költ levelében, melyben ezen szókkal ír: *Nem kétlelem, ezelőti postán írt levelemre nézve consternálódni fogsz, s az töbi.* Azt is írja *Kegyelmed* tovább aban, hogy maga dolgaihoz serényen fog látni. Én azt gondoltam abul, talám ugyan az bécsi discursusnak effectussa jó let. Mindazáltal ezen utólbi leveleibül *Kegyelmednek* csak úgy intézem, hogy aban sem lehetet egyéb, hanem az utazásról való készüllet. Azért, Szívem, valamint ennek előtte megírtam, karácsonyig csak teljes lehetetlenség megindulni. Az sézáim sem lévén készek ezideig is, most Vesztendorf *Uramra* bízam, ha mind Szakmárt is, vetessen kereknek való jó száraz fát. Most már látván, hogy edig csak hazugsággal biztattak, rajta leszek egész tehetségemmel. De az mi nagyub, az *Aszonyom Anyám* betegsége, ki is ágyban fekvő beteg *Salánkon*. Meglátni sem mehettem, várván *Kegyelmednek* az úrfi által való dispositióját. Mindazáltal már *Kegyelmed* parancsolatjára nézve azon leszek, elkészüljek hova hamaréb. Mostan iten teljeséggel semmi zenebonás hír nincsen, hiszem *Istent*, egy-két holnap alatt nem is leszén. Örömet várnám aziránt is *Kegyelmed* resolutióját, az mit *Fiam Uramrul* írtam. Ha való, hogy tisztí³ leszén, miképpen menekedhessék meg, s úgy, ha leendő ország gyűléssére regallissal hívatik.

Megvallom, Édessem, szívessen bánom, hogy az károlyi alkalmatlansággal kellet búsítanom, s anyival inkább, látván igen megindulássát rajta. Azt mindazáltal szeretettel köszönöm, Édes Szívem, hogy megszorításomat oly szívessen fájlalja. Valóságos dolog, magam is írván akor *Ötvös Uramnak*, leginkáb nekem is az esvén nehezen, hogy az kitül jót kellet volna várnom, atul szenvedtem. Nem vevén tréfára levelemet, maga hozta kezemben az inquisitiókat, mindkét részről valót, s adig mentvén magát előttem, megengesztelődtem. Annak utánna az szolgabíróat disponálta, s ugyancsak parancsolatomnak kellet engedelmesskedniek. S aban hibázot az informatio, hogy nem az vármegyére citálták volt, hanem rabok törvénye lévén *Károlyban*, azon terminusson akarták végben vinni. S azal mentette magát az ispán, nem úgy akarta revidiáltatni, mint vármegye tisztje, hanem földesúr képében akarta revidiáltatni. De én azt sem engedvén, már Vesztendorf *Uram* előtt megyen végben minden dolog, *Kegyelmed* írása szerint. Szívem, mitigálni fogom az kemény sententiát, mindazonáltal tovább való félelmekre nézve, az ispánnak megküldöm az levelit, az vármegyéjét pedig csak magamnál hagyom.

Reménlem, az borokat ugyancsak eladhatja Nagy Gábor legaláb 42 taléron, noha most, úgy mondja, nincs bizonyos áros. Az musai borokot pedig mind

felszálítatom, aval derekason biztat, hogy eladhatja. Az bizonyos, hogy nagyon csökönt az ára az boroknak az lengyelországi zűrzavara nézve, megszűntek az cupecek járni. Én nem bíztam csak Nagy Gábor *uramékra*, mind Kassa táján, s mind másut megtudakoztattam.

Az szőlők vásárlása legbajossab előttem, s ha írnám is, hogy kedvem van hozzá, nem hiszem, Édessem, hogy hinné *Kegyelmed*. Ha állandó békességet remélhetnénk, talám úgy inkább lehetne kedvem olyan nagy adósságban venni magunkat, de bizonyos lévén az háború, akármi sem pusztul el hamaréb háborúba az szőlőnél. Sőt, ha el nem pusztulna is, csak kevés zűrzavar volna is, már az borok az árokat elvesztik, alig az munkájok árát lehet belőlök kivenni, vagy azt sem. Inkáb cserélni kellett volna az erdődi dominiummal, mert az súlyos terh miatt annak is egész pusztulássát várhatni. Mindazáltal, Szívem, az *Úristen* gondviselésére bízván magunkat s maradékinkat, rendelje ő Felsége, az mint tetszik. Másként az kitül lehetne, hogy segítsen, aban nem bízhatni. Azt is gondoltam, vagy az barátok, vagy Barlog *Uram* szomszédságokban lévén Radváynak, nem vennék-é meg? Jó volna az árát ara fordítani, üdővel kiválthatná az ember *Isten* kegyelmébül, bár nem annyi summában, az menyiben most van.

Zmeskálnak bár az Palatinus adósságáru parancsolna *Kegyelmed*, aval is pótolódnék Radvány. Jó gazda kezében nem volna szintén haszontalan, most is van 20 köből búza, s szilva is jócskán. S az szüretkor is onnét hordtak lisztet, az borait pedig 23 forinton adták el hordaját akor, holot az musainak inasa sem lehetne.

Nyavalyás Fekete Ferenc *Kegyelmed* gratiájával megvigasztaltathatik, ha csak elélni való. Azon kívül, tudom, ezernyi áldásokat mond, kivált az a szégyény, boldogtalan felesége. Az grationalisokért olyan assecuratióm van, csak *Kegyelmed* írja meg, menyi kel, s hova vigyék, azonnal meglesz, melyrül is elvárom *Kegyelmed* parancsolatját.

Az pénzre való sok szükségünket, az mint *Kegyelmed* írja, régen általláttam, azért nem is költöttem egyébre, csak az mi lehetetlen volt. Mégis ekoráig töb költ el 800 német forintnál, kit az Pintyéék pénze is toldot meg pedig. Az kövek árában is van ide, s az cselédek is csak az legszükségesebbek ruhások, s azon kívül kertész, szűcs, képíró, téglavető, Sárosi fizetésekért szörnyen unszolnak. Az képíró és téglavető, valóságos, eleget szedet fel, nem hiszem, az munkája felérné, de elég az, az ebek feldorbízolták, s már evő falatjok sincsen. Most is instálni jüvén az képíró, az korcsmáru it is alig veheték ki. Megijesztem ugyan, meg akarván veretni, megválnak, mit használ neki. S pénzt noha nekiek nem adok, de ételfélébül fogok providiálni. Az töbi, az kikerül feljeb írék, teljességgel nem vettek semmit is fizetésekben ételeken kívül. Az kertésznek ugyan mintegy 25 német forintig fizettem is, mert az kulcsot is letette volt imár, de elég az, ő 50-

60 forintot kívánna. Kívánna egyszersmind lovat, tehenet, mind elvenne bene. Lovat ugyan nem adhatni, mert nincs ara való. Én akora halasztottam nekik, mikor az korcsmárul jövedelem jön.

Ha ugyancsak az üdő úgy hozná magával, hogy *Kegyelmed* it nem lakhatnék, az kertész Bátorkesziben volna szükséges. S ezzel a szép fákkal mit kelenék olykor csinálni? Nem jó volna-é annak idejében az váradi comenda[n]st megkínálni véle?

Az ökrök vásárlással, elhiszem, nem volna káros, úgy az sónak vétele igen szükséges, melyben szívessen és serényen kívánok munkálódni, mennél hamarabb. Azért akarom *Kegyelmednek* tudtára adni, hogy dispositióját jobban tudja fölteni. Iten még vagyon az háromezer forint bor ára, az mely 1000 forintot *Kegyelmed* it hagyot volt, egyéb nincsen. Az radványi borok árában, és valamely pataki borért is gyolcsot és vaját kéntelenítettet venni, nem lévén pénze az cupeknek. Most mesterkedem pénzé tételében.

Baktán valamely jámbor öreg tiszt van feleségestül, épen nem alkalmatlanodot edig. Ahol volt, ot is dicsírik az töbi felett.

Kereskényi János Uramnak egész köntöst adtam az anglia posztóbul, lehet még vagy tíz singnyi benne. Egy részét Munkácsi kéri, az töbit Kis János kérné, de én *Kegyelmed* híre nélkül nem adtam. Hanem Munkácsinak ugyancsak kel adnom. Az csengeri korcsmát is kérte árendában, én odaígértem neki azon kívül is, mert csak szükséges szolgálatja. Így értvén, Szívem, az it való dolgokat, az szerint disponálhat, az mi hibáson van, corrigáltathatik.

Leveletem félben hagyván, postára küldöttem, s veszem *Kegyelmed* kétrendbeli levelét, Édessem. Egyik 14. *Novembris* költ, ugyanaz lesz az, az kit eltévelyedetnek tartottam. Az másiknak nincs dátumja. Az vármegyék száma és portiójárul való írás volt hozzá copertázva, és az Ferusrul való tudósítás. Azokra, Szívem, semmi újab válasz nem kívántatván, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Én is, Nagyságod legkisebik aláztos szolgálója ajánlom magamat édesattyai gratiájában, érdemetlen szolgálója Nagyságodnak: Károlyi Klára

P.S. Vesztendorf Uram megérkezésével a rév iránt való levelének publikatióját kellett halasztani Munkácsi hazajövetelére, ő járván az dolgot. S nagyon biztatot is. Megvalom, én magam bele sem egyeledtem, s most vevén észre, hogy szeugen jámbor csak Vitkainéval s Győrivel, s Makónéval beszélt rúla, s azok most is, úgy hiszem, el nem mulatnák, de Gulácsiné, Horvátné csak kiadta magát: se pénzen, se cserébe nem adják. Vitkainé Aszonyom pedig csak tutrix, nem tudom, állandó volna-é. Én ugyan cserében akartam, hogy jövendőben is mások

ingerlésébül s költségével ki ne válhatnak. Már, Szívem, mit csináljunk, tudósítson *Kegyelmed*. Vitkainé árváié volna az legtöbb rész, úgy értem.

1 A levél datálását az előzővel való tartalmi kapcsolat egyértelműsíti (utalás Haller Gábor táblai ülnöknek való jelölésére, a Károlyban megeseett botrányra és annak következményeire, a csézák állapotára, Vestendorf tevékenységére stb.). Az utóirat besorolását, a Vestendorffal kapcsolatos információk kívül, az valószínűsíti, hogy azt ugyancsak Károlyi Klára írta 2 az aláírás kivételével Károlyi Klára kézírása 3 tisztsége

427.

Olcsva, 1715. december 8.

(MNL OL P 398. No. 37 195.)

Olcsva, 8. *Decembris* 1715.

Édes Szívem!

Mostan veszem az pater levelét Salánkrul, melyben írja, hogy forduljak oda, mert az Aszony, noha maga nem írja, de csak roszabbul vagyom, s őrá is méltán megharaghatnám, ha hírt nem adna. Az valóságos, gyakran veszem levelét ő *Nagyságának*, s az perlekedésről szorgalmatoskodik, de ara nem vigyázhatni, mert sokszor halála órájáig is abban törődik, amibe gyakorlotta egészséges korába magát. Azért, Szívem, kordélynak nem vélhetvén, *Isten* reggelt adván érnem, megindulok Salánk felé. Hacsak életre való leszen állapotja ő *Nagyságának*, én oda nem késem, magam sem szinte jó egészséges vagyok.

Ezzek után *Istennek* ajánlván *Kegyelmedet*, Szívem, maradok igaz hites társa
Barkóczy Krisztina m.p.

Levelém írása közt veszem 1. *Decembris* írot levelét *Kegyelmednek*, melyre válasz nem szükség.

428.

Salánk, 1715. december 11.

(MNL OL P 398. No. 37 196.)¹

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekintetes és *Nagyságos* Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Posony.

217

Édes Szívem!

Én, *Isten* jóvoltából tenapi napon békével ideérkeztem, meglehetősen úton. De olyan nagy hó esett az éjtel, tudom, lesz utam visszamenet. Aszonyom Anyámat ő *Nagyságát* reménségen kívül jobban találtam *Isten* kegyelméből. Semmi oly veszedelmes nyavalyját nem látom, nem is gondolom egyébnek, hanem erős náthahurutban az hideg is kilelte. Az igaz, az hurut úgy megszagatta nagy gyengeségéhez képest, majd halálához gondolták közelebb, az melyében az flegma nagyon heregvén. S az már megszűnve *Isten* jóvoltából, ha újabb nyavalya nem éri, nemsokára fellábadozhat, amint hogy elébi resolutiója szerint az utazásról gondolkodik, iten rendben akarván hadni dolgait. Melyre nézve én is szombaton haza szándékozom menni, utamban vevén Munkácsi tudósítását, meggondolva magát az Vitkai familia. Az mel napon termináltam volt, ugyancsak egybengyűlték volt, és sok gondolkodások s beszélgetések után ugyancsak resolváltak magokat, hogy *Kegyelmedet* nem kívánván megkedvetleníteni, hanem 1000 forintot, ha tudunk, ideadják, de cserébe nem. Nem kétlem, Munkácsi bűveben fogja *Kegyelmed[et]* tudósítani róla. De, Édes Szívem, két nagy akadályt látok. Egyik az, most anyi készpénzt kiadni, módját nem látom, másik, aki nagyub, csak zálogban bírni, ha most nem is, de maradékunk állandóságot nem remélhetne benne. Mert az menyin és minemű emberek azt bánják, könnyű módját tanálják vagy egyiket, vagy másikat titkon pénzel megsegíteni, ki velek kiváltatván, az szabad utazásban gátlást tenni. De ha cserében lehetne, úgy örökös lenne. Én tovább is sürgetem, s azalat *Kegyelmed* parancsolatját elvárám.

Az debrecenieket mi lelte, nem tudom, eljövetelem előtt asztali borokkal kedveskedtek. Nagy politíával tanácsbeli ember által presentáltatták, mondván, hogy *Kegyelmed* sok rendbeli gratiáját előtök hordozván, kivántak kedveskedni.

Ezzel, Édes Szívem, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Legkisebbik alázatos szolgálója ajánlja *Nagyságodnak* az alázatos szolgálatját
Salánk, 11. *Decembris* 1715.

Károlyi Klára

1 az aláírás kivételével a levél Károlyi Klára kézírása

429.

Olcsva, 1715. december 15.

(MNL OL P 398. No. 37 197.)¹

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekintetes, Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* igaz szeretettel íram. Bécs.

Istentül minden jókat kívánok *Kegyelmednek*, Édessem!

Jöllehet Salánkrul is tudósítottam vala *Kegyelmedet*, de reménlem,² az előbeni postárul elmaradot. Iten igen hirtelen nagy hidegek kezdenek lenni. Az nagy hirtelen fagyban én is hazavergődtem Salánkrul, az Aszont ő Nagyságát job egészségben hagyván. Ki is ugyan készül az utazásra, épen nem látatik most elenkezni. Hazajövetelem alkalmatosságával tenapi napon hozák *Kegyelmed* 5. *Decembris* írot levelét. Egészségén szívessen örvendek, kívánván ezután is hasonlót halanom. Mi is most tűrhetőképen vagyunk *Isten* kegyelmébül, az egy nátha háborgat Pestával együt.

Édes Szívem, igen kedvessen értem, hogy reménséget nyújt lefordulására, ugyanis abul tetszenék meg az iffjú legénység, ha Bátorkeszibül iderugaszkodnék. Bizony nagy hasznára lenne *Kegyelmednek*, máskint is el is várom szívesen. Úgy elhiszem, joban esnék az indulás.

Fiam Uramrul még *Kegyelmed* opinióját nem vettük, ha confirmáltatni talál azon törvényes tisztségre, kit rebesgetnek, micsoda módon menekedhessék meg tüle?

Vesztendorf igen serény és szolgálatra valónak tapasztaltatik, de hirtelen az it való dolgoknak mivoltát fel nem veheti. Nem is lévén tiszta magyar könyű beszédél, az dolgokat nem értheti, de csak *Isten* hozná *Kegyelmedet*, reménlem, jól eleiben adhatná s kedvére szolgálhatna.

Nem kétlem, Vesztendorf megírta *Kegyelmednek*, az vármegye minemű kárának tartja, hogy Szolnok vármegyével meg nem alkudt, mivel csak az egy Bagosi járásából conscriptio alkalmatosságával úgy tanálatot, hogy 800 ember ment oda. Hát azolta mind onnét, s mind másunat menyi mehetet, minthogy naponkint csak oszlanak, úgyhogy az aleviatio sem könyebíti, mert töb hía lesz rövid nap az vármegyének annál.

Ezen órán veszem Bécsbül 7. *Decembris* írot *Kegyelmed* levelét, melyre semmi válasz nem szükséges. Valamely német levelet, nem tudván, mi van benne, az Károly várasa levellével együt, ím, elküldtem Édessem. Klára ajánlja alázatos szolgálatját *Kegyelmednek*.

Ezzel, Édes Szívem, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Olcsva, 15. *Decembris* 1715.

Barkóczi Kristina m.p.

219

P.S. Az salánki utazással az szél miá a szemem újonnan roszul kezdet lenni. Valamely szemre való üvegrül írtam vala *Kegyelmednek*, Gyulai Urammal talán azután is meg lehetne vetetni, mert az *Isten* ezel a nyavalyával valóban megítélt.

Az marhák vásárlása rövid üdön megleszen, noha áros, mert az jovának 70 forinton is elmegyen párja. Varga Istvánt küldöm, ő valóba jovalja, ha neki két-száz forinton adhatnék, száz hordót csináltatna interesbe reá. Ez edig is salánki utazásom miá haladot.

1 az aláírás kivételével a levél Károlyi Klára kézírása 2 úgy gondolom

430.

Olcsva, 1715. december 19.

(MNL OL P 398. No. 37 198.)¹

Istentül minden jókat kívánok *Kegyelmednek*, Édessem!

Iten, Szívem, az hideg anyira viseli magát, hogy nagy hirtelenséggel oly kegyetlen üdők kezdetek lenni, Tisza, Szamos csak mi zajjal sem mutatta magát, csak általát.² Magunknak is vagyon nagy nyomorúságunk Pestácskával együt, mert az házaink³ igen hidegek, hogy majd nem tudom így, mert az *Kegyelmed* háza feletéb is hideg⁴ volt mászor, ez idén pedig csak elégséges melegségre sem tudtam vinni. S ha az *Isten* egy jó kemencefűjtő svábal meg nem áld, kirül most parancsoltam, az magyarral éppen nem boldogulhatok. Úgy osztán nagyub becületi lesz előttem az svábságnak. Az ki legalkalmatlanab, az Klárának kemencéjének éppen nem tudok mit tenni, kűműves, fazakas már kifáradt belőle. Az kályhája semmirevaló, eszerepedezet, szörnyű füstölést teszen. Azon kívül is reggeltül fogva estvéig mind fűjtik is, nem leszen meleg. Semi orvaságát nem találom, az kis Pesta háza pedig arul melegednék. Így már egész nyomorúság dolgunk. Ha csak jó meleg házal biztathat *Kegyelmed* Kesziben, talán hívatlan is odaszaladunk.

Azt is akartam *Kegyelmednek* tudtára adni, én Sárosit meg sem büntettem, hanem reversalist vevén tüle, hogy ha töbször cselekszi, ez is felforduljon, elbocsátottam haza. Nagy bánatját mutatta cselekedetin, ígerte is pápistaságát, de ara kevesset hajtottam, remélvén, az bátyja szokássát követi. De hogy *Kegyelmed* is írta, hogy az házak el fognak pusztulni, ha otan nem leszen, én nem tartóztattam. Ő azonban, az midőn egyikünk sem tudta, meggyunt⁵ itten, s úgy ment haza. Már mos[t] Naményi s Galgóczi megtérítésében szolgálmatoskodik[!]. Az szerencsétlenség mindazáltal az házakban megeset, mert maga sem tudja,

220

miképpen záródot be az kuttya, s két házban nagyon eszerontotta az ablakokat, s az ajtót is. Egyiket úgy elrákta[!], hogy nem kicsiny kár van benne. Ha azért *Kegyelmednek* tetszik, kivált, ha mi is minyájan felmegyünk, talám jó volna az ablakokat leszedni, s jó helyre elrakni, hogy töb kár is ne esnék benne. Az táblakal szintén úgy be lehetne zárni, mindazáltal áljon *Kegyelmed* dispositiójában.

Az mint első levelemben is írtam, Édessem, minden módon igen szükséges volna *Kegyelmed* lefordulása. Mindeneket job rendben hagyhatna, tudom én, hogy többet tenne az száz írásnál is.

Nem tudom, az budai apácák instantiája teljesedhetet-é az téglák és ökrök iránt. Engem is kértek szószólónak, de már igen régi az levelek, azolta, tudom, magok is megtalálták *Kegyelmedet*.

Az téglavetővel számot vetvén, valóban felszedte az fizetést előre, mert többet vet már fel készpénzt, borítalával együt, 81 000 tégláért való fizetésnél. Ma is mind szüntelen kér, nem adot pedig többet be 23 000 kész téglánál, s Fekete Ferenc mintegy 40 000 égetetlen téglát mond, hogy vagyon. Hanem azzal álatja⁶ az téglavető, hogy 40 000 téglá semmissé let, hogy fája nem volt, s meg nem égethette, s *Kegyelmed* neki azért is megígérte az fizetést. Való is, hogy nem rajta múlván el, ő sem valhat kárt, de minekünk is sok kal,⁷ ha valaki nyakában nem esik. *Isten* *Kegyelmedet* meghozván, az ilyenek s ehez hasonlók joban eligazodhatnának.

Postárul érkezék szintén mostan *Kegyelmed* 11. *Decembris* Bécsbül írt levele, szép köszöntését s kívánságát szeretettel köszönöm, hasonlókat kívánván *Kegyelmednek* is, Édes Szívem. Úgy az velem való is minyájan alázatossan köszöntvén *Kegyelmedet*, szerencsétetik az szent ünepet. Én pedig, Szívem, ha öregember is, s iffjú ember módjára lejün, jó szível látom *Kegyelmedet*, valamikor *Isten* hoza.

Ezzel, Édes Szívem, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Olcsva, 19. *Decembris* 1715.

Barkóczy Kristina m.p.

P.S.⁸ Aszonyom Anyám papjának egy habitusnak való posztót vetessen *Kegyelmed*, Édesem, hova hamaréb.

1 az aláírás és az utóirat kivételével Károlyi Klára kézírása 2 zajlás nélkül befagyott 3 szobáink 4 Éble Gábor lapszéli feljegyzése: talán meleg 5 meggyónt 6 álatja 7 így, helyesen: kár 8 Barkóczy Krisztina már ez év március 5-i levelében is jelezte, hogy anyja „egy habitusnak való” kíván a mellette lévő barát számára, mivel Kassán nem tudott szerezni. A ruházati cikkek beszerzése természetesen időről időre ismét aktuális kérés lehet, de mivel ez az utóirat külön kis cédulán van, és nem is Károlyi Klára, hanem Barkóczy Krisztina kézírása, talán a márciusi levelek mellől keveredett ide.

431.
Olcsva, 1715. december 22.

(MNL OL P 398. No. 37 199.)¹

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekintetes és Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* igaz szeretettel írák.

Istentül minden jókat kívánok *Kegyelmednek*, Édessem!

Mai napon elfelejtvén az postára küldeni *Kegyelmed* levelét. Kérem azért, ha mi olyan írassa talált lenni *Kegyelmednek*, nem is válaszolhatok rá. Hanem elfelejtettem az elmúlt postán írot levelemben írni, Fekete Ferenc azt mondja, hogy Fekete János írási közöt kellene keresni az szakmári majorságföldeknek felírását, mivel valami Pál Diák nevű ember mondja, hogy ő maga conscribált mindeket Fekete János idejében. Ha még ezen levelem ot érné *Kegyelmedet*, jó volna felkerestetni, mert aban, úgy mondják, az szomszédtságok az földek melet mind fel voltak írva. Máskint nehezen kereshetni ki, azt mondják.

Édes Szívem, az mint már egynéhány levelemben írtam, igen szükséges volna *Kegyelmed* lefordulása, sok okokra nézve. Fiam *uram* iránt is semi választát még edig *Kegyelmednek* nem vehetem az regalis érkezésérül már fél naponkint. S annál is nagyub, ha az más dolog való talál lenni, azon gyűlésben fog kiadatni, úgy osztán mit csinálni éppen nem tudna.

Ezzek után Istennek ajánlom *Kegyelmedet*, Édes Szívem, s maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa
Olcsva, 22. Decembris 1715. Barkóczi Kristina m.p.

¹ az aláírás kivételével Károlyi Klára kézírása

432.
Olcsva, 1716. március 9.

(MNL OL P 398. No. 37 200.)

Olcsva, 9. Martii 1716.

Édes Szívem!

Az minemű postárul való levelei érkeztenek *Kegyelmednek*, nagyob részint felszakasztottam, s aki idevaló volt, kivettem, s el is küldöttem.

Emellet, Édesem, tegnap küldvén ide Serédiné Aszonyom Toroczkait, hogy bennünköt híjon, mellyet levelébül megláthat *Kegyelmed*. Én *Kegyelmed* után nem bocsátottam, tudván, *Kegyelmednek* ot sok dolgai vannak, hanem ezen levelem által adom tudtára. Kérem, Szívem, válaszolván onnét egyenest az *Aszonyinak*, ne terheltessék *Kegyelmed* idején tudósítani, had tudja magát mihez tartani. Énnekem másként sem az utazásra, sem hogy magát költségbe ejtse, kedvem nincs hozzá, s azt is véltem, hogy csak tisztességnek okáért, politiaképen híj, de látom a Klára levelébül is, hogy retenetes szeretettel oly kedves leánya állapotján kívánná jelenlétünköt.¹ Álljon, Édesem, *Kegyelmed* jóakarátjába, szép politiaival legaláb levele által contentáltassék *Kegyelmednek*, s engemet is tudósítsion, mi választ ad Serédiné *Aszonyomnak*.

Kalis írja, hogy Csáki *Uramék* elmentek Medgyesre, azt mondták ott, egyheti mulatások után ere jűnek vissza. Legyen vigyázásba *Kegyelmed*, Édesem, vagy had essék tudtokra, hogy *Kegyelmed* ithon nincsen, mert bajos volna, ha magamba találnának.

Az égetbort, Szívem, mind Veszten Dorf s Horog István úgy érti, hogy most akarnám az markotányosoknak adni. Mentik magokot, hogy most nem szabad az vármegyébe árulni. Verje a fejekbe *Kegyelmed*, Szívem, csak most árulnák még, s lehetnék bizonyos, s végezhetnének véllek, akkor vihetnék el, mikor megindulnának.

Fekete Mihály kocsiskodhatik-é vagy nem, örömet tudnám. Régen bocsátottam haza, a torka roszul lévén, meg sem gondoltam, hogy azolta is odalebzel. Ez a rosz fattyú vesztegeti, Czifra, a lovakot. Az ócska hámost a padra zárták, az rezes hámoston járnak mindenüvé, a kantárját, vagyis fékjeit alig tudom előszereztetni, s ma is oda még benne kettő. Vagy jűjön el, ha arra való, Fekete Mihály, ha nem, tehát másrul kel gondolkodni, anélkül nem lehetni.

Az kisfiunk csak beteges, mi végét adja *Isten*, maga titkába van.

Ezen instans *Kegyelmed* indulásakor adta be suplicatióját, már teljességgel rulla nem tudok semmit. *Kegyelmed*, Szívem bízza valakire, végére mehetnek, s ami job, cselekedjék aszerint.

Én pedig maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy *Krisztina* m.p.

1 ti. Serédy Klára és Thoroczka Boldizsár esküvőjén

433.

Olcsva, 1716. március 19.

(MNL OL P 398. No. 37 201.)

Édes Szívem!

Bélteki által veszem szeretettel *Kegyelmed* levelét. Szégyenlem, *Szent Sándor* napja hogy eszembe nem jutot. Még *Szent Josephet* is majd elfelejtettem, vasárnap predicatorát nem halgatván. Máskint is nem a luteránus szentet tartom most, hanem a pápistát, ki is tovább leszen. Mindazáltal kívánok, Édesem, sokakat elérni s mulatni minden isteni áldásokkal.

Mi mostan *Isten kegyelméből* egészségbe vagyunk, Édesem. Aszonyom Anyám szombaton csak el akar menni, megpróbálom, ha megmaraszthatom.

Klára azon akart szintén instálni, hogy *Kegyelmed* Bakta felé jűjön, s ő is odamenne akkorra. Azért, Édesem, én csak odaküldöm Klárát, értvén már, hogy *Kegyelmed* ara veszi útját. Pínteken délre ot lesz, *Isten engedelme*ből.

Az neki ígirt juhokul semmit sem ír *Kegyelmed*. Valóba jovallaná Géresi huszaihoz, de az juhait eladta, és így anyi juh kellene, hogy egy fejőre elég lenne, mert magánoson kel pásztort tartani. Jól megláttassa azért *Kegyelmed*, Szívem, ha az ajándék juh nem mételyes-é, mert az Ötvös Uramé megmétélyezet talán, az is a károlyi földön volt pedig.

Bor itten sem magunk italára, se premendára, se korcsmára nem leszen, nem kel az ideszállításával késni. Mindazáltal megláttassa *Kegyelmed*, ha van-é olyan közte, aki asztalunkra jó lesz, ha nincs, providiálni szükséges.

Vajunk teljességgel nem lesz, hacsak *Kegyelmed* valahonnan nem szerzettet. Ha János mester kezébe ke[rü]l, egy héttül nem sok marad. Aki van, azután író s vajjat nem kaphatunk, s tiszta mívnek¹ semmi sem lesz.

Pater Inocentius Uram bárcsak a fagyút küldte volna el, s az könyveket kötötte volna be, és ne járt volna teljességgel hiába.

Az konkoly, csak elhiszem, ot maradt, a szapuvívő szekér el nem hozta. Megtetszik, hogy ot nem voltam, talán a borok mellé sákokba is nyújtogathatnák.

Pál Úrfi it van, Prínyi Imre Kassán, it kereste *Kegyelmedet*. *Szent-Iványi* levelét, im, küldöm, ebben nem emlékezik az *Kegyelmed* leveléről, kit Horog vit volt.

Van-é, Szívem, *Kegyelmednek* hírével, hogy a nemes vargák² ráküldtek volna a curián lakó emberekre,³ úgy mondá *Pater Superior*⁴ *Uram*.

Zabolák szerzéséről sem kel elfeletkezni, Szívem. Én azt sem tudom, megcsinálhatnák-é, vagy valahonnét kel hozatni. Egy csep sem lesz már.

Ezek után maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Olcsva, 19. Martii 1716.

Barkóczy Krisztina m.p.

1 ti. tiszta vajnak való 2 gúnyos megjegyzés általában a városi nemes polgárokra, itt a nem régebbe szabad királyi városi címet nyert Szatmár és Németi polgáraitra 3 Károlynak Szatmárótt lévő nemesi udvarházáról és ott élő embereiről lehet szó, az ügy háttérében pedig vsz. az adózás miatt támadt konfliktus állt 4 Görgey István

434.

Olcsva, 1716. június 28.

(MNL OL P 398. No. 37 202.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Uramnak, *Tekintetes, Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak* ú *Kegyelmének* igaz szeretettel írák. Tarnócra.

[Külső feljegyzés saját kézzel:] Én bizony csak tréfából kérek Ács Lőrincütől kölcsön pínzt, s ada 71 vonás forintot.

Olcsva, 28. Junii 1716.

Édes Szívem!

Kegyelmed két rendbeli levelét mostan veszem szeretettel. Utazását értem, peres dolgainak kimenetelinek mi haszna lesz, kétséges, az költség bizonyos. A lapispataki pernek ugyan haladni nem lehetet, káros lévén igen. A másikat edig sem bírtam, s ezután is ellehetek nálla nélkül, az nagy költséget bánom inkább.

Pápai ide egy pínzt sem küldöt, nincsen, azt írja. Levelei, akik érkeztek, úgyis csak elméjét fárasztanám, tudom, *Kegyelmednek*, s onnét nem válaszolna. Azért itten tartom, várván *Kegyelmed* egészséges hazaérkezését, kit szívesen kívánok.

Honnat szerezhethnék pínzt öszve, nem tudom felgondolni. Aszonyom Anyám, alig hogy tüllem nem kért kölcsön az újhelyi vásárlására, hova magának is kellett dibdáb, elmúlhatatlan szükségemre adnom. Hanem az mi maradt a korcsmárul jöt pínzbül, ím, azt is elküldöttem. Ara akartam tartani, ha az doctornak kel fizetnem, ha egyébért nem, böcsületért kéntelen vagyok. Gorombaságombul belekeverém magamot abban is, ki nélkül még ellehetek vala *Isteni* gondviselés által.

Az agens Nagyszombatbul erőssen sürgeti az pínzt 120 rénes forintig, Samu pedig az inneplő nyári köntöst, nyári mentével edgyüt, és az comediára egynéhány aranyat. De Kereskényi leveleibül úgy látom, hogy ő a deszka vételére való pínzen töri inkább fejét, s hát ha felmegyünk,¹ a mindennapi költség honnét leszzen. Jobban szeretném alá való házban lenni egyéb fogyatkozás nélkül, mint fris palotába fogyatkozással.

225

Az só indításán rajta létetek, de az útnak és a szekereknek rossz volta miatt tíz másánál kevéssel hozott többet ki a tíz szekér. Én a szekerek összehajtásába sietve hadtam ugyan munkálódni, tudván, későbbre esik a többinek kiszállítása, ezt pedig csak had vinnék. Mindazáltal, ha *Kegyelmed* külön nem parancsolja, és a többit is hozzávárja, csak sietve tudósítson. Úgy hiszem, még jókor érkezik az parancsolat.

Kereskényi csak it hever, még semmit sem conscribálván, haladni kellett az osztálynak. Magam is ráírtam most, lásson hozzá a conscriptióhoz, úgy György.

Nagy Gábor sürgeti képtelenül a hársat, egyik levelét elküldtem Pápainak, hogy inkább mesterkedjék benne, s most is írtam neki. Egyik levelét Nagy Gábornak pedig ím elküldöttem, Szívem, *Kegyelmednek*, s úgy a *Bellicum* levelét is, kit Kamora levelének vélvén, felszakasztottam. De látván osztán, senkivel nem is néztem. A több leveleket it hagyván rá, vár[om] *Kegyelmedet*, Édesem.

Én pedig maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Szegény Haller Jánosné öcsém megholt az ünep csonka hetiben nagy hirtelen, időtlen fiacskája lévén halva. Kláráru semmit most nem hallok.

1 ti. Bátorkeszibe

435.

Nagykároly, 1717. január 19.

(MNL OL P 398. No. 37 207.)

Károly, 19. Januarii 1717.

Édes Szívem!

Én az midőn Salánkra mentem, valóba volt szerencsém, hogy szánon indultam. Nem hiszem, kocsin békével mehettem volna, nagy hó lévén még akkor is a salánki erdőn. A sár pedig sok helyen nem bír, melyre nézve mihent a jó szánút megeset, ott mulatni nem mertem, hanem egy hétig való mulatásom után eljöttem. Úgyhogy az elmúlt szeredán Olcsvára érkeztén, ott két nap mulattam, a serfőzés dolgát szorgoztattam, és erőssen mind egyiket, úgy másikat megrivasztottam, hogy a nebelgésnek békét hagyjanak. Már a szárazságot felrakták volt, de megint leszakadt az boltja.¹

Az révészt is rossz módon találtam, ha haza nem jöttem volna, annál is több kár let volna, mert a rév csak úgy állott, az egész szekerek Naményre toldultak.

226

De osztán szalmáztattam és öntöztettem az jeget, s eléb let jégjáró Jándnál. Akor sem volt Kakuk othon.

Ide szombaton érkeztem, s noha az udvarbíró el kelvén az debreceni szabadságra bocsátanom elmúlhatatlan szükséges vásárlásokért, kivált az ekékhez tartozókra nézve, azért még mindeneknek jól végére sem mehettem. De úgy látom, it sem lesz hiba nélkül. Nagy gondviseletlenséget tapasztalok némely dolgokban, lesz dolga tüllem is.

Pasitnyait elküldtvén, mihent idejöttem, mikínt járt, magával is megíratam. Az követ, az kit hozot, megláttatom az kűmívessel, s ha jó leszen, *Kegyelmed* dispositiója szerint meghagyom, hogy késedelem nélkül continuáltassék.

Legnagyob a só dolga, Édesem. Azt sem tudom, mit kel tenni, hogy az pínz így hever, de Nagy Andrással csak nem merünk bele [...]olódni² *Kegyelmed* újab parancsolatja nélkül. Ím, jedzésbe tettem, ha az vectura így véghez mehetne is, aki igen bizonytalan, mi haszna lenne, megláthatja *Kegyelmed*, Szívem. Ezen erős üdőbe ennél drágásab a nyavalyás, rongyos szekeres.

Veselényiné Aszonyom szintén most küldöt ide, vélvén, hogy *Kegyelmedet* it találják, veres borral, vadakkal, madarakkal kedveskedvén. Amellett az úri parolára emlékezteti, s az jobbágyit erőssen kéri. Felérkezvén, elküldöm az levelet is, magamra vállaltam az válaszát az Aszony előt. El is küldötte az Aszony az majtynyi jobbágyinak az suplicatióját, melyet megolvassván, írják, hogy könyebséget akartak keresni, de it is megunták a nyomorúságot, azért sokféle conditiókot tesznek. Hogyha ráál az úr, ők mind közönségesen vizsamennek. Titulust nem tettek, kinek íratik az suplicatio, de Veselényi *Uramnak* írták, amint mondja Szoboszlai is.

Ugyan Szoboszlai mondja, hogy vagyon valamely kűbánya Hadadon túl, igen közel, hadad[i] és kirvai határ közt, ahol is könyű és hasadó kű igen bőséges. Az téglánál nem súlyosab, s ahoz oly könyű vágó, hogy akárminemű darabokra lehet vágni. Nagyra vagy apróbra, sőt, padimentomozni is könyű velle, megfaraghatni mindjárt. Akit Pasitnyai hozot, olyan kűszikla forma, nehéz kű. *Kegyelmed* ez iránt is tehet dispositiót, az béltekinek is végére menének.

Az séza és a szürke lovak bár odamaradtak volna, mert szánon könnyeb let volna mennem. Noha Ács Lőrinc gondviselése alat a sézafedélnek, kit szánra kellett volna kötni, a bűrit elmetélték, de ami nagyob, úgy elrontották Czifráék a szürke lovakot, hogy egyiket tiszta sántán, másikat oly betegen hozták haza, hogy még nem is et semmit. Míg it leszek, épülnek-é anyira, hogy befogathassam, megvállik. Ha nem lehet, forspontot fognak eleibe. Amint mondják, nem zabált a beteg lú, talán csak igen megcsömörlöt, s a lábaiba állot, mert már eszik, s jobban van.

Ötvös *Urammal* igen kevés ideig beszélhettem, éppen indulni akartam. Becski éradonyi jószágáru semmit sem szóllot, én sem tehetek dispositiót, nem tudván benne semmit.

Én Ötvös *Uramat* vissza nem várom, mert félek, úgy járok, mint *Kegyelmed*, mert a szánútnak minemű a kezdeti, a végi is gyakran olyan. Azért, ha lehet, a jövő csötörtökön útnak indulok. Egyebeket is, amint lehet, elvégzek itten, Édesem. Másszor bővebben tudósítván *Kegyelmedet*, maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 fedele 2 a szó első betűit nem sikerült kiolvasni

436.

Örs, 1717. január 26.

(MNL OL P 398. No. 37 208.)

Örs, 26. Januarii 1717.

Édes Szívem!

Én, amint Károlybul is megírtam, nem akarván a jó utat elszalasztani, megindultam. A séza bajomra volt részszerint, de a melegéért csak eltűrtem. Szánra sem kötöttem, igen nagy tört utat remélnvén,¹ amint úgy is van. De a nagy törésből Encsencs felé kitérvén, nem igen lehetett menni, hanem csakugyan a debreceni útnak fogtunk, holot is olykor voltam, amidőn az plebanus elsőben vasárnap énekes misét celebrált.² De én jelen nem voltam, mert Komáromi *Uram* beszállásomkor othon nem lévén, egy tisztességes házban szállítottak ugyan, de a kemence régecskén nem fűlvén, éjel úgy rámfűtöttek volt kedvek kerestébül, hogy mindnyájan megbetegedtünk, s délig ot feküdtem. S noha eleget marasztottak, de ugyancsak eljöttem, könyebedvén a fejem fájása.

Fireden találtam hétfőn Madár Jánosékot, mindeneiket megolvassván, útra bocsátottam.

Az fekete lovak jól megsétálák magokat, egy napnál tovább nem nyugodhatván Poroszlón is, megint el kellett rajtok jűnöm, mert a szürkéknek egyik[e] mégis csak alig van.

Édesem, amint az Madár instructiójának hirtelen olvasásából észrevettem, minden köből után ígirt 9 akót azzal együt, amely kettő magának megyen, aki is elég jól vagyon. Abbul is megtetszik, hogy azt mondja, ezen üst 12 hordós, it pedig, Heves táján mindenüt 3 akós hordóval élnek. Hanem már, Édes Szívem, ezt kel consideratióban venni, ha ő minden héten háromszor főz, bizonyos, hogy a korcsmákon el nem kel, hanem szükséges hordóstul adni. Mert most

is Majtínba, aki Károly után legjobb, egyik hordó 3 nap tartot ugyan, de az másik egy hétig. Kicsiny pedig a hordó, s ha Madár János minden holnapban 24 akót ad el, amint a conventiója szerint megyen neki, csak két német forintjával is 48 forintra menne. Valóba nagy fizetés, mind a fának nagy munkával való hordására, s úgy egyebekre is, de én inkább azt hiszem, hogy ő azt csak olcsón fogja adni, s nekünk annál nagyobb kárunk, mert míg abban tart, inkább veszik azt köblönként is, s mind korcsmának, s úgy hordóval való eladásnak nagy rövidségére leszen. Azért, Szívem, találjon *Kegyelmed* valami módot, hogy inkább mi vegyük be bizonyos áron, s akinek mi engedjük, csak a vehesse, mert bizony nagy rövidségünkre leszen. Adig kel pedig erül parancsolni, míg el nem kezd adni, mert azután neki is nehezebben esnék.

Az mint Szakmárt adták edig, akója eset két német forinton. Annál mi egy pínzel sem adhatjuk feljeb, ha aláb nem, ha akarjuk, hogy keljen. Elég ára is, Szívem, ha úgy megadja Madár János, amint ígírte. Mert ha egy köből után majd három akót ad, menne kevés híján hat német forintra. Ha felét költségre s fáradságra tudjuk is, majd 3 német forint jű egy köből után. Most pedig négy máriáson adják az árpának köblit, ugyanis, Szívem, ki hordozná 40 pínz nyereségért akóját a sernek? *Kegyelmed* azért parancsoljon felölle, arul is, ha írás által parancsol Nagy Andrásnak, vagy odamenjen, ha van ideje *Kegyelmednek* a beszédre. *Kegyelmed* parancsolatját *Bátorkeszibe* elvárjuk. Onnét én is, *Isten* *kegyelmébül* békével odajutván, bővebben tudósítom *Kegyelmedet*, csak erül kívántam hova hamaréb az én értelmem szerint *Kegyelmedet* informálnom. Én másként Károlyba semmit olyat nem írtam, hanem *Kegyelmed* dispositiója szerint mindeneket siettettem.

Azt vélem, amely hordókat megcsinálták *Kegyelmed* parancsolatja szerint, kit Pápai instructiójába, az utólbiba láttam, 3 kis csebresek, az elég bajos, mert két icével nagyobb 9 köbőlnél. Akár harmadfél akós, akár háromakós volna, csak lenne kerek szám, Madár úgy akarná.

Ezzel *Istennek* ajánlom *Kegyelmedet* és maradok *Kegyelmednek*, Édesem,
igaz hites társa
Barkóczy Krisztina m.p.

1 arra gondolván, hogy a nagy hóban már utat törtek korábban, s a letaposott út szán nélkül is járható 2 Gróf Csáky Imre püspök kezdeményezésére 1716. április 27-én jelölte ki a debreceni magisztrátus a Szent Anna tiszteletére létesítendő plébániatemplom helyét, de az építkezés csak évekkel később kezdődött meg. Az első plébános, Lipóczi Keczer István egy nádfedeles házban tartotta meg a miséket, az elsőt – Károlyiné levele szerint – 1717. január 25-én.

437.
Dorog, 1717. január 30.

(MNL OL P 398. No. 37 209.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes és Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel íram.

Dorog, 30. Januárii 1717.

Édes Szívem!

Én, noha még csötörtökön délre beérkeztem Pestre, ma délután is alig szabadulhaték ki az apácáktul. Ot lévén a ceglédiek, magam is mind vélek bajoskodtam, kirül még *Kegyelmedet* bővebben tudósítom *Bátorkeszibül*, adig suspendálni hagyom *Sámbokinak Kegyelmed* válaszáig.

Ideérkezvén, veszem, Édesem, *Kegyelmed* levelét, kibül szomorúan olvasom változó egészségét, *Isten* adjon jobbat, Szívem. Én egészségbe vagyok *Isten* jóvoltából.

It találám az sok gaz leveleket, novellákat, kik *Kegyelmednek* szólnak, ki onnét alól jöt, s ki innét ment volna alá fele. Felszagatván, semmi olyas nincs benne, úgy is *Keszibül* mindenekrül bővebben írok, s elküldöm, aki szükséges leszen.

Az *Sámbokinak* való plenipotentiákat is it találtam, nem hiszem, postán *Bícsét* elérte volna idejére. Semmi egyéb rá nem lévén írva, magam sem tudom egyébként küldeni. Hanem *Keszibül* expressus által *Sámboki* tudósítását is megtartottam nállam az apácákkal való végezésrül.

Azt bánom, hogy *Kegyelmednek* írot leveleim talán edig sem jutottak kezéhez, vagy talán *Tokaj* felé elmentek. Már ha ír *Kegyelmed*, Szívem, *Bátorkeszibe* dirigálja.

Maradván tovább is *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Klára levelét is találtam, maga egészséges, az ura beteges.

438.

Olcsva, 1717. augusztus 2.

(MNL OL P 398. No. 37 138.)

[Külső címzés:] Az én Kedves, Édes Uramnak, Tekéntetes, Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel írák. Károly.

[Külső feljegyzés:] Az predicatorné had fogjon az pályinkafőzéshez külön az Klára fazekán, a sidó a mienken. Lásuk, melyik mint főzi. Most odament Váriné, elé tálaltam, s magam hívatam volt.

Olcsva, 2. Augusztus 1717.

Édes Szívem!

Isten kegyelméből békével érkeztem. Megvallom, sokat hányódik az elmém. Félek a hosszú úttól, lassan kel járni, sok időt foglal magában. Hátha még az öregaszony el nem találja júni! De mindezek felet tagadhatatlan az is, hogy Kegyelmedtől ilyen időben csak nem örömet távoznám mesze, Édesem, mert próbálva tudom, mit teszen.

Hát ezen az Isten adta földön, Tiszán túl lehetne félni. Ellenség rablásátul, elhiszem, nem tarthatni. Ha valamely gaz lármázástul [fé]lő¹ volna, várba is készeb volnék véle meni, hogy[s]em oly mesze távozni. Azért írom, Édesem, hogyha még más módját feltalálná az ember, csak megváltoztatnám én afelől szándékomot, de a sietés miá nem is beszélhettem. Gondolkozzék Kegyelmed, Édesem, míg hazamegyek, hiszen ha valamit tenne is az ellenség, ugyan télbe csak fel lehetne menni, nem rekednék el Keszitül, úgy hiszem. Ha pedig csak meg kel lenni az útnak, ha Kegyelmed más módot találna, nem kén elmenni a háztul. Míg megindulok, tenne oly dispositiót, mert ha Kegyelmed csötörtökön, pínteken odalesz, nekem igen nagy hátramaradásom lesz az indulás készüléti-be. Sőt, jól meg sem esik. Mindezekről akartam előre, Szívem, Kegyelmednek írnom, hogy Isten hazavivén, hamaréb tudjam magamot mihez tartani.

Az kiaszony dolgáról el ne felejtse Kegyelmed a paterrel szólni, hogy hirtelen valami akadály ne legyen. Ki tudja, ha scrupulizálna, ha hirdetés nélkül esnék meg, de ha megcselekedné, csak el kén mulatni.

Ezzel én tovább is maradok, Édesem, Kegyelmednek igaz hites társa

Barkóczy Krisztina

1 a papír kiszakadt, itt és a következő sorban a hiányzó betűket értelemszerűen pótoltuk

439.
Árokszállás, 1717. augusztus 19.

(MNL OL P 398. No. 37 210.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes, Nagyságos Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szíves szeretettel íram. Károlyba.

Árokszállás, 19. *Auguszt*i 1717.

Édesem!

Most estve érkezvén ide, az idő késő, sokat nem írhatok. Hanem, Édes Szívem, *Isten kegyelméből* frissen vagyunk mindnyájan. Noha bajoskodással, de békével eljöttünk *Isten jóvoltából*. Már én is sietek, mert az öregaszony elért mai napon, a rossz hírek miá alig vehették rá az eljövételre.

Szintén amidőn az Méltóságos Püspök¹ indulásomkor nállam volt, hozák az *Kegyelmed* levelét az postáruul, s maga presentálá, jó, hogy csendesen elindultam. Teljes becsület és emberség azon Méltóságos Úr, nem is győzném leírni szíveslátását. Azt bánom, hogy edig is nem udvaroltuk magunk alkalmatlanságával is. Ugyan nagy dolog lesz, ha mászor Egret elkerülöm, ha othon lesz a Méltóságos Püspök. Mászor bővebben írok.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Hadadi edig jöt, örömet viszamenne. Rossz a lova, úgy mondja. Én nem is tartóztatám, a többi a Tiszán sem jöt által.

1 Erdődy Gábor

440.
Bátorkeszi, 1717. augusztus 24.

(MNL OL P 398. No. 37 211.)

[Feljegyzés a lapszélén:] Én csak attul félek, Édesem, hogy elhiszi *Kegyelmed* magát, hogy a próféciái mind betelnek, legyen hála *Istennek*. Az leányom dolgai iránt kel foglalatoskodnom, s Olá András sietne haza. Nem tartóztatom, mászor bővebben írok, Édesem.

232

Bátorkeszi, 24. Augusztus 1717.

Édes Lelkem!

Isten kegyelmességéből tegnap ebédre¹ sok bajos utazásom után békével érkeztem ide. Megvallom, még olyan bajos utat nem jártam, lovam, szekereim mindenütt romlot, végtére is el kellett hagyni az új sészt. Elég pénzem let volna, de ha a *Kegyelmed* tekinteti nem let volna, semmire sem mehettem volna. De Isten kegyelméből minden alkalmatosságokru providiáltak mindenütt, mind Egerbe, Vácon s Esztergomba a pap urak igen nagy böcsülettel, akit nem is várhattam volna. Ha *Kegyelmednek* ideje leszen hozzá, meg tudja beszélni Olá András. Az Isten jól adta, Édesem, hogy ő eljött, mert a többi egész gaz nép, s ugyan a rossz cseléd miá eset a szekeres lúnak is veszélye, s nekem bajom. Vatai elég serény ugyan, s jól is cselekedet velem, hogy az öregaszonyt elhozta, de majd mindenütt veszekedet s embertelenkedet, ahol magam jelenlétembe szívesen s böcsülettel mutatták is magokat. [Így] osztán nem igen mertem rábízni, hanem Olá Andrással vittem végbe mindent.

A másik urizáló helyén job let volna bécsi bábót hordozni. Azt sem érdemlettem meg tülle, hogy az *Méltóságos* Püspöknél² lévén ebéden, utánam jűjön, s tisztességet tegyen vagy Esztergomba elkésérjen, ot ösmeretes lévén. Egyébaránt meglesz a leckéje itten.³

Pínzt Nagy Gábornál nem találtam, magáét is kértem, hanem Éva kisaszonynak volt, s onnat is kértem. Az való, három vagy négyszeri utazásomat is megértem volna anyi költséggel, amennyi az sészt csináltatása, lovak orvosoltatására költ. Még csak az hámjokot is útba varatták a leányom emberi, úgy hasonlóképen az pap urak kocsisai discretiója,⁴ együt is, másut is rátölt egynéhány forintra. Mindazáltal azon már túl vagyunk, Isten kegyelmesen minderrül gondot viselt, s fris egészségbe mindnyájunkot megtartot, kiért legyen áldot *szent* neve.

Ide, Édesem, hiába jöttünk volna csendességre, mert az tolvajság miá magok is félelemben voltak. Még nem érkeztem jól beszélni Turcsányival is. Elég az, minden ládánkot behordották. Az csúzi erdőn tolvajok voltak, de már az *Isteni* irgalmasság az pogányságon vet győzedelem által,⁵ tudom, csendességet ad.

Engem tartot *Kegyelmed*, Édesem, félénknek, de, Szívem, mindenütt oly félelemben voltak, még Bécsben is, hogy majd desperatióba estek az armada felől, s már széltibe folyt a Felső Hercegrül,⁶ hogy egészlen odaveszti, a maga mintegy felfuvalkodásának tulajdonítottak. Illyen ám a világ! Azt tudtam, csak a kuruc világba volt az olyan nyelveskedés. Az Isten jól adta, hogy nem tudtam adig, mely nagy veszedelemben van a dolog.

Édes Szívem, minthogy a *Méltóságos* Egri Püspök igen kért valami nőstény szarvasfiakra, ha élnek a mieink, s nőstények, találjon módot az felküldésében.

Sőt, ha valahol találna többet is, próbáljon szereztetni, rettenetesül gyönyörködik mindenféle oktalan állatokba.

Megvallom, a *Kegyelmed* természetéhez hasonlóbbat nem láttam. Mind az építés gyönyörködésében s egyéb dolgaiban úgy mutogat mindent, az ételt is elfelejti azok körül való járásba. Oly szívesen meghordozot mindenüt, minden szándékot miként akarja s deliniatióit megmutogatta. Csak azon panaszkodik, hogy a híjával van Egerbe, aki legnagyobb,⁷ hogy valamely oly úri ember nem lakik közel, akivel olykor dolgait közölhetné s tanácsával élhetne. Bárcsak Poroszlón építené *Kegyelmed*! Alig győzném elbeszélni mind *Kegyelmed*ről s gyermekünkörül való szíves emlékezetit. Oly nagy affectióját mutatta, akiben megtetszik, kételkedni sem lehet, s kiváltképen való confidentiával, maga megalázásával viseli magát, mintha örök[ké] együtt társalkodot volna velünk. Azt mondotta, bizony maga is imádkozik a fiunkért, hogy *Isten* éltesse az haza szolgálójára. Már Egret el nem lehet ezután kerülni, amikor othon lesz. Meg is hatta, hogy szállást ne kerestessenek többször, hanem egyenest maga úri residentijába szálljak, mert már *fognak* házak elkészülni. Én is, amint tudtam, mindent elköttem, s híjtam magunk házához, s úgy hiszem, mind it, s mind Károlyba lesz szerencsénk udvarolni. Bizony, Szívem, sok dolgokba épen a *Kegyelmed* természetit tapasztalom azon *Méltóságos Úrba*. Csak elhiszem, ha gyakran együtt lehetne *Kegyelmed*, ugyan megegyezne, s kedves társalkodást tenne.

Az töb mesteremberek között a szőnyegszövést is művelteti, már hármat is tanítatot. Gyönyörű munka, s egy szőnyeggel kíván megajándékozni, s meghatta, hogy a címerünköt írassuk le, s felküldvén, azonnal megszöveti. Küldje fel *Kegyelmed*, Édesem, hova hamaréb! Talán job volna csak a karolyt⁸ a sárkánnyal, mert az enyim is bajos, s hát a *Kegyelmedé*, az mostani, mi sokbul áll, avagy mindkétképen, ha tetszik *Kegyelmednek*, felküldheti. Azt is egynéhány ízbe mondotta, hogy egy fickót küldjünk, s megtaníttatja. Székeket, kárpitokot gyönyörűköt szűnek. Akit száz talléron megvenne, hússzal végbe viteti, úgy mondja. Tudom, ugyan elkelünk a kárpitos háztul, de ugyan nem ártana taníttatni, mikor oly szívesen ajánlja magát. Vagy ha *Kegyelmed* jónak gondolná, az elhozot sváb fickót megruhásván, elküldöm. Tudósítson *Kegyelmed* iránta. Jó elméjűnek mondotta a csanálói plebanus, olvasni is tud.

Édesem, írhatom *Kegyelmednek*, az házassági szándék ugyan megvolt s nagyon, valamely gonosz ember azt mondotta, hogy az személy nehéz nyavolyás, s volt oly is, kitül rettenetesen tudakozta, s úgy látom, a gátolta edig is. Ugyan nagy *istentelen* költés az, nem hiszem, meg ne induljon újobban, mert a fű személy is igen akarja, s hozódot is elé. Rövideden azért akartam jelenteni, ha írni találnának, tudja *Kegyelmed* alkalmaztatni. Nem hiszem, magam előtt is meg nem indult volna, ha ot ben talált volna lenni. De az bíró falurul falura küldvén leveletem, másnap estve későn érkezett be, s regel eljöttem. S míg készültem is,

nállam lévén a méltóságos úr, épen perelni nem lehetet. Panaszolkodot embe-
remnek, hogy beszéde volt volna velem, s bánja, hogy nem lehetet.

Kegyelmednek igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 ismételve: *Isten kegyelmességéből* 2 nem világos, melyik püspökre utal (ha az egrire, ak-
kor Erdődy Gáborról, ha a vácira, akkor Leslie Vilmosról van szó 3 értsd: egyik, itt meg nem
nevezett kísérője semmiben sem volt a segítségére, s ezért Károlyné felelősségre szándékozott
vonni 4 a papok kocsisainak adott hálapénz 5 1717. augusztus 16-án a Savoyai vezette császári
sereg győzelmet aratott a törökökön, akik két nappal később feladták a belgrádi várat 6 Savoyai
Eugenről 7 a legfontosabb 8 karoly, karuly: karvaly, a Károlyiak címerállata

441.

Bátorkeszi, 1717. augusztus 28.

(MNL OL P 398. No. 37 212.)

Bátorkeszi, 28. *Augusti*, 1717.

Édes Szívem!

Akartam ezen alkalmatossággal, Édesem, *Kegyelmedet* tudósítani. Ferusomért
Éva kisaszonyt elküldöttem úgy, hogy ha mellette léte kívántatik, maradjon ot,
s ha pedig nem ártalmas kihozása, csak hozza haza, ha lehet. De már bizonyos
hírem jöt, hogy *Isten kegyelméből* fen jár, s eszik s alszik, csakhogy igen erőt-
len még. S nem is hiszem, a comedia miá, hogy haza jűjön. Ma várom az kis-
aszonyt vissza, mi formába volt nyavolyája, ha jól megtudom, tudósítani fogom
Kegyelmedet, Szívem.

Az édes Pestám csötörtökön délután megbetegedvén, nagy hirtelen úgy
megbetegedet, hogy még soha úgy nem volt. Az estve majd desperáltam vala
is gyógyulása felől sok jelekre nézve az éjel, éfél után csudálatoson megköny-
nyebedet. Most jobban van, s feladta magát, játszik, tovább mint adja *Isten, szent*
titkába van. A mindenféle bánat közt, s az leányomot is lebegvén, elítélheti
Kegyelmed, csak éppen magánosan lévén, micsoda bánatom volt.

En, Édesem, *Kegyelmednek* még egy levelét sem vettem, noha Nándorfejérvár
megvétele is előttünk már bizonyos. De az particularitasokot mégsem tudom,
noha Illyés *Uram* felajánlotta vala magát. Kohári János öcsémről Csábrág tájá-
rul oly hír futamodot, hogy eleset, kin valóba búsulok, ha igaz.¹

Holnapi napon nagy sole[m]nitas leszen Esztergomba, mind együt lesz az két
rendbéli örömért² a Te Deum laudamus.³ Az egész vármegyéből be parancsol-

ták menni a népséget, minden gazdát egy háztul másodmagával. Az pápisták az papjokal, az idegen vallású[a]k mesterekel vagy notariusokkal, 12 forint büntetés alatt. Van nagy bódulás Bátorkesziben is, félnek szörnyen, hogy ot valamire erőltetik, alig győzöm biztatni. Örömet it imádkoznának, de én csak meghattam, bemenjenek. Csak megijesztette a plebanus ezeket, s már keresztel, temet, avat. Vannak nagy szorongatásba s félelembe tovább való dolgokrul.

Már, Szívem, mesterünk nincs, az iránt parancsoljon *Kegyelmed*. Írásba legyen, ha fogadunk, ennek is egyenlőképpen fizessenek-é a visitatióban, amint van. A pater kért, hogy magam is írjak *Kegyelmednek*, hogy ha maga nem fogja *Kegyelmed* végbevinni, az bucsui és moci filia állandó nem leszen, mert csakugyan Mocson akarnak plebaniát felállítani. Magunk Klárával még egészségbe vagyunk, *Istennek há[la]*.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

P.S. Ezen órán érkezék az Kisaszony⁴ Nagyszombatbul, az fiamhoz semmi reménség nem volt. Bíróné Aszonyom fogadást tett *Szent Antal*ba, s oda fogja vinni. Ezért sem hozhatták haza, s máskint is igen erőtlen. Gondviselés jó volt rá. Az gyermek elszaradot s erőssen hurut[os]. Gyulai *Urammal* közlöm, s csak azon leszek, felküldöm Bécsbe, s onnat Czelbe. Mindazáltal, ha *Kegyelmed* tudósítását vehetem, hogy szeptemberbe feljöhet, ara várakoznám. Kivált, ha a nyavolyának vá[l]takozása az halasztást elszenvedi. Valamely orvoságot adván a paticarius, másfél nap semmit sem operált, azután mód nélkül sok materia takarodot ki belőlle szenvedhetlen. Eleint[e] fekete, azután sok forma változású, míg megszűnt. S míg még nagyon munkálódot, megállítani sem merték. Elég az, elszaradt a gyermek, s nagy sorese is volt, úgy hogy hozá sem nyúlhattak. De az már könyvedet, enni is kezdet, de igen bágyadt.

1 Koháry János császári kapitány valóban elesett Nándorfehérvár alatt 2 az egyik öröm Savoyai júliusi győzelme az örökösödési háború nyugati hadszínterén, a másik Belgrád bevétel volt augusztusban 3 a „Téged, Isten dicsérünk” kezdetű, hálaadó egyházi énekről van szó 4 Perényi Éva

442.

Bátorkeszi, 1717. augusztus 30.

(MNL OL P 398. No. 37 204.)

[Feljegyzés a levél külsején más kézzel:] Gróff Barkóczy Kristina néhai Gróff Károlyi Sándorné levelei az Urához.

Bátorkeszi, 30. Augusti, 1717.

Édes Szívem!

Kegyelmed leveleit, 18. és 21. *Augusti* költeket tegnap, ma pedig az poroszai ember által 24. írottat szeretettel vettem. Az tokaji levelembé írt búsulásom nem azért volt, hogy vénaszonyba bíztam volna, Édesem, mert az olyan állapotra annál it jobbkat is találtattam volna, hanem az utazásban történhető szerencsétlenségtől tartottam, hogy csak úgy indulni, *Isten*, ember előtt okoztathatom.

Isten kegyelmébül mind edig is fen van Klára jó egészségbe. Az Pestukámra az hideglelés eset, már nem oly veszedelmesnek gondolhatni, ha sokat nem tartana rajta. De eleint ugyancsak úgy feküdt, majd mint egy holt, s meg is ijedtem vala rajta, hogy elköltözik,¹ nem vehetvén fel két nap, mi nyavalyája vagyón.

Ferusomot szegínt, ha nyavalyája engedi vala, úgy tettem volt fel, hogy *Isten* az leányomot általvivén betegségén, nem is várom felgyógyulását,² hanem ötlet leküldöm, s az vacatio végén fel is jöt volna talán *Kegyelmedel* edgyüt. De már így, kivált ha nyavolyáját jobban megvizsgálhatom, lehozatása alkalmatosságával Gyulai *Urammal* is közölvén, talán Bécs felé kel indítanom, mellyen való bánatomat csak alig mérsékelhetem, csak *Isten* tudója.

Csak nem lehetet volna nekem, úgy látom, it végit várnom az harcnak az lármázás miá, az leányomra nézve. Elhiszem mindazáltal, mindazoknak edig is nyaka szakadot, annyival inkább, hogy már Lándorfejevárat is *Isten* keresztyén kézbe adta. It is megjárak a nagy sole[m]nitással való processiót tegnap Esztergomba a kálvinisták is kételen. Az *Isten* igazán idejében adta azt a győzedelmet, mert ha későbbre eset volna, talán adig némely helyeken az veszély megeset volna.

Az pályinkafőzés igenis legjobb adig, hogy a szilvát főzze ki, míg a malmok megindulhatnak. Azután, ha szaporán continuáltathatik a pályinkafőzés, talán csak egy máriásával sem leszen káros, csak keljen folyvást.

Nem kétlem, hogy régi levelébül Turcsányinak van tudtára *Kegyelmednek*, hogy a sónak 50 mása híja volt, kit inkább hiszek, ot maradt, mint az úton anynyi fogyot volna el. Az pínzt felolvastatván, mennyi híja eset, azt is meghattam, hogy megírja.

Az miket lehetne pínzé tenni, mint s hogy legjobban, egész tehetségemmel rajta leszek, Szívem. Csak az marhákba mennyi pínzünk van, tudhatnám bizonyoson, hogy az béresökrökön valókot eladathatnám, mert ma is egyet le kellett vágatnom, oly nyavolyája kezdődvén, akit gyógyulhatatlannak tartottak, noha nem a közönséges dőghöz tartozandó nyavolya. Az útba elmaradván egy Poroszlón s egy Aszódon, azolta sincs tudtunkra, hogy vannak oda azon két ökrök. Most írtam irántok. Az só is foly aprónkínt, s majd jobban kél őszel.

Itten az szüret ide s tova bekövetkezik, az arenda ideje is jütön jű, akarnám jókor tudni, Édesem, *Kegyelmed* mit resolvált magába, adjuk-é tovább arendába az korcsmát vagy megtartsuk. Mert a sok bor rajtunk töb 100 akónál, aki mind it vesz, ha új szőlőmonsra³ nem forgattatjuk, s ki nem árultatjuk az korcsmákon. Sert it oly rosztat árulnak, hogy Karvárul kel hozatnom csak belső szükségre is. Elvéssz az átkozot sidó miá a bátorkeszi sernek jó híre-neve.

Megvallom, még az útba észrevettem feledékenységemet, hogy Jasztróbszkinak elfelejtettem volt szállani. Noha Klárára is rábízta volt, tudom, talál *Kegyelmed*, Szívem, abba is módot, hogy elütteti a Fiam előtt. Talán szűnik valamit az *Kegyelmed* dolga is, ha a lárma megcsendesedik.

Itt az is a híre, hogy az magyarok jelen voltak az harcon, de utólbi hírek azt tartják, hogy ot sem voltak az magyar regementek.

Jóllehet parolája tartja Illyés prefectus pap *Uramnak*, hogy az híreket közli velem, de talán ő *kegyelmének* oly rendivel az particularitasok talán mégsem mennek úgy, mint *Kegyelmednek*. Azért, ha *Kegyelmed*, Édes Szívem, megküldi, kedvesen fogom venni. Szluha *Uram* Posonba gyötrődik mégis azon elkezdett munkákba. Kohári János öcsémről mégsem tudok semmi bizonyost.

Innét írot leveleimet, elhiszem, veszi *Kegyelmed*. Ez már harmadik, talán csak elkészítem az sváb fickót szőnyegszövésre.

Ezzel *Isten* oltalmába ajánlván *Kegyelmedet*, maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 meghal 2 utalás Klára terhességére és szülésére 3 szőlőhegyre

443.

Bátorkeszi, 1717. szeptember 1.

(MNL OL P 398. No. 37 213.)

[Külső címzés:] Az én Kedves *Uramnak*, Tekintetes, *Nagyságos* Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel íram.

Bátorkeszi, 1. *Septembris* 1717.

Édes Lelkem!

Újjobban akartam ezen levellemmel *Kegyelmedet* meglátogatnom, s magunk egészségéről tudósítanom. *Isten* jóvoltából magam egészségbe vagyok, Klárám

is még frissen viseli magát, Ferus látni ma küldöttem. Újebben Pestát a hideg csak leli. Adjon *Isten Kegyelmed*ről örömdetést hallani.

Gyulai *Uram* az kétezzer forintot felvéve, ha már Ferusért befizetünk, csak költségre való pénzünk sem marad s cseléd ruházatjára. Talán ad Svet búza fejébe, noha tapasztaló, teljes tökéletlenséggel. Gyulai *Uramnak* is van baja véle. Úgy veszem észre, hogy ő már semmivel sem adós, sőt az beszálított életet is mind adóságba vette. Honnét remélhetnék, Szívem, vagy várhatnék költséget, ha Svetbe megcsalatkoznám, kivált, ha a szegény Ferusomot doctorhoz kéntelenítetném küldeni. Gyulai *Uram* mindenre kész, előre is elmenni Bécsbe, s közleni a doctorral. Ha magam is megláthatom az gyermeket, megvállik, mire resolválom magamot.

It, Szívem, az szárazságra várnak, semmi vetemény nincs most egyszer konyhára való, hacsak pénzben nem szerzünk. Még káposzta is elegendő, lencse is igen kevés let. Az borok eladásába mesterkedem, Gyulai *Uram* mondja, tavaszal mind el lehetet volna szerzeni, ha tudta volna. Az neapolitanus lovakot meg akarnám hizlaltatni, s valamint s valahogy, de csak el kel adni, mert bizony nagy kárt vallunk benne, ha megcsonkul. Azután inkább nem veszik meg, s így a széna s abrak pedig menyire megyen csak egy esztendő által is.

Bizony, Szívem, igen szükséges *Kegyelmednek* az marháirul gondolkodni, mert mindenféle igen drága és szűk ezen földön a széna. Már, hiszem *Istent*, az töröktől megőriz, csak jó lesz Poroszlón valamit indítani. Tudom, Sótér *Uram* írt *Kegyelmednek* Csány iránt. Egész liniában esnék az ot való birodalom, onnét csak a Dunára lehetne szállítani mindent.

It nem maradt egy veres bornál töb, azt is kel vennem, már ugyan olcsób az óbor.

Édes Szívem, az miket mind magam dolgába, s mind Kláraéba parancsoltam, *Kegyelmednek* mindeneket jedzésbe küldök, mert ha senki nem nógatja, tudom, elmulatják. Oly reménséggel, hogy talán nem oly felettéb való dolgai lesznek most, mint edig, mivel nem oly veszedelmesek. Mindazáltal, ha *Kegyelmed* nem érkezik reá, adja Domahídi kezébe, s parancsolja meg, sürgesse szüntelen, s ha mibe elő nem mehet, *Kegyelmednek* akkor adja híré. Ne legyen, Édesem, terhére *Kegyelmednek*, hogy ezekkel búsítom, mert tudom, máskint semmi sem telik benne.

Ezek után maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

444.

Bátorkeszi, 1717. szeptember 4.

(MNL OL P 398. No. 37 215., 37 487.)

Bátorkeszi, 4. *Septembris* 1717.

Édesem!

Az estve veszem *Kegyelmed* kétrendbeli levelét, 26- és 28[-án írtakat], Tokajból. Már az károlyi, szakmári romlásnak az híre megvolt, de hitelt neki nem adtam. *Istennek* nagy ostora az mi földünkön, még az jó szerencsék közöt is nagy romlásunk, rulla nem tehetni.

Tiszán innet való penetrálásátul az ellenségnek, én, úgy tetszik, gondolkozni sem tudok. Anyival inkább idéb, kivált már Lándorfejérvár is miénk lévén, s most is újab jó hír érkezvén valamely 40 000 töröknek megverésérül, vagyis csak szaladot, nem is harcolt. De az velem való bátor emberek ijesztenek, mint-hogy minden ládáimot kihozattam. Én mindenekbe *Kegyelmed* tudósításátul várok, Édes Szívem. Csak az *Istenért*, magára vigyázzon! Nem az pogánytul, hanem valami gaz néptül félhetni, illyenkor nyí[!]ván ki szemek. Egerbe jó lesz várni az válaszkot. Szegíny sok jóakaróink, Bainé s Szakmáriné, gyámoltalanok, hova lettek? Az *isten*[i] gondviselés mireánk érdemünk felet nagy volt, szép csendesen feljöhetem.

Klára mégis fris *Isten* *kegyelmébül*. Az édes Pestámot csak gyöttri a hideg, egy nap nyugodni hagyja, azután keservesen leli éjel is, nappal is. Ferusrul mégsem tudok, odaveszet a serény Komjáti. Magam egészséges volnék, de a sokféle bánat nyomorgat. Ha az *Aszony* idején nem vette magát Munkácsra, ahova szándékozot, veszély eshetet rajta. Én azt gondolom, mikor az ellenség bejöt, nem tudta a török veszélyt, mert így jól lehet, rabolhat s prédálhat, de neki megülepdedni sokáig hogy lehetne.

Teljeségel semmi költség nem lévén, kéntelen leszek Gyulai *Uramat* most az harmadig[!] ezer forinttul megszőkíteni. Ha ad a sidó, magamnak kel tartanom, épen most van az alku. Semmi módon egy forintnál az búzának, fél forintnál az zabnak szapuját nem veszi, az árpát 12 garason. De hiszem, a sernek kel az árpa, s már úgy hiszem, se egyet, se mást nem adhatunk, mert ere szorulunk. Máskínt másokkal is közöltem, de így is nehéz eladni, eleget talál a sidó még ócsóbban is. Vagy adhatunk, vagy nem, csak adok contractust, mert együt nem ad máskínt pínzt. Most egyebekkel nem is terhelem, Édesem, *Kegyelmedet*, hanem ha azon tájon kellene *Kegyelmednek* tovább is maradni, az

arenda iránt tudósítson. Az pályinkakorcsmára csak sidót keresnék, a serfőzést folytatnám. Még ugyan tovább lesz, de adig is szükség tudnom.

It az idő megkezdet esősödni, a szegénység most sem hordhatot idejében az dézmálás miá, az nyomtatás már későre esik. Az falakot mossa az eső, mert az szárazmalommal reménség kívül sok bajoskodás van, s az kémények sem készek még, mikor a mór téglát conserválhatnók. Sokkal job volna a kerthez tavaszal fogni, máskint is a költség jobban is megszűkül. Én ezt az alcut is drágállom. A mi földünkön apró téglából mésszel is felrakot eleintén, míg szűk volt is a mesterember, ölit egy tallérért, s meg is vakolta. Emlékezem reá, mikor a károlyi konyha kéményét csináltattam volt.

Már, Édesem, mindenekrül elvárom *Kegyelmed* tudósítását. Ha *Kegyelmed* írna, Kuklander *Uram*, tudom, expressustul is küldené *Kegyelmed* levelét. Én is kérem ugyan, mert így, ha szüntelen emberem ot nincs, késik. Most is hol ketőt, s hol hármat hoznak egyszersmind.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

¹Az szárazmalom valóba szükséges Madár Jánosnak, de ahoz lú is kel. *Kegyelmed*, Szívem parancsoljon aziránt is, mert ot semmi ara való nincs. A fejérek-bül, ha telnék, én ot hagytam Poroszlón. Széna iránt az átányiakat is megtaláltattam, valóba szívesen látatot ajánlani magokot, de az abrak csak adig tart, míg a taxás jobbágyok taxájából telik. Ot van most 13 lú, egy szürke, 3 fejér, egy pajzán, és a Komjátié.

1 A hely és dátum nélküli, 37 487. sz. irattöredéket azért soroltam ide, mert azt Barkóczy Krisztina csak Károlyitól való távollétében írhatta, még hozzá akkor, amikor férje „ot” volt, ahol a szárazmalom épült. Károlyi 1717 nyarán-őszén tartózkodott a tatárveszedelem miatt Károlyban, felesége pedig Bátorkesziben, ahová, többek között, Poroszlón át vezetett az útja.

445.
Bátorkeszi, 1717. szeptember 12.

(MNL OL P 398. No. 37 216.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes, Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel íram.

Bátorkeszi, 12. *Septembris* 1717.

Édes Szívem!

Már két postán nem írtam, gondolván *Kegyelmedet* utazásban lenni. S vártam is újab levelét *Kegyelmednek*, mivel Csobajbul 31. *Augusti* írot levelénél utólbít ez ideig sem vetem. Miben van oda az állapot, szívesen kívánnék örvendetest hallanom rulla.

Mi mind tūrhető egészségbe vagyunk, Klára mégis fen van egy állapotba. Az kis Pestát egy hete, hogy az hideg elhatta, s vidámocskán is volt, noha nem ehetet, de ma megint roszabul kezdet lenni. Az lépi dagadásának tulajdonítják annyi változásit, mivel az kemény, azmint az hideglelés miá szokot megdagadni, kit soresnek neveznek. Ferust ma várom, úgy írták ugyan, hogy jobban vagyon. Megvállik, ha meglátom.

Itt, Édesem, oly szörnyű esők voltak, egy végbe 5 vagy hat nap, mintha töltötték volna, mely miá a szőlők, kivált a kövér és jól mívelt, igen meghasadozot. De azolta szüntelen melegék járván, nem rothad, hanem fonnyad az hasadt szőlő is. Így ha keveseb is, de annál job bor leszen.

Az, mikrül írtam, Édesem, tudom, vette *Kegyelmed*. Tudósítson, kivált az arenda iránt, mert közelget *Szent Mihály* napja, azzal a falu korcsmája is. Az mikrül pedig én írtam, ha minek ideje s módja adatik, tovább is recommendálom, Szívem, *Kegyelmednek*.

Én pedig tovább is maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Asztagokot, kazalokot mindenüt megjárta az nagy eső, nem is eset meg kár nélkül. Az igen nagy száraz üdő miá még a szénakazalok sem állottak együvé, a mi búzánk, az Ebeczkién kívül, nem igen szép.

446.

Bátorkeszi, 1717. szeptember 15.

(MNL OL P 398. No. 37 217.)

Bátorkeszi, 15. *Septembris* 1717.

Édes Lelkem!

Károlybul 7. *Septembris* írot levelét *Kegyelmednek* szeretettel vettem mai napon. Megvallom, Édesem, elég nehezen veszem az tudósítást, mert it különb-különb féle hírek voltak, s még ezeknél is mind rosszabbak, sőt Klubusiczki *Uram*, hogy feleségestül rabbá eset volna, Egerbe bizonyosan beszélték. Már, Édesem, értvén az dolgokot, nem annyira nyughatalankodom, Szakmárrul hogy nem jű ki. Mi formán maradot elég lamentatióval is Erős Eperjesrűl, mindene odamaradt rejtekekbe. Magyar volt-é vélek¹ Erdélybe vagy másut, az sem tudatik. It Antalt² hirdetik, hogy vélle volt. Száma sok lehetet, minthogy kétféle jutot. Csak *Isten* tovább oltalmazzon tülle, de talán nem hagyják már oly kordélyra.

Az *Isten* ne mentse a hóhér fegyverétűl Bárczit, kit törvény szerint is elnyerhetne, hogy olyan menyecske feleségével beváratta a tatárt. Az *Isten* az ebeket megbüntette a tatárba való bizodalomért.

Az *Isten* maga kegyes dispositiója szerint idejébe elvezérlet benünket, egyébnek sem tulajdoníthatjuk. Klára mégis frissen fen van.

Ferus elég sárga, de ugyan jobban van. Néha-néha melankólia-forma búsulás jár rá, de senkinek nem mondja, mi baja van. Csak azt mondja, senki *Istenen* kívül nem tudja, s haszontalan mondaná ki, mert arul nem tehetnek, az még a betegsége előtt is megvolt, s az az felijedezés az másik rosz nyavolyája. Arena is háborgatja. Az Bíró feleségestül, úgy láttak hozzá, mint magok gyermekéhez. Házokba vitték, magok virasztottak, s mellette is hált az aszony, *Isten* sok jót adjon érte.

Pesta csak sínlődik, puffadoz, az hideglelés után hol jobban, hol roszabul van.

Az vetést derekasan munkálódják, az job gazdák el is végezték részeket, de valóba abajdócos még az irtot búzánk is, s üszögös. Melyre nézve, ha *Isten* megtartja az károlyi életet, ot kén telelni, s ezt eladni. Meg is alkudtunk a moci sidóval, Svétet, mint tökéletlent, elhattuk. Az búza szapuja *Florenus* 1, az zab *Florenus* fél. Az szépjét sem adhatják annál feljeb. Egyebekre leszen gondunk *Isten* segítségébűl. Turcsányit nem igen látni ithon, magam is hébe-hóba látom csak.

Nem kétlem *Kegyelmednek*, Édesem, sok dolgait, azért holmi dib-dáb írással nem is terhelem. Az sok dib-dáb leveleim Géresinek s másoknak, ha kezében kerülhetnek, s csendes lesz az idő, talán csinálnak valamit.

Én pedig tovább is maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Az Klára szürke lovát Csala Uramra bízván, hogy már orvosoltassa, most értem, hogy Kövesdrül kocsin vitték Poroszlóra, most sem álhat lábaira az nagy zabállás miá. És így annak már híja van, talán le sem küldhetem így a feketéket.

Írhatom, Édesem, az Hanczli³ öcsét el nem vitték Nagyszombatba, a bakrul is letaszították. Nagy sírásal it tekerget szegíny egy ideig, azután valamely német kapitány elvitte magával. Rettenetesen bánom. Azzal menti magát az pater, nem volt parancsolatja, hogy elvigye. Már egy csep inassa sincs.

Csobajbul 31. írot levelétül fogva semmi levelét nem vettem *Kegyelmednek* ezen kívül.

1 a tatárokkal 2 Esterházy Antalt (aki maga az erdélyi határszélen maradt, s a tatárokkal csak hódoltató pátenseit küldte az ország belsejébe) 3 Vö. Hanzli, Hansli!

447.

Bátorkeszi, 1717. szeptember 17.

(MNL OL P 398. No. 37 218., 37 505.)

Bátorkeszi, 17. *Septembris* 1717.

Édes Lelkem!

Akartam *Kegyelmedet* bizonyos alkalmatosság által tudósítani az Ferus nyavolyájáru, s egyszersmind akaratját érteni, mitévő legyen iránta. *Isten* *kegyelmességébül* meglehető állapotban látszik lenni, noha igen színtelen. Az arena háborgatta ugyan, de az még tűrhetőb, legkiváltképen a két nyavolyája iránt félek késedelmeztetni orvoslását. Az első, mely *Kegyelmednél* tudva van, az a felijedezés, noha inkább betegségében az hévségben szokot rajta lenni, de gyanazkodhatni az circumstantiákbul, hogy egyébkor is megesik, csakhogy kisebb mértékbe. Felüléssel és nem oly kiáltással, azért talán olykor észre sem veszik.

Másik pedig az melankólia-forma búsongás, az mely betegsége előtt is tapasztaltatot. Néha-néha minden ok nélkül megbúsult, könyvezet, s ha kérdték, aminthogy vizsgálta is a gazdaaszony, mi lelte, csak azt felelte, mi haszna

mondja, mert arul nem tehet. Másként megmondaná, de senki nem tudja azt, az *Isten*, s maga. Ezt az pater is bizonyítja, sőt, az útba is tapasztalta Nedeczkiné Aszonyom, mikor kihozta, s ő *kegyelme* is, amikor tudakozta, szintén azont felelte. És ebből csak kihozhatni, hogy valamit vet a fejébe, s azon törődik, vagy haláltul fél, vagy más nyavolyátul. Úgy képezzük, minthogy mindenkor, ha úgy felijedvén, kiáltoz is, csak azt kiáltja, hogy meghalok, s talán ugyanazon tépelődése miá vagon az az felijedése is, amikor az hévség hozzájárul.

Azért, Édes Szívem, így értvén *Kegyelmed* dolgait, írja meg akaratját, mert Gyulai *Uram* csak javallja, hogy vélle megyen Bécsbe, s valamely szín alatt szembe jutatja az doctorral. Azután vélle közölvén az dolgot, ha kívántatik, vehetjük prescriptióját, de én *Kegyelmed* akaratja ellen fel nem küldöm. Megvallom, némelyek scrupulust is csináltak, hogy az német doctor nem szokván úgy a magyar természethez, néha kivégzi a világbul a beteget.

Némelyek a budai doctort is dicsírik, de az is olyan, mint a többi, noha elhiszem, inkább rávette az elméjét, minthogy nem oly gazdag. Vagy mitévő legyenek iránta, tudósítson *Kegyelmed*! Ha erőködik[!] benne az a melankólia, talán nehezebb lesz orvosolni. Igen apprehensiosus, kit is mind a melancoliának tulajdonítok.

Az marhák eladását, minthogy első levelébe tilalmazta *Kegyelmed*, míg újab parancsolatját nem látom, adig abba hagyatom.

Az *Kegyelmed* és Bagosi munkájának van híre Bécsbe is, úgy írja *Pater* Horvát. De nagyobb az, mint volt, elég siralmas a sok keresztyén pogánykézre esése.

Itt, Édes Szívem, sok gaz hír van a tolvajság iránt. Az vármegyék ugyan csendesen vannak, de hozton-hozzák az hírt, it s amot kastélyt, udvarházat vertek fel. A velem valók nállam is félénkebbek. Ma írtam mindenfelé, tudakozódni. Edig semmibe hajtottam. Már ugyan Szluháné Aszonyom is beszaladt Komáromba, ere sem strásálás, sem egyéb dispositio semmi sincs, csak foly a köznép közt a gaz hír.

Az sok eső elég kárt tet a szőlőkbe, kivált Köbölkúton kevesebb s gyengébb lévén a szőlő, s bűvebben is járván ot az eső, de jó borokot remélnünk.

Klára ezideig is fen van azon egy állapotba.

Ezek után maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

¹Gilányinéhoz sietne az bába, ha idején általesnék az leányom dolgán. Hogy az öcsémnek is kedvezhetnék, it hattam a szekeres lovakot, hogy azon leküldhetném hova hamarébb. Az csatlósné is lemegyen akor.

Ha az török megverése feljövetelemmel együt nem érkezet volna meg, ezen földön is lárma let volna, mert a sok félelmek közt abba bíztak, hogy míg én odaleszek, tudják, nincs roszul a dolog. Az orsovai tatár hír Hatvan tá-

jékát is csak szintén hogy el nem futtatta, szörnyű rémülés volt mindenfelé. Megköszönhetetlen gratiája az *Istennek*, hogy maga megverte őket, aminthogy, úgy mondják, nem is lehet magok erejébe dicsekedni, valamint tavaly. Tudom, *Kegyelmed* bővebben megértet mindeneket.

1 A hely és keltezés nélküli, 37 505. sz. iratot azért soroltam ehhez a levélhez, mert a fentiek alapján egyértelmű, hogy az anyjával együtt Bátorkesziben tartózkodó Károlyi Klára ismét gyermeket várt, aki hamarosan meg is született.

448.

Bátorkeszi, 1717. szeptember [19.]

(MNL OL P 398. No. 37 214.)

[Külső címzés:] Az én Kedves *Uramnak*, Tekéntetes, *Nagyságos* Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel íram.

[Külső feljegyzés:] Az beteg¹ is alázatosan köszönteti *Kegyelmedet*, Édesem.

Bátorkeszi, 19.[?]² *Septembris* 1717. Regel.

Édes Szívem!

Klárámot az *Úristen* az écaika éppen éjfélkor terhétül szerencsésen megszabadította, egy fris katona fia let. Sokkal katonásabban viselte magát Pestánál, de a szája is nagyobb volt a sírásra. Az leányom az éjel keveset aludt ugyan az nagy vágás miá. *Isten* tovább mint adja, *szent* titkában van. Már ugyan regel felé aludni kezdet. Holnap azon vagyok, megkereszteltessem. Szluháné Aszonyomot híjtam keresztanyának, s ha meg nem érkezet Szluha *Uram*, keresztatya közel nincsen. Gondoltam legillendőbnek Illyés *Uramot*, az apátúrt, mivel csak futóféllben lészen.

Pestácska mégis csak sínlődik, Ferus frissedni láttatik *Isten* *kegyelmébül*.

Az szüret közelít, az guhért a héten megszedik. Nem tudósíta *Kegyelmed*, Szívem, ha az óborokat ráforgattassam-é új malátára. Nem is igen tudunk hozzá, miként kel, s egy kádra hány akót lehetne tölteni. Azt sem tudom, ha hirtelen el nem kelne, mi lenne belőlle, minthogy ennek veszettsége nincsen, csak az nagy vadsága. Másként úgy hiszem, teljességgel mind rajtunk vész. Az köbülküti plebanus kiönti, azt mondja, a hordójáért. Melyre nézve az vidékbe korcsmákot is gondoltam megárendálni, ha succedálna.

Az bényi molnárok azon instálnak, hogy e télen maradhatnának helybe, ne kellenék bontakozniok.³ Én *Kegyelmedre* halasztottam, parancsoljon iránta. Édesem, az köbülküti molnár sürgeti, mondván, hogy *Kegyelmed* neki ígérte.

246

Haller Gábor Fiunknak legyen tudtára, hogy fia van. Most egyszer Ignatius Xaverius nevet kíván, kit nem régen jelentet meg Klára. Másikint *Kegyelmed* oppinióját vártam volna már, mire resolválom magamot, még magam sem tudom. Most azt írja, csak szintén hittal nem fogadta, hogy annak keresztelteti.

Éppen levelem írása felet veszem, Édesem, szeretettel *Kegyelmed* tudósítását Károlybul, 11. *Septembris* költet. Legyen áldot az *Úristennek szent* neve, hogy kívánsága szerint nem mehetet vissza. Épen most küldi Illyés *Uram* az erdélyi híreit, kibem *Kegyelmedrül* is van jó emlékezet, hogyha *Kegyelmed* intését idejébe fogadták volna, nem eset volna az nagy romlás. Csak magok is, ha volt volna kinek felültetésre biztatni, ellenek álhattak volna.

Édesem, már ennyi foglalatosági közöt többel nem terhelem, ha eléb vettem volna az levelét, ezt is elmulattam volna.

Hanem maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hitest társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Talán már mind kézbe kerülhettek az levelek, minthogy kettő s három is jöt egy csoporton. Kereskényi *Uram* az az serház árendálása iránt erőssen instál. Talán nem is lenne káros, ha azt megadná, aminthogy nagyon állítja, van vagy lesz oly csiborássa,⁴ hogy kontorral kántorra⁵ hiba nélkül megfizet. Úgy tetszik, gond, fáradság nélkül anyinak bejűni, s az magunk búzánkot, vagyis alját pályinkának, s árpánkot mind pénzé tenni, s az új borokat is, nem volna bolondság, kirül *Kegyelmed* akaratját el is várom, Édesem.

1 Klára 2 A napi dátum igen elhalványult, leginkább 19-ének vehető ki. Éble 16-át írt alá. Haller László tehát nagy valószínűséggel szeptember 19-én született, mert Barkóczy Krisztina ebben a levélben nem csak lánya szüléséről, hanem arról is beszámolt férjének, hogy a gyermeket másnap szeretné megkereszteltetni. Az 1717. szeptember 23-án írt levelből pedig az is kiderül, hogy a keresztelő Szt. Máté napján megtörtént. 3 elköltözniük 4 cimborája 5 számlával a Luca-napot követő kántorböjtre

449.

Bátorkeszi, 1717. szeptember 23.

(MNL OL P 398. No. 37 219.)

[Külső címzés más kézzel:] À Son Excellence, Monsieur le Comte Alexandre Károly, General Lieutenant Marschall du Camp, Conseiller de Aetat pour Sa Maiesté Imperiale et Catholique presentemente. Par Offen, Tokay, Kallo à Károly.¹

Bátorkeszi, 23. Septembris, 1717.

Édes Szívem!

Károlybul 11. *Septembris* írot levelén külvül[!] *Kegyelmednek* még többet nem vettem. Megírtam vala, Édesem, *Kegyelmednek*, Klárámnak Isten *kegyelme* által szerencsés betegedését.² Aminthogy noha szokot fájdalmi az ágyában gyötörték is azután, de ugyancsak Isten jóvoltából jócskán let, adig orvosolták az orvoskönyvbül. S kedden, úgymint *Szent Máté* napján meg is keresztelték, Szluha *Uram az Aszonyal*³ tartván keresztvizen. Nedeczkiné *Aszonyom*, Gyulai és *Baranyai Uramék* is jelen voltak. Aznap Klára is jócskán lévén, estvére az hideg kiborzasztotta, s tegnap valóba bágyadtab volt hévségbe, ma vidámabbon látszik. Az tisztos fűvét ugyancsak elővettem, noha az ígretét nem hiszem.

Az fickó egészséges, az apja csakugyan *Ignac Xaverius* nevet kívánt, s hihető, ránk nézve *Lászlót* is tet hozzá. Ha eléb megjelentette volna Klára, *Kegyelmedtül* kértem volna tanácsot, de már késő volt. Azt írta neki, hogy csaknem hittet fogadta, hogy annak keresztelteti, s azért nem akartam ingerleni, csak kedve szerint kereszteltettem.

Van bajom, Édesem. *Ferus* sem egészséges, *Pesta* is csak sínlődik, az leányom s az kicsiny is bajoskodik. *Pestához* is szoptatós aszonyt kel jártatnom, elzüllöt az dajkája. Minthogy nem eszik, a szoptást megkívánja. A kicsinyhez is szoptatós aszony jár, azok gyermekestül it síjnak-ríjnak, van nyughatatlanságom köztök.

Azul kívántam *Kegyelmedet*, Édesem, legkiváltképpen tudósítani, egyéb baja közt az fiunknak töb is van, mert a vizelleti állapotja nemhogy szünnék, de nagyobb mértékbe van, mellyet úgy nézni már inkább nem lehet. Úgy vettem észre, a *pater prefectus* nem mert úgy keménkedni, amint kellett volna, de én csak kételen leszek véllé, s ha az nem használ, mitévő legyek, Édesem? Tudósítson *Kegyelmed*, mert egész buba vagyok miatta, nem képes állapot.

Az *pater prefectus* Pécsre ment, viszajú rövid időn. Úgy látom, tovább való állapotjárul is kívánna tudós lenni, én *Kegyelmedre* halasztom. Máskint én csak szeretem, hanem ha nyavolyája orvoslása miá lenne akadály iskolai járásába.

Az német borbély is Károlyba mások dolgába erőssen biztatta magát, aféle vizellet bontakozása orvoslásába. Jó volna közleni véllé, ha valakinek eszébe jutna, *Szuhányinak* vagy *Kegyelmednek*, s tudná describálni.

Mit képezhet *Kegyelmed*, Édesem, lehetne-é oda alá telelnünk? Mert ha lehetne, tudnom kén vajrul s egyébrül aszerint providiálni. Máskint it költségeseb lesz, mert csak az abrakbul is jó pénz lenne. Az *ménésről* s *gulyáról* is jó volna, ha másut providiálhatna az ember, mint it drága szénán tartani.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 Gróf Károlyi Sándor Excellenciás Úrnak, Ő legszentségesebb császári és királyi Felsége altábornagyának és államtanácsosának adassék. Budán, Tokajon, Kállón át Károlyba. 2 szülessét 3 feleségével

450.

Bátorkeszi, 1717. szeptember 26.

(MNL OL P 398. No. 37 220.)

[Külső címzés más kézzel:] Monsieur, Monsieur le Comte Alexandre Károly, Consilier et General Mareschall Lieutenant pour Sa Majesté Imperiale et Catholique. Par Offen, Kallo à Károly.¹

Bátorkeszi, 26. Septembris, 1717.

Édes Szívem!

Az midőn *Kegyelmed* levelét a postán majd két ízben hiába kerestetem volna, és újabat semmit sem értvén, kívánva vártam az új hírt, szintén mai napon küldi ki Generalis Cuclander *Uram* *Kegyelmed* két rendbeli levelét, 15- és 18[-án] írottat. Most gyertyánál csak rövideden válaszolhatok, s magunkrul, Édesem, tudósítom *Kegyelmedet*.

Klárám már jócskán van fiastul, Pesta is frissedik. Ferus hasonlóképen eszik, alszik, a házamba² hálatom az elébbi dologra nézve, melyrül írtam azelőt *Kegyelmednek*, Szívem.

Magamon tegnap oly szokatlan nyavolya volt, a fűszédülés miá feküdnöm kellett, máskint semmi gondom nem volt volna.

Ferust leküldeni oly félelmes állapotba épen rá nem vehetem magamot. Az *pater* prefectust Pécsre küldöttem, de a szép emberrel³ beküldhetném, mert úgy is készül most alá. Bizony, Szívem, nem tanácsos most küldözni, mert ha valóság nem volna is, a félelem megvan.

Én tovább is maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Most a melancoliáját nem veszem észre *Ferusnak*.

It semmi hír nincs az táborrull is, hanem Baranyai János *Uramat* várják, az tudom, fog hozni bizonyost.

Kereskényi sürgeti valóba az arendát. Az bor mint indul, Budán s Egerbe is meg fogom tudakozni. Hacsak kevésse volna drágáb, még job volna Egerbe venni az vecturára nézve. Édes Szívem, az kétezer forinton felül nem értem már

én többet. Akit Ferusért fizettem, elkölt volt az interesbe. Meg kel vallani, de-
rék, szorgalmatos gazda Turcsányi.

1 Uramnak, Gróf Károlyi Sándor Úrnak, Ő legszentségesebb császári és királyi Felsége tanács-
sának és altábornagyának. Budán, Kállón át Károlyba. 2 szobámban 3 Szuhányi Mártonnal

451.

Bátorkeszi, 1717. szeptember 28.

(MNL OL P 398. No. 37 206.)

Bátorkeszi, 28. *Septembris* 1717.

Édes Szívem!

Mivel 15- és 18[-án] írot leveleire *Kegyelmednek* csak résziben válaszolék, mostan ezen leveletem *Kegyelmed* látogatására bocsátom. Adja *Isten*, találhassa *Kegyelmedet* fris egészségbe.

Mi már minnyájan jó *Istenünk* *kegyelmébül* mind törhető egészségbe va-
gyunk. Az valóságos, hogy az *Isteni* gondviselést soha elégségesen meg nem
tudjuk köszönni, hogy oly felfordult hírekbe ily szép csendes üdőbe s békessé-
gesen lett utazásunk.

Úgy tetszik, talán az idén a mi földünk *Isten* *kegyelmébül* meg fog maradni,
ha szintén Erdélyt újobban megpróbálja is.¹ Az regementektül talán tart, most
semmi sem volt, mégsem ment kedvére vissza.

Szegény Pál Úrfi szánakozásra való, Klárátul is kért gabonát. 20 köbölről
adot commissiót, csak valakit keressen, aki hazavigye, mert máskint nehéz
megépülni.

Édes Szívem, Ferus csak valóba sürgeti az lemenetelt, de ha iskolája miá le-
hetne, jobban szeretném Klárával menetelét. Most pedig csak Bécsbe elküldöm
Gyulai *Uramal* vagy e héten, vagy a jövőn.

Már magam is tapasztoltam, hogy van valami *aprehenziója*, megpróbálom
szép szóval, s ha az nem fog, máskint is. Mert *melancoliának* tartom, amint
Gyulai *Uram* is beszél maga gyermekségebeli dolgát, szerencse, ha ez is úgy
nincs. Valóságos, oda alá igen vágy, ezt megmondotta. Ez az egyik bánatja, de
a másikat meg nem mondja. Az más dolgába megfogta² magát. Mind éjel-napal
lévén felette nagy gondom reá, s derekason meg is fenýítettem, s ugyan hasz-
nált az, Édesem. Felette elmerült vala benne, bizony nem kicsiny bánatra va-
ló. De én úgy tapasztalom, nem nyavolyátul van, hanem a rossz szokástul, ép-

pen nem félt egyiktől is. Már had lássa meg a doctor, de cura alá, ha jó volna is, *Kegyelmed* híre nélkül nem eresztem, hanem ezen alkalmatossággal nézze meg.

Ez a nyomorék Haller papocska³ it van. Az anyja se be nem fizetet érte, se azt nem kérdé, hol van, s van-é ruhája. Gyámoltalanab a kuldusnál, Édesem. Így gondolkoztam rulla: a Méltóságos Egri Püspök⁴ úgy is mondotta, az fundatióra béveszen valamely nemes ifjút, mihent vacantia lesz, adjam tudtára, ha kit akarok beadni. Ezt jó volna odaszerzeni, de magunknak nem illik talán, hogy attyafi, hanem Sámuel öcsém⁵ írhatna egy alázatos instantiát, úgysis alkalmasint ösmeri az anyjukot. Mivel békéltetni akarván Imrével⁶ maga az Méltóságos Püspök, valóba roszul cselekedet az öcsém. Nagy panaszt tet rulla, s sok ízben is mondotta, pironmassom meg. Ezért könnyen elhiszi ennek nyomorúságát. Most a fejét akarom gyógyítatni, a sandaságáru is szoktatni, mert azt sem nyavolyának, hanem a gondviseletlenségnek tulajdonítom. Úgy küldeném osztán oda, ha jó válasza lenne. De, Édesem, tiszta ágrulszakadt, azt is a regens, hihető, ócskából csináltatta, csak meg kel ruháznom nyavolyást. Az papruha neki nem kel, csak megvallja, s nem is ara való. Ha *Kegyelmed* jóvallja, csak rövid ruhát csináltatok neki, de magam fejétül nem merem. Az anyja pedig, azt sem tudom, hol van. Csak úgy kel véle cselekedni, mint egy elvetet árvával, aminthogy olyan is. Tudósítson *Kegyelmed*, Szívem, iránta.

Az címeres 16 óncsészék, kit Domahídi Lászlótul cseréltem vala el, német címer rajta, sohol nem találtatik it. Turcsányi mondja, hogy ben volt az ónmíves ládába Olcsván, meg kel kerestetni. S úgy az apró kulacsákot, kit betegségre magam öntettem volt, hat-é vagy nyolc volt. Nem búsítottam volna, Édesem, *Kegyelmedet* véle, de nem ösmeri Domahídi, tudom.

Itt, Szívem, épen nem tarthatni az szüretet a rothadástul. Esztergomba meg is szűrték már, mi a jövő héten akarnók, ha nagy kár nélkül megtarthatjuk. Az kisgyarmatit megszűrték, de jobbára odalet, az új hegyen a másikat megtartják. Az bor, úgy mondják, nem lesz ócsó, aki előte pínzt adot is, harmadfél forintal adta. Az óborok egészen rajtunk maradnak, mert az faluk csak magoknak akarják tartani az korcsmákat.

Igen hideg szelek kezdtek jární, nem vélem, a kert kerítése, hogy véghez mihessen, csak most végzik a kaput. De az kápolnának meg kell lenni. Az égetet téglából lévén, jobban megállja, mint a sár, ha hidel⁷ lesz is.

Az búza felette roszul érésit minnyájan panaszolkodnak, [!] s nekünk sem sok lesz. Az zabnak lenne ára, úgy reménljük, csak volna sok. Az söt zab fejébe kérte Turcsányi osztani, mely ha bővön succedálna, valóba jó volna. Egy másáért 4 salla szapat az mindjárt készpínz Mocson.

Édes Szívem, én az Klára lovain küldöm le Tokajba az öregaszonyt, azért leginkáb had hozzanak Károlyba, it kéméllődjék az abrak. Úgysis nagy út volna innét Károlyig, s még Erdélybe. Csakhogy ot, ha az porozslai⁸ zabált, meg nem

gyógyult. *Kegyelmed*, Szívem, értekezzék felőlle. De hiszem, Grajcárra reá volt bízva, s tud *Kegyelmednek* rulla mondani.

Lemenetelérül pedig úgy gondolkoztam, ha ugyan *Kegyelmed* azon a földön maradna, és az üdő békességes lenne, hogy vélle edgyüt lemennék, s az kisaszonyokot Pestával it hagynám, Turcsányi gazdájok lehetne. Reménlem, *Isten kegyelmébül* hat vagy hét hétre meg lehetne indulni, ha pedig *Kegyelmed* feljűne, úgy aszerint végezhetnék, amint tetszenék.

Hallom a tatár lovak nyereségét, még csak Samu öcsém is nyert. Bár *Kegyelmed* is szerzet volna a szegény svábok számára, Édesem.

Az 4000 forint, amint írtam elébi levelembé, mind odavan. Gondolom, Turcsányi talán le is írta, mi hova költ. 900 forint interes nagyszombati gazdának, s sézára 400, magoknak 50, s ithon, reménlem,⁹ hogy a többi elkölt, s híja is sok volt. Az kisaszonyok pénzét is mind elköltötte az pater. Még számot nem adot, valóba sokallom.

Ezel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Gyulai *Uram* azt mondja, hogy *Kegyelmed* nélkül nem lenne meg a 15. *Octobris* terminált dolog az portio-felvetés iránt, úgy hát fel kén *Kegyelmednek* júni, Szívem, csakhamar.

1 ti. a tatár 2 megmakacsolta 3 Haller Mihály 4 Erdődy Gábor 5 Haller Sámuel 6 Haller Imrével 7 tollhiba *hideg* helyett 8 a Poroszlón hagyott ló 9 gondolom

452.

Bátorkeszi, 1717. október 2.

(MNL OL P 398. No. 37 221.)

Bátorkeszi, 2. *Octobris* 1717.

Édes Lelkem!

Sokat gondolkozám a Ferus leküldésérül. Kivált azért, hogy ha így leszen, iskolába sem adhatni, mivel egy ideig éjel semmit sem cselekedet, de megint elkezdette. Magam vigyázok, kétszer is felkel egy éjel. Mégis hiába, magátul is felkel sokszor, s magam is költetem. Fertelmesül rászokot, valóba általlom itt vélle cégéreskedni, s azért küldtem volna alá örömet. Az *Aszony* bajlot volna vélle, de a két okra nézve, úgy mint *Kegyelmed* ha fel talál adig júni, s másik, ha

a lárma miá az Aszony sem mehet haza. Harmadik az egyéb nyavolyájának, ha szükség lesz orvoslása, azért csak it tartóztatom mégis.

Hanem, Édesem, az bábát az Klára lovain küldtem le azért, hogy ottan hizlaltassa meg *Kegyelmed* jól, míg az leányom lemegyen. Az lovakot Kereskényi Jánosra bízam az úton. Az bábával nem kevés bajom vala, mert már meggazdagodván, nagyra tartja ily mesze jövését.¹ Edig sokat mulatot el azzal. Állítja, oly szerencsétlen volt, hogy se keresztatyja, se anyja egy grajcárt sem adot neki. Nagy bővön adtam neki 20 német forintig, s azon kívül két köből búzárul írtam Nagy Gábor *Uramnak*, hogy adjon neki, s *Kegyelmed* megküldi. De mégis kedvetlen, s azt ígértem neki, hogy írok *Kegyelmednek*, holmi aszú szilvát, ecetet, lencse vagy mi afélé, ha van, neki mind pénz. Édesem, találjon módot *Kegyelmed* benne, ha az szüretelő szekerektül elmaradna. Rettenetesen bízik *Kegyelmedbe*, tudja ő, ha megírom, nem lesz abba fogyatkozás. Csak azt sóhajtja, ha *Kegyelmed* ithon let volna, akárhol let volna az apja, az fördőbe való pénze is odamaradt. Az *Istenért*, Édesem, ne sajnálja *Kegyelmed*, hogy ezel búsítom, mert nem tudok mit tenni. Bárcsak tudnám, ha csendesedet-é a hír már ara, mert úgy nem is búsítanám. Ezen postán nem vettem *Kegyelmed* levelét, Szívem.

Ha pedig *Kegyelmed* fel nem találna júni, Kaposvári *Urammal* mit csináljak? S a szállásrul végezzek-é Nagyszombatba, parancsoljon *Kegyelmed*. Úgy vélem, eléb megyen most a pater iskolába Ferusnál, s adig mi ha fizetünk érte.

Gyulai *Urammal* úgy végeztünk, hogy előre felmenvén Bécsbe, doctorral is szól, s szállást is keres, s úgy küldjem fel Ferust, ha *Kegyelmed* fel nem jűne, mert gyakorta ki is hordozzák Bécsbül azon doctort.

Rettenetes költség nélkül vagyunk, még a cseléd számára sem vettek posztót, szörnyen eldrágódot az is. Az csatlósnének is fenmaradt fizetésébe egynehány forintja. Csak jó volna, ha oda alá telelhetnénk, it ami termet, vagy gyűjtöttek, igen csak a cseléd fizetésébe is elmegyen. Kerti állapotot² pedig mindent pínzen kel venni, teljeségel semmi sincs.

Az *Úristen* gondviselése által az leányom jól vagyon, s magunk is az gyermekekel edgyüt. Szörnyű bajom van az dajka miá, nem ígérkezik ara a földre.¹ Egy is, más is szoptatja a szegíny gyermeket.

Én pedig maradok, Édesem, *Kegyelmednek*, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Igen drágának mondják a lovat, nem lenne-é it eladó nekünk, parancsoljon *Kegyelmed*. Sok abrakot esznek a télen.

1 se a bába, se a dajka nem megy szívesen a Tiszántúlra 2 zöldségfélüket

453.
Bátorkeszi, 1717. október 3.

(MNL OL P 398. No. 37 222.)

[Külső címzés más kézzel:] À Son Excellence, Monsieur le Comte Alexandre Károlyi, General Lieutenant Marschal du Camp, Conseiller de Aetat pour Sa Majesté Imperiale et Catholique praesentamente. Par Offen à Károly.¹

Bátorkeszi, 3. Octobris 1717.

Édesem!

Kegyelmed 22. Septembris írt levelét, együt az inclusákkal, szeretettel vettem. Tegnap indult ara Kereskényi, ő általa is írtam. Most is, Édesem, válaszolok és tudósítom *Kegyelmedet* magunk állapotjárul. *Isten ő Szent Felsége kegyelmességébül* minnyájan tűrhető egészségbe vagyunk. Klára is, állapotjához képest, már jól van, *Istennek* hála.

Elég sok rosz hír arul, s kivált Erdélyrül. Mi it oly csendes állapotba vagyunk, hogy *Istentül* csak illyet kívánhatnánk. Az tolvaj hírt is elfelejtik már, úgy hiszem.

Éppen most szűrünk, borunk nem lesz annyi, amennyit reméltünk. Az egy végbe való nagy eső miá elhasadozván, elszáradot, s hul retenetesen a szeme. Továb tartani nem lehetet, mindazáltal reménlem, jó borok lesznek. Itt a falusiak 8 pínzen árulják az új bort.

Ebeczki *Uram* levele sokáig hevert Turcsányinál, hogy mondottam előtte, nem hiszem, atyjafia volna. Ő osztán csak letette az levelet, amikor észrevettem, úgy küldöttem el. Edig, úgy hiszem, kezébe jutot *Kegyelmednek* válasza. Csúfoson válaszol komám, hogyha atyjafia, meg nem tagadja, de nem írja, hogy valamely atyjafia volt-é rabságba.²

Ha az *Üristen* azt a nagy félelmes állapotot megszüntetné, nem tudom, remélnhetni-é árát ottan az életnek s egyébnek, mert jóllehet, itten még az búza csak egy forinton, s az zab fél forinton jár posonyi szapuja, mindazáltal az zabnak nagyob árát reménljük. Ma vala Svéd sidó nálam, szörnyen reménkedik a zab iránt, s jelentetem neki, hogy oda alá volna. Elég az, hogy ő másut nem veheti kézhez, csak a Dunán, mert ha lehetne szállítani, ha 10 000 szapu volna is, mind elvinné. Én megmondottam, hogy azt oly ócsón nem adná,³ csak azt felelte, többet is megadna érte.

Hanem, Édes Szívem, azért akartam *Kegyelmednek* tudtára adni, minthogy írta volt *Kegyelmed*, hogy innét kel borrrul providiálni. Jövet zabot hozhatnának

a Dunáig, s bort vihetnének le. Vagy ha más mód adatnék is benne, az csak elvenné a zabot, és ahova amely napra *Kegyelmed* kívánná, akkorra a hajója ot lenne. Tudósítson *Kegyelmed*, Szívem, hova hamaréb, biztassam-é, vagy ha nem lehet, csak megmondom neki.

Ezzel *Isten* oltalmába ajánlván *Kegyelmedet*, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa
Barkóczy Krisztina

Klára nagy alázatosan köszönti *Kegyelmedet*. Még nem írhat, hanem édesattyai gratiájába ajánlván magát, nem tudja, miképen köszönhesse elége nagy gratiáját a gazdaságában is.⁴

1 Gróf Károlyi Sándor Excellenciás Úrnak, Ő legszentségesebb császári és királyi Felsége altábornagyának és államtanácsosának adassék. Budán át Károlyba. 2 Ebeczky István 1717. szeptember 18-i leveléről van szó, amelyben bizonyos Bartakovics Jánosné Ebeczky Klárával való rokonsága lehetőségét kétli. Nem sokkal utóbb, október 8-i levelében pedig még bővebben kifejti, hogy a Károlyinál magát Ebeczky István unokatestvérének kiadó asszony nem lehet a rokona. Barkóczy Krisztina megjegyzése alapján úgy tűnik, mintha az asszony (török vagy tatár?) rab-ságból szabadult volna, ez esetben talán éppoly szélhámos volt, mint az Ál-Károlyi István (Nagy Gergely) 3 ti. Károlyi 4 azaz apja segítségét birtokai igazgatásában

454.

Bátorkeszi, 1717. október 11.

(MNL OL P 398. No. 37 223.)

Bátorkeszi, 11. *Octobris* 1717.

Édes Szívem!

Kegyelmed 29. *Septembris* írott levelét szeretettel vettem. Legyen hála *Istennek*, hogy egészségbe létét hallom. Ferust csak megindítám, teljék kedve benne. De Kaposvári *Uram* mégis odavan, és így a kür[ti]¹ pater régen vágy azon földre, s most elküldöttem. Tisztességnek okáért a gyermek mellé vettem, Egerbe illendőbben udvarolhat,² oly ember lévén mellette. Kereskényit csak indítanám, de Kuklander *Uram* most is írja, hogy az herceg³ nem késik a táboron. Félek, el-mellőzik, mert az is a híre, hogy meg is indult. Csak tudhassam hollétét, késedelem nélkül indítom. S már nem is volt volna véle kit küldenem, hanem szegíny Henter Pál, jó, jámbor ifjú, Méltóságos Judex Curiae *Uram*⁴ cancella[riá] jára igyekezvén, Méltóságos egri püspök, Illyés *Uram*, s magam is recommendáltam. It várakozot válaszáért mellettem szegíny, de semmit sem nyerhettünk, s

ő *kegyelmét* küldöttem le Ferussal. S ha valahova tudná *Kegyelmed* recommendálni, már csak német mellé is elmenne, az üdvözült egri püspök⁵ mellett lakot.

Hanem, Édesem, már én csak az neopolitanus lovakal maradván, egy kevésé megnyugosztalván a lovakot, küldje visza *Kegyelmed*, ha Ferus ot maradna is. Az pater és öregaszony viszajöhet azon alkalmatosággal. Mindszent napjára si-etne visza az pater. Noha két gyermek baja rajtam, az kicsiny pedig igen síró, de az öregaszonyt csak le kelle bocsátanom, hogyha az tatártul megmaradot az onokája, felhozhasa. Azért, Édesem, legyen alkalmatossága hova hamaréb dolgát ot elvégezni.

Édes Lelkem, jól tudom, *Kegyelmednek* is a futáshoz képest szűk jövedelmét, sok költségét, de nem tudok mit tenni, mert tiszta költségtelen vagyok. Az sidóktul is vettem már fel 600 forintot, [csa]k semmi. Az öregaszony^{nak} kelle adnom tizenharmadfél német forintot, s nem adhatok. Valahonnét meg kel adni, ot lévén szüksége reá. Az dajka fizetésébe is maradot el, de ő elvárhatja.

Az sidókal van bajom, mindenik azt mondja, ha a zabot adom, a búzát is úgy veszik meg, csaknem kivonnak⁶ érte. Kétfelé akarom szakasztani, mert együt még Svédre is rászorulunk. Most is emlékeztet reá, hogy edig is kiadta előre. Bezzeg előbbi írásom szerint, ha onnét adhatnánk, jó volna.

Édesem, hova hamaréb tudósítson *Kegyelmed* az iskoláról, szállásrul és Kaposvári Uram, hogyha késni talál *Kegyelmed* oda, végezhessek adig is. Itt mint vagyunk, Balogné Aszonyom [meg]mondhatja, ha ideje lesz *Kegyelmednek* tudakozni, me[r]t a készület miá sokat nem írhatok.

Az szakács is viszajűjön az öregaszonyal.

Nyavalyás Rutkai reménkedet, aplicálják valahova. Én a bátyjának írtam, megláthatja *Kegyelmed*, mit ír. Adassa meg neki ezt a levelet!

Az bor it drága, feljeb 3 forintnál, noha még csak Sárkányon vettek korcsmára. It most végezték a szüretet, s nem let úgy, mint reménlették. Budán még most megvehetnék a veres bort három forintnál aláb is, igen jóknak dicsírik, a vectura keveseb lenne. Mikor elébbi levelem szerint szályon zabot szállíthatna *Kegyelmed* Poroszlóra, onnat piacra amely szekér vinné Budára a zabot, visza bort vihetne. Úgy tetszik, nem volna káros, de most kén pínzt kiadni, csak *Kegyelmed* tudósítását vehetném. Zab fejébe adna Svét. Turcsányi nem remél többet 600 szapunál, hogy eladhatnánk, mert vetni feles kel. S hátha it telelünk, azért fel nem merek venni pínzt tőlle.

Maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 a levélpapíron szúrágás okozta hiányok vannak, a kikövetkeztethető szórészleteket itt és alább zárójelben pótoltuk 2 ti. Erdődy Gábor püspöknél 3 Savoyai Eugen 4 Koháry István 5 Telekessy István 6 zaklatnak

455.

Hely és dátum nélkül. [Bátorkeszi, 1717. október 11.]¹

(MNL OL P 398. No. 37 526.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, *Tekintetes, Nagyságos* Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének*.

Édes Lelkem, amidőn felült a Ferusom a lovába,² akkor érkezék ezen levele viceispán uramnak, tudakozván, miben van ezen dolog. Mondja Kereskényi, hogy *Kegyelmednek* régen megírta, s egyéb válasza nem let, hanem ha igaz nemes emberek, *Kegyelmed* sem tartóztatja. Én csak *Kegyelmedre* halasztok, s azon leszek, adig el nem bocsátom, míg *Kegyelmed* válaszát nem veszem. Hanem, Édesem, hova hamaréb tudósítson rólok, mit pretendáljunk rajtok.

Pater Ivanics *Uram* jelenti, hogy 6 esztendőül fogva való fizetése odavan a bátorkeszieknél, mellyet *Kegyelmed* maga parancsolatja szerint írásba is beadot, azolta sem löt contentuma. Várja *Kegyelmed* dispositióját s parancsolatját, hova hamaréb való megadása iránt.

Az komáromi seregbíró ír, hogy valamely 8000 sindelyt írja, hogy kértek volt kölcsön tülle 15 napra való megadásra, s ezideig is odavolt, sőt, az tisztektül kérte, de semmi sem tölt benne. Levelébül bővebben megláthatja *Kegyelmed*. Turcsányi semmit sem hallot ezideig is benne. Gondolják, János diák kérte volt, én mindazáltal az ő levelére megküldtem az pínzt. *Kegyelmed* tudja jobban, tudósítson, ha meg kellett-é adni, vagy meg is adódot volt.

Maradok, Szívem, igaz hites társa

Barkóczy *Krisztina* m.p.

¹ a datálásban a szóbanforgó, ill. az előtte és az utána lévő levél néhány információja (Ferus le-
küldése Bátorkesziből, az egri püspök meglátogatásának terve, a viceispán levele, a Barták ne-
mességének kérdése, Kereskényi „küldetése”) közötti, tartalmi és kronológiai, összefüggés segí-
tett ² azaz: elidült Bátorkesziből

456.

Bátorkeszi, 1717. október 17.

(MNL OL P 398. No. 37 224.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, *Tekéntetes, Nagyságos* Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram.

257

[A levél külzetén saját kezű feljegyzés:] Gyulai Uram nem tudván, *Kegyelmed* útba van-é vagy helybe, idedírigálván levelét, ím, elküldöm, Szívem. Klára nagy alázatosággal köszönti *Kegyelmedet*.

Bátorkeszi, 17. Octobris 1717.

Édes Szívem!

Kétrendbeli levelét, Édesem, *Kegyelmednek* szeretettel vettem, egyik 2[-án], másik 6[-án] költ, melyből az újjob félelmes hírt értvén, valóba félek, ha az utolsó nagyob leszen az elsőnél.¹

Szintén ma érkezék meg Kereskényi is az főhercegtül. Postai alkalmatossággal küldtem volt, hogy érje helybe maga jószágába, tudván, hogy másut bajoson lehet szembe. Miként járt oda, maga egészen informálja *Kegyelmedet*, Édesem.

Ferus, ha az rosz hír meg nem gátolta, edig oda is érkezet az Méltóságos Püspökhöz. Bízom, hogy ha veszedelmest értet, talán nem bocsátotta el őket.

Az kúrti papra van harag, hogy hír nélkül ment el. Nem árt, Szívem, ha Vicarius Piber Uramnak ír *Kegyelmed* iránta. Azt mondják, épen nem szabad hírtétel nélkül menni. Másként tegnapelőt Kaposvári Uram is megérkezet, a plebania nem szenved pap dolgából fogatkozást. Köszöntetem ő *Kegyelmét* böcsülettel. Kaposvári Uram is örömet ment volna, úgy látom.

Az köbölküti Bartákrul Kereskényi is írt volt *Kegyelmednek*, amint mondja, de választ nem vehetvén, nekem újjobban mit írt az viceispán, *Kegyelmednek* az levelet is megküldöttem. Elhiszem, edig vehette is *Kegyelmed*. Én ugyan az Bartával beszéltem, hogy adig ki ne bontakozzanak,² míg *Kegyelmedtül* válasszom nem jű. Aki vincellér, az el sem kíván menni, hanem tovább is azon hivatalban szolgálni kész. Az más kettő pedig alítván³ aval, hogy a falu terheli, igen el akar menni. Erővel meg nem tartóztathatni, ha az vármegyén s Palatinus Urunk előtt is, amint Kereskényi mondja, megbizonyosodot igaz nemességek. Azért *Kegyelmed* válaszáig szépszerint tartóztatom, mi formába akarja *Kegyelmed* meghagyni vagy elereszteni, hova hamaréb parancsoljon. Úgy tudom, taxára készek lesznek, csak rabotálni nem akarnak.

Én pedig, Édesem, tovább is maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az gyermekek miá elég bajba vagyok, éktelen síró a kicsiny, a nagyob újjoban beteges, dagadozik. Ha egyik elkezdi, az egész perspectiva ajtókon általhat a sírás, egész nyomorúság miattok.

1 ti. az augusztusi–szeptemberi tatárjárásnál 2 el ne költözzenek 3 ámitván

457.

Bátorkeszi, 1717. október 19.

(MNL OL P 398. No. 37 225.)

Bátorkeszi, 19. *Octobris* 1717.

Édesem!

Az estve veszem szeretettel *Kegyelmed* 9. írott levelét. Edig, úgy vélem, Ferus is leérkezett, s *Kegyelmed* több leveleimet is vette, melyben némely dolgokról írtam, kivált a zabszalításról, aki, ha nem lehet, megjelentem Svédnek, ne bízzék. Elég bajom van miattok. A két sidó mindenik a zabot kívánná, s az pínzt is azért adták előre. A búzát is a zabra nézve veszik el. Kétféle ha szakasztom, ha onnat alól nem telik nekik.

Mai napon nem kevés kedvetlenségel veszem viceispán uram izenetit, úgy mint az legfőveb tisztet, vicecolonellus vagyis főstrásamester, aki quartélyba lészen, iderendelték. Csak legkiseb hírt sem adván, hogy repartitiót tesznek, hanem magok egybegyűlvén, az érsek és captalan tiszteti elrendelték őket, s csak kiadták, mely nem kevés kedvetlenséget okozot. Bárcsak emberünk lehetet volna ot, amely agálta volna dolgunkot. Ha szintén ideeset volna is, mégis könyeben esnék. Ez a goromba falu úgy elijedet, hogy széltibe akar oszlani s futni. Már mit tenni véllek nem tudok, mert majd egy holnapig gyűlések sem lesz. Hanem íratok épen most az viceispánnak, ki is Posonba ment, ha elfordítaná, de kevés remenség hozzá. A Palatinus¹ és Pálfi János Uraiméknak ő Excelentiájoknak is íratok. Egy levelek, úgy hiszem, töbet tenne az vármegye előtt, mint az én sok írásom, ha it lakásunkot tekintetbe vennék. Máskínt it jól meg nem lakja az ember maga házát.

Az pater is igen jó gazda lévén, sürgeti az fizetést. Éjeli-napalli fáradságát, úgy látom, nem sajnálja az haszonért. Írásba nem lévén, mikínt rendelte *Kegyelmed* a calvinista részről való fizetést, mind it, s úgy Kisújfaluba az summát kívánják, it az 30, Újfaluba a 12 forintot. Én úgy tudom, ki is tölt volt az, de az ördög tudja, hogy zűrték-zavarták öszve. Azt mondja, ki nem telik, mely miá a mestert is eltította minden szolgálattul. Én azt végeztem, adják meg *Kegyelmed* rendelése szerint, amivel tartoznak, s a többiről várják az papok *Kegyelmed* válaszát, s ahoz kel magokot alkalmaztatni. Adig könyörögghet az mesterek, úgy is mesze még az esztendő, elvárhatja, ha mi hátra maradna. Azért, Édesem, parancsoljon *Kegyelmed* irántok hova hamaréb.

Haller papról nem azért tettem kérdést, ha megruházzam-é, hanem az papruhát magamtul nem akartam levettetni véle, de már megvan egész öröme.

259

Az borokot elfoglalni jó volna, Édesem, de úgyis most elég adó s quartélyos lévén rajtok, miből fizetik? Tavaly is harmadfél forintot megadtak volna a köbökútiak boráért, mi elvevők, s rajtunk vesze. Csak 50 pínzen sem adhatnók el, töb 100 akónál, aki it veszet. Most is kéri az bor árát, mellyik másik a sok közül, azt sem tudom. Elég az, hogy lamentálódnak, s még a harmadévit is kéri. Mindazáltal, ha *Kegyelmed* csak parancsolja, elvehetni.

Sajtolt malátára óbort én is töltettem, de senki sem veszi. Sajtolatlanra is töltettem, azt is jobbára erővel kel rájok vetni, ha két forinton elveszik akóját.

Igazán írja *Kegyelmed*, a pínz megyen mint a polyva, a só ára is fogy, amint jű. 6000 forintot is felvettünk a két sidótul, mégis csak kér mind cseléd, s mind adós, nincs s nem lehet contentumok. Én bizony nem tudom, honnét kén reménleni, csak maga szükségére valót is az embernek.

Az sót zabon cserélni, sidó vállalta volt fel, de úgy látom, nem telik semmi benne. Már a quartélyos beérkezik, útba vannak.

Az kűmívesek nem dolgoznak, csak vesztik a szép időt. Kettőnél többet nem adhat, csak azt mondja, nem kaphat legínt. A kéményeket is, *Isten* tudja, mikor végzik el, félek, csak az kápolnát sem végzik el jó időn.

Bezzeg van bajom a Klára gyermekivel, irtóztató sírást mível éjel-napal a kicsiny. Már észrevettem, hogy olyan nyavolya kezdődöt rajta, mint Ferson volt 8 vagy 9 hólnapi koráig, egész testének szörnyű kisebesedése minden újholdon. Utoljára doctor Lang orvossága használt *Isten* után. Az itt való sáfárnéjé is abba kínlódot esztendő koráig, s hogy begyógyult, meg is holt. Most küldtem borbélyért Komáromba.

Pesta, mikor jobban van, igen fecsegő, de csak nem álhatot még jól helyre.

Ha *Kegyelmed* fel nem jű, csak úgy végeztem, hogy az két gyermeket s kiaszonyokot it hagyom, s Klárámmal lemegyek, mert az úton Pestát bajos hurcolni, az kicsinyt, ha meg nem gyógyul, éppen nem is lehet. Klarával is mit csinálunk, az pestis Erdélybe lévén, megválnak. S ot is csak baj lenne gyermekel, el is csömöröltetik az úton. Még most is azt siratja, csak az lovak jűjenek vissza hamar. Én it nem késem, ha az idő engedi.

Az leándiak az borkilencedjek elengedését kérték, felét elengedtem, felét *Kegyelmed* válaszáig suspendáltam, parancsoljon *Kegyelmed*, Édesem, rula.

Az köbökúti Bartákról már írtam, mibe van dolgok.

Az lábomon valami veresség ütöt ki, dagad és viszket, nemigen fáj. Semmi nem használ neki, mi lesz belőlle tovább, megválnak.

Vatai nyavolyás, noha igyekeznék mindent cselekedni, de csak nem közinkbe való. Csak azért hattam itt, hogy még csak sültet sincs kinek metszeni asztalnál, s hogy teljességgel egyedül ne legyek, ha valaki jű. Turcsányi mindenkör kin lévén, adig legyen, ha lemegyek, kísérjen le, máskínt nem tudom, mit akar.

Az árenda nem újesztendőbe, hanem amikor hozzáfogot, akkor végződik. Az Kereskényi írása hétnek is olvastathatik, de szóval soha nem mondot többet 2200-nál. Én ugyan még se nem kértem többet, se ere rá nem lettem. Turcsányi rajta van, csak adjon, megvállik, mint végezhetek.

Az borokot valóba dicsírik, az vereset tegnap kóstolám, de nekem elég vadnak tetszik.

Majd legnagyobbban búsulok azért ezen a tatárjáráson, hogy amint elszántuk vala, nyaka szakad a pápisták szaporodásának, nem megyen le e hét kedden azon földre a német parasztember.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 Pálffy Miklós

458.

Bátorkeszi, 1717. október 26.

(MNL OL P 398. No. 37 226.)

Bátorkeszi, 26. *Octobris* 1717.

Édes Lelkem!

Kegyelmed 13. és 16. *Octobris* írott leveleit az estve egyszersmind vettem szeretettel. Edig *Isten* békével megtartván, *Ferust*, tudom, odaérkezet. Az szállásról ugyancsak írok *Bíró Uramnak*. *Isten* őri[z]z, hogy most is oly drága legyen, mint tavaly.

Az remek posztó bezzeg tiszta ócsóság még a mi földünkön. Azt nem értem, *Eperjest* is ritkán venné meg ócsóbban 14 tallérnál a jó széles remeket, kivált hitelbe. Bezzeg mi megcsalók magunkot, vagy a sidó csalt meg, valóba keskeny kék posztót hozza *Posonbul* a béresek számára 25 forinton. Vart készruhát baj nélkül megvehettek volna úgy, s talán olcsóbban is, mint amibe ez kerül. Zöldet pedig 28 forinton, de az is keskeny. Utánna leszek, ha rajta érhetem. *Szabó Andris* fel nem jöve, a *Gyöngyösi* és *Fejes szabónál* nincs töb, pénzért kel dolgoztatni.

Az telelés it is bajos lenne, Édesem, az tiszt, ha ideszál, amint megírtam *Kegyelmednek*, még *Posonba* oda az embereink, de vékony reménségem hozzájok. *Szalma* búvön van ugyan, *Szívem*, széna is alkalmasint. Biztatot volna *Turcsányi* vagy 300 forintig belőlle keresni. Ha it nem telelnénk, akkor válnék ugyan meg.

261

Az szalma ugyan pénz nem tehető. Akarnám, Édesem, az Bartákról, ha érneknék *Kegyelmed* parancsolatja. Szép szóval tartóztattam edig, erővel nem merem magam fejétül, mert az vármegye igen pártját fogja, kivált az viceispán, (kit valóba bánok, hogy komába nem híjtam volt *Kegyelmed* írása szerint, de eszembe sem jutot). Az köbökútiak azt akarnák, ha nemesek lesznek, köztök ne lakjanak. Látom, nagyon ellene vannak.

Sok vetés az, Édesem, keresztyény embernek is elég volna, de ha el nem adhatni, mi lesz a vége. Az Kamora, úgy mondják, már nem veszen, nem rá lévén bízva az hadak prófontja.

Turcsányi szégyenlené, ha töb vetése nem lenne a tavalyinál.

Kereskényit reggel indítom Bécsbe, *Kegyelmed* parancsolatja szerint. Megjűvén, végzek az árendárul véle. Hanslit is már csak elküldöm Posonba.¹

Az szép ember² veszet volna lakóföldébe, mazurrá teszi a hitván menyecskét.³ Azt bánom, hogy jóvalottam. Ily kis idő alatt az malma oda, egy teleket is eladot, mondják, talán 100 forintba, de ha keveseb is, elég ily kis idő alatt. Nem hiszem, az Ér mellett is el nem adot volna. Most is valóba vásárlot úri drága kötöt is, Károlyba pedig bécsi kötéseket. Úgy hallom, az ökrei eladására is készült. Ha *Kegyelmed*, Édesem, Istenért bele nem tekint, s meg nem zabolázza, 2 vagy 3 esztendő alatt semmissé teszi, s az menyecske Csobáné daljára szorul. S ha minden esztendőn egy-egy gyermeket épít, jobban nem tarthatja senki. Én bizony az édes Ötvös *Uramat* pinze után igazítottam, s az ökrét is inkább valaki kezébe adatnám, ha még megvolna, mert most sem vetet, s jövendőbe sem vet, ha eladja. Az ér-mellyíki jószágot is elvesztegeti, mint a másikat[?], s 300 forintunk is odalesz.

Ítélje meg *Kegyelmed*, csak Erdélybe mennyit költöt s mire, meg nem foghatni. Éva kisaszony nuszta árát, Florenos 45, Klárától kölcsönpínzt, Florenos 30, Jasztrobszikal⁴ Florenos 20, ezeket mind most fizette ki, vásárlást is tet. A malom árából ki nem tölt, egyebet is kellett eladni. Most pedig egy kolosvári derék embert tartván jobbágyának, azt akarja megváltoztatni,⁵ ha succedálna. Nem kén úgy nézni az pénznek elvesztegetését.

Svédnek megizentem az zabszálításnak módját, magam is jelentettem volt neki Szolnokot, de azt sem tudja, hol van, s csak a Dunán volt kedve. Épen nem tud a Tiszán való állapothoz, nem is vélem, kapjanak rajta.

Az *Istennek* súlyos látogatása van rajtunk a kisgyermekkel. Szörnyű kínos lélek, már kisebesedet rútol. A pogány gyermeke volna, mégis szánakozhatna ember rajta. Adig tudakozódtam, akinek illyennel igye volt, semmi más orvost nem talált, hanem a komáromi hóhért. Most annak orvosságával kezdtem kenni. *Isten* mit ad tovább, *szent* titkába van.

Ha az lovakkal felérkeznek, it nem késem, csak megnyugotom. Ha *Isten* engedi, utamot követem Klárával edgyüt, a kisaszonyokat s gyermekeket it hagyom. Annyival inkább, [h]a az fűtisz is it leszen qvártélyba.

Megérkezett a Palatinustul⁶ válaszem. Írt a viceispánnak, azt írja, melybe kevés bizodalomom, Pálfi János Uram Bécsbe van, odavitték a levelet.

Jut eszembe Méltóságos Püspök Uram⁷ ajánlása, mellyet csak magátul mondot, hogyha valamely nemes ifjút tudok, adjam tudtára, s az fundatióra beveszi, mihent vacantia lesz. Nem jó volna-é Szakmári Imrét odaszerzeni? Kis János Prepost Uram által is meglehetne, ha maga othon nincs.

Ezek után Isten oltalmába ajánlom Kegyelmedet, Édesem, és maradok Kegyelmednek igaz hites társa
Barkóczy Krisztina m.p.

1 Hansli/Hanzli felküldését Károlyi szorgalmazta, hogy Pozsonyban legyen egy pár sváb posztómetsző (Károlyi Sándor levelei...I. 232.) 2 A „szép ember” kifejezés, amelyet Barkóczy Krisztina általában Szuhányi Mártonnal kapcsolatban használt gunyorosan, – a további mondatok alapján – ezúttal Haller Gáborra vonatkozik, akivel a Károlyi házaspár nem csak a viselkedése, hanem a tékozlása miatt is elégedetlen volt. 3 értsd: a sajnálatra méltó lányukat, Klárát 4 helyesen: Jasztrabszkival 5 vsz. megváltani 6 Pálffy Miklóstól 7 Erdődy Gábor

459.

Somlyó, 1717. december 17.

(MNL OL P 398. No. 37 227.)

[Külső címzés:] À Monsieur, Monsieur le Comte Alexandre de Károly & General Lieutenant Mareschall de[!] Camp pour presentement. À Károly.¹
[A levél külzetén saját kezű feljegyzés:] Ezen órán veszem Pater Didák válaszáat, ma vagy holnap Kolosvárat leszen. Az utat ara is bevágták, csak Zilaj felé kel mennem.

Somlyó, 17. Decembris 1717.

Édes Szívem!

Az estve későn, Isten kegyelmébül békével ideérkeztem. Ma reggel az hadnagy megadá a Kegyelmed levelét, elsőben olvasván épen gondolkozóban estem vala, de már értem. Én eleget gondolkoztam, de semmi helyest nem tudtam felgondolni, ez pedig igen jó, Édesem.

Vagyok nagy búba, se híre, se pora a Szigetivel ment katonának, bizonytalanba kel mennem. Az út valóba nehéz, ha úgy megyek, amint gondoltam, még csak ide sem érek az innepre. Kételen közelítenem kel az szembelételt.

Fűispán Uram kiváltképen való emberséggel s policiával vagyon, egyszóval úgy mesterkedik utazásomba, hogy jobban nem is kívánhatom. Elhittem, járt

Erdélyen kívül is. Azon út, akire *Kegyelmed* igazítot, Szívem, be van vágva, máson jöt maga két héttel ezelőt. Fűispán *Uram* láttatni küldött, ha be nem vágta-é, mert a parasztság izibe megcselekszi, ha észreveszi, hogy ara veszik az utat. Holnap indulnék a Meszesnek, mert délután nem jóvállják nekiindulni. Csak az van előttem, ha az ünepen oly helyre akadok, ahol *isteni* szolgálatot sem találok.

Mezeinek van baja, a falutul semmiképen el nem akarják bocsátani, de én csak elviszem. *Pater* Mosonyi *Uram* bizton complanálja véllek, hogy azért inkább ne lehessen okok. Édes Szívem, hova hamaréb küldje el a kántort oda, had szolgáljon nekik, s ha egybe alhatnak,² had fogadják meg. Nem akarják csak az ünepig is, hogy mester nélkül legyenek.

Az mézet Varga Istvánnaal jó volna megláttatni, ha húsz forinton adná mé[h] sernek. Jó volna számunkra, máskínt csak hordóstul is jobban el lehetne adni Debrecenbe, Naményinak írt volt róla.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 *Uramnak*, Gróf Károlyi Sándor Úrnak és[!] altábornagynak adassék. Károlyba. 2 megal-
kudhatnak

460.

Kolozsvár, 1717. december 21.

(MNL OL P 398. No. 37 228.)

[Külső címzés más kézzel:] À Monsieur, Monsieur le Comte Alexandre de Károly, Conseiller et *General* Marechall Lieutenant pour Sa *Majestate Imperiale* et Catholique. À Károly.¹

Kolosvár, 21. *Decembris* 1717.

Édes Lelkem!

Én nagy igyél-bajjal, ökrökel segítvén magamot, tegnap délelőt békével megérkeztem ide. Minden okos ember csak általlátja, úgy veszem észre, hogy nem ok nélkül járok ilyen útba. Annyival inkább, hogy épen nem titok a dolog, mert már úgy mondják, sokkal nagyobb mértékbe van a bolond melancoliája, úgyhogy jobbára minden emberi társalkodástul elvette magát.² Egész atyjafiaival s böcsületes rendekkel meguntatta magát, melyrül mind *Gubernator Uram*,³ s mind

264

Vicarius Uram⁴ eleget intették, de haszontalanul. Senki nem biztat, hogy az intés vagy kegyes magaviseleése leányunknak használjon – aki edig is megvolt, ki-re sok bizonyosság lehet –, s azzal is, hogy idevehessük. Minthogy maga is sokat panaszkodot reánk Vicarius Uramnak, úgy tetszik ő Kegyelmének, hogy jelenlétem kívántatik. Azért, Édesem, sok gondolkozásim után, s mások tanácsára nézve csak elmegyek Szentpálra, ha lehet, Pater Körmöndi jesuvitát is elviszem, hogy ne gyanakodjék Vicarius Uramra, hogy nekünk kedvez. S minden utakat s módokat elkövetek istenesen s emberségesen velle. Meglátom, mit tehetek az jó Isten irgalmasságából. Ha az nem használ, azután megmutatja Isten, mitévők legyünk. Kegyelmedre, Szívem, még majd jobban panaszkodik, mint reám.

Énnekem is nehéz járkálnom, azért már egyúttal mindeneket elkövetek, Édesem, azért akartam Kegyelmednek tudtára adni, Édesem, itmaradásomnak okát. Sok okom volna az írásra, Édesem, de időm nincs. Úgy veszem észre, talán nállunknál is jobban ösmerik ötöt, nem titok magaviseleése. Az is bizonyos, hogy elég tanácsadói vannak, de az ő informatiójára nézve, aki a mi részün[k]ről meghalja a panaszt, nem félek, hogy ne aprobálja. De ha ugyancsak semmi nem használna neki, kitül Isten ójon, mitévők legyünk? Édesem, Kegyelmed parancsolatja még it érhetne, mert egy bajjal, ha szintén Püspök Uramhoz kén mennem vagy küldenem, azt is megcselekedném. Kegyelmed akaratján álljon, Szívem. A melancholicus embernek nem mindenkor használ az utánnajárás.

Ezzel Isten oltalmába ajánlom Kegyelmedet, Szívem, és maradok Kegyelmednek igaz hites társa
Barkóczy Krisztina m.p.

P. S. Köleséri Uram igen nagyon köszönteti Kegyelmedet. Amely levelet írt, nem kétli, vette Kegyelmed, s csak emberét küldvén bé Kegyelmed elsőbe, menjen ő kegyelméhez, megtaníttja, mitévő legyen. Igen ajánlja magát, én is complementizáltam, amint tudtam. Hogy pedig a Gubernium az rabok iránt írt Kegyelmed levelére nem válaszolt, nem egyéb az oka, hanem hogy szélyel vannak.

Gubernator Uram is igen keseredet állapottal kedves testvérhúgát, Haller Györgynét most temetteti, válaszolnak legelső alkalmatossággal.

It a himlőbe igen halnak a gyermekek, talán 300 is holt már. Ifjú Toroczkaíné is most himlőzöt meg, az Isten viselje gondját. Szegény Klárám[ékhoz] a pestis, mint Majtíny Károlyhoz, úganyira [...]⁵ Szentpálhoz. Most ugyan szűnt be volta[...]⁵ örömet jó conditióval hagynám itt Klára [...]⁵ Újesztendő napjára ide ideyekezem azon [...]⁵

1 Uramnak, Gróf Károlyi Sándor Úrnak, Ő legszentségesebb császári és királyi Felsője tanácsosának és altábornagyának. Károlyba. 2 búskomorságtól szenvedő vejéről van szó 3 Kornis Zsigmond 4 Demeter Márton 5 a levél szélén leszakadt egy darab, a szöveg hiányos

461.
Gelénes, 1718. február 27.

(MNL OL P 398. No. 37 129.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes, Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel íram. Olcsva.

[A levél külzetén sajátkezű feljegyzés:] Évának dolga mint let, ha a cseléd közül valaki mit értet volna, örömet tudnám.¹

Gelényes, 27. Februarii 1718.

Édes Szívem!

Én már azt sem tudom, mit írjak, mert tegnapi levelem szerint jobban volt, s majd megint úgy elnehezedet,² hogy hajnalba azt sem tudtam, mitt kel csinálnom. Mert nem csak a szederjességet, hanem leginkább a mellyébe való nehézséget, aki annyira volt, hogy az italt is igen nehezen nyelhetted, s lehelletet s szót anyival inkább alig tehetted, azt tartottam igen rossz jelnek. De az való, már alszik, s könnyebben is nyeli az italt, s úgy könnyebben is hurut[!]. Továb Isten mint adja, maga titkába van. Az való, hogy igen súlyos beteg.

Az malosaszólőre s nyoszpolyára lesz gondom. Pál Úrfi farsanglását értem, legyen veszteg, amint magának tetszik, csak a másikkul kellene munkálódni vagy egy, vagy másféle jó helyre.

Serédiné Aszonyom levelébül vagy emberétül, ha volt bátorsága megüzenni nagy baját, elhiszem, érthette Kegyelmed. Ha szolgál vagy tanácsával élteti, Istentül veszi Kegyelmed jutalmát ily nagy gyámoltalanságába.

Én pedig tovább is maradok Kegyelmednek igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 Perényi Évát ui. Károlyné, unokáival együtt, Bátorkesziben hagyta. Érdeklődése arra irányult, hogyan alakult a lány és Szuhányi Márton kapcsolata. 2 Koháry Juditról van szó

462.
Gelénes, 1718. március 1.

(MNL OL P 398. No. 37 237.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Tekéntetes, *Nagyságos* Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Olcsva.

Gelyénes, 1. Martii 1718. Vecsernye tájba.

Édesem!

Eléb is kívántam volna *Kegyelmedet*, Édes Szívem, tudósítani Aszonyom Anyám ő *Nagysága* állapotjárul, de az rosz út miá egy alkalmatosságal kívántam *Kegyelmedet* informálni, amikor a malosaszőlő fáját küldöm. Aminthogy most érkezvén meg a kaszoni hegyrül mind fekete s fejer malosaszőlő fájával, im, küldöm Édesem, *Kegyelmednek*, jó szerencsét kívánván hozzá. Az nyosz-polyacsemeték most is odamaradtak, azt állítván, hogy kiszáradot, de az itlévő aszony, ki is mindedig it volt az Aszony mellet, ígéri, hogy mihent hazamegyen, azonnal szerez. Mivelhogy ők a jövőset izenték, hogy megaszot,¹ de gyökerestül kiáshatni, s úgy is küldök hova hamaréb.

Édes Lelkem, írhatom *Kegyelmednek* az Aszony ő *Nagyság*árul, hogy tegnap annyira megkönnyebedet vala, hogy még többször úgy nem volt. Estvére megint derekasan elnehezedet, s most sem írhatok egyebet, hanem igen súlyos beteg. Mire s mikor választja el² *Isten* ő *Szent* Felsége, maga titkába van. Elég az, emberi mód szerint még egyhamar, hogy elválják, nem gondolhatni, s azt sem gondolhatom, hogy felkelhessen ezen ágyábul, oly szörnyű elalélt állapot van. Én azt sem tudom, mit csináljak, it sokáig nem lakhatom, ithagyni kire nem tudom, s majd úgy elrekedne utunk, hogy nem is lehet járkálni. Most elegen vagyunk, Klubusczkiné Aszonyom is itt lévén, de azok is eloszolván, ki lesz körülötte, *Isten* tudja. Most mindenkor két s három ember szüntelen virasztja magamal edgyüt, de sokára eloszolnak az volentérek. Engem, Édesem, föld gondja fogot. Írja meg *Kegyelmed*, mit csináljak. Már, ha júne, sem vihetném, oly súlyos nyavolyája van. Adig pedig hiába beszéltem, mert nem fogadta ő *Nagysága*.

Én pedig maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 értsd: a fiatal hajtása száradt el 2 szólítja magához

463.

Hely és dátum nélkül. [Olcsva, 1718. március 7.]¹

(MNL OL P 398. No. 37 476.)

Hetfűn estve tájba

Édes Szívem!

Szintén ma keresé it *Kegyelmedet* Kállai *Uram*, s hogy nem találta, megyen ara. A többi is, tudom, mind utánna csődül, ha it nem leli. Szintén most veszem, Szívem, *Kegyelmed* levelét, nem is mehetek már Gelényesbe, mert Gróf Betlen *Uram* tisztjének levele egymást éri. *Kegyelmedet* tudakozza, s csak vissza kel jünöm. Én szívesen is látom, de bezzek[!] van is bajom, mert it a világon semmi sincs. Legnagyobb, hogy kenyér nincs, s nem is csépelnek. Idegen nyomtatot, akik it voltak is, elbocsátotta, csak a jobbágyot várja. Se vetés, se kenyér nem lesz, se rosta, sem semmi. Egy darabig comissiót sem adtam, de kölcsön sem szerezhethvén, csak Károlyba kellet küldenem. Az asztalokot ma mind kerestem, mégsem lelték meg mindeniket. A kuruc üdőbe, ha volt így felfordulva. Egy fele lába öszvecserélgetve, más fele asztala elsandítva, mégcsak szék sincs, akire ülünk. A devotiön kívül is kételen vagyok divertálni. Adig hozatok holmit, s mihent hazajövök, azonnal eljűnek, s ez a magára gondatlan fiú is csudára van. Még Károlybul elküldtem Andrásit, se csismája, se nadrága, hogy hozzon. S hihető, othon nem voltak az árosok, s ezideig is odavan. Bizony, azt sem tudom, mit csinálók. Míg menyországba nem megyünk, úgy látom, így kel bajoskodni.

Maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Igen jó lesz, Szívem, a gelényesi segítség, a szép kevert földje had legyen jókor bevetve. A vín ökrököt, elvesznek, ha befogja, s talán csak három ekéje van azon kívül, vagy anyi sincs.² Aba semmi kétségem, Édesem, hogy nagy segítség a munkába a *Kegyelmed* otléte, s szükséges is, nem is bírna maga véllé. Ugyan az építést siratják a szőlők. Azelőt csak a szőlőt sem vihették végbe, szegíny Aszony elégszer mondta, s most építeni is kel. Andrásit küldené, ha mit vet. Úgy vélem, Szőlöst van, bárcsak szerdán lenne it.

¹ A keltezetlen levél a tatárjárás után (ld. a pusztítás összehasonlítását a kuruc időkben elszenvedett károkkal), és anyja állapotának súlyosbodása idején íródott. Mivel Károlyné február végén és március 1-jén Gelényesen volt, jelen levelét pedig Olcsváról egy hétfői napon írta, az hazatérése után, 7-én kelhetett, mert 9-étől folyamatosan innen küldte leveleit. Ez az időpont azért is tűnik valószínűnek, mert Kállairól a 9-én datált levélben is említés történik. ² az anyjának

464.
Olcsva, 1718. március 9.

(MNL OL P 398. No. 37 238.)

Olcsva, 9. *Martii* 1718.

Édesem!

Kegyelmed levelét szeretettel vettem. Valóba vártam az öregaszonyt, már tudom, miért késik. Géresi most vala nállam, nincs othon. Ellyős János Bereg vármegyébe a széképítésre ment, holnap megint megkeresi, s ha megalkhatik, idehajtja az ökröket, s tudósítjuk *Kegyelmedet*, ha meg nem alkhatnók is. Varga István mit ír, megláthatja *Kegyelmed*, Szívem.

Kajdi is válaszolt *Kegyelmednek* Kállai Uram dolgába, mellyet elküldöttem magának, tudja magát mihez alkalmaztatni.

Se papirosom, se spanyorviaszom nincs, ha *Kegyelmed* nem küld kölcsön a vásárig. Aszonyom Anyám jól volt, már egy-egy darabig fen is elült a székbe. Az éjel igen

rájöt a hurut fuladásoson, s mintegy hideg borzogatta. Most csak roszul van.

Ha az Klára szekerét gondolhattam volna, hogy ot várakozik, talán az mézet beküldtem volna. Úgy csak had próbálják magokat az erdélyi jószágbul.

Maradok tovább, Édesem, *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Az Haller Klára levelét¹ talán elvitte *Kegyelmed*, mert itt nem találom. De jól eset,² csak postára adja *Kegyelmed*.

1 azaz Hallernek a feleségéhez, Károlyi Klárához írt levelét 2 jól tette

465.
Olcsva, 1718. március 11.

(MNL OL P 398. No. 37 229.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Tekéntetes, *Nagyságos* Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Károly.

[Külső feljegyzés:] Ha *Kegyelmed* idejű, vaj is töb kívántatik, kel küldeni.

Édes Lelkem!

Az estve mind az borokkal s úgy egyébbel megérkeztek, Édesem. Azt mondja Szeredszegi, neki senki semmit sem szóllot a bor-gondviselésről, csak magától ült rá, hogy úgyis elég terhe volt az rossz lovaknak ide. Elég az, vigyázot volna rájuk. Csakhogy az apáti emberek semmi szovát nem fogadták, s együt sem jártak az többivel, aminthogy jó félbe is voltak akkor is, mikor haza jöttek. Az béresek szekeren lévő három hordó borba ment egy kevés híján hat ice, a károlyi két hordó bor az olcsvai szekéren lévén, egyikbe nem ment szintén egy ice, az másikat az újával sem érni. A szemek előtt akarom megtöltetni, s bizony meg is adja az árát, meglátja *Kegyelmed*.

Az mi elmaradt a lajstrombul, és az mi megkívántató, ím, feljdzettem, amikor alkalmatóság lesz, elküldhetni.

Az kecségék, ha érkeznek, küldöm, de a szegény Serédinének megint újab rossz híre érkezet. Idétlent szült az leánya, híják be, azt sem tudja, edig életbe megmaradt-é. A lovain nem mehet, mert rosszak. Az éjel írtam neki, hogy menjen Károlyba, s a Klárám lovain menjen el, ha még ot éri levelem, mert postakocsit is akart fogadni, ha odamegyen, Szívem. Az kecsége nem késik, együt elvihetni *Kegyelmednek*. Recommendálom, van szörnyű bánatba szegény.

Az lenmag vetni való-é vagy olajnak? Kel tudnom, mert olajrul kel providiálni, ha ot nem lesz olajnak való.

Az Aszony rettenetes álomnak vette vala tegnap s ez éjel magát a székfüves, boros lepedőbe való takarás után, most könyeben van, de az lábafejei dagadozni kezdettek. Madár Jánosnak íratja az Aszony, egy keveset főzzön, hogy keserű ne legyen.¹ Kevés komlóval mászor is hagyot úgy az üst fenekén, úgy mondja ő *Nagysága*.

Klára csak úgy kívánná, hogy egy koszorót írna a képíró, hogy az monstrantiát tartaná. Két kis angyal belől lenne a koszorón, mert emberképet akar varni. De meghatta, hogy ne mondja az öregaszony, mert együt bánjuk, hogy nem tetszet, akit íratunk. A koszoróját szerette.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Mit ír Mosonyi Uram, megláthatja *Kegyelmed*, Édesem. Legyen büntetése, aki azon pályinkát úgy vitte, máskint bizony meg nem orvoslódik. Sert is menyit tékozlottak el szemlátomást az vitelbe, s csak úgy marada.

1 ti. a sör

270

466.
Olcsva, 1718. március 12.

(MNL OL P 398. No. 37 230.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Tekéntetes, Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel írák.

Olcsva, 12. Martii 1718.

Édesem!

Ötvös Uram által két levelét Kegyelmednek szeretettel vettem. Alkudjanak a sütő kocsián Serédinével, ha oda talál menni, kiben még bizonyos nem vagyok. Gondolom, elférnek ketten.

Az Klára pénzét, Szívem, csak tékozolja Kegyelmed, úgy látom. Én csak a 100 forintot engedtem volt borra, már had legyen. Az harmadik béresekre csak nincs kedvem, az ökör árán ha bort vennék, talán keveseb bajjal is jűne annyi esztendő forgása alatt, mint az szántás után. Hát a béresökrök közzé, ha fogatná Kegyelmed, nem lehetne-é onnét jó pénzre valót kicserélni. Bár négyet tennék kettő helyébe, hogy az ekét jobban bírná.

Mikor a szántás miá lehetet volna sert szállítani Baktára, s ha oda nem, bár csak Géresi pincéjébe, mind hordóstul s másképen is elkelve, mert most sincs a korcsmákon.

Ha az bor öt polturán jár, a mé[h]ser had álljon, aki még ki nem adódot. Megál az, amint az öregaszony mondja. Még foratlan, úgy volna jó, ha csípős volna.

Az szabad ser nem drága úgy, Szívem, amint eddig folyt. Ha lassabban kel is, jű annyi belőlle, s amúgy darálása[?], s fa is töb baj. Ne eressez alá Kegyelmed, Szívem, csak megéri azon árat.

Az én akaratom az, hogy az bornak az aljossa had folya öt polturán, s az jova csakugyan kelne hat polturán ezután. Lám, Ötvös Uram most hét polturára kezdeti Naményban az jovat.

Az citromokat igen szépen köszöni Aszonyom Anyám ő Nagysága.

Ezzel maradok Kegyelmednek igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

P. S. Édes Szívem, eléb elkészítettem vala ezen levelet, vártam a kecségét, de se híre, se pora. Akartam Kegyelmednek tudtára adni, az erdélyi leveleket már Ötvös Uram kezébe adtam. Az Aszony serét készítse el Madár János! Nem szükség elküldésével sietni, mert Borbély János semmiképen nem joval ifjú sert

innya, legalább kétheti legyen. Az serfőző heverni fog, nincs árpája, eleget sürgeti. Ha még tavalyi bor volna ottan, ecetre küldene *Kegyelmed* hova hamaréb, ha csak átalagal is. Serédinét még a levelem sem érte ot, már elment volt. Ötvös *Uram* ma jó regel ment Jánk fele, onnét écakával is toldja. Pálfalvára megyen talán ma is.

Az sert csak csalja a német Baktán, azzal alítja,¹ hogy csak németnek ad, orvosolja *Kegyelmed*, Szívem. Nemcsak a korcsma megszűnésétül, de edig való kárrul is satisfactiót kérjen Vesztendorf.

1 ámitja

467.

Olcsva, 1718. március 17.

(MNL OL P 398. No. 37 231.)

Olcsva, 17. Martii 1718.

Édesem!

Az kecségeket elhozták, Szívem. Azonnal küldöttem volna, de Bayné Aszonyomot kellett Madára küldenem az vásár kedvéért a lovakon az öregaszonyal. Onat bemennek Várdába. Vagy két nap elevenen akartam tartani, hogy az vásárrul megjüvén, úgyis Klárának beküldjem, edgyüt, amit ot vétetek számára. De semmiképen el nem éltek, melynek okát, midőn kértem s megvizsgáltam, hát az gonosz parasztember dolga, mivelhogy parancsolatja szerint nem az vízbe hozta, hanem belevette a hajóba. Maga is it volt Kölcsei *Uram*, s azt mondja, adig eladták, amidőn *Kegyelmed* parancsolatját vette volna. Csáki István *Uram* számára vitték el nagy részét. Ez jóllehet apró, s talán, minthogy elevenen el nem küldhettem, nem is vihetik be alkalmatoson, de ugyancsak elküldtem, Szívem, Nro. 70,¹ három kicsint it hagyván, cselekedje *Kegyelmed* véle, amit akar.

Aszonyom Anyámot már sűrvebben járja a fuladás, s minden nap mintegy lassú hideg bágyasztja el.

Varga István csak jóvallja, hogy a négy ökröt, kinek párját 100 forinton adják, ne hagyja el *Kegyelmed* megvenni. Azon szabadkozik Varga István, hogy 90 forinton alkudta meg Gacsályitul az ökörnek párját, Gacsályi pedig a 280 forintot vonás forintul pretendálja. Ökröt nem vehetet, igen drága lévén, 100 forinton látot eladni, feljeb nem.

272

Ács Lőrincnek kevés hasznát vehetjük, igen vonaglik a kisfia. A római császár sem hiszem, jobban szánta volna a fiát, mint ő, magam is szánom nyavolyásokat.

Az árpa nemléte miá nem dolgozhatik a serfőző, nagy kárt vallunk.

Ha alkalmatosság adatik, az lent mind elküldje Szakmáriné Aszonyom. Egy edénybe hozzanak sert az Aszony számára, aki nem fiatal volna.

Az halvivő szekéren hozhatni valamit, most kivált aprólékot.

Ezzel Istennek ajánlom *Kegyelmedet*. *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa
Barkóczy Krisztina m.p.

Egy darab bojtos posztót hagyot ot az öregaszony, Szakmáriné Aszonyom keresse meg, s küldje el. Kovács János, amely pínzt kiadot sóra már esztendeje, tovább nem várom, vegye meg, parancsoljon *Kegyelmed* rulla. Szovátinéért it instálnak, hogy amely sert a futásba megittak, az árát kérik rajta, jóllehet testimonialissa van rulla a falutul. Talán Pápai mestersége, hiszen a fele acceptál-tatik, tudom.

Szuhányi ot marad az lába miá, amint írja. Arul valami rendelést, ha teszen *Kegyelmed* nekem, s az Aszonynak, reménkedik adig való ételérül. Nem tudom, talán eltiltja a bortul a borbély. Ha jól akarja, egyébrül inkább meg lehet tenni.

1 szám szerint 70-et

468.

Olcsva, [1718. március 18. vagy 25.]¹

(MNL OL P 398. No. 37 509.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes, Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel. Károlyban.

Édesem!

Az estve vevén *Kegyelmed* levelét szeretettel, hogy sok dolgai nem volnának, nem kételkedem. Az purgatoriumcsinálók bővön vannak, úgy látom, mind it, s mind ot. Csak csúfol *Kegyelmed* a licentia-kéréssel, máskint inkább akarom, ha ot hasznos dolgait követi. Hanem Aszonyom Anyámra nézve akartam volna, hogy magam is elmegyek Darára, de ő Nagyságával is már beszélvén, s *Kegyelmed* dolgait tudván, épen nem látszik, hogy sajnálná, hanem megvárja *Kegyelmedet*, s az kisaszonyok it lesznek. Én ugyan sokért nem utaznék most, de a szeretet viszen rá, mivel szüntelen reménkedik. Azt írja, azt sem tudja, mit csinál, elbó-

dult bánatjába. Ő is gondolkodik szegény kedves leányátul való elszakadásán, mint én magam is.² Azért, Szívem, amikor ember jű, az Aszonynak politizáljon *Kegyelmed*, s tudósítsa, mikorra jöhet vissza.

Ötvös *Uram* valamint s valahogy csak eljűjön Darára mind feleségestűl. Mit csinálunk nálla nélkül, nem is tudom, ki lenne oly ember. Az Aszony is igen búsul, ha el nem menne *Kegyelmed*, Édesem. Ha ot van, disponálja ő *kegyelmét*.

Az Klára levelébe az haragrul semmi sincs, hanem hogy vagy erre jű, vagy küld, s most válik meg igaz szereteti. S ha pedig *Kegyelmed* be nem bocsátaná, hanem felvinné magával, úgy disponál it lévő portékájáru,³ kin a Klárámnak teljes bánatja van.

Prínyi Imre lakadalma⁴ meglévén, írja, hogy kikűldöt az hintóért. Rákűldnek, úgy hiszem, nem sokára az szánokra. Az ócskákön nincs zabola, lehetne-é, Szívem, valahonnét providiálni? Mert nem tudom, mit csináljak, csinálók bajt magamnak. Az szígyártó jókor jöt.

Az négyszáz német Dobost, Parasznyát pusztán lelvén, mind Vitkába hált az éjel. Pasitnyai eljövéséig Kereskényi által disponáltattam volt már, hogy a szeke-reit el ne bocsássa, s Ács Lőrincsel vágókot szerzettettem a vitkaiaktul.

Hogy inkább ne excedáljon, már elment ma jókor. Palocsainak a contractust kezébe adtam.

Maradok tovább is *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

P.S Már a szapu küldésével senki nem is álmodot. Én csak öt szalonát küldtem, talán elég lesz. Mind magam, s Klára írását megolvashatja *Kegyelmed*, bepecsételvén elkűldheti az Fiamnak. Énnekem is írja, jól tudom a házassági kötelességet, s *Kegyelmedet* engeszteljem. Olajom már lesz it.

Olcsva, pínteken reggel

1 a fenti levelek keltezése és tartalma miatt ezek az időpontok jöhetnek szóba 2 Károlyné valószínűleg Bátorkeszibe ment volna, de édesanyja állapota elbizonytalanította 3 Haller Gábor 4 Keresztes Klárával

469.
Olcsva, 1718. április 2.

(MNL OL P 398. No. 37 233.)

Olcsva, 2. *Aprilis* 1718.

Édes Szívem!

Edig is tudósítottam volna *Kegyelmedet* itvaló dolgokról, de Ács Lőrincet nem is látom. A parancsolt dolgokba fáradozik, s embert sem igen adhat, mert halat is küldtem volna. Edig az *postáról* hozot leveleket vártam, hogy edgyüt küldhessem.

It a serfözéssel nem boldogulhatunk, az madai vásárra sem lesz semmi serünk, s Baktán sem hiszem, hogy el nem fogyot, s ot pedig már megkívánna a német. Géresi két szekeret hagyot volt serért menni, de ők csak egyet küldtek. 13 hordóval vittek Császáriba, még pedig semmit sem vétettek, s azon kén már lenni, ha jók volnának.

Győri beszéli a szőlő állapotját, de arul bűvön írt Vatai. Jütébe hármat is talált a baktaiakba, hogy viszajöttek, mondván, fejszések sem lévén, haza bocsátották. Elhiszem, szöktek. Azt tudakoztatják *Kegyelmedtül*, amint Győri mondja, ha hadgyanak-é homlítani a pataki szőlőbe, minthogy nem derekas az fája.

Az baromvásár csötörtökön ál bé Madán.

Veselényiné számára egy tarisznya vereshagymát szerzettem, ím, elküldtem, ha még a virágokot el nem vitték volna. Az Aszonynak sere legyen, míg odamegyünk. Olyan, mint akit idehoztak, szereti azt. Az ablakot kívágni se felejtődjék el.

Ezel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

470.
Olcsva, dátum nélkül [1718. április 7 – május 5.]¹

(MNL OL P 398. No. 37 500.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Tekéntetes, *Nagyságos* Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Károlyba.

[Külső feljegyzés:] Patakról megérkezet az ember, se maga, se felesége nem volt othon Fogarasinak. Az gyalomba 30 öl kész, de sürgette az előpíntz, jobban

sietne, ha pínzt látna. 13 forintot kért volna előre, nem ment végére, mikorra lesz kész a goromba.

Egy pár csukát küld Ács Lőrinc.

Borbély János jűjön el maga is, az Ács Lőrinc fiának, s a két Baynak is Madán kel szolgálátja, s talán az Aszony körül is tud valamit.

Csötörtökön regel, Olcsva

Édesem!

Az Aszony ő Nagysága ez éjel csak roszul volt, s most is úgy van. Tegnap mintegy megborzasztotta a hideg, s már foróságba van, de ugyan ha megmozdul, mindjárt megfázik. Édesem, Borbély Jánostul vitessen *Kegyelmed* egy kevés folia senit,² s küldje el mennél hamaréb.

It körülöttünk most bőveb az bor, Szamosszezen s Vitkába is árulnak öt-öt poltúrán. De csak érkezzenek a Kláraéval, talán it a Szamosközti is eladhatni vagy kiárultathatni benne. Baktán sincs semmi most, apró hordókra töltetném, mert falun sokára kél el.

Most tudom, hogy az élhetetlen Beregi Károlyba rakta le az rost, már mind öszeőrli az egér a sájkait. S még sert sem vit a szekereken. Úgy hattam az zabot idekülden, ha még fel nem vették volna, hogy ha it főznek, sert vihessenek vissza. Ez héten kifőzi.

Ha *Kegyelmednek* tetszenék a Klára tulkait behajtatni Várdába, úgy mondják, a tulkok eladására vagy cserelésére azt a vásárt tartják jónak, s az öreg marhára pedig a madait. Már lássa *Kegyelmed*, Szívem.

Ezzel maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Szerencsi is csak jovallja, hogy a tulok ökrökbe 3[-at] is adjunk két jó ökörért, mert 60 forintot is megér a jó ökör. Én ugyan sokallom. *Barkóczy Krisztina*

1 Mivel Károlyiné előző levele április 2-án kelt, édesanyja pedig május 9-én halt meg, ez levél a két időpont közötti csütörtöki napok (április 7., 14., 21., 28., május 5.) valamelyikén íródott.
2 helyesen: folia sennae (la.) szennalevele(ke)t

471.
Nagykároly, 1718. december 20.

(MNL OL P 398. No. 37 234.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Tekéntetes, Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel íram.

[Külső feljegyzés:] Micsodás színű cafragot kért vala Ferus, elvesztettem az levelet. Haller Gábor a pínzt megint erőssen sürgeti.

Károly, 20. Decembris 1718.

Édes Szívem!

Későn jutván eszembe az posta, csak rövideden kel írnom, Édesem. Megvallom, tapasztalom, hogy nem hiába nem tetszik Kegyelmednek az dolog folytatás[a]. Nehezen hiszem, hogy megalkudjunk Ferenc gazdával.¹ A dolog örvével másnap hozzáfogot az italhoz, s még, hogy pirongattam, neki állot feljeb. Újjobbon vasárnap Öcsém Uram² it lévén, megint a várost vette a nyakába. Megüzenem Ötvös Uramtul, ha nem fog, bizony nem jó lesz, s nem is lehet, ha részegeskedik. Hát, ha Olcsvára megyek, mi lesz? Egyébiránt nem sokat politizálok, ha nem jobbul.

Mi, Isten jóvoltából mind egészségbe vagyunk, az leányom is épül naponként.

Kovács Páltul megjöt a válasz, szépen jártunk Jasztróbszki Uram levelével. Azt írja, hogy 30 talléron, úgy hiszi, odaadják, s talán aláb is, csak jűjön énhozzám. Ara nézve el is jöt volna, ha Olá András 35 s 34 talléron nem tartotta volna. Ő ugyan aláb nem kéri 30 tallérnál. Ideküldte a Jasztróbszki Uram levelét, már csak várja tudósításomat.

Egy-más levelei, akik érkeztek Kegyelmednek, felszogatván, semmi oly nincs benne, azért fel sem küldöm. Bagosi László Uram biztatását ot is megérti Kegyelmed. A pestis pedig azon helyekbe continuáltatik, de terjedése soholt nem hallatik.

Valamely dibdábra lévén szükségem, ha ot érné ezen levelem a szekeret, leküldje Kegyelmed, Szívem, s András se késsék, mert bizony valóba szükséges volna itten.

Az mely vásárlásrul írtam, nem enyim, de it leteszik az árát. A kötés a kisaszonyé, a posztó a Bainée lesz.

Ötvös Uram kéreti Kegyelmedet, ha Bagosi Uram kapellát nem talált volna venni, ne terheltessék Kegyelmed venni.

Én pedig azon kérem *Kegyelmedet*, hogy amennyibe lehet, ne késsék, s az tasnádi papokat illető levelekrül se feledkezzék.³

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 vsz. Fekete Ferenczel 2 Koháry András József 3 azokról a jogbiztosító iratokról van szó, amelyek igazolták, hogy az erdélyi püspökséghez tartozó tasnádi szőlők egyikét-másikat a Károlyi család 1616-tól kezdve folyamatosan zálogjogon birtokolta

472.

Nagykároly, 1718. december 23.

(MNL OL P 398. No. 37 235.)

[Külső feljegyzés:] Pestukának süvegére való nusztot küldene *Kegyelmed*.

Az kemencék készek mindenüt, a sidó házban is. A sárga szép csinos és formás, az ebédlőházba nem is eset úgy kár a kályhákba, mint a másikba.

Az én voxom csak az volna, valami ifjú legíny képírot, ha kaphatna *Kegyelmed*, cserélnők meg ezt.

Károly, 23. *Decembris* 1718.

Édesem!

Kegyelmed levelét Andrási által szeretettel vettem. Valóba jó, hogy leérkezett, szükséges lévén itten, mivel Öcsém *Uram*¹ azon van, hogy Oberster *Uramot* is idehíja az ünnepre. Még is szerencsére nyájastul hajtogatták be a vaddisznót a városra, s egy szép, igen kövér kant elővevén, elejtették úgy, hogy az belit is feltölthették. Bár olyan kövér disznókat ölhetnénk, de akit azolta hajtottak, az előbbenieknél is rozsabak, úgyhogy egy ujnyi a kövéri, s adig meg sem mondták, míg le nem vesztegették.

Az jószágon levő alleviatióruul *Szuhányinak* hadtam, hogy informálja *Kegyelmedet*, bárcsak abba álhatna meg.

Valóba akarom, hogy Csaláné *Aszonyommal szembe* lehetet *Kegyelmed*, Szívem, az móringerul való levél elkészült, amint *Kegyelmednek* írot *Méltóságos Püspök Uram*² levelébül értem. S párját el is küldötte *Kegyelmednek*, míg jó alkalmatosság lesz elküldésébe, adig conserválja, azt írja.

Mi, *Isten kegyelmébül*, egészségbe vagyunk, a leányom is, *Istennek hála*, épülget.

278

Tudom, lesz most egyszer bajunk. A teremi quartélyost összevagdalták, a Borsos fiára mondják, s el is szököt. De minthogy nem volt bizonyos, Borsost, az apját, másodmagával megfogták a németek, gyanúra. Én kézbe kéretvén, it vannak fogva, míg inquirálni fognak. Ők úgy mondják, a parasztok, hogy történt: az gazdájokkal ittak ketten a németek, s amidőn hazamentek volna, egyik német a harangot megvonta. S azt halván Borsosék, másut iván, kirohantak, láncsával rajta a németen, s csak vagdalni kezdette. Csak egy bot volt a németnél, azzal hánt ellent, máskint megölték volna. A földön is eleget vagdalt hozzá. Gondolom, meg nem hal, de szerencse, ha a lábára meg nem nyomorodik.

Mit írjon Nagy Gábor, megláthatja *Kegyelmed*, Édesem.

Váradrul is most jű a válasz, Vicarius *Uram*³ a delibérátumot megküldötte. Diákul lévén, nem érthetem, mással olvastatni nem akarom. Elég az, azt írja, ezen szókkal: Bizony Isten, örök hálát adhat *Excelentiádnak*, hogy annyira mitigáltatott pennája. Publice elolvastatott a *Kegyelmed* levele, s ara tekintet[t]ek.

Ezek után szerencsés ünneplésének kívánásával, maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 Koháry András József 2 Erdődy Gábor 3 Görgey István

473.

Nagykároly, 1718. december 30.

(MNL OL P 398. No. 37 236.)

Károly, 30. *Decembris* 1718.

Édes Szívem!

Adjon *Isten* sok új esztendő teltölteni, és az jelenvalónak minden részein boldogul általmenni, *Kegyelmednek* szívből kívánom.

Az ünnepek által *Öcsém Uram*¹ és más böcsületes emberekkel együtt ünnepelevén, nem adatot üdöm, hogy leveletem csendesen megírhattam. Mostan ezért, Édesem, bocsátom ezen leveletem *Kegyelmed* látogatására, és az itvaló dolgokról kívánom tudósítani. Magunk egészsége, *Isten* *kegyelméből*, mindeddig jól szolgált, minden hozzámvalókkal együtt hasonlót kívánván *Kegyelmed* felől is érteni.

Az ökrök iránt csak [...] által akar alkudni Kovács Pál, már 31 tallért ígért, hogy négy ökör reaadás legyen. Magát ide nem vehetem, hanem Szerencsít

most küldöm oda, végezzen véle. Ha végez, jó, ha nem, mihent erős idő lesz, Erdődre hajtatom. Még edig it igen lágy idők jártak, csak az a baj, hogy még az istállólok fedésére sással sem biztat Barta Pál, Majtínbul kér szalmát. Az erdön itatóhelyek nincs, azért szem előtt, ben akar helyt készítenni nekik, szeme előtt, ha ugyan el nem fogjuk adhatni. Szerencsi csak azt mondja, az marha épen nem ócsó Debrecenbe. Megválnak, mire mehetünk. 1000 forintot tenne le most csak, a többire várunk kel.

Az méz oly ócsó, hogy talán Tokajba is vettek a debreceniek, s lehozták. 20-21 forinton hordaja. Sok hiteles emberek szovai iránt írhatom, az mienket, Szerencsi úgy mondja, maga nevezeti alat húsvéti terminusig az debreceni mézes céhnek szerzette, kis csebrit 8 vonás forinton. Vízmértékre fizetnek. Elkelvén az méz, s az hordai is visszajűnek, ki is megér 30 forintot. És így, ha az meg nem másolódik, csak odaszállítatom, csak nyerünk rajta ügyis.

Azolta is minden héten elhajtattván Barta, parancsolat szerint, a disznókot, semmirevalók. Írásom után a jóvába hajtatot. Nagyok s jóknak látszottak, de le-
vervén, egy s két ujnyi kövér csak. Meg kel váltani a tizedet, váltót mitül adtak, nincs mit látni, és így szalona nélkül maradnánk. Hanem Barta a nyájbelieket dicsíri, s meghattam, cseréljen meg, hacsak vagy 20[-at] is, mert ezek szép nagyok s fajtájok, csakhogy ösztövérek. Makjok még most is elég van, de oly semmirevaló, amint az ideküldöt olajnakvaló megmutatja, tíz közt is alig van egy jó. Azért nem lehet hasznos.

Az malacokot is az tengeri búzával segíti, nem használ a mak nekik. Szalmát, csak almoknak is, Majtínbul kel hordani. Szintén úgy félek, hogy dupla árába telnek az idén a malacok.

Samu most egyszer merő Lázár, talán még a salánki kínjánál is bajosabban van, kire nézve a korcsma folytatását s városi borok elfoglalását s hordását és kikorcsmároltoltatását[!] *Kegyelmed* tovább való dispositiójáig Pápaira bíztam, nem jovalván Ötvös *Uram* szegíny Ferenc diákot. S megvallom, Szakmári Ferenctül is félek, mi lesz belőlle innét elmenetelem után. Most van tartalékja, s mégsem álhatja meg, kéredzik más örvével, s részegen jön haza. Még a belső borok gondviselését sem tudom, kire bízza[m]. Megengedtem Pápainak 500 német forintba, kire, hogy pünkösdig várakozzunk, azon reménkedik. Az absolutionalist pedig, *Isten* meghozván *Kegyelmedet*, *Kegyelmedtül* várja.

Az sidó már istállót is kívánván itten, de arul emlékezet sem volt, s nem is tudnók a helyét *Kegyelmed* intentiója szerint, azért ad interim, ha magának gabalyít valahol, megengedtem, de én nem építetek.

Az abrakot, amint legjobban lehetet, szűkítettük, de mégis, vendéget edgyüt, 100 köből kimegyen egy holnap alat. Az zabbul meg sem érjük, ha a faluknak nem adunk is, ha árpával nem toldódik, amint mondják.

Porcsalmi reménkedik az öcse armalissáért, kinek az árát régen letette, mert most van baja az nemesek megvizsgálásával. Tudom, *Kegyelmed* lesz munkás, Szívem, eránta.

Győri mesterembert kívánna, aki az fák mértékét magmutatná s vágatná. Senki nem tud rulla mondani, kinek adta *Kegyelmed*, Szívem, eleibe, mi-kínt fogja az éget házakot fedetni. Az egy Madár Jánossal még ugyan nem beszélhettem.

Draskóczi *Uram* írja, hogy az contractusok más formába való változtatásának formáját kifejejtették a levélbül, amint volt írva. Onnét lesz módja *Kegyelmednek*, Édesem, újobbon tudósítani, egyébként is ajánlja igen magát.

Epen most hozák Korponai levelét is. Nem adhatja a pínzt, menti magát, s kegyetlenül reménkedik, hogy még esztendeig várjak. Ha nem, tehát jós[z]ágot mutat, kibül nem hat, hanem 8 forint is kijű százra. Én *Kegyelmedre* halasztom, hogysesem jós[z]ágot vegyünk, inkább interest fizessen. De bárcsak fél esztendeig engedje *Kegyelmed*, nem esztendeig, inkább igyekezik. Bay Ferenc *Uram* is kéri még esztendeig. Nem mertem kedvét szegni, odaengedtem.

Győri István örül, hogy jól eset a conscriptio Salánkon. A máramorosiak is protegáltattak edig. A gellényesi még függőbe van, mert meg nem egyezhetvén a tisztel egészlen, a dolog végbe nem mehetet.

A pestis, *Istennek* hála, nem terjed még tovább. *Isten* mint adja, maga titkába van.

Az sebes németrül még sincs meg az alku, örömet a falut kevernék bele, de a politiának is meg akarnának felelni. Én sem akarom, azon pedig sokat nem is pretendálhat, mert nincs mibül adni. Az való, hogy ő a vétkes, a Borsos fia.

Pestának, Szívem, süvegre való nuszt kén, magunknak pedig a veres sújtásos materia szükséges volna, és a török kaftány Kaplyonba pluvialénak. S az szegíny Aszony címerei is, kivált ha csendességet reménlhetnénk, és valami sűrű szitá-kot kellene vetetni. Talán Nedeczkiné Aszonyom által meglehetne, mert épen fogytán vagyunk. El ne felejtse *Kegyelmed*, Édesem, az mikrül írtam s írok.

Az commisariustul még semmi tudósítás nem jöt a gasi iránt. Ide ígírke-zet volt *Kegyelmed*hez, de Szakmárt megtudván, hogy *Kegyelmed* it nincs, míg értésemre eset, elment Margita felé. Én it vártam.

Az németektül sem jöt válasz a szököttekrül.

Ezek után *Istennek* ajánlván *Kegyelmedet*, maradok, Édesem, igaz hites társa
Barkóczi Kristina m.p.

1 Koháry András József 2 a levél hajtásánál elmosódott, olvashatatlan szavak

474.
Nagykároly, 1719. január 3.

(MNL OL P 398. No. 37 239.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Tekéntetes, Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel írák. Károly.

Károly, 3. Januarii 1719.

Édes Szívem!

Soha nem tudom mire vélni, én *Kegyelmednek* semmi levelét nem vehetem. Akit András hozot, azt vettem csak. Az ünnepekbe s új esztendőbe sok bajom lévén, sem egy, sem más dolgomhoz nem láthattam, s az *Bellicum* leveleit is felszakasztani elfelejtettem. Most újonnan mind Kamora, s úgy Administrator *Uram*¹ levelekből látom, minémű nagy lármája van mindenüt az pestisnek. It pedig sokkal máskint vagyon, mert, Szívem, most semmirül sem írhatok, hanem az pestisről mit írtak, az Kraszna vármegye levelének extractussát és az diariumát megküldöttem, noha elhiszem, Salcer *Uram* is ad informatiót. Mindazáltal *Kegyelmed* is, Szívem, tudhassa inkább. Administrator *Uramnak* is megküldöm, onnét megértheti a nemes Camora. Az *Bellicum* levele csak azt tartja, nem ítélem szükségesnek elküldeni. Hogyha még it éri *Kegyelmedet*, az közjönak munkálódásában való *Kegyelmed* dicsíretes zelussáért szükséges *Kegyelmednek* it maradni. Ara nézve, gondolom, ottan nem késik *Kegyelmed*, s magam is akarnám, ha *Isten* lehozná rövid időn, mivel a szegínységnek, jószágunkba valóknak megmaradására valóba jó volna. Már ugyancsak let alleviatiójok, úgyhogy ha ebbe megmaradhatnának, csak – úgy mondják – kigázolhatnak belőlle. De minthogy *Kegyelmed* mindenüt híré adta, hogy segíteni fogjuk, már sem maradhatok tőllök. Én örömet *Kegyelmed* jövetelég vontatnám, ha lehetne, mivel még mesze a végi, s ha most adunk is, azután is csak kel adunk. Az abrakrul pedig azt mondják, ha csak magunk költjük is, nem marad vetnivaló zab. Mindazáltal számba veszem, s megtudom. Szecskának sohol semmi szalma nincs. Fogok csépetetni Gellényesbe s Olcsvára menvén, ottan segítem az lovakot vélle, de akár mint, s akár hogy, vendégel edgyüt csak most is rámegyen alkalmasint 100 köből egy holnapra. Tudósítson *Kegyelmed*, Szívem, az árpát ha költsük-é vagy zabot kén vetetni.

Máramorosba a bort árulhatnák rajta, 4 icéért egy véka zabot adnak, 6 icéért egy véka tengeri búzát, de hiszem, a bor is elkel még. Munkácson, úgy hallom,

az *zabnak* köblit egy német forinton adják. Az, tudom, nagy véka, de a máramorosi micsodás, nem tudom.

It valóba megerősödék az üdő, az munka nem folyhat. A batori templom sem, nem lévén állásnak való deszkájok. Innét kérnének kölcsön, de a pater nem örömet ad, mert fél, hogy nyerset adnak érte.

Az olcsvaiakon semmit még eddig nem vettek, de tudom, anélkül nem lehetnek. Amint a *conscriptio* szerint eset volna reájok, én azt mondtam, felét had szedjék, úgy, miként rendelte *Kegyelmed*. Semmit sem tud senki rullo, tudom, egészen *Kegyelmed* maga nem fizet értek.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Az leányom, *Istennek* hála, jól van, ajánlja *Kegyelmed* gratiájába magát.

P.S. Levelem végezése után érkezék Nagy András Diószegi levelével, kit Lengyel Istvánnak írt. A bort nem adja, az út igen megnehezdedet. Maga sem érne az a bor [annyit], amennyi romlása lenne a marháknak, pénzért pedig nem találni. Én Rác Andrászt kértem, menjen be, s vegyen ot bort neki helyette. Úgy hiszem, az bor ot nem lesz drága. Magának is írtam, mást nem tudok cselekedni. Az dézmábul, ami bejöt, az Diószegiére nem esnék töb 130 s fél vékánál. Arul is írtam, megvállik, mire ál. Ím, levelének párját elküldöttem.

1 Mednyánszky Pál Lipót

475.

Nagykároly, 1719. január 7.

(MNL OL P 398. No. 37 240.)

Károly, 7. Januarii 1719.

Édes Szívem!

Az Lacuskán újulni kezdet a régi nyavolyája. Az comáromi mester orvosolta volt még akkor, tudja Turcsányi. Olyan orvosságot kel tülle hozotni, s ha valami módot találna *Kegyelmed* az leküldésébe, igen sietve le kén küldeni, mert ha rajta hatalmazni talál, a jó *Isten* tudja, mi vége lesz. Most, Szívem, semmirül nem tudósíthatom *Kegyelmedet*, temérdeki dolgom lévén, hanem három levelét

Kegyelmednek egy nap vettem, úgymint tegnapelőt. Magunk jó egészségbe vagyunk, Édesem. Nagy havank eset a sárra felyül, s az éjel megfagya.

Ezzel maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Az Bellikum levelét elküldtem, aki már harmadik *Kegyelmed* leveleire. Válaszok jüvén együnnét is, másunét is, most nem oly szükség rullok írnom. Hanem *Gróf Gyulai Uram* írja sok ajánlási közöt, hogy a téglá nincs szabadságába, jó szível adna. Veselinyi *Uram* dispositiójába van, s nem kétli, ha *Kegyelmed* requirálja, megengedi. Prinyi Györgyöt nem biztatja a kapitányságal, mert az ritkán vacál. *Pater Mihálynak* hoz-é *Kegyelmed* posztót, vagy mesterkedjem szerzésébe. Valamit eltehetünk, iparkodunk *Kegyelmed* parancsolatiba.

476.

Nagykároly, 1719. január 9.

(MNL OL P 398. No. 37 242.)

Károly, 9. Januarii 1719.

Édes Szívem!

Tegnap dél tájba, midőn Oberster *Uram* szintén nállam volt, érkezének a szekérel, de a rút út miá haza sem jöhettek volna, ha ökörel nem segítettek volna. Azok úgy elromlottak a télen, semmi hasznát nem vehetni, azért általküldöm őket vagy Salánkra, vagy Gelényesbe. Még mit hoztak, számba sem vehettem, most menvén el Oberster *Uram*, Kereskényi pedig indul, s jobnak ítéltém általa küldeni leveletem.

Az commissarius mégsem küldte meg az assignatiót, újobban megtalálom.

Andrásit, Édesem, semmiképpen mellette ne hadgya *Kegyelmed* a gyermeknek. Már it magam is hallom, mennyi sírást tet az anyja miatta, kit soha nem hallottam, mert még it sem szenvedtem volna vélle együt. Meg úgy mondják már, hogy Samuval sem volt contentus Kaposvári *Uram*. Csak az a csuda, másnak panaszkodot, nem nekünk. Csúfos botortalansági vannak ő *kegyelmének* is.

Az szakmári pacificatio igen is kedves lesz, Szívem, ha magyarul lészen.¹

Az vágot fá conserváltatot. Még edig én bizony nem is tartom jónak behordani. Ha elmegyek, csak félttem, odalesz, mert még a sövényért is felrontották a padot, az beszegezet deszkát lefeszgetvén, ahol a ruhát szárasztják. E napokba

pedig a hintóládáját verték fel Serédinének, sok fogdosás, s esketés után némely részét megvetették a portékának.

Édes Szívem, az arianusokra bizony nem támaszkodom, hanem Andrásival utánnok vizsgáltatok. Kovács Pál adig biztata, Szerencsit beküldvén, úgy fokasztá ki, hogy 14[-et] kivetne bellőlle, s úgy venné meg azonnal. Szerencsi jóvallásából az alábvalóját, 40[-et] kiszagatván, Olcsvára hajtattam. Jó istállóba, had szénázzák. Az 100[-at] pedig Erdődre, ahol a széna van, ot csinálnak jászlot s kerítést nekik. Háromfelé is szakasztván, azt mondja Szerencsi, végig is megéri a szénával az a 100, ha felette hoszú, kemény idő nem lesz. Csak az víz bajos, kutakat ásnak nekik. Lesz szoros parancsolatja Bartának gondviselésekrül.

Az ménest is kétfelé szaggatta Andrási. Az aljossának Majténba rekesztnek helyt egy völgybe, a szérőhöz közel, ahol a szél ne érje, s nappal kijárnak, s éjel szalmázzák, vagy amikor rútt idő van, s az többi Kávás táján jár.

Az gulya pedig a ligeten igen jó helyen, ha csak el nem vesznek benne.

Az béresökrököt most fogják hazahajtani. Ha így lesz az idő, utunk lészen, már gyakran megláttatom. Ezután is, amint jobbnak ítéljük, mindenfelé marhát széllyel úgy rendeljük el.

De legnagyobb az abrak, mert a val csak meg nem érzük. A zabbal, ha Munkács vagy Máramorosba hasznosnak látnám, inkább vetetnék, s árpát adhatnánk el helyébe. Kivált, ha egy köből árpa helyet vagy árán két köből zabot vehetnénk.

Az bort, Szívem, nem hogy 4 poltúrán lehetne árulni, de 3 poltúrán is csak ott lehet, ahol magunk birodalma van egészen, mert mindenütt két poltúrán árulják. Szakmárt, Tasnádon s az falukon annyival inkább, de az magunk borát sohol sem árulják. It a károlyit, a városit, s Olcsván a Béltekiét, Vitkába 3 korcsma is van 2 poltúrán. Az ki vagy fejtelt, vagy máskint oly rossz, kivált a rossz hordó miá, találtat az erdődiek közt kettő, azokat adatom it ki csak.

Én it mindeneket rendbe vetették, s úgy hagyok elmenetelem után, csak folytassák. Erős Gábor *Uramat* kihívtam vala, s az cselédek conventióját is új esztendőre íratam. Az vármegye is mozog benne a szolgálak dolgába.

Ötvös *Urammal* számot vétetek Szakmáritul a pénz pertepiójárul. Most üdőt adtam neki addig, míg nem látom, hogy gázol ki. Az új esztendőit nem hagyom percipiálni. Látszik, hogy egy kevéssé tart töllem, csak azután a részeskedésre ne adja magát, ha elmegyek.

Én, Édesem, e héten még it leszek. Jövő vasárnap akarom Klárát templomba küldeni. Invitáltam Oberster *Uramat*, aki rettenetes affectióval van, ajándékot hozot neki. Igen szép abroszt s asztalkeszkenőknek valót, cipellőst s pantoflit. Igen meg van bántódva a vargáktul,² sok volna leírni panaszát az felettéb való embertelenségekrül. Soha semmi tartományba egész életébe, azt mondja, oly gaz embereket nem látot. Ahol mit tehet, úgy látom, el nem mu-

latja ellenek információt adni. Azt mondja, ha meg rá kén quartélyost küldeni, az öcsémet³ küldené.

Az más héten osztán el akarnék innét költözni. Alig is várnám, mert soha el nem győznék csak fával is, 20 helyen égetik a tüzet. Tudom, aláhagynak benne osztán.

Jó, hogy el nem mene az a Samu Ferussal. Teljességgel elnyomorodot nyavolyás, újobban eleget kínlódék, az ünnepekbe már a baktai doctor kúráján is általment.

Ne terheltelessék *Kegyelmed*, Édesem, szómmal megparancsolni a sáfárnak, mert nem írhatok, sok dolgom van. Zsófi csak lent fonjon, a lovászmesterné is fonót kér, s oda is lent adjon, s ha megfönnák a lent, aki van, s elég vékony lenne asztalkeszkenőnek, kit Nedeczkiné Aszonyom, elhiszem, nem sajnál megtekinteni annak idejébe, tehát a lábatlani takácsal szűtessék meg. De ha csak kevés lesz is, a vastagját a vékonyával ösze ne szűjjék.

Nyomorék Zsófi mosogat, amint írja, s csak az a panasza, hogy vizet nem hordhatván, az premendáján hordat. Arul kel parancsolni, hogy helyébe vigyék, mert neki ara való ereje csak nincsen.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

P.S. Barkóczy Ferenc mindenekbe könyű választ ad, egész atyafiságtalanság dolga. Bizony én is válaszolok neki, mert nehéz a szívemnek. Ötvös *Uram* most megyen fel Cassára, az Camora részirül való korcsma dolgát rábírom. Administrator *Uram*⁴ bezzeg böcsülettel ír, suspendálta is a várossal végezni, noha solicitálták kívánságomra. Úgy látom, egyéb bizodalmat és majorkodó helyet bizonyos esztendőig akarna árendálni. Mentébe ara megyen, s megvizsgáltatom Ötvös *Urammal*.

Az *Kegyelmed* jóakarói mindinkáb ideküldöt levelekkel aprecálták az ünnepet. A szegedi commendans ugyan oly barátságosan köszönti *Kegyelmedet*, mint cameratját, nagy szívesen.

1 A szatmári békesség történetét ugyanis Pulyai János eredetileg latinul írta meg, de Pálffy János felesége, Czobor Terézia számára magyarra is lefordította. Erről a szövegről több másolat is készült, ezek egyikével ajándékozta meg Károlyi is a feleségét, később a leányát is. 2 célzás a szatmárnémeti polgárokra, akikkel az oda beszállásolt ezredesnek lehetett konfliktusa (vö. a 433. sz. levél 1. jegyzetével) 3 Koháry András Józsefet 4 Mednyánszky Pál Lipót

477.

Nagykároly, 1719. január 13. [reggel]

(MNL OL P 398. No. 37 243.)

Károly, 13. Januarii 1719.

Édes Szívem!

It, Édesem, az nagy hó után és három napi hideg után esőre válék az üdő, úgyhogy majd éjel-nappal esik, s nem is hideg eső. Azt tartom, az marhákra nézve a szénátlanoknak nem árt, de bezzeg az olcsvai s Bagon lévő disznókért valóba káros, mert úgy hiszem, idáig mind kiszorultak az erdőkrül az árvíz miá. Az Krasznának pedig még sincs elég vize.

Az gelényesi két nyáj is Erdődre szorult. Már se egyiknek, se másiknak nem lesz makja. Most már, akiket pénzért fogadtunk volt, kéntelen vagyok letudni rulla, mert még így is a malacok s az disznóknak a slejtessét nincs mivel segíteni.

Az abrakrul azt tettem vala fel, hogy 100 köből árpát eladnék. 7 máriáson árulták még a böszörményiek Ötvös Uramét it helybe, s ha úgy eladhatnám, kéntanyi zabot akartam rajta vetetni Munkács és Máramoros táján, de attul is elrekeszt már az árvíz és rosz út. A szegínység is valóba kér pedig. Ha az vetnivalót, 200 köblöt kihadgyuk, alig érjük meg a zabbal hat hétig, amint felvetettem, ha az faluknak nem adunk is.

Az béresökrök nem egy, sem két ember relatiójából oly alávalók, hogy ha rajtok dolgoznak, nemcsak szántásra alkalmasok nem lesznek, de talán ki sem telnek. Azért, Szívem, a dolognak el kel múlni, ne legyen terhére *Kegyelmednek*. Sőt, ha az szénára nem szorul vala a göboly, tovább is a szénán hagyom vala.

Az méz még rajtam van, de biztatnak, elveszik, csak szakíthassam.

Ónrul honnat kén providiálni? Az jágernek is kén, de leginkáb az ablakoknak. Most nem levén oly szoros munka, csinálghatnák, mihent a ráma készül.

Az *Kegyelmed* levelei mégis ere jűnek az Felséges Herceg és Tirham¹ *Uram* az ünepi szerencsétető levelére válaszolnak *Kegyelmednek*.

Az *Isten* adná, bár a Bagosi *Uram* biztatása szerint jűne a parancsolat a comissariusra, könnyűdhetnék valamit a szegínység. Sok excessusokat tesznek, akármelyik sem büvebben, mint az öcsémuram² companiája. Van bajom miatta.

Az tasnádi leveleket,³ ha talál *Kegyelmed*, Édesem, el ne felejtse keresni.

Az pestisről semmi újab nincsen, Diószegitül sincs még válaszom.

Az dolog lassan foly a rosz üdőbe, bizony a házbul eléggé sürgetem, s üzengetek rájok. Az mikrül írt *Kegyelmed*, Édesem, mind meghozták, csak a kulcsa a ládának odamaradt.

Isten kegyelméből egészségbe vagyunk. A jövő héten elmennék örömet, ha az árvíz meg nem gátolna, Olcsvára.

Borsot s egyéb fűszerszámot kén, Szívem, ottan venni. Talán olcsób volna nád-mézet is. Most kértek olyan paszamát,⁴ hogy a fele tiszta selyem, s fele oly szép, mint a jóféle. Ollyat kén vetetni a Ferus cafragjához, mennél keskenyebbet. Ot meg is cifrázhatná a szabó, had telnék kedve benne. Azonba gyöngykását, facsapokot, Pestának dolmánának, valami jó erős materiát dolmánkának kellene vetetni, s magával lehozhatná *Kegyelmed*, Édesem. Lacuska is meggyógyult, *Istennek* hála. A kenő⁵ már nem oly siető, de ugyancsak kel hozni, ne legyünk anélkül.

Ha az vőnköt különben el nem vethetjük, nem jó volna-é oly conditióval adni, hogy adig az leányom dispositiójába lenne, míg az pínzt kikeresné belőlle. Azután lenne övék, melynek elég oka volna. Az, hogy ha *Isten* maradék nélkül venné ki a leányomot, ugyan az atyafiát illetné, s akkor nem bajoskodnának, hanem azon pínzen azután is it ő számára vennék. S ha *Isten* maradékot hagyyna, mind az, s mind ez az ő gyermekeké lenne. Máskint, hacsak *Vízaknán* lenne azon pínz, félő, hogy igazságában is meggátoltatnék, akit illelte jövendőben. Úgy reménlem, az leányomtul tavaszal magátul is kitelnék 3000, ha mind marháját s búzáját pínzé tehetné, de csak a mi nevünk lenne rajta. Lássa *Kegyelmed*, Édesem, ha tetszik-é, most fakasztja ki a leányom, hogy mennyit gondolkozik rajta. Mitévő legyen iránta, maga sem tudja.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Stokfist is jó volna a böjtre ot vetetni. Az sáfár írja, ha egy köből feje Uraim és cseléd búza,⁶ hogy[?]⁷ fontot nyom mindenik.

1 Savoyai Eugen és Thürheim 2 Koháry András József 3 Ld. a 37 234. sz. levél 3. sz. jegyzetét!
4 paszományt 5 kenőcs 6 az urak számára sült kenyérhez való fehér lisztről, és a cselédség kenyéréhez használt búzáról van szó 7 kissé bizonytalan olvasatú szócska, talán elírás *hány* helyett

478.

Hely és dátum nélkül. [Nagykároly, 1719. január 13.]¹

(MNL OL P 398. No. 37 493.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, *Tekintetes*, *Nagyságos* Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének*.

[Külső feljegyzés:] Ezt is az levélhez tegye Szuhányi Uram.

288

Édes Szívem!

Mai napon bővön írtam reggel, most is akartam előre *Kegyelmedet* tudósítani, hogy tudja, mennyi bort visznek. Ím, jedzését megküldöttem. De valóba ijeszt Comáromi *Uram*, hogy a gvaranténát² csak meg kel tartani, jóllehet, Hartleben *Uram* tul van passusok s atestatiójok is, hogy híre sincs a pestisnek itt. De minthogy más helyeken mennek által, félek, ha megtartóztatják, s költetnek vélek, haszontalanab.

Fekete János levelét küldöm, Szívem. A prófontmesternek írtam magam is a fahordás kívánságáról, megválik, mit válaszol.

Erős Gábor általam most is alázatosan ajánlja magát *Kegyelmed* gratiájába.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

P.S. Reggel írák levelemet, hogy az orvosság Lacisnak nem szükséges, s hát újonnan úgy kiütöt, hogy hójagokkal csattogzot fel, még az egyik szemébe is ötöt.³ Az *Istenért*, Édesem, adasson hírt *Kegyelmed* a commáromi hóhérnak, mi formába van, s hova hamaréb küldje le.⁴ Mőd nélkül törődik az leányom rajta.

Barkóczy Krisztina m.p.

1 a keltezetlen levél besorolását az előzővel és a következővel való tartalmi kapcsolódás segítette (pestis, László unokájának betegsége) 3 ütött 2 karantént 4 nem magát a gyógyítással is foglalkozó hóhért, hanem a már korábban is kért kenőcsöt

479.

Nagykároly, 1719. január 17.

(MNL OL P 398. No. 37 244.)

Károly, 17. Januarii 1719.¹

Édes Szívem!

Akartam újobban is, Édesem, *Kegyelmedet* magunkrul és az itvaló dolgokrul tudósítani, aminthogy az leányom, *Isten* jóvoltából, Pestával, Gábrissal egészséges. Lacison, amint megírtam elébbi levelembé, kiütöt a nyavolyája. Még most más formába, mint kisebb korába, mert fehér hójagocska esik a pattanáson nagy tüzességgel, s azután üdövel úgy hal meg a tüzessége. Én pedig, magam már egy néhány héttül fogva a chatarusba vesződvén, mind tūrhetőb vala, de már a

mellyemet, odaszálván, ugyan megszorította, s nagy száraz huruttal gyötör, kivált estvére. Az *Isten* tudja, mi vége lesz.

Az itvaló munka lassan folyhat az éjeli-nappali eső miá, de a Krasznába csak nincs elég víz. Máskint minden marhára jó az üdő, minthogy lágy, de szekerezni nagy veszedelem, igen rossz utak levén.

Ferenc gazda,² mint *Kegyelmed* idejébe kezdte, most is úgy continuálja. Örökké dolga van a városon, de egy pénz ára sikere sincs. Rebesgetik, hogy kikötőhelyt talált. Olyan a kényes élet, épen nem tanácsos rá a házat bízni. Elláttam, valamint *Kegyelmed* idejébe, azt akarná, hogy hidgyem, mind jól foly a dolog, haragszik, ha nem hiszem. Már csak Andrásira bízok mindent, mert őtet csak a város nyeli el.

Az ariános talán még job tapodni szélyel a jószág dolgába,³ nem is igen hevert ithon azolta.

Noha sok az eső, de még ki nem öntöttek a vizek. Talán csak el akart ijeszteni onnét Ács Lőrinc. Két hétig a Borsva töltését valóba csinálták Salánkon, hogy a búzára ki ne öntsön. A jószágba is volt baj, az első conscriptiót még nem kíván. Salánkra újab conscriptióra mentek Prinyi Miklós és János, s Budai másut suhult sem volt. Azt írja Győri, volt elég baja véllek, de semmire kívánságok szerint nem mehettek.

Ha ilyen idő jár, noha gazdának élhetetlen, de az marhákot könnyeb tartani.

Az leányom, *Isten* kegyelméből ez elmúlt vasárnap templomba menvén, Oberster *Uram* a fertelmes üdő miá el nem jühetet, hanem Mikes Úrfi érkezet rá, és *Gróf* Kohári öcsémuram lévén jelen, kedvesen mulattak nállam. Igen szép lovakat viszen fel a Mikes Úrfi, egyet, ugyan böcsöst, talán ő Felségének. Az édesanyja nagy confidentiával és atyafisággal küldvén hozzánk, gondolván, *Kegyelmedet* is itt találja. Vélle egy ifjat is küldöt udvarunkba tanulásnak okáért. Ugyan atyjafia az Aszonynak, kér igen iránta. Tudtam ugyan, hogy most nem kívánná *Kegyelmed* szaporítani a szolgarendet, de nem lehetvén megvetni a *Méltóságos* Aszony kérését, ithagytam nállam. Jámborforma legínynek látszik, pápista.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Diószegi válasza az: a 180 véka búzára már ráál, de kevesebre nem, mert a többi is két vékát megeresztet. Ne zavarta volna öszve Nagy András *Uram*, let volna belőlle, megelégedet volna vélle.

Az bort is elveszi, csak legyen olyan jó, mint a szántai, azt felette magasztalja. Rácz András *Uram* pedig felette ajánlja jóakarátját, megvásárolja. Csak elégíthesse meg, kész mindent elkövetni.

Édes Szívem, én ezekel a barátokkal, amit a réven nyerek, együt elvesztem a vámon, mert igazán kitelik a Grabarics szova. Most jű be a stukatúrás Madár

Jánossal. A kűfalt fedetlen hagyván, elég kárt tet az eső benne. Az mi kevés fát faragtak is, semmi mester vélek nem lévén, eleget elvesztegettek benne, de hiszen csak a jövést-járást tötték az emberek. Szigeti is hozzájuk hasonló. Ha szerdán bejöttek, szombaton hazabocsátotta, azokkal semmit sem érni. Most csak hozzá sem szólnak, hanem a magok szükségét felettéb is forgatják. Most már Madár Jánossal leíratván az fáknak mivoltát, Pikót Erdődre küldöm, s ot faragják meg, mert az útnak igen nehéz volta miá éppen nem hordhatni. Még 300 fánál is többet mond Madár a stucaturással együt, hogy kel. Az kaplyonyi fákat az ócsvaiak elvégzik, valami pallért keresek nekik most.

Én, Édesem, csak nem bízhatom semmit Ferenchez, a korcsma dolgát kén-telenítettem csakugyan Pápaira bízni.

1 Az utolsó számjegy – az év elején gyakori tévesztés miatt – 8-asról javítva. 2 vsz. Fekete Ferenc 3 azaz: jobban törődik a jószággal

480.

Nagykároly, 1719. január 20.

(MNL OL P 398. No. 37 245.)

Károly, 20. Januarii 1719.

Édes Szívem!

Bátorkeszibül 5. és 9. Januarii írot levelét *Kegyelmednek* szeretettel vettem. Már a disznóra máskínt lesz gondom, a nyájbul cseréltetek, amint megírtam ez-előt is. Ide máskínt sohol sem drága a disznó, jókor vehetni 12 forinton s aláb is. De szűk lévén a pénz, nem vettem nyereségre, most csak abba hagyom venni.

Bagosi *Uram* bár júne az alleviatióval, szívesen várnók, kivált, ha a városokra is vihetne el rullunk benne.

Én csak vártam a commissarius levelét, s nem győzvén várni, írtam, s mit válaszolt, ím, párba megküldöttem, Édesem, *Kegyelmednek*. Tudósítson *Kegyelmed*, Édesem, ha pénzül vegyük-é fel, amirül in natura kel fizetniek. Mindazáltal adig is, amint jobnak ítélem, úgy végeztetek vélek, ha alkudni akarnak.

Az arianusokkal mind együt beszélvén ma, it se széna, sőt szalma is elegendő nincs. Mindnyájan azt mondják, abrak az árpán kívül jó, ha egy holnapig leszen.

Ménes, marha, juh feles, a szántásra is kén széna, csak legyenek olyan marhák, kit Salánkra, Gellényesbe lehet küldeni. Igenis segítetem, azért gondol-

tam, ha in natura kitartatnók a lovakot. Ha hirtelen nem vehetem *Kegyelmed* tudósítását, Szívem, ami job, úgy cselekszem.

Az sidó, egyik, már ben lakik a házba, a többi is eljő, úgy mondják.

Az vám iránt nekünk is lesz bajunk. Kaplyont sajnálják, kit én nem is tudtam, de hiszen az Mérgesd és Kraszna vámja megmarad, tudom.

Az tasnádi levelek,¹ Szívem, kinek lehetnek kárával? Akié mindenek, legyenek azok birodalmába, minden ke[re]sztyén ráhagyhatja. Én nem halgatnám el, mert másként nem boldogultatnak.

Az lápispataki processust fogom keresni, de most estve veszem *Kegyelmed* levelét, s elmarad a postáról a levél, ha késleltetem.

Az kis tintásláda kulcsa, úgy gondolom, it van, de hiszem, késő volna felküldeni, kinyitják adig, tudom.

Egyéb parancsolatira *Kegyelmednek* léssen gondom, Édesem. Az vőm levelét mostan veszem, két falujába ben már a pestis. Egyik anyira ha van *Szentpáltul*, mint Kaplyon ide, a másik még közeleb, mégis ot lakik. Annak örül, hogy sok ember még ki nem holt. Hogy láthassa *Kegyelmed*, Szívem, ím, elküldöm, mit ír.

Az Majgrad és az másik suspiciós falukba is már continuáltatik az pestis, kit megírtam vala *Kegyelmednek*, Szívem.

Az bor ócsó, mégis csak hat poltúrán foly nagyob részint mindenüt. Én csak a huruttal vesződöm, Szívem.

Maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Az Ferus köntösét csak cifrázza a nénje. Én is övet készítenék hozzá. Egy kis veres ládába vannak selymek, küldje vagy hozza le *Kegyelmed* a karmasin szín, ö[v]nek való selymet belőlle, ezüstel veretném, mint az *Kegyelmedé*. De megkén varni magához egyik övet, s lehozni a gom[b]jait is, hogy it meg is vettethetném s gomboztathatnám. Az supellát és székborítók felől írtam vala-é, nem tudom. Talán szükséges volna lehozni, aki az idevaló ágyhoz van csinálva.

Kristóf is szerencsését kívánván keresni, nem akar tovább szolgálni. Ha valami jó ifjat találna *Kegyelmed*, pohárnoknak valót, nem ártana hozni magával.

Az pater habitussának való el ne felejtődjék. Ugyan szégyenlem, hogy oly rossz a ruhája.

Az K[l]árán látszik, hogy búsul az erdélyi pestisen. Prínyi Zsófirul írt levelet nem láttam volt, én, csak egy sem jöt, akit fel nem szakasztottam. Baranyai Uram írogat, oda nagy csendességbe vannak, valami bányát akarnak kezdeni ó Felsege részére. Maga is odajárt, s egy darabocska üveget küldöt, akit maga talált, s töb is találtatik ot. Éget és metszi az üveget, mint a gyémánt.

¹ Ld. a 37 234. sz. levél 3. sz. jegyzetét!

481.
Nagykároly, 1719. január 24.

(MNL OL P 398. No. 37 246.)

[Külső feljegyzés:] Az klavicordiumot sürgeti az orgonista a tanulók kedvéért. A bátyja is idejöt, szabó mesterember. Diószegit már contentálta Rácz Andás Uram a szántai borért. Drága oda a bor, amint írja, vedri 1 forinton elmegyen, mégis a 90 vederért felvet 78 forintot. Itvaló módon erős, de mit tehetünk nulla.

Károly, 24. Januarii 1719.

Édes Lelkem!

Bátorkeszibül 14. Januarii írt levelét *Kegyelmednek* szeretettel vettem. Idejöt a Gyulai Uram levele, melybe megírta, hogy elmegyen Bécsbül Cancellarius Uram fiával. Értem Bagosi Uram megérkezését. Bár júne consolatióval hova hamaréb, mert valóba várnák, de talán csak tűrhető lesz a vigasztalás.

Én csak egészségtelenkedem, nem tudom, ha egyéb nyavolyám van-é, vagy magamon a chatharus, mert mintha minden testemet öszverontották volna. Kelek s fekszem, ösmerem, hogy az üdő telten telik.

Az ökrök iránt, noha örömet azt vártam volna, hogy Kovács Pál sürgesse, de ma mégis elküldék még válaszáért. De az a nagy dolog köztünk, hogy ű 14[-et] ki akarna vetni, s úgy fizetni. Én pedig egyet sem a 140-bül, megvállik, mit resolvál.

Az mézes hordót, Szívem, nem lehet odafelejteni, mert vízmértékkal megméri, s úgy fizetnek a mézért, ha ugyancsak elveszik. Még it van.

Az sertések ölése miá most behívatván Bartát, ami legjobb, úgy cselekeszem, Szívem.

Az sáfárt valóba jovallanám lehozni, ha levehetnők. Én is olyan suppositummal lévén iránta, mint *Kegyelmed*, Szívem. Ezekkel pedig bizonyos, hogy nem boldogulhatni, éppen gaz nép. Pápai csak ad interim vigyen a korcsmára, a sok roszt közt kellet választanom. Isten *Kegyelmedet* meghozván, valakire kel bízni, mert nem bolondság.

Az ser it ben a városon egy korcsmán foly lassan, de egyebüt nem, s it sem. Ha töb helyen is árulnák, azért úgy gondoltam, egész nyárra 150 köből árpából csinált szaladdal beérjük. Ha mi azon felyül lenne eladó, eladhatnók, de mint kél, megvállik. Ötvös Uram 7 máriáson adta a böszörményieknek köblit it helybe.

Zabot, mi 200 köblöt gondoltunk volt vetni hagyni. De ha csak 100[-at] hagyunk, talán Februariusban, vagy talán Martiusba is megérnök igen szűkön.

Korponai levelére azért relegáltam *Kegyelmedre*, Édesem, úgy véltem, job módja lesz *Kegyelmednek* Draskóczi Uram által odavégezni véle, mert innét bajos. Se ember, se más nincs ara való.

Az commissarius assignatiójával beküldvén Szakmárra, a pínzt szedik. Ígírik, hogy ki is küldik rövid időn. Jó akaratbul ők, úgy veszem észre, 3 garast sem adnak, regulamentomhoz tartják magokat. Ha ez megállana, hogy in natura kén a lovakot tartani, úgy valóba jó volna. Én is tudnám, mit kel cselekedni, megmutatja az idő. Az Fiam levelét küldöm, sürgeti a pínzt, mindenre kész most. Búza, szalona szűk nálla, írja Klárának, talán maga ismeretségére jut kárával.

Én pedig maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

482.

Nagykároly, 1719. január 27.

(MNL OL P 398. No. 37 241.)

Károly, 27. Januarii 1719.

Édesem!

Kegyelmed 14. Januarii írot levelét szeretettel vettem vala, s válaszoltam is reá. Noha nincs oly kiváltképen való, mit írjak, mindazáltal bocsátom ezen levelemet *Kegyelmed* látogatására, adja *Isten*, jó egészségben találja *Kegyelmedet*.

Én, Édesem, egészségemmel nem dicsekedhetem. Harmadnapon estvére mindenkor mintegy lopó hideg-forma bágyadás jú reám. Mi vége lesz, *Isten* tudja. Mely miá edig is itten vagyok. Bagosi Uramot is már várnám örömet, s úgy az ökrökrül Kovács Pál válaszát. Hacsak ezeken általesem, hetfűn csak meg akarnék indulni a gaz nép közzül. Szakmári udvarbíró, Kal[m]ár,¹ mind gyűlölik egymást, hogy lehetne jó köztök. De csak a sáfár venné rá magát a lejövetelre. Bizony akarnám, nem bízom ehez, örökké a város nyeli el.

Az csanálói pappal is van bajom. *Kegyelmed*, noha az instructióba úgy parancsolja, hogy számunkra folyon az ot való korcsma, de ellenbe Borbély Jánosnak engedtetet *Kegyelmed* commissiójával árendába. Mindegy, mert ő is a mi jusunkal árul, az pater pedig korcsmát folytat. Állítván azzal, hogy *Kegyelmed* neki megengedte, s nincs pedig commissiója. Az magunk prejudiciumán látom lenni. Meghagytam vala az arianusnak, politice cselekedjék, s tisztu szerint requirálja a patert. Ő pedig szeleskedvén, eltiltotta a községet a pater korcsmá-

játul, s emez már indulatoskodik. *Kegyelmed*, Édesem, hova hamaréb parancsoljon iránta. Mind egyik, mind másik búsít, pretendálván mind a pater, s úgy Borbély János, hogy *Kegyelmed* odaengedte.

It, ha lány lesz az idő, jeget sem rakhatni. Fertelmes rossz idő, s út van. Az leányom Vajára van Sósne keresztelőjébe képembe. Ma visszavárom. Az pestisről mit ír a viceispán, *Kegyelmednek* elküldöttem, Édesem. Ezek után tovább is maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 a papír sérülése miatt a szó olvasata bizonytalan, *kulcsár* is lehet

483.

Nagykároly, 1719. január 30.

(MNL OL P 398. No. 37 247.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Tekéntetes, Nagyságos Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram.

Károly, 30. Januarii 1719.

Édes Szívem!

Kegyelmed 16. Januarii írot levelét szeretettel vettem. Én várom Bagosi Uramat, de csak nem érkezik. Holnap, Isten adván érnem, csak elindulok Olcsva felé. Én csak egészségtelenkedem, Édesem, minden harmadnap estve mintegy gyenge lopóhideg-forma bágyadás jár rám. Se ételem, se álmom amiá ni[n]cs helybe.

Ma mene el egyszer az öcsém,¹ amiá sem indulhatok ma. Sokat tudakozza, a levelét ha vette-é *Kegyelmed*. Én még karácsony előtt, a magaméval edgyüt elküldöttem.

Az Isten vesztette volna a két szököt németet. Szinte gondoltam, hogy így járunk vélek, mert mondtam akkor is, hogy ne várjon újab választ *Kegyelmed*, csak küldje el őket. Tegnap veszem Gróf Szalczer Uram levelét. Írja, hogy Somlyóra jó őrizet alatt fegyveres kesérőkkel küldessem, s hát régen elszököt az egyik. *Kegyelmed* azért, Szívem, írjon oda, ahova kel, valami bajunk ne legyen a semmirevaló gazember miá, aki csak kenyérkár volt adig is, míg it volt. Most vizsgálom, mikor szököt el, s azt mondja a jáger, még *Kegyelmed* ithon volt, hogy Csanálosra ment, s többször haza sem jöt. Egy hét múlva tudta meg, hogy elszököt onnét, de én ekoráig sem tudtam. Azt mondja Szakmári, ő soha

295

nem tudta, hogy még azoknak volna valami kötelességek. A másikat megfogatván, küldöm.

Édes Szívem, az *Kegyelmed* bécsi útját én magam is jovallanám, csak attul félek, hogy holnapokat tölt ot, s it is sok kára lesz, s ot is még újab költségbe veri magát. De ha rövid üdő alatt kijöhetne onnét, csak jó volna egyúttal bejelenteni magát, ahol illik.

Most készüléssel sok dolgom lévén, egyebekről nem is írok, úgyis nem tehet *Kegyelmed* rulla.

Hanem maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Az csanálosi pater korcsmájáruul elvárom, Édesem, *Kegyelmed* válaszát. Az szakmárnémetiek még felénk sem jöttek. Bárcsak in natura lehetne megvenni rajtok a lúportiót, vagy ahelyet alkudni, amint az assignatio van, de nehezen hiszem. Egyéb parancsolati *Kegyelmednek* végbe mennek, Szívem. Ma várom haza Ragályit is.

1 Koháry András József

484.

Olcsva, 1719. február 4.

(MNL OL P 398. No. 37 248.)

Olcsva, 4. Februarii 1719.

Édesem!

Én, *Isten* jóvoltából, az elmúlt kedden ideérkeztem békével. Bagosi *Uramat* nem győzvéni várni, s szembe sem leheték ő *kegyelmével*, reménlem, el fog ide júni. Az edgyet-mást megküldötte, az *Kegyelmed* Szécsénbül írot levelével edgyüt. Az *Méltóságos Úr* fris egészségét s atyafiságos gratiáját *Kegyelmedhez* örömmel értem.

Én, Édesem, csak egészségtelenkedem. Mindedig is valami fürdőt fogok próbálni, edig még semmit sem próbáltam. Az it folyó dolgokról akartam *Kegyelmedet*, Édes Szívem, tudósítani.

Az ökrök iránt újobban elküldtem volt Kovács Pálhoz, de régtül fogva köszvénybe fekszik. A fia Dőrivel menvén fel, azt írja, más által nem vásárolhat. Mihent jobban leszen, hozzám jű, s edig is eljöt volna, ha a nyavolya meg nem

296

gátolta volna, azért csakugyan helybe maradt a 100 ökör az erdői szénán, a 40[-et], akit idehajtattam volt, általhajtatom Gelényesbe. Andrásit is elküldvén, hogy jó rendbe hagyja. Ide pedig a ménesnek az aljasát s gyengéjét hajtották, hogy szem előtt tartassanak, mintegy 60-nig valót. A többi kitelel Károly táján. Ha annál erősebb üdő lenne is néha-néha, lesz szalma, adhatni.

Az juhoknak, gondolom, valami szénát a fényieken és a csomaközi peres szénából szerez az udvarbíró, s fogyatkozások nem léssen. Az egy gulyabeli marhának, az aljossának nincs helye, mert *Kegyelmed* instructióba hagyot parancsolatja szerint ide a falura ki nem oszthatjuk. Amely 34 marha most rajtok van, azt is már csak alig tartják, egyikről a másikra viszik.

Gondoltam vala azt is, hogy Szántóru a Klára ökreit Salánkra vagy Máramorosba hajtatom, s a szántai széna jó lesz az gulya aljossának, ha rászorul. De azok vén, rosz ökrök, azt mondja Nagy András, bizony oda el sem mehetne, némely része veszet volna oda. És így, ha hoszú tél lenne, az megfogyatkozik, kivált, ha csak el nem adhatni a hízó ökrököt.

Az béresökrök is valóba gyarlók, s a szalmán annál roszab nekik. Azoknak éppen nincs szénájok, se szántásra nem lesz, ha nem veszünk. Találnánk, úgy mondják. Bezzeg, ha az város in natura adná a lúportiót, jó volna, de ahoz éppen nem bízhatni, hogy *Kegyelmed* is végbevihetné odafel.

Az abrakkal, Édesem, akármi szűkön is, csak meg nem éjjük, de ha *Kegyelmed* késik, árpával hozzá, kivált a pej lovakot s paripákat meg nem hagyom fogyatkozni. A vendég sokat fogyaszt, csak tagadhatatlan, vendég nélkül is egy holnapba legszűkebben csak elmegy 60 köből. 40 lú van it, noha nem is adnak mindeniknek.

Legnagyobb baj, Szívem, a sertés. Már a magunk nyájából hajtottak ölnivalót, de semmirevalók azok is. Eleget vesztegettünk, már én bizony meghagyom – még 24 volt volna ölni való –, s elküldök az Erdőhátra. Inkáb szalonát vetetek, mint ezeket vesztegessen. Még van ószalonánk is, 10 jó, az újak éppen semmirevalók. Elégé féltem a nyájaknak a süldőjét, hogy elvesznek. Az mak elég, de semmirevaló, sohol nem boldogultak most a bikmakkal. Ellyös János jóvallásából Szabó Sándornak írok Sarkadra a szalonák vételéről s Török Petiéknak.

Nyavolyos Ács Lőrinc, mint boldogtalan gazda a szedet makkot mind őszepároltatta, olyan fekete, mint a szén. Pályinkamoslékot, vadalma törkölyt mind elhánt, teljeséggel csak rosszal tartja a malacokat. Belekerül tavaszig egyegy malac legalább 3 forintunkba, de még meg sem írta. Nemhogy a megvesztet rost adnák neki *Kegyelmed* parancsolatja szerint, de az harmadévi vermes rost sem szereti a bagi pásztor. Dögleni kezdet volt, s azt adja okul. Melyre nézve, Édesem, már kételen vagyok tengeri búzára fogni őket, mert a ros elmegy legalább 10 máriáson, az tengeri pedig úgy megócsódott, széltibe veszik Szakmárt hat s hetedfél máriáson, kár volna.¹ Tengeri pedig többet használ egy

köböl rosnál nekik, azt mondják a jó gazdák. Az itvalókat pedig elválasztván, ide beszállítom, s egyébbel is segíthetni.

Két rendbeli lú Salánkon van, de már csak abrak nélkül. Sem ot, sem Gélyesbe nincs abrak.

Az nustuk² csak jeget sem rakhatnak, de úgy megerőssödék a héten az üdő, a Szamos általállot, a Tisza is általál két nap alatt. Ha úgy lesz, amire érkezünk, elkövetnek mindent, de Károlyba semmihez nem bízom, igen hitvánok lévén a béresökrök.

Az erdődi malacok is Károlyba szorultak, a sok rosz közt csakugyan a csűr-bíróra bízom, s az udvarbíróra. Ha jók volnának, ot eltarthatnák, mert a Klára pályinkáját főzik, utánna a magunkét, sert is közbe-közbe. Annak mind jó a moslékja, azon kifül³ mind régi, s úgy ez idei lenmagpogácsa is elég van. Len, kender és zabpelyva, de még álmélkodva halgatják, hogy meg is enné azt a malac. Eleget parancsolék, csak a részegség miá legyen valami benne, mind egy húron pendül az, s egymást pedig mind gyűlölli. Csak jó volna valóba, ha Perlait levihetnők.

Minthogy a ser nemigen kél, hanem csak egy korcsmán, se falun, se másut, én elégnék ítéltém 150 köböl árpából szaladot készíteni. Ha *Kegyelmed* többet parancsol, még van ideje.

Az zabnak extractussát miként adta be Januariusnak az elein a kulcsár, ím, elküldöttem Majtinba. Úgy tudom, 180 köblöt mondot az udvarbíró, és így 200 köblöt intéztünk vala vetni. Megláthatja *Kegyelmed*, mi maradna úgy Februariusrul. Ezeket, Édesem, nem lamentatióképen, hanem informatióul írtam, hogy tudhason *Kegyelmed* mindeneiket.

Szintén írásom közbe veszem, Édesem, Bátorkeszibül 26. Januarii írot *Kegyelmed* levelét. Magam is féltém a béresökröket, azért ha mind pínzen veszik is, csak szénát kel enniek adni.

Megvallom, Szívem, nem kevés nyomorúság rajtam a leányom dolga. Megláthatta *Kegyelmed* a vöm levelébül, miként lakik a pestis közöt. Most azt írja, Kolosvárat gyűlés lesz, s oda küldjük be a leányomot. S tudom, oda-visza Szentpálra, mert még nem is szándékozot nálla lakni. Én *Kegyelmedre* halasztottam. Kérem, Édesem, csináljon *Kegyelmed* valamit, s írjon neki is, nekem is, mitévő legyenek. Az leányom azt mondja, ő ugyan a pestistül nem fél, hanem az elrekedéstül, mert ha meghalna, az csak jó volna, de magunknak adot Isten okkosságot.

Az erdőyiek elegen takarodának ki. Kemény Simon egész háznépével, Duserdin hasonlóképen. Teleki Lászlóné, s töben is, [...] Teleki János is.

Nyavolyás Ács Lőrinc szívesen iparkodnék, ha tudna a dologhoz, de elég az, se káposztás, se zöldégnek való pincéje. Mind elhatta pusztulni, mind a házakat foglalta. Ekoráig sem tudom jól kiüríteni. Csak azt gondolom, ha sokáig it nem

laknánk, úgy elpusztítanának mindent, végtére a felházakba sóz[v]a[?] a káposztát is. Ezen órán veszek levelet Szerencsitül. Az mézet eladta 8 vonás forinton kis csebrit, vízmértékre. Az hordók viszajűnek, húsvétkor adják meg az árát.

Jóllehet a csűrbíróra egyebet nem bíztam vala, hanem hogy ha parancsolatom szerint nem providiálnának a malacokrul, megírja. Most már mit ír, lássa meg *Kegyelmed*. Bizony, oly könnyű elhinni, hogy úgy van, mert magam is úgy tapasztaltam. Naményit Salánkra küldtem vala, s odakárhozot, mert othattam volna. Talán soha rozszabul sem hattam Károlyt, mint most, én láttam akkor is.

Még leveletem el sem végezhettem, újobban érkezik Diószegi és Nagy András levele. Én, amint *Kegyelmed*nek megírtam vala, Rác András *Uramra* bíztam volt, a borrul, hogy contentálja, mivel semmiképpen a szántaiak el nem vitték, nem ismervén kötelesnek magokot rá. S hogysem eloszoljanak, az mint készültek, *Kegyelmed* jelen nemlétébe, én azért ígírtam meg pénzül. S valóba ároson is eset, drága lévén a bor ot Dés táján, amint Rác András *Uram* írja, s melybe Rác András *Uram* szovaira nézve, nem is kételkedem.

Mínthogy pedig még a búzárul nem contentáltatot, 180 vékára hadta a búzát, vagy vékájáért 3 máriást. De már ha *Kegyelmed* úgy parancsolja, vagy kezéhez adatom, ha veszi, vagy bíró kézhez, velle tovább nem bajoskodom. Csak nagyob bajt ne csináljunk, mert ha igaz jussa van a búzához, ha akarja, veszi, s ha nem, kezéhez, nemesember se személyébe, se jószágába nem arestáltathatván. De csak *Isten* *Kegyelmedet* hozza, folytatódjék.

Értem *Kegyelmed* levelébül, hogy az lengyeleknek bor venni nem szabad kijűni, nem méltó lesz hát a hegyalji szőlőkért sokat fizetni. Csak elhiszem, egész hasznát ezután a Kamora fogja venni.

Ezek után *Isten* oltalmába ajánlván *Kegyelmedet*, Édesem, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina

Kegyelmed levelei⁵ mindinkáb az ünepet szerencsétető válasz volt a jova, kit megírtam *Kegyelmed*[nek]. S kire magam választ adtam, hogy *Kegyelmed* itthon nincsen. Az vásárlás nem is kellet Comarombul, hanem vagy Bécs, vagy Poson, vagy derék vásárból, ahol illendő áron vehetnék, mert Comarom majdcsak Szakmár.⁶

1 értsd: kár volna a drágább rozson tartani 2 románok (az ország ék. részén nevezték őket nus-tunak/nyustyunak, mert – nem értvén magyarul – gyakran mondták, hogy „nu stiu”, azaz „nem tudom”) 3 tollhiba *kívül* helyett 4 elmosódott vagy törlés miatt olvashatatlan szó, talán: *magga* 5 ti. a Károlyinak szóló levelek 6 Komáromban csaknem olyan drágán lehet vásárolni, mint Szatmáron

485.

Olcsva, 1719. február 9.

(MNL OL P 398. No. 37 249.)

Olcsva, 9. Februarii 1719.

Édes Szívem!

Bátorkeszibül 29. Januarii írot levelét *Kegyelmednek*, Édesem, szeretettel vettem. Ki is ál másfél árkusbul, minthogy jobbára válasz, rövideden írok rája.

Édesem, én csak egy formában való változó egészséggel töltöm üdömet. Laci, noha azután is valóba roszul volt, s erőssen is elijedtünk vala rajta, de most, *Isten* jóvoltábul, elmúlt rulla.

Az bécsi útrul írtam vala már, hogy akárhova szálljon az ember, de igen illendő az ő Felsége *kegyelmességének* csak megköszönése kedvéért is egyet fordulni ottan, mert a mostani állapotját nyomorult nemzetünknek tekintvén, nem annak a summája, de a tekinteti sokat teszen, hogy nemcsak nével vagy titulussal, hanem máskint is láttatik, hogy ő Felsége szolgálatjába foglalatoskodik *Kegyelmed*. S egyébkint is, ha mi parancsolat leszen, vagy megyen, vagy nem az ember, annak csak meg kel lenni.

Azt valóba csudálom, hogy Szuhányi álmába látta-é, vagy hol vette, hogy az várostul öt forintjával kívántattam az portiót. Még gondolatomba sem volt, hanem csak az commissarius assignatióját küldvén be, aszerint kívántam az lovakra in natura, de ők még csak elméjekre sem vették, hanem hogy hova hamaréb az pínzt kiküldik regulamentum szerint. Eزالat commissarius *uramtul* végére mentem, hogy lehet-é keménykedni embereimnek, hogy csakugyan in natura prestálják az assignatio szerint, mivel én azt jól tudtam, hogy tavaly is csak pínzül assignáltatot, s elgondoltam, ha feljeb kíván az ember, a nemes vargák¹ nem adnak, s szégyeneb lesz. Hanem ha in natura kén administrálni, magok kérnék az alkut. De commissarius *uram* sem mondot egyebet, hanem ha *Kegyelmed* odafel el nem végzi, kétséges, ha úgy kel-é a portiókot fizetni, mint a mezei vitézlő rendnek, vagy mint a presidiumbelinek. S noha tegnapelőt 1200 rénes forintot el is hozának, nagy követéssel lévén a hátramaradotrul. De én politice válaszolván nekik, 912 forintot hagyattam it, a többbit viszaküldvén, mivel azt ha felvettem volna, a naturalékot nem pretendalhattam volna. Azért újbbon is megbeszéltem, hogy mikint éget el a szénánk, s nagy szükség mind szénára, abrakra. S azért kel a várostul in natura kivenni, s abban is kedvezvén a városnak, csak Károlyba szállítsák, nem ide.

Már ara mit váloszolnak, megválik, mert embereinknek nem volt semmi egyezésre hatalmok, csak a pínzt hozták el. S eleget voltak rajta, hogy ők tudják, a töb holnapokra is ők fizetnek, csak had legyen it, de nem hadtam, mert a még nem assignált holnapokra nem lehet kívánni, vagy it hagyni. S úgy pedig, ha ezt felvettem volna, csak mi sem maradt volna fen.

Az adjutantnak való fizetést, én tudván, kinek szánta vala *Kegyelmed*, most is csak ara tartottam volna, de ha már *Kegyelmed* ideengedte, folytasza Szuhányi. Én edig is eleget akartam volna, hogy nevem benne ne forogjon, de e gaz népel haszontalan. Szuhányi pedig csak mit sincs mellettem, *Nemes Vármegye* parancsolatiban örökké szélllyel, vagy gyűlésre s computusra, amint-hogy most sem lévén más Andrásin kívül. Csak nem valának contentusok az ő quietantiájával, noha megírtam, hogy mi emberünk, s azzal elég erős let volna, csak magamnak kellett quietálnom. Már ha ugyancsak adjutant számba lesz Szuhányi *Uram*, próbálja szép módjával, mit tehet, de discretiójokbul regulamentumon kívül, csak nem hiszem, semmire menjenek, hacsak a naturalék prestálása nem viszi valamire. S az viszi is, ha megálhat, mert azt mondták, egész városokba sincs 56 lúra való széna. El sem hagyom az assignatio mellől állani, míg csak leh[et].

Az szegíny erdélyi legínnek bárcsak hivatalt tudnék adni.

Grabarics majd agonizál, Lőcsére nem mervén megindítani a roszt utak miá, reménlem, Kolosvárra vitték doctorhoz, de írtam már oda az őn iránt.

Az *Kegyelmed* leveleit, amint megírtam, megnéztem. Ha szükséges volt volna, fel is küldtem volna, ami olyan volt volna. Mirül volt, megírtam, hacsak dolgai közt observálhatta *Kegyelmed*.

Az üvegesekkel még semmi sincs, csak ígírik, hogy meglátják, s nézik Salánkot.

Az Bihar vármegyei inquisitióhoz tudtára adom Ragályinak, amit *Kegyelmed* most ír, Szívem.

Andrási most Károlyba van, mind a ménes s marhák megtekintésére és a részegesek vizsgálására, mert csak írják onnét a farsangolást újbon is, de lesz gondom rá.

Éppen levelem írása felet hozák Nagy András levelét. A bor ára vagy jól, vagy rosztul eset, csak megvan. Mert amint megírtam, a jószág nem vitte. A contractusba vinculum volt Becskitül, s azért cselekedtem. A búzát fel nem vette, lehet üdők mind egyre, mind másra. Ím, az Nagy András levelét is, Édesem, elküldöttem. Dersófi *Uram* levelét is accludálom, ki is éppen most érkezet.

Ezzel Isten oltalmába ajánlom *Kegyelmedet*. Maradok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Komáromba *Szentkeresztiné*, ha az leányát eladta volna,² nem hiszem, el nem jőne mellém. Valaki által jó volna próbálni. Nem kicsiny nyomorúságba vagyok, már Kalis is csak tétováz.

Levelem végezése után veszem, Édesem, *Kegyelmed* Posonbul 5. írot levelét. Noha Tamással kételkedem³ hamar vizsaterésén, mindazáltal akkor, amikor lehet, hozza *Isten Kegyelmedet* fris, jó egészségbe.

Szintén most érkezék Méltóságos Cardinális, Csáki *Uram* levele, melyet elküldöttem, Édesem, *Kegyelmednek*.

Bezzeg it is az hó után oly kemény idő vala, hogy a fázékonyok csak meg nem fattak. Klára alig maradt meg egy éjel. De már meg esőre fordult, vélem, a tél könyít, nem árt a szénátlan és mak nélkül való gazdáknak.

Jasztrobszki *Uram* hova tette az tanuló ifjak számára való 100 forinttot, mert sohol nem találok a ládába.

Az kósza papirossok közt sem lelem az gazdaságrul való irásokat: mi termet, mert ezek már árpát sem adnak, jobbára semmit is, be.

Ezek után *Isten* oltalmában ajánlván *Kegyelmedet*, maradok *Kegyelmednek*
Barkóczy Krisztina m.p.

Az kis aranyműves ládácskámot nem hozza-é le *Kegyelmed* magával? Szükségem ugyan rá nincsen. Az képírónak utat adtam, mert már vétek is volt sok istentelenségét nézni. Majd megholt a rossz ember Szakmárt, sok bor itala után a véri megindulván, mint *Basilidesnek*. Sok volna leírni képtelen dolgait. Azért, Szívem, képíró-szerzésbe munkálódják *Kegyelmed*.

1 ismét a szatmárnémetiek értendők 2 értsd: a lánya, Mária férjhezadása után 3 utalás Hitetlen Tamásra, azaz nem bízik férje közeli vizsaterésében

486.

Olcsva, 1719. február 17.

(MNL OL P 398. No. 37 250.)

Olcsva, 17. *Februarii* 1719.

Édes Szívem!

Ezen órán érkezék meg emberem az városiaktul, amint *Kegyelmed* parancsolatja szerint Szuhányi által íratam nekik, de valamint *Kegyelmednek* megírtam, hogy ők kedvekbül három garast sem adnak. Már meg másfelé csapong-

nak, melyet *Kegyelmed* levelek párjából megláthat. De *Kegyelmed* előre sem az commissariusnak való discretiórul, sem, ha nem akarják, mit tegyünk vélek, nem parancsol. Egyebet nem tudunk tenni, hanem Kállóba küldvén Andrásit a vásárra, két tucat aranyat küldök most utánna a commissariusnak, és az más három holnapokra való assignatiót is fogják kérni. És eziránt is ír Szuhányi, hogy ha valami újab magyarázatja nem jöt-é azon regulamentum szerint való assignatiónak, hogy csak pénzül legyen, mivel akkor maga is ara utalt a commissarius, hogy még onnat felyül vár.

Mínthogy a váradi generalisnak¹ is azon vármegyére hasonló assignatiója vagyon, oda is íratok és oppinióját veszem, maga mit csinál. Mint *Kegyelmed* jóakarójátul tudakozódom, maga is akart *Kegyelmed* értekezni ithonlétébe. Hogy pedig annál hamarab vehesse *Kegyelmed* a tudósítást, meghattam Andrásinak, ezen levelem mellet, ot mire mehet, tudósítsa *Kegyelmedet* még Debrecenből.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Újjobban is gondolkozván Szuhányival, az aranyakat harmincra töltém. Bárcsak azt tudnám, tavaly mit adot *Kegyelmed*, mert én úgy tudtam, egy pár szekeres lovat. De most értem, hogy azt a vármegye nevével presentálták. Nincs is kitül kérdeni tanácsot. Ígírkezet vala hozzám az Oberster, de hihető, az rosz út gátolta meg. Az emberimet két nem² várakoztatták a nemes vargák,³ s még enni sem adtak tisztességesen. Komáromi tartotta, s egy privatus ember híjta magához, aki a pénzt idehozta volt. De a város csak gazul cselekedet. Én pedig az ő embe-
reket az asztalomnál ettettem.

1 Salczer 2 elírás „nap” helyett 3 vö. az előző levél 1. jegyzetével

487.

Olcsva, 1719. február 18.

(MNL OL P 398. No. 37 251.)

Olcsva, 18. Februarii 1719.

Édes Szívem!

Noha tegnapi napon is írtam vala *Kegyelmednek*, mikínt megköötték magokot a városiak, és a vármegyére utalnak egy részével *Kegyelmed* portióival, holot azolta is, miolta megtudták, elégé ígérték pénzül. Debrecenből viszik el azon

303

levelemet a commissarius válaszával. Az discretiót sem merem halasztani, félvén, ha *Kegyelmed* Bécsbe menetelivel késni talál, azért 3 tízes aranyat csak elküldék. Kevesebbet, azt gondoltam, ha dísztelen lesz.

Itt az üdő igen alkalmatlan, teljességgel semmi dologba elő nem mehetni. Most is erőssen esvén az eső, félő nagy árvíztil. Nem kevésbé bánom, hogy a hegyalji ganéjghordás elmaradt. Míg nekikészülének, s indulni akartak, vége lón az útnak.

Úgy látom, Édesem, sézára s az pej lovaknak hárokra nagy szükségünk vagy. Most, tudom, nem vehet *Kegyelmed*, de kel rulla dispositiót tenni.

Az ökrökre Halász Péter írja, hogy vagy maga jű, vagy embert igazít pínzel, s az árát tudakozza Szerencsitül. Ű nem lévén Károlyba akor, megírtam, hogy amint a marha ára van, ahoz képest tartsa. Magam is írtam, s már eléb fogja az én levelemet venni, s 35 és 34 talléron írtam. De csak talánnal, én is Szerencsire igazítván.

Amely kis ládácskában *Kegyelmed* leveleket tartot, s azután nekem adta, a hármás pecsét, úgy tudom, abba van, ha *Kegyelmed* le akarja hozni.

Az Bihar vármegyei inquisitio iránt nem szintén kedvem szerint eset a dolog. Aminthogy mit ír Ragályi, elküldöttem, Édesem, *Kegyelmednek*. Én *Kegyelmed* intentióját egészen [el]mójére adván, elküldöttem volt magát oda, de Boronkai *Uram* Kalocsára ment volt, s az compulsoriumot sem keríthette hirtelen kezéhez. S noha én megírtam, hogy csak küldje kezemhez, ha meghozzák, s hazavárom Boronkai *Uramat*, s ő *Kegyelmétül* is vevén informatiót, *Kegyelmed* parancsolatja szerint oly embert küldök az inquisitóra, aki jól végbe vitesse. De amint látom, siető, elmúlhatatlan útjára nézve expediálom Horgot. Maga elment, s levelemet nem vette.

Azonba minemű bajunk van a compossessorokkal, 5-6 korcsmát is ránk kezdnek, aláb pedig, aki csak egy pusztát bír is, és semmi terhet nem viselhet a jószága, minthogy nincs. Ötvös *Uram* nagyon volt rajta, fogják edgyüt, mivel törvény van rulla, hogy ki-ki, amint bír a helybe, csak aszerint folytassa a korcsmát is, és egyéb hasznót úgy vegye. Kit közölvén Ragályival, azt mondotta, hogy igen is van rulla törvény, de még senki sem élt véllé. Azért szükség, hogy parancsolatot hozasson *Kegyelmed*, és vétessék ususba, de mindedig is nem concipiálta, hanem most küldötte meg. Ha tetszik *Kegyelmednek*, legyen, s ha nem, tehát múltjék. De az én nevemet miért tette oda, nem tudom. *Kegyelmed* úgy tésse, amint tetszik, akármelyekel.

Rosz dolgok volt a disznóknak Erdődön. Alig oda nem lettek a süldők, mégis jókor értük. A malacokat tartják Károlyba, s az salánki s gelényesieket hazahajtottam. Tartsák, amint lehet.

Én, Szívem, csak nem dicsekedhetem egészségemmel, mi vége lesz, *Isten* tudja. A pestist, most írják, hogy mindenüt megszűnt.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina

P. S. Édes Szívem, Kalis a gazdaaszonyságot szeretné, nem resolválja magát a szolgálatra. Ha valahol, de ugyan jó és hiteles recommendatio mellet, lehetne találni, fellelte szükséges volna egy aszony már három gyermek¹ s dajka mellé, s egyéb dolog is ilyen helyen bőségesen van. Képiró- s pohárnokszerzés szükséges, Édesem.

1 Klára gyermekeiről, Istvánról, Lászlóról és Gáborról van szó

488.

Olcsva, 1719. február 25.

(MNL OL P 398. No. 37 252.)

Olcsva, 25. Februarii 1719.

Édesem!

Andrási megjárja Debrecent. Az commissarius semmiképen el nem vevé a 3 tízes aranyat, csak azon kért, hogy *Kegyelmednek* recommendáljam. Rettenetes maga ajánlással volt, s böcsülte emberünköt. Két holnapi assignatiót újjobban adot a városra, de hogy in natura vehessük, csak nem bízhatunk hozzá, noha ő politizál, mert azt is mondotta, hogy ha in natura adnák, tehát feljeb menne a városra illő portiónál, anyi lú nem esnék rájuk. Azonba a vármegye részéről azt felelte *Gróf Salcernek*, hacsak nem akarják, nem tartoznak semmivel in natura. Ebbül kijű, hogy az *Kegyelmedé* is azon formán leszen. Az városon fogja ugyan tovább is pretendálni Szuhányi, de ők, amint sokszor megírtam, discretiót nem adnak, tiszta embertelenségek lévén.

Bécsbül 11. írot levelébül látom, Édesem, *Kegyelmednek*, hogy Nemes vármegye tudósítását nem veszi. Egyéb okát nem gondolom, hanem Bátorkeszibe lévén dirigálva, *Kegyelmed* másfelől Bécsbe ment. Edig elég leveleinket vehette *Kegyelmed*, Édesem.

Én, noha *Kegyelmed* írása szerint nem is gondolhatnám, hogy ezen levelem ot érje *Kegyelmedet*, de szerencsére mégis elküldöm. Kisariak mit írnak, megláthatja *Kegyelmed*, Szívem, jötebe tehetne *Kegyelmed* dispositiót rullok. Sok szép szőr lévén ot az ládában, talán edig is megötte a moly. Jó volna nekik lehozni. Tudom, megengedné a Méltóságos Püspök.¹ Szűnének székeket számunkra, hogy Andrási ot volt, akkor is heverték a szőr nem léte miá.

Megírtam vala, Szívem, úgy tudom, hogy a képirón kiadtam sok *istentelenségéért*. Az ördög csaknem el is vivé Szakmárt, holot heteket töltöt az italba, s

305

az véri megindult, mint Basilidesnek. Képiróruul kén ot tovább is szorgalmatoskodni. Ha *Kegyelmed* eljün is, valami jó ifjú legíny, aki, mikor szükség, udvarolhatna is, mint az orgonista. Az is várná a clavicordiumot a tanítványiért.

Kristóf csak elhagya, *Kegyelmedet* sem várja haza, promotiót keres. Gilányi *Uram* udvarába megyen. Pohárnok is valóba kén.

Az *Úristennek* nem kicsiny ostorának tartom, Szívem, hogy mellém jó cselédet nem kaphatok. Már életem vége felé én is inkább gondolhatom betegeskedésemet, mint egészséges voltomat. Hacsak azon földön nem találni, ezen a földön nem is reménlhetni, mert mind az özvegy Iudex Curiéné,² s mind gróf Csáki Istvánné eleget mesterkednek, magok^{nak} mégsem találnak. Kalis a gazdaszonyságnak vetette magát, s a gyermeket tojtatja,³ s csak nem resolválja magát.

Fiam *Uramnak* gyakran ír Klárám, de régtül fogva semmit nem ír senkinek, noha Kolosvárt van. A pestisrül írtam volt Mikesné Aszonyomnak, nem hivén amannak, megláthatja *Kegyelmed*, mit ír.

Itt tavaszi idő kezdet vala jární, márcsak szántáshoz készültek Károlyba, de megesősödvén, felette alkalmatlan mindenre, az árvíz amint elindult. Bárcsak az alsó házakbul ki ne szorítana.

Minthogy régen itt nem forgottunk, merő kis Sodoma⁴ let Olcsvábul. Elég bajos dolog van, kivált a kertészel, mert Tót Ilona már ezen harmadik fattyát rávallotta, s az inquisitióbul is elég világos gonoszságok. A fraj fogva van, a más részt halasztottam, most kezdődvéen a kertbeli munka is. Ács Lőrinc gorombasága, mert régen practicálja a roszat, s ha hírt tet volna eleint, meg lehetet volna zabolázni, a jó ifjú ne rontotta volna el magát. Már most fecsegi, mikínt. Merő bordélyház volt a háza, kikkel majd minden fizetését elvesztegette.

Levelem még el nem végezvén, veszem újobban *Kegyelmed* 16. *Februarii* Posonbul írot levelét, melybül értem szomorúan *Kegyelmed* egészségében való változását. Kiváltképen félvén attul, *Isten* őrizzen, ha az a keresztcsont fájdalma találna rájűni, aki már azelőti ilyen üdőben sanyargatta otlétünkbe, ki miá útja meg is gátolódnék, tudom.

Ezzel mindazáltal tovább is maga egészségérül való tudósítását elvárván *Kegyelmedtül*, ajánlom *Isten* oltalmába, és maradok *Kegyelmednek* igaz hitese társa
Barkóczy Kristina m.p.

P. S. Hartyánkának Bárcziaké az öröke, amint hallom, s más falu is van hozzá. Jó volna *Kegyelmednek* útjába végére menni. Járják is most az örökös urot, hogy kiváltsa, megunván a pápistaságot. Valóba jó helyen volna, az utazásra nézve.

Némely levelei már idedirigáltatván *Kegyelmednek*, elküldöttem. Kivált a Dersőfi Imre *Uramét*, mivel a Méltóságos Feldmarschal előtt volna az instantia, és az Administrator *Uramét*,⁵ ki a szőlők iránt van.

Az Borbély⁶ eleget lamentalódik, csak árulja a pater a korcsmát Csanáloson. *Kegyelmed* válaszát nem vehet[t]em iránta.

1 Erdődy Gábor 2 Erdődy Györgyné 3 tutujgatja, dédelgeti 4 Sodoma, a szexuális erkölcs-
telenség metaforája 5 Mednyánszky Pál Lipótét 6 Borbély János

489.

Olcsva, 1719. március 1.

(MNL OL P 398. No. 37 253. és 37 495.)

Olcsva 1 Martii 1719.

Édesem!

Még Bátorkeszibül levelét nem vettem *Kegyelmednek*, valóba szívesen vár-
nám mind azért, ha a harmadévi, keresztcsontjába való fájdalom nem indult-é
meg. Mert beállot a Martius, az öregemberekbe meg szokot indulni a fájda-
lom. A szegíny Baj is az ágyat nyomja, kezébe-lábába a köszvény. De máskint a
gyomra jó, csak igen nagy fogyatkozással van.

Magam, *Istennek* hála, jobban vagyok mostan, az leányommal és a gyerme-
kekkel edgyüt. De nem kevés búval az leányom miá, mert úgy látom, sokat
búsong maga dolgán, sajnálja is a sok nyelveskedést. Jó ideje nem is írt az ura.
Kétféle kedvetlensége van most: a felesége, s a pénz nem léte. Ha *Kegyelmednek*
vagy nyavolyája, vagy más akadály miá megkésése lenne oda, hova hamaréb tu-
dósítson, Szívem, *Kegyelmed*, mitévő legyek beküldése iránt, mert ha a pestis
nem volna, csak beküldeném kérdésen is.¹ Attul félek, azután ki sem bocsátja.
Se neki, se nekem sézám sincs alkalmas, akin beküldhetném.

Az csanálosi pater azt írja, a borbélyné két helyen kezdet korcsmát, a parochi-
án, s a faluba is. Az nemigen jó. Én, amint megírtam, *Kegyelmed* válaszátul vá-
rok arul is. Az árvizek fordulni kezdetek az écaikai dér miá, de ma hóra fordul-
la az üdő, aki csak eső helyet van. Már ha ily idők járnak vala, Károly táján a
szántáshoz fognak vala.

Az abrak legnagyobb baja, mert noha a kulcsár helyét nem tudja adni mind a
zabnak, de elég az, hogy csak nincs keze alatt. Majtínba 175 köblöt mond az ud-
varbíró, az már vetni sem sok volna. De elébbi írása szerint *Kegyelmednek* 100
köblöt hagyatok, minthogy pínzen sem hagyot venni *Kegyelmed*. Már jobban
nem szűkíthetni az abrakot, amint szűkítjük, de a jó gondviselésére nagy gondja
van *Andrásinak*, minthogy egész gyönyörűségek benne, és így nincs semmi híjok.

307

Szintén írásom végzése előtt veszem, Édesem, *Kegyelmed* 20. *Februarii* írott levelét, melyből szomorúvan értem nyavolyáját, kívánván szívesen örvendetést hallanom. Az fürödő, nem hiszem, senkinek ot eszébe jutna. Csipkerósafa gyökerestül, varjútövis és ültetet fűzfa, s kökényfa, hasonlóképen mind gyökerestül kiásva, ezekből főzetet a fürdő. Az arénára nézve székfű és apró mályva is jó, ha benne lenne. Elgondolom, egyhamar *Kegyelmed* haza nem jöhet, tudósítson azért a tavaszvetés iránt. Mivel árpát sem ad be többet az udvarbíró még természetesen, mintegy 520 köblöt, sernek 150 köblöt gondoltam, s vetni, amennyit parancsol *Kegyelmed*. Nekem akkor úgy mondta vala *Kegyelmed*, eladhatunk 600 köblöt, de talán tavalyi lehet.

Administrator *Uram*² levelét elmúlt postán felküldöttem, melyből úgy vélem, nem oly hamar megyen fel az szőlőkről való estimatio. Az korcsmát, Szívem, húsvétig csak bajos 4 poltúrára kezdeni, mert ez ideig is mindinkább két poltúrán jár arafelé. Úgyis megnyerjük felét, mert Károlyba beszállítják, s ot töltik meg 12 máriásért öreg csebrit. Irja Pápai, hogy semmit nem drágódot még az bor.

Az *Kegyelmed* portióirul magam is mindjárt akkor megírtam, hogy ők nem is álmodnak máskint, hanem regulamentum szerint pénzül. S noha nem az én levelemre, de ugyancsak azt írta *Kegyelmed*, hogy még öt forintjával sem kellett volna kivenni, hanem nyolctul várni, hogy alkuvást kérjenek. S noha senki nem kért semmit egyebet, csak az assignatio szerint, de ugyancsak azt vettem a *Kegyelmed* leveléből, hogy vélek nem kel keményen bánni. Magoktul pedig, amint eleitül fogva megmondottam s írtam, semmire sem mennek. Azért *Kegyelmed* parancsolatja nélkül executiót rájuk kérni s küldeni nem mertünk. Annyival inkább, hogy tavaly sem lehetet in natura se *Kegyelmednek*, sem *Generalis* Salcer *Uramnak*. Most is az Salceré is hasonlóképen van assignálva, s mégis azt felelte a commissarius a vármegyénknek, hogy ha nem akarja, nem tartozik máskint, csak regulamentum szerint pénzül. Azért is írtam volt mind magam, s úgy tudom, Szuhányi is commissarius *uram* jóvallásából, hogy odafel munkálódna *Kegyelmed*. Lenne úgy, mint³ hadi rendnek, nem mint praesidarius tiszteknek. Én erül eleget írtam, Szívem, csak elhiszem, kezébe jut *Kegyelmednek*. Már *Kegyelmed* parancsolatjára nézve jobban keménykednek rajtok, felvétele pedig eszembe nincs. Az ő akaratjok szerint, akit felvettem is, 900 forintot, csak úgy quietáltam, hogy defalcatiójába vettem. Az pénz felvételével igenis nem sietek, s jó is lesz, ha Bécsből válasz lesz. Én tudtam az értelmét az assignationának, de azokra nézve nem mertem igen keménykedtetni, amint feljeb íram. Már ugyan hírekkel vagy az második assignatio is.

Itt a szegénység mindenfelé nagy éhséget szenved csak máris. Míg volt valamijek, megitták, s már kenyeret sincs min venni.

Nem is gondolván akkor, hogy *Kegyelmed* addig késsék oda, a Nebert György *Uram* levelét akkor el nem küldém. Mostmár másat is ír, azért mindket-

tőt elküldöttem. De hogy adhatnánk pínzt, nem tudhatom, mert ha *Kegyelmed* helyt szerzet, még a többit is mind be kel szedni jövő esztendőre. Prínyi György újobban is pínzt kér *Kegyelmedtül*, azt el sem küldtem. Bár ne adta volna el a jószágát! Írná meg *Kegyelmed* neki, hogy éppen nem biztatja Gyulai Uram a kapitányságal.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Istennek hála, oly notabilis kár nem eset, kicsiny-kicsiny óhatatlan. Az kaplyonyi papokkal van baj, mert a kertjeket sürgetik, mondolát,⁴ mit ültetnének. Már nem is érkezni, s *Kegyelmed* jelenléte nélkül nem is lehet a kertet rekeszteni, mert maga is más helyen szeretné az pater diffinitor. Vaýné Aszonyom ugyan engedet kertet, de nem akarja most már. A commissariusok bejüvén, fel kel menni a pater deffinitornak is.

1 ti. Klárát a férjéhez 2 Mednyánszky Pál Lipót 3 A levéltári rendezés során a levél két része külön sorszámot kapott, a 37 253. sz. levél itt ér véget, de a tartalom mellett a lapalji őrzjel és az ismétlődő őrszó (mint) is egyértelművé teszi, hogy a szöveg a 37 495. sz. levéltőredékkel folytatódik. 4 mandulát

490.

Olcsva, 1719. március 5.

(MNL OL P 398. No. 37 254.)

Olcsva, 5. Martii 1719.

Édesem!

Kegyelmed újob levelét is Bátorkeszibül, 23-dik írottat, szeretettel vettem. Éppen gyanúba estem, ha valamely levelem nem tévedet-é el, mivel mikor Andrási Szakmárrul megjöt, mindjárt megírtam, hogy a *nemes* vargáktul varga emberségnél egyebet nem várhatni. Sőt, az in natura való portiókrul ingyen sem álmodnak, és a regulamentumnál tovább sem lépnek, hacsak nem kényszerítetnek. S ugyanis ara vártam a választ, azért suspendáltatot eddig a keménység. Másikint Szuhányi valóba igyekeznék, amit elméjével felér, *Kegyelmed* akarátja szerint cselekedni. De már hozzá fog látni *Kegyelmed* parancsolatja szerint, körül, úgy tudom, maga is bővön írt.

Azt is megírtam volt, hogy a kűmíves szököt németet elküldtem, az társa még *Kegyelmed* ithonlétébe elszököt, kit még akkor ugyan nem tudtak, csak

Csanáloson vélték mulatni. És így e két dologrul nem emlékezik *Kegyelmed* levelében, egyikben is, hogy vette volna tudósításon. Arul gondolom, ha eltévedt volna valamely levelem, mert talán szintén egybe volt mindkettő megírva.

Noha *Isten* *kegyelmébül* [í]rása szerint várom szívesen *Kegyelmedet*, de ha valahogy késése történnék, ím, includálom Csiszár István leveleit, kire edig is csak *Kegyelmedet* vártam, tudván azt, levél által bajos az egyezés. Mit írjon az örményekről, megláthatja *Kegyelmed*, amely nem volna bolondság. Klára jól tudja¹ azon kopasz, Péter nevű, igen derék, portékákkal kereskedő embert, amelynek alig van mássa Erdélybe. Az egész urakkal ösmeretes, s attul vásárolnak. Az is való, hogy it kin teletetik az ökrököt. Én írás által elége biztatam őket, hogy *Kegyelmedel* megegyezhetnek, de ha építeni akarnának, most lévén az ideje, talán azért sürgetik. *Kegyelmed*, Szívem, ha késni találna, adja akarátját. Azon vagyok, hogy idejűjenek, ha véllek szólhatok, bővebben írhatok rullok.

Az pestis Györgyfalvához már közel van. Írtam Fiam *Uramnak*, erőt vevén magamon, ha jön hozzánk. Megvállik, mit válaszol.

Laci futkos, mint egy csinált báb, járna. Pesta hömpölyög, mint dacus. A kicsiny igen kövér, frissecske is.² Klára szereti, talán jobban is, mint a többbit.

Sarkadra is leküldtem volt szallona-keresésre Szabó Sándorhoz, hogy maga is mesterkedjék, de csak nincs. Teljeségel szallona nélkül vagyunk. Vagy 10 ószalona van, igen jók, azzal amit érünk. A többi jobbára mintha nem volna.

Sok dolgokot már csak *Kegyelmedre* halasztottam. Ki búcsúzik, ki panaszkodik, zűr-zavar gaz nép. Az arianus is viszatért, vásárlot szénát, kit a nyakába vetettem. Félek nagy csonkulástul a tavaszi veteménybe, mert szalmán hízot ökör szántásával roszul biztatnak. Heverték ugyan, de erőtlen a szalmátul.

Az gelényesi 44 ökör is rám szorul, úgy az Klaráé Szántóruul. Csak lenne jó idő, de igen egyelges Martius is, mint Aprilisnak szokása. Az víz árad s apad, a halászatnak roszt ideje, mert az eső is gyakran éri.

Az csanálosi pater az faluban is, való, hogy korcsmál, csak el ne rejtse a *Kegyelmed* Bécsbül írt levelét, melynek continentíáját nem tudom. Előkéretem az udvarbíróval, nem hiszem, hogy kezébe ne jutot volna.

Az barátok commissariussa, aki új provincialis confirmatiójára jöt, szerencse, ha Kaplyonba is el nem jó visitatióra, mint rendi is hozza. Akarnám, ha *Kegyelmed* jelenlétébe érnék meg, mert ez a visszaagot öregember, éppen félek, eluntat véllek. Sok szovai vannak, mellyel *Kegyelmedet* terhelni nem kívánom. *Isten* tudja, mit csinál, hogy a kertje meg nem lehet. Abban nem ültethet fákot, s egyebet, nem is akar vetni semmit. Már csak Frater Miklós csinál, ha mit csinál. Akarom, hogy ot nem vagyok, talán ollyat találnék szólni, magam is megbánám. Ő, úgy látom, nem kap rajtam. Nekem se ír, se izen, semmi dolgát velem nem közli, beszél, ami az eszére jű. Kivált, amikor feljeb félignél.³

Az békességel adig biztata *Kegyelmed*, Szívem, az muska dolga nem szintén jót mutat.⁴

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Kállóba új postamester jöt, mely igen emberséges embernek látszik. Jó magyar⁵ is, azon panaszol, hogy *Kegyelmed* egynek-másnak recommendálja. *Kegyelmed* azért, Szívem, csak neki ezután már egy néhány levelet írt, szörnyen ajánlja magát.

Az estve későn érkezék Gyulai *Uram* *Kegyelmednek* szólló levele. Minthogy szükséges dolgokba jár, ím, elküldöttem. Bár *Kegyelmed* kezébe ment volna egyenesen. Az Pál Úrfi dolgáról pedig magának.

1 ismeri 2 Károlyi Klára és Haller Gábor 1719-ben született, Júlia nevű gyermekéről van szó 3 többet iszik a kelleténél 4 XII. Károly svéd király halála után (1718. december) ui. arra lehetett számítani, hogy a hosszú északi háború véget ér. A békét azonban csak 1721. szeptember 10-én kötötték meg Nystadtban, amely Svédország számára a nagyhatalmi állás elvesztését, Oroszország számára annak megnyerését jelentette. 5 vsz. jól tud magyarul (véltetően német postamesterről van szó)

491.

Olcsva, 1719. március 11–12.

(MNL OL P 398. No. 37 255.)

Olcsva, 11. Martii 1719.

Édes Szívem!

Nem kevés nyughatatlansággal vagyok, tudván *Kegyelmed* nyavolyájának kezdetit, ha nagyobb mértékbe talált rájűni. Annyival inkább, hogy elébi postán semmi levelét nem vettem, hanem Turcsányiét 27. költet. Ő sem emlékezik *Kegyelmed*ről legkissebbet is. Én csak ara magyarázom, hogy rosszbul van *Kegyelmed*, s azt várja, hogy jobbat írhasson.

Szuhányi mint járt Szakmárra, maga bővön informálja *Kegyelmedet*. Ha edig haladt, csak jobban szeretem az bécsi választ megvárni. Ha in natura resolváltatik az helyet, árát el nem veszjtük, mint már magok is 5 forintjával megígérték, ha úgy kel lenni. De hiszem, szerencse, ha megint a vármegye nyakába nem vetnék benne, sőt, nagyobb rosztat is az assignatio mellet. Mind nekem, s mind a városnak megírta az commissarius, amint *Kegyelmednek* fel is küldöt-

tem vala levele párját, hogy ha érkezvén a generalis repartitio, vagy hozzáadni, vagy elvenni benne, ha kel, fenhagyatik.

Az tavaszvetés rajtunk, Szakmári s az udvarbíró visszavennék. Ahova egyik tavaszbúzáat mond vetni, a másik árpát akar. Ha késő nem volna, amint megírtam, hogy tudósítson *Kegyelmed*, Szívem, mit, menyit s hova vessenek. Bár tudósítana *Kegyelmed*.

Gróf Kohári öcsémuram¹ ma mene el töllem.

²Édes Szívem, leveletem tegnap megírván, azalat vártam az postát, de nem az postáról, hanem Baktáról veszem *Kegyelmed* 27. *Martii* és második s 4-dik *Februarii* költ leveleit. Megvallom, elég nyughatatlansággal vártam, mivel Turcsányi 27. *Martii* költ levele egyenesen még akkor eljöt, s *Kegyelmed*ről semmit sem emlékeztvén, elhitettem magammal, hogy *Kegyelmed*nek oly nyavolyája van, maga nem írhat, s más által is, így hirtelen, nem akarja, megtudjam. Azért, Szívem, ha csak lehet, kövesse útját hazafelé. Ha az házirovosság nem használ, Lőcsére is el kel menni. *Isten* azért rendelt eszközöket, hogy a szükségbe ahoz nyúljunk.

Volna materiám az írásra, de *Kegyelmed*et nem kívánom azzal is terhelni, úgysis betegeskedik. S ahoz is bízván, hogy *Isten* *Kegyelmed*et lehozza. Csak éppen az tavaszvetésről, ha parancsolatja érkezhetet volna, hogy intentiója szerint eshetet volna, az nem ártot volna.

Isten *kegyelméből* az vetések szépek, idő jó jár it, hó sem volt csak mi is, nemhogy olykor, mikor *Kegyelmed* írja, de az egész télen Károlyba mit sem tartot. Semmi sem drágódik *Isten* *kegyelméből*. Bor 10 máriás helybe, az jóvának öreg cseberi Kaszonba 10 s 12 forint, tengeri s árpa 7 máriás, búza 12 máriás. Tiszántúl pedig el sem adhatni. Salánkon is, hanem ha vesztegetnék csak.

Az vargákkal való dologba semmi hiba sem eset. Már az commissariustul is újab levél érkezék tegnap, amelyben mind Szuhányinak írja, s az vargáknak is tudtára adta, hogy az generalis repartitio³ leérkezésével már bizonyos, hogy ugyancsak in natura kel a lovakra adni a portiót, vagy illendő árat. Most ment oda Andrási mai napon, abban nem lesz fogyatkozás. *Kegyelmed* intentiója szerint folyt edig is, csak a levélből nem anyira veszi mindenkor az ember. Az hadi tisztelnél aláb nem lesz a *Kegyelmed* portiója is.

Noha tudom, nem is prestálnak, de már in natura nem is kén mind, mert tavasz lesz. Megírték volt már 5 forintot, ha ugyancsak in natura kel adni. Én pedig attul féltem, ha az vármegyére adnak benne, mert máris agonizálnak. Sok elszökvén, hova tenni sem tudják.

Kerekes az Bereg vármegyei nemessi közrendet is fellázasztván, öszvecsoportoztak, úgy hallom, és adózni nem akartak. Az vármegye duplicálta az adajukat, már instálnak. Mire mehetnek, megvállik. Úgy eskette öszve a nemességet it, hogy ha csak 2 ökre lesz is valakinek, egyiket odaadja, s 100 ökre tölt-

sék az ajándékot. Másikint erőssen szedik az taxát rajtok, mert szépszerint semmit sem adnak.

Szintén most érkezik Palatinus Urunk levele, ím, párba elküldöttem, hogy netalán elmellőzze *Kegyelmedet*.

Az egészség nagyob, noha az idő rövid, de csak le kén júni, ha *Isten* jobban adná. Jó dispositiót tevén itten, *Kegyelmed* felmehetne, kivált Patak s Komjátra nézve. Ha it lehet folytatni, s ha pedig orvosláshoz kel fogni, úgy is continuálhatná az ember. Kivált a klastrom és barátokra nézve, felette szükséges volna *Kegyelmed* jövele.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek*, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

1 Koháry András József 2 tehát a levélírást március 12-én folytatta Károlyné 3 javítva *regulamentumxól*

492.

Olcsva, 1719. március 15.

(MNL OL P 398. No. 37 256.)

Olcsva, 15. *Martii* 1719.

Édes Szívem!

Kegyelmed 8. *Martii* írot levelét, noha kedvesen, de szomorúan vettem, mert csak vádolt a szívem, hogy semmi külső orvosságok nem használnak. Ha hoszasabban tart, s annyival inkább, ha útnak indul *Kegyelmed*, nem öregbedik-e meg nyavolyája? Én csak félek rajta. Adjon *Isten* örvendetesebet értenem, s leginkább látnom job egészségbe, szívesen kívánom.

Én mégis ezen levelemet elbocsátom *Kegyelmed* látogatására. Vagy nyavaly[á]ji, kitül *Isten* őrizzen, meggátolták volna útját, vagy az b[á]rtoriak terminussa,¹ hogy igen közel van, az itvaló dolgokkal *Kegyelmedet* nem terhelem. Tudván, hogy ha jobban van, ezen levelem ot nem éri, s ha roszul van, vélle nem alkalmatlankodom. Hanem, Szívem, írhatom, hogy szántnak-vetnek Károlyba. Igen-igen szép üdő jár itt, amikor ot térdig való hó eset, it alig, vagy el sem lepte a földet. Az való, ha nagy tél let volna, elég kár eshetet volna a marhákba s disznókba. De így, *Istennek* hála, a rosz teelés miá talán semmi sem, hanem nyavolya miá, ha mi híjja van.

Az mint megírtam, csak elhiszem, onét felyül jüvén intimatiója az commissariusnak. Eljöt a levele, hogy az equilis portiót in natura fizessék, s actu ab-

ban munkálódik András. Még tudósítását nem vehettem. Széna már csak egy holnapra kel, ők elmulatván kötelességeket, s a helyen pínzen vettünk, méltán kívánhatni az árát.

Károly körül ugyan szűk a széna, de egyebüt elég van, senkinek sem kel.

Várdába elküldtem marhavásárlásra. Nem hiszem, vehessenek, mert felette drága a fiatal marha, a másfélét ugyan nem próbáltam még. Horog írja, hogy a Jasztróbszki 4 ökrét eladhatná 120 forinton, ha való. De hírem nélkül kiszakasztván a mienk közzül, most keresi Horog az egyiket it, s Salánkon tudakozza. Szerencse, ha azt a cimborát kárával nem fogja tapasztalni Jasztróbszki Uram.

Ezel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz szeretettel való hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Mi, *Istennek* hála, mind tűrhető egészségbe vagyunk, Édesem.

1 vsz. a nyírbátori katolikus templom és kolostor újraépítésével és a minoriták idetelepítésével kapcsolatos ügyekről van szó

493.

Olcsva, 1719. március 26. reggel 9 óra

(MNL OL P 398. No. 37 257.)

Olcsva, 26. *Martii* 1719. 9 óra tájba reggel

Édesem!

Ezen órán érkezék Oberster Uram ő *kegyelme*, *Kegyelmed* udvarlására szándékozván. Nem vagyok bizonyos, oda elmegy-e, vagy nem, mert éppen most érkezet.

Szakmár várossa választát ő *kegyelme* által küldötték, ím, ezért elküldöttem, Édesem. Az ugyan hazugság levelekbe, mert nem *Februarii*, hanem *Januarii* küldetet az assignatio, s Nagybányának sem volt emlékezeti is. Már *Kegyelmed* rendelésén álljon, Szívem, én pedig maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Erős Uram mit ír, Édesem, megláthatja *Kegyelmed*. Semmit azon dologba nem tudok, emlékezetbe sem volt előttem. Elhittem, Farkas industriája talán.

494.

Nagykároly, 1719. november 8.

(MNL OL P 398. No. 37 260.)

Károly, 8. *Novembris*, 1719.

Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*!

Andrási eljár *Kegyelmed* parancsolatiba, s fogja is tudósítani mindenekről. Most feledékenységbe ne menjen a Klára két pár nusztyának megvétele. *Ferusnak* is kén süvegre, boron talán lehet venni. Az vászonrul se feledkezék Nagy Gábor *Uram*, közel a keresztúri vásár is, valami három pár vastag téli strimflit vegyen ő *kegyelme* a paterek számára. Akármi közönséges jó leszen. Vajat, nem tudom, hozathatni-é Bátorkeszibül, igen szükséges volna. Jobban szeretném, mint a vásári vajat, máskint most lenne ideje azt is venni ottan.

Ezzel *Isten* oltalmába ajánlom *Kegyelmedet*, maradván *Kegyelmednek* igaz hites társa
Barkóczy *Krisztina* m.p.

Mondtam vala Nagy Gábor *Uramnak*, hogy ha lehet, az lőcsei aranyívest elküldje hozzám, ha ot leszen. De most arul letettem, csak hadd maradjon abba.

495.

Nagykároly, 1719. december 23.

(MNL OL P 398. No. 37 258.)

[Külső címzés:] Az én kedves *Uramnak*, Tekéntetes, *Nagyságos* Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel íram.

[Külső feljegyzés:] Az mi levelek jöttek, elküldöttem. A Boronkaié eltévedt, semmi sem volt egyéb, csak igen politice köszönti az ünnepeket.

Károly, 23. *Decembris*, 1719.¹

Istentül minden jókat kívánok *Kegyelmednek*, Édesem!

Én Olcsváruul idejöttem, az himlő csakugyan uralkodig[!], igen súlyoson pedig, az ki meglábolja is.² Az kis Mohos is meghimlőzöt, míg odajártam. Nem kevésbé félttem az gyermekeket. Már míg az inep el nem múlik, nem mehetek

315

el, noha magam is valóban rosszul vagyok az melyemre. Nagy mértékben való szorulásra fojtogat az bal oldalamon, s szívemet szorongatja. Továb mit ad *Isten*, maga titkában vagyon.

Az Nemes Vármegyén végzet dolgokrul, úgy az pestisrül, Szuhányi fogja *Kegyelmedet* informálni. Úgy látom, ezt az rüt népet meg nem zabolázhatni az társalkodásrul,³ ha csak más módját nem keressik.

Kegyelmed levelével megérkezett Veres András. Az debreceni ember csak azt agálja, hogy ő egészen megalkudt Oláh Andrással, s tovább semmit sem akar cselekedni. De én sem az mézet úgy oda nem adom, sem az borát anyiban el nem vehetni, minthogy szállítani is kelene. Mihent annyi utacska lenne, inkább az magunkét szállítanám, ha mind pénzes szekérel is. De talán az heverő lovakon is lehet úgy fálkat,⁴ sőt, hogy szállíthassanak. Az béresökrökön Andrási nem biztat, máris gyengülnek az ökrök csak az fahordásal is. Gondolom, it is el fog kelni.

Egyebekre leszen gondom, ha joban leszek, az miről parancsol *Kegyelmed*.

Az leányom mentéjéhez négy réf kötéssel töb kívántatik, mert igen bűvön szabta Szabó András az alját.

Az mikor le fog *Kegyelmed* júni, az rubintos kelyhemet ot ne hagyja.

Ezzel *Isten* oltalmában ajánlom *Kegyelmedet*, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

P. S. Az mint *Kegyelmed* megmondota, úgy löt, hogy Kolosvárt újoban újul az pestis.

Nagy Gábor mégis 20 átalagot kér, nem volt mind jó az is, az kit Szakmárul hoztak. Most aban munkálódunk, hogy újoban csináltathatnánk.

Az supellátot elvitte Munkácsi, s mind azt véltem, hogy meg fogja tudni *Kegyelmed* s elküldi. Ha alkalmatosság adatik, küldje le *Kegyelmed*.

En magam is beszéllek Pápaival, hogy resolválja magát, mert mást keresünk. Igenis kész, sőt köszöni, hogy azzal is böcsületi adódik, valamit parancsolunk. Csak azon kérne, ha lehet, a taxapíntz it ha más percipiálná, mert amiá romlot meg azelőt is, hogy rajtok meg nem vehette. S azon is instálot, hogy az órá bízot dolgokba ő híven eljár, csakhogy egy is, más is ne bestelenítse, mert öreglegény lévén, fél attul.

1 a levél, az aláírás kivételével, Károlyi Klára kézírása 2 értsd: az is súlyos beteg, aki kilábal belőle, aki túléli 3 a tilalom ellenére is káromkodnak 4 vsz. fákát

496.
Nagykároly, 1719. december 30.

(MNL OL P 398. No. 37 259.)

Károly, 30. *Decembris*, 1719.

Édesem!

Noha mégis csak imígy-amúgy vagyok, de az a nagy melyszorítás tágított rajtam. Azolta az házbul sem mertem kimenni, Kaplyonba sem voltam magam. Máskínt szép gyülekezet volt, s az breviárjom-mondáshoz is hozzáfogtak a chorusba azon nap.

Nem kevés búval várom végít az ünnepnek, hogy mehetnék Olcsvára, mert úgy neki eredet a himlőzés, hogy karácsony első napján a Borbély János leánkája holt meg, s másnap három gyermek halot volt. Máskínt is igen erős üdő lévén, felettéb sok fa kívántatik.

Az város borait nem vetethetem be. Egyikért azért, hogy tavaly job keleti lévén a korcsmának, mégsem költ el töb egész esztendő által, mindenfélét öszveszámlálván, 1437 kis csebernél. Most pedig csak it jelen is találtatott 1539 cseber. Hát a Tiszán túl való úgy fordul, it kel elkelni anak is. Másik pedig az, hogy savanyúk lévén, nagyon tartóztatná a korcsmát, s az üdő eltelik pedig. Harmadik az, hogy 12 máriáson, s legaláb a rosztát is 10zen adnák, mi lenne két poltúrán a lucruma. Ha erővel elveszük, lamentálódnak. Azért ide behordatom, s tartsa it, amikor menyit akarok venni, illendő áron elveszem. Van az városon 66 hordó bor, nagy és kicsin, legalábis lehet 3 vagy 4 száz cseber, medig kelne az el? Vidéki borok is vannak benne, akit beszédtek. Még edig két poltúránál feljeb nem ment a korcsmákon a bor sohol.

Az sóárulást most hagyom rendbe, de mikor Salánkra jártunk, igen sokat szállítottak ide s Csanálosra. Vetéseket elvégezvén, most nagy bősége van.

Pál Úrfi lévén nállam, azt beszélle, hogy szabadon járnak passus nélkül is Máramorosbul. Azt vélte, hogy talán meg is szűnt, mert eléb nagyob tilalma volt. Írtam a viceispánnak, sürgetvén, hogy írja meg oda, ahova illik. Az mi vármegyénkbeliek vakmerőségéről, elhiszem, Szuhányi Uram bővön informálta *Kegyelmedet*. Amint meg is mondtam volt, csak effectuáltatnék az büntetés, jól-esnék most az erős üdőben nekik.

Ha még ot érné a vajhozó szekeret ezen levelem, s nagy terhe nem lenne, valamely közönséges ruha van ot egy ladába, vendégágyakra való fejtér ócska fejtér-ladában, jó volna leküldeni. Az leányom számára pedig egy ágymelegítőt, ot

háromnak kellene lenni. Bátorkeszibe ketőt bizonyosan tudok, hogy ot maradt, a harmadik a kötözésbe-é vagy hol veszet el, ha ot nincsen, nem tudom.

Egy gömbölyeg fedelű kis ládácskába, kit a régi asztalos csinált volt, vagon egy arany s ezüstel fejr fátyolra varot főkötő. Ha nem restellik kikeresni, s lehoznák, Jasztrabszkinének szántam volna.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

P. S. Mit ír Görgeiné, megláthatja *Kegyelmed*, Szívem. Nekem is ír, elküldök érte, ha nem érdemes is rája.

Valamely alávaló matracokra, ha szert tehetne *Kegyelmed*, jó volna, kivált a sok jövő-járó barátok számára. Az új kelyh consecrált-e, *Kegyelmed* tudósítson. Szentelt víznek való edényeket és aspersoriumokat is vetessen *Kegyelmed*.

A Bibliát is kellene még, Olcsvára mikor megyünk, s az concordantia is, szerencse, ha a tatár-futáskor¹ el nem veszet a csanálosi paternél, amint mondja *Pater Mihály Uram*.

Ha az sáfár le találna júni, s marháját hajtának le, jó volna bár csak 2 bijalt lehajtani. Most egyszer vágyok a bijaltejre. Ha csak ki nem szedi *Kegyelmed* ezen levelembül, amikrül írok, ez csak zűrzavar, egyszer egyet jutatván eszembe, s mászor mást.

Csaláné it van, ha *Kegyelmed* az Méltóságos Püspökel szembe lehet, had parancsoljon szegínynek dolgáról.

Kalmár Demeter instantiájára, ha *Kegyelmed*, Szívem, választ ad, szükséges, alig tudtam el rulla az executiót most.

1 az 1717. évi tatárjáráskor

497.

Olcsva, 1720. január 6.

(MNL OL P 398. No. 37 261.)

Olcsva, 6. Januarii, 1720.

Édesem!

Kegyelmed kétrendbeli levelét, már Bátorkeszibül költet, szeretettel vettem, szintén ide való utazásomba. Való dolog, volna okom az írásra, de sok bajom miá nem érkezem. A Pestám is roszul kezdet lenni, a Gábrisnak is most harmadik

dajkáját próbálom. Maga is változó egészségel van, szegényke. Elég alkalmatlanul vagyok. Az palota kemencéjét tegnap szedetem le, dűlőfélben lévén. Az éjel az égéstül *Isten* csodálatosan őrze. Az fűtőajtó, kit csak tegnap csináltaték, a sok füstöt nem szenvedhetvén, az éjel porrá ége, ajtófélivel¹ együt, mégis az deszkába nem akada a tűz. Magam megnézvén, úgy látom, hogy az kemencének a belső fűtője egészen kiromlot, úgy, hogy egy ember hóna aljáig való magasságyira csak romlás lévén, a melege, lángja, amint akart, úgy jöt ki a tűznek. Nem is vala meleg csak a magunk háza is egyszer is, miolta it vagyok, de okát nem tudtam. Azért éget meg az ajtó is, most vesződöm, bajlódom vélek.

Csak jó lesz úgy, *Kegyelmed* halasza felmenetelit, míg jó módjával való végeszakadását nem remélheti, mint ot költsön hiába.

Molnár, nekem is úgy tetszik, jó volna, amenyibe ösmerhetni. Szintén attul félek én, amit *Kegyelmed* ír az más nemzettül.

Eperjes városa nekem is ír, de mintha *Kegyelmed* kívánsága szerint való contractust nem is látta volna, a magokét küldik újobban párba, kirül *Kegyelmeddel* beszéltek, s közlötték vala máskint a pínzt, de amarul semmit sem válaszolnak. Azért haladni kel tovább is, úgy látom. Korponairul mind az eperjesieknek igen helyesen van az válasz.

Az pestisrül mégis nem tűrhetem, hogy ne írjak. Pál Úrfi azt mondja, hogy semmi passust nem kérnek most a máramorosiaktul, szabadon járnak. Jóllehet Győri írja, megszűnt Máramorosba az pestis, s nem is abba, hanem vérbe haltak, de Klobosiczki *Uram* azt írja, Tarcsán a maga jobbágyán van a pestis. Ezek, mint fejetlen lábok, az közönséges jót, nagyob részint a szomszéd vármegyék is, csak resten munkálódják.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Az himlő itt is van, Vitkába pedig nagy mértékbe.

Az fűtőkemencék az én házaimba is job volna úgy, amint most csinálták az *Kegyelmedében*. De az igen bizontalan, valaha lakom-é benne. Továbbra haladhat, ha *Kegyelmednek* úgy fog tetszeni.

Az újforma sézáknak, elhiszem, az ára is újforma, de csak legyen nyugodalmas.

Nem volna bolondság, ha onnét lehetne bort küldeni a poroszlai korcsmára. Csaláné it van, mondja, hogy az egrü újbornak elég rosz keleti van, 7-8 forinton, de úgy sem kél, 7 pínzre kezdette Ott János Poroszlón.

1 értsd: az ajtófélfával

498.
Olcsva, 1720. január 10.

(MNL OL P 398. No. 37 262.)

Olcsva, 10. Januarii, 1720.

Édesem!

Kegyelmed leveleit az útbul, és Bátorkeszibül kettőt, szeretettel vettem, melyekre még semmi oly válasz nem kívántatik, hanem az idevaló dolgokrul akarom tudósítani. Fiam *Uram* Baktára akarja lakását venni, mivel Kolosvárrul megírta a *Pater Rector*, lelkeismereti szerint jóvállja ideki maradását, mert a pestis valóba grassál. Itt valóba erős üdők járnak, de havunk igen szűkön van. Az Somos erdő vágni innét nem küldhetünk, mert *Kegyelmed* parancsolati szerint valóba volna it mit dolgozni, aminthogy mindenekbe igyekezik, s magam is sürgetem. Most minden erejével az égerfavágáson van szályfának, s az órha-jó-csináláson. Még többet kérnek 70 forintnál a háromtul, semmit pínzen kívül elvenni nem akarnak. De hiszem, valamint s valahogy az csak meglesz.

Az korcsmák imit-amot 3 poltúrán kezdetek folyni. Én úgy hattam, hogy 3 poltúrán egy korcsma folyjon, s kettő 2 poltúrán, mert az szegínyét, ha drágán árulják, az üdő vesz vélle, a falukon pedig csak két poltúrán. It is úgy akarok cselekedni, ha az aljassa elkel, azután feljeb kezdhetni, mert a virágos boroktul félek.

Gelényesbül hozattam volt, de a legalábvaló is kár 3 poltúrán. A majorságbor igen finom, már a salánkit próbálom. Noha a musainál feljeb tartja Győri, de nehezen hiszem. Ha a salánkiak is jók lesznek, én nem hurcoltatom Poroszlóra, mert a jónak, úgy látom, van becsi mindenüt, ot pedig az egri bor bú, s nem is drága. Nem volna ugyan hasznosab a bátorkeszibül odaszálítatni tavaszal egy darabig hajón, s azután pénzért is? Úgy hiszem, hasznosab lenne, mint a másét árulni.

Van bajom a károlyi város borai miá, csak azért is be kel már hordani a várba. Épen új dolognak tartják, Margitát, Micskét s a többit hozván például.

A zabbal abrakolni nem érik meg, hozzányúljanak-é az árpához? Csak már is talán hatodik száz köből kél eleitül fogva számlálván, azt mondja András. Mindöszve eszi 150 lú a szénát, *Kegyelmed* parancsoljon iránta.

Nem kétlem, Édesem, kedvetlenségére fog esni a szép ember levele, melyet velem is közlöt, noha szóval nem bátorkodot említeni, hanem izenet által. S amint mondja, azelőt is írt, s csak a választ várja, előtte való szerencsését nem akarván elmúlatni. Váradon akadot valami Berlók nemzetség.¹ Nagyon menti

magát, ha szóval való beszédből ok nem adatot volna, nem is merte volna csak elméjére is venni, s most is úgy, ha azzal haragot venne magára, kész elmúlatni. *Kegyelmed* ithon létébe semmiképen nem engedte az más fél megemlíteni. Az pedig küszködik a szeretet s böcsület között, rettenetes tusakodása van, mint-hogy jól érti s tudja, miben ál. S elhiszem, ha erőssen tiltatik, el is múlatja, nekem úgy tetszik, noha rulla nem bátorkodot még csak egyet is szólni. Én nem tudom, mit kel véle tenni, aminthogy ha előmbe ke[rü]l is, se jóvallom, se nem tiltom, csak ment akarok tülle lenni. Egyiket a kissebségért nem cselekszem, s az másikat azért, hogy mi lesz a vége tovább való életének, *Isten* tudja. S ebben már, úgy látom, megnyugodt, hogy üdvösséges életet talál, a másba pedig lelki veszedelmet gondol. Elégé sajnállom, de én régen félek ettül. *Kegyelmed*, Szívem, írjon valamit, mit cselekedjem köztök.²

Géresi János a maga dolgát alázatosan recommendáltatja általam.

Az pestisről Székely József *Kegyelmednek* írot levelét most olvasom, az hajdúk ruháját, látom, sűrgeti. Ugyanazon őrzésre rendelt hajdúk, olyak, mint az többi, széltibe járnak be Nagybányára innya. Az *Isten* őroz, más, nem hiszem, úgy szorgoskodják benne, amint kellene.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az Győri és Szabó János számadását Károlyba létembe ki nem kerestem, most kéretem, s nem leli András. Én ugyan újoban írok, de ha *Kegyelmed* jobban ráigazíthatná, ha meg nem találtatnék idején, akartam írni rulla. Farkassal sem mire sem mehetek, Böszörményi azt írja, kivált a ménes és marha számadásába csak azon zűrzavar, mint azelőt. Én ugyan most megfenyítettem. A stucaturással végezni akartam, amint edig dolgozot, ezután is kész azon fizetésre. Egész öltöző köntöst kíván, kalpaggal, mindenével edgyüt azon felyül.

¹ úgy tűnik, hogy Perényi Éva mellett egy másik jelöltje is volt Szuhányinak ² a későbbi levelek alapján Perényi Éva és Szuhányi Márton („szép ember”) kapcsolatáról, házassági tervéről van szó

499.

Olcsva, 1720. január 17.

(MNL OL P 398. No. 37 263., 37 497.)

[Feljegyzés a lapszélén:] Az könyvecskét most készítvén kézhez, ím, elküldöttem.

321

Olcsva, 17. Januarii, 1720.

Édes Szívem!

Kegyelmed 6. Januarii írot levelét is, a többekkel edgyüt szeretettel vettem. Már csak helybül is 4 levelét vettem *Kegyelmednek*, de egyikbe sem emlékezik, hogy levelemet vette volna, én is írtam már egynéhányat.

Az Ferus övének való selyemről azért nem írtam, hogy én idehaza akartam volna megveretni. Én most csak viselőt készítenék talán, vagy ha *Kegyelmednek* tetszik, csak legyen ezüs[t] hozá, az karmazsinszínbül ünneplőt is lehet, noha nem mind jóféle volt az ot való karmazsinszín selyem. Én úgy tudom, nem is sok a jóféle, csak aki a *Kegyelmed* ezüstös övébül maradt volt. Megpróbálhatni egy kis borba vagy ecetbe mártani, megmutatja, melyik jó, s ha lehozzák, elkészíthetni. Ha pedig *Kegyelmed* később[?] lenne, akkor ot veressen, s akár készen sinórt vegyen.

Az Klára kötéséhez, ha Bécsben nem köttethet *Kegyelmed*, Bártfára ne küldje, mert nem is olyan aranybul s ezüstbül való, se nem olyan munka, mint a bártfai. Kassai vagy eperjesi árosok meghozzák, ha nállok nem volna is. Noha Várdába épen ollyat vet Krucsainé Aszonyom, s hogy kevés volt, megint hozatot hozzá.

Sámuel elvette-é a *Kegyelmed* tecin festet övét, vagy nem, örömet tudnám. Máskint egy jó karmazsinszín öve is van *Kegyelmednek*, ócska, kit Lőrinc is kért, s *Kegyelmed* kárnak mondta¹ neki, s az is jó volna.

Az Pestának való övet nem azért mondtam, hogy narancsszínen fessék, hogy ara vágytam volna, hanem magamnak mondta a festő, hogy a tecint semmi festék úgy meg nem fogja, mint a narancsszín. Akármi legyen, csak volna megfestve, hajszín vagy egész setét szín ne legyen.

Zsófit én azért hozattam volna le, hogy oda nem szándékozom, s hasznát vehetném talán itten. Ha pestis lesz is, se neki, se nekem nem szükség előtte szaladni. Az ifjak, akik életrevalók, azok menjenek.

Korda most a gazdám, elég fogatkozás van, úgy látom, ahol a gazda nem forog. Szegíny Ács Lőrincnek van akarátja, de esze nincs elég hozzá, mindeneiket most rendbe vetetek véle.

Mi az oka, Szívem, hogy a szamosszegi Lónyai Kriska jószágát meg nem vette *Kegyelmed*? Sok jó jobbágy az, amint mondják. Most egyszer idejöt, ha megegyezhetném, csak megvenném, noha a felföldi dolgokról várnék már bizonyost örömet.

Úgy tetszik, megírtam vala, hogy az eperjesiek az interes megvételébe jó securitast tesznek, mert magokra, maradékokra felveszik, hogy megvehessük költséggel, fáradsággal együt. Hanem a capitalist, ha meg akarnók venni, ak-

kor utalnák a város jószágára. S minthogy mi nem szándékozunk azt felvenni, Ötvös Uram jóvállja, hogy kiadhatom, ezen kívül is nálok akarván [hagy]ni mindenkor a capitalist. De én *Kegyelmed* tetszésére váraozom, s őket is ara váraoztatom.

Az egybekelendő személyek, úgy veszem észre, *Kegyelmed* engedelmet óhajtva várnák. Kivált az egyik fél, aki fél, hogy két szék közt földön marad, ha valaki elveszi az előtte valót, míg ere váraozik. De a dáma nem sietne, csak lehetne böcsületesen, s *Kegyelmed* engedelmebül. Oly reménség is biztatja, hogy sok módjait feltalálja *Kegyelmed*, ha gratiáját akarja nyújtani, oly karba helyhez-tetni, hogy tisztességesen megeshetik, de *Kegyelmed* contentussa nélkül semmi-képen nem. Jól elő tudja számlálni idejét, s jövendő lehető boldogtalan sorsát, s edig való nagy szerencsétlenségit. Már a gyönyörűségre nem is vágy, csak lelki nyugodalomra, elmúlván az üdők.²

Elég hátramaradás, hogy *Szent-Iványi Urammal* *Kegyelmed* dolgait nem közölhette, az éradonyi vámhoz bízhatni-é bátorságon?

Károlyba s mindenüt a bor vontatva kél. Minden módon mesterkedjék *Kegyelmed*, Édesem, hamar, hogy olyan korcsmát árendálhatna a Tiszán túl való boroknak. Igen szükséges volna, kár ócsón vesztegetni, mert igen jók. Az éget bor s pályinka, csak elhiszem, rajtunk marad, ha ara sem kél. Az *bátorkeszi* borokot vallyon, ha pín[z]ért szállítanak Poroszlóra, s amíg lehetne, vízen, káros volna-é?³

⁴Az gelényesi és salánki számadásokat suhon nem leli András az hoszú papirossak között. Tudósítson *Kegyelmed* rúla. Az ostyasütő kis vasat is, úgy tudom, nem viték fel, *Bátorkesziben* az lakatosnak volt megigazítása parancsolva, de tagadja, hogy nála nincsen.

1 azaz alkalmatlannak találta feldolgozni 2 itt is Perényi Éváról és Szuhányiról van szó 3 a levél befejezetlen 4 talán idetartozik ez a hely és dátum nélküli, Károlyi Klára által írt néhány sor (37 497. sz. lap), mivel az Andrassy által eredménytelenül keresett számadásokra az előző levélben utalt Károlyiné

500.
Olcsva, 1720. január 20.

(MNL OL P 398. No. 37 264.)

Olcsva, 20. Januarii, 1720.

Édes Szívem!

Munkácsi békével megérkezék. Megnéztem a sézát, de még benne nem ültem. Gelényesbe akarok fordulni, s megpróbálom. De az hámok igen cifrák, ha mégis cifráb maradt volna ot, amint *Kegyelmed* írja. Egyebeket is meghoztak, köszönöm, Édesem, *Kegyelmed* gondoskodását s jóakaróját szeretettel.

Valóba roszul rakták a ládát, az lámpásokot s tormareszelőket úgy rakták össze, rágta a posztót, s ha Bénybe meg nem nézte volna Munkácsi, mind odalet volna, azt mondja. Azután a duhnába¹ takarta, s az duhnát rontotta össze. Ítélje meg *Kegyelmed*, Szívem, az okoságot! Mégsem rakta jól el, már látván, hogy ront, s nem tudot azoknak helyt keresni. Mégis kiszabta belőlle, noha rövidebben tölt a lyukak miá. Ugyancsak sok s nagy lyukak voltak rajta, csakhogy két csoportba volt, nem szélyel.

Az levelekre, Édesem, nem igen van válaszolni való, az egy pestis dolga, ki is mostan híreltetik, hogy derekason szűnik. Győri is azt írja, Máramorosba is megszűnt, be is ment az átkozot Szigetre a sóért. Másként minden passus nélkül, széltibe járnak Ugocsába, nem is kérdezik. Eperjes, Kassa táján is csak nem kérdeznék passust, mondja Korda.

Az himlő csak uralkodik Károlyba, it is, de nem igen nagy mértékbe. Vitkába erőssen. Ha az leányom nehezes nem volna az gyermekekkel, csak felküldeném most is, de az út bomlik, s ha csak a szükség nem kényszerít, nem szerencsélthetem.

Az Atilla titulussa nem resolválja magát, én sem kényszeríttem egy szóval is, mihaszna. Éppen tiszta haszontalanság az Ürmös minden dolga, azal mutatja magát.

Az mentére való kötésnek nincs más módja, ha Bécsbe meg nem kötik, csak lehozza *Kegyelmed*. Materia pedig, csak pínzér lesz is, tiszta fejér jó lesz, csak a fejérsége legyen olyan forma, mert ha igen világos fejér lesz, látós² leszen. Megírtam volt, hogy az kötéshez egy réffel töb legyen, mint a jedzésbe feltettem volt, mert bővebben szabta az alját az szabó.

Az Garamnál való molnárrul semmit sem ír *Kegyelmed*, valóba volna szükség a salánki malomnak. Lévén nállam salánkiak, azt mondják, még azelőt-

ti mód szerint van. A molnárra ráparancsolt Pogány György Uram is, de csak a borsovai malomba állot.

Egy bányába sincsen kű, elég fogyatkozás, az út már bomlik. It volt a ciperes,³ csak nem akadtak jó kűszálra.

Dicsíri a salánki nyáját, most is leölhetnének benne. Az it való malacok, a szokás szerint, valóba slejtesek, talán még felveszik magokat, mert szem előtt esznek. Kordával vettem rendbe minden dolgokat, nyavalyás Naményival igazán csak vesződöm. Az kár, hogy míg kemény idő volt, a vetésen nem jártatták, mint mások, igen használt volna. Már erőssen lágyul az idő.

Van bajunk az őrhajóval. Esküsznek menyre-földre mind az pínzes munkások, sohol nem talál^{nak} olyan felette öreg fát, amint kén. Nem csak a Bagon, akit feljártak, de az egész Tisza mellet való erdőkön is, mert a Szeged tájéki emberek mindenüt elvették egynéhány esztendőkbe. Sőt, hogy nem kaphattak, épen Veresmarton vettek utoljára. Hanem it az apáti erdőn vág^{tak}, s azt munkálódják. De a legnagyobb sem mehet nagyobra 7 ölnél, s a tövénél mintegy nyakig ér a vastagsága, azt munkálódják már. Korda jovallásából az Gombáson akarok csináltatni a Szamos parton. Hogyha ez jó nem lenne, avagy az job lenne, egyiket eladhatnók. Megvállik, mi válaszom lesz, Székely Józsefnek írtam.

Az méz mindenüt ócsó, én mindenüt megtudakoztattam. Ha különben nem, 7 forinton is eladatom.

Az székeken a címert nem tudják szűni, kivált, hogy sokbul ál, s igen kicsinyen esnék, nem mernek hozzáfogni. Nem is látták, mikínt formások.

Van dolgom a sok instánssal. Az károlyiakéval szükséges *Kegyelmedet* terhelnem, kiknek engedi el, mert ez sokra megyen. Meghattam, akikken mászor nem vettek soha, most se vegyék, de akiknek engedelem kel, *Kegyelmedtül* várok. Azért, hogy engem megcsalnak, *Kegyelmed* pedig ösmervén ököt, kik érdemesek. Mert amely mesterember szüntelen dolgozik, ítéletem szerint méltó, hogy máskínt ne taxáltassék.

Fiam Uram farsangolni indult Gyarmat felé Jánkra, Szakmárra, onnat Endrédre lakadalomba. Klára Jánkról elvállik Királyháza felé az egész nénjeivel *Szent Pál* napjára.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Isten kegyelmébül most a gyermekek egészségesek, magam is türhetőképen vagyok, *Kegyelmedrül* örvendetest kívánván hallanom, Szívem.

Az fűalját⁴ ezután teli gyűjhetni fosztot taluval,⁵ azért küldtem nem lesz késő, de az derékaljnak, meg dikóra, vagy más burítékkal valami könnyű, s ne legyen drága.

Az hajót most Korda megmérte, lesz egyik 7 öl egy arasz híján, de felette vastag, a kezével sem éri fel. A másik a fejéig ér vastagsága. Egy harmadikot nem találtak az tört⁶ helyen, aki legszeb volt. Jó lesz-é, tudósítson *Kegyelmed*, csak dolgoznak afelől adig is.

1 dunyhába 2 átlátszó 3 talán a „Zipser” rontott változata, és egy szepességi szász szakemberre utal 4 a fej alá valót, azaz a párnát 5 itt: forgáccsal, fahánccsal 6 azon a helyen, ahol a fa kitört

501.

Olcsva, 1720. január 22.

(MNL OL P 398. No. 37 265.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. *Bátorkeszi*.

Olcsva, 22. Januarii, 1720.

Édesem!

Szintén indulófélben vagyok Gelényes felé, holot nem sokat akarok mulatni. Még a Tiszán jégjáró van, de máskint igen lágy idő van és sáros út. Ha az jég felbomlik, talán oly hamar nem is írhatnék. Ezen alkalmatossággal akartam *Kegyelmedet*, Édesem, levelem által meglátogatnom, kívánván, találja írásom jó egészségbe. Mi is mind jól vagyunk *Isten kegyelmébül*, noha az leányom Gyarmat táján van most.

Az pestis, hogy mindenüt nagyon szűnik, hírlelik, s írják is. Erdélybe is, úgy mondják. Most jöt levele Fiam Uramnak is, amint értem, de Károlyba van a levél, s maga is ara megyen. Megvállik, mit írnak, úgy hiszem, bemegyen, ha biztatják.

Van dolga *Andrásinak* a sok veszekedők közt igazgatni a pört. Gödény Kovács Jánost majd megölte, Oláh András Nagy *Andrással* nagyon öszvevesztek, s a faluval is. Ide is rám jöttek mindnyájan. Bő a bor, s az okozza egyik.¹

Nincs nagyob baj, hogy malomkülhöz[!] nem igen bízhatni. Jó kőszálra nem találtak, sok kén pedig.

Ajánlván *Isten* oltalmába *Kegyelmedet*, Szívem, maradok igaz hites társa
Barkóczi Kristina m.p.

Sztojka Uram 20 pár császármadarat küldöt, de az útba elveszet egy pár. *Andrási* 10 pár fácánt szerzet volt már, tovább már nem várhatni, mert böjtre lenne.

326

Meghattam, sietve vigyék, csak az igen lány üdőbe öszve ne veszne. A jáge-
rekkel valóba kevésre mehetek. A vént Salánkra küldtem volt, most Mára-
morosba van, de egyet sem láttam lövésébe. Egy vagy két hétre biztat Győri,
akor megeheti.

1 egyrészt

502.
Gelénes, 1720. január 23.

(MNL OL P 398. No. 37 266.)

[Külső címzés:] Az én kedves *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Ke-
gyelmének* szeretettel íram. *Bátorkeszi*.

Gelénes, 23. Januárii, 1720.

Édes Szívem!

Én ideérkeztem, valóba sárosodik az út. Valahogy mehetek ki innet, az eső
esik most is. Az disznóságot rosszul találtam, mert az esős üdőbe az fiadzóknak
enni nem adván, mind megvetettek, sőt az magdisznók is veszedelembe forog-
nak, ha hideg eső s fergeteg éri. Az ártányok jók ugyan, az süldők meglehető-
sők. Teljességel semmi ennivalójok nem lévén, most akarok Károlyba küldeni
tengeriért. De az szaporasága odavan, őszig nem is várhatni.

Győri mindeneiket jól mond lenni, ha érkezik András, megláttatom. Az
disznók, hogy jól vannak, Taraczközi is bizonyítja.

Édes Szívem, minthogy pestis nélkül is eljár az halál, egy kis írást akarok
tenni. Hogy az *Kegyelmed* rendelésével egyezzen, kérem tudósítson ezekről.

Az Édesanyám idejében elköltöt pínzt micsoda jószágra tette vala, mert az
keresménynek felét, úgy tudom, az leányom részérül Olcsvára és Musajra, s azon
kívül a révre, s ot körül való pínzen vet jószágra, de amaz soha eszembe nem jut.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

503.
Gelénes, 1720. január 26.

(MNL OL P 398. No. 37 267.)

Gelényes, 26. Januarii, 1720.

Édes Szívem!

Bátorkeszibül 25. Januarii írot levelébül egészségbe való lételét örömmel értem, kívánván tovább is hasonlót hallanom. Én is, Édesem, mostan egészségbe vagyok. Az leányoméék mint vigadoznak Királyházán, még nem tudom. Másikint bánom már, mert az út felolvadván, az hó elveszet, s az éjel megfagyot s darabosodot, féltém a Klárámot.

Megvallom, soha mire vélni nem tudom, hogy leveleimet ennyi ideig nem veszi *Kegyelmed*. Kivált, akit az ünnepekbe írtam, felette késet, én pedig a *Kegyelmedét* untalan veszem kedvesen.

Ferus dolgát az mi illeti, minthogy egészségesnek ír[ja], talán nem leszen veszedelmes tavaszig halasztani, ugyanakkor volna az orvoslásnak ideje, ha a szükség hozná. Az máriacelli utat pedig felette jóvallom, s valami ezüstbül csinált jellel vagy képpel bepresentálni. Holot *Kegyelmed* maga is elmenne, annál szívesebben örülnék rajta, ugyanis a calvariái út helyében azon intentióra, gondolom, egyet tenne, s őtet is egyúttal beajánlhatnók. Az magam menetelirül, Édesem, egyebet nem írhatok, hanem elgondolván, júni-menni többet tenne 200 mértföldnél, éppen nem ítélem elégségesnek magamot. Annyival inkább, Ötvös Miklósné beszélvén, minemű köves út, úgylahogy maga is mint elroncsolódot, még enni sem kellett, noha erős dolgokba nevedet ő egész ifjúságában. Csak baj lenne velem, s nem is devotizálhatnék úgyis. Csak keveseb nép közt is elveszti az ember a maga ájtatosságát. Ha pedig nem egyvégbe mennék, hanem *Bátorkeszibe* nyugodnám, az leányom is nyavolyás, csak vesztébe maradna, ha za sem kerülnék betegülésére.¹ Ki is vagy Aprilisnak a végén, vagy Majusnak elein, reménlem, megleszen. Talán az *Úristen* sem kívánja.² It, valami lehet, mindent igyekezem azalat *Isten* segítségébül elkövetni, ha megtudhatom az indulásnak idejét. Calvariára is, már ha mennék valaha, csak nem járhatnám meg a processiót, úgy hiszem, azt is másra kel bíznom.

Turcsányi házassága régen foly a cseléd közt, hogy Sárkányra házasodot.³

Az szomszédtság köszöntését nagy kedvesen vevén, igen köszönöm, hogy jó emlékezetekben fen tartanak ő *kegyelmek*. Szívesen jelen lennék, ha lehetne, ő *kegyelmek* kívánt örömek napjokon, úgyis váttam⁴ az Aszony vigasztalásán jelen lenni özvegyi állapotjába.⁵

Az halászatot eleitül fogva ugyan folytattam Szamosközt kevés haszonnal, it Bereg vármegyébe meglehetősen volt, most Ócsva körül halásznak. Az Tisza jege nem bír, s el sem akar menni. Adig vissza nem mehetek, ha áradni találna, tudom, odalenne.

Az disznók vidulnak a jó üdön, de már a malacok oda. Győri, úgy veszem észre, jól bánik velle, ha ugyan megbánja is a malomvám. De malacokat kíván nevelni, s *Kegyelmednek* kedvét tölteni, már nem is ellenzem, had legyen. Andrási is dicsekedik Olcsván, félek, csak úgy van, mint it, noha nem tudom, ha megvetették-é?

Az salánki borok oly édesek, csak egyet sem lelmi savanyút. Úgy mondják, iszák, vesztegetik, hogy nincs ára. Meghattam, hét forinton hordaját, amint edig, ha egyet-kettőt vettek, úgy járt, vegye el, és vagy 40[-et] foglaljon el, s az majorságnak az aljossával s dézmával. Ha az Tisza megtisztul, aláérkezvén a Tiszán, a sora készíttet szályakon szállítani, s korcsmákon folytatni, menjen nekik a pínz.

Édesem, az hegyi pincébe sok borokot rakatot *Kegyelmed*, károlyit, keveseb is elég volna *Kegyelmed* italára. Úgyis kely helyre nem érvén,⁶ talán nem volna szükség tartani. Én a musaiakat szállítanám helyébe *Kegyelmed* engedelmébül, had lennének jó pincébe, s az salánkit az ócsvaiba. Elvárván *Kegyelmed* tudósítását, Szívem.

Az császármadarával Győri most küld ide 32[-t], de edig elvitték, úgy hiszem. Az előbbenyit elküldheti-é Andrási, megválík, én odaküldtem. Az vén jáger zab közzé rakta átalagba s megfürdalta. Azt mondja, Bécsig is elvihetni úgy.

Ezzek után én tovább is maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az károlyiaknak akartam kedvezni, minthogy az borokot el nem adhatják. Én sem győzöm a vecturázást. 8 máriáson öreg csebrit, ha Olcsvára hozták volna, bevettem volna, holot 9 máriáson jókot kaphatni. Két poltúrán folytatni akartam, de rá nem álnak, én rólla nem tehetek. Azért Tiszán innet való borokkal tartom, azon lesznek. It a tájon sok helyeken most is két poltúrán árulják az finum borokot. Azzal is ijesztnek, hogy nyárra megváltozik az édessége. Most valóba kedves lesz, azért magamét is csak árultatom, nem csak a foglaltat. Az postamester ot kereset Olcsván, nem tudom, szegődöt-é *Kegyelmed* most velle, vagy discretiót kel adni.

1 szülése idejére 2 ti. a Károlyiné zarándoklatát Mariazellbe 3 A mende-monda téves volt, mert Károlyi 1720. január 15-én, feleségéhez írt leveléből tudjuk, hogy ő a sárkányi Huszár Pál kisebbik lányát Andrássy számára nézte ki. Három nappal későbbi leveléből az is kiderül, hogy Turcsányi Csery Imre lányát jegyezte el. 4 vágytam 5 Turcsányi özvegy anyjáról van szó 6 az-az: kehely, amely nem érkezett meg a ~szentelésre

504.

Gelénes, 1720. január 29.

(MNL OL P 398. No. 37 268.)

Gelényes, 29. Januarii, 1720.

Édesem!

Ezen holnapnak 18. napján írot *Kegyelmed* levelét, Édesem, tegnapi napon veszem. Pedig, hogy leveleimbe jutot már *Kegyelmed* kezéhez, megvallom, szívesen akartam volna, ha a szomszédink örömnepjén jelen lehettem volna. Így is köszöntetem ő *kegyelmeket* és *Istentül* minden áldást kívánok. Turcsányi házasságát is kedvesen értem, csak *Isten* áldaná meg jóval, bizony, szívesen kívánnám. Úgy vehetnők mi is hasznát, mert ha rosra találna, kitül *Isten* ója, se nekünk, se magának, csak elkedvetlenednék.

Az borok dolgáru, talán Jasztrabszki is lejú, elrendelhetjük, de azt az igen slejt borokot csak nem árulhatni 3 poltúrán. Inkáb hátráb hagyom, talán kökényvirágon job lesz, s az bor is drágódik, kivált, ha az szőlő roszul mutatja magát, kit *Isten* tartóztasson. Adig másfélét árulhatni. Az falun éppen nincs sikere, mert a jót is 2 poltúrán árulják. Az sót még edig csak régi áron adták Újlakon.

Az Braclajus-forma levélnek¹ az én levelem lesz az kulcsa, akit írtam, amikor megtudtam. Abban bízot, amint látom, hogy lehetetlen, edig észre ne vettük volna. Én megmondtam, igenis vettük a rendetlenséget, s valóba is bántuk, de azon cselet elménkre nem vehettük, sőt én meg is izentem volt, arul megtudhatta volna. Eleget bánja, hogy eléb nem kért engedelmet, hogy ha nem lehet, eset volna által maga dolgán másut, de nem engedte a más fél. Most már szívszakadva várták a választ. Az hadra vágyás is emiá volt, a más fél rendesebnek tartván úgy, kirül két levelet is írván, tudom, megérti *Kegyelmed* abbul. Én elégé búsulok rajta, hogy eféle alkalmatlanságnak alig van vége köztünk.²

Embereim Varanóra még odavannak, csak jöhessen az *Aszony*, aszerint fogadom, mint *Kegyelmed* vérét.³

Az kelyhnek consecratióját eléb is Szuhányitul kérdeztem, de semmit sem tud rulla.

Az hegyalji curia ha elmarad is, nem tudom, a szőlőknek vége vagyón-é, s az ára hogy, s mikor menyit kel letenni, azt nem írta *Kegyelmed*.

Az eperjesi dolognak haladása azért káros, hogy az interes múlik, de ha ugyan lejú Jasztrabszki, örömet megvárnám, kivált, ha nem késik.

Hartyánkának már dolgát, úgy hiszem, Nagy Gábor nem is járja, mivel nem akarták, s mi sem sürgettük, azért, hogy az apácáké. Másként, én is elhiszem,

hogy jó volna, de ha a szőlő meglesz, elég az most, s ahoz az más intentio, kinek job fundust csinálni, mint jószágra hadni.

Az portiókot, úgy hallom, most csak regulamentum szerint fizetik, az Splíni Uramét is. Ezzel sem hiszem, másként menjenek.

Az svajcer majoros, ha vaját gyűjteni júne, s fizetéséhez képest eshetnék, káros nem volna. It majornét nem kaphatni, jó volna. De ha sajtot csinál, az csak rajtunk veszne. Lássá *Kegyelmed*, amint jobbnak ítéli a bornyára nézve, kezébe bocsátaná-é *Kegyelmed*?

Teljességel sohol semminek ára nincs, a méz it a tájon köbli 5 máriás. Én meghattam, ha hét forinton lehet, csak adják oda a mienket.

Mai napon akartam általmenni, s régen megírtam Olcsvára, adig csinálja Lőrinc a pompás keresztelőt. Által nem vágatta, s mind nekem bajos, s a jövő-járóért is káros. Ma talán általvágják, *Isten* segítségével megyek reggel, inet is elküldvén oda.

Ezzek után maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 reagálás férje 1720. január 18-án kelt levelére, amelyben Károlyi Sándor Szuhányi – személyes terveivel kapcsolatos – rejtélyes információit „Brachius históriájá”-hoz hasonlítja (vsz. Adolphus Brachelius történetíróról van szó) 2 utalás a Perényi Éva és Szuhányi Márton között kialakult vonzalomra 3 Görgeynét

505.

Olcsva, 1720. február 1.

(MNL OL P 398. No. 37 269.)

Olcsva, 1. *Februarii*, 1720.

Édes Szívem!

Isten kegyelmébül hazaérkeztem, noha bajos, sáros úton. Görgeinét it találtam, elége öszerontotta testében. Amint beszél, nem is hasonlíthatni életeket parasztemberhez, cigány, s anak is a rosza, ha úgy lakik feleségével. De nekem mégsem tetszik, hogy anyira idegenkednék tülle,¹ amely szörnyű állapotja volt. Csakhogy félt, megöli, azért kellett eljűni, aki sokszor meg volt ígírve, nem volt othon szerencsére mégis.

Az leányom mégis odavan, már búsulok is rajta, mert az éjel nagyon megfagyván az út, döcögős.

Fiam *Uramat* ma várom Baktáru. Örül, azt írja, még oly jó híre nem jött Erdélyből, mint most. Reménlem azért, hogy bemegeyen, mihent mehet. Úgy van köztünk, úgy látom, mint a szegbe vetet nyúl, maga humorához valókot minthogy nem talál. Más rövidsége semmi sincs.

Magam egészségéről írhatom, a mellyemnek szorulása tágítot vala egy ideig rajtam, most megint roszabul vagyok reá. A sok locs-pocs, nedves üdő okozza-é, nem tudom.

Édesem, egy kisedd missalét és úti oltárt [küldjön le], ha lehetne, mivel felette nagyok, akik vannak. Az kissebbeket a barátok cserélgették el nagyobbért. Úgy hallom, a szállósiek is.

Jasztrabszki *Uramat*, ha levelem ot érné, bárcsak 3 vagy nagy 4 lábos kristályt hozhatna. Ha valaki jű hozzám, mibül innya sem lesz. 4[-et] hattak it, s azt is elrontogatták. Erős *Uramtul* hozattam kölcsön, Gyulai *Uramat* várván a szomszédtságba, de Nádaskán telepedet meg. Másot sohol nem kaphatni, lesz divatja a hutának, ha jól elkészül.

Az pestisről még se jót, se roszat nem hallottam általjövetelemtül fogva. Nehezen szoknak az írásra a mi felekezetink, hogy gyakorolják.

Az mely két átalag vajat hoztak, egyiknek híjja volt, az ugyan jó. De a másik igen rosz, némelylek azt mondják, jól ki nem főzte, s meg is kellett volna sózni kevésbé. Aminthogy próbára vereshagymával megfőztek egy fazékkal, igen sokat apadot. Úgy kifőzve, cseléd számára jó leszen, tajtékjába ment sok. Turcsányi gazdánk vagy megrivasza a majornét, vagy a régít fogadja meg, az igen jól gyűjtötte. Ha bűvön volna a helyen, bizony most kén hozni, mert a böjtön is, nem hiszem, hogy megérjük az egyikel, a jóval.

Az mely Oberster nállunk volt feleségestül, Csiszár házánál lévén szálláson, sok asztali ruháját s egyebét is loptak el. Egy selyem keszkenő elő is került, kit, Csiszár úgy mond, az udvaron találtak. Én eleget parancsoltam, míg *Kegyelmednek* hírével nem lesz, mesterkedjenek kikeresésébe. De úgy látom, az esketés is hiába, abba elég csalárdság lehet. Parancsoljon *Kegyelmed*, Szívem! Én nagy kissebségnek tartom oly helyen, ha azt sem tudjuk kikerestetni, holot egy regementbe is ki lehetne. Ebbül bátorságot vevén, ezután szabadabban lopnak.

Pater Kolosvári mit írjon, elküldöttem. Én ugyan magamtul is válaszoltam volna, de *Kegyelmed* előtt kíván szószóllónak. Megírtam én sok költségünköt, annak tulajdonítsák, hogy fel nem vállalhatjuk segítségét, pedig ígértem. Tudom, *Kegyelmedtül* is még várja a váloszt.

Az képíró mint viseli magát Károlyba, semmit nem ír Andrásí.

Nyavolyás Görgeiné mutatja, mit ír. Bizony méltó mesterkedni elválasztásában, ha szintén vissza akarná is csalni, mert mind lelki, testi veszedelmébe fogrog talán. Le sem írhatná az ember az ő felettéb való gaz voltát. Nem is hiszem, hogy ördög ne avatkozot volna hozzá, a felettéb való részegség miá. Egyszer

agyonlövi részegségébe. Az ura, úgy hiszem, a szepesi diecesisbe való, maga jószági az egri, mellyik előtt kel forgatni?² Közeleb volna Eger, ha lehetne.

Levelemet végezni akarván, veszem újjab levelét, Édesem, *Kegyelmednek*, 22. *Januarii* költet. Látom, hogy az pínzt csak kisajtolják a jesuiták ő *kegyelmek*, ahol gondolják. Ferust sem hagyják szárazon.

Antalíknét akarom, hogy beállot, kivált, hogy már illendő a fizetése, s ha töb majort állít is *Kegyelmed*, csak hasznos legyen, igen jó lesz. Turcsányi tudhatja, ha hasznos lesz, s elkél az gyűjtemény. Az majorházba fog iparkodni Ács Lőrinc.

Most veszem Vesztendorfer levelét, mindenüt szűnik a pestis, *Isten* jóvoltából Erdélybe is. Csak *Martius*ba ne nyúljon, adja *Isten*.

Fiam *Uram* is érkezik Baktárról, melegágyat csináltatot. *Szentpálról* levelet nem vet ugyan, de írják Kolosvárrul, hogy még ottan nem volt, úgy hallották.

Az császárné nyomorúsága,³ bizonyos, oka lehet az dolgok vontatásának.

Az postamester sürgeti az discretiót. 1000 egynéhány levelet számlál, s azon kívül a recommendáltottakat. Sokat sem kívánnék adni, s keveset sem, kirül ezelőt is írtam.

Maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

1 azaz: Károlyinének úgy tűnik, hogy a hozzámenekült Görgeyné a bántalmazások ellenére sem idegenkedik a férjétől 2 értsd: hol kell megindítani a válópert? 3 Eleonóra anyacsászárnét 1720. január 1-jén gutaütés érte, 19-én meg is halt.

506.

Olcsva, 1720. február 5.

(MNL OL P 398. No. 37 270.)

Olcsva, 5. *Februarii*, 1720.

Édesem!

Kegyelmed 26. *Januarii* írot levelét szeretettel vettem. Az farsangi lakadalmaskodáshoz¹ szerencsétlen lévén magam, örömmel értem, Ferus Fiam hogy ráérkezet egészségbe. Fiam *Uram* is az farsangnak egy részét már elvégezvén, az végít it, s Baktán kívánja eltölteni, frissen van egészségébe, *Isten* jóvoltából. Az leányom is ma Baktára menvén ő *kegyelmével* együt egészségbe.

Az pestis, *Isten* *kegyelmébül*, erőssen szűnik Erdélybe is, kivált, ahol jól megadóztak. Úgy írja Pater Mosonyi *Uram*, hogy 3. *Februarii* az passusok fel is sza-

badulnak az *Felséges Bellicum* akarattjából, ki ha úgy lesz, jó jel. Vesztendorfer s az *Nemes vármegye* tisztei is írják, hogy mindenüt megszűnt, jobbára az mi vármegyénkbe is, *Isten kegyelmébül*. Fiam *Uram* most oly felettéb nem sürgeti az bemenetelit.

Az tél ezekben az napokban az elébinél károsabban mutatja magát. Éjelnappal hó esik két naptul fogva az sárra, s azonnal olvadván az földön s az héjazatokon, ma pedig fagyni kezdet. Ha erőssen fogja, a kövér búzáknak csak meg ne ártson, csupa olvadás lévén alól.

Az korcsmák folynak. Mohos keze alól osztódot ki Januariusba 40 hordó bor, nemes szőlő mind jobbára, az 3 poltúrás erdődi dézma kilenc hordón kívül. It körül is alkalmasint kél, hanem a vecturának távoztatásáért, és hogy jószágunkba menjen a pénz, csakugyan salánki foglalt borokot akarok szályakon ideszálítatni korcsmára, aki is folyvást kél 3 poltúrán. De az érmelyéki újobban 2 poltúrára szállot, csebri 7 s 8 máriáson készpízenen válogatva. Mivel igen virágoznak, félnek tülle. Az mi károlyi boraink is igen virágoznak a hegyi pincébe, az várba korántsem úgy, talán, hogy most melegséget tart vagy mitül. Meghattam, rostélyos ajtót is csináljanak rajta, mikor melyik szükség, azzal zárják.

Az salánkiak észrevevén, hogy borokot akarok foglaltatni, így most megtiltották, 1 forintnak alatta senki köblit borának ne adja. Ugyan gonosz a parasztember. Beregszászba, Musajba 8 forinton folyvást vehetni a bort, két poltúrán árulják Jándon, s töb helyeken is Bereg vármegyében az beregszászi bort.

Az megholt császárnét *Isten nyugosza*, az élőnek² fiú magzatjáért méltán foly a 40 napi imádság. De hogy *Kegyelmed* írása szerint *Februariusban* vagy *Martiusba* várattatik, az újság előttünk, az novellák is halgatván arul, s egyéb folyó corespondentiák sem írtak rulla. Talán *Kegyelmed* nem oly értelemmel írta, mint értjük, hogy már terhbe volna, s szüléshez közel. Ha úgy van, *Isten* adja szerencsésen.

Mind Rutkai s stukatúrás contentáltatot ruházattal, csak nem győztek várni, míg pénz gyűlt, s posztót, béllést hozhattak, mert Szakmári nem hagyott. S már igyét sem veti,³ hogy írásba küldje, hova osztotta, amint meghattam. S Jasztrobszki *Uramnak* is írtam, hogy sürgesse tülle, úgy az Rosnyóruul hozot süvegeket, mert it mind újonnan kellett ruházni a cselédet, s venni, nem lévén senkinek megadva jobbára.

Salánki s az töbi számadásokra rátalált Andrásí sok keresése után, it van. Farkas az marhákrul való számadásába edig semmire sem mehetet. A Kláráé elfogyot, s tudom, a mienk sem szaporodot, de neki, nyavolyásnak, majd semmi sincs. Soha gazab állapot, mint a marhák gondviselésébe s számadásába, amint már Böszörményi *Uram* observálja. Ő jár már oda, mert ot az ő gazoskodása után ki győzne várakozni?

Az Braclejus historiájára való válasz szerzet szomorúságot, közölvén velem a *Kegyelmed* levelét, akit már eléb meg is olvastam volt,⁴ az író fél. Igazán sokfé-

le az ész, hogy észre nem veszi, vagy nem veheti, nem lévén kedve hozzá, hogy egész válasza van. Mégis reménséget vészen magának az írásnak némely résziből, én ugyan alkalmasint elméjére adtam. Megvallom, Édesem, még csak beszélni sem kívántam volna azon dologrul, nagyon viszatetsző dolog lévén előttem, de az egyik félnek magában való szörnyű gyötrődését nem lehetet szánozkodás nélkül szemlélnem, látván, mint hányja a hab a böcsületét, jól tudván, mit teszen. Ugyancsak szükséges dolgokba szolgált sokszor, kivált betegség idején, magam s a gyermekek körül. Azért csak kérdésbe tettem, mi akarhatja van, és mire resolválja magát. S a sok körüljáró beszédek közt csak alig vehetni észre imit-amot ejtet szovaibul, és hogy az kedve hajolni láttatik az instanshoz. Mindazáltal se ígíret, se kötelezés nincs. Átkokkal erősíti, sőt, nincs is nála resolválva, hanem az extrematas, mikor ember minden reménségből jobbra kifogy, kénszeríti valamire. Noha nem szerencsének, hanem nagy kissebségnek nevezi azt a dolgot, s meggondolván egyfelől a kissebséget s másfelől a szegénységet, halálnál irtózóbnak tartja, s máskint elméjére sem veszi. Hanem ha *Kegyelmed* consensussa, ily állapotját meggondolván, járulni találna az iránt, hogy lelki csendességbe, ha szintén fogyatkozással is, tölthetné életének utolsó részét, alig reménlhetvén már ezután olyat, akit szerencsének nevezhetni. Ha pedig alacsony állapot követi, csak az a szerencséje leszen is, hogy lelki nyugalmat nyerhet, legyen az inkább, aki ösmeretes. Azt ily világoson nem mondja ugyan, de az jű ki belőlle. Úgy veszem észre, elbomolható lehet, mert azért is, hogy akármely állapotjába csak *Kegyelmed* segítségét remélheti, s az is úgy lehetne meg, máskint nem, ha *Kegyelmed* gratiájába maradnának. Akibe azért reménl, hogy akármely idegenyhez is szokot irgalmassággal viseltetik, s ő is azt várna. Ha ellenére lesz pedig, tudja, csak tisztességes subsistentiáját sem reménlhetné. Ilyen terminusokkal él. Az familiátul sem tanácsot, sem segítséget nem kér, sem várhat, mert ha a tatár rabságban való véreken nem könyörülnek,⁵ ki bízhatnék hozzájuk.

Hogy az előtte való szomszédaságos szerencsét félreteszi, elégé átkozódik, nem egyéb az oka, akit *Kegyelmed*nek mondtam volt, amikor munkálódtak, hogy azon szívet háborító dolog, kit elébbi társa jelentet volt, elirtóztatta tülle. Netalán soha lelke nyugalma nem lenne, akármi kis okbul is háborúságot venne. Már elméjére vevén, s tudva, mégis örökösön kötelezné magát, lelki háborúságának maga lenne oka, ez a mentség. Én eleget tudakoztam, magam semmi olyat ugyan nem értettem azon személyrül. Máskint magam sem jóvallottam volna, de talán már túl is leszünk azon, mert úgy értem fülhegyel, Dersófi *Uram* leányát sürgeti Kállóba, aki quartélyoz.⁶

Ennek, Édesem, job orvosságát nem gondolhatnám, mintha valami alkalmatosság mutatná magát, akihez bízni lehetne. Az ot levő szomszédunk aszony⁷ nagyon munkálódta az hadiállapotot viselő személyt, aki ugyan a szomszédbul

mene hadba, kit *Kegyelmed*, Édesem, nem hit eleitül fogva, de az aszony igen biztatta a személyt. Tudakozná *Kegyelmed*, lehetne-é még odabízni vagy másvalakihez. Noha én csak úgy gondolom, etül való elszakadás akármi úton-módon essék is meg, de felette keserves lészen, akármit beszéljen. Nagy átkokkal mondja ugyan, már böcsületes élet lehetne, annyira irtózik már a házassági élettül, készeb volna a halált választani, mint azt akarni, jó szerencsével is.

A só éppen nem kel, mert őszel, míg Salánkra jártunk, mindenféle eleget hordtak. Máskínt Újlaknál most is csak azon áron adják.

Az mézet el hattam adni. Késpínzen 7 forinton vennék, hitelbe nyolcon s hitelbe hadtam inkább. Ha Jasztróbszki *Uram* le nem találna júni, tudósítson *Kegyelmed*. Az eperjesi pínzt magok is siettetik, s az interesse is apad. Hacsak magunk neve alatt való contractusra is, azután is cedálhatják, ha bizonyos lesz, hova valóknak neveztessek a szerzetes collegium.

Az postamester levelét, ki egy, ki máskínt magyarázza. Ím, odaküldöm, Szívem, tudósítson *Kegyelmed*, megnyit adjak, mert úgy hallom, volt már Károlyba, s elhiszem, akkor is adatot neki. Én is 12 köből vetni való búzát adattam volt, s jövendőre job lesz velle megegyezni.

Ezzel Isten oltalmába ajánlván *Kegyelmedet*, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 utalás Gyulay Ferenc özv. Nedeczky-nével kötött házasságára és Baranyai Imre lakodalmára, amelyeken a Bátorkezesiben tartózkodó Károlyi résztvett 2 III. Károly feleségének, braunschweig-wolfenbütteli Erzsébet Krisztinának 3 ügyet sem vet rá 4 Károlyi ui. tájékoztatásul megküldte Szuhányi hozzá intézett, nagy lelki tusáról tanúskodó levelét Barkóczy Krisztinának. Szuhányi rangon aluli volt Perényi Évához képest (csak 1716-ban szerzett nemességet), és gazdagnak sem számított, de az is tény, hogy a Perényi familia is számos, többek között anyagi, problémával küzdött. Károlyi Sándor valójában nem örült a dolgok ilyen alakulásának, de nyíltan se nem támogatta, se nem ellenezte a házasságot, a döntést unokahúgára és annak családjára bízta. 5 Perényi Zsófiáról van szó, aki tatár rabságba esett, és a család nem tudván kiváltani, Károlyi segítségével szabadult. 6 korábban ui. Kállay is pályázott Perényi Éva kezére, de a lány hezitálása miatt a Dessewffy lánya iránt kezdett érdeklődni 7 szomszédasszonyunk

507.

Olcsva, 1720. február 9.

(MNL OL P 398. No. 37 271.)

[Külső címzés más kézzel:] Monsieur, Monsieur le Comte de Károly, Conseiller et General Lieutenant Marechall du Camp de Sa Majeste Imperiale & Catholique pour *presentement*. Par Tokaj, Bude, Gran, Bátorkeszy.¹

Olcsva, 9. Februarii, 1720.

Édesem!

Ezen levelemmel akarván *Kegyelmedet* meglátogatni, kívánom, találja jó egészségbe. Edig, elhiszem, az lakadalmakon általestek. Itt nállunk csak az atyafiak farsangolnak. Serédiné Asszonyom is leérkezvén közinkbe, most az egész csoport Baktán van nagyobb résztint. Vasárnap Gyarmaton kellene lenni, s kedden it az atyafiságos companiának, ha az út engedné, de oly felettéb való hó esvén a nagy sárra felyül, szörnyű rosz út van. Kivált a mi erdőnkön, hogy senki most nem jár. *Isten* őrizheti az kövér vetéseket az kipárlástul, s talán a szőlőnek is árthat. Igen lágy sár az alja, nagyon kimenvén eléb a fagya a földnek.

Szentkeresztiné megunta az mi földünköt. Ha jövu az út, csak felindítom Poroszlorul, ha megváltoztathatnák. Az tavaszi kerti veteményre siet. Csak, Váctul fogva, félek a rút út miá, hogy mennek, kirül való *Kegyelmed* rendeletét is még adig vehetem. Bezzeg, ha a sáfár júne, jó volna öszvecserélni, akin az júne, ezt felvihetné.

Antalikké hogy beállot, akarom, bezzeg ha ő júne le, örömet érte hagynám Turcsányinak a svajcert, de elhiszem, ő rá nem venné magát. A mostani majorné bezzeg roszul gyűjtöt, az írósvajat is ki kel főzni. Avas, bár ne küldte volna le a sáfár kóstolatlan. Egy máriáson, úgy mondják, vehetni it is vajat, inkább ot azt eladván, jót vettem volna it helyébe.

Szályfáru, úgy mondják, *Kegyelmed* most Musajba és Salánkra nem parancsolt, talán feledékenységbül. En ugyan meghattam Taraczközinek, tudom, hogy kel.

Édes Szívem, minthogy Dombrádi nemcsak Királydarócon, de Kaplyonba is Dombrádi, mikor megintetet vala, az részeges, maszlagos dolgairul levelet is adot volt magáru. Úgy mondják, bevitték *Kegyelmedhez*. Ha Jasztrabszki tudná, hol van, kérem *Kegyelmedet*, tudósítson, mert volna most szükség reá. Talán zabolája tétetődhetnék vélle.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 Uramnak, Károlyi Gróf Úrnak, Ő legszentségesebb császári és királyi Felsége tanácsosának és altábornagyának. Tokajon, Budán, Esztergomon, Bátorkeszin át.

508.

Olcsva, 1720. február 17.

(MNL OL P 398. No. 37 272.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel írák.

Olcsva, 17. Februarii, 1720.

Édes Szívem!

Két rendbeli levelét, egyik 30. Januarii, másik 6. Februarii költet, egymás után szeretettel vettem, mellyekben noha nem igen van választételre szükséges, mindazáltal, hogy vehesse *Kegyelmed* is levelemet, ezen rövid írásomot bocsátom *Kegyelmed*hez, Édesem, kívánván, találja friss egészségbe.

Magam egészségérül Klára nem mindenkor tud, mivel hol farsangolt, s hol Baktán lakot. Írhatom azért, Édesem, hogy azzal nem dicsekedhetem, az éjcai al[v]atlanság és szívdobogás gyakorta nyomorgat, úgyhogy egy hétig is alig van egy jó écakám. Gyomrom s fejem fájását is csak annak tulajdonítom. Azt mindazáltal halálosnak nem gondolom, csak igen nyomorúságosnak. Hanem a mellyembe való szorulás s nehéz lélegzetvétel, tudom, veszedelmeseb, aki is gyakorta szorongat, vagyis ritkán tágít, s úgy reménlem, az szakasztja végét a világi nyomorúságoknak.

Kegyelmedék vigasságít értem, Szívem. It is elég része volt az leányomnak ezen a farsangon afélébe. Ugocsába is másfél hétig mulatván, s most az farsang végén Gyarmaton, s it is az ő kedvéért az attyafiai s más jóakaróink is alkalmas csoportal lévén, mulatták magokat.

Jasztrobszkit, értvén *Kegyelmed* levelébül, mikor indult meg, csudállom, hova let. S hát még kedden Károlyba ment, s ma szombat, s mégsem láttam legkisseb írását is, sem az *Kegyelmed* levelét el nem küldi. Nem tudom, micsoda politia van benne. Azért is, Szívem, semmirül nem válaszolhatok, hagyom ara, ha *Kegyelmed* bőveb tudósítását meglátom.

Ha az adósokon vehetnék pínzt, azon leszek, az Eperjesre adandón kívül, kitöltsem 3000 forintra. A kettő ugyan bizonyoson meglesz az *Kegyelmed* fizetésén és károlyi korcsmán kívül is. Abbul jut-é, nem tudom, a Glacinger adósságátul, mivel csak írják, hogy nem gyűl a korcsmajövedelem, mert kel sok szükségre. Már Jasztrobszkival rendbe vetetem, s ha *Kegyelmed* úgy parancsolja, s szükséges, ami múlható költség, hagyják el, s szedjük öszve. Cambiom¹ által odatehetni osztán, ahova kel.

Nem kétlem, Andrásit tudtára adta *Kegyelmednek*, hogy mindenféle deszka elfogyot. Fenyőörül hogy kén providiálni, Jasztrabszkival szembe lévén, akor, Édesem, jobban tudhatom *Kegyelmedet* tudósítani.

Hanem maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Pesta úgy megfrisedet Ugocsába, akárményi ember legyen asztalnál, bátran beszél s okoson pedig, elhúlne *Kegyelmed* bele. Igen kövér, a rusnya, miolta az vizeletin kitisztult az téglaszínű, sűrű materia, azolta, *Istennek* hála, egészséges.

1 cambium

509.

Olcsva, 1720. február 19.

(MNL OL P 398. No. 37 273.)

[Feljegyzés a lapszélén:] Egy fejérel, hajszínnel tarka nyári szoknyám vagyon ot egy tarka ládában, kibe a szőnyegek vannak. Le kel hozni az könyveimet is, s kötetlen könyvek is, akik vannak. Csak 20 maradjon ot, megírom mászor, ki kezébe kel adni, magának is írok.

Olcsva, 19. Februarii, 1720.

Édes Szívem!

Az mely nap írtam vala *Kegyelmednek* Jasztrabszkirol, aznap érkezet. De it oly szörnyű út van, a rettenetes fergeteg e napokba úgy befújta az utat, még járni sem lehet, beledül az lú. Melyre nézve az egyetmást Szalkán szánastul el kellett hagyni, s még kezemhez nem vehettem. Most Károlyba viszabocsátván, Csobajba hattam küldeni mind az eperjesi, s úgy Glacingernek való pínzt, *Szent Mátyás* napi vásárra, holmi böjti eleséget is egy bajal vegyenek Keresztúrba. Nem anyira magamért, mint Fiam Uramért s másokért. Elfelejtet Jasztrabszki is hozni magával afélét, s aszú vagy sós vizet is.

Fiam *Uram* hamvas szeredátul fogva csak betegeskedik. Szörnyen siet Baktára, a nyavolyája tartotta edig is itt.

Az bécsi dolgokrol való tudósítást értem, Édesem. Job is végire várni, mint haszontalan költeni eddig. Én azalat, ha kin mit vehetnék, azon leszek.

Rettenetes veszedelmes idő jár, egész marhaveszedelem, s az a baj, hogy nem szekerezhetni, s mindent Károlybul kén pedig szállítani ide s Gellényesbe a

disznóknak. Most jövén Károlybul szának, néhol csípeig is lement az marha a hófúvásba. Ma kezdet lágyulni, talán Űszögös *Szent Péter* elrontja.

Győri jól van, mert kezébe a malom, s egyéb is bőveben van, 100 malacot hagyot Andrási. S ő csak tartnék malacot, hogy *Kegyelmednek* kedvét leljék, ha dupla árába kerül is. De ez, s az gelényesi, azzal nem bajoskodik, mert mind megvetet.

Az eperjesi contractust, ha Károlyba fel nem találja, it sincsen. De csak tudná hol keresni, máskint anélkül is végezhetni vélek. Igenis Jasztrabszkival már el is készítettem Nagy Gábornak, s az városnak való írásokat.

Az Éva dolga nem kicsiny állapot, s azmint feltettem volt, Szívem, hozzá sem akartam szólni, de alig lehetne lelki sérelem nélkül. Nállam lévén *Pater Provincialis Uram* is, közlöttem vélle, mit csináljak, mivel oly szörnyű bánatos tusakodásba van, félő, valami nyavolyát szerez magának. Mert az való, a böcsületet s egyebet is úgy elméjére tud venni, mi sem jobban. Azért csak resolútióját kívántam, ne gyötörje magába magát, s csak azt resolválta, írás által haszontalan. *Isten* hazahozván *Kegyelmedet*, az ő okait *Kegyelmed* eleibe lehetővén terjeszteni, lássa akkor, mit resolvál *Kegyelmed*. Ha megértheti, mert pennára mind nem teheti, s akor atévő lesz. Mást éppen nem cselekszik, nemcsak azért, hogy *Kegyelmednek* nagy kedvetlenségével, ha mívelné, mind maga, s mind más fél mit csinálna. Amibe van gratia, azt elvesztvén, mint semmi volt, még úgy lehetne. De azon kívül is az lelke soha meg nem nyugodnék azt úgy megbántani, akit *Isten* szülei helyet rendelt.¹ Az szegénység s az kissebség valóba nagy dolog előtte. Az más félt pedig sürgeti Kereskényi János, ne késsék, aminthogy hányja is a hab, ha a várakozás miá két szék közt földön marad.² Valóba mondja, hogy nem lehet abban *Kegyelmednek* oly akaratját várni, kiben kedvére volna, mert az bizonyos, hogy semmi gyönyörúsége *Kegyelmednek* abba nem lehet. Hanem az okokra nézve, ha engedelmet ad úgy, hogy élhessen azután is a gratiával, elég volna az.

Én elhiszem, az csak megleszen, mert *Kegyelmed* azt erőszakkal meg nem gátolja, s nem is tanácsos már, mert ha az tisztességes elmúlt, emberi mód szerint mit remélhetni ezután? Annyival inkább, hogy annak elmúlatásából minden ember bizonyosnak tartja, emiá nem ment, s mindenüt csak úgy tartják, mintha már megvolna, s kérdezik a hazavitelt. Az már elterjedvén, kipróbálja, noha most tizedrészenyire sincs a conversáció, mint azelőt. Másik ok, hogy ebben egész lelki nyugodalmas életét képzi, ha elmúlatná, panasz s lélekfájdalom volna dolga egész életébe. Mert csak elképzem, igen nagy szerencse bajoson eshetik, hogy ezt elfelejtené. Csak azon gondolkozom, *Kegyelmed* távollétébe volna-é megléte böcsületesebben *Kegyelmed* részéről, vagy hazajövetelivel. Őneki ugyan így job volna, egész consensust ítélvén mások. Ez az *Isten* ítéleti, hogy hasonló nem adatot hozzá, mit tehetünk rulla.

Ott János helyén ugyancsak jórul kén gondolkodni, nem eben gubát cserélni.

Az gyémánt, ha semmirevaló, mit csinálunk véle, csak visszaadhatni Kereskényinek.

Sóss halat pínzen vet Jasztrabszki Poroszlón, vagyis Füreden.

Nyavolyás Prínyi Zsófi csak izenget ki, s azon reménkedik, Károlyi Sándornak adjanak hírt, az *Istenért*. Nagy baj, hogy jól nem tehetni véle, mert nincs pínz most a rabok szabadulására való.

Most semmi újságot nem írhatok, Édesem, hanem *Kegyelmedet Isten* oltalmába ajánlván, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az vaj nem lesz elég, ha még alkalmatosság adatik, mind olvasztot sincs it, kellene.

1 Károlyiné próbálja férjét rávenni, hogy adja áldását személyes jelenlétével is Perényi Éva és Szuhányi Márton tervezett házasságára, mert a lány szüleiként tiszteli őket, és nem szeretné elveszíteni jóindulatukat. 2 Kereskényi arra biztatja Szuhányit, hogy döntsön a két feleségjelölt között, ő azonban, noha Perényi Éva kezét szeretné elnyerni, Károlyi egyértelmű támogatása nélkül nem mer előállni szándékával.

510.

Olcsva, 1720. február 24.

(MNL OL P 398. No. 37 274.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Bátorkeszi.

[Külső feljegyzés:] Nádméz porozóm egy csep sincs. A szegény Aszonyé-félét le kel hozni, mászor is jó lesz, ne bontogatódjék az nagy credentia. Csaláné, lyánkája megbetegedvén, el nem mehete. Magam csak féltém az gyermekeket, ha himlő talál lenni, mert it s Vitkába is himlőznek. Magunk s gyermekek egészségesek, hanem a szívdobogás jár reám écakákon gyakran.

Olcsva, 24. *Februarii*, 1720.

Édesem!

Csábrágba indulásakor írot levelétül fogva nem vevén *Kegyelmed* levelét, akartam ezen levelemet *Kegyelmed* látogatására bocsátanom, kívánván örvendettest hallanom *Kegyelmed* felől, Édes Szívem.

It most semmi újság nincsen, a pestisről is újab bizonyos tudósításom nincsen, csak csendességbe vagyunk. Erdélybe, írják, hogy megszűnt.

Itt se Üszögös *Szent Péter*, se *Szent Mátyás* havat s jeget nem rontot, nagy állandóságba van kedvünk ellen is. Az vert úton jó az szánút, de az vetéseken Tiszán túl térdig a hó, az alja fagyatlan. *Isten* óhatja a búzáinkot, mivel igen kövérek.

Az halászaton csak a sok embert fárasztom dolog haladékaival. Kivált a gelényesiek csak azután jártak, de csak kevés a haszon, az munka valóba sok. Pínzen megvette Jasztrabszki is a halat Poroszlón, s edig sem hozták.

Mit ír Barta az hutásokról, ím, küldöm Édesem. Azt tudtam, edig írt is arul. Tudtam, hogy oly materia kívántatik hozzá, akit onnét kel hozatni, de ő sem íratta németül. Csak tudjanak kimeni belőlle.

Az korcsmát írja, töb tíz kis hordó bornál még el nem költ, az is két poltúrán. Job hát Olcsva s Apáti Erdődnél. Még edig tudósítását nem vettem, már megírtam, mitévő legyen. Kár volna majorságbort vesztegetni 2 poltúrán, inkább vegyen pínzen. Így is igen olcsó, 17 poltúrán köblit vehetni Szakmárt, a jovának is 20 poltúrán. Mind 2 poltúrán foly Szakmárt a bor a korcsmán.

Glacingernek 800 forintnál többet nem küldhettek, még Bányáruul be nem vehetvén az pínzt. 1178 forint az adósság, a korcsmáruul sem tölt ki Károlyba. Ennekem ide nem hoztak ugyan, vagy restantiába van, vagy helyes helyre költötték, mert alkalmas bor költ már el, s helytelen helyre pedig nem költik, tudom. Parancsoltam, küldjék meg az extractust.

Az képíró hogy lejöt, van egy holnapja, amint tudtomra volt. Senki rulla nem tud mondani, se nem tudósítanak. Ha abba hiba lenne, amint megírta, a zétényi, tudom, eljű. A képen kívül mi dolga lesz, írja meg *Kegyelmed*, Édesem, akár a cassai, akár a zétényi, ha eljű, tudjak munkát nekik adni. *Szent György* napja sem mesze lévén, még új téglá vetődik, elhiszem, parancsolt *Kegyelmed* munkát a kűmíveseknek, ne importunuskodjanak, mint tavaly. Tudom, mindjárt munkát kérnek.

A deszka épen elfogyot, csak elhiszem, *Kegyelmedet* tudósította rulla Andrási. Honnat providiáljunk fenyődeszkáról?

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

P.S. Levelem végzése után veszem *Kegyelmed* levelét, Édesem, melyet Csábrágbul hazajövelekor írt. Nincs válasza való benne, csak azt csudálom, hogy a celli útrul való válaszomot nem vette *Kegyelmed*, holot még Gelényesbül írtam Januariusba. Elhiszem, edig kezébe került.

Nagy Gábor panaszkodik, hogy megkötötte *Kegyelmed* az árát a boroknak. De, Édesem, oly nagy árát most nem várhatjuk, mint mászor, mindenfele bú lé-

vén a bor. Ha esztendőről esztendőre ál, úgyis fogy az, s az pénz is szükséges, az
intereszfizetés felviszi. *Kegyelmed* resolváljon, én ugyan megírtam, illendő árán,
ha veszik, el ne bocsássa. 30 talléron, ha vennék, mostani üdőbe én nem tartá-
nám alsó árának, de csak 20 talléron kérték még.

Mikor egy bizonyos embert kaphatna *Kegyelmed*, aki az udvarunkra vigyáz-
na Szakmári helyet, valóba jó volna, mert mindnyájokat elvonja a gazdaság, sok-
szor úgy vagyok csak a paterel magával. Emberséges ember jó s megyen, kivált
a jándi német kapitány is jár ide, a giz-gaz cseléd, mint fejetlen láb gazoskodik.
Most ugyan tisztult, Porapaszkin alábadtam, tiszta veszekedő s duallizáló ga-
zember. Mikor is elment Fiam Uramtul Horvát, csak a fickókkal vagyok most.

Fiam Uram csak Baktán lakik, ezt egészségtelen helynek tartván.

511.

Olcsva, 1720. március 1.

(MNL OL P 398. No. 37 275.)

[Feljegyzés a lapszélen:] Én az Vécsei részre az istállófát, akit parancsolt *Kegyel-
med*, Szabó Jánosnak meghattam hordani, máskint nem is tudtam. Most küld
kérdőre¹ Szabó János, az Vécsei válaszára várakozot. Korántsem nyesi² már a
Fiam úgy az erdélyi utat, mint míg szabad nem volt. Akor már tiszta unalmas
sémbe volt íránta.³

Olcsva, 1. Martii, 1720.

Édes Szívem!

Bátorkeszibül 19 *Februarii* költ 4 rendbeli levelemre való választát, Szívem,
szeretettel vettem. Feruskánknak fris egészségét örömmel értem. Én szívesen
akarnám, ha maga is jelenlétével bepresentálhatná *Kegyelmed* Celbe. Ha az nem
lehetne, jó lesz úgy, amint *Kegyelmed* írja, csak valami jelet ezü[s]tbül hagyja ot.

Az szomszédság jó reménségű betegeskedését csudálva értem, nehezen is hi-
hetem, adja *Isten* a jót, én is kívánom.

Én az halászatot ez ideig is continuáltatom minden nap, igen kevés haszonnal.
A kérő pedig temérdek sok, itt sem vötte meg a moly. Két átalag halat meg-
csalt volt Jasztrabszki, csak egyiket küldte le, s okát nem írja. Magam ugyan
fogyatkozás nélkül vagyok, *Isten* jóvoltából, hal dolgából.

Az havunk oly állandó még edig is az écaikai fagyással, hogy tiszta *Isten* osto-
ra. Utunk pedig semmirevaló, mert egy szánnyomnál sohol sincs töb, s az nappali

meleg elolvastotta az útrul. Kiljeb, ha megyen a szironyos hóba, majd beledül a marha. De az is csudálatosan van, csak darabonkint. Szakmár s Károly felé semmi szánút nincs. Salánkiak voltak it, alig jöhettek, sippadva, ahol kotyman van.

Andrási Zsigmond valóba dicsíri a Győri gazdaságát, mindeneket helybehagy. 110 malaca, szép, van. Az itvaló is mind megvetet, adig hazudoza Ács Lőrinc szokása szerint, ha it nem lettem volna, az itvaló és a gelényesi nyájakba elég kárt vallottunk volna.

Az kik eleintén disznót vettek, it is megromlottak, sokal ócsób már a szalona. Megírtam, úgy tudom, *Kegyelmednek*, hogy a mienkbe is 300 forint kárt vallottak. El is engedtem nekik, még többet, amennyit magok gondoltak.

Az fácánok s császármadarak dolgába a jágereknek hasznát nem vehetük, 5-nél többet a vén sem lút se Salánkon, se Máramorosba. Hanem a molnár, az Andrási Szalacsija it pedig 4 fácánt lút. Mátyás mégsem lút, de a vinnék még csak 1 forint ára hasznát sem veszük, hacsak *Istenért* nem tartjuk.

Az sónak az ára, némellyek úgy mondják, akit ezen esztendőbe vágnak, az lesz ócsób, aki készen van, csak így foly.

Most írtam Kassára a képíróul, ha megmásolta, kit nem gondolok, mindjárt a zétényihez küldök.

Az pestis *Isten kegyelmébül* igenis megszűnt, az muszka háborúval ijesztnek. Az háború nekem nagyobnak tetszik a pestisnél is. Az *Isten* adjon egy kis pihenést, félbe szakadna a szép elkezdet gyarapodása az anyaszentegyháznak ezen a földön.

Az császárnéről azt írta volt *Kegyelmed*, Szívem, hogy várandós, de éppen nincs híre.

Az tudot házasulandókrul⁴ valóba helyyesen találta fel *Kegyelmed*, hogy aki magát fel kívánja magasztalni, megaláztatik. Éppen elhitettem magammal, az az oka, az *Isten* úgy szokot bánni. Most egyszer a familiából gyilkoságba eset az Ilosvai György mostoha fia. A sérelmes fél nem is egyez, Kamorára futkos. Prínyi Miklós, az leányát, mesterkedik erőssen, hogy kálvinistának adja, ha veszi. Az szomszédunk⁵ is nem az Dersőfi Uram leánya után jár, hanem a Vajinéé után. Részemrül is elégé bánom, a gyermekekért is, de talán nem adják, mert bevitte a nagyanyja a Rédei Pál temetésére, kit újobban érvén a gutaütés, megholt. Bojer⁶ Ferenc fűispán is megholt.

Fiam Uram fris, Baktán vadász, húst eszik. Az leányom építet, asztalossal dolgoztat. Én a sütő Ferenc öcsét fogtam fel asztalosnak, aki fazokas is. Nem adnám a másikon, mert az istentelen lebselő, ez pedig seríny.

Andrási a farsang farkátul fogva csak betegeskedik, most it van, de csak rosszul van. Tagadja, hogy véreset nem e[vet]t, máskint olyan formán van, mint mikor úgy betegítette meg magát. Reménkedik, még a maradékának is meghadgya, hogy maradékinknak szolgáljon, csak adjak 1000 forintot, mert ha hús-

vétra le nem teszi a Kamorának a pínzt, más ugrat a jószágba. Ily nagy kárát látván, én az Erős Gábornál valót odaadom. Máskínt szót sem tennék rulla, de hogy nekünk is, tudom, kel. De ha csak annyi hja lesz, talán kipótolhatni, vagy mástul is kérhetni annyit.

Farkast Éradonba akarja commendálni tisztnek, máskínt már az a jószág úgy nem lehet. Eleget mesterkedtünk, de Nagy Pállal sem lehet boldogulni. Én pedig Baktán próbálnám, csakhogy a pincére nagyob gondviselés kel, mind a leányom s magam boraiba is lesz ot pedig. Most csinálják, mert a mostani bor a jó pincét megkívánja. Andrásí bízik, hogy kevés alkalmatosságra jó lenne Farkas. *Kegyelmed* maga tetszéséről tudósítson. Sok kén most Poroszlóra, Szántóra magunknak is. Csudálatos, Nagy András Olá Andrással öszve nem fér. Szombati tiszta gaz, sok actáit hallottam már.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 azaz Károlyiné érdeklődésére 2 itt: sürgeti 3 értsd: amíg a pestis miatt nem lehetett Erdélybe utazni, Haller Gábor folyton békétlenkedett 4 Perényi Éváról és Szuhányiról 5 Kállay 6 Boér

512.

Olcsva, 1720. március 9.

(MNL OL P 398. No. 37 276.)

Olcsva, 9. Martii, 1720.

Édes Szívem!

Baktára fordultam vala, majd negyednapig lévén oda. Fiam Uram valóba nagy gyötrelembe vala a szélkólyikába. Egynéhány ízbe rájüvén, mégsem tisztult ki, csak úgy vesződik. S ottan vettem *Kegyelmed* 23. írot levelét, s hazajüvén, megint 27[-én] és az katona által [hozott], 22. *Februarii* írottakat, Édesem.

Legelsőben is, Szívem, a piaristák dolgát ami illeti, szőlőt s földet lehet adni, Isten földet eleget adot. Kide ügyis aqisitum, jó lenne talán onnat és a tasnádi szőlő, mindazáltal ahol *Kegyelmednek* tetszik. Nállam lévén Ötvös Miklós, ráígrte magát, egy személyre teszen fundatiót. Erőssel elfelejtettem szöllani, nem tudom, mit vehetek rajta. *Kegyelmed* pedig *Szent-Iványi Uramat* is próbálta volt. Azt sem kel hagyni, hiszen azok íránt csak legyen assecuratiójok, nem oly hamar lesz is contentusok véllé, és így meglehet. Tudom, az Méltóságos Egri Püspök, ami híjával lesz, betölti. Az való, Szívem, hacsak az anyaszentegyház-

hoz van valakinek buzgósága, annál jobbat, nem tudom, cselekedhetik-e ezen a földön akárki, mint ha ezt secundálja? Épen nem szükség a lejövetelre halasztani, hanem ha ot végezheti *Kegyelmed* dolgokat, csak legyen vége. Én egyebet ő kegyelmektől nem kívánok, bőségesen ígérték az isteni szolgálatot.

Az svajcer szegődsége másként meglehetne, csak volnának slejtes marháink, akinek a bornya ne volna kár. Talán valamely summát jó volna tenni, hogy mennyin válthassuk vissza. Tíz tehén[n]ek a vaja egy máriásával 51 magyar forintra megyen már. Egy bornyú s az maga fizetése nem sokra megyen ugyan, de a cseléd tartás s szolgáló pásztor mienk, úgy van a conventióba írva. Azelőtt pedig, úgy tudom, ő fizetet a cselédnek. Én ugyan, Szívem, jól helybe hagyhatom, csak valami köztehenek legyenek, és a cselédet ő tartsa fizetéssel, de másként, félek, ha sokba telik. Egyébként bizony akarnám, mindazáltal ugyancsak próbáljuk meg az idén. Azután, ha nem tetszik, elmúlhatik, csak küldje le *Kegyelmed*, Szívem.

Az sáfár mind nagyobb, András csak azt mondja, jó lenne Török Ferenc, csak házasodnék meg, de így csak kivész.

Az mikrül *Kegyelmed* parancsol, mind megértettem, azon kel lenni mindennek, valamint csak lehetnek, el ne múljanak. S az otvaló foglalatosságát is értem, Édesem, *Kegyelmednek*. Az molnárt valóba kedvesen értem.

Az Baranyai János *Uram* ajándékát minden kár nélkül elhozták, meg is köszöntem levelem által. Próbát, Édesem, nem szükség tenni, mert titok nélkül, az hol illik, kiadja magát, hogy ha szíjra akadna, elvetné a madzagot,¹ de soha nem adatot, csak a reménség volt, s megcsalatot. Az egy mostani, akit elmúlata volt, volna mostani állapotjába már alkalmas. És az erkölcs nagy különbözősége irtóztatta, hogy annyi várakozás után hátramaradt kevés idejét lelki háborúságra ne adja. Már ezután reménsége sincs, úgy látom, illendő szerencséhez,² s ha alá kel esni, inkább ismeretes, mint ismeretlen legyen. A más fél³ is szabadkozik jártába-költébe. Igyekeztem, hogy szolgálhason abba, s most is örömet odaengedné, ha hozzávaló akadna, mert ő magához valót találhatna. De látván, hogy majd reménség sem lehet, ő kész, ha job nem lehet. Illyenek a discursusok előttem, s azon gondolkozik az első személy, mit csinálna, ha így, amint van, elmaradna a mi halálunk után. Az való, a halált mindennek felet óhajtana, úgy látom, de hiszem, Édesem, ezek mind *Kegyelmed* hazajövetelére maradnak. Nem is nehéz a nagyobb félnek a várakozás, hanem a másik valóba félti előtte való szerencsését, ha itt is kiszakad.

Itt a tájon mégis nagy a hó az écaikai kemény idők miá. A Tisza sem árad, s nem tisztul a jégtől. Károly táján ugyan a hó elveszet, de még nem szántottak. Hanem *Ferusnak* Szántón vetettek már 6. Martii 30 köből árpát, megdúlta a fő gazdát.

Az leányom egészséges, *Istennek* hála, s mind az gyermeki frissek. Pesta ugyancsak fris, fecsegő, táncoló, de képtelen kövér. Merő Vaj fiú. Igen nagy

öröme volt,⁴ hogy a gyűlés alkalmosságával a böcsületes rendeknek ebédet adhatot, melyet is igen tisztességesen elkészítet János mester. De volt búva, mert estve igen nagy böcsülettel vármegye nevével, s úgy ki-ki maga nevével is köszöntetvén Fiam Uramékot, semmi gondja nem volt, s azon éjel jöt rá a nyavolya. Az leányom azt sem tudta, mit csináljon, ha azt gondolják, hogy betegé tette magát. Mégis setét estig tartván a gyűlés, másnapra felverte⁵ volt magát, s úgy volt a főrendekkel. Igen jól alkalmaztatván magát,⁶ csinosítja a lovait, iparkodik, amint lehet, csak volna kinek oktatni. Az ura is melegágyat csinált, vadászatba szép mulatsági vannak, még ide sem vehetem. Húsvét után egy héttel szándékozik be, örömet hazavárná *Kegyelmedet*, ha lehetne. Az ő kedve mindazáltal csak hóharmat, a sok nyavolya sem engedné azt, úgy látom. Bárcsak jól ismerné nyomorult voltát nyavalyás.

Magam a nagy catharusba csak alig vagyok, a más éjel nagy hévségbe s minden fájdalommal voltam egész testembe. Most szűnt a fő- s egyéb fájdalom, de a következő hurutjátul s melyem szorulásátul félek legjobban.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Az orgonista a principiát sürgeti. A tanulókért clavicordium is szükséges volna. Egy ösmerőnk számára 4 ujnyi aranykötést, mentül ritkábat, hogy sokat ne nyomjon, öt réfet vetessen, Édesem, *Kegyelmed*. Becs nélkül is meglehet, ha későn érkezik ezen levelem.

Becseiné Aszonyom Lőröncre bizot volt ilyen színű tarka materiát, hogy vegyen két singet, s az mustrát is elvesztette. Ím, újobban küldöt a színéért, de arany, sem ezüst ne legyen benne, hanem fekete s fejér tarkaság. Ha olyan nem volna, inkább csak egyszínű legyen, ehez hasonló.

1 azaz: ha lenne jobb, gazdagabb, nem Szuhányit választaná Perényi Éva 2 rangjához illő kérrőhöz 3 Szuhányi 4 Klárának 5 összeszedte (az eredetiben tollhibából: velverte) 6 Klára

513.

Hely és dátum nélkül. [Olcsva, 1720. március 11.]¹ reggel 7–8 óra között

[Feljegyzés a levélen más kézzel:] 1723.²

(MNL OL P 398. No. 37 518.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel írák.

Hetfű reggel 7 s 8 óra közöt

Édes Szívem!

Ezen órán veszem, Édesem, *Kegyelmed* levelét. Azzal menti a katona magát, hogy ő az estve indult. Elég az, már *Uszka* késő. Eleget tanácskoztam, ha elküldjem-é, tudván, hogy az orgonát a kórus kibontása nélkül ki nem vihetni a templombul. Elhittem magammal, féltvén, hogy megbomlik, *Kegyelmed* ki nem viteti. S az virginán³ húrok nincsenek, s talán máskint is elromlot. Azt végeztük, ha orgona volna, a gvárdián ha predicál is, orgonálhatna az fiam, ha ot lesz ő is. Igen szívesen bánom, Édesem, hogy ebbe *Kegyelmednek* kedvét nem tölthettem. Azt gondoltuk, job it is, ot is az ünnepet megtisztelni. Hanem, Édesem, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Lőrinc azt sem tudta, micsoda deszkát kér *Kegyelmed*. Én megmondtam, ha van padlódeszka, csak elküldje. Úgy volt, hogy elküldi, végére megyek.

¹ Mivel az 1720. március 9-én kelt levelében Károlyiné szintén a katona által közvetített levélre, a közelgő húsvétra és az orgona beszerzésére utal, ez a levél nagy valószínűséggel a március 9-ét követő hétfőn, tehát 11-én íródott. ² ez a datálás biztosan téves ³ virginálon

514.

Olcsva, 1720. március 16.

(MNL OL P 398. No. 37 277.)

[Külső címzés:] Az én kedves *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel írák.

Olcsva, 16. *Martii*, 1720.

Édes Szívem!

Bátorkeszibül 3. *Martii* írot levelét *Kegyelmednek* szeretettel vettem. Elég akadály támad dolgunkba s halogatás, de ha oly kívánt vége lenne, amint reménlhetni, méltó érte várakozni. Fürtös nagy ótóágot,¹ hacsak lehet, küldök örömet.

Nállunk bezzeg szűk a hal, majd minden órán kikopok belőlle, se pínzen, se máskint sohol nem kaphatni. Mikor volt, reménség fejébe Baktára, Károlyba csak küldöztem. Irtózó alkalmatlan idő jár, nagy kemény derek, s hol pedig a

hó éjel-napal esik. A martiusi hónap van bősége nállunk, ha meg akar ártani a búzának, most elég része van benne. Salánk táján most is térdig a hó a vetéseken, s az alja fagyatlan.

Nyavolyás Szodorainénak van egyszer keserősége, Mikolai írásából megláthatja *Kegyelmed*, Édesem. Reménkedet, recommendáljam magam is, talán a gyilkosság iránt Bécsből lehetne ot gratiát vagy mit szerezni, azért dirigáltam *Kegyelmed* után. Ha még levelem Bécsbe érte *Kegyelmedet*, az leányom mentéjéhez való materia ne is legyen aranyos, csak olyan színű, fejjérségű tiszta fehér materia is jó lesz. Megtarkázom s aranyozom én azt. A Pesta festeni való öve, ha már Bécsbe ment, akit harmadnap alatt végbe vit volna a komáromi festő, ha ot lakik, oda ne maradjon. Talán nem nő úgy a hasa, ha jó öve lesz.²

Csáki Tamásné fenyegeti az ura³ s prédálja holmiját, amint *Szent-Iványi Uram* írja, mégis már maga keze alá vette, hogy maraszthassa. De azt írja az *Aszony*,⁴ mellőllem ne távozzék, mert ratio nélkül való emberrel lévén dolga, öszverontja, hogy kuldus lesz belőlle.

Az cardinalishoz⁵ dolgába keveset bízhatni, úgy hallom, akik szovaibul veték észre, hanem *Gróf Csáki Zsigmond Uram*, az szánakodot rajta. Ajánlja *Kegyelmed* gratiájába magát nyavolyás, most beteg, fekszik itten.

Ma két hete szegény Móra Balázs Pater menvén el túllem, semmi oly gondja nem látszat, megbetegedvén, hetednapra meghala, úgymint tegnapi viradozón. Nem tudták, hogy a criptájokra oly hamar szükség let volna.

Gilányiék öcsémaszonyal ma menének el túllem, minden bizonyal tudja, hogy Sennyei Krisztina egy volt Sennyei Erzsébettel,⁶ az ujain⁷ tudja a genealógiát jó darabig, úgy látom.

Édesem, ha oly embert hozhatna *Kegyelmed*, aki vályokbul tudna házat csinálni, jó volna embert taníttatni rá. Legeléb Baktán lehetne majort s istállót csináltatni.

Egy alkalmas ládácska, útra való az aperamentomnak volna szükséges, nincs mibe hordozni.

Magam csak vesződöm a catharusba mégis. Az gyermekek egészségesek, az baktaiakrul most két nap alatt nem hallottam.

Szent Gergely napján az ócsvai diákok királyt öltöztetvén, a ceremóniát megtartották. Pesta közikbe állot, s azolta iskolába jár. Az ABécét mindenképen tudja már vissza is, megválk, medig tart a kedve.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

1 oltóágot 2 a kis Haller István nagyon kövér volt 3 ekkor már Görgey György 4 vsz. Szent-Iványiné 5 Csáky Imréhez 6 Azaz, hogy testvérek voltak – Nagy Iván szerint is –, de Károlyi nem talált erre bizonyítékot a családi iratok között. (Károlyi Sándor levelei...II. 320.) 7 a szó olvasata kissé bizonytalan, ezzel az olvasattal talán úgy értendő, hogy a kezén, ujjain tudja előszámlálni a nemzedékeket

515.

Olcsva, 1720. március 19.

(MNL OL P 398. No. 37 278.)

Olcsva, 19. Martii, 1720.

Édesem!

Kegyelmed 9. és 10. Marti[i] írott levelét Bátorkesziből szeretettel vettem az estve. Én nem remélem, hogy az ünnepre leérkezhessék *Kegyelmed*, amikor leszen. Csak *Isten* tartsa egészségbe, s úgy hozza. Jókor lesz azután is, hogyssem a Nagyhétbe utazna.

Én mégis csak kínlódom a nagy catharusba, az hurutja még ugyan rám nem jöt, csak a fejembe való nagy rekedés. Az doctort jóvallja *Kegyelmed*, Szívem, a szívdobogástul, nekem annál nagyob s veszedelmeseb nyavolyám az mellyem szorulása s nehéz lélegzetvétel. De ő még nem igen expertus a magyarok nyavolyái s természetiben, nem akarom, hogy rajtam tanuljon, hanem Baktárul Romocsa *Uram*hoz mentem volt, ki is azolta csak ágyban fekszik. Egészséges már ugyan máskint, de a lábára nem álhat. Tudakozódtam a lőcsei doctorrral, igenis elhozta az orvosságot s prescriptiót, de magyar módon nem élt véle, azért dicsírni sem tudja. Hanem eret vágatot, s azt commendálja. Talán magam is ráveszem magamot az érvágásra Majusba, ha azt érem. Mindazáltal haszontalan már az orvosság is, hogy elébi állapotra állítsa az embert, s nyomorultul kevés gyönyörűség élni, meg bajos.

Pater provincialis Kelemen *Uram*¹ igen vágyna valami magyar controversistára.² Az nevem alatt nyomtatott *Szent-Iványi* munkájáruul írtam *Pater* Gányi *Uramnak*, de ha *Kegyelmed* valahogy Nagyszombat felé találna visszajüni, *Kegyelmednek* is recommendálom, vagy csak írás által is meglehet Bátorkesziből. Ha kötetlen lesz is, jó lesz, hiszen 3 vagy 4-nél többet nem láttam benne, erre a földre kellene pedig.

Az tasnádi leveleket³ talán közölhetné most *Kegyelmed* a *Méltóságos* Püspökkel.⁴ Már Erdély felszabadulván, elég kedves dolog lenne ot és az *Anyaszentegyház* jóvára vala.

Ott Jánoshoz keveset bízhatni Poroszlón, it úgy beszél *Jasztrabszki Uram*. Ha arafelé most találna *Kegyelmed*, csak kellene oda egy jó ember, csak *Lőrincnél* mondta jobbnak.

Győri is köszvénybe fekszik, a Csizsár István lábának semmi gondja nincs.

Az átkozot képíró megcsalt, Károlyba kezét adott, s pínzt is vet fel. Odafel azt mondta, hogy nem kívántatik szolgálatja. Azolta örök[ké] sürgetem a

gvardiánt, attul félek, a zétényi is munkát vállal fel, adig váraozom rá. Én, amint megírtam, mind azt tudtam, hogy Károlyba dolgozik. Az molnárra lészen gondom, már evel így járván.

Az Ispunka halastóval adig biztata Ács Lőrinc, semmi sincs, csak aszú⁵ halal vagyunk. Horgot stokfisért, heringért, lampretáért Tokaj tájára elküldtem volt, s meg nem adta a levelemet Nagy Gábornak. Restelt Tokajba menni, s maga sem vet, már teljességgel azt sem kaphatok. Fiam *Urammal* van baj, amely csigát vet volt *Kegyelmed*, abba van még számára. Aszú halam az vagyok, jó mégis, hogy szeretem.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Az postamester nem contentus a discretióval, 20 rénes forintot küldtünk volt, s 12 köböl vetni való búzát. Rettenetes erős üdők s havak vannak, s esten esnek it körülöttünk, van dolog a kerek orúkkal.⁶ *Isten* lehozván *Kegyelmedet*, Turcsányi instantiája sem lesz hiába irántok. Az szőlőmunkára van gondom, Nagy Gábor *Uramnak* minden kívánságát igyekezem betölteni. Ugyan azon panaszkodik, hogy kel annyi pínzt a borokbul árulni, jó áron kén úgy elkelní.

Az cipellőseimet s pantoflikot, írtam Turcsányinak, hogy mind leküldje, talán mégsem viselhetem, mint a vállaimat,⁷ akiket *Bátor*keszibe viseltem.

1 Kelemen Didák 2 értsd: magyar nyelvű hitvitázó irodalomra (a contraversia szóból) 3 Ld. a 37 234. sz. levél 3. sz. jegyzetét! 4 Mártonffy Györggyel 5 szárított 6 helyesen: orrúakkal, azaz a disznókkal 7 ingvállaimat

516.

Olcsva, 1720. március 23.

(MNL OL P 398. No. 37 279.)

[Feljegyzés a lapszélén:] Két napja, hogy az écaikai derek kezdtek szűnni csak.

Olcsva, 23. *Martii*, 1720.

Édesem!

Isten engedje *Kegyelmednek* a *szent* ünepet jó egészségben érne, s el is tölteni üdvösségesen, szívbül kívánom.

Isten adván érnem, a jövő kedden Károlyba szándékozom a *szent* ünnepekre. Egészségel most sem dicsekedhetem, oly csudálatos nyavolya kezdet jární, soha

olyanra még nem emlékezem. Semmi egyéb bajom a náthánál nem lévén, néha éjel, s néha napal oly hévség üt meg tetétül fogva talpig, hogy helyemet sem találom, s úgy megbágyaszt, majd az erőmöt is elszakasztja. Lábaik meglankadnak, s egy darab üdő múlva elmúlván, semmi gondom nem lesz, noha az bágyadtság jó darabig tart. Máskint azon nagy bágyasztó hévségbe teljességgel semmi szomjúságom nincsen. Az gutaütést vettem vala a fejembe. Szodorainé szintén nálam lévén, azt mondja, ő gyakran van úgy, kivált mikor felette megbúsul. Már őrá vigyázok, mi leli eléb, noha eléb megeshetik énrajtam. Megvallom, gondolkozóba ejtet azon nyavolya. Az érvágás, ha segítene, annak idejébe.

Az leányoméék még sincsenek it.

Az szőlőmunkára már elvittek Nagy Gábornak 400 forintot. Az abroncsok most készülnek, mihent tudósítását veszem, indítatom, mikorra kel. Az szőlőkarókat Jasztróbszkival megjárattam, úgy látszik, töb 50 ezernél, most is szüntelen csinálják. Győri most hozta el a számadását, de a lábán is alig ál a köszvény, vagyis csak fájdalomnak nevezzük, miá. Ő csináltatot többet, úgy mondja, 100 ezernél, kinek 50 ezerét ideszállíttatja. Most kötik a szályakat össze, azután indítatom mindjárt az egész karókat, ha a szályak elérkeznek.

Erős Uram levelét veszem, melyben Bartára panaszolkodik némely dolgokról, s akirül illendő volt, parancsoltam is. De csudául értem, hogy a szőlő alat korcsmát árultat, s azon kér ő kegyelme, parancsoljak, mert Barta Pál ellenzi. Én pedig megírtam ő kegyelmének, nem parancsolhatok, inkább csudálkozom rajta, s *Kegyelmedre* halasztottam, s írjon ő kegyelme is. Adig pedig, míg *Kegyelmed* resulutióját veszi, suspendálja, hogy valami kedvetlen dolog ne történjék. Azért, Szívem, ha hirtelen le nem jöhet *Kegyelmed*, írjon ő kegyelmének iránta. Én nem hiszem, maga is nem tudná, hogy rendetlen¹ kívánság.

Csáki Tamásné dolgában már eskettet *Szent-Iványi Uram*, parancsolatot hoztatván Egerbül. Meggyógyult már az aszony, és tisztességesen alkalmaztatja magát köztünk.

Eötvös Miklós *Uram* levelét is veszem, teljes lamentációval, s most is mindenekrül nagyon menti magát. Felette kér, hogy *Kegyelmedet* engeszteljem, had szállhasson csendesen koporsójában, amit közönségesen cselekedtek, ne szenvedjen egyedül érette. Ha úgy vagyon, amint írja, nem annyira okozhatni, de, Édesem, akármint s hogy volt is, eleitül fogva való istenes szokása szerint ahol gyakorta a gonoszért is jóval volt, kérem szeretettel *Kegyelmedet*, ne legyen terhére megengedni, s ne láttassék ő *Kegyelmének*, hogy nagy nehézsége van *Kegyelmednek* rája. Talán nagyobnak látszik magának annál is, amint van, s nagyon megháborodot magában, amint levelébül látom.

Édes Szívem, az piaristákkal való kötésben nem volna-é szükség odatenni valamit, minthogy a mi intencionk ara van, hogy ezen a földön gyarapítassék az *Anyaszentegyház* az iskolák által. Ha valahogy, kit *Isten* távoztasson, háborúság

miá el kellene távozni ezen földről az szerzeteseknek, úgy, hogy meg nem engedtetnék lakások, lehetne-é valamit úgy tenni, hogy azon capitalis interessébül ezen földről valók segítettethnének az tanulásba. Én nem tudom, lehetne-é, csak kérdésképpen írom, Édesem, *Kegyelmednek*, mert máskint az inteniók semmivé lenne, mivel ezen földről, ahol legszükségeseb, gondolkodtunk.

Másikrul megint arul gondolkoztam, hogy ha némely részére kapitalis nem lehetne, s az jószágra vagy valami jövedelemre lenne téve tartások, s úgy találna maradni, halálunk után s valami háborúság által elrekedne az ember vagy maradéki jószágátul, s hasznát nem vehetné. Annak utánna ne pretendálhatnák az elmúlt jövedelmet, amikor maga sem vette hasznát a földesúr. Bajnácon is úgy történt vala az kuruc háborúba. Ezeket *Kegyelmed* jobban általérte, ha szükséges-é, s egészen ráhagyom, úgy cselekedjék, amint job. Csak jobban szeretem, hogy most otlétében szakadjon vége, ne halasztódjék.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

1 helytelen

517.

Nagykároly, 1720. március 29.

(MNL OL P 398. No. 37 280.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Gróf Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. *Bátorkeszi*.

Károly, 29. Martii, 1720.

Édesem!

Sok egymás akadályok miá a svábokot eléb meg nem indíthatták, hanem idejövetelem alkalmatosságával, noha úgysis az egyrendbeli, aki ígírkezet volt, megint megmásolta, elhiszem, az economizálást nehezen hadgya. Az újjak közül ment volna, de nem gondoltuk jónak. Maga költségén is elment volna a társasságal, de szép szín alatt elvetettük. Poroszlóig innet viszik, Nagy András *Uram* késíri s expediálja Poroszlóról Sidóig,¹ onnét Bajtai *Uram* jó akaratjából Gyarmatig. Ha lehet, egy bajjal az poroszlai dolgokat is megvizsgáltatom.

Innet semmi újságról nem írhatok, időm sincs hozzá, hanem, Édes Szívem, szerencsés és üdvösséges ünneplést tovább is kívánok. Az ciboriumot el is készíttettem volt már, de megint it hattam. Szívem, job oda venni valami réz ciboriumot, mert úgysis az csanálasi templom anélkül nem lehet, úgy Kaplyon is. Hát

353

it Károlyba mi lenne, csak három van az bátorkeszivel. Az fürtös nagy oltóágba vétkes vagyok, hogy Csarodárul idején nem hozattam, csak az idevalóbul küldtem, Szívem. Igen fiatal lévén, s az holdra sem lehetet vigyázni. Nem tudom, jó lesz-é, Kertész Ferenc ugyan biztat.

Ez az istentelen stukatúrás magahitségébül² származot sok embertelenkedésére ugyancsak nagy békességes tűrés kívántatik. Nyavolyás András kedve ke-restébül a falokot megfejérítette, s nem tudta mással, hanem ővélle. Ítélje meg Isten s ember, azért a bolondságért is napjára egy-egy német forintot veszen. Tudom, tovább is lesz vélle baja, mert a roszt embert Salánkra én sem bocsátom annak idejébe, hanem a többit. Inkáb kuldusnak adom a felit, mintsem lelke ellen úgy dolgozzék, mint mikor mester titulust hordoz vagy stukatúrát csinál. Én bizony, ha én dolgom volna, más mestert hoznék, talán nem is romlanék-bomlanék az épület, mint máris a klastromon való munkája. *Kegyelmed* ugyan lássa.

Andrasi adig emelgette a máságot, mutogatván erejét, s mikor már rosztul volt, a hánkódó lován járkált. Már az ágybul sem kelhet fel, kit igen bánok, máskínt maga rándult volna Poroszlóra.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az hegyi pincébe a károlyi boroknak nagyobb része nyúlósodni kezdet. Az hingtószínbe semmi bajok nincs, sem a városon. Ki a melegségtül mondja, ki a nyersességtül. Talán az hihetőb is, az erdődieknek nincs semmi bajok. Sennyei István *Uram* igen rosztul volt, nem érttettem idáig, mire ment dolga.

1 Zsidóig 2 önhittségéből

518.

Nagykároly, 1720. április 2.

(MNL OL P 398. No. 37 281.)

[Külső címzés:] Az én kedves *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Bátorkeszi.

[Külső feljegyzés más kézzel:] Mense Aprili, An[n]o 1720.¹

Károly, 2. *Aprilis*, 1720.

Édesem!

Bécsbül 20. és 23. *Martii* írot leveleit *Kegyelmednek*, Édesem, szeretettel vettem. Egészségét örömmel értem, kívánván tovább is hasonlót hallani. Én de-

rekas egészségem nem dicsekedhetem ugyan, de *Isten* jóvoltából kezdet szünni már a catarus, s nagy hurutja nincs is rajtam, hacsak ezután meg nem nyomorít. *Az szent* ünnepeket Pál Úrfival s Bagosi László *Urammal* töltjük, s valamely tiszték is vannak Splínyi *Uram* regementjébül. *Isten* jóvoltából rendivel megvan az *isteni* szolgálat.

Nagy Gábor kívánsági mind betöltek, maga is helybe hatta, hogy rövidség nem volt, ami még hátra van, az is munkába van.

Valóba sok változások után érheti ember a bécsi sollicitationak végét, amint *Kegyelmedtül* értem, de csak már ezután ne lenne valami gátlás benne. Mindazáltal az borok szállításában igyekezem. Írtam Nagy Gábor *Uramnak*, mindeokról informatiót várok ő *kegyelmétül*, mert ot is igen olcsónak hallom a bort. A Tiszán túl való, csak elhiszem, pünkösöd után it is elkel 4 poltúrán. Most ugyan beregszászi bort eleget s jókot lehet venni kilenc-tíz forinton. Én amennyi bort kiárultattam az aljossába a salánkiak közzül, majd mégannyit vetettem a falun, Salánkon, akiket igen finomoknak dicsír Győri.

Az szép ember² dolgát ami illeti, Édesem, elég ideje lesz megmondani *Kegyelmed* hazajövetelivel, mert én, aminthogy edig is se jovallással, se ellenzéssel bele nem egyelítettem magamot, mindeniknek nagy oka van, s egyiket sem akarom. Bajos azt általjába ellenzeni, ha nem mutat más job módot az ember tovább való életére a más félnek.³ Az pedig nem csak bizonytalan, de emberi mód szerint majd lehetetlen is, mert a haszontalan várakozással nem nevededik, hanem apad a szerencse. Már itt egyébként is csak *az Isten* tudja, mint vagyok, nem nyugodalmat, hanem bajt hoztam magamnak. Ő cselekszik, amit cselekszik körülöttem s gyermekim körül. Most jó reménség fejébe nem szomorítom azért, de másként is, Szívem, ha ezt elbontják eléb, mást kel keresni, mert hogy Antalt⁴ kövesse, abba semmi sem lesz. Talán az is megbánta. Így sem maradhat mind holtig. Arul ugyan még beszélhetünk, csakhogy ha másunnat nem lesz, it a táján⁵ nem adatik.

Vajha[?] búsulok, Szívem, hogy elfelejtettem írni, a csábrági széket meg lehetet volna most nézni, s ithon kicsináltatni, akár Bécsből hozni.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 1720. április hónapban 2 Szuhányi Márton 3 értsd: ha nincs jobb kérője Perényi Évának (más fél) 4 talán Esterházy Antalról van szó, aki a száműzetésben másodjára is megözvegyült 5 környezetében

519.
Nagykároly, 1720. április 5.

(MNL OL P 398. No. 37 282.)

Károly, 5. Aprilis, 1720.

Édes Szívem!

Bátorkeszibül 26. Martii írot levelét *Kegyelmednek*, Édesem, szeretettel vettem. Sok bajoskodási s költségi után való kívánt végét dolgainak, hogy elérte *Kegyelmed*, örömmel értem. Hogy pénzül megfogyatkozot, semmi kétségem benne, it is amint jű, úgy megyen. Rendbe vetetem az költséget, csak legyen jobban Jasztrobszki, de oly *Isten* ostora rajtam, húsvét napjátul fogva az harmadnap hideg leli. Andrási is, nem nyughatván az ágyba, nem gyógyulhat. Magam kezdtem már köttetni,¹ kivévén a borbély orvossága alól, most már jobban van. Írják, hogy Ács Lőrinc is roszul van, az borbélyt kéri. Elég dolog idején esik a sok nyavolya.

Az szükséges költségekre, kirül ír *Kegyelmed*, Szívem, lesz gondom. Az adóson én is szűkön vehetek, újobban zaklatom, megválík, mire mehetek.

Az hercegnél én töbnek gondoltam az adósságot 2000 forintnál, talán az interestét engedte el *Kegyelmed*.

Hogy Ferust felvigye *Kegyelmed*, még it resolváltam volt részemrül. Az hálaadó ember újab adományra érdemes, azt szokták mondani, s ötöt is ő Felsege *kegyelmességébe* ajánlani, nekem igen tetszik.

Az más dolgot közli-é *Kegyelmed* azzal, akivel illik, iránta, már nem tudom, minthogy szükségesnek nem ítélte *Kegyelmed*.² Írhatom mindazáltal, hogy Dombrádiné majd hat esztendeje már, hogy gyakran ijedez álmába, s az ura adig ijesztgeti részegen, már anyira van, az házbul is kifutot éca. Most it orvosoltatom, az urával is egyengetni akarnók. Az plebanusra parancsolatot hoztatván Egerbül, az contractussát csak meg nem lelők. Tudom, érte *Kegyelmed*, miért írom ezen históriát.

Semmiféle téglavetésnek ideje csak nincsen, mert ha egy-két nap jó idő, megint écaikai dér, s most megint nagy hó esik, eső is néha, aki a vetést is akadályoztatja. Idejébe, mennél jobban lehet, hozzálátnak.

Az kűmívesek kéri a dolgot, de a vetés az első. Salánkon a szőlőmunka is, aki egyszersmind ért rá a nagy hótul, aki újulton újult, semmi dologban elő nem mehetvén. Prínyi Pál is a szerint bizonyítja az ugozsai havat.

Pater Mórát, kérték,³ ha a rakot sírba tegyék-é, vagy az padimentomot bontsák fel. Én tudván, hogy *Kegyelmed* sírt csináltat számokra, oda hattam tenni

ideig, s mihent *Isten* haza hozza *Kegyelmedet*, csak megcsináltassuk. Kivéven, odatétetem, nem akartam áskáltatni a templomot.

Nem kétlem, Nagy András informálta *Kegyelmedet* az poroszlai állapotról, valóba nagy haszonnak mondja, hogy lenne. A firedi rév és korcsma a csegeivel vetekednék, s egyébül is ot derék *economia* volna. De embert, Édesem, ha csak egy ideig is, csak volna kit, szerezne *Kegyelmed* oda. Bizony nagy kárba hajt az a gazember, s máris hajtot, s egy pínzt sem veszünk rajta, ha csak magát fel nem akasztatják. Jasztrabszkinak mondtam, informálja *Kegyelmedet*. Én nem tudom, mi módon hagyatot ot, se *commissiót*, se parancsolatot nem vár, szabadon költ, valamint szereti. Se *deputatuma*, se *conventiója*, hanem szabad *asztala*. Nem hiszem, soha még oly *szolgánk* volt volna. Én csak tudnék kit, ma is küldenék helyébe. De vagyonos ember kellene, mert sok kárt tehet ot az olyan gaz, s mibül fizet. Az malom s korcsmaház körül semmi épület nincs, mégis oda majd 200 forint *Kegyelmed* felmenetelétül fogva, csak amint ő beadja. De aki nem *acceptálható*, írási vannak, majd még annyira is menne a *jövedelem*. Debrecen táján is tudakozódom, ha jó embert tanálnak.

Ezt s *Rimaszombatit* csak nem jóvallom, s mindenikbe elég kárt vallánk. Nem tudom, hogy érzük már el, akit miatta *elmulattunk*, mert az erdő zöldül. *Pápainál* mást beküldeni nem találunk, *Horog* épen *semmirevaló*.

Gelényesbe a *baromudvaron* való *istállót* porrá égették, alig maradt a töb épület is meg. Magam s leányom *marháiba* is, akik ot teleltek, *odaéget* egynéhány.

Az *fürtös* nagy *ótóaggal*⁴ a *svábok* *nagyszombaton* megindultak, de a *dispositio* szerint végbe nem mehetet, mert noha a *poroszlaiak* *jóakarathoz* nem bíztam, de *pínzes szekerest*, gondoltam, talál, s *Olá Mártont* elküldheti *véllek*. *Bajtai Uramat* kértem volna *Gyarmatig* való *küldésekre*, de abba semmi sem tölt. *Olá Márton* sem ment el, egy *pínz* ára *emberség* sem volt benne. Az *lovainkon* magokba megindultak a *kocsissal*, hogy jól járjanak, látva hiszem, vagy a *lovainkot* *rontják* el. Elégé bánom, kivált hogy ember nélkül mentek. Úgy akartam volna, hogy *Kegyelmedet* *Bátorkeszibe* érék.

Gyulai Uramnak *includáltam* volt egy *levelemet*, s azután *Turcsányinak* is írtam volt *rulla*. Egyiktül sem *lévén* *válaszom*, *örömet* tudnám, ha *kezébe* került-é *Kegyelmednek*.

Édesem, már az *miket* végbe vit *Kegyelmed*, mind jól van, csak azon kérem *Kegyelmedet*, míg *Isten* élteni, *igyekezzünk* a sok *adósságbul* [ki]feszelni. *Bor*, *búza*, *marha*, *Istennek* hála, mind van, csak *igyekezzék* ember *pínzé* tenni, s ami nélkül *ellehet*, a *költségtül* megszűnni. *Alkalmasint* *szálhat* *abbul* le csak egy *esztendón* is. *Tegyen* az *hegyalji borokról* is oly *dispositiót*, hogy ha nagy ára nem lesz is, csak *summáson* *vegyék*, *megadjuk*. Edig mint mutatja magát a *szőlő*, *alkalmasint* *megvállik*.

Az szomorodot felekrül⁵ egyebet nincs mit írnom. Az egyik mulassa magát, de a másikról másként kel gondolkodni, mert Antal példája haszontalan, lelkiismeret szerint nem is jovalhatni. Mostanság ugyan én arul nem szóltam, de a resolutiót tudom, vagy egy, vagy más lesz. De tovább élete jövendő mivoltát semmi reménség fejébe nem halasztja, míg jobban el nem múlik az üdő, s az betegeskedés is nagyobb mértékbe környül nem veszi. Adig kételen valamit cselekedni, s egy bizot emberének még eleint kijelentette, ha e nem lehet, van célja egy felé, aki annál is alábvaló hivataljára s mind személylyére nézve, hanem vagyon háza oly helyen, ahol *isteni* szolgálatot találni. S nemessége is megvan, de igen csekély értéke az egy jámbor erkölcsse, s jó feleségtartó, mert próbált afélét, ara is resolválta magát. De jól tudom, az oly contentumára sem lesz, ha ugyancsak ara kél. Bárcsak hasznát vehettem volna.

Ezzel maradok *Kegyelmednek* igaz hitese társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 valamilyen rögzítő kötésről lehet szó, mivel Andrássey megemelte magát (ld. az 1720. március 29-én írt levelet!) 2 utalás Ferus éjszakai felijedéseire 3 ti. a piarista rendtársai 4 oltóággal 5 Perényi Éváról és Szuhányi Mártonról

520.

Nagykároly, 1720. április 8.

(MNL OL P 398. No. 37 283.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Bátorkeszi.

Károly, 8. *Aprilis*, 1720.

Édes Szívem!

Bátorkeszibül 30. *Martii* költ levelét *Kegyelmednek* szeretettel vettem, melyre válasz sem szükséges. Mindenek jól vannak, csak a fundatorok vállalják fel. Talán még némellyiknek hírével sincs, noha én úgy hiszem, megcselekszi mindenik.

Édes Szívem, kérem szeretettel *Kegyelmedet*, nehéz néven ne vegye, hogy ily kedvetlen dologrul¹ kel alkalmatlankodnom, de minthogy *Isten* rendelésébül az tudot személynek anyja helyet rendeltetem, lelkemismereti kötelez, hogy amit a két roszt közöt jobbnak látok, megjelentssem. Tudja maga is, *Kegyelmed*, én még a rendese házasságba is ritkán és nem örömet egyelítettem magamot, hát a

358

rendetlenbe mi gyönyörűségem lehetne. A két rossz közt mindenkor a kisebbet szokták választani.

Az Jasztrabszki által tet resulutiójának kimondásával is én, noha nem siettem, de a más félnek is aszerint meg lévén írva, tudtára eset, s noha igen keservesen eset az, hogy *Kegyelmed* jelenléte nélkül legyen meg, tudván, az is tetézi a kissebséget.² Mindazáltal azzal csakugyan contentusok lehettek, melyre nézve tovább való dolgaiba úgy bele is egyeledet, hogy a pályi és dobosi Tar Jánosnak zálogosítatot részt kiváltotta, és az osztályt kívánván az atyjafiátul, hogy *Isten* *Kegyelmedet* meghozván, adig legyen oly készen, hogy akkor meglehessen. De sok akadály esvén benne, azt cselekedte véllé az atyjafia, hogy az adonyi s több részit kezében bocsátotta adig, míg az osztály meglehet, és béres ökrököt is fogadni. S mikor ezek már mind megvoltak, akkor vette az ellenkező levelet. Már pedig az közervalóknak nem is oly titok volt. Az bánatot nem szükség describálni, általláthatja *Kegyelmed*. Az ellenkező tanácsok is semmi job módot nem mutatnak, s vétket belőlle nem csinálhatnak, azért ennek lecsendesítésére csak az, hogy dísztelen nem elégséges, mert azzal, állítja, lelkiismereti nem vádolja, sem az nemzetség nem okozhatja, hogy eleitül fogva, anyja idejében is, magaviselése miá kötődöt volna meg szerencséje, sem azzal, hogy eleget nem várakozot. Az *Isten* miért nem adot, maga titkában van. Az idők elfolyván, s minden reménségtül elmaradván, kel valamit cselekedni. Megvallom, magam is régen jóvalottam, noha nem így gondolkodtam, hogy gondolkozzék magáruul, mert én jobbára bizonyosnak tartom, hogy sokáig nem élek, s neki csak az is nagy változására lenne. És így az extremitas, s tagadhatatlan dolog, a hajlandóság is nagyon megvagyon. A kissebséget meggyőzte, amely neki majd halál gyalánt esik ugyan, de mégis resolválta magát. Legkiváltképen azért, hogy lelkiismeretiben megnyugodván elhitesse magával, hogy ő aláb-alábszálván is, idejébe és elbetegesedvén igaz kötelességét megtartja, és oly keresztet nem hordoz, mint sok ezereken viselnek, s lelki csendességgel keresheti üdvességét. Az úgy lenne-é, *Isten* tudja, de ő ugyan úgy reménli.

Tagadhatatlan, Édesem, azt nem szépíthetni, valóba rosszul eset az gyakor *conversatio*, amely okozta a hajlandóságot, s minket is mással senki nem okozhat, hanem, hogy kedvetlen *mediumokkal* is idején el kellett volna szakasztani. De azzal sem okoztathatunk, méltán van mentség reá. Elég az, hogy arul nem gyanakodhatni, hogy *isteni* megbántással let volna az *conversatio*, mint többek, közeleb való is, akik a nevét is hordozzák.

Az gyermekink szerencsáját már meg nem kötheti, mert valóba meg van kötve, aki ma is fájdalma.

Az jószágért széltibe adatik a szabadság, ki ángyát, ki csaknem testvér atyjafiát széltibe veszi. A jószág pedig nem célja a házasságnak *Isten* rendelése szerint. Ebbe ugyan csak az házasság célja találtatik, hogy kissebség úgy is a világ-

nak, mind dicsőssége, s mind kissebsége rövid ideig tart, csak legyen üdvösséges vége, amelyre céloz, igazán írhatom. Amenyibe magunknak kissebség, kivált ha maradékok maradnának, az akármely nagy familiával is megtörténik, s mi sem kerülhetjük el. Még többekben is, mert ha szaporodnak, töb is jut ara, s még aláb is. A maga familiája pedig máris félig benne, s ha így lesz, nagyobbakba is esnek.

Jut-é eszébe, Édesem, *Kegyelmednek*, mely sokszor sóhajtozik az ember, bár ide s amoda adatot volna, csak nyugodalmat talált volna a magunké is.

Tudom én azt, nem csak az az oka, hogy szegínylegény, hanem maga alkalmaztatása sem tetszet eleitül fogva. Abba legnagyobb hiba volt a maganagyzás, de az okos feleség azt is helyrehozhatja. Példa Serédi Gáspár. Én elhiszem, maradékinknak is mindenkor szolgálni igyekeznek, de hiszem, anélkül mind ellehetnének. Én a más fél kedvéért ágáalom ezeket, s igyekezem *Kegyelmedet* engesztelni, s nem azért írom, hogy gyönyörködném benne. De, Szívem, igazán írom, amint én már azt tudom s általláttam. Én, ha magam gyermeke volna is, csak ráhagynám, ha jóval meg nem orvosolhatnám, hogysem csak így függőben maradván, nagyobb gyámoltalanságra juthatna, s kissebsége is mégnagyob lenne. Ő szenved, ha szenved, senkire sem vethet. Oly nagy kissebséget magunk részéről nem látok. Az elenkezők, ha így érthetnék, mint én magam, én elhiszem, annyira nem ellenzenék. Csak *Kegyelmed* a Jasztrabszki által let válaszát hagyja rá, meg lehet véle elégedniek. Abba sincs pedig egyéb, hanem nem aprobálja, csak elszenvedi, mint az *anyaszentegyház* az eretnekséget a nagyobb rosznak eltávoztatásáért.

Mert, Szívem, akirül írtam ezelőt, még az is bizonytalan, csak már jövallja, maga nem is álmodik talán rulla. De úgy is kétféle romlása lenne, egyik az atyjafiai s ösmerői közzül kiszakadni, s ami kevese jut, azt is elhagyni vagy elvesztegetni, s ot sincs mire menni, bizony nagy dolog. S máskint pedig contentuma sem lenne, én bizonyoson általláttam, noha nem ösmerem, nem lene.[!] Inkáb had vehessem hasznát anyi tartásomra, ha ugyancsak abba való állapotra kel jutni. Noha én minden jót kívánnék most is neki, de talán ez a megalázódás neki üdvösségeseb, *Isten* titkába van. Találhat *Kegyelmed*, Édesem, módot abba, hogy már oly méltóságos úr javallása is helybe álljon, politica valamit cselekedni. Az is igaz lesz, hogy nekem írta meg *Kegyelmed*, s én meg nem mondtam, szomorítani nem akarván, s azalat előbi leveléhez tartván magokot, megese. Mindazáltal *Kegyelmed* rendesebet is gondolhat, csak akarja.

Klárát írja vala *Kegyelmed*, hogy neveteti, de Szívem, keserű az ő nevetése. Most is megvallja azt, ha akkor halála történt volna, keveset bizot volna üdvösségéhez.

Én, Édes Szívem, ezeket előtte, az miket írok, nem beszéllem, hogy okát ne vehessem, de megvallom, csak szánom szerencsétlen sorsát, s ha vétkes is

abba, hogy a conversatiót nem távoztatta idejébe, ő is ember, s megbocsátható azért. Kiváltképen, hogy bűnt nem ítélni rulla, az ki minden gyűlölségre volna méltó. Azért tovább is követem *Kegyelmedet*, Szívem, hogy búsítom, de mégis kérem, ne vesse ki atyafiságos gratiajából, hogy így importunuskodom érte, mert amint írámban feljeb, azok az okok visznek rá. Engem nem is kért, csak a nagy kétséges gondolatokba való gyötrelmes állapotját tapasztalom. Idegenyel is szüntelen cselekszik *Kegyelmed* irgalmasságot, ő is *Kegyelmed* nélkül mit csinálna, meg sem foghatom.

It Apríllisi havunk is bővön vala tegnap, én mégis it vagyok Fiam *Uram* miá. Holnap akar indulni, van is bajom, elrontja a leányom lovait, soha sem építi pedig.

Ezzel maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

1 a Perényi Éva férjhezmeneteléről 2 Szuhányi kisebbségi érzését, aki alacsonyabb származású volt

521.

Olcsva, 1720. április 12.

(MNL OL P 398. No. 37 284.)

[Külső címzés:] Az én kedves *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel írámban. *Bátorkeszi*.

[Külső feljegyzés:] Két vég bécsi sinórt, tengerszint vagy amicsodás ócsób volna, vetessen *Kegyelmed*, Édesem, lévén nagy szükségem rá, it nem kaphattam.

Egy fejér violaszínnel tarka alsószoknyát kén venni, 6 vagy 7 máriás az ára. Tudhatja Rosalia is, micsodás volt, kit Évának Komáromba [vettem], s az csúzi sidónál is eleget találni.

Az Kaposvári ágya paplanostul hova let, had menne végére Turcsányi *Uram*, mert úgy értem, *Pater* Gányi *Uramnak* maga ágya vagyon. Volna szükségem rá, tudom, *Pater* Kaposvári el nem vitte.

Olcsva, 12. *Aprilis*, 1720.

Édes Lelkem!

Én *Isten* *kegyelméből* idejöttem, elsőben elbocsátván Fiam *Uramat*. Az leányom Éradonba fordult, onnét Baktára s azután ide. Már míg *Kegyelmedet*

Isten meg nem hozza, it akarok mulatni. Az fahordás sok dolog haladékaival lévén Károlyba, mivel még csak valóba hidegek járnak. Egy-két nap jó üdő, s megint hideg s hó. Úgy annyira, Kaszon táján mégsem nyitották ki a szőlőköt. Musajrul most nem értettem, oda is elment a parancsolat, elhiszem, választ ír.

Az árvíz hol apad, s hol árad, vizák¹ jók vannak most, de csak harcsát s bal-lingot fogtak még eddig. Széllyel eladatta Lőrinc, s Károlyba is küldöt volt eladni, kaptak a kálvinisták.

Kegyelmed levelére nem válaszoltam vala, melyben a kűmívesekről írt. Valóba jól eset, hogy conventióst fogadot *Kegyelmed*. Másfél annyiba kerülnek ezek, ha a tavalyi mód szerint dolgoznak, s még többbe. Szerfelet való az, hogy esőre s ünnepre megveszi, akit még az eperjesiek sem vettek meg, mikor legelsőbe kezdtünk volt dolgoztatni.

Én elhiszem, Szívem, *Kegyelmed* buzgóságából, ha lehetne, az munkát egy órába készítené el, de bizony soha nem győzzük, ha már heten lesznek, s ezekből el nem bocsátunk, materialéval, mert se téglá, se mész készen, bizony későn készülnek azok. Tavaly is dupla árába telék a sietés miá a kűhordás. Én csak azt gondoltam, vagy kettőt kellene meghagyni ezekbe. Míg a mórtégla készülne, adig pepecselnének együt-másut, s azután abul építvén az két konventióssal, míg az elkészülne. Tégla, mész adig lenne elegendendő, s abbul, amit lehetne, őszig ugyancsak dolgozhatnának, s materiale elegendő készíttetvén, jövendő nyáron egész erővel a derék épületen² lenne az ember. Így dolgosokkal is inkább győzőnők az *economia* csonkulása nélkül, s költségel is.

Salánkra sem küldhetem őket, mivel téglá nincsen. Igaz, hogy a falnak te-
tején rakhatna valamit küvel, de kéményét, ajtait s ablakit egymás után nem rakhatná téglá nélkül visza, s még vizahurcolni bajos. Máskint is, míg a szőlő-
munka és tavaszvetés végbe nem megyen, kár nélkül nem szaggathatni az kevés embereket egyéb felé.

Az éjel is nagy hideg vala, mégis rosz idő a téglavetésre. Meg kel valla-
ni, az ifjak tanítása oly nagy jó, én 12 corusnál is hasznosabnak ítéllem, amint
tapasztalom a sok hitván gyermekeket szemlélvén. Most kettőt vettem be, a
Ferenc Diákét. Kardos is hozot volt kettőt, azt elbocsátottam, míg egy keveset
nevekednek.

Magam egészségéről egyebet nem írhatok, a nátha most megint huruttal
kezdődöt rajtam, ki miá nem szintén jól vagyok.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

1 vizák 2 a főépület, azaz a kastély építésén

522.

Olcsva, 1720. április 16.

(MNL OL P 398. No. 37 285.)

[Külső címzés:] *Excellentissimo ac Illustrissimo Domino, Comiti Domino Alexandro Károlyi de Nagykároly, Sacrae Cesareae Regiaeque Majestatis Consiliario, Generali Campi Marschalli Locumtenenti et Incltyti Comitatus Szatthmariensis Supremo Comiti et Domino mihi Charissimo. Bátorkeszi. Cito, citius, citissime.*¹

Olcsva, 16. Aprilis, 1720.

Édes Szívem!

Nem kétlem, *Kegyelmed* három, egyszersmind érkezet leveleire, akikben a kölcsön pénz felől írt, válaszmot, kit az elmúlt postán küldtem el, veszi ennél eléb. Az utánna küldöt cédulácska elmaradván, ím, most includálom. Még az válaszim sohonnét el nem érkeztek. Az egy Elek György menti magát szóval, hanem azt izente, fog írni, ki othon nem volt. De, Édesem, nyugodt elmével legyen *Kegyelmed* benne, teljes tehetséggel igyekezem benne, s amenyifelé írtam, úgy tetszik, ha nem edgyüt, másut csak ki kel telni, csak valami gonosz emberek irígységébül el ne romoljon. Én csak félek a csalárdságtul, kivált, hogy az erdődi dominiumot is megtartóztatták.² Tapasztalhatja *Kegyelmed* most, mikor azt mondta, mire való a pínzt tartani. Ha senki nem tartana, se mást, se magát nem segíthetné. De való, hogy szükséges mind magáért, s úgy felebarátjáért.

It csak úgy vagyok, ki sem írhatom, a sokféle kapásba. Aki van, szélyelküldöztem. Ács Lőrinc beteg, egy nap fen van, másnap fekszik, Naményi szintén úgy. Kenyérevő s ruhakérő cseléd temérdeki, s szolgálatra való majd semmi sincs.

Legnagyobb baj az tarcali szőlő dolga. Szántás, vetés rajtunk, Klárán a nagy pusztaság építése, s ganéjhordó ember s karószálítást egyszersmind sürgetik. Akit küld is, elkésírteti fél mélföldig is, s mégis viszaszökik, s az úton lebzsel, míg a kenyérbe tart, s úgy megyen osztán oda, s akkor tudják meg, mikor Munkácsi megírja.

Valamint a gallyán való rabbal, úgy kel bánni az átkozottakkal. A szályra nem hajthatni, s hogy Lőrinc körülöttök nem lehet, tegnap is, elhiszem, szántszándékkal alábocsátották a szályakat a Tiszán a karón alól, s már meg fel kel hozni, s úgy késedelmeskednek. Eleget kért katonát is pallérnak, hogy így betegeskedik, Károlybul, de az való, megunták azok is a sokat, s készülnek is el-

menni. Nem is csuda az, mert akármely jobbágnál többet szolgálnak. Ezeket, Szívem, csak azért írom, hogy ha mi panasz lesz a Hegyaljárul, bizony eleget iparkodik veszet, de szófogadatlan az ember, s sok is a dolog.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Ferusnak nem írhatok a sok írás miá, biztassa *Kegyelmed*, van gondom a nyári dolmányára.

1 A *Kegyelmes és Méltóságos Úrnak*, nagykárolyi Károlyi Sándor Gróf Úrnak, ő Szent császári és királyi Felsege tanácsosának, altábornagyának és a Nemes Szatmár vármegye főispánjának, az én legkedvesebb Uramnak. Bátorkeszi. Gyorsan, gyorsabban, nagyon gyorsan [a sürgős kézbesítés okán háromszor ismételve]. 2 1720-ban kaptak donatiót az erdői uradalomra

523.

Olcsva, 1720. április 18.

(MNL OL P 398. No. 37 286.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram.

Olcsva, 18. *Aprilis*, 1720.

Édes Szívem!

Csábrágbul megjövételikor írot levelét *Kegyelmednek*, Édesem, szeretettel vettem. Az Méltóságos *Judex Curie* gratiáját méltó felette nagy böcsbe tartani, s nagy köszönettel az terminusra meg is adni,¹ mellyen teljes tehetséggel igyekeznünk kel. Azonnal elküldtem *Jasztrabszkinak* az kulcsot, hogy az contractusokat kivevén, expressus által küldjék *Draskóczi Uramnak*. S csak abba csatlakozásunk ne lenne, kitölthetnök akkorra az summát, úgy hiszem. De mint-hogy it is nem minden adós considerálja az jóakaratot, attul is félek. Azért úgy kívánnék igyekezni, hogy ha abba csonkulás esnék is, hátramaradás ne történék, melybe ma is munkálodom.

Úgy látom, ez az nem isteni félelmet és szeretetet nem igen tud, s anyival inkább a keresztyényi kötelességet s felebaráti szeretetet, nem tudom, ha talán tárt rabságába volnánk, sem szerezhetnénk túllök. Ugyan fáj a szívem rájok, csak mentik magokat. Erős *Uram* Kassára van, még azt nem tudom, mire vehetem. Másut sok helyen megpróbáltam. Méltó tanulni, hogy az ember ily költség nél-

kül ne hadgya magát, nem lehetvén bízni jóakaróiban. Tapasztalt dolog, mert színnel, nem szívvel azok. Készebb volnék egy darab jószág nélkül ellenni, mint így hagyni magunkot. *Isten* tudja, mikor mi szüksége interveniál az embernek.

Csuha[?] nállom lévén, reménkedik, feledékenységbe ne legyen dolga, ha kívántatik, ő kész fel is menni.

Az aszúszőlő borokat felvivő szekéren lehozhatják, ami ládákrul írtam, úgy-mint a materiás kis vasas ládát, s az fejér ruhást, kit innét küldtem volt fel. Azon kívül egy gyermeknek való derékaljacska van, kék fejtős tokja vagyis haja van, és egy kisgyermek-paplanka, azt is le kén hozni.

Badda Gábor iffjú ideérkezet, it tartom *Kegyelmed* hazajöveteléig.

Sámboki magának mulatságot kívánván szerzeni, Rutkainak maga párjának includált levelébe *Szent-Kereszti Máriát* vette célul Lőrincsel. A levelet a tűzbe vetették, látván, hogy nem tetszik, máskint elküldöttem volna. Ez síj-ríj, felet-te tartván kissebségnek. Intesse meg *Kegyelmed*, Édesem, keressen társot magának, s azzal mulassa magát, s rendivel pedig, mert ez nem engedtetik meg.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Tegnapelőt Laci s Gábris, s az Ács Lőrincné gyermeke egy nap mind egyforma nyavolyába lebetegedtek. Mit ad *Isten* szegénykéik iránt, elválík, valóba frissek voltak már. Most veszem Jasztrabszki levelét, az contractusok nincsenek, azt írja. Még Lőrinctül felküldetet egy van, annak is Augustus a terminussa. De én úgy tudom, nem ez esztendőbeli, mert én az első odaadás után újobban nem engedtem, hacsak *Kegyelmed* nem. Az kűmívesekbe szerencse, ha el nem bocsátunk, mert dolgot nem adhatni. A luszthausz² elvégzése után mégis marad három, s az két conventiós, hiszen mórteglából dolgoznak az idén. Ami az mestert illeti, nincs mit szánni, úgyis már romlík a klastrom ajtóféli is, s az ambitus bótjából is eset két helyen is ki a közepibül. A téglára vethetni, hogy a fundamentomát jól meg nem ásták. Szemlátomást szál aláb, úgy mondják.

Az gulya dühüdik egyszer, azt írják.

Valamíg lehet, ugyancsak adunk dolgot, talán *Isten* *Kegyelmedet* is lehozza. Hacsak az öt lesz is, eleget dolgozhatnak, materialékat is inkább készíthetni s győzhetni költséggel. Bizony, Szívem, csak kel felelni az adósságokbul is, lassan-lassan is, beveszi az *Isten*. Salánkon még most nyitják a szőlőköt. Azt írja, míg a vetésen s szőlőmunkán által nem esék, oda ne küldjem őket, mert azon kézzel-lábbal rajta kel lenni. A nagy hó miá mindnüt lágy volt a föld a Tiszán túl.

1 ti. a Kohárytól kapott kölcsönt 2 Lusthaus

524.
Olcsva, 1720. április 24.

(MNL OL P 398. No. 37 287.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel írák. Bátorkeszi.

Olcsva, 24. Aprilis, 1720.

Édesem!

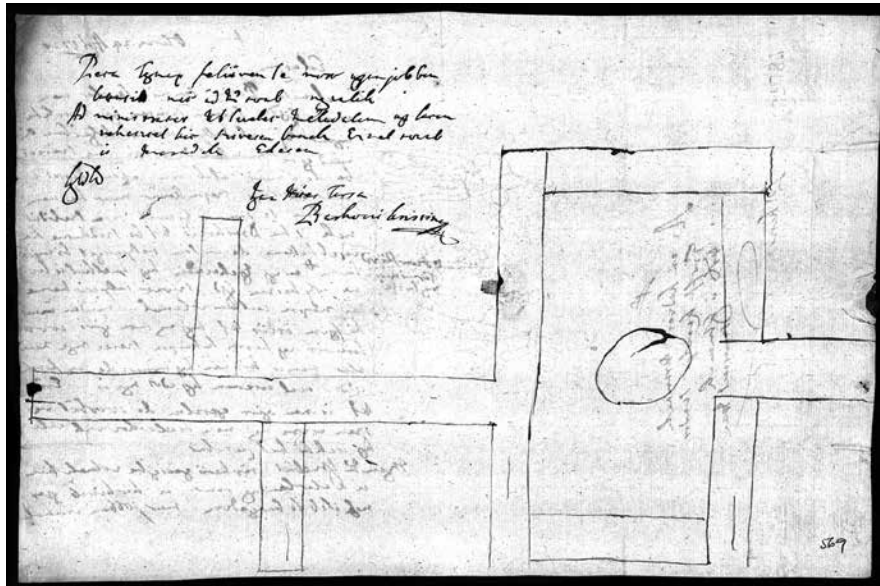
Ez elmúlt postán semmi levelét nem vevén *Kegyelmednek*, Szívem. Szintén úgy tartok, ha megint új akadállya történt dolgaiban, én mindegyre munkálodom az pénzszerzésbe, de amint eléb írák, épen képtelen emberek. Anyi szépen kérni, mintha nem is volna, se semmi ígíretel nem szelídülnek, s ha Draskóczi *Uram* beszédhetné, keveseb kellene. De az sem teljességel bizonyos lévén, azon rövid terminusra meg lesz-é. Én úgy igyekezném, hogy anélkül is lenne oly készen, *Kegyelmed* szavait teljesíthetné az napra csalhatatlanul. Mindenünnet kifogyván, Ötvös *Uram*, hogy megtudta, ígíri, 1000 forintot vagy három holnapra szerez maga neve alat. Nem is hinném, hogy nincs, de az, kinek adós, atul értettem, hogy adós maga is. Erős *Uram* is nem ígírt egészlen, de 1000-bül, veszem észre, meg nem csalatkozunk vele, hogy csak ki kel pótolni.

Magam *Isten* *kegyelmébül* tűrhető egészségbe volnék, hanem az al[v]atlan-ság ront. Az két kisebb gyermek eléb lebetegedvén, már jobban vannak. Pe[s]ta tegnap feküvén le, most ugyan jobban láttatik. Mit ad *Isten* tovább, megválík.

Administrator *Uram*² levelét includálom, úgy látom, neheztel, kit szívesen bánok.

Ezzel tovább is maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa
Barkóczi Kristina m.p.

1 Mednyánszky Pál Lipót

A levél végén található alaprajzot nem sikerült azonosítani

525.

Olcsva, 1720. április 24.

(MNL OL P 398. No. 37 293.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel íram. Bátorkeszi.

[Külső feljegyzés más kézzel:] Recommendantur Domino Postarum Magistro Kalloviensi pro celeriori transmissione.¹ Barkóczy Krisztina

Olcsva, 24. Aprilis, 1720.

Édesem!

Az elmúlt postán nem vehetvén *Kegyelmed* levelét, mai napon egyszersmind kettőt vettem, 12. és 16. írottat, melyből az dolgoknak folyását, addig valót, értem. Megvallom, az Posonbul írt Gyulai Uram levelét olvasván, még a másikat nem olvastam. Megdöböntem vala, ha valami szerencsétlenség esik az útban, de még most is csak tartok, ha valamikéint az irigy emberek adig nagyít-

ják, hogy akadályt csinálnak, mert most is szerfelet rászorították *Kegyelmedet*. Nem is igen hallani ily dolgot, talán studio cselekszik, hogy azzal romoljon el. Mindazonáltal, amit *Isten* ideszánt, másnak nem adja.

Én, valamint megírtam, Édesem, teljes tehetséggel azon vagyok, hogy minden úton-módon öszveszerezhessem az Méltóságos Judex Curietul² felkért pínzt, s ha Draskóczi *Uram* bevehetné, meg is lenne könnyen. De ahhoz sem bízhatván teljességgel, csak munkálodom az kölcsönözésben. Amidőn már majd mindenonnan kiadták az választ, megint csak Ötvöst sürgettem, s ígirt maga hitelére szerzeni.

Az másik, akinek kellett volna adni, noha kétfelé adóssira is halasztott, ha megadják, ideadja. Egyik, Ötvös *Uram* az adóssa, 1. Maii az terminussa. Úgy hittem el, hogy nem lesz sok magánál Ötvösnél, hogy másnak is adós. De én azzal meg nem elégedvén, úgy látom, ha csak 1000 is onnét ki fog telni, és így valami úton azt csak kipótolom.

Az 1000-nek, akirül *Kegyelmed* ír, már alkalmas híja van, elég elkölt benne. Ha *Isten* *Kegyelmedet* ezen általviszi szerencsésen, csak azon kel lenni, hogy fizetődjék apránként. Azért, Édesem, tessék *Kegyelmednek*³ Turcsányit, mint-hogy meg lehet hinni, oly dispositióval hagyni, mindeneknek hadgyon békét, valamint valahogy amit gyűjthet, csak fordítsa az adósságok defalcatiójára. Míg a nem volt, hogy éltünk? Most is meglehet úgy, azért tegyük úgy, mintha nem volna. *Isten* lehozván *Kegyelmedet*, it is úgy kel valamelyet elszakasztván ara fordítani, mert ennek másként vége nem lesz. Mindenkor talál *Kegyelmed* okot az költségre, s ha ilyen adósságba maradna az nevetlen ifjú,⁴ bizony az keremény nem hasznára, hanem romlására lenne, elég példák vannak előttünk. Azért minden úton oly módot keressen *Kegyelmed*, hogy ha edig feljeb-feljeb nevelkedet az adósság, már szálljon aláfele, mellyet csak akarjon szívesen, meg is lehet, s mindjárt feltalálja.

Azt én nem értem, hogy mégis 2000 forintot ír Gyulai *Uram* híjját, hiszen mind meg kén lenni. Azonba azt írta volt *Kegyelmed*, hogy az taxára is elvárnak egy darabig, de amint látom, az is elmúlt.

Az fundatiókból kiszakadunk, Ötvös *Uramé* meglesz, de Erőse nem, *Szent-Iványi Uram* megválí. Az pap urakhoz keveset bízhatni, azt tudtam volt én, hogy megígirték, kit csak limitálta *Kegyelmed*. Én ugyan csudálom, hogy a maga diocessisébe örömmel nem kapja.

Az árvíz szörnyű, éjel-nappal kel tölteni, magam sem maradhatok már, hanem indulok, maradván *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 Ajánlva a kállói postamesternek gyorsabb továbbítás céljából. *Barkóczy Krisztina* 2 Koháry Istvántól 3 az eredetiben „*Kegyelmedet*,” de így nem logikus 4 Ferus

526.

Hely és dátum nélkül. [Nagykároly, 1720. április 24. utáni napokban]¹

(MNL OL P 398. No. 37 498.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróf Károlyi Sándor Uramnak.
[Későbbi külső feljegyzés más kézzel:] 1720.

Édes Lelkem, már postára elküldvén leveletem, juta eszembe, ha az, kiket az kölcsönpíznért megtaláltam, ara nézve nem találunk adni, hogy én az *Kegyelmed* jószágát nem köthetem. A magamén senki sem kap, nemcsak azért, hogy csekély állapot, de egyiknek sem lévén keze igyébe, nem kap rajta, tudom. Hanem vagy albákat kellene *Kegyelmednek* küldeni, vagy valami írásbeli consensust, hogy *Kegyelmed* akaratjából veszem fel. Tudom, senki benne nem kételkedik, de csak nem törvényes nekem az *Kegyelmed* jószágát kötni. Másként én csak megcselekszem, ha szintén zálogot kívánnának is, s különben nem adnának, mert, Szívem, ahol a pénz bű, kevés barátság szokot lenni. S azért gyűl meg, s igen kötve hiszik most komjokot² az emberek. S azért írok idején, hogy ha új akadály találna lenni, nagy késedelem esnék az dologba.

Ha még Kereskényit ot érné levelem, egy vendégpaplan volt ot, csak gyapjúval töltöt. Hozza le úgy a Kaposváriét, ha megvolna. Egy csep sincs it jobbára, most akartam vetetni. De most nem költök egyre s másra, úgysis a cseléd szüntelen sürget, csak annak teljék.

Barkóczy Krisztina m.p.

1 A levelet az előtte lévőkkel való tartalmi összefüggés (kölcsönpénz szerzésének nehézségei) alapján soroltam ide. 2 kissé bizonytalan olvasatú szó, talán úgy értendő, hogy a komájuknak sem hisznek manapság az emberek

527.

Bakta, 1720. május 3.

(MNL OL P 398. No. 37 288.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram.

Édesem!

Kegyelmed 27. *Aprilis* írot levelét tegnap szeretettel vettem. Az elmúlt postán nem írhattam, mivel a nyomorult baktai gazdaaszony dolgaiban foglalatoskodtam, s építése körül majd minden nap jobbára estig pallérokodtam. Mivel ez a boldogtalan nép rettenetes tudatlan vala, mihent az ember elfordul, csak Babilon tornya lesz belőlle.¹ Az leányomtul pedig félni sem tudnak. Ha az áldozói s előtte való devotiók nem volnának, még egy hétig it lenne, s nagyon előmenék az épületbe, melyre felette nagy szüksége is volna. Az téglával nem érvén, kocsissát, csatlósát már téglavetni megtanítottam, s már abbul dolgoznak. De tudom, az incsenér pirongságot lát, mert a főincsenérnek nem lesz kedve szerint,² inkább vigyázzván a keveseb munkára, mint a csinosságra. Már egy hete, hogy it vagyok, az árvíz előtt majd futva szaladék, melynek nagyságát, elhiszem, az vármegyebeliek is megírják. Legnagyobb baj lesz, ha a pincébe fakad, amint is ijesztnek véle most egyszer. Mondják, 30 esztendeje is van, ilyen nem volt. *Isten* Károlyba vivén, újokban s bővebben írok, Szívem, mindenekrül.

Mit ír Győri, megláthatja Édesem, *Kegyelmed*. Van ot dolog, s jóllehet oroszt rendelhetet volna ugyan a kűmívesek mellé, de magokot hagyni, nem sok köszönet volna az ő dolgokba. Próbálom én most is, míg fel nem kelek, mit dolgozik ember. Kel azok körül, s jó pedig, hogy hiába ne töltsék az időt, s vegyék a fizetést. Eleget vesztéglettek úk tavaly is a Szigeti roszasága miá. De az ünnep után már csak rája küldöm, talán az víz is szál addig.

Az egybekelendőknek³ az választ sem jelenttem meg edig. Károly Samu it lévén, fut-lót. Most egyszer Sulyokék indítottak ellene, s pretendálnak. Arul historizáltam, s az következő s hasonló történhető dolgokkal is ijesztettem. Ha nem nyer is az bestelenkedés, fáradság, vexa meglehet mind a személyben, s mind a maradékokban. De bizony csak nem ijed, jóval biztatja magát, hazamenvén, miként lesz már, megválík, mindkét fél együt lévén.

Nem emlékezet *Kegyelmed*, Édesem, ezen levelébül, a 1. Maii való terminusnak tehetet-é eleget, az elsőbe még csak reménség volt. *Kegyelmed* levelére a rosnyaiak lassan biztatnak, ideküldvén a választ. De edig az én levelem is ot van Draskóczi *Uramnál*, tudom, nem hadgya rájok, de csak vehetné meg készpízüül. Nagy Gábor csak nem adhatja, azt írja, kölcsön. Már én egyebüvé nem bízhatom, Ötvös s Erössen kívül mindenünnet megjüvén az válaszom.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hités társa

Barkóczi Kristina m.p.

P.S. Míg ezen levelem odamegyen, ha *Kegyelmednek* tetszik, tudom, ad tehenet Kis Jánosnak úgyis.

Az nagybányaiak válaszulván *Kegyelmednek*, az doctornak fizetést nem ígérnek, hanem ha házat szerez magának, minden onustul imunitálják, bírhatja, azt megcselekszik.

Levelem végzése után veszem, Édesem, Olá András által küldöt levelét *Kegyelmednek*. Az disznókot mindjárt indítanám, de a nagy vizek még nem szálnak, haladni kel, abba fogatkozás nem lesz. Kűmívest ne fogadjon töbet *Kegyelmed*, anyi van it, mint a por. Csak kiadta magát az stucaturás, vagy elbocsássa dologra András, vagy minden napra egy forintot adjon a heverésre is. S ő is passust adván neki, dolgozni, hogy elmehet, azolta sohova sem megyen. Nem is kel féltetni, mert az egyik odajárt Várad felé, de munkát nem talált. Ha az szegődöt kűmívesek lejűnek, bizony leesik a szarva,⁴ de többet ne fogadjon *Kegyelmed*, mert csak materialéval s körülötte való dologossal győzők. Az hat kűmíves eleget dolgozik, anyi lesz a serfőzővel együt, akik nem facturáskodnak, s kettei téglát is vet, amikor dolog nem lenne.

1 másképpen: Babel tornya, amely a káosz és egyetnemértés szimbóluma 2 Károlyiné itt tréfásan magát nevezi mérnöknek, s a férjét főmérnöknek 3 Perényi Évának és Szuhányi Mártonnak 4 nem lesz olyan követelőző

528.

Nagykároly, 1720. május 7.

(MNL OL P 398. No. 37 289.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Bátorkeszi.

Károly, 7. Maii 1720.

Édesem!

Isten *kegyelmébül* ideérkezvén, Szintaiéket it találtam a svajczerrel edgyüt. Legnagyobb baj szolgálót hozzá találni. Én úgy gondoltam *Kegyelmed* levele szerint, hogy a cseléd tartás övé, minthogy a bornyakot elveszi, s pínzen sem adja vissza, s teletetésére valót is mi adánk a hasznáért. Így lévén, velle nem bajoskodnám, de már úgy látom, ez idén csak úgy kel lenni. Az molnárral is magam beszéltem, azt mondja, hogy ő úgy jöt le, megnézvén a helyt, más jú le

371

osztán, nem ő. Salánkra most a nagy vizek miá nem küldhetem, régen nem is forogván [a malomkerék], elijedne tülle. Ha ugyancsak nem resolválja magát, talán tótot is kaphatunk, régen szerettek volt egyet. Sokat is sürgette, de az Cseri molnárjára nézve, kirül írt volt *Kegyelmed*, le nem akartam hozatni ökö, egymásra. Gondolom, ezután is talán megtalálni, ha jó lesz.

Az küldöt egyetmást meghozták, Szívem.

Magunk egészségbe vagyunk Klárámmal, Pesta tegnap megbetegedet, mi nyavalyája lesz, megvállik.

Andrási is valóba betegeskedik, Jasztrabszkinak kel gazdálkodni.

Az előbbi levelemben írván Károly Sámuel dolgárul, a tudot személynek én is dolgát megvizsgálván, hogy jövendőbe hasonló baja ne legyen. Nekem nem tetszik a dolga, mivel a curatrix cselekedet, ami let, az kiket illetet volna, nem subscribáltak. Én mindenkor *Kegyelmedtül* is afélét haszontalannak hallottam. Azt vállalta, hogy azt is végbe viszi, már nem tudom, lehet-é. Tülle máskint csak nem látszik az idegenedés. Akármely okok adják elő magokat, de az én tanácsombul adig suspendálódik az dolog. Könyeb most, mint azután.

Szegény Baj Mihály is ez elmúlt vasárnap meghala. Üdösb Prínyi Imre Gábor fia lakodalmára minnyájunkot most hívogat, Tárkányba 4. Junii leszen, Szőlöst 9. Junii.¹ Egyéb semmi újságunk nincsen, hanem én tovább is maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Ferus dolmányára készül a cafrang, de materiát, ot, ha vesznek s csinálják meg az eleire, s körületire innet küldök. Adja tudtára *Kegyelmed*, Édesem, csak nem felejtí, valóba sürgeti. Az kisaszony mondja, hogy három rendbeli nyoszolyó leányágért küldöt Ferus pántlikát, talán az a gazdag az, aki a Kláráé közt volt. Tudósítson *Kegyelmed*, Szívem. Klára a *Szentháromság* kápolnájához tegnap gyalog ment s haza is jöt, pedig közel már az ideje.²

1 Perényi Gábor és Sennyey Borbála esküvőjéről van szó, így Károlyiék mindkét féllel rokonságban voltak. 2 ti. a szülésnek

529.

Nyírmada, [1720.]¹ június 1.

(MNL OL P 398. No. 37 515.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Károly.

Mada, 1. Juni

Édesem!

It a Nyíren nem keresik a bárányokat. Sokkal ócsób, mint Károly táján, mivel Irinyi úgy mondja, István mester 32 poltúrán adta ide. 26 poltúrán is megvehetni, s úgy hiszem, már ócsóbban is ezután, mert csak sopajtnak², hogy nem keresik. Ha *Kegyelmed* vetetni fog, azért jelentem meg.

Az jándi kapitány pedig vagy hat lovat venne, gyermeklovakot, metszettekét kívánna. Ara vágya, amely pej gyermeklovak Salánkon teleltek. Elgondolom ugyan, hogy nincs eladó, de ugyancsak meg akartam jelenteni. Akár készpíntz adna, s akár jó ökrököt.

Ezzel maradok Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Édes Szívem, egy rendbeli ökröm van a károlyiak közt, minthogy az öreg ökrök helyébe Gelényesbe most a vetésre mást nem adhattam, azt akartam volna segítségekre küldeni, de Károlyba is szükséges lévén, ot hadtam. Kérem, Édesem, *Kegyelmedet*, talán ispán vagy szolgabíró jóakaratjából lehetne valami segítséget szerezni *Kegyelmednek*, mivel már vetnivaló szép búzajok is lesz, had mehetne végbe idejébe a vetés. Másikint is, ha most az öreg ökrökön vettet, ki sem telel, mint máris kettő megdöglöt, s az is mi kárunk.

1 a levél keletkezésének évét azért tettem 1720-ra, mert a jándi kapitányra csak ebben az esztendőben történik még egy utalás

530.

Nagykároly, 1720. június 17.

(MNL OL P 398. No. 37 290.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram.

[Külső feljegyzés:] A Gramatica adóslevele nállam nincs, hova tevődöt volt, tudósítson *Kegyelmed*, Szívem.

Károly, 17. Junii 1720.

Édesem!

Kegyelmed leveleit Tarcalrul s Szerencsrül vettem, s az szőlőmunkára való szükséges pénz dolgát értem. Valóságos, hogy az aranyak kiváltásán kívántam volna szorgalmatoskodni, hogy netalán, ha szüksége nem lesz is rá, s kapni talál az aranyakon az szükségnek színe alatt, hogy már elkölti, magánál tartja, az terminus eljűvén. De úgyis az nem lehet, mert Gramatica nem adhat semmiképpen, hacsak kölcsön nem talál, aki igen bizonytalan. Bagosi László pedig jó szovát sem adja, nemhogy igyekeznék adósságát lefizetni. Most is it lévén Károlyba, se szóval, se izenettel be nem jelentette magát, se Egerbe nem küldöt. Bizony megvallom, nem esik jól aféle gazoskodás, de csak el kel tűrni. Többször, nem gondolom, rávegyen se ő, se az öcse. Elég az, az én károm csak meglesz őmiattok. Elküldöt ugyan Jasztrobszki, megértvén, hogy edig sincs semmi az dologba, de abbul, hiába, ki nem telik az adóssága. Edig való, sok hiábavaló beszédivel úgy akart elaltatni, mint bolondot. Vigyék, míg vihetik, mindketten.

Az szőlőmunka kedvéért pedig, látván, hogy máskint sem telhetik már így ki az aranyváltásra való pénz, meghattam, hogy amit hol elészerezhetnek, elkészítvén, küldjék el Nagy Gáborhoz, aminthogy tegnap rátöltöttek vala 200 magyar forintra. De Madár János nem akarván várakozni társaival edgyüt, majd 30 forint még odamene benne. *Magának* 20 poltúrájával, s *legényinek* 13-mal fizetvén. Már tovább, amit együnnet vagy másunnat öszveszerezhetnek, elküldik.

Én ugyan Romocsaháziné *Aszonyomnak* is írtam a kölcsönpénzről, egyébert fel nem venném, hanem, hogy az aranyakat kiválthassam, de válaszom még nem jöt.

Az juhot, azt írja Barta, ha való, az csak igen kevés. Innét, ha toldják, legyen egy pásztor, elibe való.

Bárcsak egy könnyű kis kocsicskát vetetvén *Kegyelmed*, hozna vagy küldene le hova hamaréb, mivelhogy elajándékozta az alkalmatos és igen szükséges kocsit. Most valahova kel, a sézákon megyen akárki, most semmi sem lévén.

Ezzel *Isten* oltalmába ajánlván *Kegyelmedet*, maradok igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Szent Antal napján bemenvén a klastromba, a templomba, a fecskék bejárását láttam, s Madár Jánossal megorvosoltattam. S azon alkalmatosságal az *ambitusoknak* is újab támaszokat tet, de a bót alá a konyha előtt nem mert tenni. Azt mondta, ha bolygatja, azonnal leomlik. Ő sürgette, hogy lebontassam, ne késse nek véle. De én *Kegyelmed* híre nélkül hozzá nem fogatok bontásához, hanem hírré teszem, hogy ha *Kegyelmed* odakésnék, parancsoljon iránta.

531.
Nagykároly, 1720. június 22.

(MNL OL P 398. No. 37 291.)

Károly, 22. Junii 1720.

Édesem!

Akarom *Kegyelmedet* az it folyó dolgokról tudósítani. *Kegyelmed* elmenetele után az választ megmondván, nem kevés háborúság let az egyik részről. Ugyan az férfierül¹ nem anyira, el nem hitetvén azt magával, hogy élébenyi két levelébe amint kiadta *Kegyelmed* magát, hogy azért gratiájából ki nem rekeszti, hogy aztat megmásolta. Ő sem kívánván ara soha okot adni, hanem ezt úgy tartja, hogy *Kegyelmed* meg akarja azzal is mutatni, hogy nem tetszik, s az mások oppiniója szerint is gátolni kívánja, mint maga levelében is megírta vala. De az más fél² anyira elszánta magát, hogy semmiképpen *Kegyelmedet* haza nem várja, s szeme eleibe nem teszi, noha meg nem másolja már elszánt akarátját, amelyre resolválta magát, nagyob mértékben is a *Kegyelmed* leveleire nézve. De semmiképen nem akar bátorkodni, hogy a városban is maradása vagy lakása legyen, mivel a templomban úgyis be kén járni, s *Kegyelmed* újab-újab haragra gerjesztetnék látásával, s talán a városbul is kiigazítatná. Rettenetes goromba, elszánt, vagyis csak indulatjában elgondolt szovai voltak, mikre szánta el magát, bizonyosra tétetvén, hogy el nem bomolható. Én is tanácsra bocsátottam *Kegyelmed* szándékát, és értettem vala, hogy *Pater Kelemen Urammal* kellett volna közlenem. Én mind ő *Kegyelmével* s *Pater Rol*, a plebanus és a káplány jelenlétébe, újokban *Pater Rol Uram* által megvizsgáltván magát, ahoz képest tanácskoztak, és azon megegyeztek, hogy az dolog így lévén, erőszakoson még szülei sem szakaszthatnák el, sőt, bizonyos okokra nézve, halasztását sem jövallják. Prínyi Pálért s Serédinéért odavan emberem, várom ma is, s ha azok is azon lesznek, csak tudhassa a Pál nyakába. Én hazajövele előtt *Kegyelmednek* általesem rajta, tudván *Kegyelmed* intentióját is, hogy absentiájában akarja anyival is inkább, hogy megtessek, nincs consensussa, s úgy is nagyob boszúságra ne gerjedjen.

Aminthogy a tudva, bár adta volna *Isten*, még a bötbe az *Jasztrobszki* által töt mód szerint let volna meg. Keveseb beszéd s kissebségel eset volna meg ennek a halasztása. Nem egyéb, igazságal írom, hanem nagyob prostitutiója. Hogy szándékát meg nem másolja, arul kiadta magát, hogy pedig most vagy ezután legyen, azt miránk hatta, amint jobnak ítéljük, *Kegyelmedre* nézve. Hanem csak abban haboz, merjen-é adig it vagy a városon lenni, hogy *Kegyelmednek* szeme eleiben juthasson, ha csak templomba jövésekor is. Az városba lakásra is a két okra nézve resolválta vala magát, egyik az *Istenszolgalat*, másik, hogy ha miben szolgálhatna,

s az atyai gratiáért hálaadó lehetne. Én semmi biztatást nem adtam ugyan, de a paterek vigasztalták s a más fél is. Azzal alítván,³ tapasztalta *Kegyelmed*be, hogy ami nem tetszik is, tudja dissimulálni, és nagy kegyetlenséget s bestelenséget senkivel nem szokot követni, s őket is elszenvédi, legalább ideig. S ha meg nem lehetne ugyancsak engesztelni *Kegyelmedet*, akkor kész, kételen lesz helyt keresni. Énnekem elég baj, bárcsak esztendővel ezelőt veszük vala elejít, de úgy látom, se okosságához, se ájítatoságához senkinek nem bízhatni, hanem a gyakor discursus s conversatio csak eltántoríthatja. Főként, aki magában bízván, nem kerülli, az *Isten* is magának hadgya, mint *Szent Pétert*. Én ezt sem hittem volna, de ember az ember, ezután jobban félek, ha nagyobb is megtörténnék, és az én voxom tovább is csak az lesz, ha eljűnek az atyafiak, hogy ne haladjon. Magamra sem vállalom tovább a gondviselést vagy őrzést, mert ahoz nem szoktam, s nem is tudok.

Az *Mária*⁴ dolgában is van nagy állapot, a lovászok pletkája miá. Megint azt hirdették, akit az orgonista idejébe, s noha a legíny álhatatos szeretetiben, de a szülei, s kivált az anyja már kedvetlen. Ennek pedig halálánál nagyobb állapot, s holtig való megkötése szerencséjének, netalán haladván, elidegenyítsék az fiokot⁵ is. Elbomlani sem lehet pedig törvény nélkül, sőt úgy is. Most munkálodom mások által, ha lehet, a kettő együt esik meg, mivel *Kegyelmednél* van, akire adják a szót, s netalán, ha vizsgáltatik, nagyobb scrupulust ejt. Noha valóságot nem bizonyíthat, job adig meglenni.

Ezeket, Szívem, előte azért adom tudtára *Kegyelmednek*, hogy hazajüvén, hirtelen meg ne háborodjék. Én itléteben is meg tudtam volna ezeket mondani, általlátván régen, de hogy mind szüntelen haragoskodását s irtóztató kedvetlenségét tapasztaltam *Kegyelmednek*, nem volt mód benne. Nemhogy ebbe, de még a magam dolgaiban, akiket szükségesképpen közleni kívántam volna. Kegyes egyezésből let volna még szándékom az én dispositióm iránt is, de abba sem vala mód, gondolván, most is úgy lesz, azért írom meg előre, és maradok *Kegyelmednek* igaz hités társa

Barkóczy Kristina m.p.

Jó, hogy Pestát el nem vivé *Kegyelmed*, megint betegeskedik szegíny.

Édes Szívem, ez az Egerbe való levél Ragályinak lévén includálva, az házánál hevert, míg hazajöt. Minthogy félő, a napja eltelik, azért küldtem *Kegyelmed* eleibe, hogy amelyik papot kívánja exmittáltatni, azt tetesse bele. Ragályi mondja, hogy úgy kel. Nagy Gábor levelét is a töb postán jöt levelekkel elküldtem, ha mi dispositiót lehetne tenni az pénzről. Onnét Ramocsáné sem ad, sohol nem remélhetek. Ha lehetséges lenne, a szőlőmunkára valót igyekezném elküldeni. Az aranyak kiváltására csak nem gyúl a pénz, Gramatica sem akar fizetni contractus nélkül, azt keresni sem tudom hol. Bagosi László pedig csúfjának tart, utalt mindenfelé, sohonat sem fizet, s nem is mesterkedik.

Az klastrom igazítása felette szükséges, késedelmet nem is kíván. Ha *Kegyelmed* gondolja, hogy az itvaló kűmívesekel be nem érné, hogy hozzá nem tudnának, onnét parancsolhatna a conventiósna, a jónak, lejövetelirül. Noha Pater Roll Uram, ha *Kegyelmed* megengedi, magára vállalja, hogy corigáltatja. Igen jól alkalmaztatja magát, ugyan szívesen is van minden munkás körül.

Prínyi Pál el nem jöve. Az dolognak meg kel lenni. Sokkal díszeseb *Kegyelmed* jelenléte nélkül, mert ez csudálatos. Az dáma szörnyű sírást teszen, csak szintén ágyba nem esik. Eleget próbáltattam azolta is Serédiné Aszonyom által, ha megmásolódhatnék, kit is majd erővel tartóztatok it, síró-, nem örömanának. De csak megvallja, maga személlye iránt nem bánkódik, most is lelke nyugodva lévén rajta, hanem a *Kegyelmed* haragján siránkozik, minthogy megengesztelésérül reménsége sincsen, az paterek noha azzal is vigasztalják. Én sem biztatom, ne láttassam azzal is rábiztatni. Csak az hol lakásárul gondolkodik s törődik, de az más félnek csak van reménsége *Kegyelmed*hez, úgy látom.

Ebbül már én is tapasztalom, amit írásba olvastam a szeretet erejérül, aki az erősseket s bölcseket is meggyőzi. Az Istenhez való ugyan a jóban, az testi természeti indulat[á]bul való pedig, ha mindenkor nem is a vétekre, de az ilyen vagy kissebbítő dísztelenségekre ráviszi az embert. Kivált, aki magában bízik, magának hagyatik. Én is ennek tulajdonítom ezt, mert soha nem hittem volna. Azért, Szívem, könyörülni illendő, ha mind üdővel is, mert az ember csak ember.

Barkóczy Krisztina m.p.

1 Szuhányiéról 2 Perényi Éva 3 értsd: ámítván 4 Szentkereszti Mária 5 fiukat

532.

Bakta, 1720. július 14.¹

(MNL OL P 398. No. 37 292.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Édes Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Károly.

Bakta, 14. Julii 1720.

Istentül minden jókat kívánok *Kegyelmednek*!

Kegyelmed levelét szeretettel vettem. Már mi az leányommal idevártuk volna *Kegyelmedet* egy-két nap múlva, gondolván, hogy Keresztúrban ment. De ma

377

Bátorban lévén az Lőrinc pasusával, ot bódorgot egy ember, s abul is átallátám, maga még reggel elszeleskedet, s nem érték ot az pasussal.

Rendes dolog az, hogy egyik bolondot az másik által kel corrigálni. Hogy az pénzben hogy ellopátot, meg nem foghatom, hogy esset. Hiszem, az lopó csomóstul lopná el, ha hozzáférne. Nyilván az Horog mesterségére kap ő is.

Mi elijedtünk az leányommal, hogy vegyük fel az életet, it semmi munkást nem kaphatni. Az szegénység egyik az másiknak arat, az sok adósinak is kel, s az vármegye is hajtogatja.

Én *Isten* segítségébül szombaton haza szándékozom. Már *Kegyelmedet* nem is várhatjuk, minthogy az kűművessek eljötek Tarcslrul.

Ezzel maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa Barkóczi Kristina m.p.

Édes Szívem, gyertyánál magam nem írhattam.

1 az aláírás és az utolsó mondat kivételével Károlyi Klára írása

533.

Olcsva, 1721. január 14. este¹

(MNL OL P 398. No. 37 297.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* igaz szeretettel íram. Károly, NB. Erdőd.

Istentül minden jókat kívánok *Kegyelmednek*!

Derzőfiné komámaszony ide beérkezett, Erős *Uram* gyermekit viszi Kluknó felé, egy emberséges szegény nemesember készéri. Olly reménységgel lévén, hogy az *Aszony* ő *kegyelme* szemben lévén *Kegyelmedel*, ezen instantiáját végben viszi. Már itt *Kegyelmedet* nem találván, vissza akar térni az *Aszonynak* nagy rövidségével. Mivel az *Aszonynak* olyan embere nincsen, az *Aszony* ő *kegyelme* igen kért, és általam kéreti *Kegyelmedet*, hogy ezen Szalay Györgynek legyen kívánt válassza. Amint, hogyha lehetséges, magam recommendálom *Kegyelmednek* ezen kívánságát.

Ezel ajánlván *Kegyelmedet* Istennek oltalmában, maradok *Kegyelmednek* igaz hitves társa

Ócsva, 14. *Januarii* estve, 1721.

Barkóczi Kristina m.p.

P.S. Eötvös Miklós Uram lévén nálam, az *Nemes Vármegye* dolgairól beszéltem vala ő *kegyelmének*, azt mondja, semmi információja nem volt aziránt ő *kegyelmének*.

1 az aláírás kivételével ismeretlen kéz írása

534.
Gelénes, 1721. január 20.

(MNL OL P 398. No. 37 298.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* igaz szeretettel íram. Erdőd, vel ibi ubi.¹

Gelényes, 20. Januarii 1721.

Édes Szívem!

Soha nem tudom mire vélni, hogy *Kegyelmednek* se levelét, se vadakat nem vettem. Már ez harmadik levelem, az postáról jöttekkel edgyüt, elküldöttem. Nagy Gábor Uram is kéreti *Kegyelmedet*, örömet váraozot volna, de az út talán edig is elveszet. A Nyíren eső eset, s úgy is felete lág az idő, s szánon jöt, még csak nyeret sem hozot.

Az áros lengyelek járnak, de azt mondja Nagy Gábor, az kereset árojukot bárcsak 20 talléron vegyék meg. Én azt mondtam, dugja el a tarcaliakot. Mohos 35 talléron tartotta, azt írja, s terminust töt, hogy visszamegyen. De akor it volt Nagy Gábor, ő pedig nem volt úgy hagyva,² hogy megalkudhasék, s elhiszem, az is elmúlt, mint az Gramatikáé. Jó volna *Kegyelmednek* Mohosnak is írni, hogy ha olykor érkeznek kupec, mikor Nagy Gábor othon nem volna, mitévő legyen.

Most hamarjába, ami lehetet, meghattam, küldjenek Mohosnak, de egyebekrül szükséges *Kegyelmednek*, Édesem, dispositiót tenni, míg az út jobban el nem vész.

Az gyermekekkel *Isten* jóvoltából egészségbe vagyunk.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

1 vagy ott, ahol 2 nem volt megbízva

535.

Nagykároly, 1721. március 11.

(MNL OL P 398. No. 37 303.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel írák.

[Külső feljegyzés:] Az statutióra mégis odavannak. Andrásí is Csanálos és Ónad íránt ír. Rádaiék contradicáltak.

Károly, 11. Martii 1721.

Édes Szívem!

Böszörménybül írot levelét, Édesem, *Kegyelmednek* szeretettel vettem, együt a baktai delineatióval. Azolta ami levelek érkeztek, ím, elküldöttem. Az bereg-szásziak valami prédiúmrul írnek, 1000 forinton adnák, úgy látom. Nem ítélttem szükségesnek elküldení. Naményi dolga íránt igen köszöník *Kegyelmed* resolutióját, de mi volt, én nem tudom, talán maga tudja. Sok titulusokkal illetík *Kegyelmedet*, Szívem, a többi közt az Igazság Acél Tükörének is nevezík.

Van bajom Csaláné miá, Erős Uram nem akarja felvální a dolgot. Böszörményi az conventbe megyen, Bagoši Uram még meg nem érkezet, Domahídi sem vélem, eljűjön. Ötvös Uram sem lesz it, a terminus szombaton lenne. Eöt-vös Uram előre idejöt volt az én akaratombul, semmire sem mehetet, az Aszony nem szól egyszer. Azt aprehendálnv, hogy eléb Ötvös Uram hozzám jöt. Mi lesz vége, megválík. Lövei Uramnak talán semmit sem írt *Kegyelmed*, Édesem, noha írja régen költ levelében Fiam Uram, hogy beál a gyűlés. De *Kegyelmed* jobban megértí, mikor megyen be a generalis.

Az magam orvoslására lesz gondom, Szívem. Szintén ezen írásom felet érkezének *szentpáli* katonák, sok díbdáb levelekkel, akik Nagyszombatba valók. Hogy *Kegyelmed* kiváltván, megint postára adja, fizetésért nem dirigálok oda,¹ hanem Turcsányinak küldtem. Másokot is útjára bocsátok.

Csak erőssen aprehendálja,² hogy leveleire választ nem vet. Édesem, politizáljon *Kegyelmed* neki, s hozza helyre Kláráért. Az leányom két levelét is, *Kegyelmednek* szóllót, csak it hattam, csak politiából álván. Másík válasz a baktai dispositiót köszöni, s két pár sajtot presentál, ezekbül ál.

Ezel én tovább is maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

¹ Károlyiné szeretné csökkenteni a postaköltséget ² a veje

536.

Nagykároly, [1721.] március 12. éjjel

(MNL OL P 398. No. 37 413.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel íram. Pest.

[Külső feljegyzés más kézzel:] 1723¹

Károly, 12. Martii éca

Édesem!

Mostanság érkezvén Ragályiék, úgy tudtam meg, hogy hajnalba *Kegyelmed* útját követi, ezen levelemmel akarván *Kegyelmedet* látogatni. Kívánom, találja jó egészségbe. Magamon a catharus szűnven, ülve, fekvé nem fuladozok, de menve éppen nem mehetek nagy pihegés nélkül semmit is.

Az leányom leveleit is elküldöttem, pénz nélkül is kezébe juthatván *Kegyelmednek*, és ugyan az egyik sajtot, had teljék kedve benne, hogy *Kegyelmed* megkóstolta.

Édesem, közelget *Szent György* napja, Klárának, ha mi marhát adunk még egyszer *Kegyelmed* parancsolatjából, adig kellene, minthogy odabe sem vet.

Erdődre, ha ugyan majorné nem találkozik, ha *Kegyelmednek* tetszenék, az sváboknak 12 ice vaj gyűjtésre az idén kiadhatnók, talán azok nem szép marhák.

Már Julissal,² ha megindulhatnánk is az hurut miá, de feletéb való gonosz idő jár, halasztanom kel. Máskint is szerencse, ha az lovaimon nem kel elküldem válaszra az patert, az gyermeklovak nem menvén jól a hajón.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 az évszám feltehetőleg Éble Gábortól való, de a levél tartalma alapján (utalás a Klára által küldött sajtó, Károlyiné egészségi állapotára stb.) 1721-ben íródott 2 Klára kislányával

537.
Nagykároly, 1721. március 15.

(MNL OL P 398. No. 37 304.)

Károly, 15. Martii 1721.

Édes Szívem!

Poroszlóról írot levelét *Kegyelmednek*, Édesem, szeretettel vettem. Az hal, ha ot szűk, itt nem szégyen. Bárcsak a pínzt küldték volna le a poroszlaiak, it a Rétságon búnek hallom. Andrászkíné, Fekete Ferencné menyé hordja is ide eladni, magam is úgy vettem, s ugyanoda is küldök pínzel, mintsem hiába mulassa a sok ember a dolgot, elhiszem, az őszi árvíz okkozta a hal szűk voltát.

Az compon minden igyekezettel rajta leszek, már Julist is elküldtem előre, magam is közeleb megyek. Salánkot is közeleb érem, s az odavaló dolgokat sürgetem. Hiába járt Máramorosba, a sótiszteq inquisitióra lévén valami fiscalitas iránt, úgy írja Győri.

Az rettenetes erős üdő meghaladta már a 14 napot is, melyre nézve az ökröknek naponkint fogyatkozik a szénája, máris csak tengetik. Melyre nézve Salánkra kel hajtatom a vert ökröket, Gelényesbe sem lévén széna, hogy a pínzen vetteqnek tovább tartson.

Az erdődi jószág oszlásnak vette magát, mi marad benneq, megválík. Az itvalónak is kevés haszna a nagy terh miá.

Valami levelet írt *Kegyelmed* Andrásinak most Géresitül, de egész consternatióban van. Még úgy nem láttam, s nem is akarja mondani. Látom, hogy a vecturázás nehezen esik, mert minden erejével a téglá- s mészégetésen, s füvenyhordáson mesterkednéq, s az szántáson idejébe. De hogy esik meg, az is megválík, mivel csak a fahordásrul is gyalok[!] hajtják az eljárt ökröket haza. Én Csalánét kértem, ha adig szerzene kölcsönbúzáq, hogy a compon megküldhetnéq. Kendert parancsol *Kegyelmed* ot vetni, de nincs kinek ot velle bajolni. Még it is pínzel toldom, mégsem megyen jól végbe. Csak ami ot szükséges, azon iparkodjék Vanter.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

538.

Nagykároly, 1721. március 16.

(MNL OL P 398. No. 37 305.)

[Feljegyzés a lapszélén:] Az tömösvári sidó is válaszolt Badának, nem kéri az üveget. Megírtam volt, hogy a Tiszán leküldöm.

Az compokot, noha a rosszab időn, de kihordták, s el is készül. Salánkon is derekason foly a munka. Ami pénzül nem ál, mind meglehet, de pénzhez csak nem bízhatni, mert senkinek sincs.

Igen jólesett a *pater* piarista kívánsága, hogy suspendáltatot, a többinek sem tetszet szükségesnek. Most se Jasztrabszki, se Andrási nincs ithon, Turcsányi legkisebet sem ír nekem, se sáfárul, semirül. Az új szolga még edig jó volt, bár töb is lenne, mert az ócskák miá bajos a rend.

Károly, 16. Martii 1721.

Édes Szívem!

Megvallom, nem tudom mire vélni, hogy *Kegyelmednek* mindeddig is két levelénél többet nem vettem. Egyet Bátorkeszibül, mást valamely ember hozot Posenbul, mikor *Kegyelmed* odament, egy-két nappal azután.

Magamrul egyebet nem írhatok, hanem csak igen nyomorultul vagyok, sokszor egy végbe sem ihatom, meg kel pihennem. Mindazáltal rend szerint nem hamar lesz vége, úgy látszik, hanem ha a *kegyelmes Isten* szokot irgalmassága szerint megrövidíti a nyomorúságos napokat. Még edig a bójtnak ideje lévén, orvoságal sem próbáltam enyhíteni, az ünnep után vagy Majusba talán megpróbálom.

Édes Szívem, én örömet nem búsítanám *Kegyelmedet*, de senki nem akarja a nincsent megírni. Ily felettéb való kárba jutó dolgot, hogy tudtára ne adjak, nem [vagyok] képes. Amint ezelőt is megírtam, Édesem, én valahol gondolhattam a kölcsönpínzt, mindenüt elpróbáltam, kivált Selmeczihez bíztam, de elég az, soholt sem kaphattam csak 200 forintot *Szent György* napig. És így, ami portio-pízn a vármegyére szedődöt a jószágon, ma azt küldtem, hogy kinyitathassa, vagyis hozzákezdessen. Ha valahol még százat szerezhethének, *Szent-Iványi János Uramnak* is írtam, ha segítséggel lenne. De, hacsak *Kegyelmed* nem ír, keveset bízom hozzá.

Az compok készülnének, csak csinálnák az hozzávaló vasakat a hámorba, melyet ha *Kegyelmed* írása végbe nem vihet, hogy hitelbe elkészítse, abbul semmi sem lesz. Mert én vállaltam vala a vashámor eszközi árának is megküldését,

383

de ez ideig is idevan, s már többet nem csinál. Mind a szőlő, s mind ezeknek a compoknak csinálása nagy kárba járván, kételenítetem *Kegyelmednek* újobban is megírnom.

Az csanálosiak extremitasba lételeket is edig megérthette *Kegyelmed*, annak is kén orvoslásáruul gondolkozni. Vécsei, a többi is szüntelen sürgetnek, én vélek nem tudok mit csinálni. *Kegyelmednek* sem vehetem semmi válaszát, nem tudom mire vélni.

Esze Tamás idejétül fogva, nem hiszem, a pénznek szűk volta miá ez a föld így volt volna, egészen desperált. Oszlik mind Szabolcs, Szakmár, másodsor dislocalták Szabolcsba is a quartelyost. A jó *Isten* tudja, Bakta is megálhat-é helybe,¹ szörnyű a nyomorúság.

Éppen tegnap írt az commissarius, két holnapi *Kegyelmed* portiójának assignatiójáról, de akit Szakmár vármegyére assignál, ezer forint pretensiója van a vármegyének. Erössen sürgeti, a nagy nyomorúság is kínszeríti, s tudom, abba tudja. Más részit Zaránd vármegyére assignálná. De azt írja, hogy van parancsolatja, fogja ki a prófontmester adósságát. Már még azolta való költségével megint többet kíván az is. Én, Szívem, azért adom tudtára *Kegyelmednek*, hogy tudhassa maga dolgait rendelni. Ha lehet meggátolni, azon lesz Andrási.

Az *Isten* oly jó időt adot, hogy ha ez nem lesz vala, ez a darab tartomány velünk együt szörnyű kárt vala a marhába a takarmány nemléte miá.

Az szőlő kápolnába² tegnap vala énekes mise *Isten* *kegyelmébül*.

Többel nem terhelem *Kegyelmedet* sok gondjai közt, ez is sok, de hogy nagyobb kár távoztatódhassék, azért kel megírnom. Magunkba semmire sem mehetünk.

Polereczki veszet volna el, se híre, se pora, csak a sok kár jű ki mindenfelől a mostani rationista változással.

Ezel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Alig várván Polereczkit, rá nézve mást sem keresünk. Bada írja, nem tehet próbát Pesten az üvegel, mert Vander Egerbe küldte, s rá sem alkudt, csak kordélyba küldte be. Az korcsmának kevés sikere Poroszlón, eleget irkáltam neki, mitévő legyen, de meg sem hamisította. Tarcalon sem kél.

Szívem, örömet tudnám, ha lejühet-é a sáfár, mert kel keresni valahol. Az *Isten* mentsen meg jobbágy kulcsártul, kivált, hogy eretnek is. Gonosz lelkiismeretük, ura kárával egy sem gondol.

Én nem tudom, Szívem, ha *Kegyelmed* késik, nem jó volna-é közönséges esketést tenni, ha ki mit tudna kárunkrul, mert sok helyen rebesgetik.

Édes Szívem, az mikor ezen leveletem be is pecsételtem, veszem a nagy csomó levelet. Ezen kívül többet nem vettem, amint feljeb íram. Ezt már csak elküldöm, ha orvosolható volna, hogy ki ne vennék a prófontmester adósságát.

Elég siralmas állapot, az *Isten* fordítsa jobbra, más nem is tehet rulla.

Az Vécsei adósságáru legkissebet sem ír Szuhányi. Én kérem az vármegyén, de ahoz kevés reménség, elég nagy kárba esik szegíny sógor, amint írja.

Hogy a postára szűkeben költ *Kegyelmed*, Szívem, job is lesz úgy. It is alkalmost kérnek, csak míg it volt *Kegyelmed*. Én most sem igen [í]rogattam postán, s ezután jobbára nem.

Az huta, csak legyen pénz, nem deficiál, s most is mívelik. Az hutás *Kegyelmed* itlétiibe is búcsúzat Bada által, s azt felelte *Kegyelmed*, kurva az anyja, azért búcsúzat. Leginkáb, hogy Bátorkeszibe kiadot conventiója napjátul fogva nem számláltat az esztendeje, az conventiójába pedig a munkától kezdve volt, meg is ígértem neki 25 forintot a heverésre.

Én leküldhetem az hidast s az üveget is rajta, ha biztat Bada, bár csak azt a Poroszlón levőt viheti vala a pesti vásárba, de Egerbe bolondozván Vander, rá sem álhat.

Az almát szályon elvitték, azal sem biztat Vander. S eleibe küldtem, ha jó ára lesz, csak adják el Tokajba. A szőlőmunkáért is hattam leginkáb.

It már a könyebséget sem érzi meg a szegínység, mert oszol mindenféle, Szoldobágyon sincs egy ember is. Az éjel Szentjánosrul is hat gazda szököt el, utánna vannak. De csak a csanálosi svábok maradhatnának, amint Andrásí megírta régen, Szívem.

1 nem széled-e el a népessége 2 a szőlőben lévő kápolnában

539.

Olcsva, 1721. március 24.

(MNL OL P 398. No. 37 306.)

Olcsva, 24. *Martii* 1721.

Édes Szívem!

Egerbül 11. írot levelét, Andrásinak szóllót most hozák a postán, énnekem szólló semmi sem lévén, azt szakasztottam fel. Úgy vélem, edig a lovakon el is vitték a búzát, noha én mondtam, ne fásasza őket, s írtam volt is Csaláné *Aszonyomnak*, hogy ot szerezne vagy adna.

Én alig vártam, hogy idejűjek, hogy már az örökös utazásrul¹ jobban gondolkozhasam, de lehetetlen megállanom, látván a kárt és zűrzavart. Szokás szerint Madár János a sindelyvágásba tölti az időt, el nem merné bontani a házak öszvera-

gasztását. Igen sok sindelyezés kívántatván csak az eleinek is, ki is még felére sincs meg. Úgy mondják, nagyobbban bontotta el, mint *Kegyelmed* hatta. Az salánkiak is it vannak, rendbe vevén őket, valamint legjobban lehet, úgy szorgoztatom, mert még ő is nem fog jókor a dologhoz. Amint észreveszem, lesz pallér rajtok.

Az comprul magam beszéltem, az aprób fájába meg is van az erdőn, ki faragva, s ki faragatlan. 16 ökör van kezébe rendelve, e héten hozzálátnak. Ha szüntelen 12 ember lesz Kakuk mellet, húsvétig elvégzi a munkát úgy, hogy osztán vas kívántatik azután. De míg a szél meg nem fújja a fákat, nem is lenne jó, elhasadozna. Ígírtam jóakaratot, szűrt is adtam, hogy rajta legyen. Mondja, hogy jó volna, ha pünkösdre elkészülne, de hogy cigány verje az iszkábát, nem jovallja, mert azt mondja, mászor is öt kohón verette maga itten vélek 13 hétig, mégsem érkeztek eleget verni. Hanem mikor Tokajba csináltak ők hidast, mindenkor a hámorbul készen hozattak, s hacsak azt írják is a hámorba, egy comphoz való minden készületet csináljanak, meg tudják [csinálni]. Mindazáltal, ím, írásba vetettem s elküldöttem *Kegyelmednek*, Szívem. Tudom, jobban felleli módját, s ha lehet, hozassunk onnét. Az nagy vasszegeket és az lécszegeket it is megcsinálják, inkább csak a többi lehetne meg, máskint rövidség lesz. Most is 8 poltúrán vették singit a vasnak. Százankint a vásárba nem kaphatván, s pénzért vereti. Mikor jó ember ül mellette, többet ver, s egyébkor az vasat is lopja, s eszik is, így még többé telik.

Az kűbányával ugyan biztat most Győri Musajba, de oda is, Salánkra is vasat, acélt kér, szőlőmunkára pínzt. Megvallom, nem foghatom meg, honnan fog kitellni a költség mindenféle mesterembereknek, s ahoz kívántató eszközökre is, és a szőlőre. A korcsma is csak alig foly itt Olcsván, s Szamosszezen valamennyire, másut sohol sem.

Az várdai vásárba sem vala ára a marhának. Szerencsi azt jovalná, hogy minthogy a tulkokért kettőért két ökröt nem cserélhet, hármat adna egyért.

Az szénánk mindenüt fogytán van, kéntelen Salánkra kellet innet hajtadni az öszvevert² ökrököt az pínzen vetten kívül. Az szegíny ember ággal is tartja.

Palocsai szörnyű keserves levelet írt ide, s bizony[os] emberit küldötte, bizonyosnak tartván, hogy a fia a Tiszába holt. Elfelejtethetlen szomorúságát írja egyetlen egy fián.³ Megint Szőlősre kéredzet tüllem, s utánna igazítám. Azt is írja, ha életbe találna lenni, menjen fel, s ha ruhája nincs, csináltasson *Kegyelmed*, s írja meg, mibe kerül, s megküldi az árát. Én felküldöm s írok is neki.

Ezel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Igen sietve írtam ezt, hamarjába.

1 a földi életből való távozásról 2 a különböző helyről összeteretelt 3 Vsz. Palocsay György László nevű fiáról van szó, őt azonban Palocsay György még 1721. május 4-én is élőként említi (MNL OL P 398. No. 55 839.), ekkor tehát nem vészett a Tiszába.

540.

Olcsva, 1721. március 27.

(MNL OL P 398. No. 37 307.)

Olcsva, 27. Martii 1721.

Édes Szívem!

Én nem tudom mire vélni, ez ideig sem vettem a poroszlai levelénél utólbít *Kegyelmednek*, noha a postamester is elvit már három szekér életet, s talán nem gyűjtené rakásra. Akartam mindazáltal *Kegyelmedet*, Szívem, tudósítani az it-való állapotokrul. Én, amint megírtam vala, Madár Jánossal elbontattam az konyha felől való toldalékot, s azután mondta meg Ács Lőrinc, hogy kevés sindely van, minthogy csak szekerenként hozták a Szamostűrül. Már a másik felét csak úgy hadgyák, mivel ezt sem érni meg velle, hanem az ócska marad rajta, s közte, ahol lehet, nem lévén ideje most a szállításnak, szántani kén. Hanem ezen mindnyájan rajta lesznek, sindelyezik, igen szaporátlan. Aprón hasogatja valahogy a sindelyt Madár. Azután a Szamostűhöz fognak, nem jutván anyife-lé ember. De valóba későn fognak, elhiszem, a salánkihoz, míg rájut a szer.¹ A szőlőmunkán mindazáltal had esenek által.

Az comprul tudósítottam *Kegyelmedet*, már a kettős hajó kész lesz. Az vas-nak vagyunk nagy szűkibe, honnat s mikor kel várni, bárcsak tudnám, mert amelyet most hoztattam Tokajbul, csak senki, semmi lesz. Csak, amint írtam, Szívem, a hámorbul kén hozatni a comphoz mindent, mert bizony nagy késedelem lesz miatta Károlyba. Bízván a készséghez, nem gondolkoztak a veretéséről, mármost pénzért kel veretni, hirtelen cigánt elő nem keríthetvén.

Én számba vétetvén az egész gyalogszereseket, 24[-et] a comphoz rendelttem, aki éjel-napal ot legyen, fele egy rendbe, s fele más héten. Idebe, s a kert-hez s hidashoz is még edig úgy eloszlik, hogy levélvinni is alig marad, nincs is mindenkor ithon pedig mind.

Ganéjhordani is kérnének a Hegyaljára, de a munka csonkulása nélkül lehetetlen. Azért, Édesem, kéntelen el kel a borokba adni. Írtam Nagy Gábor *Uramnak*, éppen nem lesz elég, csak az első munkájára is a szőlőnek, homlítás-sal és ganéjhordásal edgyütt. A bor sem kél, három poltúrára bocsátanám, csak az ice helyrehozásáru parancsolna a *Nemes Kamora*. Savanyúk igen, s azért nem kél. Az bor sohol sem drágódik, egyébnek sincs ára. Most is felküldtem volt a bérest Tokajba, se liszt, se más, az egy szilva s dió költ meglehetősen. Az mosdóci ház áraru írjon *Kegyelmed*, Szívem, hova hamaréb Administrator

Uramnak,² had vehesse fel Mohos. Elhiszem, vette *Kegyelmed* az Úr levelét iránta, akit én küldtem el.

Az vert³ ökrököt, amint írtam, elhajtották Salánkra, de valóba hitvánoknak írja Győri, noha az dicsíri. Nem tudom, Szívem, a hízók közzé lesz-é az mind, mivel Gelényesbül kilenc pusztult már ki az idén, s tavaly is eladtunk volt benne, hogy nem alkalmasok voltak. Olcsó volna ugyan most a marha, de nincs pénz. A marhadögöt is csak hirdetik, hogy közelít.

Az tasnádi dolgot,⁴ ha közlöttesse *Kegyelmed* az püspökel, mikorra biztathatnám az erdélyieket? Ha kijűne az leányommal, meglehetne-é?

Nem sok híjával volna 10 mása eladó dohányunk, nem volna-é ara jó ára, mert most is próbáltam, de nem kél csoportoson már it. Pedig elég oda benne, hogy volt, azt csak osztogatták elég felé.

Nagy Gábor hajszínt vet *Ferusnak* nyári dolmánknak, magam sem szeretem, hogy még viselje. Klárist csináltam rá, s kölcsön hoztam, sidó s materialista⁵ eleget hordoz. Ha vetetne *Kegyelmed*, Szívem, ilyen parányicskákot három csomót, mikor ócsó. Egy talléron adják csomóját Károlyba. Három magyar forintot eleget vettem volna, ha eszembe jutot volna. Mint a nagyob, olyan két csomó kellene.

Az sváb mézsárost, mondják, hogy megengedte *Kegyelmed*, hogy elmehet, ha a költségét leteszi. Szép fiai vannak, bár meggátolhatnók máskint is, csak fecség odafel osztán.

Mohos írja, hogy Szakolyi nevű ember árulja a Bánya szőlő mellet való (palagos szőlőnek írja Mohos) szőlőjét, 500 rénes forintot tartja. Akartam azért tudtára adni *Kegyelmednek*, de eléb talán job az jelenvalókat építeni, mint palagot felfogni.

Ezek után maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Az Hegyalján se új bort, se aszú szőlőt nem keresnek, csak jó óbort. Már Mohos idejébe 7 rendbeli borkóstoló volt, de csak válogatva venné. Magam, úgy tetszik, nem szintén úgy fuladok, szűnvén a nátha, hurut. Hanem a lábaim dagadoznak, s már fájdalommal, noha nem nagy mértékbe még.

1 értsd: gyalog szer, robot 2 Mednyánszky Pál Lipótnak 3 a különböző helyekről összeterelt 4 Ld. a 37 234. sz. levél 3. sz. jegyzetét! 5 posztókereskedő

541.
Olcsva, 1721. április 2.

(MNL OL P 398. No. 37 308.)

Olcsva, 2. Aprilis 1721.

Édes Szívem!

Pestrül 20. Martii költ levelét *Kegyelmednek* szeretettel vettem, melyből igen kedvetlenül értem a háborúságot, ha meglesz, kitül *Isten* ójon. Egerben se *Kegyelmednek*, se *Csalánénak* sem[mi] írását nem láttam.

Az sajt, hogy szükséges volt, csudáлом, hiszen elég van Bátorkeszibe, úgy hiszem. Ha alkalmatosság lesz, többet is küldök. Baktai sajtot is cserélek, mivel az is dicsíretes volt *Kegyelmednél*, Édesem.

Az statutiókért mindjárt küldtem Badát.

Nem ártana bijalt hajatni, hacsak 4[-et] vagy hatot is.

Az dáma most is csak vakmerősködvén, az osztály is nem lehet meg, nem jüvén rá a convocatusok, hanem Szakmárt a nemes vármegye dolgában öszvegyült böcsületes rendekhez vitték, plenipotentiariusnak nagy nehezen vallotta az urát. Csaláné részéről Erős *Uram* nem válalta fel, Bagosi *Uram* nem volt, és így Böszörményi *Uramra* kellet hagyni. Nem is tudta, mit kel csinálni, hanem elejekbe vetette az írást, egyebet nem mívelt. Minthogy arbitratívát egyik plenipotentiarius sem akart soha, nem tudtak mit csinálni. Majd négy nap bajoskodván, ugyancsak conditióval ráállotak, hogy osztassék fel az jószág. Ha confirmálják az aszonyok, jó, ha nem, közeleb való gyűlésen vagy vármegye törvény-székén szakadjon vége.

Az éradonyi jószágot egészen Csalánénak engedte. Az szerenyeit¹ is, az két 8 ember kapaalja szőlőn kívül, kinek is egyik[e] Pál Úrfié, a másik a derczeni² jószágal s hodosi malommal, gyarmati s matócsi portióval Éváé. Oly conditióval, hogy az aranymarhát ne pretendálja Csaláné. Elég dolga van azért is Szuhányinak, szájába szegik a házasság. Reménkedik, *istenkedik* Szuhányi, hadgyon békét neki már Csaláné, ne kívánja, holtig koldus legyen. Ami osztályra való az aranymarhán kívül, azt osztályra adja. Nagyon állítja Ötvös, ha meg kén venni, 600 forintal is többet adna a Csaláné résziért. Én is úgy hiszem, hasznosab ez neki. Megírtam, hadgyon békét neki, ne gyűlölködjének. Felküldtem Csalánénak az osztálylevelet, hogy *Kegyelmednek* is küldje el, ha úgy tetszik.³

Az hattyút, Szívem, igen szépen köszönöm.

Tarcalt csak árulják a szőlőt a Mézes-málon,⁴ 1300 forinton egy tutorság alatt való árva szőlőjét adnák. Tíz esztendeig ki ne válthassuk, de mihaszna írom. Bárcsak a jelenvalót volna mivel művelteni. Most hattam 200 forintot küldeni, de többet kérne. Félek, az épület és fizetet munkások fizetése meg ne csonkuljon. A cseléd szüksége is sok. Orgonista, sütők s mások majd esztendőre való fizetések hátra lévén, az sok szőlőmunkával csak húsvétig is, elhiszem, 6 vagy 9 száz forintra rámegyen teljeséggel. It nem lesz pénz, a világon semmiből nem jüvén az egy korcsmánál, de az is csak a károlyi, amit teszen. Szívem, lesz-é az icce kissebitéséből valami? Tarcalon mindjárt 3 poltúrára bocsátanám, egy hétig sem kél el egy hordó. Az új borokot már hova rakják, az bort senki sem veszi. Modrány a Nagy Gáborét vette meg hitelbe, nem írta, min. A Viski lengyelének híre sincs, csak a Gramatica vásárlását sem leljük fel hamar. 50 hordó 20 talléron, készpénzen jó lesz vala.

Nem hiszem, Nagy Gábor meg ne haragudjék rám. Nehezen eset, hogy nem kérhettem a szőlőmunkára, hogy szerezzen kölcsönpénzt, míg a Kamora leteszi, semmi sem tölt benne. Én is írtam, tudom, nem esik jól.

Az csomorkány[i] házat kérték kézbe a Kamora emberi, s *Kegyelmed* commissiója nélkül nem adta, azt felelvén Mohos, hogy *Kegyelmednek* pénzen vet jószágá. Már most be akarják rakni az arul való kapuját a mosdóci háznak, hogy meg nem veszik, azt írja Mohos.

Horogék reménkednek, egy pénzt sem akar már adni Vékony, azt írják, próbálta András.

Vala dolga Ács Lőrincnek, judiciuma nem lévén, hogy *Kegyelmed* azt írta, a compon kívül a szályfa se maradjon el. A comp fát félbehatta, s szályfát hordotot. Mégis jó Kakukot előhívtam, megtudván tülle. Azolta tűzzel-vasal rajta léttetem éjel-napal, maga is odavolt szegíny boldog. Szabados ökrét mind elhajtván, egyfelől vágták, faragták, jándi s ugornyaiak segítségével is alig tudá kihozni. Talán ez éjel is kiönt a Tisza. Nagy romlásal vivé végbe, csak egy szálat is 8 s 10 ökör hozot a fertelmes helyekről. Egész kárt téssen vala, félbe maradt volna a comp. Másut olyan fát nem találván, a görbe fái voltak inkább oda. Az hozzá való vaseszközt a hámorbul csak kén sietetni, kirül tudósítson *Kegyelmed*, Szívem, menél hamaréb, bízhatni-é hozzá?

Az mint megírtam, az fél végi⁵ elmarad az írot ház felől enek a háznak a sindely nemléte miá. Az salánkiakkal mindnyájan a Szamostűn fognak dolgozni, már ha az árvízről lehet, elrendelvén. Madár János vagy egy hétre Bátorba fordul, a segrestye felit hadgya rendbe, mert úgy vállalták volt fel a paterek a gyermekét. Azt mondja, *Kegyelmednek* is megjelentette.

Csak elhiszem, Szívem, mint Vander, én is sóhajtok a pénz nemléte miá. Most egyszer szalonnát kér, de ha akor nem kért, mikor szekér ment, most nincs módja. Azt tudtam, a béreseket nem kész étellel tartja. Nem tudom, mi-

vel tartja, ha nem küldhetünk. Túrót is kér, de az nincs, még a pásztoroknak is. Ot János valami búzáját pretendálja, azt mondja, Lőrinc elprédálta, sír-ríj a felesége. Én nem tudok benne semmit. Méltóságos Judex Curiéval,⁶ ha beszél *Kegyelmed*, olykor szóbeszédbe lehetne recommendálni dolgokat. Ígírte volt is gratiáját, de untatni nem merik. Tizenkét diákot igyekeznek tartani, s azok számára kuldulni, kiknek anyja kálvinista, vagy apja, vagy árva. Van is már nállok kálvinista is, aki beadta. Rettenetes szívesen iparkodnak, a provincialis is ott van, igen szereti a helyt, iskolát is vettek már.

Magam állapotjáról írhatom, Édesem, e napokba estve, amidőn semmi oly bajomot nem érzettem, az lélegzetvételnek szurulása rám jüvén, majd két óráig tartot. Úgy, hogy azon gondolkoztam, hogy az paterért küldjek, míg szólhatok. De nem is olyan az, mint más fuladás, mivel a gyomrom tájékán belől nyomódik meg, s nagy nehézség jű. Az egész hasam, mintha felfúvódnék vagy ugyan fel is fúvódik. Kire nézve, Édesem, expressus által írtam Köleséri *Uramnak*, minthogy látot magamot, és inkább hozzá tud szólni a természetemhez, s csak tanácsát kérem. Hogyha doctori curát kíván, kéntelen Lőcsére kel mennem, s ha valami könnyítőt jovalhat, érvágást, hévvizet, azt mívelem. Adig a váradí fürüdőbe sem merek menni, mert azt mondják, náthát szerez. Épen most Majusba lévén ideje minden orvoslásnak, adig válaszom jöhet.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az vas bár érkeznek, nincs min venni. Most öt singel kelet venni 8 poltúrán a szükségest.

Az contradictionnak formulája odamaradt, sietve küldje meg *Kegyelmed*, adig is mindjárt írok. Ötvös *Uramat* regel idevárom, talán beleigazít.

Nincs haszontalanab kenyérevő Szuló és Szakmárinál, mégis veszem hasznát Badának. Andrásí pedig oly szível-lélekel igyekezik kedvünköt tölteni, hogy mikor én az *Istennek* úgy serénykedném kedvére cselekedni, bizony jó volna. Most vőlegény-köntöst kér, hogy vegyek, csak Bagosi *Uram* küldené le az varásokot. Bizony bännám, ha véghez nem vitte volna, ő *Kegyelme* valóba megérdemli.

Az üvegesekről ír Barta, hogy csak nem boldogul véllek, ha mások nem lesznek, kivált mester. Pínzes munkást nem kaphat, a jobágynak most dolga van úgyis, oszlik a quartélyos miá mind egyik, s másik helység. Bízhatni-é, hogy hoz Vander jó mesterembert? A *Kegyelmed* pasusával menvén el Debrecenbe, a jobatka⁷ mégis odavan.

Mikor leveletem postára akarám igazítani, veszem szeretettel *Kegyelmed* levelét, Édesem, ötrendbelit egyszersmind. Estve is van, s nem írhatok, regel megyen az posta, mászor válaszolok azokra. Így kiváltképen örvendek *Kegyelmed* jó egészségén, kívánván tovább is hasonlót hallanom rulla.

Noha már egyszer megküldtem, az öreg comphoz mi kívántatik, nagy állapot az. A hámoron kívül nem most lesz a kész, de Kakuk csak azt kívánja, azt mondja, soha olyan jót it nem csinálnak, s neki egyszersmind kel, ha akarjuk, hogy jó legyen, minden hozzávaló. Tudják már azt a hámorba, azt mondja.

Már egyebet nem dolgozhatik rajta Kakuk, hanem 700 faszeg kívántatik, s azt csinálja. Egy holnapig kel a szélnek fújni, hogy minden hasadóját kiadja. Siesünk véle, hogy adig elkészüljön. Le is hozzák, éjel-napal rajta lesz, máskint it meg nem lesz, mert bizony a mindennapi költség sem telik ki, hacsak az adóságra rendelt pénzhez nem nyúlunk.

Az Kamorát sürgesse *Kegyelmed* a pénz letételért, mert a korcsma nem kél, most is írja Mohos. A csomorkány[i] házához pedig engedné meg a Kamora az új borokot rakni, vigye végbe *Kegyelmed*, Szívem. Magam is írhatnék ugyan, de nem írja *Kegyelmed*, mint egyezet meg, amint elküldtem volt az Administrator⁸ levelét 3. *Aprilis*, estve.

1 vsz. szerednyei 2 derceni 3 id. Perényi Pál gyermekei közötti vagyonmegosztásról van szó 4 a Tarcához tartozó egyik dűlöt nevezték/nevezik Málnak, ahol különösen édes borszőlő terem. Mézesmál-szőlőhegy több is van a Hegyalján, de másutt is, pl. Nagyvárad határában. 5 vége 6 Koháry Istvánnal 7 kissé bizonytalan olvasatú szó, esetleg betűkihagyással lehet *já[m] borka* is 8 Mednyánszky Pál Lipót

542.

Olcsva, 1721. április 5–6.

(MNL OL P 398. No. 37 309–37 310.)¹

Olcsva, 5. *Aprilis* 1721.

Édes Lelkem!

Hogy egyszersmind ötrendbeli vet leveleire bőveben válaszoljak, Édesem, *Kegyelmednek*, és egészségérül tovább is érthessek, bocsátom ezen leveletem *Kegyelmed* látogatására, kívánván örvendetest értenem *Kegyelmed*ről.

Magam egészségemről most sem írhatok egyebet, hanem mind a lábaim dagadása miá, s a nehéz lélegzetvétel miá az kápolnáig is csak lassacskán kel mennem. Máskint most a hurut elszűnt, de catarus formában ugyan a fejem most is. Várom az váloszt Köleséri *Uram*tul. Az dagadozásról valóba commendálja Ötvös *Uram*, szemmel látot dolgot beszél a váradi fürdőről, de mintegy náthát szerez. Ha nem tiltja Köleséri, talán Majust sem várom, mivel kiváltkép-

pen való szép üdők járnak, hanem az föld valóba száradni kezdet az mezős és nyírföldön.

Csaláné azolta is írt, hogy jóllehet a *Méltóságos* Püspök² parancsolt iránta, de úgy értette, hogy halálán volt Almási, s fél, hogyha félbeszakadván, a *Méltóságos* Püspök el talál meni, még úgy marad. Engem is kért, hogy írjak, de job lesz, ha *Kegyelmed* recomendálja újoban is. Azt is írja, sokallják a rendelt pínzt, ő pedig azt is toldja a magáéval is.

Én újoban is írtam Csalánénak, maradjon meg ezen osztály, az egész arany-marháján sem adnám azt, hogy adonyi jószágba csak maga bír, s a szőlőköt is Pál Úrfinak eladhatja, ha akarja. Ha felbontaná, s a másik is mérgébe sohonnét ki nem venné közit, mi rút veszekedés lenne együt bírni, s az malomba is 4[-e] d rész[t] bírni. S még a leányomnak is bajára lenne. Nem árt, *Kegyelmed* is jovallja neki.

Az édes Boriska öcsém³ szíves levele valóba kedves előttem, engem is kér a Horvát ifjúra. Hacsak az ő kedvéért nem, máskint nincs szükség rá. Igenis szándékoztam övéllé szembe lenni, *Kegyelmednek* is mondtam, s még Szécsént jovallotta *Kegyelmed*. Én, ha annyira való egészségem lenne, csak megvallom, örömet szembe is lennék. Így írtam volt az apácának, talán azon alkalmatossággal adatik módodom, ha oly helyen lennék szembe, de ara nem igen volt szándékom, hogy Budára menjek. Csak mégis biztattam véllé, és így a haszontalan költséget sajnállom, bár a székek csinálására fordították volna.

De már mind egy, s mind más nyavolyám mivoltátul füg. Máskint most is az ételem megvan, s az lélegzetvételnék elfojtódása sem volt azolta olyan formán, hanem ha megyek, vagy úgy hajlok, avagy akármit míveljek, aki egy kis erővel megyen végbe. De mikor oly roszul valék, máskint is alteratiómot érzetem. Lábaím reggel meghültek, magamot mintha hideg vízzel néha megöntöttek volna. Azt véltem, megint úgy lebetegszem, mint a minap, estvére múltattam osztán el.

Nagy Gáborhoz elküldtem a *contradictio* iránt, s hogy az formula it nem volt, mi formába írtam Ötvös *Uram* tanácsábul, ím, párját megküldöttem. Most kezdem észrevenni, hogy *Kegyelmed* ő *kegyelmének* fogta megküldeni a *contradictio* formáját, s tudom, ahoz tartja magát. Ötvös *Uram* azt mondja, még Februariusba, mikor ot volt ő *kegyelme*, készültek azon statutióhoz.

Az *Administrator*⁴ és Ötvös *Uram* levelét küldtem volt *Kegyelmednek*, vette-é, tudakozta Ötvös is, mivel válasza nem jöt. De az *Administratoré* magunknak volt volna szükség.

Az marhának sohol semmi ára nincs. Olcsób volna most, mint az őszel mindenüt, ha pínz volna, venni, szegény embernek valót. Noha Ötvös *Uram* 7 for[intért] ígírte Budán adni másáját, de azolta semmit sem írtak, nem tudja

mire vélni. Az itvalókat a jövő héten elhajtják Károlyba. Még lassan jű ot a fű, s ha ily szárazság lesz, úgy hiszem, job füvet talál^{nak} Salánkon.

Noha fedetlen lévén a szőlők jobbára, meg is metszették volt a szőleinket, mikor az Erdélybe való szőlőveszőkről parancsoltam Tiszán túl Ötvös *Uram* által. De abban fogyatkozás nem lenne, csak vihetnék. Semmi takarmány nem lévén Erdélybe, bajos az utazás. Az gazdák mind azt mondják, ha hamar el nem rakodhatik, semmirevaló lesz. Mindazáltal, hacsak lehet, nagy örömetest kedvét töltjük Fiam *Uramnak*.

Bada levelébül megértheti *Kegyelmed*, Szívem, a statutio mibe múlt. Bárcsak tudnám, a Meskó-forma embernek mivel kedvét tölteni pínzen kívül, mivel a discretiókkal, az edig valókkal sem volt contentus, úgy tapasztaltat szovai-
bul, s még sem mondja, mit kíván. Amit gondol *Kegyelmed*, Szívem, parancsol-
jon iránta.

Az Úr⁵ verseit leküldte Szombati, mivel meghattam volt neki. Meg kel köszönni szómmal. Nemcsak élélöttem kedves, de mások is vágynának rá, kérdezték, hol kén kaphatni, pínzen is megvennék. Bárcsak kötetlen volna egy-néhány, mert azt tudom, nem árulják, hacsak Bécsbe a nyomtató maga számára nem nyomtatot. Estve sem álhatom, hogy ne olvassam, ha árt is a szememnek, nem tartván haszontalanságnak annak olvasását. Nekem sem ártana egy olyan mátká, mi[n]t akit az Úr eljedzet, úgymint a Békességes Tűrést.

Édes Szívem, Haller Sámuelnek hogyne kedveskedném! Nemcsak gyámoltalanságát s vérségét tekintve, hanem legkivált a *Kegyelmed* akaratjára nézve. De, Édesem, maga ítéletire hagyom *Kegyelmednek*, honnat lehessen most adni. Hiszem, csak mi sincs már. Egyes arany úgy volt volna, hogy azt is helybe tegyük, akit elköltöttünk. De abba sem let semmi, s nem lehet, úgy látom, mivel egy kevés pínzt hagyván meg Jasztrobszki *Uram*. Lengyel pínz lévén, azért nem vitte volt fel, s ot felejtődvén. Azt akartam volna aranyá váltani, s csak a sem lehet. Hiszen, ha doctorra szorulok is, mit költök, ha azt nem. S teljességgel mazurul nem is hagyhatja az ember magát. Megpróbá[l]tuk már a barátságot, talán a tatártul sem váltana ki senki. Bizony, akármi szorultságomba semmiféle zálogra, se jószágra nem kaphatnék, tavaly is eleget próbálám. Most Nagy Gábort a szőlőmunkára eleget kérem, maga rá szerezzen, s fundust is mutatam, a Camaránál való pínzt, mégsem vala haszna.

Édes Szívem, kérem az *Istenért* *Kegyelmedet*, ne legyen terhére, bárcsak anynyi üdöt venne magának, hogy azt vetné fel, mi jövedelem lehet, s formáltatnék ahoz a költség is. Mert ha töbet költünk, mint a jövedelem, nemhogy adósságot fizetnénk kifele, de még szaporítjuk. Aminthogy talán az Ötvös pínze is elkele, kit Teleki számára felkért *Kegyelmed*. Nem tudom ugyan, csak gondolom. Megvallom, minthogy naponkínt várom s gondolom halálomat, soha egyéb jó

állapotom úgy nem lehetne, hogy csendesen volnék a két gyermekemért, vala-
míg adósság fen lesz, kivált ily temérdeki.

Mivel az ember élete bizonytalan, s ha élne is sokáig, sem üdő, sem alkalmatoss-
ság az pénzszerezésre ez elpusztult jószágbul. Én ugyan, ha *Isten* megtart, csak
húsvétig *Kegyelmed* elmenetelítül fogva micsoda jövedelem jöhetet, s költség
is mi let, felírom, meg fogják tapasztalni, hogy csak a mindennapi szükségre
sem jut abul a korcsmábul a mesteremberek fizetésén kívül. Azért, Szívem, ve-
gye oly rendbe maga dolgait, ne maradjon jövendőre is minden jószág onussal
nyavolyásokra.

Ezzel *Isten* oltalmában ajánlom *Kegyelmedet*, Édesem, és maradok *Kegyel-
mednek* igaz hites társa
Barkóczy Kristina m.p.

Az majorné csalárdul rávet, még Szent Mihály napba telik esztendeje, már so-
hol egy csep sincs.

A gelényesi is elvénült, s nem szolgálhat. Az egy Salánkon volna a Ruszka,
ot megint téhen nincs, medőn maradtak. Gelényesbe sincs jó bikájok.

Az Fiam a nuszot sürgeti, ha Nagy Gábor nem küld, amint írtam ő *kegyel-
mének*, ot kel szerezni neki.

Betegeskedésem s ugyan dolgaim miá jóllehet beszéltem vala a vitkaiakkal,
hogy meg nem engedem földesuruk ellen árulni nekik a bort, akor Bán Mihály
és Ilosvainé engedelmet írásba megmutatták. Már most Lónyai *Urammal* egyet-
értvén, minthogy az ő *kegyelme* borára két poltúrán rákértek, a bort együt akar-
tam fogni, s ma ő *kegyelme* emberével együt odaküldtem Badát. Nagy fenn
vannak, s hányják magokat, tovább is árulnak, mert mind a töb possessorok oda-
engedték, de nem producálhatták az írást. Az viceispán által csinált rudat a ne-
mesek is elbontván, aki akar, széltibe árul.

Ragályi *Urammal* írassa meg *Kegyelmed*, Édesem, miként kel folytatni, nem
kel hagyni. A kára most nem sok, egyik az, olcsó a bor, másik, hogy roszul kél.
De ususba menvén, kárt okozhat. Nincs is it [kitől] tanácsot kérdeni törvényes
dolgokba, mind a nemesemberek ellen miként folytassák, s az falu vakmerősé-
gével is mi formába kel bánni?

Szintén levelem pecsételésekor veszem 31. *Martii* költ újab levelét *Kegyel-
mednek*, melyre Károlybul, ha *Isten* engedi, bővebben válaszolok. Eret még,
Szívem, nem vágatam, de el nem mulatom. Mivel él a püspök, talán nem mon-
ta meg, a nyavolyája ellen.⁵ Most indulófélben vagyok Károly felé.

Gyulai *Uram* leveleit, ím, küldöm. Ma egyszersmind érkeztek, Palocsainak
is hasonló, kit postára dirigálok.

6. *Aprilis*⁷

Barkóczy Krisztina m.p.

Az mely leveleit *Kegyelmednek* el nem küldtem, continentiaját azért írtam meg, hogy válaszolhasson, de azok csak válaszok voltak. Csak az *Administratornak* írjon *Kegyelmed* a pénz letételéről, az szükséges.

1 a levélre a kettős dátum miatt kerülhetett két sorszám 2 Erdődy Gábor 3 Keglevich Zsigmondné, Koháry Borbála 4 Mednyánszky Pál Lipót 5 Koháry István 6 értsd: mit használ a püspök a betegsége kezelésére 7 ez az utóirat tehát már másnap íródott

543.

Nagykároly, 1721. április 11.

(MNL OL P 398. No. 37 312.)

[Külső címzés:] Az én kedves *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel írák.

Károly, 11. *Aprilis* 1721.

Édesem!

Mai napon érkezvén *Bagosi Uram*, *Kegyelmedtül* levelet nem hozot, de örvendetest értetem *Kegyelmed* egészségéről, s azt is, hogy Méltóságos *Judex Curie Uram*¹ Bátorkesziben ünepelne. Szívesen akarom, ha magát megalázta. Megvallom, ha egészségem let volna, sokért el nem mulattam volna, ha előre érthettem volna. Tudom, kedves *Keglevicsném* is eljöt volna. De azon én túl vagyok, mert írhatom, Édesem, hogy én elég nyomorultul vagyok. Gyakorta rám jű már az a lélegzetem megrekedése, s olyankor úgy vagyok, mintha felfújónak, s hévségel jár. Melyre nézve hívtam vala *Borbély Jánost* az érvágás iránt, de ő csak várni akarja a *Köleséri Uram* válaszát, minthogy egész információt adot ő is, amit észrevehetet az véremből. Másként is, azt mondja, az magában keveset használ. Meglátom, ír-é valamit, s azonnal tudósítom, Szívem, *Kegyelmedet*.

De ha a Méltóságos *Püspök*² ilyen formán volt, az próbált orvosság volna. Mindazáltal az gróf [isza]?, s helyre álhatot.

Az gyermekeket *Olcsván* egészségbe hattam, *Pesta* it jól van *Isten kegyelmébül*.

Az *Olcsván* vet levelekre, kit egyszersmind ötöt, azután egyet vettem, nem igen szükséges az válasz. Az egy vályokbul dolgozókról leginkáb, ki is csak had jűjön, kapjunk rá. Úgy hiszem, megtanulnák azt it is hamar, nem tudom ócsóba telik-é a mórteglánál.

Most jű válaszom *Nagy Gábortul*, már elment volt a *contradictióra Patakra*.

Az statutióért Leleszre újobban elküldtem, mihent megjűnek, az Ferus nyári dolmányával felküldöm. Megmondja *Kegyelmed* neki, Édesem, most nem írhatok. Ilyen nagy szoros napokba csak épen azért írok, hogy *Kegyelmed* tudhassa itt való állapotunkat. Jasztrobszki *Uram* is már sokszor írt, még egyszer sem írhattam, de van gondom, amirül ír ő *kegyelme*. Hanem *Salánkról* a bor hirtelen nehezen jöhet el, elburította a földet az árvíz. Valamihent szályra szert tehetek, azonnal egyébel együt elhozatom.

Ezzel szerencsés üneplést kívánván, Szívem, *Kegyelmednek*, maradok igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 Koháry István 2 Erdődy Gábor

544.

Nagykároly, 1721. április 14.

(MNL OL P 398. No. 37 311.)

Károly, 14. *Aprilis* 1721.

Édes Szívem!

Bagosi László *Uram* eltévesztvén a levelemet, Bagosrul küldé vissza. S azután is másnap írt levele érkezet *Kegyelmednek*, Édesem, mely kegyeséggel teljes válaszaibul tapasztalom, hogy épen nem kíván kedvetleníteni, sőt maga kárával is engedni kíván. *Isten* sok áldásit terjesze *Kegyelmedre*, Édesem. Követem is nagy szeretettel, ha írásim által kedvetlenséget szerzettem *Kegyelmednek*.

Én, Édes Szívem, mindeneket félretévén, tudósítom *Kegyelmedet* magam állapotjáról. Szeredátul fogva, miolta ideérkeztem, naponkint hirtelen úgy elnehezdedtem, hogy ki sem írhatom. Mert jóllehet Nagypínteken és Szombaton nagy bajjal lemehettem és feljöhettem a garádicson a koporsóhoz, de a feltámadáskor másoknak kellett felhozni, s azután még comunicálnom is csak a chorusban kellett, melyre nézve, amidőn szintén *Kegyelmedet* tudósítani akartam és jóvállását vennem, hova vegyem utamot, hozák Köleséri *Uram* levelét, melyet *Kegyelmednek*, Édesem, megküldöttem. Megvallom, soha meg sem tudom vala határozni elmémet, mitévő legyek. Homályosnak is tetszvéen levele, ha van-é akarátja orvoságot prescribálni. Minthogy magam is azt írtam volt, hogy ha hoszas cura kívántatik, ő *Kegyelme* jóvállásából doctort keresek, tudván magának más foglalatosságit. *Kegyelmedtül* is dispositiót kívántam volna várni, s az

397

leányomért is elküldeni, s úgy Lőcsére menni. De végre sok tusakodásim után ráaludtam *Kegyelmed* szokása szerint, s mindazokat várni későllöm, s az lőcsei úton is fenhadtam azért, hogy az leányomot is mostani állapotjába¹ odavinnem nem bátorkodnám. S medig kén ot lenni, ki tudja. Ha meg akarna betegülni, mit csinálnék véle. Csak cselédel felmenni, s minden ösmerőim s jóakaróim távullétében nyavolyába bajlódni, vagy ha halálom történék, mit csinálnának velem. S magam, kedvesim is, ki együt, ki másut lévén, csak reménségem sem adatnék, hogy valamelynek hírt tehetnének idejében. Mondhatom, magánoson majd második nyavolyám lenne. Mint csak most is nagyon nehezíti az. Azért arul letévén, deliberáltam magamba, *Isten* azt adván érnem, ha eléb nem is, jövő hetfűn elindulok Kolosvár felé.

Ha Köleséri *Urammal* szembe lehetek, s írása szerint prescriptióját vehetem, ha *Isten* megtart, viszasietek. Ha máskínt rendelné az *Úristen*, ahoz kel magamot alkalmaztatnom. Ez, Édesem, oly nyavolya, hogy sokáig el is lehet benne sínleni, s hamar meg is fuladhatni, s hogy ily hirtelen nehezede, nem bátorkodom halasztani. Azt elhidgye *Kegyelmed*, Szívem, hogy nem közönséges fuladás, régen mondom mindennek, hogy valami belső részen nyomja a melyben való hártját. Én tüdő vagy lép dagadásának véltem, de ha víz szivárkozot oda, az is meglehet. Elég az, úgy felfúvódom, sokszor nagy hévség jű rám, mint a dob, olyan vagyok, se ülve, se fekve nem lelem nyugtomat. S míg a gyomrom jól van, s az lasú hideglelés el nem érkezik, Köleséri *Uram* levele szerint, adig lehet haszna az orvoslásnak, ha lehet.

Megvallom, Édes Lelkem, ha reménségem lehet vala, hogy postán lerándulhatot volna *Kegyelmed*, csak örömet eléb szembe leszek vala elmenetelemig, de abba igen bizonytalan lévén, az időt bizonytalanra nem akartam mulatni. Ha *Istennnek* kedves akaratja, tudom, megadja látnom *Kegyelmedet*, Szívem, ha pedig máskínt rendelné az *Úristen*, mindketőknek azon meg kel nyugodnunk, Édesem.

Méltóságos *Judex Curie Uram*,² értem, hogy nem az ünnepre, mint *Bagosi Uram* mondta, hanem a végzésén a *dolognak* szándékozik *Keszibe* maga megalázásával. Nem szükség menteni magamot, hogy jelen nem lehetek, kit szívesen bánok.

Noha káros, de csak el kel vinnem *Andrási Uramat*, aki méltó a böcsületre, mindenben oly szívesen kívánó szolgálatjáért, velem. Ha lehet, viszaküldöm, ha ot mulatásomnak kén lenni, amint lehet, mindenekrül *Kegyelmed* akaratja szerint teljes erővel leszen a dispositiótétel mindenekrül.

Én tovább is, Édes Szívem, *Isten* gondviselésében ajánlván *Kegyelmedet*, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az nuszt iránt Ferust recommendálok, mert innet nem küldhettem, Szívem, a köntösét. Ha nem szeretné, dicsírni kel,³ Nagy Gábor vétke.

1 Klára gyermeket várt 2 Koháry István 3 azaz: ha nem tetszene neki, dicsérettel csináljanak hozzá kedvet

545.

Nagykároly, 1721. április 16.

(MNL OL P 398. No. 37 313.)

[Külső címzés:] Az én kedves, Édes Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Pest.

Károly, 16. *Április* 1721.

Édes Szívem!

Noha tegnapelőt postai alkalmatossággal tudósítottam vala *Kegyelmedet* magam állapotjárul s Erdélybe való szándékomrul, most sem írhatok egyebet, hanem hirtelenséggel nevedek az nyavolya rajtam. Az estve kimondhatatlan rosszul voltam, úgy felfuvalkodván, hogy annak terhét ki sem mondhatni. Az pedig szörnyű belső hévséggel volt, hogy képtelen volt szenvedni. Ha lehet, hetfűt sem várom, csak megyek, ha mehetek. Nagy *Isten* ítéleti, hogy ily magános voltomba súlyosodot meg a nyavolyám. A körülöttem valókra panaszom ugyan nincs, de máskint kire vessem szememet, csak nincsen.

Bizontalan embernek állapotja, kivált ily nagy nyavolyába, azért, Édesem, egész ifjúságomtul fogva, ha mit vétettem, mindazokrul szívesen követem, Édesem, *Kegyelmedet*, kérvén szeretettel, megbocsásson mindazokrul.

Maradván tovább is, míg *Isten* életemet halasztja, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Turcsányinak írtam volt régen, hogy a nyomtattatam könyvébe. Ot is eloszthat, ha kel, s a többit ideküldje, mert it kedves volna. Első alkalmatossággal had küldje be.

Ferusra comendálja *Kegyelmed*, Szívem, a dolmánt, ha nem szeretné a színét. A barátok most változnak, jó volna *Pater* Mihályt Kaplyonba kérni.

Nem hiszem, az idén hasznát vehetnék Tarcalon a juhoknak, talán helye sem lenne, jó szolgálót sem kaphaték. Mit ír Mohos, megláthatja *Kegyelmed*, Szívem. A bor árát nála hattam, hogy legyen, a Kamora pénzt pedig, hogy conserválja, dispositióig Nagy Gábor *Uramnál*.

546.

Nagykároly, 1721. április 18.

(MNL OL P 398. No. 37 314.)

[Külső címzés:] Az én kedves *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel írák.

Károly, 18. *Aprilis* 1721.

Édes Szívem!

Bátorkeszibül 8. *Aprilis* írot levelét ez órán veszem, Édesem, *Kegyelmednek*. Magamrul egyebet nem írhatok, hanem ha *Isten* segít, vasárnap estvére Szántóra szándékozom, s most a készületbe foglalatoskodnak. Hála *Istennek*, hogy *Kegyelmetekről* jobat hallok, mint én írhatok.

Erül az egyrül elindulásomig akartam *Kegyelmedet* informálni, hogy *Kegyelmed* parancsolatja szerint az teheneket a sváboktul bevette András *Uram*. Amint mondják, mind bornya[k]nak, magoknak a csontja, s a bőri.¹ S amidőn látta, hogy ilyen kárunk van, s amazok pedig feleségekkel, gyermekekkel lábához borultak, hogy engedje oda, mind adig szólt nekem, hogy resolváltam vagy 20 tehenet számokra vetetni a halmi vásárba most. S azt kívánta tőllök, hogy fele hasznát odaengedjük, adjanak 6 ice vaját s két munkást a kűmívesek mellé egy darabig. Az csanálási pater szokása szerint indulatoskodot, s amazok is fellázadtak, s leginkáb azt sajnáltam, hogy nemhogy köszönet let volna benne, de egész pretensiót tartnak, hogy tartozunk adni. Még odafel megígírte *Kegyelmed*, s ha meg nem adjuk, ők mind elmennek. Az paternek is eleget magyarázom, hogy a levelekbe sincs, de könyörületességnek nem tartják, sőt csak állítják, hogy a nyári hasznáért tartották a télen a mi tehen[e]inket, holot amint Andrásitul informáltatom, korántsem úgy van. Négyet pedig el is döngöltettek benne. Se cséplésre, se szőlőmunkára nem járnak, egészen ránk akarnak támaszkodni. Én azért, Édesem, Szerencsít elküldöm tehen venni, de nekik tudokra sem adom. Hanem hogy *Kegyelmed* maga intentiója szerint cselekedhessék, csak megvetetvén, Salánkra hajtatom, s *Kegyelmed* parancsoljon felőlle. Ha kiadják-é nekik és micsoda conditióval, legyen írásba téve,

400

mert már a magunkét is elcserélgették volt, s viszaszedte Andrásí Uram. Ha vesznek, Győrinek parancsoljon *Kegyelmed*, s azonnal idehajthatják. Elhiszem, informálja *Kegyelmedet* a pater, de az indulatokodás tudva lévén *Kegyelmednek*, s az is, hogy Andrásí kárunkra nem igyekezík, sem azok megnyomorítására.

Ezel maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 olyan soványak, hogy csont és bőr

547.

Kolozsvár, 1721. április 26.

(MNL OL P 398. No. 37 315.)

[Külső címzés más kézzel:] À Son Excellence Monsieur le Comte de Károlyi, Conseiller et General Lieutenant Marschal du Camp le Sa Majesté Imperiale. Par Buda à Pest.¹

Kolosvár, 26. *Aprilis* 1721.

Édes Szívem!

Tegnapelőt *Isten kegyelmébül* békével ideérkezvén, akartam, Édesem, *Kegyelmedet* levelem által meglátogatván tudósítani. *Isten* irgalmasságából mintha vér szerint való attyámfiak közzé jöttem volna, úgy vagyok. Utamba, s itten is mind a jóakaróink minden szíves jóakarátjokat mutatják. Köleséri *Uramat* is megmarasztván minden okokkal *Tisztelendő Pater Rector Uram*,² it találtam, amely is nagyon dicsíri, hogy még a gyomor erejében vagyom, és a természet munkája jól foly, csak segíteni kel. Úgy látszik, szívesen kíván szolgálni, s ma készíttet orvoságokat, de ezideig is ki nem adta magát, ha kíván-é itten tartóztatni, s medig. A nagy politia miá én ugyan resolváltam magamot ara, amit joval, ahoz alkalmaztatom magamot. Mindenek biztatnak, amenyivel lehet mondani, könyeb orvoságokat készít, s az szokot étel s italba, hogy a természet meg nem kívánja fojtani. *Isten* mi végít adja, maga titkába áll.

Én azért, Édesem, maradok *Kegyelmednek* tovább is igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 Gróf Károlyi Excellenciás Úrnak, Ő császári és királyi Felsége tanácsosának és altábornagyának. Budán át Pestre. 2 Görgey István váradi prépost

548.
Kolozsvár, 1721. április 28.

(MNL OL P 398. No. 37 316.)

[Külső címzés:] Az én Kedves, Édes Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak
ő Kegyelmének szeretettel íram. Pest.

Kolosvár, 28. Aprilis 1721.

Édes Szívem!

Kegyelmed három rendbeli válaszló leveleit, Édesem, szeretettel vettem. Már azon mind túl vagyunk, követem, Édesem, szeretettel *Kegyelmedet*, hogy azzal kedvetlenséget szerzettem.

Az ot levő doctorok, csak elhiszem, örömet curálnak, de Szívem, ösmeretlen doctort, s kivált németet, kikötvén¹ a lőcseit, próbálni nem kívánok. Még ere is hogy vettem magamot, csak *Isten* tudója. Tudományába nem kételkedem, használ-é vagy nem, azt *Istentül* várom, kitül egyedül füg élet és halál, egészség és betegség. Cselekedje ő *Szent* Felsége, ami job.

Gyulainé Aszonyomnak tetszik, hogy így volt, mint én vagyok. Asecurálom, ha így volt volna, az ifjú legínyhez való férjhez menés nem jutot volna eszébe.²

Az való, hogy Köleséri *Uram* ez ideig is érettem it maradot. Élek az orvoságával, egészen úgy mondja, már tudja nyavolyámot, biztat, hogy eleit vehetni nagyobb következő nyavolyának. Nem mondom, hogy ha gyakorolnám az orvosságot, tengve-lengve ne lehetne élni. De hogy fris egészségre térjek, az üdő, én úgy hiszem, nem engedi. Legaláb csendesíteném lelkemismeretit, ha elkövetem, ami illik. Csak politizál, nem szól, medig jovallja itmaradásomat.

Fiam *Uram* is mai napon beérkezvén, általa ki akarom tanulni, s ha kel mulatnom, viszaküldöm Andrásit. Ha ide ír *Kegyelmed*, Édesem, csak Fiam *Uramnak* intitulálja, fizet úgysis a postamesternek. Most is jól meg kelle fizetnem a levelekért, s szegény Ebeczki verseiért, s megint kiküldéséért újban.

Azt is kívánom, Édesem, érteni *Kegyelmedtül*, egy pár aszúszóló átalag bort adtam Köleséri *Uramnak*, elég-é vagy valamely aranyakot adjak még?

Ezzel én tovább is maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

P.S. Rector *Uram*³ mind Köleséri, s mind lőcsei doctor curáját próbálta, tudományát mindeniknek helyén hagyta. Ezt azal dicsíri jobban, hogy kicsiny

bevehető orvosságokkal élteti a beteget, s anyi ételtül nem tilalmazza, mint a lőcsei. Enni is alig lehet valamit kedve szerint.

Bárcsak most hozhatom vala be a tasnádi dolgot,⁴ azzal hozzám vehettem volna, tudom, a vicariust.⁵

1 kivéve 2 Barkóczy Krisztina kétli, hogy özv. Nedeczkyne olyan beteg, mint ő, mert ha ez így lenne, nem ment volna férjhez a nála fiatalabb Gyulay Ferenchez. 3 Görgey István 4 a tasnádi szőlők birtokjogának elismertetését 5 Demeter Mártont

549.

Kolozsvár, 1721. május 2.

(MNL OL P 398. No. 37 318.)

[Külső címzés:] Az én Kedves, Édes Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak
ő Kegyelmének szeretettel írák.

Kolosvár, 2. Maii 1721.

Édes Szívem!

Akartam *Kegyelmedet* újban is állapotomról tudósítani. Még nincs egy hete, miolta az orvosságot continuálom, azolta két vagy három éccaka volt a melyembe való nehézségem, most már két naptul fogva mintegy látatik az orvoságnak nagyobb munkája. Kimenetelit *Isten* tudja, s azon megnyugtani is kívánom magamot. Elég az, én egész nyugodalommal vagyok, s az *Úristen* gondviselésének tulajdonítom ide való jöveletemet. Egyikért azért, hogy mind tudományába Köleséri Uramnak, s mind szíves és keresztyényi indulattal való munkálkodásába megnyugodtam, s másikért, hogy a bölcs *istenes* papoknak is a csoportjára akadtam, akik mintha kiváltképen való kötelességgel tartoznának hozzám szíves készségeket s vigasztalásokat bús, gondos nyomorúságomba szívesen kívánják nyújtani, s több ösmerősink jűnek-mennek, s az üdő distrahálódik. Azért, Édes Szívem, ha medig jóvállja Köleséri Uram, adig it mulatok, még ki nem adta. S ha üdőt kíván it való mulatásom, Andrásit viszaküldöm. Most Méltóságos Gubernator Uram¹ írt Fiam Uramnak, igen nagy politiával ajánlja minden jóakarátját, megértvén it való lételemet. Andrásit Uramat elküldöm udvarlására a Méltóságos Uramnak, s megköszönöm szép jóakarátját.

Köleséri Uram nemcsak mostani szolgálátját, hanem továbbra való készségét is ajánlja úgy, hogyha mással conferáljuk is, aki semmi ellenére nem le-

szen, közöljük ő kegyelmével azok oppiniójokat, és ha jó lesz, örömet helybe hadgya. Máskint egyátaljába a purgatiót tiltja, akárki jovallja, s egészen kitanulván nyavolyámat, azután is, ha kívántatik, mindenekbe megtalálhason, ígéri jóakaróját.

Az többeket hátrahagyván, *Pater Rector Görgei Uram* felette commendálja énnekem ő kegyelmét, de azon kívül is Istentül kívánván annak használatját, csak megelégsem orvoslása módjával, kirül, Édesem, *Kegyelmeddel*, ha szembe juthatok, bővebben beszélvén, maga is helyben fogja hagyni rendes mivoltát.

Minden módon a természetnek kedvezni kívánván, eddig semmi szokot ételtül nem tilalmazot, s az orvosságot is ahoz kívánta alkalmaztatni, hogy amennyibe lehet, felettéb meg ne erőltetődjek. Regel bizonyos tincturát rendelvén, aki után betakaródva kel feküdni legaláb két óráig, nem ugyan éppen izasztó volna, de a természet segítségével mindenkor munkálódván, gyengén izzaszt, s azt igen akarja. Estve másféle tinctura volt edig a bevételre rendelve. Már Szebenbül más orvosságokkal óránként érkeznek, én csudálni is alig győzöm, hogy a gyomrom elszenvedi. De kétség kívül, amely Isten az nyavolyával, kitül teljes életembe irtóztam, hogy sínlődöt, távoztasson ő *Szent Felsege* tüllem, meglátogatot, s következendőképpen az orvosságvétel is következet, segítséget is adot ő *Szent Felsege* elviselésére.

Én, Édes Lelkem, további állapotomrul is fogom *Kegyelmedet* tudósítani, és *Isten* ő *Szent Felsege* dolgomot mint rendeli, megírom. De ha *Isten* megtart, félbe nem hagyom, s jovallását követni kívánom. S ha *Kegyelmed* is levele által ő kegyelmét ottan-ottan[!] érteti irántom,² igaz szeretettel kívánom szolgálni és veni, Édesem, *Kegyelmed* szíves jóakaróját, tudván, az mind többet nyom, Édesem.

Fiam *Uram* is, állapotjához képest most szívesen és frissen láttatik lenni, s készségét ajánlja, szegíny leányom pedig helyemet sem találja.

Az Pesta, Lacival edgyüt egész gyönyörűség. Fris, beszédes, most egyesek,² igen szépen atyafiságoskodnak együt.

Innet nincs mit írnom, hanem maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 Kornis Zsigmond 2 értsd: ha Károlyi olykor (innen-onnan) levélben érdeklődne Köleséritől a felesége állapota iránt, az megtiszteltetés lenne a doktor számára, s még inkább lekötelezné 3 megférnek egymással

550.
Kolozsvár, 1721. május 2.

(MNL OL P 398. No. 37 317.)

Kolozsvár, 2. Maii 1721.

Édes Szívem!

Épen levelem postára küldésekor érkezék *Kegyelmed* válaszló levele, kit Vékony által küldöttem volt. Az *Isten* ezer áldással szeresse *Kegyelmedet*, Édes Szívem, szíves indulatjáért. Jól adta az *Isten*, hogy az doctort rám nem hozta *Kegyelmed*, mert szörnyű baj let volna, de ez humoromhoz való, s úgy bánik velem, valamint legkínyseseben lehet a nyavolya miá, jól általlátván. Valamihent a gyomrom egyszer megutálja az orvosságot, száz doktor sem tud mit tenni. Teljes contentumom van ő *kegyelmében*, s nem is lehet kételkedni tudományában. Továb *Istenen* állnak mindenek. Már jobban-jobban biztat, de én úgyis csak *Istentől* várok, ki biztat is. S ha nem biztatna is, noha most két naptul fogva effectumát tapasztalom *Isten* segítségével az orvosságnak, tovább is *Istenen* ál, Édes Szívem. It semmi fogatkozásom nincs, lelki-testi vigasztalással megáldot az én *Istenem*, sőt a nyavolyának súlyában is könyebséget adot azzal. De, Édesem, úgy vegye *Kegyelmed* észre, hogy amikor rám nem jű a lélegzetvételnék megszorulása, azt vélik, hogy bajom sincs. De noha nekem nem anyira mondja, okos ember lévén, ahoz alkalmaztatja beszédét, de általlató, hogy jövendő veszedelmét nagy mértékbe gondolható volna nyavolyámbul. Én, Édesem, az igaz, oly contenta vagyok minden módon rendes orvoslásával, és fundamentális beszédjéből jól általérthetni abban való tudományát és helyes folytatását, s minden módon való szíves serénységét megköszönni is alig lehet. S akármire adja *Isten* végit, bizony köszönetre méltó kész jóakarátja. Nem is másnak, hanem *Isten* rendelésének kel tulajdonítanom.

Maradván, Édes Szívem, tovább is *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Nyavolyám okának leginkáb mondja, hogy a gyermekhozást idején elhattam és az természeti nyavolya is idején kezdette elmaradását, és csak hébe-hóba volt. Ily veres, testes embernek későben kellene elhadni, de amely legroszab jelektül tartot, azok nem tapasztaltatnak bennem.

551.

Kolozsvár, 1721. május 5.

(MNL OL P 398. No. 37 319.)

[Külső címzés:] Az én Kedves, Édes Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak
ő Kegyelmének igaz szeretettel írák. Pest.

Kolozsvár, 5. Maii 1721.

Édes Szívem!

Akartam újban is *Kegyelmedet*, Édesem, magam állapotomról tudósítani, minthogy már resolváltam magamot az curára. Valamit jóval Köleséri Uram, és végbevihetem *Isten* segítségéből, csak elkövetem. Csudálatos segítése az *Úristennek* az orvosság bevitelében, alig tudtam volna remélni is, s másnak nem is tulajdonítom, hanem aki ezen nyavolyát rám adta, az eszközökkel élésre is módot adot, noha csak félenyre sem terhel, amint mást, aki orvossággal szokot élni, féltvén erőssen, ha megirtózom s végbe nem vihetem. Én is inkább it mulatok tovább, hogysem hirtelen rászorítson. Ez ideig is mind it lakik érettem maga dolga haladékaival is. Elég az, én elége meg sem tudom köszönni, amely szívesen mutatja magát. Tovább-tovább mind jobban biztat, s azt mondja, ebül a nyavolyából kigyógyulhatok *Isten* segítségével, s még egészségesen élhetek, ha *Isten* újabat nem ereszt rám. Legyen *Isten* akaratja, én mind a két roszra igyekezem magamat *Isten* gratiájából elkészíteni, akár életre, akár halálra. Most ugyan oly mértékbe nem volt a fuladás, mint othon, amikor háborgatot is. A balsamomot elhozták, Szívem, de csak az ő *kegyelme* orvosságát continuálok. Az külső saccsó, amiből ál, majd mind benne vannak az flastromba, akivel most köttet. Fiam Uram is rettenetes jó most hozzám, kész, valamit tehet, mindenre, s it laknak magok is vélem. Azért én Andrásit hazaküldöm. Most Méltóságos Gubernator Úrhoz¹ küldtem, mivel igen szép levelet írt irántam Fiam Uramnak, s mindenre ajánlja magát. Igen nagy böcsülettel ír, s azt köszöntem meg. *Kegyelmed*, Édesem, nyugodt elmével legyen, semmibe semmi rövidség nincs it, csak éppen *Isten* tetszésén füg. Mostan magamnak is könyében tetszik, a belső részeim nincsenek oly képtelen felfuvalkodva, mint edig, kivált regel, étel előtt.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hités társa

Barkóczi Kristina m.p.

Laci gyönyörű, fris, bátor, beszédes, nem hittem volna. Még kezdi dúlni² Pestát.

¹ Kornis Zsigmondhoz ² verni, piszkálni

552.

Kolozsvár, 1721. május 8.

(MNL OL P 398. No. 37 320.)

Kolozsvár, 8. Maii 1721.

Édes Szívem!

Újjobban is akartam, Édesem, *Kegyelmedet* állapotomrul tudósítanom. *Isten* *kegyelmébül* az puffadásnak szünetit csak edig is tapasztolom, s az lábaimnak notabilis lohadását. *Isten* továbbra is mint adja, hagyom ő *Szent* Felségére, s valami lehet, *Kegyelmed* jovallása szerint, Édesem, elkövetem, és az curát félbe nem hagyom, ha csak végbevihetem. Igazán az én nyomorúságim közöt, Édes Lelkem, enyhődés nélkül nem hagyot az én *Istenem*. Először, mivel oly kegyes doctort adot, mint a jó anya gyermekével, úgy bánik, minden okosságal azon mesterkedig[!], hogy gyengén szoktasson az orvoság vételéhez, és a természet ne erőltessék, s igen meg ne utáljam. Azért hoszabra nyúl azzal is az orvoslás, de mégis könyeb így. S csak alatomba csalogat: már evel csak két napig éljek, azután még kettőig, úgy megyen tovább-tovább, mint *Kegyelmed* Klárát csalogatta a járásra, mikor elfáradot volna, ha erőltette volna.

Valamely tincturával már 11 naptul fogva minden reggel élek, s utánna 2 óráig kel betakaródva feküdni. S noha ő *kegyelme* nem anyira reménlette, nem lévén általjába izzasztó, de én mindenkor izzadok utánna, s úgy hiszem, még egynéhány nap ezt kel continuálnom. Azon kívül valamely erős vízben olajok lévén csinálva, azzal kenik a keresztcsontomot és gyomromot, s hasamot, s flastromot rátévén.

Az izzadást örömet érti, s az természet segítségével tulajdonítja. Ily kevés orvoslás után nem is reménlet ennyi jó jeleket, úgy mondja nekem. Ha élet, ha halál lenne is, azon meg kel nyugodnom, de szíves fáradságáért köteles leszek háladásra egész életemig. Emberé a munka, *Istené* az áldás. Maga is egész életéig ajánlja magát, mind egy, mind más szolgálatra.

Másik pihenésem az, hogy it egész distractióm vagyon, *Gróf* Csáki Istvánné és *Zsigmondné* Aszonyoméék it vannak. Nézni is szép vigasztalás szép atyafiságos szereteteket leányomhoz s magamhoz szíves készségeket. *Vicarius* Demeter Márton *Uram* is eljöt hozzám. Az üdöm nem unalmas, hanem még rövid.

Egyéb dolgainkrul, ha *Isten* újab nehézséggel meg nem látogat, lesz gondom, de magánoson nem beszélhettem meg *Köleséri* *Urammal*, mások előtt maga sem akarja. *Andrási* mégsem jöt haza, de eljüvén, kiküldöm *Károlyba*, had forduljon egyet, ha visszajűne is azután. *Fiam* *Uram* most egész szível mutatja magát, egy-

szóval, Édesem, semmi rövidségem semmibe sem volt még edig *Isten* kegyelméből. Laci s Pesta tiszta multság mindeneknek, de most a Csáki Zsigmondné Aszonyom leánkája it a háznál meghimlőzvéen veres himlőbe, csinált egy kis háborúságot. *Isten* viselje gondjokot. A magam búva legnagyobb baj volna, akitül valóba tiltanak, nagy harag s egyéb indulattul. Ételemet, italomot, mivel szoktam élni, Köleséri *Uram* eltudakozván, semmitül el nem tiltot, amelyel még most is az appetitusom megtartatot. Hanem a borban egy csomócska reszelt acélport ruhácskába kötvén hagyot tartani, de legkiseb ízit, sem színét nem változtatja véllé.

Továb mint adja *Isten*, Édes Szívem, tudósítani *Kegyelmedet* el nem mulatom, és továb is magamot *Kegyelmed* szíves indulatjában recommendálván, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Az pulsusom járásán csudálkozik Köleséri *Uram*, soha nem hitte volna, s csak megengedi, hogy egészséges természetű voltam. Azt mondja, biztat mindenképpen, legyen úgy, mint *Istennek* tetszik.

Édes Szívem, levelem írása után beszéllek dolgainkrul. Szükséges *Kegyelmednek* az generalist¹ jól informálni, mert az itvalók hogy cselekedjenek, vékony remenség. S szükséges újobban is parancsolatot hozatni ő Felségétül ilyen formában, mivelhogy anyi esztendőktül fogva elég idejek volt elvégezni vagy számot vetni. Sőt, deliberáltatot is, hogy kimenjenek, és elvégezzék *Kegyelmeddel*, s azt is elmulatták. Tehát már továb való halasztás nélkül az Gubernium autoritása szerint repartíálja és meg is fizettessen, máskint épen továb nem jó halasztani, mivel halton-halnak az emberek, s jobban periclitáltatik az adóság továb-továb. Szükséges az embernek is egy credentiát küldeni. A generalisnak szóllót és a parancsolatnak párját is küldje meg *Kegyelmed* ide, s nem is kel oly hirtelen anyira condescendálni, amint *Kegyelmed* írja, hanem csak urgeálni, hogy repartíáltassék. Legaláb hét hétig elő nem vétetődhetik a gyűlés elkezdésekor, de az első dolgokon általesvén, mindjárt azon kel lenni, hogy elébvegyék, mert máskint a lesz belőlle, húzni fogják, azután hirtelen eloszolnak, s abba marad megint. Sőt, az emberünk ne csak kérje, hanem keménkedjék is, mert it se hálaadáshoz, se egyébhez nem bízhatni, úgy mondják, s velem íratják és ezeket jovallják.² Azért, Édesem, hova hamaréb tudósítson *Kegyelmed* ide is engemet, s *Andrásinak* is parancsolhat Károlyba, mert csak kiküldöm, Édesem.

1 Virmond-t 2 a tasnádi szőlők ügyében várt számukra kedvező döntést az erdélyi országgyűléstől

553.

Kolozsvár, 1721. május 12.

(MNL OL P 398. No. 37 321.)

[Feljegyzés a lapszélén:] 3. Maii írot levelét is vettem *Kegyelmednek*.

Kolosvár, 12. Maii 1721.

Édes Szívem!

Akartam, Édesem, *Kegyelmedet* ezen levelemmel látogatni, s mind *Kegyelmed* állapotjárul értenem, s mind magamrul tudósítanom. Köleséri *Uram* most sem írhatok egyebet, hanem megbecsülhetetlen ember, mind tudományára s mind emberségére, kiváltképen hozzánk éppen nem kételkedhetni. Úgy látszik, *Kegyelmedhez* látatlan fejébe is azért van ily affectióval, hogy az okosság meglévén benne, nagyra tudja böcsülni a közönséges jóba¹ fáradozó embert. Szándékozik is *Kegyelmednek* ismeretségébe jutni. Valaki száját tathatja, apróbálja idejövetelemet, maga Gubernator *Uram*² is, aki Bécset is megpróbálta, de sokkal feljeb böcsüll. Csak azt bánom, hogy *Kegyelmedet* nem ő *kegyelme* curálhatja, 100 német doctoron sem adnám. Nagy állapotú curái tapasztaltatnak, engem jobbára assecurál. Az *Istennek* már dispositióját kikötvén, ezen nyavolyából egészségre fordíthat, azt mondja. De még idebe lesz mulatásom, én, ha bocsátana is, nem sietek, job it szem előtt, mint odaki. Az leányom költeni sem enged, mássát adom,³ ha *Isten* megtart. Fiam *Uramra* sincs panaszzom. Kért azon Köleséri *Uram*, hogy kérjem *Kegyelmedet*, Szívem, írja meg, mikínt curálják, s nyavalyáját is, ha *Kegyelmed* leírná, bizony magam is akarnám, mert éppen nyugodt elmével lehetünk benne. A Gubernator amint curálták Bécsbe, korántsem ahoz való volt, it állította helyre. De én, Szívem, azon búsulok, ha *Kegyelmed* cura alá adta magát, tudom, igen rászorult, mint én. Csudálná *Kegyelmed*, Édesem, mi engedelmes vagyok, annyira vit a nagy politiával is.

Az dolgainkrul írtam az elmúlt postán, de a boldogtalan Bada nem Köleséri *Uramhoz* vitte, amint meghattam volt, hanem Fiam *Uramhoz*. Bánnám, ha későbben jutna *Kegyelmed* kezéhez, azért most is leírom az tanácsot. Kel újab parancsolatot hozni a Guberniumra, mivel hogy enyi üdötül fogva számot nem vetettek. Magokon múlt, sőt deliberáltatot, hogy *Kegyelmedhez* kimenvén, végezzék el. S azt is elmúlatták, s enyi esztendőül fogva ily kárt okoztak. Az Gubernium maga authoritasa szerint repartíálja, exeváltassa is rajtok. Az generalist⁴ jól kel informálni, s credentiája is legyen emberünknek. Azt is mondta,

hogy azon kel lenni, tovább ne haladjon, mert periclitáltatik. Hálaadásra nem lehet bízni, sem emberségre. Az plenipotencia s procatorvallás, nem reméli, hogy kívántassék, de nem árt. Tegye *Kegyelmed* írásba, ki lesz a plenipotentarius nevezet szerint, s úgy a procator, kit akar, subscriptiója s pecsétje alatt küldje meg *Kegyelmed* nekem vagy ő *kegyelmének*, s ő *kegyelme* gondja a többi. Azt is jóvállja, amely mocskot akartak *Kegyelmedre* költeni, mivel csak két ember dolga volt, oly nagy gonoszságot kár elszenvetni, lehetne böcsületit megkeresni.

De, Édesem, Fiam *Uram* éppen nem jóvállja Lövei *Uramat*. András is ráállt, azt mondják, csak a beszéde, s másként is nem ál meg benne a szó. Jasztrabszki legjobb volna, de mivel az nem lehet ő *kegyelme* a többi közt, Kereskényi, hogy jobban folytatta, azt mondja Fiam *Uram*. Azért már *Kegyelmed* lássa, Édesem, micsoda dispositiót teszen. Ennekem, amint észreveszem, pünkösdtől it kel töltenem. Ha *Kegyelmed* gondolná, hogy használna azon dolog folytatására tovább is it maradásom, én azt is elkövetem, várom *Kegyelmed* parancsolatját. Talán akikkel magam is szólhatnék, többet tehetne, mint a szolgálja. Amint *Kegyelmed* jobbnak tartja, úgy legyen. *Szentháromság* napjára jókor lesz, ha bejű a plenipotentarius. Az procatorok neveit, ím, írásba téttem.

Köleséri *Uram* vala valamely história írásába munkálódik. Úgy veszem észre, Udvartul is van iránta parancsolatja s megértvén, hogy corespondentiája van *Kegyelmednek* Lengyelországba, kívánná ezen könyveket meghozatni. Már jesuitákra is bízta, de keveset bízik hozzá. Én írtam felőlle Viski Sámuelnek, ha *Kegyelmed* job módot talál, igen kedves volna ő *kegyelme* előtt. S ha ezt jónak hadgya, maga is újobban írjon Viski *Uramnak*, de magának ne írjon rulla Köleséri *Uramnak*, mivel semmiképpen nem akarta nekem adni azért, hogy feles pénz kel érte, hanem Andrásit kérte, hogy tudósítsa az árarul.

Köleséri *Uram* bornemiszta lévén, noha orvosságul egy parányi pohárával aszúszőlő bort iszik naponként, úgy mondják, de ugyancsak nem oly szükséges ő *kegyelmének*, mint másnak, azért a discretio mi legyen? *Kegyelmed* is, Édesem, adja oppinióját. Csak elhiszem, eltart a cura vagy 6 hétig, s it költ miattam, s fárad mindennap hozzám.

Ezzel maradok, Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

1 közjóért 2 Kornis Zsigmond 3 viszonzom 4 Virmond-t

554.

Kolozsvár, 1721. május 14.

(MNL OL P 398. No. 37 322.)

Kolosvár, 14. Maii 1721.

Édes Lelkem!

Most majd nincs is mit írnom, tegnapi postán írván, Édesem, *Kegyelmednek*. De mivel Köleséri *Uram* egy kevésé divertálni fog, az ő *kegyelme* levelében le-szen ezen írásom is. Ő *kegyelme* pedig it hagyá a postára való leveleit, azért írok most, és *Kegyelmedrül* is érteni kívánok, Édes Szívem. Magam állapotjárul írhatom, hogy mindedig is azon egy tincturával élek, és lassú izadás követi naponkint. Egy-két nap olykor meghagyá szüntetni ő *kegyelme*, azután miket készít, megvállik, mivel maga szeme előtt fogja Szebenbe megkészíttetni. Megvállik. Abban, úgy látom, igen szemes, hogy jó és bizot paticából készítesse, s annak rendi szerint az orvosságokat. Majd história lenne már az ő *kegyelme* sok dicsíretibül, s it való munkáirul, aki nekem mind könyebséget szerez az orvosságvételre. Az úriaszonyok jötön-jőnek, ki gyermekét, ki magát orvosoltatni ő *kegyelméhez*. Nincs is mindenkor kedvére, de hogy it érzik, éppen nem maradhat.

Harmadik Majustul fogva egyszernél többbe csak legkisseb változásom sem volt a fuladozás miá, akor pedig az ételnek megterhelésére veteték. Bizonyos is az, hogy stokfist felette sokat ettem, s valami fánkot, aki igen tömöt volt, minden ember csak azt okozta. Én azért feltettem magamba, megpróbálok, hogy azt a gyomornak igen megtöltését akármi étellel is, amint szoktam, el fogom távoztatni, had lássam, ha azon kívül reám jün-é. Mit ad *Isten* tovább, maga titkába van. Máskint, minthogy semmi gond, bú most rajtam nincs, *Isten kegyelmébül* jól vagyok, appetitusom helyén van, bágyadtságom sem igen van, akit maga is csudál ő *kegyelme* anyi izadásra. Distractióm szüntelen mind a sok úri aszonyoktul, s úgy az igen kedves, okos papoktul. Talán ugyan it gyűjtötték egybe az ilyen emberhez való válogatot jesuitákat. Alig van csak írásra is időm, s néha gyertyánál végzem. Az egy szomjúság délután baj rajtam.

Most tanultam ki, hogy az aszúszőlő bort, amikor két-három esztendő, úgy, hogy majd a borízit is elveszti, isza egy poháral egy nap, s úgy veszem észre, épen jókor eset. Mert akik voltak, kivált idevaló aszúszőlőborai, mind megecetesedtek. Jelentette azt is, hogy ha esztendeig nem terem is a bor, én providiáltam számára, és így, amint eléb írtam volt, nem úgy eset, hanem kedves, úgy látom.

Tegnap Köleséri *Uram* ebéden it lévén egy jesuitával, elhülök bele, hogy illustrissimus titulussal élteti Köleséri *Uramat*. Én ottan az ország postameste-

réhez küldtem, micsoda titulussal éltetik, s így íratta le háromképpen. Az ket-
tei túllünk, úgy hiszem, nem rendi, de a legfelső megillik. E napokba, akit írt
Kegyelmed, perillustrisnak volt írva, elhiszem, a secretarius feledékenysége volt.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Molnárra a smaragdokat bízta volt, min s hogy vehetni, semmit sem ír. Írjon
rá *Kegyelmed*, s egy kis mosárkát, ha ot találni, vetessen *Kegyelmed*, s ha ot nem
volna, hozzon Molnár Bécsből. Olyan parányit, akibe holmi gyöngyöt, klárist,
basarózsát, s töbféle orvoságokat törnek gyermekek közt. Mint egy pohár-
ka, csak anyi. Vagy 2 szűrfűkötőt is, bojtost, gyermeknek valót hozzon Molnár
Uram, ha Budán nem találni. Ha pedig találni, vegyen Szombathelyi.

Én csak végére hajtom *Pater Rector Uram* tul, ha a baronatusságot nem ké-
rette-é meg Köleséri *Uram*, s ő *kegyelme* azt izente, mivelhogy referendarius,
azért teszik az Nagyságos nevet a titulusába.

555.

Kolozsvár, 1721. május 19.

(MNL OL P 398. No. 37 323.)

[Külső címzés:] Az én Kedves *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Ke-
gyelmének* szeretettel íram.

Kolozsvár, 19. Maii 1721.

Édesem!

Ezen holnapnak 7. napján írot *Kegyelmed* levelét szeretettel vettem. Köleséri
Uram discretiójárul magam is úgy gondolkoztam, amint *Kegyelmed* írja. Most
ithon nincsen, én mégis, Szívem, azon egy orvosságot continuálok naponkint.
Már 20 nap alatt, minden nap gyenge izzadással. Ha többet veszek, bővebb az
izzadás, de ugyancsak egy kanálnál nem több, akármikor is. Naponkint tapasztal-
tatik lábaim és ábrázatom, s fejemen való dagadás és puffadás aláb szállani,
mert már a főköthő sinór sem váslódik be a fejemen. De az *Istennek* nagy *ke-
gyelméből* ennyi izadásba se nagy bágyadtság vagy legkissebb főfájás, főszédü-
lés nem háborgat. Maga is csudálja ő *kegyelme*, hogy bágyadtságot nem szerez.
Apetitusom jó, *Istennek* hála, tovább *Isten* titkába van, mint adja. Elhiszem, az
tört edényből teljes ép nem lehet, most vagy hoz, vagy ha késnek, küld újab or-

vosságokat Szebenből, akikkel még it kel élnem. Pínteken ment el, 8 nap alatt igyekeznék vissza, de éjel-napal jobban esvén az eső, nem hiszem, megjárhassa, elnehezdedvén az út. Noha nekem anyira ki nem jelenti, de amint másoknak jelentette, csak egy holnapot késtem volna is, késő let volna. Éppen nem kívánja, hogy tudjam, se *Kegyelmed*, voltaképpen nyavolyámot, de általlátszik, hogy igen veszedelmes. Azt tartja benne, netalán jövendőben is aprehensiót csinálhatna, ha mind tudnám. Én, Szívem, mostan is nyugodalmason és minden foglalkozás nélkül vagyok it *Isten* jóvoltából. Az egy árestom rajtam, mert teljességel csak templomba sem lehet járnom, de látogatóim, *Isten* áldja meg, vannak. Most Mikesné Aszonyom s Toroczkaíné Aszonyom is it vannak.

Kegyelmed, Édesem, írja Andrásinak is, hogy jó formában rullam nem írnak, két napi orvoságvétel után mit tudna írni? Már egy hete, hogy innet kiindult Andrási. Sok dibdáb levelet véltem a postárul, s vissza nem küldöm, aki nem szükséges. Már oda parancsolhat *Kegyelmed* neki. Én minden gondot ráhadtam, most csak könyítem magamot.

Az leányom roszul van, szerencse, ha meg nem vereshimlőzik. Elégé bánom, hogy most nincs it Köleséri *Uram*. Hagyot it ugyan, s igen jóvallot valami vizet, hogy akárminemű változásában élhet vélle. Nemigen roszul van ugyan, de szerencse, hogy expressust nem küldök Köleséri *Uram* után tanácsért. Most azzal a vízel él, napjába egy kanálal veszen be. Valóba félttem most Köleséri *Uramot* is, mivel nagy catharus volt rajta, hogy elindult, s az üdő igen rosz lévén, tudom, az üdős embernek a dolgát, ha roszabul lesz, annál tovább késik oda.

Pesta it van, Laci gyönyörű, fris s a két gyermek kardos s katonás, egész tüköre az egész erdélyi gyermekeknek. A catecismuson is fen voltak, kérdés és feleletekkel vetekedtek a többinek tanúságára.

Ezzek után, Édes Lelkem, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Gyomrom s hasam úgy meglágyult, koránt sem oly kemény, mint azelőt, amikor egészségesnek tartottam is magamot. Ken is minden nap kétszer, s az flastrom szüntelen rajtam van.

556.

Kolozsvár, 1721. május 22.

(MNL OL P 398. No. 37 324.)

[Külső címzés:] Az én Kedves *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel írák.

Károly,¹ 22. Maii 1721.

Édesem!

Kegyelmed 10. Maii írot levelét tegnapi napon szeretettel vettem. Ugyan ránk fordult a szerencsétlenség, tudom, *Kegyelmednek* is nyavolyája szenvedhetetlen volt, s azért adta cura alá magát, de pedig, hogy *Isten* könnyebséget adot, legyen áldot *Szent* neve. Én, Édes Szívem, az én Klárám miá nem kevés búval valék, az éjel bezzeg elfelejtém most a magam orvosságát. Mindeddig tartóztattam magamot a bánattul, mások is biztatván, hogy könnyen általesik rajta, s amikor legnagyobb tüzeességébe derekason kiütöt volna tegnap rajta a vereshimlő, estvére csak fuladozni kezdte. Annyira volt a mellyére, hogy a szova is jobbára elállot. Se *Köleséri Uram*, se amely jó német borbély van it, nem volt az is ithon, hanem mihaszna *Toroczkainé Aszonyom* biztattak. A terhe miá,² mondják, hogy úgy fuladot. Az éjel éppen nem aludt, többet ült fen, mint feküdt igen nagy foróságba. A terhe miá semmit nem is lehetet neki adni, mégis a torkába fecskendeztek. Már most csak bágyadtan vagyok, reménlem *Istentül*, nem lesz veszedelme, noha még bizony rosszul van szegíny. E héten vége lesz az egyrendbeli orvoságomnak, micsodás lesz a szebeni, úgy hiszem, hetfűn it lesz, megválík. Magam máskínt egyformán volnék, semmi oly változásom nincs, az egy búsulás tet alteratiót. Az fickók frissek, *Istennek* hála, mindenektül dicsíretet vesznek. Semmi más újság it, hanem az eretnekek térnek *Isten* jóvoltábul. Vasárnap is 3 tet professiót. *Pater* Kolosvári *Uramnak* testvéröcse feleségestül, s más, egy kálvinista is. Miolta it vagyok, többen is tértek.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Andrási kiment, utánna küldöm a *Kegyelmed* levelét.

1 bizonyosan elírás Kolozsvár helyett 2 a terhessége miatt

557.

Kolozsvár, 1721. május 26.

(MNL OL P 398. No. 37 325.)

[Külső címzés:] Az én Kedves *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel írák.

Kolosvár, 26. Maii, 1721.

Édes Szívem!

Ezen levelem által újobban is kívántam, Édes Lelkem, *Kegyelmedet* meglátogatnom, s tudósítanom állapotunkról. *Isten kegyelméből* már harmadik hete, hogy az fuladozásnak jelét nem érzettem, appetitusom jó van. Az egy gyengeség, s mintegy erőtlensége a járásra a lábaimnak, kit egészen a mindennapi izzadásnak tulajdoníthatok, ki is most egy ízbe, közbe egy-két nap nyugovást hagyván. 24 nap tartot az izzadással való orvosság, s mintegy 4 nap, a vége felé reggelenként már bágyadt is voltam, míg nem ettem, de azután mindjárt frissebben voltam. Most már félbehagytam az orvosságot, s két három nap szűnni kel. Óránkint várom a szebeni orvosságokat. Mi lesz, miként kel véle élni, megvállik. Maga Köleséri *Uram* még be nem jöt, leveleit minden postán veszem.

Az én Klárám általment *Isten kegyelméből* a vereshimlőn, noha két nap, két éjel nehezen volt, s mindenek felet egy éjel ugyancsak nehezen volt. Az *prescriptio* is elérkezet számára Köleséri *Uram* tul, de edig megfordulván, csak abba hattam.

Ötvös Miklós *Uram* levelét veszem, Jasztróbszki valahova tette az erdélyi expedícióra való írásokat, de a levelesládába nem találta. Én nem is láttam, hanem csak ő *kegyelmének* mondtam, hogy tegye a levelesládámba. S fel is nyitván, úgy láttam, rakot írásokat bele, de azután hozzá sem nyúltam. Azért, Édesem, hova hamaréb Jasztróbszki *Uram* igazítsa útban, hova tette, és hol kel keresni. Anélkül, nem tudom, hogy jű be, akit *Kegyelmed* beküld, Szívem.

Az két fickók it valóba dicsíretesek, kitesznek magokért, megmutatják, hogy Magyarországba neveltettek. De sokkal frisseb s virgoncab Laci.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Az Mohos által olcsón eladot bor, már ily nagy kár esvén a szőlőkbe, talán, ha megmászolják,¹ sem okoztatunk sem *Isten*, sem ember előtt.

Az felvit aszúszőlő borokot talán ajándékba vitette fel *Kegyelmed*, Szívem?

¹ ha hamisítják

558.
Kolozsvár, 1721. május 29.

(MNL OL P 398. No. 37 326.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ó *Kegyelmének* szeretettel irám. Pest.

Kolozsvár, 29. Maii 1721.

Édes Szívem!

Az *Kegyelmed* 17. és 20. Maii írott levelét elmúlt keddi postán egyszersmind szeretettel vettem, Édesem. Eléb mindenkor Fejérvárt¹ s Szebent megjárja a levél, s visszajövet veszük az odavaló leveleket. Magam állapotomról írhatom, Édesem, azolta változásom mégsem volt. Köleséri *Uram* sem jöt meg az új orvoságokkal. Most már vasárnapról fogva semmi orvoságokkal nem élek az egy külsőn kívül. Írhatom, Édesem, hogy alkalmas esztendeje lehet, hogy olyan lágysággal hasom, gyomrom nem volt, mint most. Nemhogy kin ülne a gyomrom, de regel tájba még beesve látszik. Másikint én elég jól eszem s alszom *Isten* jóvoltából. Az menésbe afelől csak úgy van a lélegzetem, mint ezelőt, de az a belső megürülés valóba jónak látszik nekem, azok a feszülések nincsenek.

Az gyűlés, Szívem, csak meglesz, ha a generalis² be nem jű is. De én, amint a minap írtam *Kegyelmednek*, a gyenerális nélkül roszul bízom a mi dolgunkhoz, amint beszélnek. Akármint politizáljanak, azt mondják, nem kel annak hinni, de ha a levelekre rá nem igazít Jasztróbszki *Uram*, nem tudom, hogy lesz, amint megírtam *Kegyelmednek*.

Az károkot, kit a hideg csinált, már el is felejttem, de nem is igen búsultam rajta, *Isten* akaratja. Badárul nem kel gondolkodni, hogy engedelem nélkül elmenne, a corespondentiát is, tudom, elhagyá.

Gróf Keglevicsné öcsém egy átalag tokai bort kérne, akár pínzért, s akár máskint. Nem tudom, Szívem, hogy kén kedvét tölteni, ígértem neki.

Maga mikorra gondolja, Szívem, hazajövetelit, tudósítását elvárom.

It, Szívem, én keveset gondoskodom, csak vendég vagyok jobbára. Fiam *Uram*, úgy látom, mindent elkövet, ami kitelik tülle. Maga sokadmagával van it, a két részről rátelünk, 30 férfi s fejrccseléd, s a gyermekek. Ezek felütötték az egrí hírnevet, két katonás fiú s beszédesek.³ Ezzel maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 Gyulafehérvárt 2 Virmond 3 az unokái, Haller István és László

559.

Kolozsvár, 1721. június 2.

(MNL OL P 398. No. 37 327.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel írák. Pest.

Kolosvár, 2. Junii 1721.

Édes Lelkem!

Noha nincs mit írnom, Édesem, magam állapotomról, de hogy tudja *Kegyelmed*, miben vagyok, kívántam, Édes Szívem, ezen levelemet látogatására bocsátanom. Minthogy ezideig sem érkezet be Köleséri *Uram*, az orvosságokot is magánál hatta. Kedtül fogva levelét nem vettem, gondolom, már nem késik, s azért nem ír. Semmi orvossággal töb egy hetinél nem élek, de csak meg kel várnom, nem zaklathatom. A fuladozás azolta sem volt rajtam, *Istennek* hála, hanem az elmúlt héten nehézséget érzettem a melyembe, s a csontjai mintha szorultak volna. Éppen, mint mikor catharus van az emberen, olyan formán. Nem is úgy, mint azelőt, mikor a gyomrombul jöt fel a nehézség érzésképpen. Megválík, mit mond rulla, ha hazajű.

Az urak sem jöttek be, a csonka héten jűnek. Méltóságos Pűspök *Uram*¹ is Váradra van visitatióra, jövő píntekre várják. Az gyűlésnek csak meg kel lenni az ország dolgaira nézve, ha a Méltóságos *Generalis*² le nem érkeznek is.

Klára felgyógyult *Isten* jóvoltábul. A fickók vereszték az ünnepen, nagy híre kaptak. Egészségesek *Isten* jóvoltábul.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az leányom alázatosan követi, hogy nem írhatot. Roszacskán volt, a szelek háborgatták, mikor az írás ideje volt, tegnapelőt igen roszul is volt bele.

1 Mártonffy György 2 Virmond

560.
Kolozsvár, 1721. június 5.

(MNL OL P 398. No. 37 328.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel írák. Pest.

Kolozsvár, 5. Junii 1721.

Édes Lelkem!

Tegnapi napon Köleséri Uram megérkezett, s ma jó darabig lévén nállam, körülszemlélt mind magamot s leányomat, aki noha jócskán látszik ugyan, de reggel s estvefele vannak alterációi a himlőzésétől fogva, melyre nézve, s úgy jövendő betegülése és szülésére nézve, úgy látom, az ő kegyelme jóvállása az érvágás, s talán más belső orvoság is jóvaltatik. Úgy látom, ráveszi magát az leányom leginkább azért is, hogy ha most nem követi, azután ki tudja, ha ad-é vagy meg-sajnálja, mert igen szívesen jóvállja. Az ábrázatjából s szemeiből veszem észre belső változását.

Nekem elég orvosságot hozott, de még ide nem küldte, látni akart elém. Megvállik, holnap mi lesz.

Az gyűlés megint továbbra haladt, talán maga is megírja ő kegyelme, 22-dikre mondá nekem.

Az vízaknai házrul tudakozódtam ő kegyelmétől, valamint Kegyelmed szót felőlle, éppen úgy beszél ő kegyelme is. Az a bíróság ő kegyelmének alávaló állapotnak tetszik, s nem oly személyhez való. Maga ugyan ő kegyelme azt mondja, fel nem vállalná. Az szebeni bíróságtul füg, s szász törvényel kel élni. A kamaraispán legtöbbet disponál ott, aki a királybíróra igen keveset hajt. Jövedelme is, hogy nagy legyen, teljeséggel nem reménlheti, de bár volna is, azt a gazoskodást nem képes felvállalni. Azt hozza például, ha valamire való let volna, az méltóságba helyeztetet Haller Urak sem hatták volna oda, valamint Kegyelmed, Szívem, általlátta. Ez úgy van, úgy látom, csak valaki által verődhetnék ki az elméjéből, rajta leszek. A ház is romló félbe van Vízaknán.

Kegyelmed nem ír, Szívem, lovaim csak megnyugodt-é. Megírtam vala Kegyelmednek, hogy nem igen tartják alkalmasnak, s azt is, hogy az szükséges írásokat nem találták a ládába.

Ezzel maradok Kegyelmednek, Szívem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

561.
Kolozsvár, 1721. június 8.

(MNL OL P 398. No. 37 329.)

Kolozsvár, 8. Junii 1721.

Édes Szívem!

Jasztrabszki *Uram* által küldöt levelét, Édesem, *Kegyelmednek*, szeretettel vettem, s értvén, hogy talán *Isten* *Kegyelmedet* lehozza, úgy igazítom ezen leveletem Károly felé. Egészségének helyreállításán megörültem vala, Szívem, *Kegyelmednek*, de most szomorúvan értem, hogy újobban változása van. Adjon *Isten* örömdetesebbet hallanom.

Én, amint postán is megírtam, Szívem, már töb két hetinél, hogy orvosággal nem éltem. Noha még szeredán megérkezett Köleséri *Uram*, s minden orvoságot meghozot, ma az ünep miá hagyódot el, holnap *Isten* segítségével hozzá kel fogni. Az gyűlés is 22dikre haladván, it adig oly dolga nincs, megígérte, valamit el tud követni, szívesen elkövet. Jobbára bizonyosan biztat, tudom, most lesz a derék cura, mivel úgy veszem észre, az belső nedvességet az vizellet utain akarja kitakarítani. Megvállik, mint adja *Isten*. Az orvosság munkája után, gondolom, hogy vigyáz, s úgy mondja meg, mikorra mehetek el. Én pedig jelét sem akarom adni, hogy sietek, mivel jobban szeretek jelenlétébe élni az orvossággal, mint távol. Az járásba való nehéz lélegzetem csak abba a formába van, mint azelőt, de egyébkint, töb már egy holnapjánál, se fuladást, se puffadást nem szenvedek. Ételem, álmom valóba jól megvan, *Istennek* hála. Azt igen csudálja, hogy az leányomon való búsulásomba meg nem indult a nyavolyám.

Az leányom a himlőből kiépült, s egy hétig nem is anyira volt roszul, de pünkösdi napjátul fogva minden nap alteratiója van, s fájdalmi. Szelek járnak, nem más veszedelmes nyavolya. Holnap csakugyan eret vágnak rajta, minthogy oly igen szíves affectióval tapasztaltatik, s ugyan szükségesnek mondja jövendő nyavolyáinak megelőzésére orvosolni. Nem akarjuk megvetni jóvállását, úgy találja többé fel az ily alkalmatosságot. Továb mint adja *Isten*, tudósítom, Édesem, *Kegyelmedet* állapotunkról. Az gyermekek frissek, *Istennek* hála. Méltóságos Püspök *Uram*¹ ma érkeztén be, most odavannak vers mondani.

Az Modron vette borrul csak elhiszem, tet dispositiót, Édesem, *Kegyelmed*, ha megmásolódik-é vagy nem.

Ezzel maradok, Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 Mártonffy György

562.
Kolozsvár, 1721. június 9.

(MNL OL P 398. No. 37 330.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel írák. Pest vagy Bátorkeszi.

Kolozsvár, 9. Junii 1721.

Édes Szívem!

Jóllehet tegnap írtam, Édesem, *Kegyelmednek*, expressus emberek lévén it Károlybul, hogyha *Kegyelmed* Károlyba talál menni, eléb vehesse leveletem, s ezt pedig Bátorkeszi felé dirigálom, hogy ot is vehesse, ha ot leszen.

Az leányomon ma vágának eret, nem szintén jót mutat a vére, semmi változást nem szerzet az érvágás, de a naponkint való fájdalnok nem segítnek rajta. Köleséri Uram sem tartja már szélnek, a terhét kívánja oltalmazni, valahogy le ne tegye.¹ Ez emberi munka, amit tehet, kétség nem lehet benne, mind velem, s mind velle mindent elkövet, az áldását *Istentül* várjuk. Én is hozzáfogtam ujobban az orvossághoz, *Isten* jóvoltábul mégis változásim nincsenek miatta. Az fuladás már töb egy holnapjánál, hogy nem háborgatot. Ma vala nállam Méltóságos Püspök Uram,² való, tiszta jóság, akarom, hogy megismerkedtem.

Az gyűlés elhaladása is talán jómra lesz nekem, mert már adig semmi oly foglalatossági nem lévén Köleséri Uramnak, inkább hozzánk láthat. De a mi dolgunk mint folyhat, nem tudom, mert az aratás közelít, s azt jövendölik, az közönséges ország dolgán általesvén, ki tudja, ha csak eloszolnak. Mäskínt a generalis³ jelenlétébe volna jó a mi dolgunknak folyni, úgy tartják, kivált, ha *Kegyelmed* eléb jól informálhatná.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hités társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 nehogy elvetéljen 2 Mártonffy György 3 Virmond

563.

Kolozsvár, 1721. június 16.

(MNL OL P 398. No. 37 331.)

Kolozsvár, 16. Junii 1721.

Édes Szívem!

Már én, Édesem, hova dirigáljam leveletem, nem is tudom, csak Károly felé igazítom. Kívánok örvendetest halhassak, Édesem, *Kegyelmed* felől.

Magamrul írhatom, Szívem, úgy látom, még egy ideig it kel maradnom, másként ha ezen állapotba megmaradhatnék, ilyen egészségel csak élélhetnék, mint most van. Amikor doctorrul nem gondolkoztam is, ennél jobban nem voltam, sőt, anyival jobban vagyok most *Isten* jóvoltából, hogy azok a felfúvódások, mint délután voltak egészséges koromba is, most nincsen. Az egy járásba az a lélegzés, hogy majd azon formába van, mint ezelőt az elnehezede sem előt, de én úgy hiszem, az idő s a kövérség is hozza azt, s állandó lesz. Eleget látok it is illyeket, sőt, az ifjab is, a kövér, liheg-piheg, ha jár. Továb *Isten* mint adja, *Szent* rendelésén ál. Én csak nem vesztegetném már az orvosságot, de mint-hogy resolváltam magamot, már csak valamíg jovallja, mindeneket aszerint cselekszem, s félbe nem hagyom. Az magam dolgánál is nagyobnak tartom, hogy a leányom sok következendő nyavolyáját, s a gyengeségében való szapora gyermekhozásbul következhető veszélyét megelőzni, és egészen magára vállalni kész Köleséri *Uram* nagy jó szível ajánlja magát. Egész rossz színbe vala ezen terhével, s egymást érő nyavolyái miá a terhe is félthető volt. *Isteni* rendelés volt, elhiszem, hogy it esék inkább, mint mikor csak magunkba vagyunk.

Énnekem pedig egész próba vala nyavolyáin való búsulásom, csudálja Köleséri *Uram*, hogy nyavolyám nem újult, s örült neki, s azon is, hogy tovább két hétnél orvosságot nem adván, akor sem újult. Egész fundamentombul akar velem mindeneket elkövetni. Az curát megint az elébbit vette elő, de erőseben van készítve, úgy érzem, és naponkint izadás lesz utánna, mint azelőt. De medig lesz, ki nem mondja. Hol két nap, s hol négy nap legyen meg csak, úgy biztat, hogy el ne ijedjek tülle. Minthogy oly lelkébül igyekezik, én is nem mutatom, se hogy unalmas, se hogy haza vágyok, csak vigye végbe, amint akarja. Mert elhiszem, nehéz volna, jót akarna, s én megvetném. Azon elége csudálkoznak s megvallják, hogy személyválogatás nélkül ezt senkivel nem szokta cselekedni, s csudálják is. Emberé a munka, *Istené* az áldás, én is onnét várván mind job, mind bal végét.

Az *Kegyelmed* által végbement békességet, amint Méltóságos Pálfi Uram kívánságára rendbe vette volt *Kegyelmed*, lehetne-é velle kedveskedni,¹ mivel afélebe, úgy látom, igen gyönyörködik. Hogy beszélem is, örömet halgatja, s nem is tudta, úgy látom, az mint volt. Az könyvek, tudom, felette kedvesek lesznek, ha megszerezethetnék.

Az smaragd csak had legyen, nem kel vásárolni Molnárnak.

Az két gyermek merő miraculum itten, a kicsiny kivált igen fris, noha a másik is. Verset mondtak a processión. Megvalják, nincs Erdélybe mások, igen frissek. Most a generalis² köszöntésére akarom taníttatni őket, ha *Isten* behozza. Az Ferus ezüst drótbul kötöt korbácsa ot volt Bátorkeszibe, le kén hozni, nincs a kezekbe semmi. A kis nádpáca it igen drága, ha onnét nem hoz *Kegyelmed* nekik azt vagy valamit, akivel járjanak.

A kötetlen könyveim, kit nyomtattattam, se maradjanak Bátorkeszibe, ha alkalmatosság lesz a lehozására.

Ezen zűrzavar írásomrul, Szívem, követem *Kegyelmedet*, talán el sem tudja olvasni. Gyertyánál írtam, a sok látogatások miá nappal el nem végezhettem.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Volt nállam Méltóságos Gubernator Uram,² de most a magunk dolgát elő nem hozhattam, csak complementumot tet, sokáig nem volt it.

1 Károlyiné Pulyai Jánosnak a szatmári békességről írt könyvével szeretné megajándékozni
Kölesérit 2 Kornis Zsigmond

564.

Kolozsvár, 1721. június 19.

(MNL OL P 398. No. 37 332.)

Kolozsvár, 19. Junii 1721.

Édes Szívem!

Kegyelmed kétrendbeli levelét, úgymint 6. és 10. Junii Bátorkeszibül költet, Édesem, szeretettel és igen kedvesen vettem, Ferusrul való tudósításával edgyüt. Akarom, ha kedvek szerint udvarolt Királyfáján a méltóságoknak.¹

Az Méltóságos Generalist² szombaton Somlyóra várják, 8-dik[án] indult meg Bécsbül. *Kegyelmed* levele úgy tartja, hogy meg nem indult volna, de tu-

dom, tudtára let azután, s reménlem is, minthogy Budán mulatot, udvarlására elfordult *Kegyelmed*, Szívem, és az maga dolgairul egészen informálta. Máskint valóba nagy kár volna, ha valahogy *Kegyelmed* szembe nem talált volna lenni ő Excelentiájával. Úgy mentül jobban, levél által kén informálni, s az Guberniumnak egy levelet, hogy noha sok ízben requirálta s ígíretet is tet, de edig is kárba lévén, már tovább, kéri, ne halasztódjék, s illy közönséges jóra való állapotba tet költsége, ha interessével nem, bár³ a summa csak tétetődjék le hova hamaréb. Úgy Gubernator *Uramnak*⁴ is külön az a tanács, máskint, tudom, azt stilizálni jól tudja *Kegyelmed*, Édesem. Ha az nem használna, jó volna a parancsolattal élni azután. Már, Édesem, elhiszem, *Kegyelmed* ezekről tet dispositiót. Én csak Jasztrabszkit szeretném, ha bejűne, kirül magának is írtam.

A volna nekünk jó, ha adig let volna informatiója a generalisnak, minekelőtte gonoszakaróink balul nem informálnák. Engem még it ben ér, úgy látom, noha örömosteb kimentem volna, míg be nem gyűltek. S ha unszólnám, el is bocsátana,⁵ de attul félek, füstöt vet a cura, ha magamba maradok. S az leányom miá sem indulhatnék, mert majd három hete lesz, a szélkólyika gyöttri. Egynéhány nap jobban van, s meg úgy eléri, hogy alig nézhetni a kínját. Az estve is rajta vala, s nem maradhatni tülle. Kínjába úgy kívánja az orvosságot, s kételenek vagyunk éltetni. Máskint, ha az megszűnik, jól vagyon. Színébe is megjovult, de a szorulás vesztegeti, kéntelen segíteni kel. Eleget búsulok rajta, de ha a terhét leteszi, assecurál Köleséri *Uram*, ha *Isten* megtartja, *Isten* segítségébül helyreállítja, adig nem lehet jól orvosolni.

Az fickók frissek. Magamnak sem érzem változásomat, holnap vevén még orvosságot, egynéhány nap megszűnik, azután, úgy vélem, az újab, akit régen emleget, elővevődik.

Borbély János is ma beérkezék, de valóba conturbatus. Az tudva levő jóakarónk,⁶ a régi felesége miá, szerencse, ha bajoskodása nem leszen, úgy rebesgetik.⁷ Én elége bánom, kivált, hogy ha most lesz, noha mászor sem kívánám.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 Királyfa Pálffy-birtok volt. A családból ekkor P. Miklós nádori, P. János horvát báni tisztséget viselt. 2 Virmond-t 3 legalább 4 Kornis Zsigmondnak 5 ti. Köleséri 6 Köleséri 7 Köleséri húsz év házasság után vált el első, állítólag pazarló és féltékeny szász feleségétől, Asnatha Mederintől, s egy év múlva nőül vette Bethlen Juditot, majd annak halála után Thoroczkay Erzsébetet. Az első asszony bosszúból és anyagi indíttatásból bigámiával vádolta volt férjét (célja elérése érdekében katolizált is), akit 1732-ben börtönbüntetésre ítélték. A híres polichisztort a nagyszombeni tömlőcben érte a halál még ugyanez év végén.

565.

Hely és év nélkül. [Kolozsvár, 1721.]¹ június 23.

(MNL OL P 398. No. 37 569.)

23. Junii

Ezen leveletem² hirtelen el nem küldhetvén, azalat Gubernator Uram³ eleibe ment vala a Méltóságos Generalisnak,⁴ Fiam Uramat is elvitte magával. Épen most estve érkezének vissza. Én valamenyire meg is biztattam volt magamot, hogy mivel a Generalis Budán mulatot, talán 13[-án] írot levele után is megért-hette *Kegyelmed* a Generalis elmenetelit, s ha mind écakával is, elment utánna, s Budán érte. De már mondja Fiam Uram, hogy csakugyan nem volt *Kegyelmed* szembe. Én soha sem tudom, hogy lehetet hat hajóval Kárvánál elmenni, s még azután egynéhány napokig sem tudni meg⁵ Bátorkeszibe. Fátum volt-é, vagy micsoda?⁶ Bárcsak már hova hamaréb egész információval és a parancsolattal júne a *Kegyelmed* embere, de anélkül a sem jöhet. Jobban szeretném, ha it érne magamot is, de arul sem vehetem én, Szívem, *Kegyelmed* tudósítását, ha ugyan-csak Lövei lesz-é. Én attul félek, most sem lesz abbul semmi. Jasztrobszki sem igen tud benne, úgy veszem észre. Én azt véltem, *Kegyelmed* egész tanúságal bocsátotta le. Az Köleséri Uram könyveit, ha alkalmatosság lesz, aki már meg-van, csak hozná le. Akarnám, ha a bejövő emberünk behozhatná, hogy discre-tio képebe presentálódhatnék. Igen-igen nagyra böcsüllí, aminthogy legnagyobb gyönyörúsége a könyvekbe van.

Barkóczy Krisztina m.p.

1 a levél, tartalma alapján, egyértelműen Kolozsváron, 1721. június 19-e után íródott 2 ti. a 19-én írtat 3 Kornis Zsigmond 4 Virmondnak 5 ti. a generális Budára utazását 6 Károlyinét nagyon bosszantotta, hogy férje elmulasztotta a generálissal való találkozást, s a bosszankodás részben Károlyiék birtokszomszédja, a Duna-parti Kárván lakó Gyulay Ferenc ellen irányult, aki nem adott hírt Virmond és kísérete elhajózásáról

566.

Kolozsvár, 1721. június 26.

(MNL OL P 398. No. 37 334., 37 504.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Pest

424

Kolosvár, 26. Junii, 1721.

Édes Lelkem!

Kegyelmed 16[-án] Bátorkeszibül írott levelét szeretettel vettem, egyszersmind vette Fiam *Uram* is 19[-én] írottat, ugyan Bátorkeszibül. Jobb egészségbe létét örömmel értem, kívánván tovább is kívánt hírt hallanom, Édesem, *Kegyelmed*rül. Máskint örömet értettem volna Károly felé való jövetelét is.

Magunk állapotját akarom, Szívem, *Kegyelmed*nek tudtára adni. *Isten* ő *Szent* Felsege nagy próbája rajtam. Az édes Klárám, sok kínos nyavolyáival, mely miá, ha magamnak szabadságom volna is a hazamenetelre, ki nem mehetnék, noha az sincs meg. S úgy hiszem, könnyen it érhet Ötvös Miklós *Uram*. Csak ne késsék, mivel nem sok törvényes dolgok vetethetnek elé az aratás közzeléte miá, kirül írtam Jasztrobszkinak is, hogy sürgesse. Csak az parancsolat az Méltóságos Generalisnak¹ szóló levéllel és információval érkezzék kezéhez, avagy ha ide is, jó volna.

Az én Klárám, mikor idejöttem, noha nem láttatott betegesnek, de a színe nem jó volt és megvajudt állapottal, kit mi semmibe hajtottunk. De Köleséri *Uram* elnézvéen, mind az érvágást s egyéb orvosságot felette jovalt, és szükségesnek mondot még akkor. S elgondolom, hogy túllők² semmit sem várhat, s nem is kereskedik azzal, hanem nagy jóakarattal tapasztaltatik abba reánk nézve is, nem akartuk megvetni szíves jóvállását. És az érvágást ugyan továbbra halasztottuk, de valami itallal kezdet élni, más úriaszonyok is ugyan commendálván, ő *kegyelme* jóvállásából miként éltek véle. Azalat, Köleséri *Uram* it nem létébe meghimlőzvéen, s sok nyomorúsági után abul is épülni látatott, s amikor eléb pünkösöd napján ki kezdet járni, a szélkőlyika fájdalmi szörnyen körülfogván, nem kicsiny kínokat látott szegény. Valamenyire szünnén, Köleséri *Uram* megjött és állapotjához képest kennivalót s italt is készíttet, s két-három napig könnyebedvén, ottan-ottan még elfogta, s szörnyű fájdalmakkal kínozta egész edig pünkösöd napjátul fogva. Úgyanyira, hogy a terhét féltette³ is Köleséri *Uram*, s úgy más úriaszonyok, kik értettek hozzá. Ennek okai lehetnek mind a himlőnek maradványi, s úgy az igen savanyú vadbornak itala, amint már észrevettük. Sőt, oly állapotba van, hogy segítség nélkül majd soha széki⁴ sincs. Tegnap megint úgy rajta vala, alig tudtunk neki mit tenni, mert az orvosságot is csak kihánta. Sok bajoskodás után minden elkövethető orvosságokat megcselekedtünk, s az éjel igen öszesült materia tisztult ki belőlle, s azután erőssen megkönnyebedet. Most jócskán van, hanem bádgyadt, tovább is mindent elkövetünk *Isten* segítségével, talán *Isten* megelégteli. Köleséri *Uram* megmondotta, hogy nem veszedelmes, de igen kínos, s az mivel lehetet enyhíteni, hatta, de úgy látom, ezen állapotba óva bánik az orvossággal. Reménlem, *Isten* segítségével eleit vehet-

ni, hogy tovább oltalmaztasék az olyan összesült szorulástul. Az való, enyi gondja közt is szívesen kíván szolgálni, dolgainak félretételével is.

Magam, az mint megírtam, én ezel már ítéletem szerint hazamehetnék. Mintegy két esztendővel ezelőt, oly formán vagyok. Az egy járásba, elhiszem, hogy a lélegzetem ugyan fáradtab most, s az garádicsot nem próbáltam, s nem is merem. Most az újab orvosság kezdődöt, s azután, úgy hiszem, érvágás lesz. Legaláb a vér tisztulásának s egyéb belső állapotoknak megtudására, úgy hiszem, azután megtudom, mikor mehetek ki.

Az Méltóságos Generalist miként kísérték be, ablakom alatt menvén el, látam. Nem volt többször másokkal ily pompa, úgy mondják, minthogy maga is megjelentette, miként kívánja. Elsőbe Méltóságos Gubernator *Uram*⁵ kimenvén egy tanácsúrral, hálólhelyén köszöntötte. Fiam *Uram* is odavolt, s ösmeretségébe jutot. Másnap az egész statusok kimenvén, akiknek illet, hintókon és sézákon, az ifjabak paripákon, kiknek előttök való Fiam *Uram* volt, s hintókot is vittek a Méltóságos Generalis és Generalisné alá. Az egész statusok nevével köszöntötte Méltóságos Gubernator, Veselényi, Erdélyi Püspök⁶ Uraimék hintájához menvén, de le nem szállot, hanem úgy halgatta meg. Annak utánna a kivit hintóra ült maga egyedül az hátulsó ülésbe, Gubernator *Uram* elöl, s úgy jöttek be. Tegnap 10 óraker pedig ahol az ország öszvegyült, szép pompával, bársony libériába lévén a cselédje, akiben Constantinápolyba voltak,⁷ bement közzéjek, és⁸ egy magassabra helyheztetet, bevont székbe ülven, feltet kalapba proponálta az ő Felsege *kegyelmes* parancsolatit. Edig nem ily formába foly, a többek idejébe, úgy mondják. Továb *Isten* mire vezérli az dolgokot, megvállik.

Az tudvalévő jóakarónk,⁹ úgy értem fülhegyel, máris kedvébe látszik a Méltóságos Generalisnak, reménlem, elköveti, valami lehet.

Az karvai keresztelőknek, úgy látom, se híre, se pora, de bárcsak most szemeskedtek volna. Hogy lehetet meg nem tudni ot való elmenetelit a Generalisnak, most sem foghatom meg.¹⁰ Én sem az cura, sem az leányom betegsége miá nem udvarolhattam még az Méltóságos Generalisnének, kirül követtettem. De gond is odamenni, mivel felete rosz, meredek garádicsa van, úgyhogy az egész szállása garádicsostul felette alkalmatlan. Móját keresem valamint s valahogy, ad-dig, tudom, megment Köleséri *Uram* is.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Nekem nem kicsiny bajom van, a Méltóságos Generalisnét nem udvarolhatom. Szörnyű alkalmatlan szállása van, s felette rosz meredek garádicsa. Köleséri *Uram* azt mondja, ha most úgy megerőltetném magamot, nagy ártalmamra lenne. Maga is megjelentette a Generalisnének. Az leányomot sem küldhettem még a betegsége miá.

1 Virmondnak 2 a Haller házaspártól 3 koraszüléstől féltette 4 széklete 5 Kornis Zsigmond
6 Mártonffy György 7 Virmond ui. 1719–20-ban császári nagykövet volt Konstantinápolyban
8 A 37 334. sz. levél e szótól kezdve a 37 504. sz. töredékkel folytatódik, ez a tartalom és a
lapalji őrszó alapján is egyértelmű. A külső címzés is az utóbbi sorszámú levélrészben található.
9 Köleséri 10 Ld. az előző levél 6. sz. jegyzetét!

567.

Kolozsvár, 1721. június 30.

(MNL OL P 398. No. 37 335.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves, Édes Uramnak, Gróff Károlyi Sándor
Uramnak ő *Kegyelmének* igaz szeretettel íram. Pest.

Kolozsvár, 30. Junii 1721.

Édes Szívem!

Most ritkábban vehetem *Kegyelmed* levelét, Édesem. Én minden postán elbocsátom *Kegyelmed* látogatására, amint most is ezen levelemet, kívánom, találja *Kegyelmedet* friss jó egészségbe. Én, Édesem, most is azon állapotba vagyok, mint ennek előtte írtam volt. Magam sem szorgozom a kimenetelt, elközelgetvén a mi dolgunknak is ideje. Várnám szívesen Ötvös Miklós *Uramat*, akit helybe hagyok. A tudot jóakarónk¹ is jóváhadgya, csakhogy úgy értem, hogy ő *kegyelme* *Kegyelmedhez* küldetet volna a *Nemes Vármegyétül*. De ha más dolog meg nem gátolja, ide is jókor érkeznek, kívált, ha egyenesen júne, s othon nem mulatna. Jelenlétembe örömezt látnám folyamatját a dolognak. Méltóságos Gubernator *Uram*² igen sok ajánlása s nagy politikája naponkint megvan, kedveskedése is, tovább mi lesz, megválnak.

Az édes Klárám valóba csak betegeskedik. Ebédig amint van, de mihent eszik, csak megújulnak a fájdalmi. Teljes orvoslása csak nem lehet, míg terhét le nem teszi. Egyel-mással ugyan él, noha most a szorulás nincs anyira rajta, de az fájdalmok gyakran háborgatják. Legnagyobb, hogy jövendőre sok *aprehensió*ot csinál magának, hogy többször ily beteges nem volt. Mindnyájan verjük a fejébül, amint lehet. Az fickók frissek, *Istennek* hála. *Kegyelmed* hazajövetelit mikorra képezheti, ne sajnálja tudtomra adni, Szívem.

Viski levelét veszem a könyvek iránt Köleséri *Uram* számára. Amint írtam volt *Kegyelmednek*, hogy ha módja van benne, írjon *Viskinek*, kétfelől ne vegyen *Kegyelmetek*. Nekem azt írja, rábízta egy bizonyos embere, ki is *Danckára* ment, *Juliusba* vagy *Augustusba* jű vissza. *Kegyelmed* talán pedig másra is bízta.

427

Minthogy a garádicson felmenni [nehéz], Köleséri *Uram*, kit megmondot magának is a Méltóságos Generalisnénak, s mentet, azért holnap a templomba akarom köszönteni, nem vevén orvosságot egy-két napig.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 Köleséri 2 Kornis Zsigmond

568.

Kolozsvár, 1721. július 7.

(MNL OL P 398. No. 37 336.)

Kolosvár, 7. Julii 1721.

Édesem, Istentül minden jókot kívánok *Kegyelmednek*!

Jasztrabszki érkezésével valamire *Isten* segít, munkálódni dolgainkba, el nem múlik. Én contenta vagyok Jasztrabszkival, ő sem vehet erővel valamit, már amit tehet, el nem mulatja. Agálják, hogy későn jöt, s már el fognak oszolni, holot még a Cancellarius¹ sem jöt be. Én mindazáltal, minthogy a garádic miá személyem szerint még nem udvarolhattam a Generalisnénak, másuva sem illik mennem, hanem írás által kértem, az kiket illet, s kivált Méltóságos Gubernator *Uramat*.² Meg is írtam, hogy ő Excellentiája az ország feje, van autoritássa kiszolgáltatni az igazságot, s kértem is szépen, tovább ne haladjon. Által lehet érteni az írásombul, hogy ha akarja, meglehet, úgy hiszem, csak ne adjon helyt holmi cavillumoknak. Biztatnak, hogy munkába vétetődik, megválnak, tovább mi lesz.

Magam, s most az leányom is, tűrhetőképpen vagyunk *Isten* kegyelmébül, úgy az gyermekek. Minémű böcsületre kapot a leányom s a gyermekek a Méltóságos Generalisné előtt, gondolom, maga megírja.

Hallottam egykor, Édesem, *Kegyelmedtül*, hogy Méltóságos Judex Curie *Uram*³ amely kispapokra fundatiót tet Nagyszombatba, többíteni akarja. Ha úgy találna lenni, jó volna ő Excelentiájának elméjére adni, ha az erdélyi püspökségbeli személyekre, bárcsak kettőre tenné a fundatiót. Igazán írhatom, nagyobb segítségére lenne az anyaszentegyháznak it a sok eretnekség miá. Amely szükséges és szűk a pap, mint más, papokkal bővülködő helyekre vagy diecesisekre tízet fundálna ő Excellentiája. S ha *Kegyelmed* végbevihetné, Szívem, része lenne a jutalomba is.

Ezzel, Édesem, maradok tovább is *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

428

Magam is, Szívem, úgy vélem, it nem sokat késem, de legaláb egy hét, ha több nem, beletelik. Tudvalevő jóakarónkrul⁴ it töbriul nem írtam volt *Kegyelmednek*, hanem értettem azt, *akinek* a könyvet küldte *Kegyelmed*, Szívem.

Levelém írása után adig kalkulálok, mit pretendálhatnánk, amint *Kegyelmed* írja, hogy Ötvös *Uram* előtt a Pongrácz adósságát 3000 Rf[-ra] acceptálták volna, noha arul semmi írást nem lelünk. Azzal együt a bizonyos capitalis többre menne 6000 forintnál, költségen, fáradságon, interesen kívül. Mi okon írta meg *Kegyelmed*, Szívem, a Gubernatornak, hogy contentus lesz 4000 forintal? Mert ha lenne is valami belőlle, többet nem pretendálhatunk mi már, csak előnkbe vetik. Hónap lesz deputatio iránta, Olosz Mihály *Uram* a preses, a más ítélőmester⁵ is benne lesz. Több urakkal edgyüt Sárpataki *Uram* is. Most veszik észre sokan, hogy nem a mi pénzünkbe fizettek, mikor a Mikesék által felkért pínzt megvették rajtok. A nagyja tudta, de a többi nem tudta, mire fizet, még Olasz Mihály *Uram* is most veszi észre, mire fizettek.

1 Bornemissza János 2 Kornis Zsigmondot 3 Koháry István 4 Köleséiről 5 az erdélyi Királyi Táblának három ítélőmestere volt ekkor: Olasz Mihály mellett Szentkereszti András és Sándor Gergely, így nem dönthető el, melyikükre utal itt Barkóczy Krisztina

569.

Kolozsvár, 1721. július 11.

(MNL OL P 398. No. 37 337.)

[Külső címzés:] Az én Kedves, Édes *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel írák. Pest vagy *Bátorkeszi*.

Kolosvár, 11. Julii 1721.

Édes Szívem!

Tegnap a Generalisné udvarlásán valék, mivel idekészült, s meg akartam előzni. Mind abba, s úgy az adós felekkel való bajoskodásba eltelvén az üdő, nem írhattam. Már most csak sietve írok, Szívem. Jasztrabszki *Uram*, úgy hiszem, megírta, az dolgok miben vannak. Minthogy magom it vagyok, ide színte jó plenipotentiariusnak Jasztrabszki *Uram*, nincs is panaszom rája. Én, az való, eleitül fogva mindeneket szemekre hántam, minthogy követek által jártatták már egynéhány ízbe. Szemekre hántam, politica amint lehetet, de bizony meg is érthették, s lelkekismeretit támasztottam bírónak. Nem is lehetet ara sem-

429

mit felelniek. Minthogy magam nem járhattam, s nem is illet volna, mindenüvé írással mindeneket elkövettem úgy, hogy *Isten* segítségével oly folyamatot vet, hacsak valami csalárdság nem lesz, jól vagyon a dolog. A tudot jóakarónk¹ is biztat derekason.

Tegnap kétfélebeli, követjek által való instantiájokra az interest elengedém, s az költségbe 500 forintot úgy, hogy a 10 000 forint legyen meg hova hamarabb, s meg is ígérék. Csak a Főttül féltem, hogy a *Kegyelmed* írása szerint lábot ad nekik a veszet fej[sz]ének nyelefordulásával, s leginkább ot sürgettem az írást. Tettem is oly terminust, tapasztalván szíves munkáját, háládatlan nem lesz *Kegyelmed*. *Isten* tovább mint adja, megválnak.

Magam mégis bajoskodom a catharus miá, Klára a fájdalomtól szűnt tegnap, a hideg borzogatta délelőt, s a hasmenés eset rá. Délután ugyan felöltözött, s Generalisnéhoz eljött, s az éjel jól aludt, még alszik. Még Köleséri *Uramnak* sem jelenthettem nyavolyáját, mert most ritkán kaphatom a sok dolga miá.

Ha valamibe akadály történnék, a *Méltóságos* Generalist akkor fogom búsítani a dolgaink iránt. Már ma alkalmasint meglátom, mint lesz.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 Köleséri

570.

Kolozsvár, 1721. július 14.

(MNL OL P 398. No. 37 338.)

Kolozsvár, 14. Julii, 1721.

Édes Szívem!

Pestrül 9. Julii írot levelét *Kegyelmednek*, Édesem, 12[-én] szeretettel vettem. Már szaporán eljű a levél, minthogy it bontják most fel a pachetumot. Az mi dolgunk miként foly, Jasztrobszki tudósítja *Kegyelmedet*, Szívem, mivel reggel többet is írhat, mint én most. Valóba jól eset itlételem, csakugyan nagyobb a respectus, amit én mondok, úgy látom, mint a szolgál.¹ S minthogy magam nem járhatok, s ha lehetne, sem illenék, mindenféle írás által mindeneket végbeviszek, s tapasztalható, hogy van foganatja. Aki legellenkezőb volt mászor, most talán legtöbbet a szolgál. Én is valóba ajánlom *Kegyelmed* szolgálatját. Mindenek biztatnak, hogy most vége lesz, de ha történnék valami akadály, ma-

gam fogok szólni a *Méltóságos* Generalissal, lévén már bátorságom, mivel, noha nehezen, de felmászok a garádicsra, s megudvarlom az *Aszonyt*.

Az Generalis is bejöt köszönteni, nem szintén alkalmas üdőben találtam menni, de minthogy a Generalisné készült ide, azt akartam, hogy megelőzzem. Aminthogy másnap mindjárt el is jöt, s egy darab üdő múlva maga is a *Méltóságos* Generalis.

Tegnap a jesuitáknál lévén a Generalis mindenestül, s az pápista urak is, gyümölcs felet egy kis comédia-forma köszöntést tettek, ki is mind úrfiakbul állot. A mi két fickónk is diákul verset mondot. Reverentiások, frissek, kaptak rajtok az asztalnál is. Egész nevetség volt, mikínt complementizáltak a Generalis kisaszonykájának is: ellopatak a rossz gondviselő cseléd egy szép gyémántos boglárát a kicsinynek, a süvege mellől lemetszették.

Az sok temérdeki dolga miá Köleséri Uramal végeznem nem lehet, csütörtök vagy píntekig biztat, hogy végezzakad, s azután, ha mi kívántatik, elhozatja Szebenbül, s útra bocsát, aminthogy nem is késem it, ha lehet.

Minthogy szerencsénk nem volt a *Méltóságos* jó *Istenfélő* Püspök Úrhoz,² hogy Bátorkeszibe is udvarolhattunk volna házunknál, ebédre híjtam, s el is ígérkezet. Tegnap pedig egy arianust feleségestül, gyermekestül meg ugyan egy leánt keresztelt, egyiknek én voltam a keresztanyja. Nagy öröme van, mert *Isten* kegyelmébül térnek, papjok is tért meg már. Macskási *Uram* leányának pedig bérmálásba voltam Boldogaszony napján keresztanyja. S ma a kézfogása lesz, engem is híjtak, de nem megyek.

Klárám most jobban van *Isten* kegyelmébül. Míolta a sárgaság kiütöt, a fájdalma szűntek, orvosságal is élt egy darabig, s flastromot hordozot a mejjén. Most pedig, a természet munkájából, hasmenés jöt rá harmadnapig, s már annál jobban van láthatóképpen, *Istennek* hála.

A könyvek lajstromát, kit felküldtem volt, párját küldje le *Kegyelmed*, Szívem, mert megjelentettem azt, hogy készen van. Akit írt volt *Kegyelmed*, hogy 24 forintos, s amicsoda³ nevet írta *Kegyelmed*, azt mondta, nem volt a lajstromába. Bánnám, ha másokat vennének, de csak ne vegyék kétfelé. Talán *Ferusnak* nem kel az, mivel históriát nem fog írni.

Szokmári házasságát a minapi levelébül értvén, *Kegyelmednek* elfelejtettem rulla írni. Az én voxom is az, *Isten* őriz oly szerencsáját meggátolni. Ő pedig öröké adjon hálát az *Istennek*, ha nyakkal veri rá a szerencsét, minthogy nem csak külső jószág, hanem a jó erkölcs is megvan. Ha szinte üdősebb is nállánál, két kézzel vegye.

Szuló régen idejöt kenyér enni, kit akkor is azért hattam ot, mindjárt észrevettem, nyilván valami dolga történt, mert senki hírével nem jöt. Menti magát, de általlátom a maga szovaibul is, hogy van vétke. Reménkedik, engesz-

teljem *Kegyelmedet*, Édesem. De ha *Istennek* tetszik, egybekerülünk, tudom, eligazodik.

Ezzel tovább is maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

1 értsd: Károlyiné hatékonyabban képviseli érdekeiket, mint a megbízottjuk 2 Mártonffy Györgyhöz, aki korábban esztergomi prépost volt 3 amely

571.

Kolozsvár, 1721. július 18.

(MNL OL P 398. No. 37 339.)

Kolozsvár, 18. Julii 1721.

Édes Szívem!

Pestrül 11. Julii írot levelét, Szívem, *Kegyelmednek* tegnapi napon szeretettel vettem. Hogy akkor nem írhattam, Szívem, mikor Jasztrabszkival írtam magunkrul, a postát féltettem, hogy elmegyen. De megmondtam, hogy más nyavolyámot nem érzem, hanem a catharust, ki is mindenféle nagy mértékbe uralkodik, most maga is rajta van Köleséri *Uram*. Nem is csuda a fertelmes hideg, nedves üdő miá. Merő *Isten* ostora ez az üdő, nem tudom, másut mint van.

Istennek hála most semmi oly bajomat nem érzem, az leányom is jobban van, miolta a sárgaság elment rulla, noha ugyan gyakor fájdalmi szorongatják, de nem fekszik, s a terhe okozza, úgy látom.

Tegnap a színe az uraknak s úriaszonyoknak a Méltóságos Generalisnál¹ vala ebéden, minthogy talán csak két nap múlva is elmegyen. Magam is az leányommal ot voltam, s noha már az orvosságot is bevettem volt, nem volt volna szabad kimenni, de Köleséri *Uram* azt jovallotta, ha szintén alteratiót szenvednék is, csak elmenjek. Egyéb dolgokban is az ő *kegyelme* tanácsával nagyon segítettem, mikínt van a szokás. Mindenekrül informált, mivel mindjárt kedveben eset, s curálja máris a Generalist, arena, kólyika mind háborgatta. mikínt folyt ot a dolog, most le nem írom. Elég az, Édes Szívem, megböcsülhetetlen emberségű a Méltóságos Generalisné, nem lehetne azt nem szeretni. Ritka dolog, aki úgy kívánja a magyar aszonyokkal szerettetni magát, s úgy hozájok adja. Rettenetes fris, jókedvű, szóval, ha *Isten* megadja, *szent* *kegyelmébül* látnánk egymást, lesz mit beszélni. Ma még fel akarok búcsúzni menni, amit tudok, complementizálok. A garádics elég baj, de mit tudok tenni.

432

Kegyelmed egészségét, Szívem, örömmel értem, adja *Isten* frissen látnom.

Az ország, úgy értem, eloszlik a héten. A Gubernium még fog dolgozni egy-néhány nap. Az én indulásom már csak attul füg, mihent pihenhetik Köleséri *Uram*, s üdőt vehet a beszédre. Mind magam s leányom iránt Szebenbe elküldünk, ha mi kívántatik, s azalat én is elkészülök, lovaimot behozatom, s *Isten* segítségével indulok. Elgondolom, ha még egy hét beletelhetik, talán az üdő is megfordul. Mind egészségtelen, s mind nehéz út van most a sok eső miá.

Az miket ír *Kegyelmed*, Édesem, Fiam *Uramnak*, abbul nem sokat épülünk, eltöt kincsnek tartja. Dolgunk folyásáru í, tudom, Jasztrabszki. Az *Isten* dispositiója volt, hogy ő jöt, nem is kellett más, az én itlétemmel nem is sürgölődnek úgy már. Tudja *Kegyelmed* s hallottam magátul, a solicitálás unalmas is néha, de el kel szenvedni. Ő mindent elkövetet s követ.

Ferus levelébül, kit *Kegyelmed* a napokba leküldöt, látom, hogy kohol most valamit. Írja meg *Kegyelmed*, Szívem, neki, ha elkészül, s olyan, hogy másoknak kedveskedik véle, Köleséri *Uramnak* is kedveskedjék. S titulussáru is tudósítsa *Kegyelmed*, mintha csak magátul küldené. Úgy veszem észre, aféle böcsületes dolog s corespondentia az ajándéknál is becseseb, s látom, hogy mindenektül valóba meg is adatik. Akik látják a Ferus írását, stílussát, mind helybe hadgyák.

Ha *Kegyelmed* gondolja, hogy nem szükséges odafel a sátor supellat, vigye le magával. Ha pedig úgy tetszik, vagy ide csináltassunk egyet. Valami böcsületes vendég amikor jó, egy csep sincs.

Ezzel tovább is *Isten* oltalmában ajánlván *Kegyelmedet*, Édesem, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Gyümölcsünk, úgy hallom, nem sok lesz, ha mibül lehetne ottan lictarjomot csinálni, Rosalia anyostul² elkészíti. Csak szemmel hadgyák meg nekik, ha Turcsányiné nem tud hozzá, vagy nem mívelné. Ha duhnát³ készítet Turcsányiné, alkalmaság adatván, leküldje, mert a bátorkeszi házba nem szükség.

1 Virmondnál 2 az anyjával együtt 3 dunyhát

572.

Kolozsvár, 1721. július 21.

(MNL OL P 398. No. 37 340.)

[Külső címzés:] Az én Kedves *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Bátorkeszi.

433

Kolosvár, 21. Julii 1721.

Édes Szívem!

Akartam ezen levelemet is *Kegyelmed* látogatására bocsátanom, Édesem, míg személyembe *Isten ő Szent Felsege* akaratjából meglehet, mely is találja *Kegyelmedet* kívánt jó egészségbe, kívánom. Két nap alatt biztat *Köleséri Uram*, hogy dolgaitul üressedik, s mindenekről beszél velem. Akkor tudom meg kiindulásom idejét, de egy hétnél, reménlem, nem fog tovább haladni. Én, Szívem, a napokba oly jelt láték rajtam, akiről már el is feledkeztem volt, s ifjabakot illetve, amelyen felettörül, s nagy jelnek tartja az egészségnek. Még idejövetelemkor is emlegette, hogy nem szintén jó, hogy elmaradot.¹ Akármint biztasson ugyan ő *kegyelme*, a *Méltóságos Judex Curie Uramkínt*² az idő folyton foly, s a cura sem hozhatja vissza az időt, mint *Ezékiásnak*.³

Isten jóvoltából egyéb dolgaink edig jól folytak ahoz képest, mint edig, melyről *Jasztrabszki*, tudom, bővön írt, Szívem, *Kegyelmednek*. Nem csuda, hogy ez nehezen folyhatot, mert abba ugyan elég vétkesek azok, akik magokat subscribálták, hogy nem sürgették, sőt, talán némellyek gátolták is. De nem is vihették volna végbe magoktól, szükséges volt ara mind az ő Felsege parancsolatja, s mind a *Méltóságos Generalis*⁴ assistentiája. Nagy dolog volt a sok egyenetlen népet leültetni, ki is a *Méltóságos Gubernium* által lehetet meg. Hozzám küldöt osztán a *Méltóságos Regium Gubernium* követeket, egy tanácsurat, *Kemény László Uramat* másodmagával, kérvén azon, hogy várakozunk *Szent Mihály* napig, s akkor okvetetlen megleszen. Tudtam, hogy úgy sem szedhetik ki hirtelen, s ilendőbnek láttam, hogy kívánságára rááljak, s úgy izentem vissza, kérvén, hogy akor csalhatatlanul legyen meg. Talán már ebbe kétség nem lehet.⁵

Még a *Generalisnétul* el nem búcsúzhattam, catharusba feküdt. Holnap *Isten* segítségéből végbe akarom vinni, s a *Generalis gratiáját* megköszönöm, s *Klárának* komába invitálom. Szerdán elmennek, s azután a *Gubernatornak*⁶ is megköszönöm, s úgy, akiknek illik, személyembe vagy izenet által. *Isten kegyelméből* most mind jobban mutatják magokat.

Mikolai Uram úgy forgatta, ahol módja volt, helyesen igaz igyünket, hogy jobban nem kívánhattuk.

Klárám is most jobban vagyon. Pesta el akar menni *Jasztrabszkival*, fél, hogy it hadgyák vagy *Károlyba*, erőssen.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hitese társa

Barkóczy Kristina m.p.

*Cancellarius Uram*⁷ nem jó be, csak odaki pausál, valamit akar.

1 ti. a mensese 2 ahogy Koháry István mondja / KI-t idézve / KI-nal szólva 3 utalás ~, Júda társkirálya gyógyulásának történetére, amikor is isteni csodaként a Nap járása megfordult, az idő visszafelé haladt 4 Virmond 5 a Gubernium kedvező döntést hozott ügyükben 6 Kornis Zsigmondnak 7 Bornemissza János

573.

Kolozsvár, 1721. július 24.

(MNL OL P 398. No. 37 341.)

Kolozsvár, 24. Julii 1721.

Édes Szívem!

Az elmúlt postán még levelét nem vettem *Kegyelmednek*, mivel a pachetumot *Méltóságos Generalis*¹ után vitték, ki is tegnap mene el. Magam is felmentem búcsúzni, mind a *Méltóságos Generalistul* és *Generalisnétul*. Elbúcsúzván, recommendáltam az hozzánk tartozókat, és tovább is dolgunkot. Szép ajánlással lévén, keresztatyának s -anyának elígírték annak idejében.

Méltóságos Gubernator Uramnak,² s úgy, akinek illet, személyembe is megköszöntem munkálkodásokat, s tovább is kértem, tapasztalhassuk effectumát. Csak megmondá egyik, hogy csak adatik még ebben is difficultas. Reménlem mindazáltal, eleit vehetni, mivel a *Méltóságos Generalis* megígírte az assistentiát, ha ki nem akarná megfizetni, amint repariálva van. Csakhogy *Szent Mihály* naptul, úgy látom, tovább halad, mert a gyűlés be nem állhat eléb 10. Octobrisnél, mivel eléb Havasalföldet akarja megjárni a *Generalis*.

Amely időbe pedig meg nem indul, s az gyűlés alatt kel pedig behordani *Kemény László Uram* kezébe a pínzt. De a comissiókban csakugyan *Szent Mihály* napra van feltéve.

Megvallom, *Édesem*, soknál inkább akarom a *Generalis* és *Generalisnéval* való ösmeretséget, kivált a leányomra nézve.

*Cancellarius Uram*³ csak tegnap érkezék be, izenet által complementeroztunk egymásnak. Ígírte hozzám jövését, örömet is kívánok ösmerkedni az Úrral.

Én csak *Köleséri Uram* dolgainak végezetét várom, hogy csendes elmével beszélhessünk. Úgy akarja maga is, úgy tudom, indulásomat. Másként orvos-sággal most nem is élek, amikor hozzám jű is, csak complementeroz, nem mulathat, s követ. Nem okozhatom, mert nem is kívánhatom nagyob affectióját, amint tapasztalom.

A böjtös *Kristinával* ma nem sokra mehetek, it halat éppen nem kaphatni,⁴ vasárnapra halasztottam, akkor hívok valakit. Az egész collegium nevével kö-

szöntöttek, *szent*misékkal megkötöttek, a fejeibe⁵ elhívok. Az leányom javul most, *Istennek* hála, magam is jócskán vagyok. Az lábaim, hogy unják a garádcisjárást, de már azon általmentem, nem szándékozom most többet rajta járni.

Generalis Gyulai *Uraimék* reggel mennek ki, ma nállam voltak búcsúzni.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az *Méltóságos* Generalis a bécsi cura után már Köleséri *Uramra* bízta magát. Mindenbe rendelésétül füg, hozzá tartozókkal edgyüt. Azt mondja, egész Európába beillik egy doctornak. Arenátul szabadította meg nem régen is kevés orvosságal, ot jó kedvességbe van.

Úgy mondja Jasztrabszki, hogy essentiánk nincs Tarcalon. Ha odafel volna, valami butellával, ha hozna *Kegyelmed*, Szívem, elküldeném Köleséri *Uramnak*. Úgy tudom, nem láttak afélét Erdélybe. Tudná meg, annak is mi haszna van. A butellákba faolajjal kel-é megtartani, s mi formán az aszúszőlő bort? Hallom, másoktul tudakozza. Engem tudósítson *Kegyelmed*, Szívem, iránta, tudom, jól tudja Turcsányi.

Az ezüstsínór övem ot ne felejtődjék, a leányom ládái is, ha lehet.

Alsószoknyának való fejr kanovác ot ócsó volna, nagy szükségem rá.

Az levelemet ezután Károlyba dirigálja *Kegyelmed*, Édesem, ha késném, kit nem reménlek, utánnam küldik.

Kövicsel jó-é tölteni a bort? Nem merem it átaljába jovallani, mivel úgy mondják, Posonbul amely aszúszőlő bort viszavittek volt *Bátor*keszibe, régen kövicsel volt töltve, kesernyész ízü volt. Ami rajta volt, az ecetre töltött volt, s azért nem merem jovallani. Tülem ugyan nem tudakozza Köleséri *Uram*, de az embereimtul tudakozza, mit csináljon, minthogy csak apránként isza. Engem azért, Édesem, tudósítson *Kegyelmed* mindenképen, tudom, jobban tudja Turcsányi, mint a károlyiak.

Egy Mérei nevű ifjú legíny vagyon gróf Csáki Istvánné *Aszonyom* mellett. Régen lakik ot, az Úr idejébe is ot lakot. Egy bizonyos jóakarónkot kén rulla tudósítanom. Kérem, Édesem, *Kegyelmedet*, ha valaki tudna rulla, ne terheltessék tudakozni értékérül, erkölcsérül, nemzetérül, s atyjafia volt-é a szegíny Mérei Püspöknek, s hagyot-é neki valamit, egyszóval érdemes volna-é egy jó ember gyermekére. Talán Nagyszombatba tudnának rulla.

1 Virmond 2 Kornis Zsigmondnak 3 Bornemissza János 4 ezért nem tud böjtölni 5 az előjárók közül

574.

Kolozsvár, 1721. július 28.

(MNL OL P 398. No. 37 342.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel íram. Bátorkeszi.

Kolozsvár, 28. Julii 1721.

Édes Szívem!

Az urasságok már kioszolván, Köleséri Urammal is beszéltem. Dolgát végezte szombaton, bizonyos embert küldtem ki, hogy András jűjön be, s mihent érkezik, *Isten* segítségével indulok. *Szent* Ignác napján várnám, ha jól menne az emberem. Szebenbe pedig most van bizonyos ember orvosságokért, a leányom betegülésére valóért is. Azt már megvárja Köleséri Uram, s úgy bocsát útra. Tapasztalható szíves affectiója csak megvan, ma nálla voltam, s meglátogattam a házánál. Orvosságal jó ideje nem élek, már adig recreáloim magamot. Papirosmalom is van, s megjáróm. Semmi ollyast nincs mit írnom, talán *Isten* egybekerít magunkot is, csak indulásomrul tudósítani akartam *Kegyelmedet*, Edesem. Most mind tűrhető egészségbe vagyunk, *Isten* jóvoltábul.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

575.

Kolozsvár, 1721. július 31.

(MNL OL P 398. No. 37 299.)

[Külső címzés:] Az én kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel íram. Bátorkeszi.

[Külső feljegyzés:] Az éjel a leányom jól aludt, *Istennek* hála. Reménlem, megfordul most egyszer a nyavolyája.

Kolozsvár, *Szent Ignác* napja, 1721.

Édes Szívem!

Az elmúlt postán megírtam vala, Édesem, indulásomrul való rendelésemet, s Fiam *Uramnak* adván a levelet, adig nebelget a magáé miá, az enyimet is it hatta, és így eléb nem vehette *Kegyelméd* tudósításomat. Mai napon beérkezék *Andrási Uram*, de valóba szomorúvan írhatom, Édes Lelkem, az én Édes Klárám megint úgy elnehezded a szélcolyikában tegnap vecsernyétül fogva, csak az *Isten* tudja, mint voltunk az éjel véllé. Irtóztató kínjait szemlélve, valami orvosság lehetet, külső-belső, mostani állapotjához képest elpróbáltuk, de mintha a falra mázoltuk volna. Azt merem írni, volt oly gyermeke, hogy féle nyi kínnal elhozhatta volna, s még kevesebbel, mint amennyit az éjel szenvedet szegíny. Csak annyi ereje legyen, hogy vihessem, azonal indulok. *Isten* segítségébül most könnyebbedet. Ha *Isten* megfordítaná, talán két nap múlva lenne annyi ereje, hogy megindulhatnék véllé. *Isten* akaratjátul fügnek, Szívem, mindenek.

Magam én most *Isten* *kegyelmébül* úgy volnék, hogy időmhöz képest, ha így maradnék, contenta lehetnék véllé.

A búbanat s egyéb indulat, noha tilalmas, de elkerülni, úgy hiszem, nem lehet. Már az mint újítja nyavolyámot, a jó *Isten* tudja. Tapasztaltam ugyan magam is e napokba, elrendeli az *Úristen*.

Ezzel én tovább is maradok, Édes Szívem, *Kegyelmédnek* igaz hites társa
Barkóczy Kristina m.p.

1 a levél tévesen *Antiochiai Szent Ignác* február 1-jei ünnepe szerint lett besorolva *Loyolai Szent Ignác* július 31-i ünnepe helyett

576.

Kolozsvár, 1721. augusztus 4–5.

(MNL OL P 398. No. 37 343.)

[Külső címzés:] Az én Kedves, Édes *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel írá. Bátorkeszi.

Kolosvár, 4. Augusztus 1721.

Édes Szívem!

Kegyelmed 15. Julii Bátorkesziből írott levele *Kegyelmednek*, Édesem, Károly felől tegnapelőt kerüle kezembe. Megvallom, Édesem, nem kicsiny látogatásának tapasztalom az én Istenemnek a leányom nyavolyáját, mely miá eddig sem indulhattam meg. Andrásiek még csötörtökön ideérkeztek, másfél nap jüvén ide, s azalat meg úgy lebetegedet a leányom a szélkólyikába. Újonnan a sárgaság is rettenetesen kiütvén rajta, azolta sem veheti fel magát ez ideig. Noha szűnt ugyan rajta, de egészen ki nem állottak a fájdalmok, hanem az éccaka s ma fájdalom nélkül volt, *Isten* *kegyelméből* talán felveszi magát. Ennek előtte is, mintegy két hétig jócskán volt, ha akkor indulhattam volna, de *Kegyelmed*kínt merő fatalitas rajtunk, azt is a fejében vevén, már mi vége lesz anyi nyavolyája után, az álma egészen elveszet volt. Mely miá magamnak is nagy nyughatatlanságom, s neki is igen nagy bágyadsága következet. Köleséri *Uram* csak azt mondja, semmi periculum nincs, az egy kínos állapot megvagyon, időtül kel várni. Én, valamihent anyira való ereje lesz, azonnal indulok. Már mind kioszlottak, magam maradtam, ma ki akart indulni Cancellarius *Uram*¹ is. *Az Istennek* nagy ostora az egész darab földön, éjel-nappal leszakad az eső, szörnyű alkalmatlan idő jár. Tudom, lesz utam, s nemcsak neki, de magamnak is. Elég, ha nagy nyavolyám nem lesz a catharus miá ezen útba, de *Isten* tudja, mikor lesz vége. Másként, ha szép idők járnának, ágyat vetvén a sészába, idejébben ki mernék indulni véle.

Én is észre vettem már, hogy a búsulásba annyit el nem bírok, mint azelőt. Tapasztalható változást szenvedtem a bú miá, másként *Istennek* hála, én az én állapotomhoz képest most jól vagyok, ha *Isten* akaratjából ebbe maradhatok. Megvallom, Édes Szívem, kívánnám szívesen látnom *Kegyelmedet*, s talán nem fog *Kegyelmed* is késni odafel, úgy reménlem. Az leányom ládáit, ha mód lesz lehozni, nekem úgy tetszenék, csak hoznák le. Az kövér angyalkák frissek, *Méltóságos* Cancellarius *Uramnak* is valóba tetszenek.

Ezzel kívánom frissen látni *Kegyelmedet*, Édesem, maradván *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Édesem, tegnap írván ezen levelet,² az estve jól volt,³ semmi belső változását nem tapasztaltuk. Megnézte Köleséri *Uram* is. Az éjel nem aludt, egyszer álltallattam, a melancolia nagyob rajta a nyavolyánál. Mondta már azt Köleséri *Uram*, hogy attul félti gyermekágyába. Már most vizsgálván, odahaza is csak úgy andalgot,⁴ azt mondják. Oka elég van rá, a sok eltitkolt bánat okozhatja méltán. Bizony, Szívem, nem kevés búm rajta, nyavolyáját hogy segíti ugyan a belső

bánat. Köleséri *Uram* is ráhagyá, lesz intése a más félnek.⁵ *De Isten* az orvossa. Minthogy a sárgaság még el nem múlt rulla, ha az meg nem gátolja, s jó idő lesz, csak kiviszem, ha lehet, valamint s valahogy. Talán ot jobban kiverődik a fejbül.

Az ajerváltoztatás is használ olykor, s a *distractio*,⁶ maga is ráhagyá Köleséri *Uram*. A jó böcsületes öregaszonya sok bűvát-baját beszél, ugyanolylan aszony van mellette, hogy csak olytant kén választani.

1 Bornemissza János 2 az utóirat tehát 5-én kelt 3 a lánya 4 azaz magába roskadva, a külvilágot kizárva, céltalanul járt-kelt (A depressziós viselkedés jellemzése az „andalgás” szóval azért érdekes, mert eddigi ismereteink szerint annak legkorábbi előfordulását 1763-ra tették a nyelvészek. Ld. A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára I. kötet. Főszerkesztő: Benkő Loránd, Budapest, 1984. 152.) 5 értsd: meg fogja inteni a vejét, akinek a viselkedése mélabússá tette Klárát 6 itt: a környezetből való kiemelés

577.

Nagykároly, 1721. augusztus 10.

(MNL OL P 398. No. 37 344., 37 499.)

Károly, 10. *Augusti* 1721.

Édes Szívem!

Úr színeváltozása napján megindulván 10 és 11 óra közöt Kolosváru, *Isten* segítségével megindulván, pínteken 7 óra tájba Sibó felé jüvén, hazaérkeztem beteges leányommal edgyüt, ki is csak aznap költ fel. Eléb miatta, bűvebben észrevevén Köleséri *Uram* nyavolyája súlyosodásának okát, nemhogy tartóztatot volna, de inkább siettetet velle, hogy kihozzam, melyrül *Isten* szembe jutatván, bővebben beszéllek, Édesem, *Kegyelmeddel*, szükséges is.

Megvallom, igen szívesen várnám már egyszer *Kegyelmeddel* való szembe jutásomat, mind egyrül s úgy másról beszélhetnénk.

Magamrul egyebet nem írhatok, hanem ha *Isten* ezen állapotban megtart, állapotomhoz s időmhöz képest meglegedhetem egészségemmel, csak *Isten* az leányomba meg ne szomorítana. Lebetegedéséig nem igen bízhatni fris egészségéhez, de a már nem lesz mesze, úgy vélem, 6 hét alat is meg kén lenni.

Ottan-ottan az szívembe, hogy változást ne szenvednék, mikor a bánat ér, azt nem tagadhatom, aval éltem, s azal is halok meg, úgy hiszem. Az tudot jó-akarónk¹ jóvállásából írom, noha elhiszem, *Kegyelmed* már azt el is követte, Szívem, hogy a *Generalisnak*² az folytatot dolgunkba való assistentiáját levél

által meg kel köszönni, oly stilizációval, mintha csak magának tulajdonítaná egyedül. Én ugyanazt követtem el búcsúzásom alkalmatosságával.

Eljövetelemkor magának Köleséri *Uramnak* is egészségében alteratiója volt. Szintén akkor hivatta volna *Méltóságos* Gubernator *Uram*³ magához, mivel Szebenhez két mélyföldnyire pestis kezdődöt egy faluba Havasalfölde felől, s arrul tesznek dispositiókat.

Én, Édesem, most is csak azt írhatom, hogy szíves affectióját Köleséri *Uramnak* meg nem köszönhetem eléggé, mert minden hozzánk tartozókhöz kötelezi magát, s legkivált az leányom*nak*, úgy látom, lesz szüksége rá, ha *Isten* másként nem rendeli.

Az gyermekeknek honnét volna preceptorok? Erdélyből nem hoztam, az organista van körülöttök, meglehetősen bánik velük.

Ha *Isten* lehozza *Kegyelmedet*, ha az leányom ládái lehozása továbbra marad is, a supellatos ládájából, egy darab büdöskűszín kamuka lévén ot, le kel hozni, nagy szükség lesz reá, s úgy az karmasin szín superlatot. S az én bugyillárisom a *Kegyelmed* adta tintás ládácskába van, azt is el kel hozni.

Ezzel kívánom, Édes Szívem, hozza *Isten* *Kegyelmedet* jó egészségbe, *Kegyelmednek* igaz hitese társa

Barkóczi Kristina m.p.

Kegyelmed 21. és 24[-én] írt leveleit it találtam. Az adósokot, hogy vinculumra vegyük, valóba volt eszembe nekem legeléb is, de módja nem volt. Csak a pestis meg ne gátolja, elhiszem, abba hiba nem lesz.

Köleséri *Uram* írt levelet, bizonyos okra nézve magamnál hattam, akarom magam presentálni.

P.S.⁴ Kaplyonbul látogatásomra jüvén az estve, köszöntöttek cum cimbalis,⁵ eszembe juta, hogy közelít a változás. Jó idején írna *Kegyelmed* a provincialisnak, rendelne ollyat, aki kén.

Az Dombrádi levelét, kit felesége iránt adot volt, nem leli Jasztrabszki. Kellet volna most egyszer szükség reá.

Máramorosban folytatja Győri a korcsmát, 20 hordóval szállítot már be, 12 el is költ volt már, csak az oroszok karácsonyátul fogva.⁶

A principia valóba szükséges volna a gyermekeknek, sürgeti az organista.

Az mi marháink hogy igen vetnek,⁷ ara gondoltok, hogy a dühödés orvoslás ártot talán nekik, de már tapasztaltatik a falukon is. Nállam lévén Korda, beszéli.

Az Bellicum levelét Komoráé gyalánt szakasztottam fel, ide lévén dirigálva.

1 Köleséri 2 Virmondnak 3 Kornis Zsigmond 4 a hely és dátum nélküli, 37 499. sz. utóiratot azért helyeztem ennek a levélnek a végére, mert akkor íródott, amikor Erdélyből való visszaérkezése után, névnapja alkalmából (augusztus 5.) köszöntötték Károlyinét a kaplonyi ferences szerzetesek 5 cibalmokkal 6 január 6-a óta 7 vetélek

578.

Nagykároly, 1721. augusztus 18–19.

(MNL OL P 398. No. 37 345., 37 527.)

Károly, 18. *Augusti* 1721.

Édes Szívem!

Újjab levelét, Édesem, nem vettem *Kegyelmednek* kijövelelem alkalmatosságával, [azokon kívül,] akikre már válaszoltam. Most azért bocsátom ezen levelemet *Kegyelmed* látogatására, Szívem, kívánok minden jót hallanom *Kegyelmed* egészségéről. *Isten* irgalmasságából magam az én állapotomhoz képest jó egészségbe vagyok, az leányom is naponkint javul, az ideje is valóba közelít. Nem mondom, hogy olykor a fájdalmak nem indulnak, de rövid idő alatt még elmúlnak, nem úgy, mint odabe. Majd hihetetlen volt előttem, míg nem tapasztaltam, a magába elrejtet bánat mely szörnyen ártson, de látom, igaz a doctorok az iránt való tartása. Az irgalmas *Isten* találhat s adhat módot annak jobbra való változásába, más nem, s oltalmazza nagy veszélytül, kiről szóval töbet.

Az erdélyi *Méltóságos* Generalisné magyarul kezdet tanulni az úriaszonyokkal való társalkodás kedvéért. Klára is ráveszi magát, hogy németül tanuljon. Ha mi oly könyv kívántatnék, aki segítheti, szerezzon *Kegyelmed*, Édesem, neki.

Ferus filozofiájának tanulásáról mit delibérált *Kegyelmed*, Édes Lelkem, nem tudom. Discursusba előhozódván, azt mondta Köleséri *Uram*, vagyon Bécsbe iskola, kit az *Felsőleges* Udvar tanítat. Udvari filozofia, vagy az filozofiának compendiumja, s egyéb világi ember[n]ek való szép dolgok is, kit együt tanítanak, s esztendő alatt elvégezhetné a szükséges tanuságokat. Mivel az iskolai igen hoszú üdőt foglal magában, igen commendálta, hogy ara adjuk, de szépen elbeszélte, s ratiókkal próbálta, mely hasznos, de úgy leírni nem tudom. Azért írom, Édesem, nem árt értekezni rulla, ha fel talál menni *Kegyelmed* Bécsben. Avagy a piarista tanácsát kövessük, jó volna most otlétébe *Kegyelmednek* arul végzést tenni, amellyik job volna.

Sámuel dolga hogy van? Úgy látom, halgatásba ment, kárt val, ha akadályos esik benne.

442

Az erdélyi Cancellarius¹ bízot embere tudakozta Andrásitul, hogy valamely tokai bor ígértetet volna a Méltóságos Úrnak. Azt mondta, én ígértem. De hihe-tő, nem értette, mert semmi hírem benne. Gondolom, *Kegyelmed*, ha tet ígíretet, Édesem, it sem tudja senki, micsodást és menyit. Hova hamaréb tudósítson *Kegyelmed*, hogy emberének kezébe adhassuk, ha megígértetet.

A vendégházat örömet megstucaturáztatnám, ha *Isten* kedves vendégün-köt Mindszent napjára elhozná, had lenne kész. Csak simán gondoltam, s körül párkánt csináltatni, ha *Kegyelmednek* is úgy tetszik, Édesem.

Még Bátorkeszibe, Grajczár rabságába, sok reménkedésére a feleségének adtam volt kölcsön négy aranyat, nem tudom, megjelentetem volt-é Turcsányinak. Adja elméjére *Kegyelmed*, ha meg nem vette volna rajtok, s volna miből megvenni, venné meg.

Az economiáruul, tudom, tudósítják *Kegyelmedet*, Szívem. Én még semmihez nem érkeztem jobbára a látogatók miá. Júnek s mennek, hogy most újság vagyok. *Isten* áldja meg, azt tudták, többször nem látnak.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Nem tudom, mint forgatta Ragályi *Uram* a Domahídi István dolgát, úgy hallom, szarvát vették. Terhes a felesége, nagyob rosznak eltávoztatásáért jó volna megijeszteni, hiszen halál büntetése alatt voltak eltiltva egymástul.

Édes Szívem, egy kis tüdőszín kamuka mentém volt ot Keszibe, úgy tudom, béletlen, azt is le kel küldeni vagy hozni.

Az erdődi major látni küldtem volt, valóba dicsíretes, s jól viseli magát a kovászói Bencze Miklós majoros, tejét, túróját mind pénzé teszi.

Pesta örömet inaskodnék, várná, Édesem, *Kegyelmedet*.

Teljeségel semmire való posztókot hordnak ere a földre, csak a sok munka véllé. Bárcsak oda találna *Kegyelmed* árost, akivel cimborálna az ember. Nagy vesztegetés így, s a sok munka. Azon kívül teljeségel mit sem tart, akár mint kímíljék.

²Reggelre haladván levelem küldése, veszem újjobban, Édes Szívem, *Kegyelmed* 28. és 31. Julii írot leveleit. Mind ot, s mind Erdélybe, *Isten* *kegyelmébül*, látom, az dolgok jól folytak, legyen hála ő *Szent Felségének*. S valóba jó volna, ha mostan ő *Felségének* bepresentálhatná *Kegyelmed* a fiunkot. Igen-igen illendő volna, Ferussal edgyüt pedig. Írja, hogy prima *Septembris*³ elindulhat. Én bizony akarnám, ha lehetne, differálni a lengyel commissiót egynéhány nappal.

Cancellarius *Uram* arul nem szólt, akirül ír *Kegyelmed*, Édesem, de eleget tudok anélkül is. Búcsúzni is eljöt volna, de igen roszul lévén a leányom, izente, alkalmatlankodni nem akar. Csak *Isten* hozza *Kegyelmedet*, Szívem, valóba szükség beszélünk orvoslásáruul, mert veszedelmes vége lehet, amint a jelei

mutatják nyavolyás leányomnak. Most vidámságot vet, kendernyűvők gazdaszonyának tette Andrási. Odaki főzet ebédet, minden módon rajta vagyunk, hogy distractiója legyen.

Elég hátramaradással lesz Andrási odajárása, de bezzeg, ot is az útravalóba kellet. Most már tűzzel-vassal rajta van, úgyhogy jobban nem kívánhatnók. Ezen órán hozák a Viski levelét, *Istennek* hála, maga kívánja a lengyel haladását a commissiónak. Az én voxom tovább is az, ne haladjon az ő Felsége előtt való bejelentése a fiamnak. Megvallom, akarnám, ha *Isten Kegyelmedet* lehozná a leányom betegülésére. *Septembernek* a közepi felé várván, vagy valamivel eléb, valóba félek tulle, ne lennék csak magam. Az is valóságos, hogy szívesen várnám *Kegyelmedet*, de mégis csak akarnám, egy bajjal lenne meg a Ferus dolga, most legillendőbb lévén.

Az templomnak valahogy, de akkorra meg kel lenni, igen jól esnék. Mondja ugyan Andrási, hogy a hutához való vendégfogadó az első, de az szükséges, mert csinosítani, vakolni a jó melegen kén, ha fedele volna.

Továb is maradok, Szívem, *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Az Generalisnét Kolosvárral indulásomkor levelem által megudvarlottam. Bárcsak kertünkbe termet citrom s narancsal kedveskedhetném, de talán nincs olyan fánk, aki teremjen.

Azmint írtam vala, a Generalist⁴ s az Aszonyt híjtam kere[sz]tapának Klárának. Amikor idejét tudja *Kegyelmed*, tudom, levele által is invitálja *Kegyelmed*. Feledékenységbe ne menjen! Valakit képébe rendel-é, vagy mi állítunk, ha *Isten* békével adja, nem tudom, hogy szokás.

1 Bornemissza János 2 A hely és dátum nélküli, 37 527. sz. levél augusztus 19-én írott folytatása a 37 345. számúnak, amely Károlyné 23-án kelt levele szerint nem jutott el a férjéhez, aki 20–21-én, útban Károly felé, már Poroszlón volt. Így, felesége sajnálatára, Ferus bécsi bemutatása elmaradt. 3 szeptember 1-jén 4 Virmond-t

579.

Nagykároly, 1721. augusztus 22.

(MNL OL P 398. No. 37 359.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* igaz szeretettel íram. Per Budam, Gran, Bátorkeszi.¹

Károly, 22. Augusti 1721.

Édes Szívem!

Már régen nem vettem, Édesem, *Kegyelmed* levelét. Nem tudom mire vélni, félek is, ha nyavolyája miá gátoltatik *Kegyelmed*, Szívem. Én, az leányommal edgyüt, állapotunkhoz képest, egészségbe vagyunk most, *Istennek* hála. Baktára akarunk fordulni vagy egy hétre, de még edig a látogatóktul dolgomhoz sem láthattam. Ma mene el Gvadányi Uram is az öcsémme² edgyüt tüllem.

E napokba mindazáltal a régi alteratióim háborgattak, a fejembe való változások, s szomorú gondolkozások, amely egész ijedség, nagyob a fekvő betegségnél. Nagy hévségek ütöttek meg, annyival súlyosab volt, mint azelőt, s a szívem igen dobogot, úgy, hogy a baloldalomon nem is fekhettem. Egyéb külső okát nem gondolhatom, hacsak a leányom miá nem újult. Kolosvárt volt volna inkább, ha *Istennek* tetszett volna, láttam volna, mit szóltak volna hozzá, mert se kibeszélni, se kiírni nem lehet.

Már *Isten* *kegyelmébül* naponkint közelget az leányom lebetegedése. Micsoda politiát kel tenni a *Generalis*³ és *Generalisnéval*, írtam vala *Kegyelmednek*, a keresztattyaság iránt, mert amikor meglesz, akor késő, vagy csak, ha *Isten* azt adja szerencsésen, állítsunk képébe valakit. *Kegyelmed* elkövetheti onnét is, ami kel.

Ha Bécsbe talál *Kegyelmed*, Édesem, menni, a Ferusnak ott kén posztót venni. Az itvaló semirevaló postóval csak a munka. Ha olyan szép kék selyemposztó találatnék, mint a Rákóczié vala egykor, én olyat szeretnék. Bárcsak vagy két rendbeli gombot lehetne ot venni, aféle kübül valót, aki mindenhez illenék.

Ha még ot Bátorkeszibe valami ezüst gombok volnának! Sok volt nekünk, akit nem is viselne még *Kegyelmed*, az is mind jó volna, csak le kén hozni. A cseléd posztajárul is, amint írtam, ha onnét nem providiálhatni, az itvaló időnap előtt csak lemellyed⁴ rullok.

Az *Cancellariusnak*⁵ ígirt borrrul, amint írtam vala, Szívem, tudósítani ne feledkezzék *Kegyelmed*. Úgy veszem észre, Erdélybe venné kezéhez örömet.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 Budán, Esztergomon át Bátorkeszi. 2 Koháry András Józseffel 3 Virmond 4 lefoszlik, lekopik 5 Bornemissza Jánosnak

580.
Nagykároly, 1721. augusztus 23.

(MNL OL P 398. No. 37 346.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves, Édes Uramnak, Gróff Nagykarolyi Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* igaz szeretettel íram. Tarcál.

Károly, 23. *Augusti* 1721.

Édesem!

Ezen órán veszem szeretettel *Kegyelmed* Poroszlóról írot levelét. Bánom, hogy leveletem nem vette, melyben írtam volt, hogy ezútal Ferussal csak járná meg Bécset. Az lengyel leveleknek is párját elküldtem volt. Már azon túl lévén, kívánom, hozza *Isten* *Kegyelmedet* jó egészségbe. Minthogy a leányom betegülése közelléte miá most fordul Bakta felé, s magam is odamegyek – edig épen nem lehetet a sok látogatók miá, egymást érté[k], sokan nem gondolván, hogy lássanak többé –, kérem, Édes Szívem, *Kegyelmedet* igen szépen, jőjön Bakta felé. Keden, ha *Isten* megtart, ot leszek magam is, a leányom még eléb. Onnat Ócsvát is egy bajjal megtekinthetni.

Nekem máskínt most jó egészségem volna, hanem e héten a fejem változási jövének elő, akit már néhány esztendeig nem igen érzettem. Ha *Istennek* tetszet volna, Kolosvárt inkább rám jűni, talán tudták volna, micsoda, mert azt se leírni, se kibeszélni nem lehet.

Írtam már kétszer is Nagy Gábor *Uramnak* a bábáru. Édesem, tudakoztassa *Kegyelmed*, s ha valahol nyomába lehetne igazodni, fel kén kerestetni. Ha pedig nem, had tudjam, valahol mást kel keresni. Két hétre ha előkerülne, még jókor volna.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Az új menyecskét¹ Baktára szándékoztam volt híjni, s onnét velem elhozni, mert edig az látogatóktul nem is lehettem volna vélle.

¹ Perényi Évát, aki Szuhányihoz ment feleségül

581.
Nagykároly, 1721. szeptember 3.

(MNL OL P 398. No. 37 347.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel íram.

[Külső feljegyzés:] Ha Viskinek ír *Kegyelmed*, az könyvekrül el ne feledkezzék.

Károly, 3. *Septembris* 1721.

Édes Szívem!

Az leveleket, kik postáról érkeztek, felszakasztottam, ha valami új hír lesz vala benne, kivált a hutást, magam is alig várnám. Köleséri *Uram* írja, hogy az gyűlés 5. *Octobris* beál. Nem írja ugyan, hogy menjen Jasztrabszki, de tudom, nem késhetik már sokára. Bárcsak annyi csendes üdönk lenne, Édesem, hogy két vagy három óráig beszélhetnénk az leányom dolgáról edgyüt, míg Jasztrabszki bemegyén.

Írja Köleséri *Uram*, hogy annyi distractiója van, éccakára mehet csak házához. A *Generalis*¹ most gyógyul súlyos betegségébül, az aszonyt a negyednap hideg leli, az kisaszony is most épülget a hideglelésbül. Úgy látom, roszul szolgál az erdélyi ájer.

Az svábok tagadják, a fonást hogy fel nem vették, én pedig úgy tudom, be is írták a levelekbe, hány fontot fonjanak.

Borunk nincs korcsmára, de kivált asztalunkra, hacsak *Kegyelmed* Olcsvárul jó idején szállításáról nem parancsol. Csak a sok dologal mentik magokat. Egyebekrül szóval üzentem Andrási *Uram*tul bővebben.

Ezzel maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 Virmond

582.

Nagykároly, [1721.]¹ szeptember 18. este 9 óra

(MNL OL P 398. No. 37 549.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel írák. Bikalja.

Károly, 18. *Septembris* kilenc órakor estve

Édes Szívem!

Ezen órán veszem *Kegyelmed* levelét. Azt gondoltam, Salánkra szándékozik, hogy az Ötvös Miklós *Uram* levelébül láttam meg, a jövő kedden talán, ha megjű *Kegyelmed*. Koklacs² it van. Az fickók it hatták a kapájokot, megmondtam, küldje utánok András, minthogy oly jó dolgosa. Mi, ki-ki közölünk állapotjához képest, egészségbe vagyunk. Ma vettem levelét, írja a vicarius,³ a nagy jó püspökünköt⁴ az *Isten* magához hívta 5. *Septembris*.

Károlyfejérvárt nagy *Isten* ítéleti, az ivók⁵ frissek, s a jó példaadó meghal, nem kevés kára az erdélyi eclesiának. Gyertyánál most többet nem írok, Édesem, hanem maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 Tartalma alapján (az erdélyi püspök halála, Károlyi hazautazása) a levél nem íródhatott más évben. 2 Kochlatcz 3 Demeter Márton 4 Mártonffy Györgyöt 5 részegeskedők

583.

Nagykároly, [1721.]¹ szeptember 19. este 10 óra

(MNL OL P 398. No. 37 550.)

Károly, 19. *Septembris* 10 órakor estve

Édes Szívem, ezen órán veszem *Kegyelmed* levelét. Hetfűn, ha *Isten* engedi, ebédre Erdődre szándékozom, mivel vasárnap écaóra Majténba akarok menni. Koklással mit csináljak? Ötvös is idejű kedden, de it nem mulathat, Verebélyi terminussára megyen. A projectumot kiadta Ötvös, a replicát utánna küldte, de én nem láttam. Bánom, hogy meg nem néztem, elvihetem magammal. Klára most alszik, a feje fáj ma, mind máskint jól volna, *Istennek* hála.

448

Ezel maradok, Édesem, *Kegyelmédnek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

1 tartalma alapján (utalás „Koklac”-ra, Klárára) a levél nem íródhatott más évben

584.

Nagykároly, 1721. szeptember 26.

(MNL OL P 398. No. 37 348.)

[Külső címzés:] Az én Kedves *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel írák.

Károly, 26. *Septembris* 1721.

Édes Szívem!

Isten *kegyelméből* békével hazaérkezvén, az itvalókot frisen találtam. Bartánéval beszéltem, de nem tudot informálni. Pályinkát árulnak, úgy mondja, számunkra, de pínzen veszi-é vagy hogy, nem tudja. Elég az, hogy innet nem vitet. Menjen végére *Kegyelméd*, Szívem, mert nekünk tavalyi, s talán harmadévi pályinkánk is van. S egyebekről is most informatiót vehetni, hogy a hutánál is felálljon az árultatás. Dohánnya lesz-e most, nem tudom.

Ezzel maradok *Kegyelmédnek*, Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

585.

Nagykároly, 1721. szeptember 28.

(MNL OL P 398. No. 37 352.)

[Külső címzés:] Az én Édes *Uramnak*, Gróf Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel írák.

[Külső feljegyzés más kézzel:] Egy ötven icés átalag íget bort küldöttem, teliden teli az átalagját. Barta el ne veszejtse az átalagját!

Károly, 28. *Septembris* 1721.

Édes Szívem!

Ma reggel vet levelére nézve *Kegyelmednek*, Édesem, Jasztróbszki *Uramat* oda akartam küldeni azért is, hogy az *Administrator*¹ a lengyel commissióhoz való írásokat expressus embere által ideküldvén, netalán abban is lesz oly, hogy Sőtérnél többet érne *Kegyelmed* véle.² De most vevén *Kegyelmed* levelét maga is, s abba nem parancsol, örömet it maradt. Tudom, jű s megyen az ember. Ha kívántatik, csakugyan elmehet, *Kegyelmed*, ha parancsolja.

Ferus ma nagy parádéval – a fickókot is elvivén, s Csaláné ment képembe – elmenne Irinybe, nagy gyülekezet leszen ot. Szakmár s Szabolcs, s talán Beregbül is lévén hivatalosok, ma nem is hiszem, hazajőjenek.

Kedden az vásárra beküldök, mert elbomlik szeredán. Valahol pínznek kel lenni, a sok restantia kin van, valahogy veszik be.

Ha lehet, Andrásit küldöm, avagy ha mást is, csak tudósítsa *Kegyelmed*, ha lehet-é Ferusnak rövid mentét szabni, hogy ahoz képest vegye a posztót. Postamester *Uramnál* meglelik az levelet, meghagyám, attul várjanak. A klárisos készületet csinálnám ara, ha pedig nem illik, had maradjon.

Éget bort, pályinkát visznek, az hutásné is, reménlem, elvonné icével s árulná ot. Ha fordulna is rajta magának, nem bálnám, de a bor drágódván, az éget bor már olcsó 19 poltúrán.

Azt mondja Andrási, volna Bartánál két bitang lú. Az ot maradt, hánt-vetet üvegekbül, kit ot hattam egy lú [te]rhébe³ jó volna Salánkra küldeni, mert ha elcsinálják a kendert, azután késő lesz, nekem csak tillotton⁴ keletvén. S ha mód lesz benne, csak tudhassam, megírnám osztán, micsodásokot vigyenek, s azt is a salánki kulcsárnak, mikínt cserélje. Az cifrábbak Viskre valók és *Mindszent* napi kolosvári vásárra, két vagy három szekérre valók azután készülhetnek. Arul, Szívem, *Kegyelmedel* talán magam is beszélhetek még.

Isten *kegyelmébül* egyézségbe vagyunk, Klára is [meg]van, járogat. Pater Kelemen *Uram* most van examenre Fényre, Egerbül lévén parancsolatja.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Gvadányi it vala, reménkedik, ha mi jót tehetnénk vagy utat mutathatnánk. Pínzt nem kaphat, a reductio, már bizonyos, Szegednél lesz, oda kel indulni nemsokára. Majd megőrül nyavolyás, úgy látom, a földnek is reménkednék feleségére nézve, de mit tud ember véle jót tenni, fel nem találok.

1 Mednyánszky Pál Lipót 2 azaz: több információt tartalmazhat ahhoz képest, mint amelynek a közvetítését Sőtérre bízta 3 a szó elején értelemszerűen pótolta betűk tinfolt miatt olvashatatlanok 4 tiltottan

586.

Nagykároly, 1721. október 16.

(MNL OL P 398. No. 37 350.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel írák.

[Külső feljegyzés:] Szakmáritul akartam beküldeni a levelemet, most lelém meg, hogy it hatta. Tudom, megyen onnét Szakmárra ember szombatig, vagy Erős Gábor Uram is ot lesz. A Mohosnéé volna siető.

Károly, 16. Octobris 1721.

Édes Szívem!

Kegyelmed levelét mai napon reggel vettem. Az csanárosi pater igen nagy örömmel elmegyén, Kelemen Uramnak is írtam. Isten azt adván érnünk, mindnyájan elmegyünk, aszerint, amint Kegyelmed írja.

Aminémű zárt találtak reggel, elküldöm a lakatostul, jó lesz ideig. Nagy Gábor Uram most érkezék, tegnap pedig Győri. Az sertéseket meghattam, ha híja lesz is a 100nak, csak a nyájnak rövidsége ne legyen, úgy vetesse be.

Tereseket,¹ másokot nem leltem, az újakot talán a fényi templom nyelte el. Meg- pappartatván² elküldtem, hogy adig lapos fákot ráma-formán csináljanak a körületire, nem ál máskint jól.

Az Jósué hadakozását alól rendeltem, mintegy fundamentomul, azon felyül a feszületet, s kétfelől az egy pár Boldogaszony képet, azon felyül a Szentháromság képet. Hogyha az együvé nem illenék, két nagyot küldtem. Boldogaszony képit, s két kicsinkét, csak tudják[!] eszeválogatni, ot Szeredszegi.

Ezzel maradok Kegyelmednek, Édes Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Szita nincs, nem hozot Andrási. Lukácsnéul kértem egyet s elküldtem, Szívem.

1 kerek, esetleg ovális, szépen megmunkált képkereteket 2 értsd: bekereteztetvén [a képeket] (A francia passe part tout-ból, jelentése: az egész körül.)

587.

Erdőd, 1721. október 26.

(MNL OL P 398. No. 37 349.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróf Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel írák.

Erdőd, 26. Octobris 1721.

Édes Lelkem!

Az én leányomnak talán ugyan egyéb nyavolyája is érkezett, mert nagy fájdalommal nem lehet, minthogy eleget alszik, még nappal is. Hévsége nagyon, de nem nagy mértékbe. Gyomrát fájtatja, s egyebet is, hátát, válla közit, de legnagyobb, hogy csak andalog, szót is alig vehetni belőlle. Nyavolyáját sem tudom, hol tagadja, s hol többet mond. Csudálatos természet, mert a halálos beteg is beszél. Gyakran arul látom csak, mikor könnyebben van, hogy inkább szól. S Kegyelmedet is, Édesem, hol egy, hol másképpen tudósítom amiá, hogy maga csak titkolódik, vagyis minek mondjam. Elég az, merő exorcismussal kel valamit belőlle kivenni. Nagyon félek, ha Köleséri szova betelik, hogy curáltatni kel, nagyob nyavolyája még következék, kit én elmémre sem vettem volna, ha kenyerét azzal kereső doctor mondta volna. S így is oly friss egészségét látván, terhének letétele után, reménlettem, Isten más úton is helyrehozza, de ha tovább is fentartja ostorát, az ő élete keserű lesz, így nyavolyogni szegínynek. Szükséges valami kiváltképen való módon az Úristennek kedvét keresni, s megengesztelni érette, minthogy az emberi munka mindhiába való anélkül.

Édesem, most estve vacsorakor veszem Kegyelmed levelét. Ezen levelem írását félben hattam vala, hogy Barta előjüvén a hutábul, arul is tudósítsam Kegyelmedet, de meg sem érkezvén, s ide való jövetelét értvén Kegyelmednek, csak elküldöm. Azt is tudtára adom, hogy Majtínba küldöm hajnalba, megindítván a sézát Kegyelmed eleibe. Nagy törődés lenne idejüni lóháton. S ot ráülvén, hozza Isten Kegyelmedet, szívesen elvárom. Ha pedig ezen levelem még Károlyba érné Kegyelmedet, az leányom két lova, s az maga két szürke lova is ot lévén, a Szuhányiné nagyob sézáján eljöhét Majtényig, s az it való már készen várja ot. Épen most törödöm, ha meg merjem-é indítani ily rút időbe. S az való, ma csak roszul is vala, pínteken legjobban volt, tegnap roszabul, ma megint roszabul.

Borbély Jánost elbocsátom, úgy is nem tehet semmit már. Adna ő belsőt, de tudatlant nem akarok.

452

Másként elég orvosság van it, a pater a tolmácsom, ért is hozzá. Magam nagyobb részint majd próbálom. Könyeb lesz, ha *Kegyelmed* tanácsa is járul, mitévő legyek véllé.

Ezzel maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

588.

Nagykároly, 1721. november 16.

(MNL OL P 398. No. 37 351.)

Károly, 16. *Novembris* 1721.

Édes Szívem!

Ezen órán veszem, Édesem, Salánkrul írt levelét *Kegyelmednek*, melyben írja, hogy az lengyel levelét vette. Valóságos, Jasztrabszki edig is elment volna, de *Kegyelmed* írta, hogy parancsolatjátul várjon, minthogy siet. Szóval izenek, Szívem, bővebben tülle. Az fiamot Baktán hadtam leányom sok kérésére. Azon vagyok, csötörtökön magam is Olcsvára menjek, s elköltöztessen a velem leendő cselédet, s ha Munkácsra gyülekeznének, s a lengyel is odamenne, azonnal küldöm Ferust is.

Tegnap a borokot mérettem Jasztrabszkival, rendbe akarván venni, mert úgy látom, a tasnádi is semmirevaló, elhiszem, a Bihar vármegyei is hasonló lesz. Azért ezen borok közzül, aki jova, jól conserváltatom, mert a harmadéviék jobbak. Oly emberek előtt becses az óbor.

Az harmadévi specialis aszúszólló borát nem találtuk, kit Erdélyből az installatióra nézve hattam volt it. Amit Herceg mond, hogy egyelgette volna öszve Molnár *Uram*, majd hihetetlen. Hanem ha keze alat romlot volna meg, kit valóba bánnék, mindazáltal csak magam pecsétje alá vétetem. Adig is, *Kegyelmed* is, Szívem, parancsoljon, hogy az óbort ne vesztegessék ithon nem-létünkbe, ne okozzanak csak engem. Szóval mind erül, s úgy a hutáru bővebben üzentem, Szívem, és maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

589.

Nagykároly, 1721. november 19–20.

(MNL OL P 398. No. 37 353.)

[Külső címzés:] Az én Kedves, Édes Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel íram. Gelényes, Kaszon, Munkács.

[Külső feljegyzés:] Ezen levelet tegnap indítván Károlybul, ma én eléb érkeztem ide. Az útba pedig Munkácsról 17[-én] és Salánkrul 15[-én] írot leveleit Kegyelmednek veszem kedvesen, értvén job egészségét. Ha elhozzák, amikrül ír Kegyelmed, aszerint cselekszünk.

Azokba nincs válaszra való. Magam is csak estve érkezem, maradok, Édesem, igaz hites társa
20. *Novembris* estve

Barkóczy Krisztina m.p.

Károly, 19. *Novembris* 1721.

Édes Szívem!

Szintén most érkezének a berbécsekkel a *Kegyelmed* levelével, Szívem, melyből egészségtelenségét fájdalmasan értem. Ha tovább is roszul lenne, kit *Isten* távoztasson, kérem, Édesem, tudósítson, mert ha egészségem engedi, mindjárt megyek, ha úgy történnék. Magam sem dicsekedhetem egészségemmel, az puffadáson kívül is vannak alteratióim, szomjúság s fejem bágyadtsága. S az álom sem jó édesen esik, az vizelletem szokásomon kívül veres.

Klára Ferussal még odavannak, magam is holnap akarnék Olcsva felé indulni *Isten* segítségébül. Az borokba nemhogy eladnánk, de bár megérnök velle, hacsak 32 hordó van, csak conserválja jól. Ha *Kegyelmednek* tetszenék, s míg lehetne óborokot venni, én hasznosnak ítélném. Ot Beregszász táján akartam volna én szüret előtt, s írtam volt *Kegyelmednek*, de hiszem, csak Baji Ferenc *Uram* is eldrágítaná azt, tessék *Kegyelmednek*. Óbort nemigen árulunk az idén korcsmán. Másikint is elég baj, mivel csak nem szedhetni, úgy látom, a restantiát.

Az hutával, hogy begyűjtják két hét múlva, biztatnak. Az serfőzés is felál, ot jól fog folyni, úgy reménlem, mert már országútja [van], jőnek s mennek. Vasárnapokon pedig a sok olá begyűl a serre még a Partiumbul is, csak mérni is alig győzi.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Andrásiné Aszonyom úgy mondta most, hogy 14 forinton megvehették a szüretkor az óbort Musaj táján. Az Ér táján nem is kaphatni.

Semmiféle posztóval, se abával, úgy látom, be nem érjük. Sok haszontalan gaz cseléd, elég gond vélek bajolni. Mászor bizony job lesz Bátorkeszi táján vásári mundért venni a rosának, ócsóbbra kerül.

Az kopókba s jágerekbe talán Salánkra küldök, *Kegyelmedet* vaddal, madárral, s minket rókabúrral, ha eltartanának.

590.

Nagykároly, dátum nélkül. [1721. november 23.]¹

(MNL OL P 398. No. 37 507.)

Károly, vasárnap

Édesem!

Ami levelei *Kegyelmednek* it maradtak, ím, elküldtem. De ha ot nem éri, s az úton nem olvassa, tudom, azután bele sem néz. Az apácák sórul való commissiójokat it felejtettem, most tehetne *Kegyelmed* dispositiót rulla, s ha reménlő, hogy ócsódik, hamar előre ezt elkölthetnök kölcsön, mert it igen szükséges.

Barta is sürgeti az ígirt teleket. Csak azért hozom emlékezetbe, hogy ha Salánkon akarunk, minthogy akár Erdődön, s akár Salánkon legyen neki, így most ot tudakozódhatná a teleket.

Minthogy szekér nélkül semmire sem mehetünk, nem jó volna-é ot Máramorosba valami négy csigás lovat szerzeni, aki csak júne s menne az üveg, valamely embert keresni hozzá. Most is reménlem, ha meg nem másolta, a budai üveges elvonná a karikákat. Egy szekér terhel elvihetne 100 s másfél száz forint ára üveget, kivált karikát, talán hasznos volna.

Egerbe csak a kender készüljön, én elküldöm, valahogy lehet, próbára, s akkor jó lesz braonstájnt² hozatni, amint Farkas írja.

Most mondják, szalonát s élést kívánt Mohos. Nem régen küldtem ugyan egyet, de csak volna szekér, mint pínzen vegyen, inkább küldenék, ha Olcsvárul nem telik. Tudja *Kegyelmed*, ezeket nem distrahálhatni, azon bejühetnének a[z] üvegesek,³ *Kegyelmednek* mint tetszik.

Az koci nagy kerekét, kit szegíny Aszony halálakor, mondják, kit Istók Gelényesbül vit el, meghattam, igazítsák Lakatos Andrásal. Azért el ne mulassák, parancsoljon *Kegyelmed*, Édes Szívem.

Ezel maradok *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina

1 Mivel Károlyiné a kender elkészítését 1721. november 25-én Baktán írt levelében is sürgette, ezt a levelet pedig Károlyban keltezte egy vasárnapi napon, a legvalószínűbb időpont 23-a, esetleg 30-a. 2 Braunsteint 3 *kőművesekről* javítva

591.

Nyírbakta, 1721. november 25.

(MNL OL P 398. No. 37 355.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Munkács.

Bakta, 25. *Novembris* 1721.

Édes Szívem!

Éppen bizonyos embert küldtem volna *Kegyelmed* látogatására, ha még levele nem érkezik vala, elhithetvén magammal, hogy beteg, s azért nem ír. Tegnap napon vettem szeretettel *Kegyelmed* 20[-án] írott levelét, szintén *Generalis Plininé*¹ Aszonyom lévén nállam.

Óborokot hogy vetet *Kegyelmed*, Édesem, jó, s többet is talán nem ártana, ha találánk. A Hegyalján való is, azt mondja a *Generalisné*, csak nem derék,² tudom, lenne ára.

Munkácsi Jankót, megírtam, küldjék el. Ferust is ma indítom innét. A kopók el nem maradnak, máskint Salánkra akartam küldeni, hogy ot vadászanak, s az vadat Munkácsra, az madarat s az rókát Károlyba küldték volna, de már csak oda hattam menniek.

Az *szentjánosiak* suplicálnak harangért, hogy *Kegyelmed* ígirt volna nekik. Úgy vannak, mint a barmok, híják egymást, mint a pásztor a csordát, úgy írják. *Kegyelmed*, Szívem, mit parancsol irántok. Ígírte volt *Kegyelmed*, azt írják.

Az [leut]manné fél a hutánál, de leginkább marhástul nem mer odaköltözni. Azt sajnálja, a majtínyi vendégfogadós solicitálja, úgy hiszem, megadná ő is azt, amit Süveg. Darmis is sír-ríj érte. Én *Kegyelmedre* halasztottam. Süveg micsoadás volt, nem anyira tudom, de a kender munka nem szintén jól ment végbe, újesztendő már nem mesze, azért sürgetik.

Vajon lengyelek által nem hozathatnánk-é egy üveges, nyugodalmas sézát? Ez már rongyos is, nem tudom, az döcögését lehet-é igazítani? Most Károlyba

viszaküldtem a kerekét, azt mondják, hogy nincs jó cirkalom rá, s azért döcög.

Minthogy másfél font aranyfonálba semmi sincs, s még a rubintszín dolmány csak úgy van, mindent újonnan kel hozzá venni. Jó volna-é ezüstel, mert ezüstfonál elég van, vagy csak aranyal legyen, parancsoljon *Kegyelmed*, Szívem.

Az mely záros iskatulyába hozták volt a csehek az üvegeket, sohol nem találtuk meg. Ha Szombatiék vélek el nem vitték, nyilván Lőrinc vitte el. Az szenteltvíznek valót aba akarta elvinni, de nem engedtem, hanem másba álitván, belerakattam.

Magamnak hol egy, hol más változásim egészségembe vannak, de másként csak ehetem afelől. Klára egészséges volna, de épen tiszta színtelen. Gábrist s Cicerlit csak meg nem öli a hurut.

Ezzel *Isten* oltalmába ajánlván *Kegyelmedet*, Édesem, és maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 Splényiné 2 nem igazán jó

592.

Nyírbakta, 1721. november 26.

(MNL OL P 398. No. 37 354.)

[Külső címzés:] Az én Kedves, Édes *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel írák. Munkács.

Bakta, 26. *Novembris* 1721.

Édesem!

Elfelejtettem tegnap megírni, Ferenc diák it van most, mivel dolgait veszi számban. Minthogy Jasztrabszki csak nem érkezik, nem jó volna-é általküldeni Gelényesbe, Salánkra, amint lehetne, venne számot, mert így annál bátrabbak. Jasztrabszki *Uram* ráigazíthatná az elébi számadásokra, s informálhatná is talán, mitévő legyen. Eziránt *Kegyelmed* tetszését, Szívem, elvárom.

Újságul írhatom, Édesem, Baktán most foly az jubileum. Találtatot 13 pápista, Mezeivel és egy cigánnyal megdúlta Olcsvát, a nyomorék takács két legínyét térítette meg, egy luteránust és egy kálvinistát.

Ezzel én tovább is maradok, Édes *Lelkem*, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

457

593.

Nagykároly, 1721. november 28.

(MNL OL P 398. No. 37 356.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróf Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel írák.

[Külső feljegyzés:] Ha begyűjtják a hutát, Salánkra gyümölcsnek való üvegcsészéket csináljanak, akiket asztalra óntányér helyet rakhassanak. S üveg talpas pohárokot pedig mind Salánkra s Gelényesbe, kéket is, s másfélét is.

Károly, 28. *Novembris* 1721.

Istentül minden jókat kívánok *Kegyelmednek!*

Prínyi Pál Uram mit írjon, *Kegyelmed* megláthatja. Szuhányiné felette reménkedik, hogy csak legyen meg, ha az ura ithon nincs is, ő kész az osztozásra. Magam megírtam volna az Úrfinak, de *Kegyelmed* mint érkezhetik rá, nem tudhatom. *Kegyelmed*, Édesem, írja meg neki, s az leányom adósságát is hozza el magával. Meg kel írni, ím, odaigazítottam az embert, ezen Győrinek való levelet is ara elvihetik. Az postáról jöt leveleket elküldöttem. Pesta sírva marada el.

Továb maradok *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

594.

Olcsva, 1721. december 2.

(MNL OL P 398. No. 37 357.)

Olcsva, 2. *Decembris* 1721.

Édes Szívem!

Szintén most, hazaérkezésemmel veszem szeretettel 29. *Novembris* írot levelét, Édesem, *Kegyelmednek*, az 27[-én] írottat pedig Baktán vettem tegnap. Bánom már magam is a Ferus elmenetelit. Én, minthogy Cicerli napjára siettem, még csak ki sem rakattam az velem hozot egyetmást, sem az marhára való ki nem rendeltem, s azért visszajöttem. Másikint is, a síró Cicerlivel bajos volt

lenni, most is, midőn elhagyám. Anyostul reggel értek küldök. Valóba bajos it megint az árvíz miá, ha ugyanily rút üdő lesz, talán még általfordulok Baktára jó készülettel, mert csak a leányomé voltam ot job részint.

Meglátom, a disznókkal mire mehetünk, de én a tőzséreknek híret sem hallok. Általhajtani úgy káros volna, s félő, oda is rekedne. Csak volnának tősérek, eljűnének azért ide. De, Szívem, ha el nem adhatnám, tudósítson *Kegyelmed*, ha hidegek lesznek, csak leöllessem-é, mert máris veszedelmes nekik a hideg eső, és hideg sárba lenni nincs jó helye. S az istálókba is belejöt a víz, s tovább is. Ha így lesz, szárazt is alig lelni it velük. Írtam Bartának, adig is próbálja meg, ha a hutába a hurkák s disznó pecsenyék elkelnének-é. Másként kár volna már így kibocsátani, csak az aprólékát lehetne pénzé tenni. A szalonája, úgy vélem, jövendőbe is elkelve az ő árán. Elvárom azért *Kegyelmed* tudósítását.

Az sváb molnár igenis megérkezet. Az kű¹ még it van, holnap megindítjuk Károly felé. Egyebeket már elvittek, az tiszafát is most elvitték volna Károlyba, de a szekérről leszedték [...] fa deszka[...]² Lőrinc [...] Károlyba küldte.

Az kállai postamester búzát kér, adjunk-é s mennyit, parancsoljon *Kegyelmed*, Édesem.

Az Ötvös *Uram* Győrije az erdődi udvarbírótságot sollicitálja. Még ugyan *Szent* György napba telik esztendeje, de maga állapotjáról bizonyos akarna lenni. Elfelejtettem edig írni rulla, noha még Károlyba lételemkor tudtam kívánságát.

Kis János mit instál, megláthatja *Kegyelmed*, ha segíthetnök, jó volna, azért is, ha megvehetnök az adósságot rajta.

Az bába nállam van, nem mer maradni a paptul, edig is Contracornnál volt. Píntz kér csak rajta. Megvállik, tovább mi választ ad *Kegyelmednek*.

Mikesné Aszonyom mint panaszol Jasztrabszki *Uramra*, megláthatja ő *kegyelme*. Az kép-supollatrul nem emlékezik, ki kezébe adta volt ő *kegyelme*, vagy azután juthatott kezébe. A datumjáról a levélnek meg tudja maga Jasztrabszki *Uram*. Ha az aszúszóló borra ráküldene az aszony, kit *Kegyelmed* consensusából ígértem, noha nem úgy, mint mienket, min adjam? Vagy a Hegyalján vetesek [?]ra, elvárom, Szívem, *Kegyelmed* tudósítását.

Az majorné jó lenne, ha kihíjhatná *Kegyelmed* a mi földön[kre].³

Szegény Ramocsaházi *Uram* nállam volt. Talán én már nem is panaszkodom az én alteratiómruul, mivel úgy van szegíny, hogy mikor én legroszabul voltam is, talán felínyire sem láttattam roszul lenni. Kikölt egészen a képibül, teljeséggel sem ehetik, sem alhatik. Fogás⁴ nélkül az házba sem mehet végig. Csak magát s gyermekét ajánlja *Kegyelmed* gratiájába, s a fiaméba. Halálhoz készül, rettenetes köszönéssel van. Csak azon kér, mentsem *Kegyelmed* előtt, hogy nem udvarolhatot, mi az oka. Nem is hiszem, a garádicson felmehetne szegíny.

Most, Szívem, többet nem írok, mert gyertyánál ez is nehéz volt, hanem maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 malomkő 2 a levél itt vízfoltos, szakadt, olvashatatlan 3 a Tiszántúlra 4 támogatás

595.

Olcsva, 1721. december 10.

(MNL OL P 398. No. 37 358.)

Olcsva, 10. *Decembris* 1721.

Édes Szívem!

Tegnap estvefelé érkezék Szabó János gyalog igyel-bajal, kerengéssel az levelekkel. *Kegyelmedé*, nekem szólló, kettő is vala, Andrásinak is hasonlóképpen. Tegnap a szemem kezdvén fájni, gyertyánál nem válaszolhattam. Most ugyan *Isten kegyelmébül* ollyas alteratióim nincsenek.

Az hámorbul jöt embert küldöm gyalog Szabó Jánossal, tegnap várakoztattam it az út miá. Erdődöt már megjárta, tudom, mindenekrül informálta *Kegyelmedet* Andrási, hoszas írásom miá nem késedelmeztetem őket.

Az sváb molnárnak csak volt dolga edig, amint mondja Andrási, de ha a köveket szinte fel nem tehetné is, azzal nem fogja késedelmeztetni, Andrási úgy mondta. Hanem vasárnap ideküldi, adig általesik dolgom. A követ a többi is felteszi, csak legyen jó, de oly öreg kű, hogy 7 araszos és felette vastag is. Nem hiszem, szeresse. Én azt mondtam, ha jónak nem ítéli az molnár, a fényi szárazmalomrul is inkább adja oda, ha jó lesz. Idejüvén igen sietve küldöm mívyszerivel edgyüt, csak az út engedje sietni.

Az disznókról úgy gondolkoztam, mint *Kegyelmed*, Édesem. Van egy hete, meghattam Bartának, próbálja meg, elkelne-é az apróléka az hutások közt. Most küldök az helmeci vásárra megtudni, ha van-é ára a disznónak, s az tőséreknek is hírt adni, mivel mondja Szabó János, hogy ara szándékoztak volt, s Lónyánál tovább nem mehetvén, ot vásárlottak 300 forintig valót, de a pénzeknek felét sem vásárolhatták fel. 18 forinton vették a Lónyai *Uram* disznait. Ha onét megjúnek, s nem bízhatni, csak leveretem, mert a hideg sárba hevervén, ami hús van is rajta, levész, csak nincs hova tenni. Nagyob víz volt most, mint azelőt, alig maradt meg a majornál való kazal[?] is. Most is it fen főznek.

Szerencse, az okoskodás miá, ha a gelyénesi disznók is meg nem maradtak. Egy része hitelbe eset volna, s hogy az árát le nem tették akkor, nem adta. Újjobban írt nekik, azzal biztatja magát, hogy edig rámentek.

Győri sem dicsekedik most az arasz szalonájú disznóval. Ollyak, akit odahajtot, azt mondja, a gelyénesi nyájbul most is szakaszthatna ollyat. Az berbécsek is Győri miá rajtam vesze, de ollyan kövér, hogy egyet próbára megölvén, harmadfél font fagyúnál töb nem löt. Minthogy látom, embert nem találni jót, semmiféle kereskedéshez már nem fogok, a söt is odaviteti ő Munkácsrul. De elhiszem, az is hazugság volt, hogy 22 forint árát vetetet, mert Ambrus nem küldöt, holot volt ot székér. Nekem ugyan már nem is kel, hanem, Szívem, valami módon tegyen rendelést *Kegyelmed* Károlyba, s ide és Gelényesbe, mert sohol sincs só. Egy vagy másfél köből milye¹ só van it, pínzen vet. Az kevés lesz ide is, ha a disznót le kel ötletnem. Én már Győrinek, úgy látom, haszontalan írok, nekem választ sem ad. Kétszer is reiteráltam, amiket szóval Károlyba parancsoltam, s ma sincs mindenrül válaszom. Úgy hiszem, ő sem tudja, mi volt, s magamnak sem jut mindenkor eszembe.

Hanem, Édes Szívem, Csaláné pínze lévén nálla, magátul el ne hadgya *Kegyelmed*. Gondolom, mindöszve 70 német forint volt, akit sóra kezébe küldtem volt, fel vagyon írva. Az ökrök, hacsak olyak, mint azelöt vet, nálla maradhatnak. Debrecenbe jókot vehetni 25 forinton, kivált, ha vének, nem kel. Már sem jók, akit az leányomnak vet volt, a vót pedig a jova.

Elhiszem, a sertésekre nézve, amint meghattam volt, a pályinkafőzésről nem is gondolkodik, mert egy levelében sem emlékezik rulla.

Az tatár gyermekeket² rendbe akarván vetetni Szuhányival, minthogy az ő szova semmit sem tet, magam is írtam Gyulafi *Uramnak*. Mit válaszol, megláthatja *Kegyelmed*, Édesem. Isten meghozván *Kegyelmedet*, nem kel tovább halasztani, mert ha felmegyen *Kegyelmed*, azután senki sem fogadja. A vári ellopott leánkát is most lehetne kézhez venni *Kegyelmednek*.

Haller Gábornak soha semmi írását nem látjuk, nagyon gyanakszom, ha harragszik. Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hitese társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az üvegeket Debrecenbe, bátori és kállai vásárokbá megpróbáltattam, sohol sem kél. A csontmáz inkább elkölt volna, de nincs egy icés a kancsó. Megpróbáltatom most Munkácsinéval Tokajba is. Két helyen is árultak Debrecenben kristályokat, még talán arendába is van az üveg árából, úgy mondják. 10 forint árát vettettem volt.

1 milye só: törmelék só, porsó (sóvágáskor a sókockák mellett keletkező szemcsés só) 2 a tatárok rabságába került, s onnan kiszabadított vagy kiváltott gyermekekről van szó

596.

Györgyfalva, [1721.]¹ december 21.

(MNL OL P 398. levéltári szám nélkül)

Édesem!

Az midőn épen indulni akartam, Kolosvárrul érkezik Horog *Kegyelmed* leveleivel, s már elindított ezen leveletem útban találván, vizatérítette. Elég gazság dolga, de mégis akarom, hogy bejöt Klára, ne találtassék méltó panasza, melyet elkövet,² úgy látom, s az hozá hasonlók elhiszik. Ezen levelet megtartom, s ha rászorulnék, s jovallják, meg is adom. Bizony evel végét nem érni szépszerivel, úgy hiszem. Csak az ki- s bejárásrul panaszkodik mindennek, egyebet soha nem említ.

Györgyfalva, 21. *Decembris*, estve

Klára levelét meg nem mutatom neki,³ abba is a van, hogy többé nem hja.⁴

1 Az évszám nélküli levél 1721-re való datálását egyrészt az valószínűsíti, hogy Györgyfalváról a jelen levélen kívül csak egyszer (1719-ben) történik említés, másrészt az, hogy ekkorra, ahogy Károlyiné ezévi, Kolosvárról írt levelei is tanúsítják, nagyon megromlott lánya házassága. Barkóczy Krisztina ezért is tartotta fontosnak, hogy Klára bemenjen Erdélybe, ahová feltehetően maga is bekísérte, legalábbis a Kolosvárhoz közeli Györgyfalváig. 2 a veje 3 ti. Haller Gábor Klarához írt levelét nem mutatja meg Horognak 4 Haller a feleségét

597.

Nagykároly, 1722. január 27.

(MNL OL P 398. No. 37 371.)

Károly, 27. *Januarii* 1722.

Édesem!

Erdődrül írot levelét veszem *Kegyelmednek* szeretettel. Cicirli megkönyebedet, reménlem, *Kegyelmednek* is megírta Klára. Borbély Jánost, *Pater* Gányi *Uramat* s Baýné Aszonyomot küldtem volt velle, nemigen reménlvén, hogy életbe találja, mert azt mondta Ács László, jütébe a szilvások közt úgy is mondták, hogy már meg is holt. Becseinének is megírtam volt, hogy odamenjen, s ne hadgya magát bánatának eresztetni, aminthogy ot is van.

462

Bakos megjöt, most is rendivel beszél, kevés haszonnal járt. Én mondtam, nem szükség *Kegyelmed* után meni, *Isten* meghozván, akkor jűjön ki. Pályinka-fűzőt ot nem telik hamar, jó, hogy nem it vettek, mert amint ő mondja, ot talán még drágábbba eset volna, mint Debrecenbe. Nagy Gábornak se híre, se pora, [semm]it¹ sem tud rulla.

Az serf[űző ü]stöt¹ magok Bányán ha elégették, mert a roszt bor idején fűztek velle, sok áldással köszönvén.

űgy tetszik, Bagosi László *Uramnak* is volt üstje, akkor volt emlékezetbe, végére menének.

Ezel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Ha *Kegyelmednek* is úgy tetszik, Boldogaszony nap estve mindjárt Olcsvára mehetűnk, kirűl írrok Őrdűgéknek is.

Andrási *Uram* megérkezvén Adonbul, úgy mondták ő *kegyelmének*, 10 máriáson vehetni bort Margitán, 12tűn pedig válogatva. Senki sem keresi most. Az sű épen nem kél, se Baktán, se it. Élesztű, ha lesz, felette sűükséges, Szívem.

1 a papír kiszakadása miatt keletkezett hiányt értelemszerűen pótolni lehetett

598.

Nagykároly, 1722. január 29.

(MNL OL P 398. No. 37 372.)

Károly, 29. Januarii 1722.

űdes Szívem!

Az Bűszűrményi híre, *Isten* jűvoltából, nem volt való.¹ Az leányom megérkezett, nem mulathatot ot Borbély János miá, kit nem tudot min viszakűldeni, az sűzán vivén el magával. Mi, *Istennek* hála, tűrhetűképen vagyunk. Hozza *Isten* *Kegyelmedet* is jó egűzségbe, Édesem.

Ezel maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 hogy ti. Klára kislánya, Cecília meghalt

599.

Nagykároly, 1722. február 9.

(MNL OL P 398. No. 37 373.)

Károly, 9. *Februarii* 1722.

Édes Szívem!

Itlétébe is mind akartam *Kegyelmednek* mondani, hogy a keresztúri vásár közel lévén, rókabéllést ot kel venni. S egyéb béllést is a szükségre és a kölcsöny helyeken Szakmárrul is, úgy parolára többet hozattam 100 forintnál. Ferusnak is csak kel egy dolmánt ribolni, csinálni, és így, Édesem, gondolnám, két 100 forint kívántatik. Mivel a sidó üstjének az árát is meg kel adni, onnét hoz fazokat az üstje helyébe, s ugyan magunknak is kel égetbor főző fazék. Ezek elmúlhatatlan szükségek lévén, parancsoljon *Kegyelmed*, Szívem, valahonnat a kétszáz forintról, mert Herceg csak a mezítlábos cselédet sem tudja megruházni.

Arul is kívánok *Kegyelmedtül* érteni, Szívem, ha a sóeladásbul reménlhetünk-é ide óbort, hogy vesznek, mert az új csak nem kél jól, már Klárának sincs it óbora.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

600.

Nagykároly, 1722. április 11.

(MNL OL P 398. No. 37 374.)

[Külső címzés más kézzel:] À Monsieur, Monsieur Le Comte Alexandre Károlyi pour *presentement*. À Ocsvár.¹

Károly, 11. *Aprilis* 1722.

Édes Szívem!

Mai napon érkezék Vékony a pályinkával, kettőnek jó hája van, de a pecsét rajta volt, a Turcsányié. Hanem a szája négy szegin² lévén kimetszve, ot fogot szivárogni. Mindössze 16 ice ment beléjek, csak az egybe hetedfél ice. Azt írta a *bátorkeszi* sáfár, hogy a két edényen kívül két kis csobonyba³ 14 icét kül-

döt, azt ide nem hozták, *Kegyelmed* sem írt arul. Jól eset, hogy ot nem hatta *Kegyelmed* árulni, jobban elkel it, míg fazakal hozzák. De ha odafel nem kél jól, s bőven főzhetni, 7 poltúrán adná is Vander. Ha folyvást kelne, nem volna káros, ha küldene oda is többet Turcsányi *Uram*. *Kegyelmed* tudja, ha elkelne-é folyvást Poroszlón.

Az ecet igazán vesztegetés, írok neki rulla. It is két poltúrán adják ily szűk alma ideje lévén, de én az Ér mellé 3 poltúrára küldök, s az hajdúvárosra, s árpát cserélek sernek rajta, mert lesz szükségünk rá.

Az Cincendorf⁴ serfőzőjét elküldöm Olcsvára. Keszibe s it is volt serfőző, jól ösmerik, de jó sereket főzőt-é, senki rá nem emlékezik. Egy holnapig próbálni akarja, s úgy szegődik be.

Szintén ma készülének haza Horognéék. Egész Nagycsötörtökig mind várta Fiam *Uramat* Klára *Szentpálra*, de ki nem oszlottak,⁵ noha a sézáját is bevittette volt, de csak viszaküldte, s az leányomot behívatta. S hogy csúful be ne menjen, András bekésírte[!]. Ot nem fognak mulatni.

Korda is megjárta Szebent, s benmaradot, még semmit sem írt, s az leányom is igen rövideden. Az nincsen erőssen uralkodik *Szentpált*. Amint mondják, semmiféle korcsmát nem folytatnak, még csak pályinkát is, méltán lehet a nincsen. Egyebekről, elhiszem, András *Uram* fog írni, Édesem, *Kegyelmednek*. Jasztrabszki elment.

Én pedig maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Levellem végzése után küldé Haller Sámuelné öcsémaszony a contractusokat ide. Egyéb kívánsága inkább helyeseb lehet, de sok esztendői restantiát pretendál rajtok, s legközeleb 400 forintot, hogy eléb letegyenek. A töbit fentartván, holot talán meg sem adhatnák, felküldtem, de Turcsányi kezébe, hogy Pesten ne fizessen *Kegyelmed* érte, nem oly siető. Prófontmester is pretendál valami [pínzt, 171]7es esztendőbéit *Kegyelmeden*, többre megyen 450 forintnál. Instantiát adván be Bécsbe, onnat íratok iránta. Németül van az írás, mind azt is Turcsányinak küldtem, hogy amikor Posonba küld aféle nem siető leveleket, csak ő küldje, alkalmas csomót tesznek. Méltóságos Cardinalis⁶ küldte meg azon commissio iránt való parancsolatot, tudom, a sem szükséges.

Ha az barátoknak capitulumok lesz, jó volna írni, vennék job rendbe a caplyonyi klastromot. A contionatort mindnyájan dícsirik, hogy szorgalmatos az isteni buzgóságba, talán jó volna, ha megmaradna. Ferdinándot odaszerzők, orgonistaságával szolgál, csak ételéért. Már rendes devotiók kezdettek lenni.

1 *Uramnak*, Gróf Károlyi Sándor Úrnak adassék. Olcsvára. 2 értsd: szegletén, sarkán 3 csobolyóba 4 Zinzendorf 5 Haller Gábor és kísérete 6 Csáky Imre

601.

Nagykároly, 1722. április 18.

(MNL OL P 398. No. 37 375.)

Károly, 18. Aprilis 1722.

Édes Szívem!

Még edig Poroszlóruól írt levelénél *Kegyelmednek* utólbit nem vettem. Akartam azért, Édes Szívem, ezen levelemet *Kegyelmed* látogatására bocsátani, mely is hogy jó egészségbe találja *Kegyelmedet*, Édesem, szívből kívánom.

Írhatom *Kegyelmednek*, Édesem, Madár Jánost fellázasztom Salánkon, hogy ide kel júni. Eljöt Baktára, s magamhoz hívatván, azt mondja, a házat felrakta, úgyhogy már önálló nélkül véghez mehet. Az háznak kűmívessel való falai meg-rakásába sok akadályt mond, legkivált, hogy égetetlen téglánál egyéb nincsen, melyben se pelyva, se szalma nem lévén, éppen nem jónak mondja. Égetni hirtelen nem lehet a sok munka miá, anyival inkább, hogy húsvéttul fogva Győri igen-igen beteg. Nem is írt semmit, csak amit mond szóval Madár János, azt íram. Ő azt is mondja, nem kel terhelni kűrakással az házat, sokkal job és állandób és könyeb is lesz abroncsforma hasítot veszőkkel ritkán megfenni, s jó pelyvás sárral megtapasztani s vakolni. Már ál *Kegyelmed* dispositióján, mikínt parancsolja. Minthogy ot a kűmíveseknek semmi töb dolga nem lesz, ha tapasztják most a gerendák berakásánál, s ha téglát égethetnek is, a rekeszeit csak nem rakják, úgy mondja Madár János. Téglával azért azoknak is it kel dolgozni. Már *Kegyelmed*, Szívem, mit parancsol, s mit ítéel, mindnyájoknak lehet-é itten mészrűl s jó fővenyrűl és munkásrűl elegendőképpen providiálni, s úgy fizetésekrűl, aszerint disponáljon. Mert őtöllök hallom, s mondom, írják meg, de senki nem meri. Azt ugyan tapasztalom, hogy a marháknak elesése miá minden belső munkába, csak lisztkészítésbe is, kiváltképpen való nagy bajjal vagyunk. Úgy serfűzű, bodnár sűksűgeire ezután lisztet, árpát is csak innét kel szállítani. A hutához is, úgy mondják, hogy búzájok sincs már. Melyre nézve a bijalok kiváltképen való segítségnek volnának, ha sietne lekűldésével, a fővenyhordásba, kirűl magának is írtam Turcsányinak.

Madár Jánosnak ujjab conventiót adtam, mert úgy kívánta. Eleget voltam rajta, hogy míg Baktán dolgozik, napszámra alkudjam velle. Kilenc garast is adtam volna neki napjába, mintsem ice bort s a többbit, de a conventiójátul el nem állot csak adig is, míg ot dolgozik. Nagy dolog ily sűk pínz idején. Ők feljeb verik fizetéseket az réginél is, holot felével majd élélhet, mint mikor drága az élet, avagy a maga országába. Az legínyének vagyis inasának is már többet kíván, mint edig, a hat német forintnál.

466

Már, Szívem, a fákot fogja faragni lassankint, mikor mi segítsége lehet. Nem vette hirtelen jól fel a deliniatióból, de már alkalmasint érti. Úgy hiszem, meg tudja csinálni.

Az korcsmának kevés sikere van, hitelbe elkelne, de csak így sem szedhetni be, noha tilalmas a hitelezés. Másként is az ördög, ha vigyázhatna, hogy mellette ne csalnának pályinkát. A svábokon még legtöbb sül ki, mind bíróstul közösök. Fényen is sert, pályinkát magoknak árulnak, elveszik büntetéseket.

Mínthogy a pínzen vet boroknak az árát, amin vették, sem adhatja be Herzeg, szerencse, ha meg nem szűnik a borkorcsma, mert az óbort, *Kegyelmed* dispositiója szerint, nem árultatom, míg a szőlő dolga jobban el nem válik.

Az serfőzést akarnók job rendbe venni, úgy látom, nem kel, ha csak töb árpat nem adnak rája. Megnéztem a Perlai számadását is, de sokal kevesebet főznek tíz köbölből 30 akónál, s mind Madár, s úgy Gólya Sebestyén kevesebbet adot. Már amint hasznosab, úgy cselekszünk. Az félben állot vermes árpank is rosz már sernek, megpróbáltattam, nem csírázik jól. Még most kel szerezni valamint s valahogy. Egyéb dolgokrul, tudom, tudósítják *Kegyelmedet*, Édesem, hanem tovább maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Holmi didbáb leveleket csak Andrásitul küldök el, akik érkeztek, csak ki köszöntő levélre való válasz, s ki magok privatuma. Az egy Pető Mihály, hogy maga köszönti *Kegyelmedet*, az ünnepeket szerencsétlétvén, visszaadhatja *Kegyelmed* onét. S Megyeri Gábor kéri, hogy megadassa a vármegyével, az mit ígérték. Jasztrabszki válaszol neki, hogy *Kegyelmed* ithon nem lévén, utánna vitték a levelet *Kegyelmednek*.

602.

Nagykároly, 1722. április 21.

(MNL OL P 398. No. 37 376., 37 568.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves, Édes Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* igaz szeretettel írák. Posony.

Károly, 21. Aprilis 1722.

Édes Szívem!

Andrási Ferenc megérkezvén, fáradt lovaira nézve még egy kevéssé kel mulatni, de nem fog késni. Énnekem elég bút hozza, mert az jó öregaszonyt¹ elbocsátták Cancellariusnéhoz.² Én úgy hiszem, magának volt az rossz, gonosz szolgálóra nézve kedve hozzá, mert régen megírtam, hogy minden utakat, módokat elkövessen, hogy megmarasza, de se választ nem vettem, s még akkor sem jelentették meg az leányomnak, mikor Szentpálra ment. Ítélje meg *Kegyelmed*, gyermekestül két rossz leánynál egyébel nincs. Egy nyavolyája esik magának, gyermekének, mit csinál. Egészséges korában is egy szót kihez szóljon, csak a sincs. Az udvarbíró is a feleségét kiköltöztette, nem tetszet neki, hogy a leányomhoz gyakran járt. Balog Ferencné Aszonyom is, aki igen tanult, jó aszony volt, a Balog Jánosné anyja,³ Kolosvárra ment lakni, és így se ben, se a környékbe senki sincs, aki jó szovát adja is.

Sohol semminemű korcsmája most sem volt, csak pályinka, és vajat mindjárt pínzen kellett venni, ha enni akart, úgy kajtatódott. Azok miá, ha innet küldhetnék is, lehetetlen lakni, mert akár férfi, akár aszony, gyűlölséges, ha őhöz hűségel van, az bizonyos.

Látnivaló, hogy idetámaszkodtak, orvoslása nincs *Istenen* kívül, s ily nagy boldogtalanságát elgondolván, megvallom, oly tusakodásban voltam, Szívem, hogy álom sem jövén szemeimre, micsoda belső szorongatásim lettek. Attul féltem, ha valami lel, mert lehetetlen volt megmérsekleni magamot. Ily lelki-testi veszedelembe látván, a magánosság amit hozhat magával, ily becstelen és sok fogyatkozot állapotjában.

Pater Kelemen Uramért küldtem, ha mit tanácsot tudnának adni, mitévő legyek, mindjárt expressust küldenék be nyavolyáshoz, mert akármi nyavolyáját sem írja meg, az bizonyos.

Máskint a magam egészsége, állapotomhoz képest jól volt *Isten kegyelmébül*. Én ugyan ez napságtul fogva fenhagyok Haller Gáboron. Az én jóakaratommal nem él, akármit csináljon. Gyermekestül, mert az *Istenért* is kértem, hogy magánoson ne hadgya, s okait megmondtam. Ha az idevalókot gyűlöli, tartson odaválót, de sem *isteni* félelem, sem Köleséri Uram tanácsa, se becsületel nem gondol. Mit tud ember tenni? S ha *Kegyelmed* szép szín alat politice megmásolhatná, én bizony az apáca adósságát is a nyakába hoznám. Adig ne írjon *Kegyelmed* neki, hanem *Kegyelmed* adja opinióját szép rendivel. Mégegyszer adják eleibe valaki által, s it is mit találunk fel, tudósítom *Kegyelmedet*, mert máskint nagyra fókadásom volna most. De azt mondja Andrási, sírt előtte, hogy mikint találná kedvünköt, s mint igyekeznék, mégis haszontalan. Ha úgy adhatnám, mint egy tük-

rőt a leányom mortificatióit valaki eleibe, nem csudálhatni, ha megbolondulna is mellette. S meg is kén ennek lenni, ha *Isten* nem őrzené. Amint nagy sok mesterséggel kivevém belőlle, maga is megvallotta, hogy soha jól nem járt volna emberi mód szerint 4 esztendővel ezelőt, ha benmaradt volna, kit akkor is jelentetem *Kegyelmednek*, hogy *Isten* hazahozta. Akkor is a nagy magánosság okozta.⁴

Szakmári Ádám *Uram*, az incsenér miként volt it, magával megíratam. Meg kel vallani, Édes Lelkem, amenyibe megösmerhettem, egyebet nem tapasztolok, hanem egy böcsülettudó, tanult, jó erkölcsű ifúnak látszot. Könyveit, kiket maga csinált, s deliniatióját mind elnéztem, s szépen tudta világosítani is. Úgyhogy nagy dicsíretet tehetek rulla. *Kegyelmedhez* pedig oly szíves indulatlan van, mintha mindenkor szolgálatunkba lakot volna. Úgy kérdezet, ha tovább mit parancsolok, őszig is kész ellenni, csak használhasson. Egyszóval, mint egy szolgálta, olyformába alkalmaztatta volna magát. Ő bornemisza is, ha ideje volna *Kegyelmednek* s fiamnak, csak úgy hiszem, kedvét tanálná, s merő multság volna azon szép, úrfiakhoz ilendő mesterséget practicálni. Az egy nagy kár benne, hogy nem pápista, de bárdoltnak látszik a tiszteséges discursussáru.

Andrási *Uramnak* szükségesképpen Erdődre kellet menni. Valóba félünk ot a nagy fogyatkozástul, a hét közbe azt igyekeznék helyrehozni. A vacsorával van legbajosab, mert már se búzájuk, se lisztjek, csak Apátiba sem küldhetünk, csak elesik a marha.

Az *Ferus* búzáját, ha csak fél napal későbbben vitték volna, sem adhatták volna-é, annyit vettek Debrecen tájárul. A véka igen nagy, alig tudták 7 máriáson eladni. Só nem volt, jövet azt akartunk hozatni, de úgy sem lehetet volna, mert az útba el kellet hagyogatni az ökrököt, úgy elestek.

Varga Istvánt küldtem be Máramorosba a só iránt, ha végezhetne. Győrire, betegségére nézve, sem bízhatván. Megvállik, hogy jár, de adig csakugyan kel sót venünk, minthogy már Bányáru nem hoztak.

Volt vitája Jasztrabszkinak Tarcalra jártába Bakossal, s az borzossal. Nem győzte menteni magát, hogy nem hozzávaló, irtóztató gaz, részeges, verekedő mindenik ugyan. De mégis nagyob az, Bakos nem tudván⁵ meggondolni, hogy *Kegyelmed* adhibiálja, többször azért nem szóltam, s mikor megtudtam, hogy nevezet szerint ő volt parancsolva, nem illet megváltoztatnom, másként oda nem küldtem volna. Azt állatván, hogy ő neki mind a kamrába kel lakni, s pínzen élni, csak meg kellet lenni, a költséget adni, s még Rakamaznál elkezdte meginnya.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Herczeg mégsem eset által dolgon, mint megyen ki belőlle, megvállik. Elég az, hogy szalonát, sódort, orját elpredálták, úgy az egész túrót. Ha *Kegyelmed* ithon laknék, még azt sem tudom, mit csinálnánk. Meg sem tudom fogni, hova tudta

ügy eltékozolni 80 vagy 90 szalonát, s annak temérdeki aprólékját, holot talán egy holnapig sem laktunk it a télen. Húsevő nap valahogy ad számot, de tudom, hogy már odavan, így van ez a késő számadás.

1 Klára segítőjét a gyermekek mellett 2 Bornemissza Jánosnéhoz 3 helyesen: anyósa 4 Barkóczy Krisztinát nagyon bántotta lánya magányossága és szomorúsága, amelyet Haller Gábor rideg magatartásának tulajdonított 5 az itt következő rész a hely és dátum nélküli, 37 568. sz. levéltöredéken található, amely tartalma és a lapalji őrjel alapján egyértelműen ennek a befejezetlen levélnek a folytatása

603.

Nagykároly, 1722. április 28.

(MNL OL P 398. No. 37 377.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel írák.

Károly, 28. Aprilis 1722.

Édes Szívem!

Tegnapi napon veszem *Kegyelmed* Bátorkeszibül írott levelét kedvesen. Örömelel értem szerencsés érkezéseket *Kegyelmeteknek*, de csak elhittem, volt az oldalának gondja a nagy postamenéssel. Én, Édes Szívem, *Isten* jóvoltából tűrhetőképpen volnék, a bánaton kívül. Most indítok embert látogatására,¹ mentül szebben lehet, hívom ki ökö. Egyúttal megvizsgáltatom alattomba, hogy vannak, azután megírom, mi formába akarom szép szóval s kedvére hagyással próbálni, ha *Isten* jót tenne véleek.

Csákiné nállam volt, hazahívatta a legínt. Úgy mondja, a héten hazaviszi a leánt, lehet-é feleségestül tartani. Másként, látom, teljességel nem meri, s emez sem maradna. Én *Kegyelmedre* halasztottam, mit fog parancsolni, elvárom. Zsuzskát behívtam, a szó elég, de épen semmi mást nem értet, hanem a cifraságról s kedvezésről, s nagy dispositióról mindnyájan ítélik.

Volt egyszer veszekedések a papoknak a *Szent* Márk napi processión, nem tudom, mit kel véleek tenni, lesz-é még tovább fizetése. Talán jó volna most *Szent* György nap-tájba elszökni mellőlle.

Mivelhogy a szemem nem szintén jól van most, sokat, Édesem, nem írhatok, hanem Jasztrobszki s Andrásieknak hattam, hogy egész informatiót adjanak. Szóval is eleibe adtam Andrásie Ferencnek, hogyha érkezik *Kegyelmed* kérdez-

kedni, tudjon felelni. Nevezet szerint a vályoképítőről, hutáról, sókereskedésről, korcsmákról s egyebekről is.

Andrási dolgáról mind akartam *Kegyelmed* ithonlétébe beszélni. Én minden módon helybe hagyom, csak az van elmémbe, hogy egészen *Kegyelmed*be bízok, a família nem lesz-é elenére. Néha olykor adnak elméjére, osztán mások, amikor változhatatlan s rosztat szerez, s nem nagyravágyók-é. Máskint én mindkét részről aprobálnám.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina

1 Klára látogatására

604.

Nagykároly, 1722. május 1.

(MNL OL P 398. No. 37 378.)

Károly, 1. Maii 1722.

Édes Szívem!

Eötvös Miklós U[ram]¹ által küldöt *Kegyelmed* levelét szeretettel vettem. Magát a jövő hétfőn várom hozzám. Az Úristen, aki mindedig vezérlette *Kegyelmedet* oly nagy dolgoknak munkálkodásában, akit majd lehetetlennek vélhetet volna az ember, legyen most is szent segítségével, hogy rendesen és hasznoson munkálkodhassék *Kegyelmed*, Édesem.

Meggondoltam, hogy fel kel menni Jasztrabszkinak, s noha it is felette szükséges let volna, most szép egészségel foltattak mindeneket competencia nélkül, de a *Kegyelmed* szüksége annál nagyob lévén, had menjen. Egyébért nem bánom, hanem az vala szándékom, hogy ha ki nem vehetem a Fiamot, be akartam küldeni valami szép kéréssel s okoskodással, ha mire vehettem volna, mivel ő jobban tudot volna bánni véle.² Azt mondja Andrási, előtte sírva is panaszkodot, mint kíván[j]a¹ kedvünket keresni, s nem találja. És így egy szép kéréssel akartam általa megjelenteni, s he[l]ye[s]¹ okait adni akaratumnak. Teljességel se levele[k]jet¹ nem veszem, se híreket nem hallom. Ratai[?]³ [m]ost¹ van oda.

Mínthogy a barátok kapitulumja most leszen, ide nem jöt a comissarius, véle semmit nem végezhettem. Elfelejtettem *Kegyelmednek* írni, mindazáltal, ha még késő nem volna, kellene írni, Szívem, ha job rendbe nem veszik, s alkal-

matosab embereket nem rendelnek, éppen leányágra szál a klastrom, el is idegenyedik a nép tülle. Az orgona is az állásba s gondviseletlenségbe talán máris megbomlot. Én ugyan írtam most a *Pater Péternek*. A batoriak aláb-aláb mennek, szemlátomást az *Isten* is azt segíti, aki iparkodik.

Úgy veszem észre, az orgonista Váradra szegődözik, folytatja a levelet. Akartam, Édesem, híré tenni. Máskint éppen rosza is tette magát, se magának, se feleségének egy pénz hasznát nem vehetni az egy orgon[á]láson¹ kívül. [A]¹ gyermekeket ugyan most tanítja, egészlen megváltozott. Mód né[lkül]¹ apprehendálta, s mé[g]¹ kissebségnek tartotta, hogy [...] Amikor vendégek [va]nnak,¹ kívánom, hogy az asztal körül legyen. Ma[ga]¹ ítélje meg *Kegyelmed* a nagy háládatlanságát. Nem árt, ha valami ifjúrul gondolkozik *Kegyelmed*, Szívem, jövődre. Én ugyan, ha ez meg nem találna maradni, megérem, míg *Kegyelmed* odalesz Herczegel s Ferdinándal.

Mit írjon Viski, megláthatja *Kegyelmed*. Talán hihetetlen dolog, amit a lengyel beszélt, de csak had legyen ot Mohos, csak nem árt. Én írtam Viskinek, küldje ki a lengyelt, s a szoknyát. Nem akartam kihozatni, netalán megszereztem, s most pedig pénzre van szükségünk. De Jasztrabszki csak rávön s megírtam, hozza ki, hiszen visszaviheti.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 a hajtás mentén a papír elmállott, a kikövetkeztethető betűket értelem szerint pótoltuk 2 az az Jasztrabszki segítségével szerette volna rávenni a vejét, hogy jöjjenek ki Magyarországra 3 a név olvasata, ill. azonosítása kissé bizonytalan, lehet, hogy Rutkai

605.

Nagykároly, 1722. május 9.

(MNL OL P 398. No. 37 379.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram.

Károly, 9. Maii 1722.

Édes Szívem!

Kétrendbeli levelét *Kegyelmednek* tegnap vettem szeretettel, egyiket, Klubisiczki *Uram* által írottat. Minthogy *Kegyelmed* nem sürgeti mostani levelébe a Jasztrabszki felmenését, kevésbé halad, de az ünep előtt ot lesznek *Isten* segít-

ségébül Andrásival együtt. Akor mindenekrül egész informatiót tudnak tenni. Előre bocsátom ezen leveletem *Kegyelmed* látogatására, Édesem.

Kegyelmed szíves hivatalját¹ szeretettel köszönöm. Való dolog, Édes Szívem, most legjobb volna az utazás, s én is szívesen vágynék, egészségem is biztatna most *Isten kegyelmébül*. Az egy portul félhetnék, máskint épen semmi változások nem járnak rám. Hanem legnagyobb akadályom a leányom dolga. Most veszek egy derék tudós jesuitátul levelet, aki előbbi folyt dolgokban is, mikor bémentem volt, tudós volt, sőt opinióján jártunk, s igen szereti a vőm is. Valamint it tanácskoztunk s vélekedtünk, épen úgy van a dolog, s az ő *kegyelme* elméje is azt találta fel, akit mi it, s maga sürgeti a keresztyén pater az orvoslásában való mesterkedést. Mindenekrül Jasztrabszkiék által *Kegyelmed* tanácsát elvárom, Édesem, s abban kel foglalatoskodnom. Keménységgel teljeséggel semit nem remélhetni. Most még oda az emberem, azt várom. Hívom minden szép szóval, de még levelem vétele előtt való levelét tegnap vévén, azt írja benne, hogy házoknál lévén Cancellarius *Uram*,² igen jókedvek volt, s hívta az leányom hozzám kijövelelek alkalmatosságával. S azt ígírte az *Aszony*, ki is igen jóakaróm, hogy ha 3 s 4 mérföldet kerül is, szívesen megcselekszi értem, s már aval biztat Fiam *Uram*, hogy kikísíri ide. Most odavoltak Görgénybe, s onnat megjüvén, indulásukrül tudósít a leányom, s itten meg kel várnom, Szívem.

Szintén jókor jöt a Fiam *Uramnak* való levél. Hétfőn indul a Böszörményi *Uram* idősb fia, a pénz felváltására küldöm. Magok sürgetik Sárpataki *Uraimék*, s én mit sem tudok benne, mit csinál *Marjai Uram*. Cancellariusné *Aszonyomnak* magam is írok, s hívom.

Ezzel maradok, Édes Lelkem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 hívását 2 Bornemissza János

606.

Nagykároly, 1722. május 12.

(MNL OL P 398. No. 37 407.)

Károly, 12. Maii 1722.

Édes Szívem!

Mínhogy *Kegyelmed* írása szerint Jasztrabszkinak haladot útja, reménlem, *Andrási*, vagy mindketten edgyüt, e héten elindulnak ugyancsak. Mindazáltal

473

adig is kívántam, Édesem, *Kegyelmedet* meglátogatnom ezen levelemel, találja jó egészségbe, kívánom.

Megvallom, Édesem, az munkába való házasságot akárki sem akarja nálamnál jobban, csak az nemzettségnek nem-egyenlősége jövődbe is kárt ne tegyen, vagy mindkét részről ne okozzon szomorúságot, kivált, ha máskint le-szen informáltatva az anya. Tudom, senki nem mondja, ami nincs, de kétértel-mű szóval élven, mint Ötvös *Uram* is cselekedet, nem értik voltaképpen a dol-got, hanem leginkább *Kegyelmedbe* bíznak, hogy ha jól nem esnék, vagy illetlen volna, nem comendálná. Máskint ha valami persuasio nincsen s nagyravágyás, akadály semmi nincs, de én félek amiá.¹

Az Ferus tanulásáról Pater Tapolcsányi oppinióját értem, odaveszen tudom-mányok, hogysem afélébe keverjék. Máskint az iskolába neki tanulni, már el-szokván tülle, szörnyű mortificatio. Volt oly, akinek ki is jelentette, nekem is mondot eleget, akibül tapasztaltam. Méltóságos Cardinalis² mellet, vélném, jobb distractiója lehetne. De a doctor filosofustul, a Pater Tapolcsányira néz-ve, már irtózom. Se nemzetségét, se lelkiismeretit nem tudom, szintén úgy ide-geny vagyok tülle. Egyébiránt azon Udvarnak mivoltát sem tudom. Úgy tetszik, legjobbnak tartanám az első intentiót: a piaristát mellé venni, kirül már rész sze-rint ígíret is van.

Gróf Mikesné Aszonyom írja, hogy *Kegyelmed* előtt valami instantiájára vá-laszt szerezzek. Nem tud benne semmit Jasztrabszki *Uram* is, hanem ha odafel vette volna *Kegyelmed*, Édesem.

Az üsző bornyakról lesz gond, ha elmegyem is Andrászi *Uram*, elküldtem Klubusiczki *Uram*hoz a pénzért. Küldje ide a szépét, a Debrecen felé való gulyá-kon, mondják, hogy kel keresni.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Édes Szívem, ha fel kén is mennem, nem volna min, mert én nem tudom, hogy van a sészám, de miolta új kereket csináltak neki, csak Kaplyonyig is kín rajta menni a dökögés miá. Ugyan, Szívem, az erdélyi püspökség mibe van már, tu-dósítson *Kegyelmed*.

1 Andrássey házassági szándékáról van szó 2 Csáky Imre

607.

Nagykároly, 1722. május 16.

(MNL OL P 398. No. 37 406., 37 525.)

Károly, 16. Maii 1722.

Édes Lelkem!

Posonbul 7. Maii írt levelét *Kegyelmednek*, Édesem, szeretettel vettem. Nincs abba kétség, hogy az a benülés és nyughatatlanság ne okozná a főszédülést. Én régen magam is elijedtem, az ország gyűlése is, ha beál, mely hozsazon leszen az az nagy mortificatiója *Kegyelmednek*. Leányomrul informálhatom *Kegyelmedet*, Szívem, a nagy tudós jesuita levelébül, aki oda is igen nagy szeretettel vagyon. Levelébül megláthatja *Kegyelmed*, Édesem, hogy nem csak magam képzése, hanem másoknak is úgy tetszik. Mindazáltal talán az *Isten* másként rendeli, írja az leányom, hogy az egész atyafiak ki akarják onnat tudni azon gazembert, s úgy a paterek is rajta vadnak. Én írtam, csak úgy legyen, mintha sem leányom, sem mi nem sürgetőnk, talán *Isten* jobbra fordítja, mert így épen nincsenél egyéb nem marad, ha tovább is continuálódnék ez a folyása dolgainak. Apor Péter *Uram* már szerzet is tisztnek való embert, mihent ezt kitudják. Balog Ferencné *Aszonyom* is, az Balog János anyja, kiment kérésemre, s mind adig ot lesz az leányom mellet, míg mást kaphat szolgálót. Az is való, hogy őmiattok hatta el az öregaszony. Igen megátkozta magát a sok bestelenségi közt, s azután meg nem maraszthatták az alkura nézve. Csak nem is maradhatna ot se férfi, se asszony, alkalmas, ha az ot lenne.

Cancellarius *Urammal*¹ igen nagy barátságba vannak, s úgy hiszem, ere hozzák, s magok is kikísírik, Fiam *Uram* s leányom. Jasztrabszki által szóval bűvebben üzentem mind erül, s mind egyebekrül, s ha *Kegyelmednek* ideje lesz, Édesem, mindenekrül vehet informatiót *Kegyelmed*, valóságost. Az bizonyos, hogy nem lehet kívánni jobban forgódní, mint Andrási is cselekszik. Töri, rontja magát, amire nem mehet, s ami roszul foly, vagy az erő kevés, s kivált a sok gazember, minthogy ritka, akire lehet valamit bízni, hogy jól menjen végbe. Csak azt bánom, hogy éppen nem hiszem, hazajöhessen Andrási akkorra, mikor a Cancellarius it lesz. Én *Szentháromság* napjára várnam.

Jasztrabszkira is elég szükség volna, mert it csak kel írni, úgy látom. Ha *Kegyelmed* it nincs is, ezek bizony mind találnak dolgot eleget. De tudom, *Kegyelmednek* is van szüksége Jasztrabszkira, ot jobban kel.

Az Andrási dolgát én most is csak azért féltém, ha az familiát fogják hán-torgatni, s ha azután tudnák meg, még nagyob dolog volna, ha valami szemrehányás találna lenni. S *Kegyelmedbe* bízik az aszony, hogy árva leányát illendő

helyre szerzi. Ötvös Uram szovaibul veszek ere okot, Édesem. S ha ot nem su[c] cedálna, Meszlényi Uram leányát dicsíri igen Ötvös Uram.² Hacsak valami szín alatt megláthatnák is egymást, ne júne üressen le. Én úgy gondolkoztam, noha ő, tudom, megszegyenelvén magát, csak eljűne. Annak utánna lehetne munkálódni osztán, ha látnák egymást.

Ferusrul, hogy a deputatióban ben legyen, értem *Kegyelmed* szándékát. Egybe fér-é a dialectica tanulásával? *Kegyelmed*, Szívem, tudom, még fiatal elméjét sokkal nem fogja terhelni, hanem recreálni engedi, máskínt megárthatna a szüntelen való foglalatosság.

Az commertiumrul, Szívem, hogy letet *Kegyelmed*, annál most kedveseb dolgot alig írhatna egyet. Már így nem lesz köteles szolgálja idegeny nemzetnek, s majd mondhatom, törvénytellennek. A más pénzét, ha ki nem osztja másoknak az ember, nem törődik, hogy tudja be. *Isten* adot *Kegyelmednek* elég foglalatosságot, még most sem érkezik a magáéra, ki is elég kárával vagyon. S hát azt mások által folytatni nem haszon, de kár volna bizony élete s egészsége romlására való terhviselés.

Bizony, Ötvös Uram is valahogy gondolkodot, de nem bízhatik már úgy magához, mint ifjanta, s úgysis ő magába csak egy ember. Bizony, szeretném látni, hol találna oly jó társokat, hogy idegeny nemzet pénzét ki merné osztani, mikor még az atyafi sem adja meg, s ezerszer megcsalja az embert, s már bestelenkednek s károsodnak osztán az olyanok miá.

Mi csak kételenek vagyunk sőt Újlaknál venni. Győri is járja Máramorosba, de vékony reménség hozzá.

Az piaristák dolga, ha ugyan állandó lesz, mikínt gondolkoztam, Szívem, András Uram megbeszélheti. Ha ezen egészségem lenne e nyáron, magam is hozzálátnék, tudván, hogy *Kegyelmed*, Szívem, le nem jöhet. Adja oppinióját *Kegyelmed*, ha helybe hadgya-é az interes pínzt. Aki másfelé költ, csak helybe kel tennünk, valamint lesz, s azon folytatom, ha *Isten* segít. S ha *Isten* *Kegyelmed* lehozza, ha őszel lehetne az fundamentomot megrakni, jó volna. S ha nem, tehát tavaszal mennél hamarab, azután más is folytathatná, csak az lenne jó mesterember által és jó módjával.

Az predicator házát jó volna sárbul, talán ez idén meglehetne. Minemű jó és szép épületet csinál a vályokos, megmondhatják. Minden ember még jobnak mondja a nyers téglánál, felínyibe sem kerül, s derekason s szaporán folyhat. Tíz sváb sem vetne anyi téglát, mint ez másodmagával, s egyszersmind kész lesz. S úgy hiszem, derekason contentus lehet Jasztrabszki is véllé. Erős Gábor Uram igen megkívánta, ha lehetne, vagy kettőt leküldeni ő *kegyelme* számára, aki nem deszka közt dolgozik, hanem amint ez, hogy még e nyáron dolgozhatnék. Igen kedvesen venné, ha Turcsányi szerezne, avagy az újvári kűművesmester. Igen akarnám magam is, ha pedig ez idén nem lehetne, tavaszra kel szerzeni.

Érkezet nagy bajunk, nincs töb Olcsván 39 fánál. A többi szályakra leküldödöt, s még a Gyulaiéba is kértek szálynak, azt mondja Madár János. Az senki, semmi, mesterkedem minden módon, de ha fa nem lenne, mihez fogjon Madár János, parancsoljon *Kegyelmed*. A tőgyfa nem jó, nehéz, azt mondja Madár János.

Átkozot nép ez, szintén úgy kel pallér, aki maga hasznáért dolgozik is, mint a jobbágnak talán ugyancsak a restje jű le, aval van sok baj.

Tudom, hogy kel *Kegyelmednek* sézát venni, már egy bajjal venne üvegest, kisededet, hogyha valamig élni találnék, olykor járhatnék benne, mivel, Szívem, hogy Kaplyonba szegény Aszony halála napjára mentem, csak egy kis por volt, mégis attul-é vagy mitül, olyan nagy nehézség van a mellyembe, ha csak mit járok is, alig vagyok. Korántsem volt úgy azelőt, s még most is nem igen szűnik. A processiókkor szél is felette való volt, de az úgy nem ért, be lévén vonva a séza. Inkáb okozom a port.

Bagosi László *Uramnak* egy Ferenc fiát keresztelénk elmúlt szeredán. Magam is odavoltam, mert eső esvén, a port elverte.

Nem tudom, írtam volt-é, Szívem, hogy lehozták az Erős *Uram* leányát, úgy tetszik, Sótér Gábort emlegettük vala egyszer iránta.

Heleprontnál oda van-é a pénzünk, Szívem? Meg kén venni, mert úgy látom, nem lehet oly szükségem, hogy én csak 100 forintot is kaphatnék kölcsön. Most is nem vehetének béres ökröt, s meg nem vehetem Roga Mihályon. Igen jutalmoson vehetem volna Szőlöst. Ne várjuk, mert soha jó akaratja szerint, úgy látom, meg nem adja senki, ha az akasztófátul váltanók is meg. Nagy Gábornál is nálla van-é még, vagy elengedödöt, várhatni-é, örömet tudnám.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Szegény Bada oly serénységel forgódik, bizony szűkítem a conventiósok közt, hogy mássa legyen.

P.S.³ A levelemet elhattam a postáruul, Szívem, s azalat Korda és Jasztrabszki Uraimék is megjöttek magok járásáruul. Tudom, adnak informatiót.

Az böcsületes incsenér eljöt, kár, hogy nem exerciálja magát. Hat esztendő-tül fogva a könyvébe sem nézet, ahoz való perspectivája sincs.⁴ Hanem azmint lehet, csinál mesterséget oly formán, amint *Kegyelmed* is szokta nézni, de az csalatkozható, ha nem a földnek gömbölységéhez való perspectivával élnek. 100 forintba is belekerül egy, s az idegeny országokon találtatik. Ha megjárja, kit holnap elkövet, ár[r]ul is fogunk informatiót adni, Édesem.

Az barátok commissariussa ide el nem jű, megírta. Semmi jó rendrül nem végezhetni velle így. Csak tüvel-hegyel van igen alkalmatlanul, s ha ugyan-

csak convent formára nem veszik, mégis legalább oly személyeket küldjenek, aki alkalmas legyen ere a földre, s mind az corus, s úgy az isteni szolgálát job formába folyjon, mint most. Ferdinánd taníthatna is most valamely ifjú fratert, vagy kit, ha akarnák. Az orgonára jó volna *Kegyelmednek* írni iránta, mert így benne semmi gyönyörűség, sőt botránkozás. Most lehet orvosolni, csak egy jó értelmes, buzgó ember volna a fő, akit rendelnének, a val lehetne osztán végezni.

Az sidó csak gyűl, már tízen vannak, azt az árendást bírójoknak tették, ide gyűnek törvényre meszünet⁵ is.

Ezek mellé a gyermekek mellé egy jó ifjat, inast, aki csinos s magaviselő volna, tudakozzék *Kegyelmed*, Szívem, valóba kellene.

Most makula nélkül való kristályt csinálnak, csak metszés híja.

1 Bornemissza Jánossal 2 Azaz: ha nem jönne létre a frigy a Berényi kisasszonnyal, a Meszlényi lányát kellene megkérni Andrásynak. Károlyi viszont optimistán vélekedett a házassági tervet illetően. Május 22-ei levelében azzal érvelt, hogy bár a Berényiek már grófok, nincs okuk az Andrassy család lenézésére, hiszen nagyapjuk kálvinista prédikátor volt. Július 9-én pedig azt írta Pozsonyból, hogy „Berényi sógorék itten vadnak, nem ellenzik Andrassi szándékát, sőtt assistálnak neki.” 3 a hely és dátum nélküli, 37 525. sz. utóiratot, amely május 17–18-án íródhatott, tartalma alapján csatoltam ehhez a levélhez (utalás Jasztrabszki visszatérésére, a piaristák ügyére stb.) 4 azaz: az építkezéshez szükséges optikai műszere sincs 5 messziről

608.

Nagykároly, 1722. május 19.

(MNL OL P 398. No. 37 380.)

Károly, 19. Maii 1722.

Édes Szívem!

Hogy ezen alkalmatossággal is meg ne látogassam *Kegyelmedet*, Édesem, el nem mulathattam, kíván[ván], hallhassak örvendetést *Kegyelmed* felől, hozátartozóival. Mi *Isten* *kegyelmébül* még megvagyunk, túrhető egészségbe. Kláráru azolta semmit sem hallottam.

Andrási *Uramnak* írtam mindenekrül, hogy szóval informálja *Kegyelmedet*, Szívem, mikor nagyob ürességét látja.¹ Ha ot nem érné levelem, szakassza fel *Kegyelmed*.

Az rubintos kelyhet hozza le Andrási *Uram*, igen akarnám, ha *Szentháromság* napjára leérkeznek, ha pedig nem, azután is jó lesz.

478

Legszükségeseb most hamaréb a tarcali dologrul rendelést tenni, és az komlórul provisiót, honnét lehet. Én Tiszán túl is írtam, de Győrire nem bízhatni, a nincsent akarja elővenni, s semiben nem mesterkedni, úgy látom.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az Méltóságos Egri Püspök² számára való üvegkarikáknak az árát honnat várjuk? Minémű dispositiót tet, tudósítson *Kegyelmed*, Szívem, mert a pénz kel a hutába.

1 értsd: mikor Károlyi kevésbé elfoglalt 2 Erdődy Gábor

609.

Nagykároly, 1722. május 22.

(MNL OL P 398. No. 37 382.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróf Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* adassék. Bátorkeszi.

Károly, 22. Maii 1722.

Édes Szívem!

Észre vehetni ot is, tudom, az kegyetlen idők minémű kárt tettek, Édesem, *Kegyelmed*[!]. Már nem csak a szőlőkben, de sok helyen a rosban is a Nyíren elég kár eset, virágjában érvén. S ha marad is bor, nem bízhatni, hogy jó legyen. Az elmúlt idei bor, hogy állandó lenne, akinek van is, nem biztat Ötvös *Uram*. Én az salánki óborok eladását suspendáltam, 20 német forinton venének benne Máramorosba.

Ha Isten meg nem látogat vala, fiamot s leányomot megborozom vala. A búzát szedni kezdték volt újbor fejébe, s a magunkét is kiosztottam volna, mert így sem veszük egy pénz hasznát is. Ajándékba oszol széjel, a sok gond, fáradtság, a baj, költség pedig rámegyen, mind béreseknak, s mind munkásoknak. De már vékonyan bízhatni, mert mit veszen az ember be, ha nem lesz borok.

Az erdődiek most elége elromlanak, az portiójok szedésén eleitül fogva, szokások szerint, nem mesterkedtek, már rájok felesedet. Eleget kérnek pínzt, de sem a piaristák épületire valót, sem aki még *Kegyelmed* számára való it maradt, nem merem odaadni, mivel azt mondja Barta Pál, hogy nem bízhatni ahoz,

479

hogy megadják idejébe pénzül. Azzal mentik most magokat, hogy *Kegyelmed* azzal biztatta volna, elégel adós az vármegye, s beveszi az ő portiójokat.

Ezzel, Szívem, sietvén, most többet nem írok, hanem maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Kristálymetszőről kén gondolkodni, mert mind Kolosvárra, s mind Váradra küldök az vásárookra, s Kassára is visznek mutatni.

P.S.¹ Megmondtam, hogy úgy járunk a komlóval. Hét sákkal küldöt Ács Lőrinc, azt írják, van még it kétannyi. Azért, amely alkalmatosságon András Ferenc *Uram* ment, jó volna ot komlót venni, s lehozni, vagy ha Eger táján ócsób volna, ara jöhetne, s ot vehetne.

Többet cseréltek már árpát eceten 70 köbőlnél, már sokat nem is szekerezek velle, mert most egy hordóval Gálospetriig vihettek csak, s elkölt felestökömig. 10 icét egy köböl árpáért.

Bezzeg, rám hagyá *Kegyelmed* a pénzkerőket, vége-hosza alig van. 200 forint sem volna elég a barátokéval, ha volna.

1 a hely, dátum és levéltári sorszám nélküli utóiratot azért helyeztem ide, mert Károlyiné már az előző levélben is sürgette a komlósárlást, amelyet Andrásyval szándékozott lebonyolítani

610.

Nagykároly, 1722. május 24. estefelé

(MNL OL P 398. No. 37 383.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Édes, Kedves *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* igaz szeretettel íram. Posony.

[Külső feljegyzés:] Az tasnádi Pilant[?] szőlőt az elmúlt csütörtökön az hideg elvette, szintén akkor kapálták volt meg.

Fiam *Uramnak*, amint megírtam, Böszörményi által elküldtem a levelet. 11[-én] indult innét, de eléb Erdődre ment. Az leányom levele 13. költ, még akkor ot nem lehetet.

Szuhányinak, tudom, a *Nemes* vármegye követsége keserves lesz, mert az aszony azalat betegszik meg.¹ Nagy szerencséje lesz, ha életbe megmarad, így is nagyot vesz, ha a szép becsületit elmulatná.

[Feljegyzés a lapszélén:] Bada igen szívesen szorgalmatoskodik mindenekben, meg kel vallani, amit tud, örömet, serényen kívánja végbevinni.

Károly, 24. Maii 1722. estve felé

Édes Szívem!

Szintén ez órán veszem, Édesem, *Kegyelmed* 14[-én] és 17[-én] írot leveleit szeretettel. Tegnap pedig 10[-én] költet. Szíves hivatalját² *Kegyelmednek* felette köszönöm, hiszem, csak az látásért is el kén mennem, amiként beszéllek a bátorkeszi állapotot, minémű. De már, Szívem, majd bizonyos vagyok, hogy Fiam *Uram* leánnyommal kijű. Azt írja most az leányom, hogy vasárnap, akinek már egy hete, megindulnak. Semmit nem ír most a Cancellariusról,³ noha ara halasztot volt, hogy *Szebenbe* együt lévén a *Generalis*⁴ temetésén, bizonyosabban tudósíthat, de még nem is emlékezik, mintha nem is írt volna. Abbul gondolom, talán ugyan együt ünepelnek *Csehbe*,⁵ amint azelőt írta volt, mivel ha egyenesen ara jöttek volna, edig it volnának. Én ugyan már előre írtam oda, mind Cancellarius *Uramnak*, invitálván a pusztás házhoz, s mind Fiam *Uramnak*.

Valamirül kellene írnom, tudom, *Andrásitul* egész informatiót vehet *Kegyelmed*, Édesem. Másikint is estve van, sokat nem írhatnék. Én most oly változás nélkül való egészségbe volnék másikint *Isten kegyelmébül*. Az egy mellyembe való nehézség mintegy három héttül fogva nagyobb mértékbe van rajtam, valamint a gyermekeken a nehéz nátha, úgy képzem. *Borbély János* noha régen unszol az érvágással, de nem cselekedtem, hanem az leányom írja, meghatta *Köleséri Uram*, hogy eret vágassak. Szerencse, ha holnap rá nem veszem magamot. Másikint, amint feljeb íram, oly újab nyavolyámot, sem változásimot nem érzem.

Andrásinak írot levélbül látom, hogy az sőrét pünkösdre *Poroslóra* kellett volna hajtani. Már az elmúlt, csak valóba dicsírik, hogy derekas kövérek, holnap elindítják.

Pater Rol levelét, válaszát veszem, úgy látom belőlle, *gvardiánságal* köszönnék be, kiket óránkint várunk.

Mi is ki akarnók a rosbul vetni magunkot.

Szentháromság napi devotiót ugyancsak rendivel akarjuk végbevinni, ha *Isten* segít. Ezzel én tovább is maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Erdélybe, írja az leányom, mind ménlovat s egyébfélét is vásárolhatna az ember, most adatja mindenét a *Generalisné*.

Különbnél különb sészái s hintai voltak, vallyon nem olcsób volna-é ot venni, mint *Bécsbe*? Nem nekem, hanem *Kegyelmednek* a gyűlésre. Az ünnep után kiindul, amint a leányom írja.

Levellem írása után érkezék *Böszörményi*. Úgy mondja, Fiam *Uramék* együt inepelnek Cancellarius *Urammal*. Minthogy nyomába nehezen igazodot Fiam

Uramnak, a *Kegyelmed* levelét, a diplomáruul valót, Marjai Uram kezénél hat-
ta. Regel írok Fiam Uramnak, anélkül ki ne jűjön, várom indulásokról való
tudósítását.

300 forinton ökröt vet Marjai Uram, ha elveszik, s ha nem, pénzűl is meg-
adja. 300 aranyal maradt ot, drágában adták volna. Assecurált arul is, s a töbit
elváltva kihozta.

1 akkor fog szűlni 2 hívását 3 Bornemissza Jánosról 4 Virmond 5 Szilágycsehen

611.
Nagykároly, 1722. június 1.

(MNL OL P 398. No. 37 384.)

Károly, 1. Junii 1722.

Édes Szívem!

Andrási Uram dél után jóval érkezék tegnapi napon, s *Kegyelmed* nállam
kedves levelét megadá. Bárcsak annyi ideje lesz vala *Kegyelmednek*, hogy a fű-
rűdöt continuálhatta volna, most tavaszal alkalmatos let volna.

Mi csak nem mehetűnk semmire, Szívem, a devotióba. It volt a prépost
ugyan, s sok böcsületes emberek is voltak, a külső rendelés Erős Uram által in-
káb meglehetet, de a papokot illető tiszta confusio volt, s merő Babilon tornya.
Az egy bátori processio volt e héten vagy 40 diákbul álló számmal, igen jó ren-
divel. Tüköre a *Pater* Kelemen ennek a darab földnek.

Fiam Uram leányommal it vannak, Cancellarius Uram¹ ígírte, hogy eljű.
Lesz gondom dolgokra. Most jó hévvel van az leányom, neki tölt,² jó színbe van.
Valóba kezd búsulni most egyszer, fél, hogy terhbe eset, de még elöttem titok.

Pestájokot, *Isten* segítségével, kívánom felküldeni, nem szintén rendes okos-
sága látszik a legínynek, akit melléjek rendeltűnk, tovább megvállik. Emlegette is
a Pesta Maiust, örömet inaskodot volna.

Édes Szívem, az pínzt valamint Jasztrabszki Uram jedzésbe tette, úgy erogá-
lódot,⁴ semmi gyönyörűségem nem volt Glazingernek fizetni. Van három esz-
tendeje, miolta meguntam, látván, olyan rosz posztókot ad. De *Kegyelmed* asse-
curálván, úgy kellett adni neki, noha úgy sem adtuk meg egészen.

Komajromi⁵ ítellőmestert akarván híjni, s úgyis igen régi adósság lévén, úgy
adtam meg 104 Rénes forintot. De ha ezer forint elég volna *Kegyelmednek*, úgy
hiszem, kitelnék mindenűve, már az erdélyi pínz is jobban kézhez kerülűvén. Az

Böszörményi magáru adot írását, kit Jasztrabszki Uram vet tülle, mikor be-
küldte, viszakívánja. Nekem nem adta Jasztrabszki.

Ha az Bada apja kijűne, míg a posztócsinálás fellállana, lehetne Lengyelor-
szágbul jó posztóru providiálni, cselédnek tukmában is, úgy hiszem.

Bezzeg, ha most rövid időn megesnék az Andrási dolga, úgy hiszem, mind
vőm, s leányom felmehetnének.

Mikor 100 000 téglára hajthatnók a téglamíveseket ez esztendőn, valóba
jó volna, de nehezen hiszem, csak anyit is végbe vigyenek. Az restantiába ma-
radt köveket, úgy mint 60 szekérrel, meghozták az szántaiak, újobbon felvettek
100 Rénes forintot hat máriásával mészku fejébe. Tavalý 230 forintot 120 sze-
kér kűért vettek volt, de most szűkeb a pénz, azért többet nem adtam. Sőt, már
búzáan, csak meghattam Győrinek, hogy cseréljen. Egy köbölért egy mását ad-
nak, de az búza harmincadját megveszik, az borba megvesznek 20 német forin-
ton hordáját. Még egy ideig várja, a szőlő mint marad, meghattam.

A gvardiánunk jóforma ember, még jól nem ösmerkedhettem velle, de re-
ménlem, job formába vehetjük ezután.

Most mindenek job módon folynak, kiadtam a jobbágy korcsmárosokon.
Tízszerte jobban fizetnek, Szőkéné meg alig teng-leng a korcsmárosságba, nem
hiszem, megmaradhasson.

Herczegel nem lehet semmire menni, igazán mondta *Kegyelmed*, hova tet-
te. Talán 7000 forint, amint Ötvös Uram mondja, a perceptio, csak ezer sem jöt
kezűnkbe. Csak imide-amoda, minden documentum nélkül. Én nem tudom,
úgy van-é, jobban tudja Jasztrabszki Uram.

Ha *Kegyelmed*, Szívem, úgy akarja, én is teljes tehetségemmel rajta leszek,
mind a kassai commendans, s úgy a debreceni piaristák, ha a sör elkél, adós-
sága, hogy kiteljék. Ez az utolsó ugyan inkább fordítathatnék a bírónak, hacsak
Gvadányiéknak nem kedveznének, de szegínyeknek nekik is jólesnék. Csak előre
meg kén járni, ha odaadják-é neki. *Kegyelmed* számára az 1000 Rénes forintot
csak felküldöm, Szívem.

Az comendans pénzének ideje mikor lesz, interesse s capitalissa menyire me-
gyen, hova hamaráb tudósítson *Kegyelmed*, Édesem, hogy jó idejébe felküld-
hessem, ne akadályoskodhassék.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Minemű módot találtak vala fel Ötvös Uramék, hogy calvinista követ ne men-
jen, elhiszem, tudtára adták *Kegyelmednek*. De Ragályi Uram szavaibul már ki-
világosodot, hogy az vármegyének sok fő tagjai az erdélyi részrül is lévén azon
valláson, nem fattyai a vármegyének, azért az edig practicált mód szerint akar-
ják most is, s ő Felsege sem tiltja. Másként is, edig dolgok csak úgy van, hogy

lenne, ha nem volna, ki szóllani[!] érték. Máskint ugyan az instructio nem lesz oly formán, valamint szólnak, megválnak. Elég az, nem hiszem, az *Kegyelmed* intentiója secundáltathassék, rövid lévén az idő is. Szabócsnak⁶ a fő követje kálvinista, elég rossz példa ezeknek is.

Ha az marha eladathatnék, talán nem kén a marhavásárlást elmulatni. Ara fordíthatnék az ára, inkább haladna a piaristák pínze. Máskint is számot veték az estve, de ki nem telhetnék a comendans pínze s együt a piaristáké, mert a szőlőkre elég megyen.

1 Bornemissza János 2 hízott 3 pecsét miatt olvashatatlan 4 erodálódott 5 kőji Komáromiról van szó, akivel Kóly birtoklása miatt pereskedett is a Károlyi család 6 azaz Szabolcs vármegyének

612.

Nagykároly, 1722. június 9.

(MNL OL P 398. No. 37 385.)

Károly, 9. Junii 1722.

Édes Lelkem!

Noha majd két hete, hogy *Kegyelmednek* levelét nem vettem, de *Isten* irgalmasságában bízván, úgy hiszem, nem más lehet az oka a sok foglalatosságnál. Én is, Édesem, *Szentháromság* napjátul fogva a sok foglalatosság miá éppen nem írhattam, mert mind a *Fiam Uram* s leányom érkezése, s úgy a *Szentháromság* napi szép gyülekezettel való devotio s az úrnapi, s ugyan az új gvardiánsággal elkezdődöt vasárnapi processio az utakon oltárok csinálásával, s kinvaló predicatióval annyi foglalatosságot csináltak, Édesem, hogy időm sem volt az írásra. Annyival inkább, hogy Méltóságos Erdélyi Cancellarius *Uram*¹ egész bagacsiáival Úrnapiján misére idejüt. Szombaton estvére mentek el, igen nagy szép confidentiával voltak az *Aszonyal* együt. Akkor estve Prínyi Pál *Uram* maga rendes menyecskéjével idejöt, s még most is it vannak. Úgy gróf Csáki Zsigmondné *Aszonyom*, a nénjét késérvén,² még itten vagyon. Követem, Szívem, *Kegyelmedet*, hogy ezen dolgok miá gyakrabban nem írhattam. Most reménségen kívül indul hirtelen *Ragályi Uram*, most sem írhatom ki magamot kedvem szerint.

Isten kegyelmébül jó egészségben vagyunk mindnyájan, ki-ki közzüllünk állapotjához képest. Adja *Isten*, halhassu[n]k *Kegyelmed* felől is örvendetést,

484

Szívem. Komlóról írtam volt András *Uramnak*, elhivatván magammal, hogy ot éri, amint is elhiszem, Esztergomba hevert a levél. Ara leszen nagy szükség, mert sohol pínzen nem kaphatni it a tájon.

Az hutába való kék festék, Édes Szívem, igen kívántatik, az eb az anyjok, akkor mondták meg, mikor semmi sem volt. Legyen készen, hogyha a gyermekeket felviszik, lehozassuk. Minthogy András várja a válaszát, de ha nem júne is, csak elmegyén, s felviszi a gyermekeket. S maga dolgát is, vagy jobbra, vagy balra végezni akarja, hogy bizonyos lehessen s aratásra lejöhessen, akor mindeokrül bőveb informatiót vehet, Édesem, *Kegyelmed*. E jövő héten akar megindulni, ha *Isten* a gyermekeket egészségben megtartja. Himlőznek a körülvaló helyekbe, s halnak is a gyermekek, nagy örömet felküldöm őket.

Az ócsvai serfőzöt porrá égették.

Most Ragályi *Uramtul* küldtem valamely pínzt. Ötvös *Uramnál* is van még, nem tudom mennyi, de ha mi híja lesz, elviszi András *Uram*, hogy az ezer forintra kiteljék.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Az mely 200 rénes forint van kiadva a kaplyonyi templomhoz való, szegíny Aszony pínze- féle, reájok hagyam-é, mit vegyenek rajta, ha megadja a görög? Vagy talán kelyheket s lámpást kén rajta venni, vagy mire rendeli *Kegyelmed*, Édesem? Már feletéb kel minden készület, vagy pedig székeket vagy predicáló széket csináltassunk.

³Édes Szívem, tudom, megmondja András, hogy ez a hitván kertész mennyi fizetést kíván. Ne verjük a gaz népnek feljeb-feljeb a fizetését, hiszen, ha nagy a kert, csakugyan más dolgozza azt, ő, amire érkezik, akár kicsiny, s akár nagy kertbe, többet nem mível. Bizony egy jó salátát vagy reketet nem tud adni, most is Ócsvárul kel hozatnom. Egy parasztember kertébe is találni olyan salátát, amit ő ád.

1 Bornemissza János 2 Csáky Zsigmondné Haller Katalin a kancellárné (~ Borbála) húga volt 3 ezt a hely, dátum és levéltári sorszám nélküli levéltöredéket a következő levéllel való tartalmi összefüggés (új kertész alkalmazása) miatt helyeztem ide

613.

Nagykároly, 1722. június 16.

(MNL OL P 398. No. 37 386.)

Károly, 16. Junii 1722.

Édes Lelkem!

Az midőn harmadfél héttől fogva semmi levelét nem vettem volna *Kegyelmednek*, Édesem, s már levelemet írni is kezdettem, hozák egyszersmind három rendbeli levelét *Kegyelmednek*. Egyik 31. Maii, másik 3. Junii, harmadik 4. Junii költ, mely mind választétel jobbára.

Mi *Isten* jóvoltából mind egészségbe vagyunk. Fiam *Uram* Éradonba ment, az leányom is holnap a gyermekekkel Baktára akar menni, s ot egyeznek meg¹ az urával, amely most jókedvű, s magán erőszakot tévén is kívánja magát alkalmaztatni, s az szolgálót is el akarja bocsátani. Nem azért, hogy a rosztat rosznak tartaná, s a jót kívánná, hanem csak hogy betöltse az kívánságot. Talán üdövel észre fogja venni.

Édes Szívem, az üvegmetsző, ha halad is, el lehet egy darabig, ígyis elkél, csak dolgoznának. De öröké csak veszekednek, s a dolog múlik, az inspector merő vész köztök.

Az bor igen megócsodot, nem oly rosszul van a szőlő, amint hirdették. It igen szép, s Tiszán túl is, Tokaj táján is meglehetősen termésben vannak. Bihar vármegeyből kínálkodnak az borokal, de még az ó is rosszul kél, szűk a pénz. Makk is elég lenne, he megmaradna.

Az szegénység van nagy extremitásban, sijnak-ríjnak, a Tiszán túl valók is kérik a segítséget. Tarcalt, Musajt innet kel pénzel tartani, a bányában, azt írja, nem talál követ, akibe volna, teli vízzel.

Mint hogy vagy jól, vagy rosszul az marhát eladták, onnét, Édesem, már jut *Kegyelmed* költségére, ad Halász Péter. De abba bizonyos nem lévén, küldöttem Ragályitul *florenos Renenses* 437, 42 krajcárt. Vit Ötvös *Uram* is *florenos Renenses* 284, 14 krajcárt.

Marjai megcsalt, nem várván, hogy kiküldje, ráküldtem, s hazugság volt a dolog. Úgy veszem észre, elköltötte. Most is oda az emberem, nem hagyván hoszú pórásra.

Az salánki borokba kértek volt 20 rénes forinton, de amint írják, talán megmásolják. Már a korcsomán fogom folytatni, ha elkél it.

Az fűrész már metszi a deszkát frissen, s minden egyéb mesterségeket is edig berakot, amint írták. A házat még edig vakolták. Bakos után oda az újab em-

ber, talán lehozza a kívántató vasakat, adig csak kellet, s kel még most is venni, sok a szükség. 50 000 sindelyt ránk hozának, szűk lévén a pénz, elszökünk vala mellőlle. De az alkajok meglévén s jól lévén, előpínz is ráadva, megvételtem, kel azután, tudom.

De ha a vályokos mellé jó suppal kötő tótokot hozhatnánk le, az is jó volna egynek. Eltartana adig, míg a sindely, s talán tovább is. Malmokra, majorokra s egyébre is jó volna, kivált, ha csépelne is.

Az kertész beállot, hogy látta, töbet nem adnak. Noha valamivel szaporították, de csak úgy ő jó, mint a torma mézzel.² Akik járják a kertet, mégis jobbnak mondják Ferencet, hogy magátul inkább igyekezet, mint ez. Hajtogatni nincs kinek, Andrási nem érkezik, s már se nem kap rajta, se nem tud hozzá, úgy látom.

Az egészségem jó ugyan, de a lábom már úgy sem szenvedheti a járást, mint edig. Félek, ha elhagy. Máskint, ülve, fájdalmát nem érzem.

Az posta nevelkedése³ elég rossz hír, nem kel ezután oly szakadatlan s oly bőséggel írni, noha bizony most is sokba költ ez nekünk. Most vit egyszer el a kállai postamester egy szekér búzát, noha én most mind Szakmárra küldözöm. De azt mondta, meg volt ígérve, s nem mertem az ebnek kedvét szegni.

Úgy látszik, hogy *Kegyelmed* ketőt is készítet, hintót s sézát, talán csak elég volt volna egy. Hiszen vagy kel nekem csak mit is, vagy nem, s inkább mondom, hogy nem kel.

Az albákat kezemhez vettem, s aszerint cselekszem, mint *Kegyelmed* parancsolja.

Hallerné mit ír, ím, elküldöttem. Csak a korcsmaárulással a várossal fel ne bomlanék a barátság. Most mind vecturával segítnek, határokat ígírik legelésre, de azután a hat ember végbe nem viheti. Bárcsak volna haszna a Haller Miska tanulásának. Az Prínyiének bizonyos, hogy nincs haszna. Abbul tudni való, hogy semmi sem válik, még a job fajokbul is nehezen. Job volna, ha életmódját tanulná.

Az klastrom most job módjával indult, szép devotio vala *Szent Antal* napján, nem sokat fogyot azelőt a kaplyonyi kereszt a templom ékesítésével. Az predicáló széket csak abbahagyom, ha nem kűbül lesz, de egynéhány székek igen szükségesek volnának. Salánkon ahoz való deszkát, gondolom, lehetne hasogatni, ha az iránt való szándékát s informatióját vehetném *Kegyelmed*nek, messterkedem benne.

Az deputatumot fogjuk-é szaporítani, már többen lévén, *Kegyelmed* dispositiójátul várok. A jó Herczeg csak azokat sem tudá kifizetni, kivált a pénznek fenmaradt, még a tavalyi esztendőre valónak is, nagy része.

It himlőzni kezdettek, 4 gyermek, anya, férfi is abba fekszik, azért az egész gyermeksereget elküldöm, kit oda fel,⁴ s kit Baktára.

Édes Szívem, ráígírok magunkot Fiam *Uram* adósságára az apácáknak. Most azt le nem tehetni, végezne *Kegyelmed* véllek, ne írogatnának már rájok. Elég baj, de mit tudunk tenni.

Szintén indulófélben András *Uram*, hogy hazajöt écaka Erdődrül, úgy vettem észre maga leveleibül, hogy Erdélyre kel venni útját. Elég káros ugyan, de más módja nincs. Most kell füvet szerzeni valahol kaszálásra is, s abban eshetik fogyatkozás. De ezt másra nem lehetvén bízni, csak menjen. Rettenetes nehéz út neki. Nevetjük, könyeb felfelé, ha mind duplász mélyföldbül állana is, de csak meg kel lenni. Melyre nézve már, Szívem, most a gyermekek elmaradnak, s Baktára mennek a himlő miá. Nem is írtam volna ennyit, de úgy véltem, András *szóval* megmondja. Ezt csak úgy írtam, hogy miként szóljon. Adja *Isten*, találja *Kegyelmedet*, Édesem, ezen levelem jó egészségbe.

Kegyelmednek, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Soha ne is említsék a lévaiak a házasságot, adják két kézzel. Úgy hallom, van kétezer forint adósság rajtok.

1 Ld. a 329. sz. levél 5. jegyzetét! 2 találkoznak 3 a postaköltség növekedése 4 Bátorkeszibe

614.

Nagykároly, 1722. június 23.

(MNL OL P 398. No. 37 387.)

Károly, 23. Junii 1722.

Édesem!

Két levelét, úgymint 11. és 13. Junii írottat tegnapi napon egyszeremint vettem. Csak elhiszem, hogy felettéb való foglalatossági vannak *Kegyelmednek*, amely az első dispositióit elfelejteti, s úgy háborog miatta, mintha más volna az oka. S azt sem veti *Kegyelmed*, Szívem, hozzá, hogy az ellüt nyilat vissza nem ránthadni, s ha van is mit, egy órába nem küldhetni az pénz, míg alkalmatosság nem adatik. Edig felvitték a követek, elhiszem, és így mind egy, mind más nyughatatlanság abul esik. Hányszor írt már *Kegyelmed* arul a pénzrül, én eleget válaszoltam, ha nem vette *Kegyelmed*, rulla nem tehetek.

Glazingernek, hogy azonnal küldjük, mihent a vármegye megadja, Jasztrabszki mondta, hogy *Kegyelmed* nagyon megparancsolta. S maga is úgy írta, hogy

Kegyelmed parolájára írta vala, de azzal nem gondoltam volna, ha Jasztrabszki Uram nem mondta volna. Én elhittem a szovát, másként se vásárlásába, se fizetésébe nem sok gyönyörűségem volt. Jó inkább, hogy hirtelen fel nem vette, s az marhavásárlás kedvéért le találtam volt hozatni felét, mert másként az paripavásárlásra sem löt volna pénz. Megláthatja *Kegyelmed* a jedzésbül, mi hova költ, én semmi ithon való szükségre nem költöttem, akivel kételen nem voltam, s nagyob kárt nem okozot volna. S nem azért írom, Szívem, hogy abban kételkedném, mintha bánná *Kegyelmed*, ha magamra költeném, mert lelkemismereti ellen azt az elmémre nem veszem, de hogy a *Kegyelmed* szüksége az enyímmel ne szenvedjen. Hogy Ötvös Uramon láttam, nem vehetek, eperjesi vásárra, múlhatatlan szükségemre Erős Uramtul kértem száz rénes forintot, s egy kalmár lévén adós annak a fejébe, s azon vásárlottam magamnak.

Az érvágást én azonnal elköttem, mihent írták. Még pedig az egyiket jól nem találta, s a másikat is megvágattam, valaki informálta *Kegyelmedet*. Az való, nem volna bolondság menyországba menni, de bolondul sem jó oda készülni.

Az sőre dolgát jól értem Turcsányi levelébül, s elége bánom is. Illyen baj, aki maga nem járhat körülötte. Csak olyan hiteles emberünk sem volt, mint Szerencsi, s mégis így csalatkoztunk meg benne. Az igaz, megvallották, még illyen kövér marhánk nem volt, mint most, s elég kár volt elrontani. András, hogy eléb fel nem indította, oka volt, a gyönyörű jó fűbe akor hízótt jól, s azért hatta meg. S mikor megindították is, az ő rendelése szerint egy holnapra való élést adattam a pásztoroknak, hogy Poroszlón várják *Kegyelmed* parancsolatját. Sőt, indulásokkor is, ki két hetet, s ki másfelet vetet csak Poroszlóig is hajtásának, s csak elhültem bele, hogy András már Firednél találta. Elhiszem, hazasiettek, nem is volt az rendelve, hogy siessenek a pesti vásárra. Hanem ha András az útba mondot volna valamit, kit nehezen hiszek, it osztán hazugsággal toldták, hogy nem volt ára. Ez már megvan, az jövendőhöz úgy nem bízhatni, mert a fű eléget, csak a bogár, szúnyog bővült meg. Tegnapelőt oly zápor volt Csanáloson, Vadába, hogy ugyan folyt a víz. It semmi sem volt, felette nagy szárazság *Isten* ostora, de hiszem, már ez a marha nem is sok.

Most látom Turcsányi levelébül, hogy azon marha árához keveset bízhatni, engem Szerencsiék másként informáltak volt. Nem kevésé búsulok, mert sem marhavétel, sem a commendans adóssága már nem telik, de mit tehetünk rulla, Szívem, csak a nagy *Isten*ért végezzen *Kegyelmed* a cassai commendansal rajta valamit, ne alkalmatlankodjék. Mert a holló nehezen változtatja maga természetit, elég példa volt előttem, s méltó tartani tülle.

Az svábok, ha júnek, odaszállítják, ahova *Kegyelmednek* tetszik, csak érkeznék haza valaki, mert it minden dolog vesztébe van, jobbára senki sincs. András Erdélybe, Barta Marjaihoz a pénzért, kit, úgy hiszem, elköltöt, s azért nem adot Böszörményi kezébe is, sem azután való expressusimnak. Az kül-

ső gazdaságba Török Ferenc, Szél Pál a munkások körül, Szakmári a belsőn. Szüntelen láttatom aki cselédem van, azt mind, s elég gazul foly. Bizony elhiszem, a külső is csak olyan formán, mégcsak Filemile sincs it, Bakos után oda veszet Rosnyóra. Valakit elküldök Debrecenbe a svábok iránt.

Noha paripárul emlékezet sem volt, de szekeres lovakot én akartam volna próbálni venni, de egyik az, gondoltam, talán vesznek Bécsbe, s kétfelé ne vegyünk, s más, aki legnagyobb, anyi pénz nem is tölt volna.

Szuhányiról csak magamtul írtam, de két kézzel ment volna, tapasztaltam. Tudom, megbeszélte edig Ötvös Uram.

Egyebekről, Szívem, ha hazajű, Andrásí fogja *Kegyelmedet* tudósítani, magam elmulatom, mert kedve szerint nem írhatok, s kedvetlennel nem terhelem, hanem tovább is maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az comissarius, jóllehet Szuhányit felbízatta, hogy az assignatiót kiadja Szakmár vármegyére *Kegyelmed* nyári holnapira, de azolta Andrásí levelével oda küldvén, továbbra halasztot. Máskínt azon voltunk volna, hogy ha kiadta volna, amely kölcsőnpénzfelvételről való levélnek kezéhez vételéért Szuhányi Contracurhoz van, Vékony Jánostul küldik fel azon alkalmatossággal, ha ezen vármegyére adta volna az assignatiót. Azon pénzbül odafel *Kegyelmed* kivette volna, de már adig talán haladni fog.

615.

Nagykároly, 1722. június 29.

(MNL OL P 398. No. 37 388.)

Károly, 29. Junii 1722.

Édes Szívem!

Mai napon veszem szeretettel, Édes Lelkem, két levelét egy copertába csinálva, *Kegyelmednek*, 15[-én] és 18[-án] költet, melybül szorgos és nagy dolgokban való munkálódását értvén, igenis, valamit elkövehetünk, s valahol lehet, mindenüt az ájítatoskodást elindítván, el nem mulatjuk. Féltem, hogy mint némely pap, a magátul formált imádságot difficultálja, it is úgy ne járjak, de fette approbálja a káplányunk, s mindenüt nagy szívesen követni szükségesnek mondja s jovallja, és így jókedvekbül fogják követni.¹

Magam a catarus után a hurut miá, a nagy hévség is hozzájárulván, oly nyomorúságba valék, az *Isten* tudója. Már szünni kezdet, most nincs ennek is orvossága egyéb, hanem az *Istent* engesztelni. Bezzeg nekem is volna rá szükségem, az imádságra.

Andrásinak szükség, ha jó, tudósítása, mert, noha még meg nem érkezett, de tudom, lesz nyughatatlansága, ha hazajű, s még sincs tudósítása.

Barta Pál is odavesze, Andrásival jártatom, a sváboknak kívántató szekeret ígirt is a debreceni bíró. Most a captalant próbálom *Pater* László² prepost által. Buzgóságokbul a pápistaság gyarapodásáért, megválík, segítnek-é. Anyi, mint egy árkus papiros.

Egyéb dolgokkal, Szívem, ily gondjaiban *Kegyelmedet* nem is terhelem, hanem, Édesem, csak elhidgye *Kegyelmed*, valamire érkeznek, el nem mulatják, s az pénzrűl, ha írok, ne tartsa *Kegyelmed* sémbelődésnek, Édesem, hanem, hogy tudja *Kegyelmed*, hogy nincsen, meg kel írnom. Aminthogy a lúvásárlástul 300 s egynehány forint maradván, fel nem küldhetem, mert a szőlők munkájára is kevés.

Az aranyakat is kiadtam, a 100zat meghagyván nállam a lúvásárlásra, s ha ugyancsak kel, Szívem, ami arany it van, azt elküldhetem akár aval, s akár anélkül, vélle nem sokat érünk.

Helepront, ha Stecelnét kifizetné, én is azon mesterkedném, sürgeti untalan az leányomot. Az commendans interessse, én úgy tudom, tíz forint per centum, de ha ő várna *Kegyelmedtűl*, úgy nem félnék tülle.

Szuhányi nincs itten, utánna írtam. Az *Isten* vezérrelje jóra a dolgokat, nagy extremitasba van mindenféle rend a pénz szüksége miá, csak nincs sohol sem mibűl szerzeni.

Az fiam dolgát értem, Édesem, most is leginkáb hajlandó a nagyzásra, el ne hidgye magát, inteni kel, mert éretlen még az elme.

Az hutások közt való törvényes eligazításra most van oda Erős Gábor *Uram*, másokkal edgyüt.

Most, Szívem, valamely háborúságom van, többet nem írhatok, ezután meg fogja *Kegyelmed* tudni, miért. Hanem maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Baktára vannak mindnyájan még.

1 Károlyi ui. azt kérte feleségétől, hogy egy általa megnevezett, de némileg módosított imádsággal segítsék munkáját az 1722/23. évi országgyűlés reformbizottságaiban. Barkóczy Krisztina a kérést Kelemen Didák jóváhagyása után teljesítette is. 2 Kubránszky László

616.
Nagykároly, 1722. július 1.

(MNL OL P 398. No. 37 360.)

Károly, 1. Julii 1722.

Édesem!

Noha postára megküldvén leveletem, abba rövideden írtam, nem akarván *Kegyelmedet* sokkal terhelnem, hanem *Andrási Uram* érkezvén, tudom, *Kegyelmedet* bőven tudósítja mindenekről. Az vashámor iránt még *Szebenbül* való tudósítását edig vehette *Kegyelmed*, *Szívem*. Magam sem gondoltam, hogy maga barátságát anyira terjesze, amint mondja *Andrási Uram*, hogy ajánlotta magát, melyet én is sürgetni el nem múlatok.

Az hutáruul más alkalmatosságal tudósítom *Kegyelmedet*. Az pínzt én csak elküldeném, *Andrási* sem siet, hogy marhát vegyünk rajta, most lévén legócsób. Én is tudtam azt, de mint fogyatkozása legyen *Kegyelmednek*, csak küldeném. Hanem *Szerencsi* bizonyosan mondja, hogy *Halász Péter* mondotta, eléb is adhat egy vagy kétezer forintot, és így ot *Kegyelmed* könyebben felveheti, az harmincadját is sürgetik itten.

Az mely házat a mi tarcali házunkhoz foglaltak, a kamarás úrnak 100 forint kel érte, sürget *Berhelyi Uram*. Én megadám, mert azt mondja *Mohos*, volt is már parancsolatja, hogy még a *Modrány* pínzébül megadja, de akkor is elmúlt bizonyos okra nézve. Az rab¹ iránt való dispositio felette szükséges. Ha bevinnék a *Barkóczi Ferenc Uram* tömlöcébe, pro securitate² odaküldeném, azután, ha haladna is törvénye, nem gondolnék véllé, mert dolog ideje bejűvén, félő, elszalasztják.

Az kállai postamester két lovat kér most egyszer tavalyi restantiájának defalcációjában. Írja, acceptálná, s *Kegyelmed* ígírte. E napokba egy szekér szép búzát is vit, bárcsak tudhatnám, melyik hordja már a levelet, mert *Kegyelmed* elmenetelétül fogva mind a szakmárira küldöztem. Annak szükséges discretizálni, az is kérten kér.

Nagy bajom van *Baj Ferenc Urammal*. *Kegyelmed* levelét, s úgy a *Méltóságos Püspökét* küldte volt régen már *Andrásinak*, akibe csak a volt, hogy az arendát vagy dézmát *Bereg vármegyébe* odaengedte a *Méltóságos Püspök*, s elhányódot a levél. Ithon nem lévén akkor *Andrási Uram*, csak zaklat érte. Soha nem tudom, mit csinálna véllé, mert csak kiadják, úgy hiszem, az arendatoriát, ha a pínzt leteszi. Megírtam, mit kíván, s újab levelet szerzek.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, *Szívem*, igaz hitese társa

Barkóczi Kristina m.p.

Mikor vagy egy pár jó inast kaphatna az ember, olyanformán, mint György mestert, nem jó volna-é most tanítatni Ferdinándal, igen ajánlja magát. Magyart éppen haszontalan volna.

1 Nagy Istók, akinek házát elfoglalták. Nagy Istók ügyében Károlyi július 9-én írt levelében úgy rendelkezett, hogy a rabot Nagy Gábor kezességén bocsássák szabadon, mivel fogvatartása nem volt törvényes, és fizessék ki neki elfoglalt házának árát. 2 biztonság kedvéért

617.

Nagykároly, 1722. július 7.

(MNL OL P 398. No. 37 361.)

Károly, 7. Julii 1722.

Édes Szívem!

Szintén most érkezék Andrásí Uram Ramocsházi Uramtul, az tarcali rab¹ törvényérül conferált ő *kegyelmével*. S szintén gyűlésbe találta, s Monkovics Uramékkal, s úgy másokkal is közölvén, mire végeztek, bőven fogja *Kegyelmedet* informálni Andrásí Uram, kétszeresen nem írok. Még májusba írt levelét találta a postán *Kegyelmednek*, Szívem, aki is, látszot, fel volt szakasztva, akibe Eötvös Miklós levele is volt includálva némely dologrul, mikor Bátorkeszibe akart *Kegyelmed* indulni pünkösdre. Nem gondolhatom meg, hol szakasztatot fel.

Istennek hála, egészségbe vagyok, éppen indulok Baktára Fiam Uramékhoz. Ot két nap mulatván, egész companiástul visszajövünk. Mária Magdolna nap tájba ki akar Fiam Uram menni.

Az hutábul specialis üvegeket nem küldhetünk, épen elroszult a hutásmes-ter. Egybeszűrvén a levet az inspectorral, szerencse, ha nagy kárt nem okozot a cimborájok. Régen nyestik [a] mester[t] a legínyek, de elnyomták őket. Most már nagy bajjal a számadását bevettem tülle. Erős *Urammal* revidiáltatom, s egy holnap alat Badát odaküldöm, mit költ, s mi hasznát veszem, utánna vizsgálatok az inspectornak. S azután ezeket megvizsgálván, úgy adhatok bőv informatiót, Édesem. Szóval Szombati[nak] meghattam, vegyen informatiót, ha *Kegyelmed* talál kérdezkedni, de úgy sincs ideje hozzá.

Legjobban bánom, az eb anyjái, hogy úgy megcsaltak. Majd három holnapal megparancsoltam, az kolosvári vásárra *Szent Antal* napjára specialis üvegeket készítsen, s felrakatván a gaz üveget, csúfot tet a hutábul, akit tudva, el sem engedtem volna vinni. Valami neki könnyeb, azt csinálja akor helylén. S akarná, csak ő pínzt vehessen magának. Tíz parancsolatomra sem cselekszik aszerint.

493

Mind Erdélyre s Váradra, Újhelybe s az hegyalji városokra tetetem próbát. Erdélybe van haszna ugyan mégis, de másut éppen nem veszik sehova. Ugyan nem is küldhettem kedvem szerint valókot, de a pénz szűk volta miá sincs keleti, tapasztalható. Felette drágába is adta, még utánna nem vethettem, most tanulván ki.

Az zöld üveget a hutából elhordják, karika egy sem költ el sohol. Erdélybe hat máriáson sem adhatták százát az öreg² karikának.

Szuhányi csak conferálja szaporán maga dolgát velem is. Az valóságos, nagy veszedelemben forog nyavolyás felesége, inkább gondolható halála is, mint élete. Fél a bába is tülle, de mindazokat Istenre bízván, a dáma is igen kívánván a böcsületet. Csak vehessük *Kegyelmed* tudósítását, hogy az más követ visszajű, s helyébe áthat. Úgy látom, csak megyen, de fél a prostitutiótul,³ mert ha valami politicával ki nem adnak ot rajta, a *Vármegye* akaratjából épen meg nem változtatják. Másként, ha az a nagy állapotja nem volna feleségének, akár volna az, akár ne, a *Kegyelmed* szolgálatjára időhalasztás nélkül menne. Azért még a holnapi postán elvárjuk *Kegyelmed* tudósítását, miben van a követ dolga.

Andrási nem kedvesen érti, hogy terminussa, kit az aszony tet, duplán, triplán is elmúlt. Úgy látom, kivált az anyja, el is ijedt tülle, talán azután is úgy kínyeskednek. Ha még, Édesem, vége nincs, felettéb nem is kel utánnok járni, netalán azután is ráfogja, a sok urak kényszerítették. Nincs ot mit kínyeskedni, ahol talán a jószág sem éri fel az adósságot.⁴ Én bizony magamét féltem, ha finnyáskodnak rajta, s bajt csinálna magának, nem eset világ feneke.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

1 Nagy Istók 2 nagy 3 itt: megalázástól, megszégyenüléstől 4 Andrási választotta nem adott választ a megbeszélte időpontra, holott nincs mire felválni, családja adóssága nagyobb, mint birtokának értéke.

618.

Nagykároly, 1722. július 11.

(MNL OL P 398. No. 37 362.)

Károly, 11. Julii 1722.

Édes Szívem!

Kegyelmed levelét, 30. Julii¹ költet, szeretettel vettem. Máris foly a híre, hogy ő Felségének kedvére let volna *Kegyelmed* munkája.² Isten szentelje tovább is a jóra célozó munkálódást. Az regni báróság² bár el ne múlt volna! Nekem úgy

tetszik, a feltet némely jószágoknál böcsöseb let volna. Azok is ő Felsége kegyelmességéből hasznosak lehetnének ugyan, ha meglesznek, de sok punctumbul áló, talán soknak tetszik. Kivált a regement-felállítás nem szúrna-é szemet vagy scrupulust a viszafordult s kétséges elméknek. Mindazáltal a mindene- ket bölcsen kormányzó Úristen gondviselése legyen ezekben is, Édes Lelkem, *Kegyelmed* dolgain, maga dicsíretére mit rendel *Kegyelmed* felől.

Megvallom, Szívem, már két levelét hozták így *Kegyelmednek*. Sajnálom, s jó volna, ha kitudódnék, hacsak ot nem pecsétölődöt így, felszakasztotta valaki. Ím, elküldöttem, megláthatja *Kegyelmed*. Az elsőrül Szombati által írtam, azt kállai postárul hozták, s ezt szakmárirul, de egyformán volt a kopertájának pecsétje ezel. Az belső pecséten nem ösmerszet ugyan, hogy felbontatot volna.

Én csak az estve érkeztem Baktárul. It nagy eső esvén, ara nézve elmentem, hogy már por nem lesz, de valóba megcsaltam magamot, mert kivált jövet, fellelte nagy porba jöttem haza.

Az ő módjok szerint frissen találtam őket,³ ma ide várom. *Kegyelmednek* ugyan az a multság rabság gyalánt volna. A kis házba ül a baktai gazda,⁴ mégis szól néha valamihez, de mégis *szent* a békeség. Most igen kívánok kedvére járni magam is.

Otlétembe Ramocsaházi Uramék Szúnyog *Urammal* lévén nállam, a tarcali bajoskodásról⁵ beszélgettünk. Az leginkáb a jus gladium iránt legbajosab, mert a Kamora, mint Rákóczi jussával tartani kívánó, ot más urat oly formán nem kívánna szenvedni. Az vármegye is beszél ugyan, de az keveseb. S kértem Ramocsaházi komám *uramat*, aki is szegény elnyomorodot s elapadot nyavolyás ember, de kész minden szolgálatra, reménlem, ír *Kegyelmednek* maga is. Én is kívánom tudtára adni, minthogy írja már *Kegyelmed*, valami tágulása⁶ lészen. Mindenek felet a jus gladiumrul való levélnek vagy annak rendi szerint vidimált párjának szükség jelen lenni, hogyha kívántatik, producáltathassék. S azt is kel látni, micsoda stílussal van, aszerint kel rákészülni. De az nagyob, hogy az mostani dolog tiszta homályos, ara sententiája nem lehet, hacsak az első fel nem fordul, kirül *Kegyelmed* informatióját, Édesem, elvárom. Mert ők azzal állítják, hogy *Kegyelmed* az iránt meggratiázta, s az mostoha atyjának fizetésebeli restantiából fizetődik meg az ellopot pénz, *Kegyelmed* ráhajlot volna. Reviczki *Uram*, úgy hiszem, ezen dologba tudós, egész informatiót adjon, ha *Kegyelmed* nem érkezik, miképen cselekedjünk. Máskínt csak volna hol rabul tartani, csak rá szeretném várni *Kegyelmedet*, de féllő, elszalad, mert most is elszöktek mellőlle a vármegye hajdúi. Dologüdő lévén, nem kevés baj ott ácsorogtatni. Én Tavernára, *Gróf Öcsémuram*⁷ tömlöcébe akartam küldeni oltalomnak okáért, de azt sem jóvallják, nem tudom, miért. Azért füg *Kegyelmed* dispositiójátul, Édesem.

Onnét hazaérkezvén, *Tisztelendő* kisvárdai Plebanus *Uramot* it találtam. Bajoskodot a svábokkal, úgy hiszem, maga is ír *Kegyelmednek*, de haza sietet most. Kitanultuk intentiójokot, ahoz volna kedvek, hogy a jus patronatust magoknak

vehetnék. Mikor akarnának, kiadnának plebanusokon ok nélkül is. Másik pedig az, hogy mind külön-külön papot tartanának, alítván azzal, hogy *Kegyelmed* nekik megígérte, papot tart nekik, s úgy értik, hogy azután is mi fizetünk mindent. Melyeket ugyan oly helyesen és igazságosan, senkinek nem kedvezvén, torokba vert⁸ plebanus, eszekbe vehették magok gaz dolgát minden részről. Már egy ideig csendességbe kel lenniük, s az pater, esketvén magáru, böcsületit keresse meg, úgy ítéltet jobbnak. S azután, elhiszem, leesik a szarvok, mert erőszakosan rájuk lehetne vetni, de kárhuzatos volna úgyis. S nehezen hiszem, ezután is, bár magokon tapasztalják rosz cselekedeteknek büntetését, de csak fenmarad a papjokhoz való diffidentiájok. Soha jó, csendes lelkiismerettel nem fognak hozzá menni, azt ki nem verhetvén a fejből, hogy nem a patertől van valami, innet parancsoltatik. Egészen neki tulajdonítják, kit régen jóvalot *Kegyelmed*, hogy ne is ártsa magát az olyanba, s aval hozta illy gyűlötségbe magát. Tapasztalhatja, ha kevés volna ellene, kénszerítéssel is, s büntetéssel végbevihetné az ember, de valamennyi van, kicsinytől fogva nagyig, együt fogják a finieket⁹ együt. Nem árt, Édes Szívem, idején gondolkodni *Méltóságos* Püspök *Urammal* más plebanusrul, ha ez nem maradhatna, ennek pedig valami jó helyről providiálni.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Tiszta zűrzavar az írásom, sokfele jár az elmém. Fiam *Uram* beszándékozik, aratásig az leányomot it hagyná, de még nem resolválta itmaradását.¹⁰

1 Elírás június helyett. Károlyi ui. június 30-án írt levelet feleségének Pozsonyból. 2 Károlyi tevékenysége az ország fejlődését célzó reformbizottságokban 2 országbáróság 3 Kláráékat 4 a veje 5 a tarcali házfoglalásról 6 több szabadideje 7 Barkóczy Ferenc 8 szemükre vetett 9 fényiekkal 10 Klára

619.

Nagykároly, 1722. július 13.

(MNL OL P 398. No. 37 363.)

Károly, 13. Julii 1722.

Édes Szívem!

Kegyelmed 5. Julii írott levelét mai napon szeretettel vettem. Ugyan 30. Junii írottat is, kire válaszoltam, ez pedig válaszoló lehet. Nem anyira kén válasz rája, hanem hogy tudhassa *Kegyelmed*, Édesem, az it való dolgokat.

Az svábok most a munkának esnek, 100-zal arattattunk részibe, s a többit is kapva kapják, szűk lévén az munkás. 150-nen[!] mondták magokat cselédes-tül, akik aratni állanak. Leszen gond, Édesem, *Kegyelmed* parancsolatja szerint vagy egy, vagy másuva szállítani, csak most had dolgozzék minden ember. Úgy a paterrel is végezni, hogy közikbe szállítsuk.

Az bíró, Édesem, meg volt fogva többel együt,² de bizonyos végre kibocsátattam, kirül írtam is *Kegyelmednek*, elhiszem, vette eddig. Korántsem úgy van az, amint a pater tartotta, hogy csak egynéhány ember dolga, mert most kiszárdai Plebanus *Uram* által kitanulódott, hogy mindnyájan fényi s csanálosiak, még az fejrénpje is, egy húron pendül. Ha *Kegyelmednek* tetszik, Édesem, bízza reánk, amint kiszárdai Plebanus *Urammal* elvégeztük. Szükség nekik a Szentszék által is büntetődni, had folytassa maga dolgát a pater, s úgy osztán, mikor beneszakadnak mind a Szentszéken, s mindenüt, mindkét féltül megbüntetődhetnék, s azzal leesvén a szarvok, jövendőbe sem facturáskodhatnak. Így csak épen aziránt parancsoljon *Kegyelmed*, a pap fizetése iránt mi tévők legyünk? A böcsületes pater is azt jovallja, ami mind az ő szegínységekért, s úgy a pateréért is gratiául rendeltetet, ne menjen ususba, hanem mint másut, tartsák magok is, s a pap is iparkodjék, s egyházi törvény szerint a püspökök tartoznak segíteni. Kirül jó volna a Méltóságos Püspökkel³ végezni, tenne oly nagy jót, csinálna fundust a Tiszán innét való plebanusoknak a dézmábul. Ha német püspök lenne is, amint maga jövendőli a Méltóságos Gróf, talán nem vonná vissza, mert máskint vége lesz a plebanusoknak. A jánkinak Ötvös *Uram* halálával, a semjinyinek talán eléb is, s úgy lesz, mint az ecedi. Tartoznak is aval, úgy mondják, a papok.

It, Szívem, elég szárazság jár, Szakmár táján szénát sem csinálhattak az eső miá, s it az malmok is elakadtak a szárazságba. Ugyan a szárazság miá eset az ökrök sebes hajtása, nem subsistálhatván a víz nemléte miá, azután is, s annyival inkább, Tiszán túl fű nem lévén. De már, Szívem, csak az árába júne ide is, ökörvásárlásra öszveszedtem ugyan 1000 Rénes forintot, akin most vásárolnak, de az kevés. Bárcsak még ezer volna is, job lenne semminél. Az mostaniakba is marad el, akik helyre nem híznak, kirül ha lehet, tegyen dispositiót *Kegyelmed*, Szívem, hova hamaréb.

Bakos lejöt, veszet volna el, hozot auszcugot,⁴ egy falkát. Már, amint megírtam volt, Torockón elkészíték a mívszert,⁵ ha nem fogja szeretni, azt úgyis most kel csináltatni. Írja Draskóczi *Uram* is, minthogy onnat mesterember nem telik. Csak a mesteremberrel kel osztán közleni, micsodást szeret, s abba mind eligazította volna Draskóczi *Uram*, de semmit nem közlöt vélle.

Baj Ferenc *Uram* miá van nagy bajom, Szívem. Andrásinak includálta vala két levelét, egyik Méltóságos Püspök, s másik *Kegyelmedé* volt, a Bereg vármegyei dézma iránt. Egyéb nem volt benne egyikbe is, hanem, hogy odaengedte a vármegyének-é, avagy Baj *Uramnak*, de a vármegye csakugyan ő *kegyelmé-*

nek engedte, s azért küldte volt ide, hogy András Uram szerezze ki az arendatoriát. S akkor Bátorkeszibe lévén, nállam tartottam a leveleket egynéhány héttig, s elgondolván, hogyha odaadta a Méltóságos Püspök, abba már hiba nem lesz, én bizony elvettem. S csak zaklat érette, mivel az Méltóságos Püspök prefectussa ki nem adja az arendatoriát, nem lévén parancsolatja, azt mondja. Már az a misilis levéllel állana elé, s én elő nem adhatom. Hanem, Édesem, *Kegyelmedet* jelentse meg a Méltóságos Püspöknek, had parancsoljon rulla, mert engem okozhat méltán. Ki gondolná, hogy dispositiót nem tenne az olyanrul a Méltóságos Gróf, én nem is véltem, s úgy vettem el.

Édes Szívem, *Kegyelmed* a vigasságok, s multságok közt van, s mégis, noha a dolog miá kedvetlen, amint írja, én inkább lehetek ithon magam. Azért, Édesem, ha zsembelek is, csak annak tulajdonítsa *Kegyelmed*, mert abba nincs kétségem, hogy azt bánná, ha költök, akkor is megírtam. Elégé bánom, hogy a lovak ki nem telhettek. Innet, tudom, bővön írt rulla András, ki is már fekszik a lúrugásba, mert szót nem fogad, s mikor gyógyulófélbe volt, megerőltette, már valóba rútol van. Halál neki a fekvés, nekünk pedig káros, de nem lehet más-kínt. Úgy látom, odajártába is majd megölte a lú, úgy a fa alá ment volt, a melyre a nyeregkápának szorult, hazajüvén mind vért köpöt.

Talán ugyan nem lakhatnék ezen a földön, aki regni baro,⁶ amint *Kegyelmed* levelébül gondolom. Az oratióért hiába fizetet *Kegyelmed*, Szívem, nincs becsi, úgy a novelláknak. Ha valaki jű ide, megmagyaráztatom a nagyából. Az követek lajstromát két postán küldte *Kegyelmed*, már nekem írja, hogy szűkítsem a postát. E minap is a Virmondné levelét nem elég, hogy kiváltotta, hanem megint ideküldte, Szívem, *Kegyelmed*. Nem is tudom, hol jár a levelem közt anyi sok gaz levél, most is barátoknak kettőt, Haller Imrének kettőt hoztak ide, talán valahol csináltak hozzá.

It volt ma Győri, a fűrészt metszi a deszkát, most a töb mestersegít készíti. A szőlők szépek, s jó mívbe is vannak⁷ mindenüt, megjártattam most András Ferencce. Írogat Győri is *Kegyelmednek*, de én el nem küldöm a levelet, ha csak expressus nem megyen, nem szaporítom az postát.

Az hőforásoknak kel elbomlani, a musaiaknak, a kűbánya miá, azt mondják. Melyre nézve elhíttvén Taraczközit, hogy már ot nem lesz jó kű, másut két helyen is bolondozot s költöt, még rosz követ sem talált. Most rivasztotta meg Győri, s András is. Azért sem volt költsége a szőlőre. Mindenüt szépek, *Istennek* hála. Talán csak egy poltúrára szál a bor, ha megmarad, s ily szűk lesz a pínz. Az erdők szépek Tiszán túl, Erdődön a tölgyfán látszik meglehetősen.

Hogy *Kegyelmed* éjeli-nappali fáradságos munkája mind ő Felségének, s úgy a *Nemes Ország*nak tetszet, legyen áldot az *Úristennek szent* neve. Amit *Kegyelmed* ír most, hogy még van elég, az, ha töb nem lenne is, nekem soknak tetszet. Az első levelében feltet, 8 punctumbul álló dolog, mert nagyobrészint mind fontosok.

Az assignatio három holnapra már kezünknel vagyon. Az *Nemes Vármegye* az *Contracur* assignált, felveendő pénzébül fogja kifizetni. Nekem is tetszik, mivel az bizonyos fundus, de ide hiába assignál, mert nem vehetni, kivált most, a munka idején. Tudom, magok informálják *Kegyelmedet*, micsoda futófélbe van egyszer az oláság. Ha már azt *Kegyelmed* felveszi, inkább jöhetne ökörvételre ide Halász Pétertül.

Szuhányi a héten megindul a gyermekekkel *Isten* segítségébül. Minthogy mikor elsőbe írta *Kegyelmed*, hogy felmenjen, akkor nem is beszélt volt még az követekkel, újab tudósítását várták. Mindazáltal *Kegyelmed* gratiájában bizván, csak megindul, felviszi az *Contracur* levelét is, akkor bővebben írok, Édesem, mindenekről.

Maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

1 elmosódott, olvashatatlan szó 2 amiért lázadást szítottak (L.d. az előző levelet!) 3 Csáky Imrével 4 értsd: mintát 5 ti. a pálinka-lepárlót 6 országbáró 7 jól meg vannak művelve

620.

Nagykároly, 1722. július 17.

(MNL OL P 398. No. 37 364.)

Károly, 17. Julii 1722.

Édes Lelkem!

Szintén regel akarok indulni Erdődre *Isten* segítségébül, mivelhogy megvalljam vétkemet, vagyis mindnyájunk vétkét, az *Szent Donát* devotióját tavaszfélt elmulattuk, csak az napjára tartottam, s azalat egy kevés jég érvén a szőleinket, eszünkbe jutatta. S hogy aziránt *Kegyelmed* intentiója végben menjen, az *Úr-isten* dicsőségére most az elmúltat akarom helyrehozni. Erős Uramék, Pater Gvardian s másokkal együt *Kegyelmed* képébe magam is elmegyek, noha bajoskán esik nekem.

Azon alkalmatoságal mire mehetet Bada az hutába, s az inspectornak mi difficultasi lesznek, eleibe adatván, mind pedig Győri mit csinált, kivel edig éppen nem contentáltattunk, mindenekről fogom *Kegyelmedet*, Szívem, informálni.

Viszajöve telemig halad a fickók indítása, nem is árt, mert Baktán apjok, anyjok gondviselése alat úgy elromlottak az semmirevaló, gaz legínyel, kit ide emelt

ingyen Klubusiczki Uram,¹ se ministratiót, se vocabulát, s még a Miatyánkot is tudják-é, kétséges. Ahoz tiszta gaz parasztok. Az kissebbik ot mind az ágyba is vizellet, noha miolta velem van, semmi baja nincs. Egy kevésbé helyre kel hozni, csúfnak s bajnak odaküldeni *minek, Kegyelmednek* is sok dolga lévén, elhiszem. Ami intencionk van irántok rá, az nem lesz késő.

Fiam Uram jövő héten be akar indulni, ajánlja magát. Míg *Kegyelmed* odalesz, kész volna mellettem lenni, de az nénje férhez menvén, az gyermekeket s jószágot kezéhez kel venni, s azoknak gondjokot viselni. Az leányomot it hagyá, semmiképen nem engedi, hogy bemenjen, s magamot hagyjon. Sőt, szükségessnek is tartja maga gazdaaszonyágához látni. Netalán kiszorul, kivált szénája s tavasza² nemigen lévén Erdélybe.

Az új svábok, úgy látom, elszálnak Csonálosra, s az pater is vélek annak idejébe. Most pedig csendesesen vannak a csanálosiakkal.

Egyebekről írtam, Szívem, ennek előtte. Hanem Baktán lévén, Darmis hozám jöt nagy panaszal, hogy *Kegyelmed* az révet is nekik adta, s most Kakuk uralkodik, akik ketten öszve alig férnek. Az óra nem tölt rá, megveri Kakuk. Én is úgy tudtam, ő lesz ot, de Ács Lőrinc úgy mondja, azután való parancsolatját presentálta Kakuk, hogy ő legyen ot révbíró, kire a régi mód szerint most is elég a panasz. De a nagyob, hogy ot hever, semmi dologra nem jár amiá. *Kegyelmed* consensussa nélkül ki nem teszem, minthogy commissiója van *Kegyelmedtül* Ács Lőrinc relatiója szerint.

Az mezei munka foly, kirül csak elhiszem, Andrásí ad informatiót *Kegyelmednek*.

Édes Szívem, Pater Gányi Uram s Pontel Uram által mesterkedjék *Kegyelmed* ezek mellé a gyermekek mellé egy alkalmas, jó, gondviselő ifjat, akit mások jovallanának, nem csak a jesuiták, mert a szívem fáj rájok, hogy akármi gazt rátudnak az emberre, mint ezt is, aki kenyeret sem érdemel. Tiszta romlás a gyermekeknek.

Szegíny Helepront menti magát, Stecelné kéri a pínzt. Legyen azon *Kegyelmed*, Szívem, Stecel Uramal had resignálná az embereket, s akár várná Heleprontot, s akár contentálná Helepront, a jó dolog idején nem akarnak parancsolat nélkül dolgozni.

Holmi dibdáb leveleket, kik it heverték, elküldöttem, ha olvashatja *Kegyelmed*, s ha nem is.

Az Hegyaljáról Szamosközre s egyebüvé 9 s 10 forinton hordják a bort korcsmára, úgy hallom.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 tollhibából ismétlés: úgy elromlottak 2 tavaszi búzája

621.
Nagykároly, 1722. július 21.

(MNL OL P 398. No. 37 365., 37 485.)

Károly, 21. Julii 1722.

Édes Szívem!

Kegyelmed 9. Julii írot levelét, Édesem, szeretettel vettem Erdődrül tegnapi napon hazajöveletem alkalmatosságával, edgyüt az inclusáccal, melyekből, csak elhiszem, nem sokat érthetek, akik velem vannak, azoktul. Mindazáltal elég az, amit *Kegyelmed* levelébül értek, kinek, hogy az *Isten* kívánt végét adja ő Felsége *kegyelmességébül*, nem csak kívánjuk, hanem kérjük is *Istent*, ő *Szent* Felségét azon. Mind mi, s kaplyonyiak s bátoriak imádkozunk azon intentióra.

Nekem az elmémbe sem tűnt, hogy ő Felsége onnat elmenne, a gyűlés, míg vége felé nem leszen, azért nem is siettem az fickókkal, tudván, költséget és alkal[mat]lanságot szereznek ot csak. S úgy tetszik, Édes Szívem, amint beszélünk, mi formában presentálná *Kegyelmed* be őket, az nem volna késő, ha most is oly intentióban van *Kegyelmed*, mivel az a gyűlés bomlása után esnék, mikor mintegy búcsúzás helyen lenne *Kegyelmed* aud[i]entián, lejövelele előtt. Ha mind Bécsbe lenne is ő Felsége akkor, s ezek is akkorra jelen lehetnének. Mindazáltal álljon *Kegyelmed* dispositióján, ha it maradnak is. Klára ugyan erőssen búsul rajta, hogy fiaival nem dicsekedhetik vagy híresedhetik azon a földön.

Az *Szent* Donát kápolnájánál vasárnap alkalmas devotio vala, azután Erős *Uram* által inspectort s az hutásokat eleget pirongatattam sok fogyatkozásokért. De mindenek felet az inspector a vétkes, akinek incumbált. 20 hordó agyagot vittek nekik, azzal biztatták, hogy téllére anyi fazokot csinálnak, akivel megérjék. Se agyag, se fazék, mind odavan. Egyébre nem utal, hanem a kemence rosz volt, s ara mázolta. Hogy *Kegyelmedet*, Édesem, az ő sok roszaságokkal terheljem, nem [vagyok] képes. Elég az, Győri semmirevaló, az inspector stabanc[?], s a két rosz közt elég kár forog.

Én ugyan, Szívem, egy kántoron mind hasznát, s mind mindenféle expensáját felíratom, hogy kitessék, kár-é vagy haszon, s ami fogyatkozás most volt, melyiket lehet corrigálni, azt is feltettem. De azt olvashatja-é *Kegyelmed*, vagy nem, kétséges, azért szükségesnek ítéltém némely dolgokról *Kegyelmedtül* tudakoznom. Mivel új kemencét kel csinálni, azért szükséges értekezni.

1. Mivel az üvegnek lassú keleti vagyon, mind a szűk pénz miá, s mind azért, hogy Erdélybe egy muskatélyosbul való mesterember találtatván, anyira vitte az erdélyi hutát, amint az inspector mondja, kit Kolosvárra beküldtem volt, hogy

ot lehetne-é árultatni, aki el nem kél, ne hozná vissza. Az mi karikánknál szebnek mondja az erdélyit, s olcsób is, mintsem mi odavitetvén adnók.

2. Oka az, hogy az hutásmester nemhogy perfectióra vinné az üveget, de ha egyszer szépet csinál, kétszer-háromszor mindjárt ződeb és csomosab. Az árát pedig csak úgy limitálja, mint a jónak, s aláb semiképpen nem, és így nem kél. Próbára elhordoztattam az egész Hegyalján, s vásárba is, kiben neki sok exceptiói vannak, s végtére az, hogy metszót hozassunk, s az makulákat elfedezi a metszés. Az pedig rosz mentség, mert a rút üveget meg sem metszik.

3. Az legínyek és az mester közt való sok veszekedések miá sok fogyatkozás esik az dologba, kik közt fő az a zöldbeli¹, aki *Kegyelmed* idejébe is hásártoskodot. Meg nem verhetni, a céhesség nem szenved, arestommal [a] dolog halad, és így ők csak gazoskodnak. Régen elcsapták volna közzülök, de a többit csalja el. Már bizonyos, s így nagy kárunk lesz. Bánfi Györgyöt lázasztotta fel, elment volt hír nélkül, s ot akar hutát kezdeni, melybül akár legyen valami, akár ne, ha az legényeket elcsalja, nekünk kárt hoz.

Azért, Édesem, ha *Kegyelmednek* tetszenék, küldönők fel Vandert. Bárcsak egy jó hutáslegint hozna, aki a kristály materiát tudná készíteni s mást, megint egy jó erkölcsöt.² S ezen mester fiastul, s egy klárisos és csontmázos lehetne, úgy, hogy öt vagy legfeljeb hat személybül állana. Ítéletem szerint inkább elgyőzőnők a munkával is, s üveg sem heverne anyi rajtunk. Mert ezen hutásmester munkára igen jó, hanem a materia készítésének, látnivaló, csak nem mestere, s ha perfectióra mehetne, még most végezne Vander metszővel is. Ezen az gazokon azután alábadhatnánk.

Azért, Szívem, arul parancsoljon *Kegyelmed*, ha tíz személyre vagy hatra csinálják a kemencéket. S azt is tudom, fizetésért csinálják, mint most a fazokakot, holot filem hallatára vállalták fel, hogy ki-ki magának csinál ingyen fazokat. De inkább hever hetfűn-keden, míg a materia megég, mint dolgozzék.

Békasót, fővenyet, agyagot mind rosznak mond most a hutásmester. Eleget hántam szemére elébbi szovait, de csak egy jó hutás jűne, míg leromlanék a szarvok, kibe, Szívem, csak kel munkálódni. Most Bada van ot, megválík, mi lesz tovább. Leginkáb csak a kemencecsinálásért küldöm, Szívem, ezen levelet.

Az majtíniak reménkednek, istenkednek, Édesem, had mennének a felső malom tájára, ot csinálnának házakot magoknak. És a Kraszna ásáson túl lenne egész határok, malmot, folyóvizet s jó földjököt ne kellessék elhadni. Ugaroltak is már ot len. Elég portiót adtak már azért a földért, azzal egálják, ne csapassanak ki belőle télvíz idején. Ha *Kegyelmednek* tetszik, talán meg is lehet, Szívem, elfér azon kívül 300 ember is, azt mondják.

Minthogy a nagy szárazságba a stompok nem törhetnek békasót, Madár János a szárazmalomhoz csinálni akar most, akivel törhessék egyszersmind, mi-kor örölnek.

Legnagyobbak tartom, hogy valamenyi jövedelme van az vendégfogadónak, csak elkölte Mérelit, ki is csak egy kontóra, a naturalék árát is odaszámlálván, nemcsak a lucrumot, megyen Rénes 353 forintra, egy pénz sem jön kezünkbe.³ Már ugyan, ami üveget elhordatunk onnét, annak az árában tudom.

Egészségem, *Istennek* hála, jól volna, de a lábom ereje szemlátomást búcsúzik tüllem. Eszem, iszom jól, s mégis erőtlenedik az lábom.

Ezzel kívánok, Szívem, *Kegyelmetek*ről minden jót hallanom, és maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Békasótöröt, pínzest kel fogadni, mert szöktön szökik, s mind fogyatkozás lesz miatta. S mind az, hogy a békasónak jóvát, roszát öszvetörök, a sok változással nem taníthatják, ara is vet egyikre.

Az szőlő igen derekas, szép termésben van, Szívem, mindenüt, ha *Isten* megtartja. Mak az alerdőn vékony terméssel, a bikes nem termet. Tiszán túl elég van, ha megmarad.

1 vsz. utalás zöld ruházatára 2 erkölcsüt 3 az ezután következő levélrészletet – amely tartalma és az őzjel alapján ennek a levélnek a befejezése – egy hely és dátum nélküli, 37 485. levéltári sorszámmal jelzett lapon találtam

622.

Nagykároly, 1722. július 28.

(MNL OL P 398. No. 37 366.)

Károly, 28. Julii 1722.

Édes Lelkem!

Kegyelmed 14. Julii írott levele tegnapelőt kerüle kezembe Dobosról. Megvallom, nem kevés csudálkozással olvasom az ő Felsége *kegyelmességét*, mivel magános audientián azt elkövetni meglehetne, de oly publice, és oly alkalmazással nem egyéb lesz belőlle, hanem irigységet szaporít, s netalán némellyek *Kegyelmed* munkáját balra magyarázzák miatta.¹ De mivel, Édes Szívem, én jól tudom, azt nem kereste senki kárával, amely *Isten* azt adta, azon *Isten* *kegyelmes* gondviselése legyen [*Kegyelmeden*]. Az igaz, hogy ez oly nagyra böcsüllő állapot, hogy maradékinknak is fentartó emlékezetül lehet.

Mi, *Isten* jóvoltából, egészségbe vagyunk. Nyavolyás Andrásit igen beteges, erővel veszen magán. Valamivel jobban van már, fen vesződik, de se étele, se

503

ereje, mely miá a takarodás, úgy látom, szenved is, noha azon betegen is felverte magát, most Erdődre megyen. A hutakemence leszakadt, Salánkrul kel agyagot hozatni. Most hamarjába egy szekérrel hozattam a lovaimon. Nem kevés kár, az *Isten* őrzötte, hogy az egész huta meg nem éget miá, egyszersmind le nem szakadt.

Ezzel maradok, Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

1 utalás arra, hogy az uralkodó nyilvános audiencián köszönte meg Károlynak a szatmári meg-
egyzésben, a Habsburg-ház és a magyar rendek megbékélésében játszott szerepét

623.

Nagykároly, 1722. július 30.

(MNL OL P 398. No. 37 367.)

Károly, 30. Julii 1722.

Édes Lelkem!

Jöllehet, *Kegyelmed* megírta vala, hogy az gyermekeket mind fel ne küldjem, de amint ara való válaszomba írtam, én csak úgy gondolom, amikor a gyűlésnek vége lesz, s *Kegyelmed* is arul a földről eljű, akkor leszen ideje, hogy *Kegyelmed* recommendálja maradékit,¹ amint ithon mondotta volt, s *ezeknek* is akkor kén jelen lenni. Minthogy a leányom igen bánta it maradásokat, s ugyan búsult rajta, újobban resolváltam felküldéseket. Úgyis fel akarván menni Szuhányi *Uram*, a jó alkalmatosságot elmulatni nem akartam, gondolván, ha *Kegyelmed* resolválja felvitetni, nem lesz kivel alkalmatoson felküldeni, mert a szegíny Andrási csak nem jövel. Erőt vevén magán, elment Erdődre, de talán a huta dolgába sem tehet semmit, mert most jövén emberem onnat, alig mehetet Erdődre is, csak lefeküdt.

Meghattam, csak Bátorkeszibe hadgyák, csúf volna ot, úgy elparasztosodtak ezek a gyermekek, egy kicsint had tanuljanak, vagy ha *Kegyelmednek* alkalmatlanok nem lesznek, bevihetik azután is.

Édes Szívem, *Kegyelmedet* sem egyel, sem mással terhelni nem kívánom, ha lesz ideje rá *Kegyelmednek*, szóval tudja informálni Szuhányi mind a huta, s úgy az új svábok állapotjárul, egyebekről is. Az huta dolgában szükséges volna *Kegyelmednek* hozzászólni, mert nagy kárunk következhetik belőlle azzal a gaz legínyekkel.

504

Szintén levelem írása felet érkezik Szombathelyi, s noha mondja, hogy *Kegyelmed* az gyermekeket már nem kívánja fel, de minthogy még el nem búcsúzott *Kegyelmed* ő Felségétül, s úgyis bemegyén a conclusióra, éppen jókor esik még.

Az keresztúri borok it öt poltúrán elkelnék, az ó 6 poltúrán foly. Ot helybe 4 poltúrán sem. Mind az pénz szükségére nézve, s úgy azért, hogy csak ot apad, az harmadévi is ot van a tavalyival – azok jobbak, ha veszik, azt veszik –, azért csak kiárultatom az aljassát.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

It az marha dögi láttatik kezdődni. Járják a processiót a csanálosiak. Most amely ökröket vettek, ócsób mint mászor, de talán ez is káros, hogy vettük, ha dögi lesz. S nem is vehetni, minthogy hallom, Halász Péter mégsem adta az ökrököt el.

Rajta vala *Kegyelmed*, Édesem az fájdalomon, kívánok örvendetesebbet hallani. Az paterek deputatuma a régi rendbe legyen-é, írtam volt rulla.

Édes Szívem, megvallom, bizony nem búsítanám *Kegyelmedet*, de más rulla nem tehet, s nagy kárunkba járó a dolog.

Az kemencét fizetésért már felvállalták a hutások, s hat hét alatt talán elkészül. Az agyag hordásin rajta leszünk, azalat mindenféle materialékot készítnék. Szárazmalom jó vagyon, s ahoz stompokot most csinál Pikóval Madár János, hogy amikor vize nem lesz, az békasótörésbe fogyatkozás ne legyen. Már mindennemű materialék adig elkészítenek, elegendő. Csak ha *Kegyelmednek* tetszik, Vander had menne hutáslegényekért, enyi sok költségünk ne lenne füstbe, mert ezeknek csak nincs kedvek épen a szolgálatra. Egyéb okát fel nem találhatni, hanem miolta Erdélybe járt az a hásártos legíny,² szüntelen titkon csinálja őket, s csalogatja. Az országot dicsíri, s csakugyan az a gyanú, hogy ő akarna Bánfinak hutát kezdeni, s mester lenne. Most, míg a kemence elkészülne, azalat lehetne őket lehozni, hacsak kettőt vagy hármat is. Ezekből volna töb hozzájok, mert a csontmázcsinálót és a jobbik klarisost el nem bocsátanók, ezekkel nem boldogulhatni. Az mester megmarad, noha most beteges. Csak egy volna bár, aki a materiát tudná készíteni. Az conventióját Pesten lététül fogva számolja, most újat kér a mester.

Jövendőben talán Vander még töb hasznot tehetne ot, mint Poroszlón. Mészáros, korcsmáros, inspector, mind kitelhetnék belőlle. Üveget haszontalan küldök, mert a legszeb sincs olyan, mint amineműköt ezelőt küldtünk. Bártfára is küldtem volna örömet most *Szent* Lőrinc vásárákor, de csak megcsúfolják az hutát véllé, mint Erdélybe. Az inspectort én talán csak el is bocsátom, mert oly gaz üvegeket veszen be tüllök, hogy köpedelem. Azért nem költ Erdélybe is, most már látom. Egy karikát sem adhatna ollyat, mint aki az erdődi majoron van, fertelmes csomós, nemcsak zöld.

Mondja Szombati, hogy a Méltóságos Judex Curie³ gyűlés vége után hozzánk szándékoznék. Ha *Kegyelmednek* tetszik, s tudnám, mi tájba kel indulni, most a lovakon lehozhatnák a sézát, az újat, s felmehetnék osztán. Kivált, ha a szürke lovak a jövésbe vagy menésbe segítenének.

Ha jó kezesek nem találtak tovább is a tarcali rabért, én a vármegye tömlőcébe küldöm őrizetnek okáért. Úgy járok véle, mint Gelényesbe egy tolvajt megfogván, nem adták ispán kézhez. Hetfűn let volna a törvénye, az is bajomra, s most írják, hogy elszaladt. Mind a két rendbeli lopás odatesz, ha elszalad.

1 itt: unokáit 2 Badda Gábor szerint a hutásokat Andreas Kargas és testvére lázították (MNL OL P 398. No. 1934.) Az iratra Vári András is hivatkozott akadémiai doktori értekezésnek szánt kéziratában, amely azonban a szerző váratlan halála miatt befejezetlen maradt. 3 Koháry István

624.

Nagykároly, 1722. augusztus 11.

(MNL OL P 398. No. 37 368.)

[Feljegyzés a lapszélén:] Nagyon megváltozott Andrási, csak erővel veszen magán. Nem olyan nagy nyavolyája pedig, de csak nem alhatik, s nem ehetik. Én a melancoliától félttem, mert éca a lúra ül, s egyedül éjfélig is eljár, akármely sétét legyen is, s csak andalog, s egyedül kíván lenni éca oda alá is. De, Szívem, valamit ne találjon *Kegyelmed* írni iránta, mert előttem is titkolja, igen megszegyenlené magát.

Ráösmert volt *Kegyelmed*, Szívem, Bartára, éppen semmirevaló. Czompó hasonló, csak nem árt oda is tudakozni. Udvarba Perlai-forma kén, s amoda egy jó kemény tiszt. Ide pedig főb tisztnek, amint *Kegyelmed* mondta, a Bada apja. Egy mákszemnyit sem mível az egyik is jókedvűből, s egy szikrát sem törí a fejét semmibe.

Károly, 11. *Augusti* 1722.

Édesem!

Kétrendbeli levelét *Kegyelmednek* szeretettel vettem, egyik 28-d[ikán] Julii, másik 2. *Augusti* költ. Nem kevésbé búsulok a *Kegyelmed* lábán. Jót akart, s azal még tovább haladot a sessióba való járás. Az *Isten* tegyen jót, mert az öszvevarodás jele a rosznak. Az imádság el nem múlik.

Szent Donát napjára újban odavoltunk Erdődre, mivel az első csak a tavaszi helyében volt. Transferáltuk volt vasárnapra, hogy inkább jűjenek Szakmárrul is, de oly rút esős idő let, el nem hitethették postamester uramék, s a paterék, hogy odamenjek, aminthogy meg is bántam volt, de az útba kezdet az eső esni. Elég az, *Isten kegyelméből* megjártuk, de csak alig halgatánk misét is, mert a pater a kis kocsicskába felállot, hogy a palástját rávegye, s nem szólt a kocsisnak s bezzeg úgy kihajítja a kocsi, az *Isten*, s a jó szerencse, hogy keze, lába ki nem tört. Most is csak alig vagyon, belső romlása eset.

Az szőlőköt megjártam, le s fel a hegyen. Valóba nagy állapot az, kiváltképen valók az új ültetések, de it nagyobb a szőlő szeme, mint Erdődön. Mindenfelé csak bő terméssel biztatnak, ha *Isten* megtartja. De hideg az Augustus, kivált éccakákon.

Az hutakemencén dolgoznak, a töbi más munkát mível. Az hásártos elszőköt öcsöstül s az hutásinassal, és egy kemencefűtővel. Nem volna kár, de hogy a többit ezután ne csalogatná, ha kézre keríthetném, igen akarnám. Talán megtudom, hol lesz. Az, ki régen felkéredzet a feleségéért, hutáslegíny, s Erdélyre ment volt, a megint hazajöt. Meghattam, vigyázzanak rá, nem csalárdság-é a dolga, el ne csaljon benne.

Merkli beteg, a hutásmester is hideglelés. Már 20 hordó agyagot hozattam Salánkru a kemencének, mégis töb kel. Húsvétul fogva hoztak már 40 hordóval.

Madár János munkálódik a stompón a szárazmalomhoz ragasztani.

Az új sváboknak már kimérték Majtínba a telekeket, aki nem akar is, ráfanyalodik. 50 teleket kértek, akik odamennek. Hanem a magyarok síjnak-ríjnak, malomtul, erdőtül irtóznak távozni, de talán Ebes nem mesze lesz. Az pater is közikbe fog szállani, úgy mondja.

A máramorosi jószágtul nem volt maradásom, ugyan arra a futó bíróra panasztak, akit ezelőt majd két esztendővel meghattuk volt Győrinek, hogy kivessen. Kordát közikbe küldtem, sok dolgok jöttek ki, nehezen hiszem, hogy kibújhassék belőlle Győri. Most ugyan Kordát küldtem Salánkra, jól vagyok most vélle. Sem aratás, semmi nem mentség, hogy Géresi felment. Elijedet egyszer, s amint fellázasztotta volt Ragályi, fel akart menni maga is Korda. Én nem jovaltam, s szükségesnek sem ítéltam, mivel *Kegyelmedtül* hallottam, hogy az ő tunyogi részi bátorságba lehet akárkitül, úgy tudom, örökös az neki is. Általam alázatosan recommendáltatja magát aziránt is *Kegyelmed* gratiájába. Írt ugyan maga is, Klárára bízta, s Éradonba ment. Nem tudom, hova tette, nincs is szükség rá.

Vagyok egyszer buba, amidőn már a környékbe az himlőn általmentek a gyermekek, sokan meg is holtak, most ben az udvarba a sütőinas öreg himlőbe meghimlőzöt. Az városon sohol nem hallatik. Elküldtem volna Adonyba a kis Julist, de mai nap nem szintén jól kezdet lenni.

A fickókot magam is tudtam, hogy idején van, mert csak a conclusio táján kellett volna, de Szuhányitul nem akartam elhagyni, s máskint is azt gondoltam, ha valaki akadna melléjek, had tanulnának valamit. Ha pedig le kén jönnek, talán nem várja végig Ötvös Miklósné a gyűlést, s az ő társaságába lejöhetnek a Kis János anyjával, ha igen későn lesz a gyűlésnek vége, amint én úgyis hiszem.

Csak a hutakemence készüljön, kit is hat hétre mondnak. Éliás fogja csinálni, csak Badát ha állítom be, mert akármit parancsoltam magam is, soha semmi sem volt benne, s a cseh gyémántpróbát is csak úgy vesztegette el, egyszer próbálta, s akkor nem succedálván. Máskint az a hutásmester megfogadja a szót, ha ember van vélle. Kék festéket Kolosvárrul kellett hozatnom, egy német forint fontja, nem tudom, odafel hogy jár. Már nemcsak materiáléket, de minden hozzávalót eleget kel szerzeni, had dolgozzanak. Úgy mondja Bada, ha serényen hozzálátnak, száz forint ára üveget minden héten megcsinálhatnak, hutaáron is. Az lajtmanné esztendőnél tovább nem akar megmaradni, azért gondoltam én Vanderre. Minden kitelnék öbelőllök.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

625.

Nagykároly, 1722. augusztus 18.

(MNL OL P 398. No. 37 369.)

Károly, 18. *Augusti* 1722.

Édesem!

Én még csak most veszek Szuhányitul tudósítást a fickókrul. *Istennek* hála, békével általmentek az utazáson. Edig, tudom, Szívem, tet *Kegyelmed* dispositiót rullo. Lovaim, se sészám nem lévén, *Kegyelmed*, Édes Szívem, disponáljon visszajövelelek felől, ne késsenek.

Egészségem, Édesem, olyan volna most, hogy majd reménségem felet is van, hanem az fejemre kezdtem roszul lenni egynéhány naptul fogva, s tegnap ugyan nagy mértékbe kezdet volt rámjűni. Az irgalmas *Isten* könyörüljön rajtam, mert az nagyob volna a fekvő nyavolyánál is, mintha a fejem tetején valami feküdnék, s bódulva van mind elmém, s minden dolgom nagy kedvetlenségel.

Az leányom gyermekivel frissen van, *Istennek* hála.

Az *Úristennek* nagy ostroma kezdet az eső által rajtunk lenni. *Isten* tudja, hogy hordhatni be, elégé ingatom¹ a papokot az imádságra.

Írta vala *Kegyelmed*, Szívem, hogy az üvegmetszőre lesz gondja, de a nem szükséges adig, míg az materia perfectióra nem megyen. Temérdekít hordnak, szebnél szeb metszet üvegeket, most a debreceni vásárba sok volt, de csak nem veszik, nincs pénz, úgy hiszem, az az oka.

Kolosvárra már háromszor próbáltam az üveget, Váradra egyszer, Újhelybe s a hegyalji városokra is, de már többé nem próbálom, nincs haszna. Hanem a ződ üveg, hogy ócsó, inkább kél. Ítélje meg *Kegyelmed*, Szívem, lú terhébe Modvából is jöttek rá a hutába. Az kemence most van munkába.

Félek, ha helyre nem érnek a borok, nincs jó meleg Augustusba.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Ha a fejemre jobban nem leszek, valahova kel divertálnom. A sok suplicatió-
nak soha nincs szüneti, kuldust sem láttam talán anyit, pénzkerőt, mint most,
de semmi nem kel egyéb neki. Azt gondolom okának, hogy sohol nem kaphat,
akármenyt jár, pénzt. Az elmúlt postán nem írhattam, Édesem, Kaplyonba lé-
vén devotio. Andrásinak is oly buzgósága indult, megüllette *Nagyboldogaszony*
napját a várossal, eszembe sem volt magamnak.

Szuhányit, ha mi becsületre aplicálhatja *Kegyelmed*, Szívem, ottan magam
is recommendálom. Látom levelébül is, hogy nagyon ragaszkodik *Kegyelmed*
gratiájához, máskint nehéz afélre jutni oly helyen, akinek jó patronussa nincs.

1 nógatom

626.

Nagykároly, 1722. augusztus 22.

(MNL OL P 398. No. 37 370.)

Károly, 22. *Augusti* 1722.

Édes Lelkem!

Kismarjai *Uram* kedden, Jasztróbszki tegnap megérkezvén, alkalmasint ér-
tem az ot levő dolgokat, aki engem illető. Legnagyobb az, hogy a lábai megint
elővették a fájdalmat, mert nagy akadály a munkának folytatásában, hogy úgy
nem járhat *Kegyelmed*, amint akarja.

Az postára ide is eljöt a parancsolat, már azért szűkön és ritkábban kel ír-
nom, temérdekire megyen az.

509

Szintén Marjai érkezésekor érkezet Bélteki Tarcslul, őáltala hadtam volt a vármegyve tömlöcébe vitetni a rabot.¹ Elsőbe a szolgabíróval végeztek volt, a tarcaliak semmiképen ki nem akarták engedni vinni. Mindazáltal csak megindították volna, s látván osztán az anyja, nem vette tréfára, s ötszáz forint kezeségen kivették. Úgy volna a contractus, hogy ahova kívánjuk, oda tartozzanak személy szerint statuálni, de amint mondják, az meg nem ál. Máskint, ha úgy lehetne, jó volna általesni rajta. Szokták mondani, akinek ideje van, élete van.

Hallerné credentiáját, követjének valót, én még akkor felküldtem volt, most újobban írtam, hogy küldjön albát.

Az elsőköt hutások Kolosvárt voltak, írtam oda. Marjai *Uram* vállalta, de Bánfinál fog megakadni, úgy mondja Marjai *Uram*. Kész hutája van Kolosváron felyül két mélföldel. Hanem Stajville² kezdvén öt esztendővel ezelőt hutát, egy-szersmind odamentek a hutási, s azolta ál pusztán. Ha ot lesz, végére megyen Marjai.

Édes Szívem, értem Jasztrabszkitul, hogy a Bada apjának csak a taxája tevődnek le, ki is, úgy hiszi, 50 vagy 60 forint. Ha lenne, mindjárt kézhez vehetnék. Kérte is *Szent-Iványi Uramat*, hogy tegye le eljövetelekor. Valóba kén, ha mód volna kivételébe, had jűne hamar, most kivált szüret táján talán általa az egész cseléd szükségét végbe lehetne borért vinni. Még odabe elvégezhetné. Most is vettem Viski levelét, de úgy látom, őáltala nem lehet, más foglalatosságokba fáradozván. S az kupecekel is végezhetne a borokrul.

Czompó, Győri írásából csudálva látom, tiszta hazugságal dicsekedik. Egy pénz ára sincs aba, hogy ő munkás volt volna benne, sőt valamihent ráhagyatot, egyedül hatta Madár Jánost. Teljességgel nem gondoskodik ő semmin, csak egy törvént sem igazít el. Megálhatta azt is, se nem kérte, se nem nézte csak meg is, mibe szűrnek, donga hány hordóra s kádra való van, ingyen sem tudta. Jár-kél Pálfalvára a feleségéhez, már roszabnak tartom, hogy hazug is. Azt mondja, a pálfalvi dominiummal töb jószág volt keze alatt, ítélje meg akárki. Csak jüheszen ki a Bada apja, valóba dicsíri Jasztrabszki *Uram* is, még ugyan conventiója sincs Győrinek.

Molnár Zsigmond *Uram* nekem azt írván, hogy *Kegyelmed* parancsolatjára felmegyen 14. *Augusti*, a commendans pénzét Nagy Gáborhoz innet megindítottam, még válaszát nem vettem. Az hámorhoz Bakos amit csináltatot, régen it van, a szőlőt, aki a vaskűnél van Musajba, edig megvették. András neve alatt küldtem rá 100 forintot, egy darabja jó mívbe van, nem adták egymás nélkül.

Kordát Salánkra küldvén, írja, se Dunán túl, se innet nem látta mássát a fűrészmalomnak, se szépségre, se jóságra. Az új házakot is igen dicsíri.

András hol jobban, s hol roszabul van, de mikor jól van is, szörnyű kedvetlen, egészen megváltozott. Zaklatom, ha a házaságán búsul, tagadja, de az csak való, igen aprehendálja, hogy anyi helyen megmustrálja magát.

Magunk Isten kegyelméből egészségbe vagyunk, adja Isten *Kegyelmetekről* is hasonlót hallani, Édes Szívem.

Az mi az én sopánkodásomat illeti, talán azt *Kegyelmed* most nem is igen tapasztolta, Édesem. Az tagadhatatlan, nemhogy kérni, de kívánni sem tudtam soha az Isten áldását, akivel ingyen kegyelméből látogatot bennünket, sem azt a böcsületet, akit adot mindenek előtt ő *Szent* Felsége. Az is való, Szívem, hogy valaminthogy a világ örömen nem illik igen örülni, úgyszintén az ellenkező dolgon bánkódni. Én magam is akarnám azt, hogy ne törődném, de csak lehetetlen, úgy látom, mivel gyermekségemtől fogva belém ázot, hogy az adóságtul irtózzam, örökké azt halván. Hogy pedig szükséges dolgait az ember végbe nem viheti akkor s úgy, amint akarja, s felebarátját sem segítheti, akit igen akarna, megvallom, kimondhatatlan nehéz. Egész életébe azért munkálódik az ember, hogy fogyatkozás nélkül élhessen, még aki szegénységre kötötte is magát, irtózik tülle, úgy látom. Bizony, Szívem, *Kegyelmedért*, s úgy a magam egészségem romlásáért tűrném én azt, s ha lehetne magamba rejténém, de úgy még tovább vesződöm véle. Azért, Szívem, considerálván, hogy a perfectióra nem jutottam, azért, hogy a világi szenvedések megháborítanak, ne tulajdonítsa *Kegyelmed* vétkül. Nekem az legveszedelmeseb, mert néha talán lelkemet is sértem a tűrhetetlenséggel, s mégsem tudok mit tenni. Még job is nállam alig tudja magát meggyőzni, s mindeneket békével tűrni.

Ezzel maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Az hutakemence készül. Kisseb compendiumba lesz, de szintén anyin dolgozhatni rajta, nagyobb fazokakat készítvén. Mikor sokan lesznek, ketten dolgoznak egy fazékból.

Levelem végzése után érkezék Vékony. Szomorúan értem, hogy az lábfájás continuálja magát. A fűrészmalomhoz béresökrököt is állítottak, van is már deszka alkalmasint, amint Korda írja. Az *Feltmarsalck* szova nem kedves előtem,³ de nem fél tüllem, tudom. Kárt maga mit csinál az oly dologba? Most úgy látom, elmarad ezen levelem az postárul. Bada apját tovább is recommendálom, Édesem, magunk hasznáért kivált.

P.S. Most veszem tudósítását Badának a hutárul. Újjobban fog jűni egy üveges közikbe, aki srófot is csinál, ösmeri Merkli. Két hét alatt, biztat, hogy hozzáfoghatnak az munkához. Madár Jánost a hideg leli, lassabban foly a munkája, de ő is biztat, két hétre elvégzi a stompokot. Mustrát küldtem volt Egerbe az üvegkarikából, kívánta a *Méltóságos* Püspök⁴ prefectussa. Szépét pedig, s azt írja Vander, Egerbe veheti egy forinton százat, én nehezen hiszem. Az leginyek most elegen lesznek, mivel a két elsőket helyébe más kettő jöt, s ha az

szökötteket kézre keríthetem, nem félek, hogy ezek el merjenek szökni. Hanem a materiacsináló volna legszükségesebb, s azután, ha perfectióra menne a metsző, azt mondja Merkli, ócsó szokot a metsző lenni.

Hallernéval még nem költ contractusunk, se neki, se nekem oly emberem nem lévén, kit ide- vagy odaküldjünk. Várom hozzám most, de talán nem is oly szükséges már, akár mi adjunk földet Vásárhely táján marhalegelésre. Annak más hasznát pedig nem vehetnők, 6 ember 12 forintot ad. Korcsmájokhoz sem bízhatni, mert amint Jasztrabszki mondja, most is eloszlófélbe vannak, s úgy annál jobban elmenne. Már ugyan Hallerné öcsém a 400 forintot elhagyná.

Csoba fia iránt magam is szószólló voltam a *Méltóságos* Püspöknél. Reménkedik Pater Kelemen *Uram*, ha be nem méltóztatik fogadni Egerbe, nem tanulhat már tovább it, s nincs módja máskint a tanulásba, ugyancsak pápista lenne az.

Valamely dolgot bízta volt Szuhányira, ha lehetne, tudósítana. Az salánki arendáért beküldtem a pínzt, s úgy adták a quietantiát, hogy tavalyi arendáért való, s arendatoriát nem küldtek. Nem tudom, nem lesz-é bajom az dézmálásba.

Az kelyhek ot maradtak, talán csak vágyakoznak ezek a barátok a két pluviáléra. Ha másra fordítatik is a felküldöt 100 forint, *Kegyelmednek* mint tetszik, de a *pacificalé* szükséges.

1 Nagy Istók ügyében Károlyi július 9-én írt levelében úgy rendelkezett, hogy a rabot Nagy Gábor kezességén bocsássák szabadon, mivel fogvatartása nem volt törvényes, és fizessék ki neki elfoglalt házának árát. 2 Steinville 3 Schlickről van szó, akitől Károlyi megvásárolta a csongrád-vásárhelyi uradalmat, s aki kifogásolta, hogy a szerződésbe Barkóczy Krisztina neve is belekerült 4 Erdődy Gábor

627.

Nagykároly, 1722. szeptember 3.

(MNL OL P 398. No. 37 389., 37 524.)

Károly, 3. *Septembris* 1722.

Édes Lelkem!

Vander két rendbeli levelét leküldvén *Kegyelmednek*, mellyeket szeretettel veszek. A többit, amit hozot, a lecticával edgyüt, még ot hatta.

Nyavolyájának megtérését örömmel értem, annál is frissebb állapottal, hogy halhassam *Kegyelmed* lábait, kívánom, Édesem. Szintén ma devotizált a svábokkal a csanálói pater *Szenháromság* kápolnájában, hogy hallotta *Kegyelmed*

nyavolyáját. Ő nem is tudta, mi baja van *Kegyelmednek*, de a jóindulatot nagy-rabecsültem benne, magam is oda voltam.

Jól elképzette *Kegyelmed*, Szívem, hogy egészségem okozta, bár hat lovon is, hogy megjártam a szőlőt, mert máskint nem volt volna ízem hozzá. 12 000 köből borral biztat a vincellér, ha a szőlők helyre álnak, de én nem hihetem. Most nem jókor eset a kapállása. Én Győrinek tulajdonítom, még edig sincs vége, úgy hiszem. A sok feleségéhez való járást nem tartom jónak, de hiszem, *Kegyelmed* dispositiója szerint kijövén Polereczki, jól rendbe vehetni a dolgokat, csak *Isten* áldana meg véle.

Az hutánál a kemence rakásához hetfűn fogtak, úgy hiszem. Fűteni is fogják a héten. Ha *Isten* egészségemet megtartaná, szándékozom odamenni, s egy-néhány nap ot lenni. Meglátom, mire mehetnek, s különféle új módikot csinálnának véle, mert azon kapnak. Én azon, Szívem, igen szívesen rajta vagyok, mert nagy kárnak tartom annak heverni. Most melegek lévén, job s állandóbnak mondja a kemencét. Nem is kel sokat égetni, azt is okozza már, hogy igen nagy lévén, nem penetrálhatta a melegség. Így, amint most csinálják, jobnak tartja a hutásmester, másut, úgy mondja, ahol sokan vannak, két s három kemence vagyon. Már elválík.

Most is oda küldtem Badát, azonnal tudósítom *Kegyelmedet*, Szívem. Én is úgy gondolom, Badát állítom be. Merklínek a nagy lágysága kár, ocsmánkodnak, veszekednek, nem tudja fenyítékbe tartani. Máskint, úgy látom, nem tartaná károsnak a lajtmanné ot lenni, csak a sok mocskokot unta el.

De én, Szívem, az borkorcsmát magunknak tartván, arendába akarom adni a sert, mészárszékét s pályinkát, mert a sok szekerezés s bajoskodás sokra megyen, hever s veszteget a serfőző. 500 forintra szándékozom, s azon kívül a kenyérárulás és bor. Máskint, ha nem adhatom arendába, Zarnócinét igen apróbálom korcsmárosnak. Legyen függőbe, még az arendát meglátom. De az ura nem volna alkalmas, igen nagy számadás, s okos embernek való. Még így is, amint értem, lopnak a hutások, s alatomba adják.

Az csanálósi serház már arendába van, többre ment volna csak a készpízfizetés 200 forintnál, béresökrök hasznán s őrlésen kívül, és a búza fizetésén. Egyszer 10–16 hordó ser is volt, aki egy pínzen sem költ icéje, ki kellet önteni, s hát még, aki félbe elromlot. Már így sokkal job. Árpát, rost tartozik bevenni, élesztőt adni, disznónak malátát.

Az új sváb csak 72 gazda, nekik mind Majténba kel menni. Valahova tette Szombathelyi, az máskint sok volt, de az majtínyiak síjnak-ríjnak. Ebesen is útba tartják lenni magokat, a réti malom táján fére lettek volna, igen nagy siralomba vannak.¹

Az kis cavallérokot még látni akarnám, ha élnék, rosszul biztat *Kegyelmed*, Édesem, hogy le sem küldi. De csak maga hozza, adig nem bánom, édesattyai szem lévén rajtok.

Bakta csak abba van, Madár János megbetegedet. Pikó egyedül lévén, a Jasztrabszki házát győzné bár, sok volna az építés Majtínba is. Serház kén, a patereknek istálló, s cselédház ben az udvarokon.

Az frajok igenis kívántatnak, úgyis írni akartam volna, mert Máriát Szabó Ferenc elvette, senki sincs már. Egyiket magamnak, másikat a leányomnak akartam volna, de a Bada húga is kijű. A Keglovicsnénál valót kén leküldeni, kivált, ha Zsigmondné² lakot, az öcsémnél, az bizonyosab volna. Had lásam a Bada hűgát, s a másikul is írok osztán, ha kel is, ha nem is.

Levelemet, Szívem, el sem végezhetem, hogy az postáruł érkezének a graj-cáros levelek, kettő együt. Azokbul is azokat értem, mint az elsőkbül, kívánok örvendetesbeket hallani. Az kertész jókor jű, mert nyavolyás a német, nincs egy hete, hogy magának veszélyt szerzet. Az ócska pincérül egy ágast engedelem nélkül ki akart vájni, a maga házához vinni, odaütvén a föld, szörnyű halált holt. Nagy veszély, s szánásra méltó. Máskínt kétszer roszabul volt a kert, még a tavalyinál is, nyugodjék már. Az olcsvai igen dicséretes, s onnat küldnek mindent. Igen akarom a kertészt.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

P.S.³ Nincs nagyob baj most, Szívem, amellyet *Kegyelmed* nélkül nem végezhetünk. Miben vagyon Nagy Istók dolga Tarcalon, mind Ötvös *Uram*, s legkivált Ragályi *Uram* tudja. Már sok hete, hogy hat-hét hajdúval őriztetem, s igen el-unják a rosz emberek, félek, elszalasztják. Nagy igyel-bajal elévették a szolgabírót, s már most az esketés végbement, de világos csak nincs rá, hanem, hogy ot járt aznap. Mit kel vélle tenni, Ragályi *Uram* tul is izentem volt. Lehet-é a dieta alat folytatni törvényét, s ha lehet, valami módot csináljon valamely procator, minthogy mind embernek s procatornak nagyob részint ot az tudóssa. S ki legyen plenipotentiarius? Bakai Ádámot is gondolták, vagy ha Kamora ellen nem volna, Erős *Uram*at. *Kegyelmed*, Szívem, írásson, akiknek illik, s procatorvallást és plenipotiatiát küldjön. De ha még sokáig kellene raboskodni, cum protestatione valahova tömlöcre nem lehetne-é vinni, mert félek csak erőssen, hogy elszalad, dolgához sem láthat miatta. Ide elhozni meglehetne, de Jasztrabszki azt mondta, a jus gladium vész el az ollyanal. Ezekben igazítson rendbe valamely törvényes ember, kérje rá *Kegyelmed*.

Erős [*Uramnak*]⁴ is jó volna írni, néha-néha requisitiómra ne sajnáljon kifordulni holmi dolgok rendbevételeére. Tudom, nagyon respectálná, noha ugyan most is megcselekszi.

1 azaz: elkeseredettek a számukra kijelölt házhelyek miatt, mert szerintük az egyik túlságosan kitett az átmenő forgalom veszélyeinek, a másik pedig mindentől távol esik 2 Keglevich Zsigmondnál 3 a 37 524. sz. utóiratot azért illesztettem ide, mert a „tarcali rabról” az előző levelekben esik szó 4 az értelem szerint kiegészített szó tintafolt miatt olvashatatlan

628.

Nagykároly, 1722. szeptember 5.

(MNL OL P 398. No. 37 390.)

Károly, 5. Septembris 1722.

Édes Lelkem!

Jóllehet, mai nap küldtem postán levelemet *Kegyelmednek*, bizonyosabnak tartván a postát, mindazáltal ezen böcsületes tiszt által is kívántam látogató levelemet bocsátani.

Vékonyal adig vagdalkozának tegnap, magához híjván, erővel itatta, semmiképen el nem bocsátván, végtére beleveszet, hogy dicsekedését nem bizonyította az, öszvevagdalta. Ő csak egy sebet sem tudot rajta tenni, noha eléb volt a kezébe a kard. Nekünk is vala bajunk véllek, megösmerheti már magát.

Az szegíny Ragályiné is van nagy bajba, a szája fé[l]revonódot a Vékony nénjével veszekedvén, ki azelőt szolgálója volt, s panaszt tet Vékonynak. Az is megbottozta a nénjét, s azon éjel fé[l]revonódot a szája. Amaz aval elszőköt, kerestetjük. A cimboráiba meg is fogattam, maga mondja Vékony, hogy meg is égették volna, ha őtet nem tekintették volna. Eleget orvosolnók, amint tudnók, szívesen. Én szánom szegíny aszonyt, már jovaltam a szakmári doctort is, próbálja, talán nem ördögség, hanem más fluxus, nagy félszegség lenne, ha így maradna.

Édesem, úgy hallom, német fellajtárja van már *Kegyelmednek*. Ha nem volna szükséges, Dankó lejöhethne, amint azelőt is.

Jelenttem *Kegyelmednek*, hogy egy könyű paraszt kocsicskát állítanék fel 3 lúval, mert olykor van szükségem, hogy a sokféle dologtul nem lehet soha küldeni. Kettő már a béresszekerem is az olyan szükségre. A kocsi is Turcsányi által lehetne meg, *Kegyelmed* parancsolatjából.

Valami lovász paripákat hallottam, hogy mond Andrási, vannak ottan, akit lehozna, s nem kellene ot. Azon lehozhatnák, it lovakot állítatnék bele. Mindazáltal, Szívem, ha ot nem szükséges Dankó, úgy írom, mert fogyatkozással nem kívánom.

It oly hirtelen futó jégeső vala csötörtökön, alig láttam mássát, miolta együt vagyunk is. Háromszor mégis az én házom felől lévén, kinyitogathattuk az ab-

lakokat, mind öszetört volna, s csak egy kis darabon ment el it a város táján, a hegyen egy sem eset.

200 hordóval biztat Mede, ha így megmarad. Van kevés a fecskefarkún, de a sampanián nincs. Mindazáltal még csak Andrásitul kértem, Medével jobban beszéllek azután. Az tasnádinak a hideg ártot volt, csak imit-amot van rajta, ettem az egressébül.

Soha nem tudom mire vélni, csak legkisseb írását sem vettük Fiam Uramnak, holot még júliusnak a vége felé ment be. Tegnap is vettem Kolosvárrul a paterek-tül levelet, emlékezik rulla, semmi baját nem írja, Kemény Simon halálát írja.

Andrási már elevenedik, úgy látom, építi [a] verandát.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Micskének legeléb is Dombráditul végére megyek. Ugyan Szívem, elég volna-é valaha, hogy többre ne vágyna *Kegyelmed*, noha Micske valóba jó volna. Másikint borunk anyi lesz, ha *Isten* megtartja, hogy a korcsmát, úgy hiszem, beérjük, ha a Tiszán túl valók hordóstul el nem adathatnak. It, ha töb eső lesz, elhasadoz a szőlő, mivel igen gyenge, gyönyörű öregszemű.

629.

Nagykároly, 1722. szeptember 9.

(MNL OL P 398. No. 37 391.)

[Feljegyzés a lapszélén:] Dombrádi mondja, Micskéhez van hat egész falu, s hat vagy hét fél-fél falu. Mind csoportba van, mintegy 3000 forintot importált az ű idejébe. Most a dézmáért van az oláságnak veszedelme, kemény executiót mondnak rajtok lenni, nyavolyásokon.

Az musai bányába 3 helyen is próbálták, semmi követ nem találtak. Míg a szüreten és vetésen által nem esünk, már véle nem bajoskodhatni, azután jobban megtekintetem.

Adig hordta Mada az it való szőlőkre a pínzt, már ráment 219 forintra. Valylyon meghihetni-é, Szívem, hogy rámegeyen? Én soha nem vizsgáltattam utána.

Károly, 9. *Septembris* 1722.

Édes Szívem!

30. *Augusti* írot levelét *Kegyelmednek*, Édesem, újobban veszem. Jobban való létét örömmel értem, csak elhiszem, nem barátja a *Kegyelmed* lá-

bának, mint szintén az enyimnek, amely nem fáj ugyan, de nagy erőtlenségbe van utánna, ha megerőltetem. Gondolom, az 3 contignatiós házra *Kegyelmed* sem vágy ezután magáért, hanem a lectica jobban fog kívántatni. Másként *Isten* *kegyelméből* egészségbe vagyok. Klára Baktán van, szemfájók a gyermekei. A himlő miá ide nem jöhet, magam szándékozom ara, ha *Isten* megtart, csak a provincialis jűne ígíreti szerint.

Írhatom, Édes Szívem, hogy a klastromba már kedvemet találtam, egy ifjú, böcsületes gvardian van, nagy kedvel, örömmel iparkodik mindenem. Én is már egész alkalmatosságokat helybe akarom az idén állítani, amint lehet. A predicator örömet költözik veszet,¹ ahova mondják, úgy látom.

Salánkon, írja Győri, kender-, kásatoró, olajütő mind megvan, a fűrészfű régen jár, onnét kel már deszkát hozatnom, mert az avasi leányágra szállot vidékével együt, mint a gelényesi majorság. Az ház fedve van, s vakolva is, csak egy kevés híja, mivel a kűmívest a Jasztrabszki házáért elhozzattam, inkább azt hagyván félbe, mint a klastromot. Az asztalosmunka híja, de azt innét nem segíthetem. Még edig pínzes asztalost sem talált, noha meghattam, keressen.

Az *pater* gvardian it valóba sürgeti az asztalos fratert. Régen meg van ígírve, soha nem tudják, hol késik, addig csak oda dolgoznak ezek.

Jasztrabszki háza kikopot a vályokosbul, kűmívesre szorult. De így is job let volna, ha nem importunokodot volna tavaszal, mert supszalmát kíván, az pedig későbbre lesz. Mind a kálvinista templomot, s mind a vályokos sidó házat belől csa[k]-csak corigálta oszlopokkal. Behajlotak, azt, hogy szaporán csinálta, azért eset. A templom pedig, hogy sokáig fedetlen állot, azt okozza, azért job volt volna idejére várni Jasztrabszkinak is.

Bakta is csak úgy maradt, mivel töb ács nincs – mind beteg –, Pikónál. Ő a Jasztrabszki házán dolgozik, s Madár egyedül mesterkedik a stompon. A hideg is minden nap lelvén, mégsem lesz kész. Egy hetet vetet neki, olyan alkotmánt vetet Jasztrabszki *Uram* a házának, hogy Erdődrül kel a fáit hordani, a Somoson nem találhatik. Mikor eljöt, az egész informatiót kezekbe adta vásárhelyieknek, hogy *Kegyelmednek* vigyék. Csudálkozik, hogy oly későre merték halasztani.

Az hámosos, noha levél által urgiáltatot, de soha semmi választ nem vehetünk. Most András Ferenc odavan, lovakot vit alájok, hogy elhozza elsőbe látni. Van egy hete, hogy odavan.

Az szőlőt, aki alat a vaskövet mondták, száz forinton András neve alat megvételtem. Fele mívbe² van a szőlőnek s jó termésbe, fele pallag, de egymás nélkül nem adták. Gondolván, feljeb tartja, ha megtudja, mire veszük[, megvételtem].

Az hutakemence már kész, begyűjtják, s egynéhány nap múlva az munkához fognak, s edényeket is szüntelen készítenek. Most már dicsírik, hogy jó lesz minden, mert nem téli munka.

Úgy hiszem, a canalis Salánkon csak abba van, mert a nagy és szorgos munkákat kellett elhagyni sokszor az agyagért is, s épen Erdődig szekereztek vélle. Több már 60 hordónál, akit odavitték az vármegye szállításával. Úgy is jártunk, félig is kihánták az agyagot, hogy könnyeb legyen. A gaz kísíró miá csak így jár az ember.

Az hutások leküldésével nem kel sietni, mivel most épen nem hordják az üveget. Még ezeknek sem tudom, honnat lesz pénz, ki-ki a dolognak vetette magát most.

Az vacatio bejöt, ha gratiájába venné a Méltóságos Püspök³ a Csoba fiát, kívül it is szóltunk, most volna ideje.

Ragályi is egy német fickót, s egy német leánt hozot valahonnét. Már az leány a kálvinista templomba kapot, ara lesz gondom. A fickó odavan vélle, bár azt el ne csábítsa, akartam *Kegyelmednek*, Szívem, tudtára adni.

Az marhákat hogy 35 talléron is csak eladják, azért resolváltam volt, Szívem, hogy rettenetes ócsó lévén az marha, fele árával méganyit vehettünk volna, és a több pénz a múlhatatlan szükségre let volna. De minthogy Turcsányi írja, *Kegyelmed* mást parancsolt, tegnap megérkezvén, az marhát ide vissza kellett hajtani. Már azokrul, Édesem, *Kegyelmednek* szükséges mennél hamarébb rendeltést tenni, hogy tovább a váradi prófontmester a Bellicumot ne búsítsa, fizetődjék ki, mert *Szent Mihály* napig sok kérelemre elvárakozik. Innet fundus nincs, akibül kiteljék. *Kegyelmedet* nem akarván búsítani, megírtam Turcsányinak régen, mesterkedjék Halász Pétertül venni, de haszontalan oda írni.

Az szőlőkbe igen sok ganaj is kén, kinek most volna ideje, míg a Takta el nem merül, a szánút bizontalan lévén. Azonba a szüretre kívántató költség is múlhatatlan.

Jöllehet, én, ha módom volna benne, bizony hitelbe cseléd számára nem vásárolnék, sőt pénzen is it a tájon valóktul, mert fél esztendeig sem tart a rosztosztójok, csak csinálni sem győzik.

Az angliaiok is csak olyan, akit mások vesznek is, de ha már nem lehet, csak meg kel lenni. Mindenféle külső, belső cseléd ruházatlan, se egy gyapjút vagy egy báránt el nem adhatánk az idén. Vállalták ugyan a matócsiak csinálni 50 szűrt magokra, de azt nem várhatják a mezei parasztok. Írhatom, Édesem, it rettenetes hidegek kezdtek lenni, miolta a jégeső volt. Rettenetes volt a szakmári határba, a fákot is öszetörte, mint egy tyúkmony [?]szegük is voltak. Sok helyeken esett, de *Istennek* hála, a szőlőkön még edig sohol sem volt egy is.

Az károlyi korcsma még edig nagy bajjal győzte a mesterembereket és conventionatusokat az salánki borba, amit eladot. Az ot való költséget, sindely árát s musai szőlőköt, s az malomhoz béresökröt is vettek.

Az Ötvös *Uram* adósságából ami bejöt csepegve-csopogva, abbul tölt nagy igyel-bajjal a szőlőmunka Tarcalon, és az régen volt háznak az ára, s az extremi-

tasba levő szegínységnek segítése. Már most az elfoglalt szőlők áráért síjnak-ríjnak. Azok is instálnak, aki pénz nélkül elbecsültet, kel is nekik adni most is, szép termésbe lévén azok a szőlők. Az árosok is anyi felől minden vásárokbá búsítnak ugyan, de ezeknek csak várniok kel, míg lesz, s az szőlősőknek is.

Tudtára, Szívem, ezeket azért adom *Kegyelmednek*, hogy tudhassa, mi hadhat, s mi nem. Providiálhat Halász Péterrül, mert én hiába írok. Az Váradra és Tarcalra való pénz múlhatatlan.

Minthogy már a korcsmák is megszűnnek *Szent Mihály* napba, tudom, bajosab lesz, de én már a magam szükségét csak ara hagyom, hogy akármint, akár-hogy legyen, így rendelte *Isten*, így kel lenni, aval lehet enyhíteni a fogyatkozást.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

1 szegény, szerencsétlen 2 művelve 3 Erdődy Gábor

630.

Nagykároly, 1722. szeptember¹ 14–15.

(MNL OL P 398. No. 37 392., 37 522/b., 37 523.)

Károly, 14. *Septembris* 1722.

[Feljegyzés a lapszélén:] Levelem végzése után érkezének a lecticával. Rendes benne az, hogy ha hoszú útra menne az ember, 2 lovon is lehet menni. Megpróbálom így is, s ha nyerges lova lesz, úgy is.

Édes Lelkem!

Kegyelmed 4. *Septembris* költ válaszló levelét tegnapi napon szertetettel vettem. Az sézát ezelőt írot levelemben megdicsírtem, aminthogy, Édes Szívem, mind tisztességes, s mind igen alkalmatos. Az egy, hogy dőcögősöcske, de it tűrhető, csak Bereg s Ugocsa vármegyében volna bajosab. Ot nem fog sokat járni.

Az vásárhelyi dolgot vártam, ha felmennek, s *Kegyelmed* egész informatiót vevén, s véllek végez, úgyis újab tudósítást veszek, s akkor írok. Hiszen, Szívem, kinek ne tetszenék az a jószág, amely minden gond, fáradság nélkül a sex per centumot nemcsak duplán, sőt triplán is kihozza, még a réven kívül is. Hiszen mi volt a kecskeméti, s ezideig is sajnállom, hogy oly gond nélkül jöt az is. Tíz esztendeig való economiából sem jű anyi, mint innet csak egy esztendőben, a

sok baj, fáradság után is. De, Édesem, azon csudálkozom, hogy adja úgy el, aki csak feje váltságába rá nem szorul. Meg sem foghatom, mi oka.

Jasztrabszki pedig az Méltóságos Judex Curie² pénzének megadására való fundust is jobbára bizonyosnak mondja, hogy meglesz, és így nem lehetne nem akarni.

De noha sietek is az írással, az magunk postái igenis felálhatnak, s el sem kel műlni, Szívem. Tud *Kegyelmed* ahoz, hogy kel, csak érkezzék a gondtul.

Azt már, Édesem, csudálom, hogy kérdi, ha a commendansnak a capitalist tettem-é le, vagy az interest. Sokszori írásombul megláthatta volna *Kegyelmed*, de tudom, ara nem érkezet. Mellyet nem számadásképen sokszor tettem fel, ha nem, hogy tudhassa *Kegyelmed*, hogy it mi maradhatna. Továb is azért, Édesem, a váradi prófontmesternek való pénzrül szükséges dispositiót tenni Halász Péter *Uram* által, másunnét nem telhetik.

Az erdődi dézmárul még szó sem volt, hogy másnak adnám, de félti, szemeseb ara, mint a dologra. Szörnyen bánja, hogy utánavizsgálják, nem múlik-é el a dolog, aminthogy szükséges is, mert éppen hordó nélkül lettünk volna, ha meg nem vizsgáltattam volna. Azolta mind Erdődön, Gelényesbe csináltattam dongákat Mede biztatására, hogy jó lesz. *Isten* mindenüt úgy megáldotta az hegyeket, egész gyönyörűség. Csak idején való dértül mentsen a jó *Isten* itten. Gelényesi és pínzes bodnárokkal is dolgoztatok, kész hordót pínzen nem veszek, olcsóbnak tartván it. Talán ugyan eszik ezek a hordót, soha nincs anyi emberségem, hogy a són cserélt hordókat elé tudják adni, csak mást kel érte adni. Hogy bizonyosobbat írhassek, a hegyre valék, a fecskefarkún is biztatnak két hordó borral, de hogy érik meg, mert az olyan tömöt gerizdű, hogy egymást tolja. Mint az üveg, olyan gyenge, leves ezen a hegyen a szőlő. A sampanián is van egres, de nem érleli.

Hallerné válaszát még most veszem, nem jű ide még, azért Jasztrabszkit akarom odaküldeni.

Az *lectica* mégis odavagyon.

Fekete Péter *Kegyelmed* parancsolatja szerint lesz.

Az két fekete lovat azért kérte volna Andrási, hogy kettőt Toroczka *Uramnál* látván, azt akartuk megvenni, és a pejek helyén öszveszerezvén, tanítani s nevelni. De nem adja el az Úr, s az is már ot maradhat. Egy más ménlovat küldöt volna helyébe.

Az hámososok edig útba vannak, lú, ember odamaradt véllek. *Szentpálon* 4 nap volt Andrási Ferenc, de csak egy vakarítás írást sem hozot senkinek, s azelőt sem írt vala, miolta bement.³ Pedig nem haragszik, hanem sok dolgaival menti magát üzenet által. De Andrási nem vette észre a nagy foglalatosságot, talán aprehensiója van, s elhiteti magával, mint aki holtnak véli magát.

Az a mi városunk⁴ maga dolgai folytatására rosza egy falunál is. Most vete-tek számot túllök, 3 forint haszna sincs a korcsmának közönséges jóra. Melyre

nézve el akartam venni arendába. De a borokot hova teszik, elgondoltam, más-szor is kételen megvettük tüllök, csak a korcsmánk fogódot meg velle, ha há-zoknál volt. Azért már vigyáztatok rá, nem hagyom kezekbe a torkosoknak.

Temérdek gyümölcs Ócsván, alighogy ki nem önté az árvíz. Oly aszalót csi-náltattam, hogy akárk ráhadgya. Kakukra vetettem, hogy ha a révben meg akar maradni, csinálja meg, s meg is let. Csak kár, hogy későn jutot eszembe, mert most kettő volna. Az olcsvai törpe fák rakva gyümölcse, most jöt Andrási Uram onnét, s egy birsalmafán két birsalma mód nélkül nagy van, úgy mondja. It is két fán van olyan nagy öreg birsalma. Barack is igen-igen szép van az ócsvai kertbe. Soha nem is említették Ács Lőrincék, nemhogy vagy egyet küldtek vol-na, most tudtam meg.

Egészségemről írhatom, Isten kegyelméből edig jó volt, talán a Méltóságos Egri Püspök⁵ áldozatja használt, mikor it volt. Én kívánni sem tudtam, csak elhi-szem, ha *Kegyelmed*, Szívem, ithon lakot volna, nem hagyot volna anyit a házba.

Andrási Uram már megfrissedet, igen megváltozot betegségétől fogva. Most nemcsak serínyen, hanem mind istenesen és rendesen folytat mindneket, s kimondhatatlan szívesen. Káromkodást, hiábavalóságot úgy elhagyot, hogy csudálkozásra méltó. Bizony csak megérdemel még annál is jobban, mint azelőt, egy jó feleséget. Biztatja Halász Péter erőssen, ő ugyan nem írt oda azolta, de beszélt a leányal, s van most is kedve rá, úgy mondja.⁶ Épít erőssen magának is Ferenc, a gazdája, csak meghal vala. Úgy megunta volt a betegséget, azt mon-dta, hadba megyen, s levágtatja magát, de már *Szent Mártonnal* megmaradna, hogy az apró öcsei árvaságra ne maradnának.⁷

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hitese társa

Barkóczi Kristina m.p.

Jól tón Turcsányi velünk, igen jó rostot küldvén le. Töbet ér most 100 forint-nál is, mert másként lehetetlen volt volna a rostálásra ráérkezni. A lakatos semmiképpen conventióra nem akar beállani, azt mondja, egy is, más is a gaz munkát ráhordja, s nincs láttatja. Pínezért, darabszámra dolgozik, úgy vélem, így sem kerül többbe. Hanem a házbérbe semmiképen 10 forintnál többet nem akar dolgozni. Én 20[-at] kértem, mint a sidókétul is, hogy lesz, legyen mind egyforma, s ő a szücsöt hozá például. Azért *Kegyelmed* megengedi-é 10 forint-ba? Eleget voltam rajta, de feljeb nem vehettem, inkább elmegyen, azt mondja.

⁸Az hordókot, való, a moly megette. Még csak az sön cserélt borok horda-it sem vala annyi mesterségem, sok parancsolatim után is, hogy megmaradjon. Megpróbálom a dézmáláskor, ha jegyérül megösmerik, vigyáztatok reá. Rá is szoktak ezek a sok pínzes hordóra, ara vágnak. Elég ócsó ugyan, de még úgy sincs most min venni. A német bodnár 3 máriásért csinálna egy kis hordót, minden magunké lévén, egy máriáson Debrecenbe pedig eleget vehetni, Vencel

bodnár amenyit dolgozot, készen többet vennék a fizetésébül, noha conventiója szerint mind kisajtolattam rajta. Drága nép ez a németiség, úgy látom, de úgy fognak járni, elhiszem, amint *Kegyelmed* írja, Szívem, Lakatos Andrásrul.

Az salánki malmot, hogy jobban csinálhassa az molnár, azért állítok béres ekéket, amint írtam *Kegyelmednek*, mert nem győzi Salánk. Most megvizsgálom, de afelől csak csinálni kel a hámort is, mert az későre lesz meg. Még az fája is az erdön a malomnak, s kivált a gátját mind fákból, s kövekkel megtöltve akarja, hogy 20 esztendeig se legyen gond rája. Tudom, nagy munka lesz, de hasznos, nem anyira a maloméért, mint az hámoréért. Csak az a kár, hogy romlásra jut az új épület, az fedél nem állja, elhányja a szél. Most deszkával hattam befedni, a molnár sem találván más módját, de a téglája is rosz volt, csak morsálódik.

A gyümölcseivel való kereskedésbe nincs mód, a Tarcalra menő szályat is a vetésnek félbehagyásával kellett szállítanom s indítanom. Csak aszalnák meg, úgy job volna osztán.

Andrási fen akar hagyni a házasságon, unszolom eleget, talán ha keresne, közeleb is találna.

It a szárazság miá a vetés alkalmatlan, igen nagy szárazság van, de még a bor sem lesz jó édes. Szép ugyan, s leves is a szőlő, de nem édes. Ötvös Uram azt tartja, a tavalyi hideg sanyarítván meg a fáját, azt sínli. S Augusztusba megint, hogy hideg écaák jártak. Máskint, amint jobban lehet, úgy cselekedtetek a magyar szőlő borával, külön szedvén a szépjét. Aszúszőlő it semmi sincs, még a Hegyalján is nem mondnak sokat. 24 átalagot kér Mohos, vastag cérnábul szót sákot kért, s azt készítettem neki.

It az török szőlőt igenis külön szűrik, 5 hordóval biztat Mede.

Egy német kertész szándékozot Erdélybe, szovaibul s magaviselésébül jónak látszik, én megfogadtam. Negyven forintnál töbet nem adok neki, s ételt, úgyis a szegíny, vén ócsvai a fuladás miá halálán volt a napokba, ki tudja, rászorulunk. Adig is találnak munkát az rettenetes elpusztuló kertbe. Tegnap a lectikán, két lovon benne jártam, elhültem bele, micsodás. Fel akarja szántani kis ekécskével az egész utakat, mondván, hogy a gaz különben ki nem vész, igen elgyökere-sedvén és gyepesedvén.

Ha *Kegyelmednek*, Édesem, tetszenék, az salánki új házokra én az megéget háznak egész ép, jó ajtait csináltatnám rá, aki minden készségével megvan. Minek azt nyári ház-forma nagy ajtókkal csinálni, hiszen, Szívem, ha *Isten* megtart, ez csak cseléd-, és vendégház, ha lesz. Mihent az égetet megcsinálják, s ot lesz mind a téli, s mind a nyári szép házak, ez ezel a nagy ajtókkal alkalmatlan lenne ara, amire való lesz. Ház⁹ pedig, szép, a másikba annyi lesz, ha megépül, hogy felesleg is lesz az otlakáshoz képest, nem lakhatván olyan szugolyba sokat, aki a publicumokba forog. Elvárom, Szívem, *Kegyelmed* engedelmét iránta.

Az új keresztyénnél tanult szamosújlaki fazekas nekem csak most jutván eszembe, általhívtam, van engedelve, hogy cselédestül Salánkra költözhesen. Conventiót adtam neki, szüret után általmegyén. Egyéb mázhoz valót nem kér, hanem lazúrt és fejr ónat. Úgy mondja, az újkeresztyények a paticába veték a fejr ónat. Rudakba árulták, talán valami finom ón kel hozzá.

Én is adtam volt, Édesem, egy gyűrűt igazítatni oda, ha a moly meg nem ette volna, azolta hírét sem hallottam.

NB. Egerbül azt írta Vicarius Uram¹⁰ Pater Kelemen Uramnak, hogy ha gratiát akarna tenni Méltóságos Püspök Uram a Csoba fiával, egynéhány vámot, aki közel való, s máskint is eltarthatnák, kitehetnének helyébe valamelyet, mert az lelki veszedelembé lehet, ha nem gyarapodik jobban a pápistaságba.

NB. Bezzeg, Édes Szívem, rút állapot történt itten a csanálói paterrel. Úgy tapasztaltatik, maga költése volt, hogy küvel megütötték. Nagyob az, hogy gyermeket akarnak rávinni. Jelen lévén kisvárdai plebanus uram, a székelyhídi fejr barát, ki a prépostal lakik, s más két pap is.

N.B. Édesem, egy szemre való üveget küldjön *Kegyelmed* első alkalmazatoság! S noha a magának csinálta megvagyon, de talán ez job s alkalmazatosab lesz. Abba vagyok a bajba, hogy ezt is mindenkor elfelejtem hordozni, s amiá szemem is szenved a portul, nem csak a mellyem. Holnap vagy holnapután innét viszaszándékozom, s ot elvégezvén a magyar szőlő szüretjét, Erdődre megyek jövő hetfűn, ha *Isten* annyi egészséget ad, s onnét a hutába.

Írhatom, Édes Szívem, hogy noha mind Beregszász[on], s úgy egyebüt, a Hegyalján kívül, mindenüt jövő hé[t]fűn a szürethez fognak, de még edig a károlyiak szedni nem akarnak. Deret kívánnának, de csak a nagy száraz idő, s éca-ka dér nélkül való hideg járt még edig.

Soha sem tudom, hol vette Turcsányi Uram, hogy a sok szép fejr tafotámot elrontották, feketén festvén. Akár én festetnék másnak feketén. Narancs színén egy részét, s más részt zöldön vagy kéken akartam, melyet talán írásban nem tettem volt, de ugyan kérdetlen nem kellett volna elveszteni.

Az ökrököt, Édesem, még akkor hazahajtották, máskint it teleltetni alkalmazatosab lesz, csak sórul s körülötte való cselédrül innét providiálni bajosab let volna. Már annak az idén úgysem lesz ára. Vandert, ha *Kegyelmed* ide lerendeli, én elhiszem, alkalmazatos lesz Majtínba, csak helyébe jó értelmes embert rendelhetne, Édesem, *Kegyelmed*. Ne váltódnék fel egyik rosz a másikon, s szeles, mint Ott János, s utánna való vala.

Édes Lelkem, azt is akartam *Kegyelmednek* tudtára adni, hogy Stecelné Aszonyom urgeálja a jószág árát, sőt, feljeb csapta, mint Andrásival végezet volt. Allítván azzal, hogy a más rész is feljeb van, most tudta meg. Ne terheltesék azért *Kegyelmed* magának írni az *Aszonyonak*, mivel az ura nem kívánja azal

szomorítani, hogy akaratja ellen végezzen *Kegyelmedel*, s nem is volna állandó, már nemcsak egyszer írt.

Polereczkivel nemes vármegye gyűlésén Homágyi Uramat letétetvén, viszament házanépéért, s kupeceket is, hogy szerezzen. Mindeneket rábíztam, de ha kijű is, míg *Isten Kegyelmedet* lehozza, úgy veszem észre, amint felvállalta, nem is kívánja kezérül az dolgok folytatását letenni. Kedve ellen én sem veszem ki. Polereczki pedig, valamit parancsolunk, atévő lesz, ajánlja magát.

Ezen írásom mára haladván, érkezék szolgabíró uram.¹¹

Jó, Édes Szívem, hogy *Kegyelmed* írt a váradi prófontmester iránt nekem is, mert András *Uram* nem értvén jól. A Kereskényi contractussával contentus lévén, felét így bajal letettük, s a többirül egy holnap alatt magát obligáltta. Való, hogy a *Kegyelmed* contractussának nem is kellett volna benmaradni, de Kereskényi elmúltván már, hogy kiszerezze, sürgetetni fogom András *Uram* által. Azt tartom csúfosnak, hogy még azon lisztnek az árát is megveszi, kit *Kegyelmed* a tatárjáráskor a közönséges szükségre hozatot volt. A váradi presidium is mellette lévén, én annak gondolom, amely lisztet predendál. Se lisztül, se búzául fel nem veszi, mint *Kegyelmed* írja, Szívem, alítván aval, hogy rajta készpíznül megvették, annak előtte igenis elvette volna búzául is.

Az posták vagy levélhordozóink felállításáru mit vihetet végbe Sötér Joseph, úgy hiszem, informálta *Kegyelmedet*, Édesem. De amint most a kis lecticát észrevettem, mely jó postaszekér, talán ha ara való valami postakolyészát¹² csináltatnók, és Újvároson, Poroszlón, Sülybe, ha Buda felé, Csányon, ha Hatvan felé kellene menni, két-két lovat tartanók bizonyos embernél, az levélvivő csak változtatná az lovakot. Talán legjobb mód volna, mivel kézrül kézre nem adódnék a levél. *Kegyelmed* ugyan ezeket jobban felgondolja, Szívem.

Megvallom, Édes Lelkem, ugyan irtózza hallom, hogy az *Kegyelmed* lábai nem igen szenvedik a járást. Elgondolván, hogy az kész purgatorium, amint *Kegyelmednek* ellenére vagyon egyéb nyavolyái, feje változási és oldalfájások iránt, mikor úgy lehetne, amint nem. Csak jobban szeretném Köleséri *Urammal* közleni ara nézve, hogy a magyar humorhoz anyira tudja magát alkalmaztatni, ifjúságátul fogva abba foglalatoskodván.

A Méltóságos Gróff Egri Püspök jól vette val[a], ezen a földön, hogy ne csak nével viseljék a pápistaságot, azért már az előbenyiek után Ibrányba is rendelt egy plebanust, kit a közeleb való főrendek és nemesek fognak tartani. Még András *Uram* is úgy gondolkozik, hogy Irinyivel egyet tartsanak, melyre nézve most a vármegyén azt akarná végbevinni, ha a portiójokot elengednék a vezendieknek a templom építésére, meg akarná csináltatni.

1 a hónap számmal jelzett, átírt, tartalma alapján azonban egyértelműen szeptemberben íródott (Ld. a lectikával kapcsolatos információkat a következő levelekben!) 2 Koháry István 3 Haller

Gábor 4 ti. Nagykároly 5 Erdődy Gábor 6 A házasulandó Andrassy Zsigmondról van szó, aki korábban is próbált feleségnek valót találni, de nem járt sikerrel. (Ezúttal Halász Péter biztatta, hogy felesége unokahúgánál, Kun Zsuzsannánál nem lenne esélytelen. A házasság később valóban létrejött.) A betegségei miatt legszívesebben katonának állt volna, de – Szent Márton példáját követve – gondoskodni akart elhunyt rokona (véltetően Andrassy Jeremiás) fiáról. 7 A mondat a Zsigmondot vsz. támogató Andrassy Ferencre vonatkozhat, s úgy értelmezhető, hogy segít neki az építkezésben. 8 A hely és dátum nélküli, 37 522/b. és 37 523. sz. lapokat azért csatoltam ehhez a levélhez, mert Károlyi október 1-jén írt válaszlevelében azok tartalmára reagál. Örül, hogy a felesége járt Salánkon, hogy tetszik neki a vásárhelyi uradalom megszerzése, hogy Andrassy jobban van. Tájékoztatja a Csoba fiának ügyéről, hogy Sőtérnek üzen majd a tervezett postaútról stb.) 9 szoba 10 Foglár György 11 Sötér József 12 itt: küldemények szállítására való fedett kocsit

631.

Salánk, 1722. szeptember 29.¹

(MNL OL P 398. No. 37 445.)

Salánk, 29. *Septembris*, 1722.

Édes Szívem!

Én, *Isten kegyelméből* ideérkezvén, akartam, Édes Szívem, most csak röviden *Kegyelmedet* tudósítani. Két rendbeli levelét utazásomba vettem *Kegyelmednek*, melyekben nem szintén jó egészségét írja, kívánok örvendetest hallani, Édesem. Csak Klárával fordultam ide, minden gyermek nélkül. *Isten kegyelméből* egészségbe vagyunk, nekem csak a lábom rossz most, most próbálgattam.

Az malom ugyanolylan, hogy egész contentumára lehet *Kegyelmednek*. Tegnap darát, kását törettem, olajat ütettem benne, mind egyszersmind forgatja az egy vízi kerék, s az két fűrész is. Meg kel vallani, derék munka. Az molnárnak legkisseb kedvetlenségét sem látom, tartja nagy gloriáját benne, mivel minden ember álmélikodik rajta.

Az vármegyéknek írtam a kanális ásása segítségérül. Most a vetésre nézve kel haladni, de meglesz, Szívem.

It a munka temérdek, béresökrököt gondoltam felállítani a szegénység könyeségére. Az marha dögitül félő, mit ír Viski, megláthatja *Kegyelmed*. Sok helyeken földünkön is döglük, csakhogy még nem ökrök, csak tinóbinók. Megesik, ha a hízot ökrökre jű a szer,² bár eladják vala, de a só is elég baj lesz rájuk az egész télen, mert soha nem tudá Győri szerezni búzán, s már most nincs annyi becsi it az búzának.

Az Aszony szőlő igen szép, 5 vagy 6 hordóval biztatnak rulla. Mindesze 115 majorságal, mivel a hideg elvette az alját, a komlósit pedig nagyon megrontotta.

Az váradi prófontmesternek való pínzrül, Szívem, ne legyen feledékeny *Kegyelmed*. Mászor többet írok, mert a Prínyi Aszonyok vannak nállam, s holnap visza akarok térni.

Maradok *Kegyelmednek*, Szívem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Nyavolyás Győri velem jöt tegnap a malomhoz, s gyermeklovon ülén, egy-két puskalövésnyire előttünk elvetette, s öszverugdosta a fejét. Holt számba találtuk, már ugyan szól, s gondolom, megépül, de elég hátramaradás a nagy dolog idején. Csiszár pedig fris, csak igaz az, ha félelme van, s gyakran látogatnák, job ez a töb bíráknál, van judiciumja.

Az felette nagy ajtók az új épületen nekem éppen nincsenek kedvemre, mivel mód nélkül valók.

Ha a kedves séza it volna, sokkal töbre mehetnék a járásba s utazásba. Az új révén jöttem, derék hajó, 10 lovat elbír, jó hidak is vannak.

1 A 37 445. és a 37 446. levelek a levéltári besorolás alkalmával az 1723. évfolyamhoz kerültek, mivel a Barkóczy Krisztina által írt évszám utolsó számjegye inkább 3-nak tűnik. Mészáros Kálmán azonban, a kéziratot lektorálva, felfigyelt rá, hogy a szóbanforgó levelek tartalma az 1722 őszén írtakéhoz illeszkedik. Újraolvasva Károlyiné 1722. szeptember 14–15-én, továbbá október 9-én, ill. 11-én keltezett leveleit, kétségtelenül megállapítható, hogy a 37 445. és a 37 446. sz. levelek tárgya (beszámoló a salánki látogatásról, az ottani malomról, a csanálói pater esetéről, a szüret, a lectica, Csoba fiának említése stb.) ezekéhez kapcsolódik. Ezt erősítik meg Károlyi Sándor 1722. szeptember 25-én és 27-én Bátorkesziből írt levelei is, amelyekben ugyanezekről a témákról van szó. 2 sor

632.

Nagykároly, 1722. október 2.¹

(MNL OL P 398. No. 37 446.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel írák. Bátorkeszi.

Károly, 2. Octobris 1722.

Édesem!

Salánkrul megjüvén az estve, noha ot minden dolgot félbe hagytam, hogy ígíretemnek eleget tegyek, s Bátorba menjek *Szent* Ferenc napjára, de valóba nagy bajra érkeztem. Merő fatalis napok valának ezek, mivel Győri után János mester is tegnap lúrul esvén, öszveromlot, Mocskondi, ha főz Bátorba. S az csanálosi patert pedig ágyba találtam. Az ablakán éjel kővel behajítván, az Isten őrzötte a haláltul, a melye nagyon megromlot. Egyre hajtatóm őkö, de most van felette való baj, mivel *Szent* Mihály napja eljüvén, a német eljöt. S jóllehet, eleget veté a prestát András, hogy míg hazajövök, kifizethesse, éjet-napot egyé tevén, csak száz forintot sem kaphata kölcsön, az pedig tovább várni nem akarja. Az *Istennek* ítéletibül az ördög sem aludt a német körül, hanem haza vára, s it van, eleget félek tülle. Valamit el tudtam követni Turcsányival, majd két holnapal ezelőt írtam, reménkedtem, hogy annak sikere nem volt, s csak választ sem vehettem, egynéhányszor írtam *Kegyelmednek* is, de ha szómnak hitele nem volt, csak nem tehettem rulla. Ha emberem let volna, csak reménlem, adot volna Halász Péter. Csak ettül² ment vala is meg az erdélyi tízezer forint, mégis job let volna semminél.

Az leányoméért elküldöt az ura, be fog menni. Az kis Cicelli ma kezdet rosszul lenni, újobban kezdtek himlőzni a gyermekek. Azt sem tudom, hogy vagyok, keserű az én devotióm, csak Aprilis módjára lesz is már, szómnak eleget kel tennem.

Ezen alkalmatosságal Fiam *Uram* levelét is küldöm, s *Kegyelmed* levelét veszem, Szívem, akibe írja, hogy Bátorkeszibe fordul. A felettéb való munka hozta bizony azt, mert semmi könnyítést nem teszen *Kegyelmed* magán, elrontja egészségét. Én pedig, Édesem, egészen alkalmatlan lévén az írásra, többet nem írok, s erül is követem, Szívem, *Kegyelmedet*, s maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Édesem, Vécsei Sándor *Uram* árva leányárul mit írtam, megolvashatja *Kegyelmed*. Ha ideadná, igen akarnám, jó erkölcsűnek mondják. Az feleségét igen durcás luteránának, gyakrabban valamely öregaszonnyal hagyák,³ s tudatlanságban nevedék szegíny. Maga is írjon *Kegyelmed*, Édesem, vagy ha szembe lészen, legyen azon, hogy mennél hamaréb küldje el.

1 Ld. a 631. sz. levél 1. sz. jegyzetét! 2 ti. a német követeléstől 3 Ld. a 658. sz. levél 1. sz. jegyzetét!

633.

Nagykároly, 1722. október 9., 11.

(MNL OL P 398. No. 37 394., 37 490.)

Károlyi szőlőben, 9. *Octobris*, 1722.

[Feljegyzés a lapszélén:] Ezen levelem küldése haladván, írhatom, Édesem, nem vagyok jól. Az álmom veszet el, s térdem és egyéb csontokba nagy fájdalom jár, s bágyadozok estvéken.

Édes Szívem!

Levelemre tet válaszló levelét Imris által *Kegyelmednek*, Édesem, szeretettel vettem. Kívánom, hogy job egészségérül örvendetesebbet érthessek, Édesem, *Kegyelmednek*. Magam a jó egészség után tegnap éjel roszul kezdettem vala lenni, a melyszorítás és szívdobogásba, kivált a szívdobogás felette nagyon volt rajtam. Az ugyan elmúlt, de egész nap minden módon alterálódva voltam, most jobban érzem magamot. *Isten* mit ad tovább, megvállik.

Dankót én csak úgy kértem, hogy leküldje *Kegyelmed*, ha ot nem kívántatik. Kocsit pedig csak olyan parasztot, kivel Bátorkeszibe a parasztok élnek. Az régi kocsikot nemhogy a moly megenné, de helyét sem leli, mivel éjel-nappal jár vala, mint a postakocsi. Écaka Vezendre hordozzák, s nappal szélyel. Világos viratig sem alszik András gyakran egy cseppet is, miolta meggyógyult, neki bőszen¹ a maga épületinek is.

Jövő hetfűn akartunk it a szürethez kezdeni, de Klára indulni akar Erdélyre, s hogy magát mulassa, ma szűrik s holnap a német szőlőt, hetfűn az adonyihoz fognak, s oda akar menni, s csak onnat indulni. Hova engemet is hűj, ha jobban leszek, s visszajövet szedetem meg pínetek, szombat fele a magyar szőlőt, mert már hetfűhöz egy hétre mindenféle megeresztik, az Tokaj táján valókon kívül.

Kógyot,² Szívem, valami mesterséggel, de hagyni nem kel. Mindnyájan dicsírik úgy, hogy [f]elér az erdődi hegyel haszonra nézve. Felette termékeny és jó bort terem, 30 000 forintnak is behozza az interessét, amidőn termése van. Eleget disputáltak, amint Ötvös *Uram* mondja, s én magam előtt is ahoz értő emberekkel, de máskint nem lehetet. Ő Felsége *kegyelmességébül* az könnyen meglehet, senkinek injuriájára nem leszen.

Fiam *Uram* nem akaratoskodásbul nem írt, csak szokása szerint restelkedet, de nincs oly nehézsége. Most írt *Kegyelmednek*, Szívem, tudom, csak győzze olvasni.

Az kis lecticát meghordozók, Bátorba azon voltam *Szent* Ferenc napján. Azt mondta a hajdúvárosi katona, aki velem volt, üzte a rác is, de mégis töb pihené-

se volt.³ Úgy megyen, mint a szánkó jó úton. András volt a kocsisom, Klárával ültünk benne, a séza porunkba sem kaphatot.

Az frajcimer mégis odavan, nemzetségét nem bánom, de ha kényes lesz, megunom, mert szolgálóra volna szükségem. Megválnék, ha eljű. Az apja levele ot maradt, nem láttam, mit ír, úgyis elhiszem, hogy recommnedálja.

Hallernével az végezés megvan, megláthatja *Kegyelmed*, Édesem.

Nagy examen volt dolgairól⁴ a maga régi instantiájára, de az felyül haladván, csak az a vége, hogy ha lehetne, minden mesterséggel titokba tartanák ideig, s had lenne az új svábok közt, s lecsendesedvén, valami szép szín alatt amoviáltatnék innét, s azután venné el jutalmát. De nehezen hiszem, hogy titokba maradhasson, noha ajándékkal is rajta vagyunk az eretnekekért. Ha kihíresedik, tudom, egyik sem acceptálja. De akár mint legyen, csak az a vége, Édesem, paprul gondolkozzék *Kegyelmed* a Méltóságos Püspökkel, bár jobbrul pedig. Az históriájával nem terhelem *Kegyelmedet*, Szívem, elég az, hogy az examenre nézve az egész papok, kik jelen voltak, bizonyosnak tartják, máskint ő erőssen tagadja. Mi vége lesz, *Isten* tudja.

Az üveg nem különb, mint azelőtt a hutába, talán még olyan sincs. Hutás elég van, hanem ha egy üvegmetsző volna, úgy is megpróbálhatnók, és ha az materiát tudná job formába csinálni, olyan mesterember is jó volna. Most teljességel keleti nincsen, nem csak az üvegnek, de semminek is, innét kér segítséget pénzül. It volna elég szükség, melyre nézve el akartam valamit a marhákbán adatni a szükséges költségre, de ara csak nincs.

Fekete Péter it van fogva, a felesége Ócsvára volt gyümölcs aszalni, mikor az urát megfogták, és így az ökre, szekere ot maradt. Vetést ot akart tenni, megengedtetik-é, ál *Kegyelmed* akaratján. Soha ki nem vehetni belőlle, mi vétke van, nem ismeri meg magát.

Az jutot eszembe, Szívem, nem jó volna-é Haller Sámuel öcsémnek a Galambos kisaszonyt⁵ szerzeni. Jóindulatú gyermeknek mondják, s ha a tutorság kiesnék az haszontalan vénember kezébül, jót nevelhetne az ember belőlle. Míg nevednének, hadba eljárhatna az öcsém, ugyan annak idejébe ő Felsege parancsolatjából lehetne a tutorságból kiejteni Tusait.

Az klastromba igen finum asztalos fratert hoztak, az egy képeken kívül minden cirádákat tud, igen jó és seríny fraternek mondják. Ez a rosz Miska, ha jó volna, tanulhatna tülle, de semmirevaló, roszá tette magát.

Az baktai ház nem igen készülhet. Madár János a maga tanítványát kíváná a vésésekre, de a Jasztrabszki végzetetlen háza miá csak nem mehet Pikó. Hacsak *Kegyelmed* specialiter nem parancsolja, mivel a nagy roppant ház már megvolna. S noha úgyis felette széles, s megint tornácot kíván, egyedül mikor pepecsmeli ki, *Isten* tudja. Nagy dolog, ily sok dolog idején ollyakkal terhel, aki nélkül ellehetne. Elég költségbe telék, mert elfogyván az mór tégla, a jó

égetni való téglákat kelle rávesztegetni. Tagadhatatlan, igen alkalmas ember ara, amire nekünk szükséges, de valóba magát szereti. Azt nem mondom, hogy amit parancsolok, meg nem cselekszi, de magátul könnyen múlat mindent, egy hétig is alig látom, ha nem hívatom. Ily dolog idején is, ha megyen, mindjárt kész alkalmaság kel. El ne vesse, Édesem, *Kegyelmed*, ezen írásomat, mert csak gyűlölné osztán.

Ezel, Szívem, maradok *Kegyelmednek* igaz hités társa

Barkóczy Krisztina m.p.

11. *Octobris*

Szintén levelemet pecsételni akarván, Sötér érkezék *Kegyelmed* leveleivel. Nagyob részént mind írtam már azokrul, akikrül *Kegyelmed* tudakozódik.

Az asztalos, ha elmúlik is, Szívem, haladhat, most neki is nehéz járkalni. Az hutáru sokszor írtam, most sem írhatok egyebet, hanem most épen nincs keleti, innet kérnek pínzt is fizetésekre. Az lopogatóson rajtaérték most őket.

Elégé búsulok az vasművesen vagy hámoroson, hogy nem küldik. Az leányom holnap indulván, valamint lehet, urgeálom. Az malomnak a fát még most vágják Salánkon, magam is bánom, hogy így hátra maradtak. Máskint igyekezik a molnár sietni. Szaporáb is lesz már, mert csak metszi a kötéseket s fákot, nem bárdolja, sem faragja.

Az károlyi kálvinista templom régen kész, de a predicator házát csak nem tehetem, a többi miat, hogy kész lehessen, az volt volna legsietőb. *Kegyelmed* lejöveteléig csak haladni kel, Szívem, de afelől, ha rendelések lenne a piaristáknak, jó volna ara is rendelni, s akkor elő vehetnők. Én örömet, mennél hamaréb helybe szeretném őket látni. Az *Pater Provincialis* szintén most van it, nagy jó, kegyes ember, de vélle sem lehetek úgy, mint kén, mind alteratióm, s mind leányom indulása miá.

Egyébbel, Szívem, most nem terhelem *Kegyelmedet*, mivel maga sem egészséges, s úgyis gyertyánál írák. A szüret contentumára lesz *Kegyelmed*[nek]. Úgy szűrjük, amint legjobb, Édesem. Máris a guér⁶ borát úgy dicsíri a provinciális, hogy sohol ollyat nem ivot még. Polreczki it van, megválík, mit vihetünk végbe vélle a cupeccek iránt. Most csak vizamegyen.

Még fog késni ezen levél vitele, mert a statucióval viszik, de ha Adonba megyek, előre készítem el. Az lecticával kár nélkül meghoztak mindenedet.⁷

P.S. Minthogy az olcsvai tornyocska romló félben kezdet lenni, elromlot a cserépe, s általszivárkozik az eső. Madár János megmérte, menyi bádogg kén rá. Azt mondja, *Kegyelmed* megtudja az ő deliniatiójából. Én nem tudnám rámérni, s talán olcsób is volna odafel, mint Kassán. *Kegyelmed* iránta való tetszését, Édesem, elvárom. Az való, job volna bádoggal, s talán sokba sem kerülne.

NB. Az mely fejer barát Székelyhídon a prépostal lakik, úgy mondja, ismeri is *Kegyelmed*, a vezetéknevét elfelejtettem, másként Zsigmondnak híják. Most az esketésen Csanáloson volt, s híjták magok papjának a csanálosiak. Úgy mondják, hogy elmenne oda. *Kegyelmed* tetszésén ál, s az Méltóságos Püspök engedi-é azon plebaniát administrálni. Másként értelmes embernek látszik, németül, magyarul egyiránt prédikál. Egyébként nem ismerem, a módján tanult embernek tapasztaltatik. Már, Édesem, miként tetszik *Kegyelmednek*, csak sokára ne haladjon. Most írtam Vicarius *Uramnak*, engedjen szabadságot, a barátok addig szolgáljanak a csanálosiaknak.⁸

1 nagy lendülettel neki látott 2 Kólyot, azaz Kólyt, amelynek birtoklásáért Komáromival pereskedtek 3 értsd: a sebesen futó lektikát gyorsabban kellett követnie lóháton, mint mikor a rációk elől menekült 4 ti. a csanálosi papnak 5 Galambos Sárát 6 gohér 7 ez a mondat az október 11-én írt kiegészítés hátoldalán található 8 a 37 490. sz. utóirat azért tartozik ide, mert Károlyi a benne foglaltakra reagáló levelét (1722. október 28.) azzal kezdi, hogy megkapta felesége október 3-án és 9-én kelt leveleit

634.

Éradony, 1722. október 13–14.

(MNL OL P 398. No. 37 395., 37 488.)

Éradon, 13. *Octobris* 1722.

Édes Lelkem!

Én anyira bátorkodám, hogy az leányomot tegnap idekésérém, s ebédet Vezenden öttünk. Tagadhatatlan, amint elkezdte az építést Andrási *Uram*, s ha végbe viheti intentióit, nem csak kétszáz forintot, de 4 anyit is megérdemel annak idejében az örökös urátul annak a helynek az építésért. Derekason hozzáfogot, miolta meggyógyult, s edig is abban haladot volt, hogy betegeskedet. Ha *Isten* *Kegyelmedet* hazahozza, az industriát, elhiszem, meg is dicsíri. Az kis Julit¹ híjta volt gazdaaszonynak, s nagy frissen is volt, hanem idejüvén, az éjel roszul kezdet lenni. De talán az *Úristen* maga *kegyelmébül* jobban adja, vidámodni kezdet. Kiváltképen való *Isten* áldása, fris gyermek.

Utazásomba az por bajos, de az kis lecticán felényire sem ér, mint a sézán. Az is² jóleset idejövételünk, mert nyomorult, bajos szüretje lesz vala az leányomnak. Hír nélkül felmenvén tegnap a szüretre, a falusiak amit szedtek, elfoglaltatot, már most reménkednek. Andrási *Uram* bajoskodik véllek, meg

Comáromi szomszédal is lesz igazítás némely dolog iránt. Szolgabíró *Uram* nállunk lévén ebéden, most megyen Kólyra inquisitióra. Horog is Váradrul odamegyen, hogy az statutióval együt az inquisitiót is elírhesse. Károly Samu, kit is – a szőlőhegyre menvén ebédre – az úton találék, Váradra megyen, sír is, bolondoskodik is, hogy jobbágyá akarják most egyszer tenni. Reménkedik, s bízik *Kegyelmed* mellette való segítségében. Elég baja van nyavolyásnak. Csak az nyerné el, akinek igazsága van a jószághoz, akár Sulyok, s akár a leányág, önálló nélkül mindenik ellehetne, ha a többit bírhatná. Arul gondolom, Édesem, hogy az leányág is kívánná forgatni, hogy Toroczka János *Uram* jelentette, hatezer köből búzát akarnának letenni a Nemes Kamorának. Csakhogy még az atyafiakkal el nem végezték, s Andrásival kíván alkudni, hogyha kívántatik, a mienkbül tenné le, s készpénzül megfizetnék az árát. Másra nekik búzát nem kel letenni a prófuntházakba, hanem ha ezért, melyet *Kegyelmednek* tudtára kívántam adni.

Most értém azt is a szolgabírótul, hogy Comáromi *Uram* nem ment fel, ki edig máskint volt tudtomra *Kegyelmed* intentiója szerint. Ha fogna kívántatni, lehetne véle alkudni, noha ő *kegyelmének* legkeveseb jussa van hozzá, amint észrevettem s vizsgáltam. Kólyrul mikint jártak, a testimonialisbul megláthatja *Kegyelmed*. Nem lévén kivel közölni, Andrásival csak viszaküldök, szolgabíró *uramat*, hogy erőssen bánják az emberekkel, s ha nem cselekszik, a pénát³ vegye meg rajtok. Látszik, hogy gyengélkednek szolgabíró *uramék*, kivált az assessor, aki ugyan *szolgája* volt Comáromi *Uramnak*, allítván *azzal*, a jobbágyot magára nem eskethetik. De ara meglévén a felelet, kértem szolgabíró *uramat*, hogy maga autoritasa szerint kövesse el, s elmene. Máskint egészen megmondottam, hogy Komáromi *Uram* nem sajnálhatja, mert *Kegyelmed* ő *kegyelme* ellen semmit sem cselekedet, hanem bizonyos lévén, hogy fiscust illetet azon magvaszakadt jószág, úgy kérte fel. S nemcsak Komáromi *Uramnak*, de akárkinek is igazságában injuriát tenni nem kíván, hanem helyes pretensiója lévén ő *kegyelmének*, csak *Kegyelmedel* közölje. Könyű elvégezni, melyet magának is megírtam Komáromi *Uramnak*, most tudván meg, hogy ithon van. A barátságot hányom-vetem, de Kóly nélkül, az bizonyos, örömet el nem leszen. Bezzeg én sem akarnám, hogy mi nálla nélkül maradnánk.

Már, Édes Szívem, ezen leveleket a statutióval együt utánnok küldöm, hogy ha inquirálhatnak, az inquisitióval együt Pocsajba küldje Horog István Károly Samuhoz, ki is ot várja, s viszi *Kegyelmednek*.

Az éjel roszul valék a melyemre s a szívdobogásra. Elhiszem, az ősz érzi. Julis pedig megfrissedet. Talán, Szívem, sok írással is terhelem *Kegyelmedet*, de most tülle fizetni nem keletvén, ki akartam írni magamot, maradván *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hitese társa

Barkóczi Kristina m.p.

P.S.⁴ Az erdődi ültetések úgy megfogantak, hogy jobban nem kívánhatni. Az szakmári békességről való könyvet magam is olvastam volna, elfelejtvén már azokat, mint folyt. De igen kap rajta, s elviszi magával.

Az sós hal nagy gratiául eset a barátoknak provincialisok jelenlétébe. Úgy hiszem, míg az a provincialis lesz, nem fogja a hánt-vetettjét Kaplyonba rendelni.

Az Tlisco⁵ könyvét kérettem Károlybul, s el nem küldé Jasztrabszki. Sárga festék s creta volt-é, vagy nem is volt, rá nem akadtak, s nem hoztak, hanem veres festéket, ím, küldök, Szívem.

[1722.] 14. *Octobris* Adonban

Barkóczy Krisztina

Az statutiókor miért nem manuteneálhatták a jószágot, írt Ötvös *Uram*. Úgy hiszem, én is írtam egy hoszú levelet, de egyiket sem küldvén ide Jasztrabszki, ez alkalmatosságtul elmaradt.

1 unokáját, Haller Juliannát 2 értsd: azért is 3 poenat 4 az évszám nélküli, 37 488. sz. utóiratot azért csatoltam ehhez a levélhez, mert Károlyné 1722. október 9-én kelt levelében írta, hogy lánya invitálására Adonyba megy szüretre 5 Flisco

635.

Nagykároly, 1722. október 17.

(MNL OL P 398. No. 37 396.)

Károly, 17. *Octobris* 1722.

Édes Lelkem!

Károly Sámuel által már bő információt veszen *Kegyelmed* a kólyi dolog iránt, hogy másodízbe is csak nem engedték megesketni őket. Az leányomot útra bocsátván, magam *Isten* jóvoltából hazaérkeztem. Vagyon ugyan catharusom, de nem oly terhes, még ha nagyoban nem újul, hetfűn szándékoznám erdődi szüretre, s még jobban a hutáért. De a kis lecticán, ha ilyen szél lesz, nem mehetek, hanem a capolnához jó lesz rajta járni. András is megcsináltatta az Erős *Uram* csináltattát, egy lovon azon jár a mezőre, de ennél dőcögősebb az.

Fiam *Uram* levelét vettem, az leányomnak azt hatta, ha parancsolom, tovább is mellettem legyen. Biztat, hogy kijű, igen nagy csapi¹ levél. *Kegyelmednek* is ír, az postát véllé nem terhelem. Az veleje csak az, két levelét vette *Kegyelmednek*, s azt köszöni, s az új hírekre vágyyna, hogyha az octavalis processusok beállá-

nak, melynek terminussa 1. *Novembris*. Volna mit mutogatni, s a maga dol[g] árul Cancellarius *Uram*² csak azt írja, lesz gondja rá, s elhiszi, *Kegyelmed* is tolja szekerét, ebből ál.

Hanem, Édesem, bizonyosan értem, hogy az erdélyi püspökséget Mednyánszki *Uram* fel nem vette. Könyörüljön az *Isten* maga ecclesiáján, hogy oly kelletlen annak a munkája. Elég nagy rövidség vagy, minden módon fű³ nélkül lévén, úgy írják. Ha még nincs denominálva, ahol illik, recommendálja *Kegyelmed*, Szívem, a vicariust.⁴ Csak elhiszem, a régi forma üdöbéli püspök válnék belőlle, nagy lelki buzgósággal teljes ember. Az ot való állapothoz olyan tökéletes életű ember kívántatnék. Ha ő Felsege azt az elméjére venné, az Anyaszentegyház jóvára nézve talán fenhadna az urakon. Azért, Édesem, ami lehet, *Kegyelmedtől* kérem, ne sajnálja elkövetni.

Már a hidegek ide-tova elkövetkezvén, a svábok sem járhatnak úgy bé misére. Szükség, Édesem, *Kegyelmednek* gondolkozni rullo, mert ha innét elmegek, Csanálos, Károly, Fény, a huta, mind pap nélkül marad. Egyre, kettőre elérkeznek a barátok, de többre nem mindenkor. Az majtínyi is csak ideig lehet köztök, azután válik el dolga.

Azért, Szívem, kivált, ha a piaristák míg nem jöhetnek, nem jó volna-é egy világi papot szerezni? Júne s menne köztök ideig, s azután talán Andrási, Irinyi felfogná. Nem tudom, szerednyei pap lesz-é hamar?

Azt is akarám *Kegyelmednek* tudtára adni, hogy Becskinek Pestával együdős fia lévén, a tatár gyermeket is velle együt kálvinista iskolába járatja. Én ráüzentem, s a fickót kértem is, de csak hímez-hámoz. Ne engedje meg *Kegyelmed*, hanem parancsoljon iránta. Ötvös is csak adja kézbe a tatár fickót, minthogy pápista iskolába nem jártatja.

Az sőt mindadig várom, ha ócsób lesz. Sohol egy csep sincs, pínzen kel venni. Tudósítson *Kegyelmed*, Szívem, remélhetünk-é valamit iránta, vagy csak így marad?

Draskóczi *Uram* az vas eszközökért kíván, ki restantiába maradt *Florenos ungaricales* 156, 21. Valami jövedelem lesz-é, kívül kitelik, Szívem, ottan tudósítani kel.

Ezzel maradok *Kegyelmednek* Édes Szívem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Hallernének csak egy alba kén, adot már ő contractust, s *Kegyelmed* részéről is had lenne. Jasztrabszki elhatta a bizonyos alkalmatosságatul az írást, most küldi.

1 összecsapott 2 Bornemissza János 3 vezető 4 Demeter Márton

636.
Nagykároly, 1722. október 19.

(MNL OL P 398. No. 37 397.)

Károly, 19. *Octobris* 1722.

Édes Szívem!

Csontos *Uram* bizonyos alkalmatossággal menvén, akartam, *Édesem*, *Kegyelmedet* levelem által meglátogatnom, s az minapi leveleknek, kiknek extracussát megírtam vala, ím, most elküldöm, *Édesem*. Ha olvasta is, ha nem is *Kegyelmed*, ne mondja, kivált *Fiam Uram*, hogy el nem küldtem. Az *Draskóczyét* pedig azért küldöm, láthassa *Kegyelmed*, miként menti a szútoriákat, hogy meg nem adhatják, amit kívántunk tüllök. Én ijesztésképen írtam volt, hogy udvarbírókat küldök oda, várom magamhoz őket, s amibe lehet, csak végzek vélek, mert az economiának semmi haszna nincs vélek.

Lehet édes borunk, mert oly derek valának már hét éjel. S ma megszedetem a magyar szőlőt is, szúrnek erőssen. *Édesek* nemigen lesznek, de jó erős borok. Előre a szépjét s finomját, bakatort megszedetvén, átalagokra töltettem. Az német szőlő, úgy gondolom, 87 hordó. Az fecskefarkú 9 és fél hordó, veres mind. Az magyar szőlőt el nem végezték, lesz 47, úgy mondják, még nem dézmáltak.

Ma akartam *Erdődre* menni, csak ezt a szőlőt nem mertem magokra bízni. Holnap *Isten* segítségébül el akarok menni, catharusom van ugyan. *Szent Donát* kápolnáját is had látogassák meg.

Az üdő rettenetes száraz, a búzának valóba rozs ideje, csak úgy kél, mint a cérna.

Édesem, az ágytartás szaporodik, a frajnak is kel már tartani, ki is jól kezdte magát viselni. Odafel volna-é ócsób vendégpaplant, vagy négyet venni, vagy *Vásárhely* táján? Volna nagy szükség rá.

Az hegyalji szüretre maga is el akar rándulni *Andrási Uram*, mert való, nem hevernek, ahol jár, s kemény ember is.

Pater Demeter Márton Uram dolgát, hogy feledékenységbe ne menjen, *Édes Szívem*, tovább is recommendálom, ahol lehet, méltó tolni a kerekét.¹ Ollyon kel oda, aki ne csak a gazdag jövedelemre vágy[j]on, hanem a munkátul se irtózzék.

Magam most meglehetősen volnék, máskint a gyermekek nem szintén egészségesek. Nekem valóba tetszik, ha *Ferus* mellé eljűne a piarista pater.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, *Édes Szívem*, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 hozzásegíteni az erdélyi püspökség elnyeréséhez Demeter Mártont

(MNL OL P 398. No. 37 559.)

Édesem, minthogy maga nyavolyájába a curát *Kegyelmed* admittálta, kit edig nem követet, énnekem csak jobban tetszenék Köleséri *Urammal* közleni. Ami csak doctori tudománt illet, magyar humorhoz mást nem keresnek helyébe. Ami pedig az afectióját nézi, az megböcsülhetetlen, tudván, nem pénzért, hanem maga böcsületit is nézvén, s a közönséges jót. Nincs kétségem benne, minden mesterséget elkövetne, máskint is, *Kegyelmed* humorához, úgy tetszik, alkalmas mind esze, s minden módja. Kívánta volna is, ha közlötne volna *Kegyelmed* véllé, de *Kegyelmednek* nem látván hajlandóságát az orvoslásra, azért nem is említettem. Édes Szívem, ha *Kegyelmed* tovább is roszul lenne, kit *Isten* távoztasson, keresünk módot benne, ne vegyen nagyobb erőt a nyavolya. Sokkal könnyeb most, én bizony ezer német doctoron sem adnám. Ebben egy értelemben vagyunk Jasztrabszkival, s úgy a Ferus tanulásában. Csak nem képes már iskolára kényszeríteni, de így tanulni? Elvégeztük, hogy jó.

Amint veszem észre, el fogta[!] veszteni a Salánkrul postára küldöt levelemet, az melybe legkiváltképen a fűrészmalomnak szép mesterségi, jósága, s az molnárnak is dicsíreti volt leírva, s Győri szerencsétlensége a lúesés miá, s abul következő fogyatkozások, de a leányom, elhiszem, megírta voltaképen.

Az canalisrul az vármegyék requiráltatván, válaszolt is némely része, talán edig ásatja is Győri, mivel vetés és szüret utánra halasztották.

Toroczkai *Uram* menti magát sok járásával, kivált a bement gyenerális² kérső commissariusságával, hogy edig a hámosokot ki nem küldhette. Most újobban lovakot vittek utánnok, úgy hiszem, már nem késnek.

Édes Szívem, a *Kegyelmed* némely nyavolyájának újulását, csak elhiszem, okozta, hogy néha excedált az italba, ha nem gyakran is. Emlékezhetik *Kegyelmed* rá, a békesség után mint jár vala amiá. Azért kérem az *Isten*ért, maga jóvára nézve tegye fere abban való barátságát, Édesem, *Kegyelmed*.

1 A levél hozzátvetőleges keltezéséhez az nyújtott támpontot, hogy Károlyiné 1722. szeptember 29-én Salánkról írt levelét férje csak 1722. október 19-én vette Pozsonyba érkezésekor, így késve reagált a Győri balesetéről való tájékoztatásra is. Barkóczy Krisztina pedig október 28-án kelt levelében úgy vélekedik, hogy a Salánkról írt (egyik?) levelét Bada elveszíthette. 2 az 1722. április 21-én elhunyt Virmond utódáról, gr. Lothar Joseph Königsegg-Rothenfels gyalogsági tábornokról van szó, akit május 24-én neveztek ki

638.

Erdőd–Nyírbakta, 1722. október 23.

(MNL OL P 398. No. 37 405.)

[Feljegyzés a lapszélén:] Tinta, penna rossz lévén, s gyertyánál is írárom, talán el sem olvashatja *Kegyelmed*.

Erdőd vagy inkább Bakta, 23. *Octobris* 1722.

Édes Szívem!

Minthogy az *Isten* oly szép üdöt adot, hogy sok esztendőktül fogva erdődi szüreten olyan nem volt, ara nézve magam is idefordultam, s tegnap a hutában fordulván, mai napon vettem ottan *Kegyelmed* levelét, Édesem. Nem kevéssé búsulok, hogy minden orvosságok megpróbálási után is nem sok hasznot tapasztalt *Kegyelmed*, Édesem. Én, állapotomhoz képest jól vagyok máskint, hanem a lábaim épen búcsúznak a járástul, kivált a bal, a térdem kalácsában fájdalmas. Nem ülve, sem járva, hanem amikor hajol, nem igen tartózkodhatom rajta.

Én, Édesem, nem a magam pihenéséért, hanem *Kegyelmed* nyavalyájára nézve, kivált ha valami könnyeséget szerezhethék otlételemmel, nagy örömet mennék *Kegyelmed* látogatására Bátorkeszibe, de amint a levelekbül látom, *Kegyelmed* Posonbul nem szabadulhat, hacsak egész beteg nem lesz, kit *Isten* távoztasson. S úgy sem lehetnék *Kegyelmed*el, s az utazás pedig hosszú, s az idő változó. Le is kén júni, nemcsak felmenni, rend szerint pedig az én nyavolyám súlyosodni szokot, mind az hideggel, s úgy az catharusszerző nedves üdővel, s magamot rontanám, s *Kegyelmed*el sem lehetnék. Máskint én azzal nem gondolok, ha *Kegyelmed*nek [jó].

Az mint feljeb is írárom, az pihenést ami illeti, Salánk, Gelényes ot van, oda is elmehetnék.

Édes Lelkem, minthogy nem szintén jó kedvel van *Kegyelmed* mindenkor, sokkal nem is terhelem, elég az, kitölt a szegény nagyaszony¹ szova: könyeb jószágot szerzeni, mint abba jó embert kapni.

Az üvegmetszőt csak leküldheti *Kegyelmed*, alkalmas már az üveg, a hutás-mester emberségesen viseli magát. Legnagyobb baj, hogy embert nem kaphatni, aki által distraháltassék, most helybe nincs keleti. Sidókot mondnak Erdélybe, akik Moldvába s Havasalföldébe kereskednek az erdélyi üvegekkel, most azoknak tétetek hírt. Ha ideszoktathatnám, nem volna bolondság. Nem árt, ha vagy két hutáslegíny jű is ezekbe a lopó kutyákba, ki mustráltat nekik.

537

Jasztrabszki van velem itten, akármicsoda dispositiót tegyen ember, senki sem viszi idejébe sem úgy, amint kén, végbe, úgy látom. Most a szőlőmunkárul it kiváltképen tétetek dispositiót, kivált az ültetésekrül, Böszörményi *Uram* is it lévén. Azután mint s hogy leszen, bővebben tudósítom *Kegyelmedet*, Szívem, mindenekrül.

Az pénzért, Szívem, hogy búsítanom kel *Kegyelmedet*, kérem megbocsásson. Már a prófontmester várakozhatik pedig, hogy tudom, mivel vethetni el, hanem ezek a szőlőből kiböcsült emberek contentatiója, és a Hegyaljára szüreti alkalmazatosságra s fedésre való költség kén leghamaráb, s az cseléd ruházatja. Ara jó lesz, ha jöhetne, bárcsak öt vagy hatszáz forint, de ha a borokra árost hozna Polereczki, kitelnék abbul. Másbul teljességgel semmibül nem remélnhetni pénzt itten.

Noha, Édesem, már énnekem sok leveleim mentek el, kikbe mindenekrül írtam, aminthogy mind canalisrul s egyebekrül még Salánkrul informáltam *Kegyelmedet*, csudálom, mind az magam s leányom leveleire, kit hazajüvén, Károlybul írtunk, válaszol *Kegyelmed*, s az salánkit a postára küldvén Salánkrul, azt nem vette. De csak elhiszem, az is a többivel kézhez kerül, s edig is vehette *Kegyelmed*, azért nem kétszerezem.

Az kólyi dologról is bőven írtam, énnekem igen tetszik, el se múljék. Hacsak lehet, követem Komáromi *Uramat*, de közeleb az ing a dolmánynál, Adonhoz felette jó alkalmazatosság, s szükséges is.

Ferus dolga, hogy piarista tanítsa, nekem tetszik, s ha Pater László *Uram* bajos a *Szent* szerzetnek, talán más is lesz alkalmazatos. S Károlyba is beszélítván ő *kegyelmeket*, azt is dirigálhatná, akit én nem is kívánnék halasztani. Sőt, most mind egri s nyitrai püspök urak² ot lévén, jó volna, ha az ígirt fundatiót megerősítenék *Szent-Iványi Urammal* együt ő *kegyelmek* számára, mert a szó s ígirtet elmúlik sokszor.

Ötvös *Uram* imit-amot kereng a szüretjén, hirtelen nem találok fel. Más levelembé fogom, az tanuló ifjakrul mit ír, *Kegyelmedet* tudósítani.

Az szüretre Andrási is felmegyen, s Munkácsi is edig is megindult. It a szüret megcsalt, még ugyan számba nem vették, de trucz, a károlyi, nem hiszem, feljeb nem megyen. A majorság némely része a hegynek sokal job, aszú szőlőt most csinálunk itt.

Az szalonának a jövát rakattam volt korpába, s azt vitték el. Csudálom, miért rossz, annál job nem lehetet tudtomra. It olyannal élünk, de tagadhatatlan, it is avas, nem tudom, egyebet mit kén csinálni. Korpába azért raktok volt, hogy szebben álljon. Ollyat többet is küldhettem volna, Szívem, ha írták volna, akár Károlytul s akár Csontostul, de újat még nem lehet küldeni.

Édesem, minthogy az *Isten* *Kegyelmedet* adta ezen az földön a maga Anyaszentegyházának gyarapítására, elméjére kén adni a Méltóságos Püspöknek,³ ha olyan parancsolat lenne, mint a váci diecesisbe, hogy a mely házsnak csak

egyik is pápista, a gyermekét más vallásba ne merészelje nevelni, lenne vigyázás rá. Mert Bagosi, Otvosek s mások is, ki feleségének kedvezvén vagy a halál által, csak veszedelembé forog a gyermekek, mint a szegíny Irinyie is egy nagy goromba kálvinista leány már.

It a retenetes szárazság, a sezam kereke szelyelment, fel sem jöhettem a hegyre. Szörnyű kemény az ut s az vágás, az kocsis sem ártana, ha jobb volna. A lecticacskara szorultam, de annak is eltört három vasa is, meg kellett forosztani. A Bakóczi-ház tiszta nyugalom, s a szoloutja gyönyörűség a capolnara. De ha *Szent Donát* reliquiajat annak nem hoz *Kegyelmed*, aki van, aszonyi rend reliquiaja, tudja Szuhányi.⁴

Maradok, Édes Szívem, *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 édesanyja 2 Erdődy Gábor és Erdődy László 3 Csáky Imrének 4 a nehezen értelmezhető mondatból leginkább arra lehet következtetni, hogy a kápolnában lévő relikvia nem Szent Donattol származik, így nem is nyújthat oltalmat

639.

Hely és dátum nélkül. [Nyírbakta, 1722. október 24.]¹

(MNL OL P 398. No. 37 519.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak o *Kegyelmének* szeretettel irám. Károly.

Csötörtökön estve

Édes Szívem!

Igazán Babilon tornya Károly, ju s megyen az ember, szekér, s egyik a másiknak hírt nem ad. Soha nem küldnek, ami legszükségeseb. Már innét a derék dologrul² is elszakasztattam a szekeret, hogy túrót, szalonát küldjenek, s azt is majd egy hétig tarták oda, s ugyan nem hozot. Innét bajos kuldni, mert a malom körül vannak, sohonnat a német változása miá segítségét sem kaphatni. A széna is rakatlan, Tarcalra is három szekér van.

Én azt hitem, hogy most csak magunk vagyunk, magunk s gyermekeken kívül 43, irá rám János mester. Valahogy kén az atkozottakat kevesiteni.

Magamról, Szívem irhatom, az hurutnak a nagya megszűnt, s kivált a száraz nedvessé vált, de az fejembe való rekedés miá ritka écaka alhatom.

Szegíny Klobusiczki Uram, amely nap hazaérkezet, estve erős hideg lelte el, edig hogy van, újabat nem hallottam. Szörnyű bánatba van az Aszony, az imádságot, kéri, hogy a kaplyonyiak kövessék el.

Zicsi Péter és Csáki György grófok halá[lá]nak foly a híre köztünk. *Kegyelmed* meghallotta, ha való-é?³

Édesem, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 A levél besorolását az 1722. október 28-án kelt levél Klobusiczki súlyos betegségére való utalása segítette. Mivel október 28-a hétfőre esett, ez a levél pedig csütörtökön íródott, dátuma: október 24. A keltezési hely pedig az előző levéllel egyezően Nyírbakta lehet, mivel a címzés Károlyba szól. Károlyné azért címezte a Pozsonyban tartózkodó férjének Nagykárolyba a levelet, hogy azt a többi küldeménnyel együtt postázzák. 2 a munka dandárja idején 3 mindkét halálhír valótlán volt

640.

Nagykároly, 1722. október 28.

(MNL OL P 398. No. 37 398.)

[Külső feljegyzés más kézzel:] Méltóságos Gróf Egri Püspök Uram levele it keresi *Kegyelmedet*.

[Uo. későbbi írással:] *Comitissa* Barkóczy Kristina.

Károly, 28. *Octobris* 1722.

Édes Szívem!

Ezen alkalmatossággal is kívántam *Kegyelmedet* levelem által, Édesem, meglátogatnom, és az idevaló dolgokról tudósítanom. Egészségem *Isten* jóvoltából tűrhető, az egy catarustul nem vagyok tisztán, s az térdeim miá nehezen ülök le, és nehezen állok fel, sőt az lábomujjába is érzek némelykor nyilallásokat, melyre nézve nem merék elindulni, ígíretem szerint, a szegíny Klubusiczkiné Aszonyom vigasztalására, ki is igen nagy bánatba van. Igen beteg az ura, örömet meglátogatom vala, de egy nap, egy éjel szüntelenül való eső vala tegnap, s nedves, szeles üdők van. Máskint, sok okokra nézve, valóba nagy szükség volt az esőre it. A Hegyalján, tudom, nem kívánnák a szüretezők.

Klárárul még semmit sem hallottam elmenetelítül fogva.

Salonát, ami lehet, küldök innet, Édesem, de igen gyenge lévén a kocsi, nem tudom, elviheti-é ezt is – egy öreg ó salonát, egy felet, újat –, régen ki-

törvén a lába, szépen conserváltatot, ha ez kedveseb volna az ónál, minthogy az megavasodot.

Az sónak mind várám, ha az ára alábszálna, s tagadhatatlan, bizony nem is volt min vinni. Már káposztasózás s disznóölés bejüvén, nincs más módja, hanem Máramorosbul vetetek. Nem lehetne-é, Szívem, kinyerni, hogy kihozhatnók a magunkét Máramorosbul, merő ajándéknak tartanám.

Minthogy úgy vélem, az Salánkrul írt levelemet Bada elvesztette, abban tudósítottam volt *Kegyelmedet* a salánkiakról. Nem elégségesek lévén a munkára, igen terhes dolgok, melyre nézve három béresszekért rendeltem felállítani a fűrészmalom s építés mellé. Az mellyeket az piaristák épületire mész, s egyéb készültre felállítottam volt, két rendbelit, már odaadtam, az harmadikot kéte-len a Sztojka leteendő pénzébül kel megvetetnem, s a többin sőt hattam venni. Édesem, én azzal nem is búsitanám *Kegyelmedet*, tudván, arul most nem tehet, de maga directiójára *Kegyelmednek* szükségesnek tartom megírni, hogy hacsak a hegyalji borokban el nem adhatni, teljességgel kívántató szükségekre nincs mibül reménleni. Ara az időre jutottunk a pénznek szűk volta miá, a kuruc háború kezdetin amint voltunk.

Az búzának sákját jó, ha egy forinton megveszik, azt is hallottam, a szorult ember két sákot is adot egy forinton. A bor Margita táján 5 s 6 máriáson öreg csebrí. Az marha szerfelet ócsó, két font húst s olykor hármat is megvehetni egy poltúrán Debrecenbe az hentesektül, csak a vargamív¹ drága. Egy derék tehén bornyastul 10 magyar forint. Hozná *Isten* *Kegyelmedet*, *Szívem*, bár ezen földre is.

Az hattyúkot Olcsvára küldte Nagy Gábor *Uram*, hordóért küldvén. Úgy gondolom, három pár, meglátattam, frissek, mit parancsol *Kegyelmed* felőlök? Hogy Böszörményi *Uram* netalán panaszló levelével meg ne előzzön, meghattam, Jasztrabszki *Uram* adjon informatiót, mivel általa forgot, mibe vagyon, had legyen függőbe. Mivel mindjárt le kellett volna tenni az árát, csak panaszolkodot Böszörményi *Uram*. Parancsoljon, meg ne átkozzák, mondván, hogy a hiábavaló átok magára tér, mit tehet rulla, hogy *Isten* úrnak nem rendelte. A földesúri jus akárhol megvan.

Emlékezhetik *Kegyelmed* rá, *Szívem*, már sok esztendeje, hogy *Kegyelmed* consensusából ispitályt csináltattam. Egy ideig pápista koldus nemlétele, azután az elveszteglés miá, ma is csak úgy van. Továb nem kívánván halasztanom, Édesem, már azt mondják, inscribálva van, de a lajtmannak 3 forint erő hasznát sem vettük, a mostaninak sem 3 poltúra árát is. Ezt megmásolni nem jó volna, én azért, *Szívem*, rajta leszek, hogy továbbra ne haladjon. Ha *Kegyelmed* akarja, adhat neki mást is, melyet adok *Kegyelmednek* tudtára.

Szeretettel maradván *Kegyelmednek* igaz szível való hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az gasival mind biztatot a commissarius, most azt írja Andrásinak, suspendálni kel az restantiákat, oly parancsolatja jöt.

Ebházi dicsíri a felküldöt szalonát, nem tudom, ki mondta rosznak. Talán ugyan elhánták rosz gyalánt, hogy oly hamar odalöt, 12[-t] mondnak szépeket ot is, hogy volt.

1 a vargák termékei

641.

Nagykároly, 1722. október 31.

(MNL OL P 398. No. 37 399.)

[Feljegyzés a lapszélén:] Az hurut kezdet rám esni most. Ki sem járhatok, rút, mord, nedves idő lévén.

Az salánki molnár mellet, Soldos vagy kinek híják, az vagyon, de nem szereti a molnár. Magának van fris¹ fia, nehezen lesz ezekbül jó, mindazáltal újonnan írok, mást is adjanak mellé.

Károly, 31. *Octobris* 1722.

Édes Lelkem!

Szintén ma reggel hozák Bátorbul 19[-én] Posonybul költ levelét *Kegyelmednek*. Szívesen búsulok *Kegyelmed* nyavolyáján, de csak szabadulhatna közüllök, mindjárt job mód volna mindenbe. Ő Felsége lejövetelirül már nem is emlékezik *Kegyelmed*, Édesem, mégis bízhatnánk végéhez.

Károly Samu s Csontos által mindenekrül írtam, Szívem, úgyhogy mindenekrül egész informatiót vehet. Most újobban Sötéréktül,² kik is Kis János anyjával tegnapelőt indulának visszafelé.

Hanem a tarcali Vaji *Uram* szőlője iránt mai napon írok Andrásinak. Ha csak tehette, azt nem adja, jószágit árulta, de job vigyázni. Aszúszőlő-vásárlásra, Szívem, sőt csak fedésre való elegendő pínzt kölcsön sem kaphattam. Máskint, ha ot kaphatna vagy a magamébul adna Nagy Gábor *Uram*, meg van hagyva, vegyen, Debrecenbe van Andrásinak adóssága, ökör ára. Holnap lévén a terminussa, ara küldök, s abbul fogok osztán küldeni fedésre is. Bizony, Szívem, ha vennék, amink van, ócsón is adnám a szükségre nézve, mert nagyob kárba jár. Csak most, az aszúszőlőből bár ócsón adnók is, de csak reménlhetnénk nyereséget, de mondhatatlan szűk a pínz. Csak most is bánom, hogy az

542

ökrököt el nem adák, anyit állítottam volna helyébe ócsón pedig, de már azon túl vagyunk. Úgy mondják ugyan, hogy az dézmaadó szőlőkből aszúszőlőt eladni megtiltatot, el is hihető dolog.

Az prófontmestert már csak az contractusra halasztjuk, a felét letették, a többi hátra van.

Bécsi s celi utat a companiával együt nagyon aprobalom, *Isten* secundálja, adjon egészséget hozzá. Ha az *Úristennek* tetszik doctor nélkül meggyógyítani *Kegyelmedet*, az legjobb, s remélhetjük is ő szent irgalmából. De ha *szent* akarhatja a volna, csak szeretném Köleséri *Uramat*, amint ennek előtte is megírtam, *Édesem*. Melyre nézve, ha *Kegyelmednek* tetszenék, levél által közleni előre is jóvállanám, sőt azt is, mivel curálta a budai otlétembe. Maga mondotta, hogy szívesen hozzászóllana, ha *Kegyelmed* közlené vele, s akkor is írtam volt rulla *Kegyelmednek*.

Andrási Tarcalra lévén,³ felszakasztottam levelét, melyre így válaszolhatok.

Az pecér, ki is madarász titulussal él – noha én *Kegyelmed* parancsolatját nem tudtam, de azt tudtam, hogy kedves –, mihent esztendeje eltölt, új conventiót adattam, s azzal beindult, hogy feleségétül elváljék, s Erzsókra vagy a más leányra vágyot volna elvenni. Azonba amidőn ment, szembe lelte a feleségét, hogy utánna jöt, s azt a szeretetet tapasztalván, minden dolgát condonálta, s most kér passust, hogy a gyermekit kihozhassa. A felesége it marad, úgy hiszem, állandó lesz.

Az kis jágert, *Kegyelmedtül* noha örökké rosznak hallotam, de a fiam kedvéért megruháztam s tartottam, noha semmi haszonra egy ideig. Azután magam is megtudván, hogy hol pora, hol srétje nincs, innét adattam, s mindenkor előmbe hordta,⁴ s hát nem oly rosz. S meg is tartottam volna tovább is, de Erdődre küldvén vadászni, nem tudtam, hogy esztendeje kitölt, semit nem búcsúzván, máshoz szegődöt.

Az hegyalji szüretre megvan a készület, egész abroncsos átalagokat csináltak aszúszőlőnek. Részibe a szüretrül írtam *Kegyelmednek*, de az erdődit mégsem tudom egészen. Gelényesbe 33 let, sok ember megcsalódot most, ezután, ha mindenünnet megírják, jedzésbe küldöm, *Édesem*.

Az paripák, hogy nem alkalmasok, értem. Én úgy tudom, egészen informálta *Kegyelmedet* Andrási. Mikor pénz lévén nálla, mindenüt felkeresvén, nem vehetet másokot a Firmondé⁵ felet. Noha felettéb drága volt, mégis megvet volna benne, de volt oly jóakarónk, aki homályoson megjelentette, hogy egy sincs tiszta ép benne, s úgy osztán a Bánfi Lászlóén kívül jobbat nem talált. Azt *Kegyelmednek* igen dicsírte, s nehezen is kérhette el, de elhiszem, nem oly nagy helyre való. Épen nem gondolnám, hogy it szerit tehetné, oda is megírtam ugyan magának.

Nem hiszem, hogy panasz ne menjen Mohostul, mert most ők meg nem alkusznek. De lehetetlen elgyőzni a sok kívánságát s difficultásit. Most magam is megharagudtam, mivel retenetes száraz idő lévén, négy szekeret küldtem még

Szent Mihály nap előtt éléssel, emberrel, hogy valamíg lehet, hordja a ganéjt, az emberem viseljen gondot ételekre is. Mivel százat küldenék is bérest, elszökik mellőlle, azt is egyébre distrahálta, s végre szüret előtt mind hazaküldte, amidőn Olcsvárul a töbi már utánna ment. Azt izenvén, más béreseket küldjek, mert ezekkel a szürethez nem fog. Mégpedig gelényesi is volt közte, szófogadó, úgy osztán nyakra-füre kellet viszaküldeni, s lovas szekérel is toldani hamaréb voltáért. Tudom, elég harc lesz, de Andrási maga végbeviszi, elhiszem.

Ezzel maradok, Szívem, *Kegyelmednek* igaz hitese társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az leány csak jűjön, az trombitás fickók is. Csak volna min tanulniok, ha onnat nem hoznak.

1 kicsi 2 későbbi lapszéli feljegyzés: Sötér szolgabíró 3 az eredetiben tollhibából: lével 4 ti. amit lótt 5 helyesen: Virmondé (Károlyné hallás után írta le a nevet)

642.

Nagykároly, 1722. november 7.

(MNL OL P 398. No. 37 400.)

Károly, 7. *Novembris* 1722.

Édes Szívem!

Az midőn postára elkészítettem vala leveletem, érkezék nagy nyomorultul Károly Samu *Kegyelmed* leveleivel. Már, Édesem, ezen válaszló levelemel rövidebben válaszolok. Comáromi dolgát ami illeti,¹ meglátom, mit fog akarni. A *contradictio* is meglehet, de a *plenipotencia* bár ne érkeznek későn. Itten semmi *plenipotencia* nincs, hacsak Andrásinál nincs, ki is most Tarcalon szüret, job lesz a bizonyost küldeni. Comárominak szólló Méltóságos Bán² levele, vagyis a Méltóságos Palatinusé³ it van, de a másik nincs, csak egy a levél, s az *Kegyelmedé* azon kívül. Én is hasonló formába írtam volt ő *kegyelmének* Adonbul, de választ nem adot.

Hallernének túllünk meg semmi *contractussa* nincs, el sem volt foglalva, most Sötér adhat informatiót iránta. Az is elég baj, hogy a fiára is hiába költeni, mert az nem tanul, úgy hallom, hanem a rosszasságba megyen elő.

Az csanálói patert ideig kiszállítom Majtínba, de ezen dolgát én abba nem hagyom, mert ha a gonoszság mellől könyen elmenne, töb is lenne ot olyan.

544

Nem is adtak Vicarius *Uramnak* a paterék informatiót, most írtam iránta. Csak rá akarják vinni, akit maga munkájának mondnak. Nem írhatom le, de nagy csalárdságok tapasztaltatnak benne, kit nem hittem volna. Aki nagyobb, a küvel való melybe ütést csak költésnek mondják, visicatorium flastromnak megösmerték, aki a mellyét kiveresítette, azon ütköztem meg magam is.

Ad interim szolgál ot barát, a székelyhídinak most is van szép állapotban, csudálnám is, ha eljűne onnat, de, Édesem, a Méltóságos Püspök⁴ most nem érkezik ara vetni elméjét. Ha *Kegyelmednek* tetszik, csak folytatom, amint legjobb, Vicarius *Urammal*.⁵ A fényiek csak most is szívesen sürgetik, hogy különös papjok legyen, de magunkra, hogy töb paptartást vállaljunk, nem tanácsos. Elég a barát, s jövendőbe a piarista, csak az menjen végbe, Szívem. Legjobb volna, amint írtam vala, ha a dézmából szakasztana segítségekre a Méltóságos Püspök.

Csoba a fiát felvitte, hogy az esztendőn fizet tülle, csak azután vegyék be. Megvállik, mire mehet.

Az pénz mire fordítatik, tetszésemet meg fogom írni. Azután, Édesem, abban is újab consensusa nélkül nem egyeledem. Még magam sem determináltam, sietvén ezen levéllel a postára nézve.

Potel⁶ *Uramtul* felveendő kölcsönpénzrül egyebet írni nem tudok, hanem ha az piaristáknak resignáltatott, s oda leszünk adósok, s nem másnak kel fizetni az interest, hanem tulajdon magoknak, oda legyünk inkább adósok. De az Hunyadi *Uramé* miben van, *Kegyelmed* tudja, Szívem. Amelyikkel könyeb volna végét érni, inkább annak legyünk adósok.

Az borok lajstromát, ím, küldöm Édesem. A sok hordóm üressen maradt, Bihar vármegyébe igen sok termet, felébe, s néhol harmadába megtöltötték az hordót. Várad táján 10 poltúrán lehetet egy kis cseber bort venni, ha hordót vittek. Tasnád táján is igen sok termet, Erdélyre hordják is, ot igen szűk, de Biharba még edig senki sem keresi. Egy sák tiszta búza két máriás Debrecenbe, nagy ínség lesz az szűk pénz miá, Édesem. De ha *Isten* nem könyörül, mástul, elhiszem, hiába várjuk. Azt hozza a nép bűne. Már mindenfelé megduplásodot a részegeskedés s szörnyű káromkodás, írja *Pater Mosonyi Uram* is.

Az leány,⁷ amint edig viselte magát, contentumomra volna, ha véllé beszélhetnék. A többi, még hátramaradt pénzen sem fogadhatván szekeret Samu, Bakta felé menő szekére rakta, onnét elhozzák, tudom.

Az kertet micsoda fácskával akarom berakatni, tudja Sőtér. Ha szerezhetek általa, egy részét gyalogmegyel, s a többit köszméte s apró szőlővel körös-körül, s paléval,⁸ közönségesel.

Az Bátorkeszibe való gyertyatartónak híret sem hallottam, leszen gondom már reá. Az üvegmetező csak jűjön, ha nem drágás. Úgy mondja Merkli, nem drágás szokot az lenni. Legínyek elegen vannak, de tiszta gaz nép, azért írt Bada, hogyha jűnek, ezeket felváltsa. Erdélybe mind jesuiták, s mind Bánfi hu-

tát állítanak. Írja az leányom, húsvétra felál. Én most Gyöngyöst akarom, ha lehet, megpróbálni, *Szent Erzsébet* napi derék vásárkor, hogyha ot végzést tehetnének, szályon beszélíthatnák Poroszlóra, s onnat hordanák el. De mind ollyat csináltatnék cristálybul, amit az olaszok nem hordnak, mert temérdekit visznek a németiségek. Bárcsak hutai áron kelne el Poroszlón is!

Haller Sámuel dolga úgy eshetnék meg jól, ha megmátkásodhatnék, s azzal ő Felségétül a tutorságot elnyerhetné. A haszontalan vínember kezébül mind a jószágot, s úgy a leánkát kivehetné,⁹ s pápista helyen nevelhetné. Hadba is elet járhatna, mert kén azt várni öt esztendeig is. Még, gondolnám, tíz esztendő tájba lehet. A szép úri jószág ne lenne kálvinistáé, jó volna. Igen jóindulatú leánka, amint Serédiné mondja. Meneságiné neveli, aki maga is tiszta szelídség s emberség. Hozná hozzám örömet, de a vínember nem engedí, s még írni is titkon tanítatja Meneságiné. Paraszt módon szereti Tusai.

Kegyelmed parancsolatira lesz gondunk, végbevételére mindenekben.

Az mi Ferus iránt való resolutiót illeti, noha elébi levelembé is megírtam, most azt írhatom, Édesem, hogy órája nézve, ha Bátorkeszibe tanul is, jó lesz az mellé való ifjakot.[!] Ötvös *Uram* azt kívánta tudni, hol tanul még. Ő *kegyelme* nem tud, de tudja, hogy lehetne szerezni, kivált, ha közeleb tanulna. Ezennel írok ő *kegyelmének*.

Magam iránt való akadályim, noha nagyok, elsőben is nyavolyám, s aziránt leányomtul távul esni s szolgálatjátul elrekedni, mind neki s nekem is félhalál. Úgyis teljességgel hosszas üdőt épen nem gondolok magamnak, s ösmerőimtul is, kik természetemet tudják, elszakadni, s nyavolyáimba nem segítenni, éppen irtózás. A másik az, hogyha eltakarodunk erül a földrül mindenestül, egész jószágink s dolgaink szörnyű kárral folynak. Tapasztalom én azt most is, a *Kegyelmed* it nem léte menyi kárt okozot, s hát ha magam it nem lettem volna, méganyi is let volna. Mert, Szívem, haszontalan ezeknek távolrul parancsolni, hacsak a nyakán nincs az ember. Valamit szorgos volt végbevinni, mind Salánkra, s egyebüvé is expresust kellett küldeni, aki a nyakán ült adig. Mind ollyan it, valamenyi van, maga is experiálhatta *Kegyelmed*. De mindezek felet az legnagyobb, ha *Kegyelmed* elköltözik feleségestül, gyermekestül ezen földrül, assecurálom, emberi mód szerint szólván, mind klastrom, s mind pápistaság gyarapodása füstöt vet. Csak teng-leng haszontalanul, eszik s iszik mind egyik, s úgy másik.

A fiam is, bár ne venné bé a felföldi humort egészen, mert ha ezen földön valóval az ot valót nem temperálja, nem jó lesz jövendőbe is. Bárcsak jöhetnék s mehetnék, mind könyeb volna. De ha ugyan *Kegyelmed* meg nem menekedhetik, nekem kéntelen is kel resolválnom magamot. Tavaszal lehetne utaznom, éléb nem. Csak ollyan tiszt ne vetődnék *Kegyelmedre*, amelynek a költsége elfogyasztja s pusztítja az embert.

Magam egészségérül írhatom, Édesem, valamint tavaly, most is őszre kelve nagyon megnehezedet az lélegzetem, s pufadásokat is érzek, melyre nézve, hogy úgy el ne érjen, mint tavaly, szerencse, ha idejébben nem kénszeríteném az orvossággal élnem, aki még csak heverőbe volt, csak egy pontal sem változtatta Köleséri *Uram*. Azt mondta, csak úgy legyen, mint edig. Még Fiam *Uram* kihozta volt. Azon kívül a térdeimbe s derekam csontjaiba a fájdalmok nagyon megvannak, de ülve nem kínoznak, járva s álva mindjárt fáj. Nem is lehet járnom, kivált a garádicson, s az házba is keveset. Ugyan ara nézve is sajnálom idegeny helyen lakni, hogy közikbe való nem vagyok, másoknak csúfja lenni bajos.

Az magam dolgánál mindazonáltal nagyobnak tartom a *Kegyelmed* nyavolyáját. Én azt elhiszem, Szívem, hogyha *Kegyelmed* szokása szerint distrahálhatná magát, nagyon könyítene rajta, s erőssen neveli az az benülő gondoskodás, már az tapasztaló dolog. De azmint Köleséri *Urammal* a nyavolyákrul discouráltunk, nem a nyavolyát orvosolja elsőbe a tudós és szívesen használni kívánó doctor, hanem annak az okát, ahonnét ered. A nyavolya az orvoslással könyebedik, de ha az oka meg nem gátolódik, ottan-ottan elékerül. Szép, okos discursusokal megértette velem, az igazán használni kívánó doctor, ha tudós, mikínt cselekszik, akivel közönségesen nem élnek az hasznot kívánó doctorok, s ritka is, aki tud úgy hozzá. Melyre nézve, Édesem, nekem igen tetszenék, ha *Kegyelmed* abba módot találna, bárcsak annyi ideig vehetne szabadságot, mint *Bátorkeszibe* lakot, s fordulna le. Köleséřivel szembe is lehetne, s vissza is mehetne annyi idő alatt. Nemcsak azért, Szívem, hogy a nyavolya tovább-tovább ne nevelkednék, hanem azért is, hogy ő is öreg ember, s mi üdönkbe olyan magyar doctort nem reménlhetünk, ha meg talál halni. Azután mind cura, s úgy egyéb elvégezethetnék, amint az alkalmatosság megmutatná. Tavaly is ez volt az én szándékom, de hogy jobban volt *Kegyelmed*, láttam, az doctoroskodásra semmi hajlandósága nincsen. Tisztire nézve, ha szintén ide nem jöhetne is, Somlyón szembe lehetnén[e]k, mert a látás legtöbbet teszen, úgy tartja. Előre pedig, kérem, Édesem, közölje velle *Kegyelmed*, nemcsak a nyavolyáját, hanem az curáját is, kivált, ha az prescriptiók megvolnának. Abbul is vehetné észre, míg *Kegyelmedel* szembe lehetne. Levél által terminus tétethetnék *Kegyelmetektül* egymásnak.

Valóságos, Édes Lelkem, nekem úgy tetszenék, ha lehetne éléb *Mariacelt* megjárni, minthogy a régi calvariai ígíretbe sem telheték semmi. De ha ara üdő nem volna, az intentiót bevénne az *Isten*, s azután vége lévén a gyűlésnek, azonnal be kén tölteni. De velle közleni csak nem halasztanám, s magát megmutatni. Ezt én, Édesem, szíves indulatombul írom, kérem, ne legyen terhére.

Az canalisásásra resolvált Ugozca 200 embert 3 napra, Bereg is 200[-at]. Most, úgy tudom, ássák. Máramorosál, nem tudom, mire mehetet Győri.

Klubusiczki *Uram* meggyógyult, az Törvényes Táblához volt volna szó rulla, úgy írták. Az Aszony instál iránta, ajánlván *Kegyelmed* gratiájába.

Vásárhelyiekkel való végezésrül semmit sem tudok, hacsak most a postán nincs levele rulla *Kegyelmednek*.

Contracur, hogy megholt, semmi kár benne. Nem gyötri már, mint edig, két istenfélő feleségét emésztette. Az leányát miért írja *Kegyelmed*, Szívem, nem tudom. Szépsége, gazdagsága meglehet, de ha az apjára talált ütni, semmit sem ér az. Én ugyan emlékezetit sem hallottam, s nem is kívánom.

Ezek után maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Asztalosnak való finum enyvét, öt poltúrán fontját vehetni ot, azt mondja a frater. It 16 poltúra, s mégsem jó. Jó volna ot venni, ha lehetne.

1 a kólyi szőlőről van szó, amelyre Komáromi is jogot formált 2 Pálffy János 3 Pálffy Miklósé 4 Csáky Imre 5 az eredetiben ismételve: amint legjobb 6 Pontell 7 a német szobalány 8 zöldséggel 9 Tussay Mártonról, és unokájáról, a Haller Sámuel számára kiszemelt Galambos Sáráról van szó

643.

Nagykároly, 1722. november 13.

(MNL OL P 398. No. 37 401.)

Károly, 13. *Novembris* 1722.

Édes Szívem!

Ezen órán veszem, Édesem, *Kegyelmed* levelét, az contradictióra való plenipotentiával edgyüt. Valóba jókor érkezet. Eleget búsultam rajta, mit tegyek, mivel az elmúlt szombaton jüvén meg Károly Samu. Mindjárt parancsoltam Szalacsinak s Varasdi *Uramat* is kértem, hogy rá vigyázanak az statutióra. Mit ír Varasdi *Uram*, megláthatja *Kegyelmed*, Édesem. Már Váradra küldök contradicticálni. Ha a nevem benne let volna, magam akartam Váradra menni, plenipotencia nem lévén, de azt mondták, nem lehet, a nevem benne nem lévén, de már jókor érkezet.

Az magának Komáromi *Uramnak* szólló levelét elküldtem, de a hegyalji szüretre lévén, válaszát nem vehettem.

Az hegyalji szüretrül megérkezvén Andrási *Uram*, maga fogja informálni *Kegyelmedet*, Édesem. Molnár *Uram* ot maradt, Munkácsi is, az aszúszőlő bor csinálásra. Meg kel vallani, Szívem, elég kár most vesztegetni azt a finum borokot, de az elkerülhetetlen szükség csak rávit, s az én parancsolatombul el kel-

let adni a borokba, nem vihetvén véghez csak a szüreti költséget is, nagy kártul félvén. It a hordóm is megmaradt, oda keveset kértek, s azután pínzel is kelet toldani. E[zt] tudva, hogy *Kegyelmed* pínzt küld le, bár anyit ne adot volna el ugyan, de csak a többi kelne jól el, ebbe keveseb kárt vallanánk. De nem reménlem, hogy ha ónak nem hagyok, az idén jól elkelfjen, mivel mindennek bővön teremvén, s igen finumok. Most húsz forinton is eleget vehet a pínznek szűk volta miá, s az főrendek pedig járnak a cupec után, s vendéglik s úgy csalják magokhoz, hacsak Polereczki nem fordít rajta. Aszűszőlőt valóba sokat s ócsón vehettek volna, ha eléb pínzt szerezhettek volna. De későn eset, s Nagy Gábor Uramon csak egy pínzt sem vehettek a régi 1000 forintba. Akármely szükségem lássa, én nem tudom, azt kívánja-é, hogy odaengedjem, vagy miért nem ad semmit? Bizony úgy nem búsítanám, de ily szükségbe anyi pínzt elajándékozni, sokallom. Csak a mostani vásárkor cseléd és mesteremberek miá mi bajom volt, nem is kívánom *Kegyelmedet* véle terhelni.

Az ó harmadévi boraink, félek rajta, hogy rajtunk maradnak, mert az idei bor elvette a becsit egészlen. Nem kérték feljeb 26 forintnál. Ezeket, Édesem, considerálván, idején tudósítson, ha Polereczki találna hozni vagy szerzeni cupecet, mitévő legyek, mert helyes árat éppen nem reménlhetni, ha csak ily szűk lesz a pínz. A mostani, ha megmaradna is, de a harmadévi, s úgy tudom, negyedévi is van, s tavalyi is, szükség eléb adni rajtok. Az tavalyiba sajtolt malátára is hattak tölteni, javítására. Korcsmán bor csak 4 poltúrán veszhetnék el[?].

Az pínzt, hogy mire fordíthatnók, eleget gondolkozom. Ha hasznot reménlhetünk, én azzal adósságot most nem fizetek, mert fel sem venné a commendans. Léven most is circiter 160 ökrünk, s ahoz, még ha 1000 forint árat vennénk, úgy gondoltam. S ha másra fordíthatnók, a többit most próbálok, s ha nem lehet, ugyancsak ökröt vetetek legfeljeb 2000 forintján.

Való-é, Szívem, úgy értem, hogy Turcsányi úgy informálta volna *Kegyelmedet*, hogy az ökrököt 25 tallérről feljeb meg nem vették volna, holot 34 vagy 35 talléron készpínzen adhatták volna el, azt mondja Szerencsi.

Az üvegmetező csakugyan had jűjön le, Szívem, s valamely mesterlegények is ezen zűrzavarok helyébe, amint Bada írt rullokk. Kolosvárot van már egy kalmáraszony, aki hitelbe elveszi bizonyos contractusra az üvegeket, de csak hutai áron, se szekérbért, se harmincadot fel nem vállal, s hoszú terminusokra adja meg.

Hanem, Szívem, valamely sidó, aki Moldovába s Havasalföldébe kereskedik üvegel, annak izentem, s az leányom is beszélt véle. Kiígírkézet, azt mondta, veszen ötszáz forint árat is. Már megvállik, Gyöngyösrűl is ha megjűnek. Én úgy vélem, minthogy a zöld üvegcsináló huta bú, talán job lesz töb kristálycsinálót is lehozatni, csak egyedül dolgozik most a mester. Fogom osztán tudósítani *Kegyelmedet*, Édesem, mert most meghattam a rácság táján is, ha keleti lesz, tudakozódjanak. Tiszán Vásárhelyre is jövendőben leszálíthatnók.

Az magunk emberével haszontalan most Kolosvárra. Merkli s Lebsényi mind odavoltak, s az nagy mesterséges üvegeket csak egy házhoz sem küldtek, akik afélén kaptak volna, hanem hutai áron a kalmárnénak adták. Én pedig azért küldtem volt, hogy a gyűlésben lévén, az úri emberek közt híresdnék a piacon. Talán 10 forint ára üveget, ha adtak el. A kláris sem kél már, ők azt mondják, betöltek véllé.

Az Juliska igen friss, le sem győzné írni az ember nagy okosságát s hízelkedését. Azt jövendölik, hogy meghal azért, hogy oly okos.¹

Az Andrási dolgáról, hogy Halász Péter most is eszközözik az leány hozzá való hajlandóságáru, azt én elhiszem, hogy megvan, s nem is tartok egyéb akadályt benne, amint hallom, akik előtt kinyilatkoztatták, hanem [...]²

1 az unokája, Haller Julianna 2 a levél itt egy őrjellel megszakad, a hiányzó lapot nem sikerült fellelni

644.

Nagykároly, 1722. november 21–27.

(MNL OL P 398. No. 37 402.)

Károly, 21. *Novembris* 1722.

Édes Lelkem!

Kegyelmednek 8. és 12. *Novembris* költ leveleit is újobban veszem szeretettel, Édesem. Egészségének jobbra fordulását kedvesen értem, Édes Szívem, adja *Isten*, egész helyreállítását is halhassam. Mi egyebet nem tehattünk, hanem csekély voltunk szerint *Istent*, ő *Szent* Felségét kértük s kérjük *Kegyelmed* egészségéért, mely, hogy fogatosab lehessen, a bátoriak is, a többivel, el nem mulatták. Magam, Édesem, amint egynéhányszor megírtam, őszre kelve változó egészségel kezdtem lenni, s tovább-tovább anyira kezdtem lenni, hogy a puffadás megnevekedvén rajtam, alig hiszem, Kolosvára indulásomkor is, hogy nagyobb mértékbe volt volna, mint kezdet lenni. S ahoz a nehéz lélegzet, s egyéb bágyadások is járultak, valamint tavaly. Melyre nézve kénszeríttem, minek előtte úgy nevedjék, mint tavaly, orvossághoz nyúlni próbának okáért, ha könyebben eleit vehetném, s most continuálom. Azon kívül az csontoknak hajlásiban s ízekben való fájdalmak igen környülvettek, mely így oly erőtlenté tet, alig hiszem, csak le is mehetnék magam erejével a garádicson. Veszteg léve s járva, a fájdalmak nem szorongatnak ugyan, de leülve s felkelve, a mozdulások sanyarúvan esnek, s erőtlenséget érzek. Tágít-é rajtam tovább, vagy csak így fogyat el,

550

Isten titkába van. Az egy gyomrom még edig helyben volt Isten kegyelmébül, hogy eszem s iszom jól.

Azt tudja más, hogy mind jól vagyok, valamint *Kegyelmed*rül, akik lejöttek, csak fris hírt hoztak, mi jó egészséges. S ugyanezért is nem nyerhet *Kegyelmed* magának nyugodalmat, hogy felette elrejti nyavolyáját.

Erdélyi Cancellarius *Uram*¹ commissiójával valamint lehet elkövetni, el nem múlik, Szívem.

Az csanálosi pater iránt magam is nehezen estem volna gyanúba, ha azt a nagy csalárdságot nem tapasztaltam volna, mikor azt költötte, hogy küvel melybe hajigálták, amely együgyű, tiszta lelkiismerethez nem férne. Egy hajszálon múlt el, hogy sok ifjakot pácázásra nem fogtak vallatásra németesen, látván, hogy esketésre semmit nem bízhatni. Sok ártatlannak minemű veszélyt csinált volna, azolta nem fül hozzá a szívem. Már maga is csak haboz, mint a vízbe haló, s minthogy a dolog publicumra ment, sok tiltás sem használván, szükség megvizsgálni, kirül Vicarius *Uramnak*² írtam, s attul várok adig. Minthogy a majtínyiak is már megidegenedtek tülle, ha mind it ben is tisztességesen tartom, míg eligazodik, vagy kitisztul, s az vádló fél példás büntetést veszen, vagy ha benne marad, Vicarius *Uram* dolga már az.

Az csanálosi templomra adot alamizsnák is jól felmennek, semmi nincs a templom hasznára, s kezéhez vevén, el is költvén, számot nem akar rulla adni. Arul is írtam Vicarius *Uramnak*, úgy látom, nem az jól kezdő, hanem a jóban megmaradó ember dicsíretes.

Minemű hatalmasság eset Mihálykán, betegeskedésére nézve, nem is búsítottam *Kegyelmedet*, Édesem. Az erdőn való makkot tilalmasban tartván a sekrenciek,³ erővel ráhajtván, behajtották, s ők is felkelvén falustul, fegyveresen Mihálykára mentek, s a telekrül még a sövényt is levonván, kihajtották a disznókot. Úgy vélem, erdélyi törvényel élnek, de a vármegye követje a mi országunk gyűlésén lévén, hogy kel kezdeni, vagy az gyűlésre nézve, elhalasztani, suspendálni hattam *Kegyelmed* tovább való dispositiójáig, Édesem. Csak Isten adná végit már a gyűlésnek! Elég kár a *Kegyelmed* késése, mert mintha az ördög ingerelné őket, úgy nem fogadnak szót, minthogy nem azért szolgál^{nak}, hogy hasznot tegyenek, hanem hogy élhessenek. Soha oly jó dispositiót nem tehetni, hogy az időt el ne vesszessék s aszerint járjanak. Tudja jól Jasztrabszki, veszet volna a kocsiságba Czompó is, s még a salánki is. Csak ha megrivasztják, akkor sérínykedik. A szőlőmunkák sem most, sem a nyáron nem úgy mentek végbe, mint kellett volna. Az üdőt elveszti, s hiába azután szidni. Egy rivasztása töbet ér *Kegyelmednek*, mintha én tízszer fenyegetem is, pínzen másként nem vesznek benne. Czompón ki is adtam volna, ha volt volna kit helyébe állítani.

Az hízot ökrök mint maradnak, megvállik, kettő megdöglöt benne, harmadik most beteg. Szerencsinek is igen dicséretes választot egynéhány ökrei lévén,

abban is, a legjovába kettő döglöt meg, s harmadik most beteg, melyre nézve a megmaradtakat hitelbe, 66 forinton párját, Debrecenbe eladta. A mienket most osztják szélllyel telelni, kit Salánkra s Erdődre, s egyebüvé. El is adattam volna benne a szükségért, de nem kél.

Az mely kupec a borokot megvette Tarcalon, a főkupeczek közül való. Viski igazította oda, s minden egyezésre kész volna, de Molnár Uram keménkén bánván vélle, úgy, mint mikor ők jártak a boros ember után, s a pínzt is visszaadatta volt. Mohosnak az az esze volt, hogy azon volt, maradjon meg az alku, ne idegenedjék a kupec, s úgy osztán kezébe bocsátották a borokot. Ha forni kezdenek a borok, csakugyan veszen az 100 hordóig. Melyre nézve hozzá fogok küldeni, s complanálni a dolgot, mert most nagyon járnak utánnok, sok jó bora lévén a sok úri rendnek. Hacsak Vaÿ László Uramra nem akadt, aki azt ígírte volt, hogy az aszúszőlőt sem szedeti ki, s ha megveszik 40 forinton, mind odaadja. Azt az újbort ónak is eltarthatni, csak az régieket venné meg, azt akarnám. Mindenekrül, Szívem, azért informálok most *Kegyelmedet*, hogy tudhasson dispositiót tenni tetszése szerint.

Az üvegesek mindenfelé csak azt mondják, hogy más hutábul nem vennének, mivel karikák s egyebek is szeb materiábul valók a másénál, de csak drágálják a hutai árat. Melyre nézve Molnár Uramnak írtam, hogy tudakozódjék a régi s más hutákba, hogy jár. S ha ot olcsób, s ezek aszerint nem akarnának dolgozni, mit kel véllek tenni, mert igen lassan kél, s épen jövedelmet nem vehetni, sőt, a költséget sem győzi.

Nekem megmondhatatlan bajom van, belső gondviselő cselédem nem lévén. Most írtam egynek, ha az el nem jű, csak elhozatom, ha jű, a Kis Jánosné anyját, mert így lenni nem képes. Herczegen Barta Pált, eben gubát cseréltünk, gondviseletlen jószág. Ha Isten *Kegyelmedet* lehozná, ezer fogyatkozás esnék, mert most is sok van, de csak nem lehet kapni jó szolgát, úgy látom.

Katica⁴ jól alkalmaztatja magát, ha ebbe megmarad. Mikor magyarul tudna, csak jól volnék vélle, de nem hiszem, hogy igen jó magyar legyen belőlle. Máskint is, leány lévén, s ma, holnap it lakása, nem lehet ő énkörülöttem, amint az igyekezeti van. Az más hegyke⁵ frajjal⁶ még első idejövetei napján meguntuk egymást. Nem mosóleány, hanem frauczimer⁷ kívánna lenni, de énkörülöttem rá semmi szükség. Úgyis nyomorúság minden dolgom, igen bánom, hogy olyan idegen nemzet jű s megyen az udvarombul, s hordja a hírt. Bizony nem tetszik it járkálása, másnap küldeni akartam, de a csanálosi svábokkal nem akart elmenni, kik Egerbe mentek. Poroszlóruul promoviáltattam volna. Más alkalmazatosságot kel keresnem, hogy felküldhessem, ejtem magamot haszontalan költségbe miatta.

Irinyi Pesta is elmegyen tanulni Ferussal, ha mikora *Kegyelmed* parancsolja. Azt kérdik, vigyen-é lovat magával, hogy a Ferus megyen valahova, ő is vélle járhatna. Parancsolattul várnak, ő is logicát absolvált.

Talán az vásárhelyiek is szerezhethének oly kereskedőt az üvegekre, aki Törökországra hordaná, ha odaszállíthatnók.

Édesem, ezen levelem elküldése haladván, az Ötvös Miklós Uram leánya lakodalma miá. Azalat az csanálosiak elhozták az új papot, s most fog beszállani. Vicarius Uramnak tetszet, hogy amoveálja innet a régít azon hírre nézve, ki is már jobbára publicum. Én is úgy tartom, hogy job leszén így, mert már a majtényiak sem akarták acceptálni. Máskínt ők még most ellehetnek pap nélkül, sem alkalmasok helyek, se egy, se más ily hirtelen. Az barátok egyszer-mászor fognak ot szolgálni.

Sváb papról vagy német papról nem is kel szorgalmatoskodni, job a földünkbe termet, mint a jöt s ment, kirül Vicarius Uramnak is írván, aszerint válaszol, magának is úgy tetszvéen jobnak, ő *kegyelmének*.

Az régen elszököt Karkasz⁸ nevű hutásnak büntetésében – aki az a pergő volt, zöldbeli, emlékezhetik *Kegyelmed* reá –, nem azért igyekeztem, hogy kaptam volna rajta, s mások tanultak volna rulla, már anyira ment, hogy titkon való írogatásával ara vitte a hutásokat, egyenkínt szökdösnek. Azért, Szívem, ha ott hutás találkozik, csak jűjön, had tisztuljon a gaz innet.

Az *bátorkeszi* gyertyatartó eléb tudtára nem lévén a hutásmesternek, most hozzávaló vasat csináltat, s azonnal elkészíti.

Vagy két úti, kiseded missalét és két hasonló kiseded potatillét⁹ kellene vetetni, ha még volna a kaplyonyi templom pínzébe Szuhányinál. Egyik magunknak kén útra, mikor a *Kegyelmed* capellája¹⁰ it nincs, másik Kaplyonba úti alkalmatosságra.

25. *Novembris*¹¹ Ezen levelem elküldése haladván, most érkezék *Kegyelmed* Pesta után küldöt levele, az Gyöngyösre küldöt üvegívők hozák meg. Ot teljeségel semmi keleti nem volt az üvegnek, se semmifélének.

Ezel maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

27. [Novembris]¹² Továb-továb haladván az emberem megindítása, az estve érkezék *Kegyelmed* leveleimre tet válasza, Édesem, postán. Kólyi dolgáruul és a vashámor, s úgy a canalisról való informatiót Jasztrabszkira bíztam.

Az üvegeket, kit Gyöngyösrül visszahoztak, Poroszlón rakattam le. Meg lehet Budán próbálni, micsodások és mi áruk, a jedzését is elküldtem. Írja *Kegyelmed*, hogy Comárombul is lejűnek, azon megláthatják, csak *Kegyelmed* disponáljon rulla, Édesem.

Az csanálosi plebanus igenis *Kegyelmed*hez szándékozik, s job is lesz oda fel szerzeni helyt neki. Úgy látom, se Csonáloson, se Fényen nem szükség fizetnünk, eleget fizetnek ők. Elcsudáltam, hogy mondták, menyit adtak most, amint Vicarius Uram rendelte. Nem hiszem, anyira menjen, mint akit magok adtak. Csak egy derék plebania az.

Az szalona nem sok, hacsak akit innét vittek, de úgy mondták, 12 vastag szalonák voltak ot is. Valóba jó gazda volt úgy Turcsányi, ha oly jókot hizlaltatot volt.

Vásárhelyiekkel való végzés kezembe nem jöt, it van Molnár Uram, ő *kegyelme* beszéli. De csak job úgy, mint economizálni.

Ferus tanulását Jasztrabszkiék csak Keszibe jovolnák, én pedig semmit rulla nem írok, ahol *Kegyelmednek* jobnak ítéltetik.

1 Bornemissza János 2 Görgey Istvánnak 3 szekleenceiek 4 Károlyiné egyik, vsz. német nemzetiségű, belső cselédje 5 értsd: a másik hetyke 6 Frauval 7 Zimmerfrau 8 Kargas 9 elírás portatile (ereklyét tartalmazó, hordozható oltárkö) helyett 10 kápolnás ládája, azaz tábori miséző felszerelése 11 a dátum a sor elejére írt lapszéli feljegyzés 12 szintén lapszéli dátum, a levelet tehát csak 27-én küldte el Károlyiné

645.

Nagykároly, 1722. december 2.

(MNL OL P 398. No. 37 403.)

Károly, 2. Decembris 1722.

Édes Szívem!

Ím, Palatinus Urunk¹ levelére minémű választ adot Comáromi Uram, includalom. Nem hiszem, alkodni akarna, mert legkissebbet sem ír, de, Édesem, ha csak lehet, oda nem kel hagyni, mert igen alkalmas és szükséges Adonhoz.² Épen most értem, hogy Csaláné visszavette az adonyi részit, nem tudom honét kifizetni.

Torockóruul viszajöt az emberünk. Musajba hogy jártak volt, s a materiának megnézésérül informálta *Kegyelmedet*, Édesem, Jasztrabszki. Azon materiát a koh[ó]ba tevén, valamely legjobb mesterember találatot, odavitték, és az emberünk jelenlétebe megolvastották, s valamíg az aljossa folyt, mint azt mondták, lehetetlen job materia annál. S mikor kibontották, hát csak mi sem maradt a tűz közt, s az is nem folyt öszve, csak mint a vasszár,³ olyan darabos. Kihozot benne azután, kovács cigányal megpróbáltatták, s csak szélylyelment. Azt mondják, hogy töb réz van benne, mint vas. Vizsgáltam, ha nem lehetet-é csalárdság benne, de amint szemek előtt lettek mindenek, az emberink azt mondják, szívesen cselekedték, s látták, a magokét is, hogy hasonlóképen mívelték.

Az canalist csak a falu közzé akarja venni a molnár, sokkal alacsonyab lévén ot a föld, s úgy osztán jóval felyül esnék az hámor, ha lenne, nem az udvarház előtt. Azért is job volna, a falu félti a vetését, de felel a molnár, hogy akármely árvízbe többet nem bocsát ű oda, csak megnyit akar. Úgy még szeb volna a falu közt folyni. Continuálják az ásását, mivel aprónkínt mennek csak az emberek.

Az csanálasi pappal van bajom, a nagyapjárul maradtat sem költötte volna bátrabban, mint a templom pénzét. Jedzést sem mutat rulla, s egy pínzig odavan. Az embereknek ami eszébe jut, úgy kel bizonyítani, s azt oly helytelenül akarja liquidálni, csudálkozásra méltó. De úgy sem telik, s nem örömost fizetne. Épen elidegenedtem tülle. Rút gonoszság az olyan a szentség színe alat, bár eléb halgaták volna meg a sok elene való panaszt.

Édes Szívem, én csak nem igen jól vagyok, most kiváltképen. Az álmom el kezdet veszni, úgyis minden ros elöttem, szomorúság s kedvetlenség. Az *Isten* megítélt most egyszer, mint Turóczinéval Keresztúrba. It is egy vízibetegséges aszony van. Míg fenjárhatot, bejárt koldulni, s most is innét kel segígetni. Eleget jár az eszembe a magam állapotja, s ugyanarul való gondolkozás háborgat. Az orvosságot már elhattam, az puffadások lágyulni kezdtek volt, de megint a dagadás a gyomromot elfogta, *Isten* tudja, mi vége lesz. Csak irtózom a sínléstül, igazán megvallom. Máskínt az életet ily nyomorultul kivánni sem lehet, mert elképezve is semmi gyönyörűséget nem vélhetek magamnak. Most mind szélllyel vannak dologra, csak magam búslakodom, szólni sincs kivel. A paterbe is hálni jár a lélek, csak ízetlen maradok, Édesem, *Kegyelmed* igaz *hites* társa

Barkóczi Kristina m. p

1 Pálffy Miklós 2 ti. Kóly 3 zárvány

646.

Nagykároly, 1722. december 4.

(MNL OL P 398. No. 37 404.)

[Feljegyzés a lapszélen:] Ha *Isten* *Kegyelmedet* lehozná, örömost tudnám, óbort fog-é innya, hogy fogyatkozás ne lenne. Ha költségel érné *Kegyelmed*, Édesem, igen akarnám, ha megjárhatná Máriacelt. Kóly, Szívem, ne legyen feledékenységbé!

Károly, 4. Decembris 1722.

Édes Szívem!

Mai napon veszem *Kegyelmed* 25. *Novembris* írt levelét, tegnap pedig *Csonotos* által még 8. *Novembris* költet. Örömmel értem *Kegyelmed* egészségre fordulását, s Bécsbe való készületit. Adjon *Isten* minden jót, Édesem. Én bezzeg egészségemmel nem dicsekedhetem, mert napról napra az hasamba való keménységek és az lábaim dagadási növekednek, mi vége lesz, *Isten* titkába van. Hogy az sínlésnek elgondolása nagy kedvetlenséget ne szerzene, tagadhatatlan, de csak meg kel lenni. Eleget forgatom, mikor az édesanyámnak mondtam, ne búsuljon időnap előtt, elég ideje lesz azután, s ki tudja, mégsem lesz, amint nem is let, a vakság *Isten* *kegyelmébül*,¹ de magamot csak nem tudom meggyőzni.

Az borok eladásába teljes mesterséggel igyekeznek. *Molnár Uram* nállam lévén, végeztem s disponáltam rulla. Bízánk, ha a borok megfornak, akorra készülnek, hogy vásárolnak. Már megválnak.

Én elijedtem, a bécsi utazás elvonja *Kegyelmedet* az hazajöveteltől. Az való, szükséges volna, ha lehetne. Az vashámorbul hozot materia csudálatos, sokkal nehezebb a vasnál. Felküldöm, ha *Ragályiért* elmegyén a kocsija.

Az erdélyi vicarius *uram* dolgát én elhiszem, amint maga is írja. Nem sok patronusa van, az fő nem volt eleitül fogva barátja, *Isten* neki. Ím, az maga levelét is includálom, elhiszem, *Kegyelmednek* is megírta, az egy cancellariushoz bízik. Ha az által nem lehet, máskint csak azért is ellene lennének, hogy más országbeliek által folya.²

Az Bereg vármegyei viceispánság vacál, ot csak egy pópista sincs, nem jó volna-é *Szuhányit* recommendálni a főispánnak. *Dercenbe*, *Doboson* bír a felesége után. *Ötvös Uram* szükség még a mi vármegyénkbe is. Nyomorult *Prínyi Antal* a más nemzet barátok közt csak úgy nyavalyog, mint a sok magyar közt. A más nemzet, kit tapasztalok, csak közel is nem anyira egyébért, hanem, hogy a nagy magánosságba szokot melancoliája felindulván, netalán üdövíl desperatiót okozzon, kit *Isten* távoztasson. Által kén kéri *Méltóságos Egri Püspök*³ vagy más szószóllása által ezen provinciába, mert csak véri az embernek, s ha mi jót lehetne véllé tenni, Édesem, *Isten* is, tudom, kedvesen venné, kivált lelki veszedelemtől féltvén.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Édesem, írtam vala a fiam odafel való tanulásáru, de két okra nézve job it. Egyik az, hogy *Kegyelmed*, se magam, ha ot nem lakunk, egy egész nagy költség

lesz csak érte külön. Másik az, talán, ha valamelyikünkhöz közel lesz, jobban igyekezik a tanuláson, s egyeben is.

1 ezek szerint Koháry Judit nem vakult meg, csak erősen megromlott a látása 2 az erdélyi püspök valóban nem Demeter Márton lett, hanem Mednyánszky László, aki azonban néhány hónap múlva lemondott tisztségéről 3 Erdődy Gábor

647.

Nagykároly, 1723. február 4.

(MNL OL P 398. No. 37 408.)

[Külső címzés más kézzel:] À Son Excellence[!] Monseieur, Monseieur Le Conti[!] Alexandre Károlyi, Conseillier et General Feld Mareschall du Camp Lieutenant Lajdinant de Sa Majestate Imperiale Catholiceque. À Praesburgh.¹

Károly, 4. Februarii 1723.

Édes Szívem!

Akartam *Kegyelmedet* szíves indulatombul levelem által meglátogatnom, s utazásáru, egészségéru értenem. Adjon *Isten* örvendettest hallanom, Édesem.

Az gyermekim a lakodalomba odavannak, ma megyen a násznép vissza, s Baktán leszen staciójok az éjel. Köldtem kívántató szükséges egyetmást nekik, szép companiával lévén. Kivált Bánfi Farkas *Uram* ne mondjon nincsent Baktán, úgy akarom.

Az gyermekek frissek, *Isten* *kegyelmébül*. Laci kornyadozni kezdet volt, s himlőhöz hasonló fakadékok is látszottak rajta, de semmibe múlt, félnap volt valami változása csak.

Csiszár öszveveszvé a calvinista mesterrel, igen jóforma fiát a gyermekek mellé kérte, hogy mindenkor it nevedjék, s az leányát is beadja. Eszem kezdet járn, az rendes, hogy sürgeti, lenne már iskola. A piaristák tanítanának, mely sok jó lenne belőlle, nagyon ajá[n]lja. Az való, nem is lesz különben, [csak] *Isten* segítségébül, ha megengedi a feltet szándékom beteljesíteni.

Az bor drágódik it a környékbe, az útnak javulásával júnek szüntelen venni Erdélybül. Most jüvén innet egy böcsületes ember, hogy az erdélyi generalis ó-és újborokot, amidón bővségesen vet magának Havasalföldébe, azt általértvén, a szászok is alkalmasint azalat megrakták magokot. Azután megtiltatot, s már nem szabad bevinni Erdélybe Havasalföldébül.

557

Az nappali jó meleg üdő Boldog Aszony napjátul fogva jár, s écaka hideg ugyan, de a hó elveszet, s az szánút is épen elfogy.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 Uramnak, Gróf Károlyi Sándor Excellenciás Úrnak, Ő legszentségebb császári és királyi Felseje tanácsosának és altábornagyának. Pozsonyba.

648.

Nyírbakta, 1723. február 6.

(MNL OL P 398. No. 37 409.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Uramnak Gróff Károlyi Sándornak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Posony.

Bakta, 6. *Februarii* 1723.

Édes Szívem!

Újebben is veszem Bátorkeszibül 25[-én] írot levelét, Édesem, *Kegyelmednek*. Ugyan sokáig vannak függőbe az dolgok, mi lesz a vége. Talán megint Aprillist jár Ötvös *Uram*, mert a Szabolcs vármegyei dicasterialisták csak ithon vannak. Az bélteki körül igenis helyesen tet informatiót Ötvös *Uram*, mert ot felényi munkával jutnak hozzá, mint Erdődön, sík föld, s fagyükér lévén Erdődön rajta. Mindenekrül meghattam, Jasztrabszki bőv informatiót adjon *Kegyelmednek*.

Vogmany, amikrül informálta *Kegyelmedet*, választ nem vevén, csak túlem kérdezősködik. Azért, Édesem, parancsoljon *Kegyelmed*, mitévő legyen, mert a prefectus is írja, hogy az arendát megmásolják, és így a fundusa csonkulván, Vogmannak egy baj lesz. Egyéb is elég van, kiért oda kel kérdőre menni, mert máskínt nem lehet, Édesem.

Salétromvételre bár nyerhetne *Kegyelmed* szabadságot Kállóba, a huta anélkül nem lehetvén, mert nem mindenkor lehet providiálni.

Erős *Uram* mit ír, s mely szívesen reménkedik, megláthatja *Kegyelmed*, Szívem. Én abba semmit sem tudok. Hanem ha azok közt volna, akik Biharon vannak kezesség alatt, ha azok közt lesz, mit válaszoljak Erős *Uramnak*?

Mely hasznos Cathecismust nyomtattatot *Pater* Kelemen *Uram*, küldtem egyet, hogy lássa Ferus is. Máskínt jó lesz Pestának, épen disputálhat a kálvinistákkal, ha azt jól tudja olvasni.

558

Az való, Édesem, temérdek hibát lelne *Kegyelmed*, ha hazajűne, mert sem a mészégetés, sem a kűhordás, sem az asztalosok munkája, sőt, az építés is Pikó által nem igen foly, van fogyatkozás elég benne. De bizony szörnyű hátramaradást is okoz az útnak felette rossz volta.

Kraszna vármegyébe úgy practicáltatik tövényesen a korcsmák folyása, aki mit bír, aszerint vegye a hasznot is. A perecsényi korcsma emiá nem fog sokat importálni.

Csatót it hagyom vala, de azt mondja, egész köntöse odavan, azért szükséges volt felmenni. Bada is hazajűne már.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

649.

Nagykároly, 1723. február 12.

(MNL OL P 398. No. 37 410., 37 517.)

Károly, 12. *Februarii* 1723.

Édes Szívem!

Én ezideig nem vettem *Kegyelmednek* semmi levelét. A dohányrul sem tudok semmit, it pedig a szánút valóba megjovult ezen holnapba, s most is szaporodik a hó naponkint. Van 18 mása már a dohány, s most is hattam venni. Valóba jó volna elküldeni ezen jó szánúton, ha bizonyosra küldhetném. Máskint a szánútba gyönyörködnének, de a széna igen szűk, Czompó[tól], Győritül már az ökrök ránk szorulnak.

Az leányom is az útra nézve mulathat itten, úgy van a cél, a jövő csötörtökön indulnának Ötvös *Urammal* edgyüt.¹ Kitölt a mulatsága neki is, majd egy hetet töltöttek a táncba, de rész szerint megadja az árát, gondolom, mivel az egész násznépet Baktára invitálván, ugyan úgy tartotta, hogy a lakodalomnál feljeb böcsültetet. Egy vacsorán s felestökömön elkölt három hordó bora, de ami nagyobb, többen lévén 70 lúnál, a szénája oda, s pínzen sem kaphatván, szerencse, ha a juhaiba nagy kárt nem val. A dicsíretet elnyerte, gyönyörködik is benne. It pedig Filke a mosóleányal egybekelvén, azon mulatták magokot húshagyó kedden.

A gyermekek frissek, hanem a kis Julis vérhasba van. Ma vidámabatkán volt *Isten* jóvoltából, máskint erőssen rajta van szegínke.

Havasalföldébül jöt egy Vogmeny Ferenc nevű ember, posonyi fi, magyar, mind ruhája s maga, ki is a havasalföldi vajda fiát szolgált, s német nyelvre ta-

nította, s egyéb dolgait is folytatta. Az ifjú meghalván, kijöt, s Camorán kereset volna szolgálatot. Én szót adatván neki, örömet szolgál. Azt mondja, hallotta *Kegyelmed* hírét. Jóforma, értelmes embernek látszik. Barta helyébe akarom állítani jobbatka authoritással, nagyon ajánlja magát. Nem ártana tudakozni ot is, ha mit tudnának rulla. Az atyja Eszterház Joseph *Uram* prefectussa volt, Kajdacsinak is atyjafia.

Az bátorkeszi sáfárt csak le kén, Édesem, költöztetni, mert amint Jasztrobszki *Uram* mondja, magába az végbe nem viszi az itvaló dolgot, de e mellet elégséges volna, ez a cselédre is vigyázhat, amint a formája mutatja, s függetnék tülle.

Az Erdélyből kijöt Dormány igen alkalmasnak látszik. Gelényesbe akarom tenni udvarbírónak, ot próbálják eléb. Azért kíván, úgy látom, minket szolgálni, hogy vármegyénkbe való, s jövendőre néz, az is jó ész tülle.

A gyűrű csak nincs körülöttem, ha előakadna ottan, igen akarnám.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

²Magam egészségérül egyebet nem írhatok, mint egy héttül fogva megújult rajtam a catharus hurut. Igen nagy melyszorítások vannak rajtam, lélegzetet is alig veszek, s minden ízeimbe fájdalmat érzek. Elhiszem, Martiust érzi.

Az leányom, ha *Isten* az útba akadályt nem adot, éppen hazamehetet³ a jó üdőbe, de Ötvös *Uram* most utaz.

Nyavolyás Prinyi Antalt talán jó volna ezen provinciába szerzeni. Én csak féltem ot az idegen nemzet közt, lelki-testi veszedelmet szerez magának melancoliájából.

1 Baktáról Erdélybe 2 a hely és dátum nélküli, 37 517. sz. levéltöredéket az előzőekkel való tartalmi kapcsolat (Klára Baktára való visszautazása, Perényi Antal említése) miatt csatoltam ehhez a levélhez 3 Baktára

650.

Nagykároly, 1723. február 14.

(MNL OL P 398. No. 37 411.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Poson.

Károly, 14. Februarii 1723.

Édes Szívem!

Kegyelmedet ezen alkalmatossággal is kívántam meglátogatnom, kívánván örvendetes hírt hallanom, Édesem, *Kegyelmedrül*. Postán is írtam ugyan, de én még semmi levelét nem vettem *Kegyelmednek*.

Fiam, leányom Éradonba fordultak, a Juliska jobban vagyon, *Isten* jóvoltából.

Az portio állapotjárul Jasztrabszki *Uramnak* mondottam, tegyen információt, Szívem. Az csanálósiaik nagyon megsanyarodnak, elhiszem, azért, hogy igazán esküvék.

Úgy látom, Samu is elmegyén, hacsak lehet. Kit kén, Szívem, Ferus mellé aplicálni? Hacsak a mezőre menne is, ne lenne csak az inassal, inkább megnyughatnék az ember. Mindenüt nyomába, hogy legyen az pater, az is alkalmatlan volna. Nem tudom, az tanulótárs Bécsbe mire resolválta magát. Ilosvai it van.

Az mely Vogman Ferencrül írtam vala, csak megfogadom. Tanult embernek látszik, s nagy kedve is van rá. Nagyocska a fizetése ugyan, de hiszem, a rosz még töb kárt teszen, s azon kívül a boszúság is megvan.

Úgy is kéntelen vagyok véllé, mert Compó[t], Győrit ot nem hagyhatom. A huta is füstöt vet miatta, minthogy kedve sincs egy csep is, csak széllyel jár. Kész kételen, míg valahonnét akad, *Kegyelmed* tovább való dispositiójáig Bartát kell odaapplicálni. Polereczkinek se híre, se pora.

Itt, úgy látom, nemcsak a rendetlenség, de a kár is kisül, hacsak tovább is így foly, csak az *Isten* adna valakit.

Ezzel én tovább is maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Munkácsi Jankó egy meleg víznek való palackot presentált nekem, nem tudom, azt vitte-é vissza *Kegyelmedel*. Máskínt nekem nem kel, mert van it, akit a gyermekek lehoztak, csak tudjam kerestetni, ha it maradt.

651.
Nagykároly, 1723. február 19.

(MNL OL P 398. No. 37 412.)¹

Károly, 19. *Februarii* 1723.

Istentül minden jókat kívánok *Kegyelmednek*, Édessem!

Magam nem írhatok, minthogy az szemeim kezdettek fájni. Soha nem tudom mire vélni, hogy mindedig is nem vehetem *Kegyelmednek* semminemű levelét. Vécsei *Uram* mit írjon, levelét, ímé, elküldöttem. Retenetessen reménkedik magamnak is az pénz iránt. Az *Istenért*, Édessem, valami módon cambium által tetesse le *Kegyelmed* neki.

Magam én *Olcsvára* nem költözhetem, mert az az átkozot félész, Ács Lőrinc semmi provisiót nem töt parancsolatom szerint. Innen odaszálítani anál bajosabb volna, de az mi legnagyobb, az kemencék semmirevalók. Bárcsak látóul mehetem volna *Gelényesben*, s új tisztet tehettem volna, de az szerfelet való nagy hideg miá meg nem merek indulni, mert az melyem nagy nehézséggel valgyon. Az *Kegyelmed* dispositiójában sem vit semit is végben Szabó János, azért sietnék megváltoztatni.

Iten lévő igyes-bajos állapot s kárral nem is kívánom *Kegyelmedet* terhelni, csak azt örömet érteném, lesz-é hamar vége az ország gyűlésének vagy nem. Az itvaló dolgokrul, tudom, mások is fogják *Kegyelmedet* informálni.

Ezzel maradok, Édessem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Nagyságod érdemetlen alázatos szolgálója, az íródiák ajánlja tapasztalt kegyes atyai gratiájában *Nagyságodnak* magát. S nem merészek méltatlan levelemmel *Nagyságodnak* alkalmatlankodnom, tudván sok dolgait, hanem kérem nagy alázatossággal *Nagyságodat*, méltóztassék fél Apátinak felosztására egy mandatumot szerzeni *Boronkay Uramra* és *Ravaszdiné Aszonyomra*.

Ezzel maradok érdemem felet való Jó Méltóságos *Uram Attyámnak*, *Nagyságodnak* legkisebik alázatos szolgálója

Károlyi Klára m.p.

P.S. Az új fogadot szolgál,² meg kel valani, úgy tud minden rendhez, hogy egy fejedelmi udvarban is beillenék, hacsak úgy nem járunk vele, mint *Piskóti*val, de még afféle jel semmi, legkiseb sem tapasztaltatik. Igen serény, csak Édessem,

az sáfár jűne le hova hamaréb, mert az itvaló rendetlen. Gázsággal bizony kínos emberséges embernek bajoskodni.

Ezzek az eléb jöt majtényi svábok csak continuálják az nyakasságokat. Mostan olyan bajom vagyon velek, töbet vetek fel másfélszáz köből búzánál azon kívül, az kit *Kegyelmed* parancsolt nekik adni, s oly formán veték fel, hogy egyszer is, mászor dolgozzanak érete. S most már olyan bajom van velek, igen szorgos dolgom lévén, nincs anyi tehetségem sem magamnak, sem az Fiamnak, hogy egynapi munkára vehessem őket, sem szép szóval, sem fenyegetéssel. Hanem ha az pater valamit fog írni *Kegyelmednek*, az szerint értse *Kegyelmed*, mert reá hajtatom.

1 az aláírás kivételével, a levél Károlyi Klára kézírása 2 Vogman

652.

Nagykároly, 1723. február 27.

(MNL OL P 398. No. 37 414.)

Károly, 27. Februarii 1723.

Édes Szívem!

Én ez ideig is töb levelét nem vettem *Kegyelmednek*, Édesem, hanem Munkácsi János által az egész darab földön elterjedet volt a híre, hogy *Kegyelmednek* minden cselédje a Dunába veszet, ki meg az aszúszőlő borokot mondotta. Egymásnak új hírül írogatták, az anyák sírtak-ríjtak. Nevezet szerint András Ferenc fel volt téve pedig, hogy *Isten* megőrizte őket.

Idejébe nem vehetvén a dohányrul *Kegyelmed* tudósítását, már *Isten* *kegyelmébül* vesz a hó, nehezen hiszem, hogy felküldhessem, benne fog heverni a pénz.

Szerfelet való nagy árvízgül félünk, mert a felette nagy hó esővel kezd veszni. Éppen minden marhák kifottak a szénából, sertések, kivált a gelényesi, asztagra szorultak.

Győri valóba dicsekedik a fahordással, megválnak, ha való.

Az posta hogy jár, nem tudom, elég portio rajtunk. Most küldte ki egyszer a postamester a lajstromot, elgondolom, hát még Posenba mi megyen rá.

Mohos a szőlőmunkával régen álmodozik, mindent kértem reá, írják meg, mert ha én írom, csak sémbelődésnek tartatik. Elég nagy dolog előttem, kéntelen vagyok már magam megírni. Ne vegye nehéz néven *Kegyelmed*, mert oly-

lyan kárt el nem halgathatok. Innet teljes lehetetlenség telni, mert bizony csak egy forint sincs, hacsak a korcsmára nem futnak. Az sidó sem adhat, ami volna is nálla, régen Erdélybe van avégre. Látván a bornak nagy ócsóságát, s az útnak mivoltát, akit fel nem találok, talán fél esztendeig is, Pápaitul, leányomtul a barátok pénzét, a bátori templom pénzét, magam disznó árát, akin ugyan kereskedést indítottam volna, mind egybeszedtem, s majd 600 forint ára bort vettem, s dohánt. Töbren megyen kétszáz forintnál. Sót is még annyit, hogy jövőben haszna lenne, de a jó *Isten* tudja, nyerek-é benne, mert ugyancsak nem vehettem idejébe, s megdrágították az erdélyiek, s azonba pénzért kellett mindenfelé szállítatni. Kél, amint kélt, de hitelbe, mert csak nincs pénz.

Evel nem terhelném *Kegyelmedet*, de most nem érkezik, tudom, az elméjét rávetni, hogy telhetne innet, mikor sohonnat egy pínzt sem hoznak. Olcsvárul, nemhogy hozna, de a jövőd vámra is feladták a pínzt a mesterebereknek. Erdődön még a szőlő árát sem fizetheti ki, a hutának pedig most nyaka szakad, ha nem segítjük. Van 1500 forint ára üveg, senkinek sem kel, a jó úton nem hordták. Bárcsak addig tartóztathatnám meg őket, míg *Kegyelmed* lejő. Azt mondják, ha az üvegnek keleti nem lesz, ők nem subsistálhatnak. Poroszlóról soha egy pínzt sem hoznak, az egy korcsmábul tartják az egész cselédet, akit most számba vevén, rámegyen 120-ra. Csak akik most jelen vannak, annak ruházatja, fizetése, *Isten* tudja, mire megyen, fel fogom vettetni. Hát magunk s gyermekink! Édes Szívem, igazságal írom, innet sem egy, sem más nem telhetik. Tavaly is, ha az Ötvösnél való pénz nem segített volna, soha sem győztük volna.

Más módját nem találom, hanem talán lesz anyi barátság *Szent-Iványi Uramba*, ad kölcsön a szőlőmunkára, csak, Szívem, hova hamaréb írjon *Kegyelmed* iránta.

Az Vécsei pénzét is, Édesem, valamint s valahogy küldje le *Kegyelmed*, ne búsítson anyit, azon kívül is eleget búsítanak az árosok, s egyebek. Nagy igyel-bajjal telék ki csak a Csontos pínze is. Őszel vet 100 mása són 37 mása marad nyereségre, s azért vettem újobban is, ha fordul rajta, az utak felbomolván.

Az enyv most is elmaradt. Deszkát, mindenfélét eleget szerettem már a fraternek, csak enyvvet vetethessek. Nemcsak magoknak, hanem nekünk is dolgoznak, együvé adom dolgozni őket.

Az *Isten* hozná le *Kegyelmedet*, Édesem, kirül örömet értenék, mikorra reménlhessem. A mostani új conscriptióval, hogy Vogmannak resignálnak holmit, csak a sok zűrzavar, kár sül ki mindenüt. Tudom, jobban folynának mindenek.

Szegíny Molnár jót akart cselekedni, s elég roszul eset. Amint András is mondja, hogy közönségesen beszéllek, hogy olyan rútol bánt a lengyel aszonnal, síróba költötte,¹ s nemcsak maga, de az egész kupeceket elidegenítette. Híjva-híjták, s csak azt felelték, sok tiszt van, s erős emberrel van dolgok, in-

káb másut vesznek. Már az utak felbomolván, árossa nem is reménlthetik. Azt mondják, csak maga vet az az aszony 400 hordó bort.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

[Barkóczy Krisztina m.p.]

1 megríkatta [?]

653.

Nagykároly, 1723. március 4–5.

(MNL OL P 398. No. 37 496.)

Károly, 4. Martii 1723.

Édes Szívem!

Veselényi *Uram* az egész jószágát meg akarja látogatni az Aszonymal együt. Maga, hogy *Kegyelmed* ithon nincs, csak Kálmánd felé ment, az Aszony nállam vala. Tegnap Ferussal elkésérttem az Aszonyt az Úrhoz, s igen szívesen mutatta magát. Az Aszony is látható szíves indulattal van hozzánk. Ötvös elmellőzte, mivel tüllem úgy ment el, hogy mindjárt megyen, s azonba hazament eléb.

Bánfi György *Uram* valamely erdélyi jószágokot az leányágnak elperelte, s úgy mondja az Aszony, az ideki valót kel érte adni. Azt mondja, Gyulai *Uram* kíváná ő *kegyelmektül* magának Ecsedet,¹ de ő *kegyelme* semmiképpen nem adja, s közit ki nem veszi, úgy látszik, mintha kapna rajta. Én nem jelentettem semmit.

Az erdődi jószágot a hutához fordítván, most fájok, hamvok van egyszer, s az munkához hozzáfogtak. De a Braunsant² most egyszer semmirevalónak mondja a hutamester. Lengyelországba írtunk Polereczkinék, noha edig semmi hírét nem hallottuk. Az ő lakóhelye mellet, igaz, elég van, úgy mondja Bada. Bárcsak míg *Isten* *Kegyelmedet* meghozza, tarthatnám meg őket. Irtóztató rosz gaz nép az a gondviselő ot, mert az jobban folya. Farkast odaküldtem ideig.

Tömösvárra bizonyos sidó ment innet, rábíztam az üveg dolgát, mert az eb sidója semmit azolta nem írt. Feltettem magamba, Badát felküldöm *Szent József-napi* pesti vásárra, s az Poroszlón lerakot üvegeket próbálja meg, s lehető árost rá szerezni, mesterkedjék, hol s merre. Eleget lehetne szállítani a vízen, ha succedálna.

Erdőd igen roszul vagyon, aki valamire való volt a gazdákba, most egymás után megholt, s ki pedig Biharra szököt, Várad mellé, azt mondja Barta Pál. 15 van már ot Biharon, miolta ő eljöt Erdődrül. 13 gazda híja a megholtakkal,

nagyob része holt meg talán, csak 3 szököt el. Az portio rájok felesedet, most is engedtek el nekik, de csak hiába, az conscriptióra nézve most sok helyeken töb a mi jószáginkba a portio. Sírnak-ríjnak, készülnek, de én, Szívem, vélek mit tenni nem tudok, mert azt mondják, egynehány falu pusztult el tavalytul fogva, s azok terhét is kel hordozni.

Takarmány it sincs soholt is, a nagy baj mindenfelé, hogy kel szekerezni, anélkül pedig nem lehetni.

Csak az mint megírtam, Édesem, mesterkedjék *Kegyelmed* az tarcali szőlők iránt való pínzrül kölcsön, mert bizony máskínt nem lehet. Engem is eleget bú-sítanak az árasok, az ördög mind most lázította fel őket, ki Lipsiába,³ s ki hova készül, de én véle mit tenni nem tudok.

Írtam a provincialisnak, ha Pater Mihályt ide közel rendelné, volna kivel exerciálni magát Ferusnak, maga is kapna rajta. A Pelsőczy mostohafia jű mellé tanulni, minden órán várom.

Veseléni Uramék is valóba panaszolkodnak Bihar vármegyére. A Szilágyság odatakarodik, sőt, még a Székelyföldrül is ráta karodnak. Csak ezt meggondolja is akárki, megtudja, ha van-é helyes proportio véle.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

5. Martii

P.S. Mára haladván a Filemile indulása, veszem szeretettel *Kegyelmed* 17. Februarii költ levelét, de valóba szomorúan olvasom, mind maga egészségének változását, s mind azt, hogy jó reménségel nem biztathat, s az dieta végérül még csak reménséget sem nyújt. Adjon *Isten* jobbat hallanunk mászor mindenekrül. Innet sem írhatunk semmi jót, még csak szalma sincs sohol, mégis, ha ily jól viselné az idő magát, hamar kikapna a marha. De a vármegyébe sincs egyéb a romlás- s pusztulásnál, s szegénység sívás-rívásánál. A jó *Isten* tudja, mi lesz a vége, nem tudom, hogy fogunk szántani is.

Károly Samutul nem maradhattam, az leánya egy jóforma pápista erdélyi ifjúhoz menvén, be akarta vinni. Reménkedik, tegyem tisztnek Szántóra, minden állapotjárul maga providiál, had tanuljon, s meglátja azután *Kegyelmed*, mire lesz alkalmas, s aplicálhatja. Én odaküldém.

Szegény Csáki Tamásné meghalván, tudom, az Úrfi⁴ nem kap az érmelyéki jószágon. Mi formába lehetne megejteni, nem tudom, igen marcona dolognak tartja ugyan, aki conscribálni volt itten.

Igen betegesznek mindenfelé, apraja, nagya, néhol szaporán halnak is. A mi apróságaink mind frissek *Isten* jóvoltábul, Ferussal együt, ki is, úgy látszik, job kedvű most, örömet verekedik. Ha sokáig ot kel *Kegyelmednek* lenni, féltem, megint elromlik az egészsége. Énnekem tetszenék, ha *Kegyelmed* változá-

sit leírná, ha continuálni talál tovább is. Beküldvén, Szebenbül meghozathatnók májusra. Ha fel nem kellett volna menni szegíny Samunak, most kedveskedvén Köleséri *Uramnak*, jó volt volna általa beküldeni, neki is kén az orvosság. Lám, Fiam *Uram* csak nincs úgy azolta. Oly formán volt most szegíny Samu, mint a Fiam.⁵ Nagyob nyavolyával is duplázódik, ha tovább is tart rajta, mert mód nélkül bánkódik, s melancoliába esik. Ő job egészségű százszor is Fiam *Uramnál*, jobban operálhatna az orvosság.

1 ti. Wesselényi Istvánné és Gyulay Ferencné is Bánffy leány (Bánffy György testvére) volt
2 Braunsteint 3 Lipszébe 4 Csáky Ferenc 5 itt a vejéről van szó

654.

Nagykároly, 1723. március 6.

(MNL OL P 398. No. 37 417.)

[Feljegyzés a lapszélén:] Most érkezik Ötvös *Uram* válasza, hogy postán ne fizessen *Kegyelmed*, csak az a veleje. Jóllehet, öreg a legíny, s nyugodalmat kívánna, de csak vármegyéjének s *Kegyelmednek* szolgálhason, amire elégségesnek ítéli *Kegyelmed*, kész lesz rá. Ceremóniáz, s köszöni *Kegyelmed* jóakarátját.

Károly, 6. *Martii* 1723.

Édes Szívem!

Posonbul 21. *Martii*¹ s Bátorkeszibül 26. *Martii*¹ írot leveleit, Édesem, *Kegyelmednek* szeretettel vettem. Az szent ünepekre tet köszöntését, minden jóknak kívánásával, köszönnvén, szeretettel vettem, Édesem.

Én job egészséget gondolván a böjt után, de anyira jutottam, Nagyszombattul fogva két écakámnál töb nem volt nyugodalmas. Hol egy óráig, hol tovább fen kel ülnöm, előálom után rámjű a melyembe való szorulás, s nagy szívdobogás, melyre nézve májust nem várhatván, az orvossághoz kellett fognom. De ugyan csak gyötör afelől, s az izadás után nagy bágyadtságot érzek sokáig, nem is continuálhatom a hoszas nyomorúság[ot]. Szegíny Ramocsaházi komám *Uram* példája sokat járja a fejemet. Az *Isten* rendelje el irgalmassága szerint.

Az svábok iránt *Kegyelmed* akaratját értvén, igen aszerint fogok cselekedtetni, már lévén fundamentom *Kegyelmed* írása szerint reá.

Az comp iránt, amint már megírtam, fogyatkozás nem lesz, expressus embert küldtem a hámorba. Ha ot pínz nem lenne, vehetni anyit a gasiba, s mindjárt megküldöm az árát. Szintén most jű a commissarius levele, ő csak kifog-

ja a gasibul a prófontmester adósságát, mind interessét, s minden pretensióját. Már megint töb, mint eléb kívánt, hihető, újab költséget agált. Írja, hogy a Bellicumon törvényesen elvégeztetet, s hacsak onnét ellenkező parancsolat nem lesz, ő kételen kifogni.

Az makkot it akarták elvetni, az égerfamagnak emlékezeti sem volt. Jó, hogy megírta *Kegyelmed*, már emlékezem magam is, hogy említette volt *Kegyelmed*, s valóba is jó lesz ot vettetni.

Mohos *Kegyelmed*nek semmi levelét nem vette, az én levelemre sem adot választ *Szent-Iványi Uram*. De eladván a disznókba, már az egész marhájára elküldtem a pínzt a héten, Tarcalon maga is lesz. Csak a martiusi jó üdő után az hidegek meg ne ártsanak a szőlőnek. Ganéjhordó emberek is mentek Tarcalra.

Nem tudom, látta-é *Kegyelmed* az szamostúti hidast vagyis compot. Ők csak azt mondják, nem jó, s meg sem igazíthatni, hacsak az újat nem küldjük, elkészülvén.

Most küldtem Csanádi *Uramat* új tisztet tenni Gelényesbe. Rettenetes kárt tet az egér, kivált a somi szőlőbe a szép fiatal töveket szekerekkel rakhatnák, akit kirágot.

Én, Szívem, magam is látom már, hogy *Kegyelmed* nem jöhetet, de csak posta-formán gondoltam volt én, mint mászor.

Az minemű ócsónak írja *Kegyelmed*, Szívem, az ökröt, elég kárt tet a jó Turcsányi, hogy tavaly el nem hagyá adni 34 vagy 35 talléron, most is bizonyítja Szerencsi, hogy megvették volna. El nem éri az idén, mert meg is döglöt benne, s van egy holnapja, hogy a gelényesi kin jár. A salánkiakot is igen roszul tartotnak mondják. Annak szénája s gondviselője volt, soha nem tudom, miért roszt.

Comáromival való dolgot Varasdira bíztam, megválík, mit akar.

Polereczkire ráírtam volt, most veszem válaszát. 19. Martii¹ megindult már, akor a marháját el is indította volt. Sok bajával menti magát, a király jószágát bírta, kétszer fáradt Varsvára,² még sincs satisfactiója. A commissari[u]sok Majusra halasztották, de ha nagy kára van is, írja, csak kijű, nem várja. Látja, nincs igazság Lengyelországba.

Az hamuszín castorcrajok³ materiát küldje, ha küldi, Szuhányi, mert *Szent György* napján kéntelen vagyok debreceni vásárba vetetni, tovább nem várhatván. Most is elég rövidségem van miatta.

Az szegíny *Aszonynak*⁴ egy ezüst ibrikje volt, emlékezhetik *Kegyelmed* rá, én nem tudom, hogy elrontották volna. Ha megvan, Szívem, küldjék le, van szükségem rá, elbontatom.

Poroszlóra sindelyt s ahoz szeget kér Vander. Megírom neki, móddal hozza. Anyi it a romlás, inkább kel ide. Az sütőbástyának valamely égetetlen téglafala kidűlvén, nagy munkát, s romlást tet. Az ócska pince bótja is szakad, s még tovább is roszt. Az kálvinista templomot, ha belől ágasokkal nem támogatják, a

fala leromlik, a fedelét nem bírja. Egyebüt is romlik, porlik it ben a várba is a nyers téglapülete. Ara vetnek a kőművesek, hogy hirtelen be nem fedték, mert azt fedél alatt volna jó dolgozni is, hogy víz ne érné, mikor csinálják is. Az Ferus részín való bástyába is kiromlot egy nagy darab. Bár minden erőt ere fordítanak az építésbe, mert valóba kellene.

Az apácák Budán kétségbe estek, hogy intentiójok füstbe megyen. A Cardinalis⁵ előtt erőssen rontják dolgokat.

Ezzel maradok, Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Már úgy látom, semmi jót nem remélhetni, akár ígíjének, s akár ne, csak veszni indult minden dolgunk. *Kegyelmed* is, úgy látom, csak imígy-amúgy bízük. Van is oka rá, elég nagy búra való okunk van minden módon.

Vandernek, amikor lehet, borrul providiáljon Turcsányi, mert én neki innét, ha télbe nem kellet, már két poltúrára bort nem küldhetek.

Compóval szépen vagyunk, egy forint jövedelmét sem láttam Erdődnek, mégsem fizette ki a szőlős embereket. Van bajom miatok, számadásra soha elő nem vehetem. A Merkliének sem lehet vége nélkül pedig.

Szegény Bainé, vagyis már Ilosvainé, rozsul járt, a fülöpösi filagóriának a garádicsa leszakadt allatta. Más forgatja az ágyba is, a dereka romlot meg. Mondhatni: rozsz grádicsú fülöpösiek, mint a csegődi ács.

Az csanálói serfőző üstöt küldtem a hutába, igen jó sereket főz, s lesz is keleti, de edig csak a hutásokat győzte. Nagyob az, árpát sernek pínzen kel venem, nincs elég. It is főzetek ugyan az árendán.

1 vsz. elírás február helyett, hiszen Károlyné levele március 6-án kelt 2 Varsóba 3 hódszóról készült finom nemez, filc, amelyből főleg kalapot, esetleg takarót készítettek 4 elhunyt édesanyjának 5 Csáky Imre

655.

Nagykároly, 1723. március 9.

(MNL OL P 398. No. 37 416.)

Károly, 9. Martii 1723.

Édes Szívem!

Én oly szívesen kerülném, hogy *Kegyelmedet* ne búsítanám, hogy ki sem írhatom, de a feletéb való kárt látván, kéntelen vagyok hírré adnom. Az svábok

569

iránt micsoda rendelést tet *Kegyelmed*, vagy mint végezet a vármegyével, én nem tudom, elég az, ők nyavolyások annyira megromlottak a csanálosiak, hogyha orvoslása nem lehet, nem sokáig viheti. Síjnak-ríjnak, elég nehéz a szívemnek, hogy nem segíthetem. Az *conscriptio* szerint ami rájok eset volna, 5 oralist s anyi *eqvilist* elengedtek, de mégis hét rajtok maradván, mind a portiót, s mind a *qvártélyt* készpíznül veszik meg rajtok a katoná[?], s ideig, ha elszerezhetem is, csakugyan megveszik. Semmieket pénzé nem tehetvén, magam is látom, s elképzem, mit csinálnak. Azért, Édesem, találjon módot *Kegyelmed* orvoslásokba. Mi nagy kár lenne, ha kibontakoznának tova,¹ 1000 forint felé menne sok óra,² ha mind megvennék. Én úgy tudom, *Kegyelmed* azt kívánta volt, hogy summába legyen, mit adjanak, de most hírét sem hallom. Az Istenért, csináljon *Kegyelmed* valamit véllek, a többi is mind rosszul van, tavalynál rosszabbul, de ezt mégis nagyobon sajnálom, az újakra nézve is. A többinek is alkalmasint engednek a *conscriptio* szerint, de mégis töb eset, mint tavaly.

Az hegyalji szőlőrül adjon Isten jót Mohosnak! Sürgeti, protestál, mindent mível, s aziránt sem vehetvén *Kegyelmed* válaszát, írtam Szent Iványi *Uramnak*. Ara sem bizván, odavannak embereim, *Varasdi*[?], *Selmeczi Uramékhoz*, úgy *Ramocsáné Aszonyomhoz*. Ha valahol lehet pénzt szerezni kölcsön, küldök, noha ide semmi haszna nem jű, hanem a sok költség minden esztendőn.

Az malomfát Ács Lőrinc meghordatta, Szabó János is egyik hidast. A másik telhetik-é, megválík, mert az időt elmulatta. Most rajta voltak ugyan, de nem hiszem, az árvíz ki nem nyomta volna.

Az *szkábákrul*, ha *Kegyelmed* maga nem ír, pénz nélkül hozzá nem fognak, azt mondja Kovács László, mert még a hámorhoz való munka s szerszám ára is odavan.

Kérem, Édesem, *Kegyelmedet*, hidgye el, hogy bizony innet ki nem telik a költség, elég fogyatkozást szenvedek magam is, nemhogy helytelen he[ly]re költenék. De bizony, csak a mindennapi szükségre sem elég ez a korcsma, tavaly is az Ötvös *Uramnak* adot kölcsönpénz toldította.

Az Isten hozná le *Kegyelmedet*, Szívem, mert máskínt el nem igazodik semmi. Hiszem, ha ugyan tart az a pusztító gyűlés tovább is, *Kegyelmednek* a járás nemhogy ártana, még használ. Nagyhétbe, csonkahétbe úgy sem munkálódna, forduljon le, Szívem, *Kegyelmed*.

Megint veszem Vécsei sógorom levelét, reménkedik, *istenkedik*, hányja a nagy havat, hogy *Kegyelmedtül* *assecuratiója* volt. Maga embere által megküldi, ha ahoz nem bizot volna, máskínt rendelte volna dolgait. Látom, nyavolyás, maga is általlja, hogy búsítani kel, de ő sem adhatván el a borait, kéntelen vélle. Írt *Kegyelmednek* is. Miért küldjem a levelet, csak az a veleje, hogy *Kegyelmednek* semmi válaszát nem veheti, s sürgeti szörnyen a pénzt. Én, Édesem, ha volna, soha nem búsítanám *Kegyelmedet*, bizony megadnám, már harmadszor van

expressussa nállam. De nem tudok mit tenni, hiszen ő a magáét kéri vagy egy, vagy más úton. Csak meglehetne cambium által.

Magamrul nem írhatok egyebet, hanem én nem tudom, most [vagy]k³ roszaul vagy akkor voltam, mikor orvosoltatni [m]entem³ magamot.

Megbánta Veselényiné Aszonyom, hogy jószága látni jöt. Most veszem levelét, szörnyű ínségeket keserves volt látni. Retenetes megbántódásokat beszél a tisztje. Fejetlen láb formára foly minden dolog, épen ítéletet vesznek magokra a vármegye tisztjei.

Vogman igen jól mutatta magát, még edig rendivel való emberséges ember, de hogy tovább is meg ne csalatnám, csak szeretném tudni, aki ősmerte, [milyen]. Eszterház Józsefnél lakot, 9 firfi volt, egy, ki Antal Úrnál, s ki a több Eszterházoknál lakot, lehetne végére menni. A sáfárt tovább is elvárom, Édesem, és maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

⁴Az sáfár, Édesem, had jűjön, mert a gazokkal semmire nem mehetni. Úgy vélem, sok dolgokat végbevihetne Vogman, ha jó sáfárja volna, ráérkezhetnék.

1 elszélednének 2 hónapra 3 a papír elmállott, kiszakadt, a hiányzó betűket értelem szerűen pótoltuk 4 ezt a lapszám és levéltári jelzet nélküli feljegyzést a tartalma alapján (sáfár küldésének sűrgetése az előző levelekben) helyeztem ide

656.

Nagykároly, 1723. március 22.

(MNL OL P 398. No. 37 420.)

Károly, 22. Martii 1723.

Édes Szívem!

Kegyelmed expressus ember által küldöt levelére, hogy eléb nem válaszoltam, oka az, hogy *viceispán* uraméktul még válaszom nem jöt, tegnap lévén a gyűlés. Talán csak ma is elküldik a választ. Veszem az *viceispán* levelét, amelybe ajánlja magát a csanálosiak iránt, megválnak az *effectussa* egyebek iránt is. Kirül mind emlékezetet tétettem a Nemes Vármegye gyűlésén, mivel kin van a *commissarius* asignatiója nállok.

Szegíny Csáki Tamásné nincs feledékenységbe, itten nállam is volt embere, ládája lévén it, a jószágot is *conscribálta*. Tudom, a Méltóságos *Cardinalisnak*¹ edig is kezénél van, de ha újobbon kel, lehet *conscribáltatni*. Most hirtelen ki

571

nem válthatná az leányom, de csak tudná az ember, hova testálta szegény. Adig inkább fizetné a summának az interessét, ha nem anyira a hasznáért is, legalább a veszekedésnek eltávoztatásáért, jó volna kezébe ejteni. Még a Stecelnéé is csak függőbe van, senkit sem szolgál.² Most is írtam iránta, még válaszom nem jött.

x Comáromival megpróbálom *Kegyelmed* intentiója szerint.³ Én úgy sem tartanám károsnak, hogysem perlekednék s költene, fáradna az ember. Csak olyan módot kívánnék keresni, hogy aki megjelentené neki, ne láttatnék, hogy mi kívánjuk, ne venne szarvat magának.

Az vásárhelyi vásárral való levélnek se híre, se pora itten, azt véltem, edig el is küldethetet.

x Az csongrádi malmot edig, úgy vélem, leindították az vizen, már rá volt a Tiszára szállítva. Az embereknek fizetést is ígírtam búzábul, csak job szível mennének. Félek, ha elszökösnek valahol a molnár mellől.

x Az hidasokba sincs rövidség, csak az szkábát sürgetik. Hacsak a gasiba vehetni fel, mindjárt a hámorba küldök, azt hamar megcsinálják. Az hidast is Olcsvárul leindítatom, csak jűjön haza Bada. Ha valamit végezne, jó volna üveget rajta küldeni. Vander azt írja, job keleti volna az zöld üvegnek, mint a kristálynak, az szaporátlanab. Máskint tagadhatatlan, anyi baj s költség nem is megyen rá koránt is.

x Az huta csak foly, az nem deficiál, csak győzzük pínzel. Én *Kegyelmed* hazajövetelégig nem nézem hasznát vagy kárát, csak igyekezem folytatni minden tehetségemmel.

Ocsvára meni lakni, én most is, Szívem, szándékoznám húsvét után, csak egészségem engedje. De az Úristennek szabados tetszésébül, valamint karácsony előtt egy héttel, nagy nyomorúságba estem a catharus miá, úgy most is szintén s oly gyámoltalanul vesződöm, hogy csak *Isten* tudója. Újhelyinének nagy baja esvén, hozzám nem jöhet. Balogné a lába szárát megütvén, lábára sem állhat jól, Borbély gyógyítja. Bajiné férhez ment, tiszta magánoson vagyok. Vesztendorfné jár be hálni mindenkor, s Dombrádiné tapod körülöttem. Az Úristen *kegyelmesen* cselekedjék velem *Szent Fiának* érdeméért.

x Én, Édes Szívem, tartok most *Kegyelmed* neheztelésétül, a Ferus szörnyű módon ráböszent, adig súgtak-búgtak a nényével, hogy most előtte s utánna a húsvétnak egy-egy hétig nincs tanulás, azalat hogy meglátogassa a nényét *Szent-pált*. Látván oly nagy indulatját, kedvét elrontani nem tanácsolták, mindenre ajánlván magát, elbocsátottam. Az is jutot eszembe, mi nehezen eset, mikor Mosolygóékhoz jegybeli korunkba el nem bocsátottak. Az ifjúság olyan, nem is rossz helyre megyen, tudom, lesz öröme Klárának is, csak *Kegyelmednek* ne lenne ellenére, Édesem. Azért kivált, hogy vélle *Jasztrobszki Uram* sem mehete el, azt mondván, nincs ara való köntöse, máskint mind meglehetne. Mindazáltal jó instructióval bocsátottam, nem vélném, rendetlen dolgot elkövetnének.

Újabb leveleit is veszem, Édesem, *Kegyelmednek*, 11[-én] és 14[-én] írottat. Az gulyának része, hogy Vásárhelyre szakasztassék, s a ménesnek is, nekem igen tetszik, talán nem is késik úgy el mindenfele, mint it, amint szélyelmegeyen, de máskint is, ot job helye lészen.

Az vásáros levelek talán elő sem kerültek edig is, ide nem lehet bízni.

Ötvös, hogy Martiusba Aprillist járt, írja. Jól van egyrészt, mert ha innet egyenest indult volna, amint nekem mondotta, Veselényi Uraméknál egészen megtudta volna, mibe van a dolog.

x Az *pater* káplánnak úgy tetszik, hogy éppen nem szükség, sőt, nem is ilendő a fiam tanúságát úgy nyomtatással publicálni. Azért is, hogy magunk házánál tanul, s nem is oly gyermek már, hogy abba gyönyörködjék. Hanem ha írás által it köztünk feltétnék, ha fogja defendálni valamely egynéhány ahoz értők előtt, de nyomtatásba bocsátani majd illetlen is volna, az egy *professornak* volna dicsőssége benne. Magának a *fiamnak* nincs hozzá kedve, csak a gyermekekének mondja iskolában is ezt a defenziót, hogy gyönyörködjenek benne. Jasztrabszki is majd ilyformán szól, de erőssen menti magát, hogy már mindent elfelejtet, maga is megírja, úgy hiszem.

Én, Édes Szívem, magam is nem kevésbé bánom a Polereczki dolgát, nem régen tudtam meg, hogy a fiát is elvitte Bada mellől. Bada máskint seríny, hív szolgának tapasztaltatik, csakhogy gazdaságra nem ítéltetik alkalmasnak, de csak haladni kel, míg *Isten Kegyelmedet* hazahozza. Az ugoctai ember is adig had legyen igenis mezőre s egyebüvé is, Jasztrabszkiek örömetest eljárnak véle. Az új szolgálival is gyakran kimegyen, tetszik neki. De, Édesem, igazán írja *Kegyelmed*, hogy a *prefectusra* nem vágy, merthogy a gyarmati s jánki lakodalomba véle volt a *pater* professor. Oly bánatba volt,⁴ hogy *prefectusnak* tartották mások, éjel sem aludt úgy, amint kellett volna. Nagy Gábor *Uram* jelentette volt meg az alatlanságát,⁵ látván, hogy bizony, van valami búva vagy melancoliája. Eleget vizsgáltam, de soha ki nem mondta, hanem elmenetelikor, az leányomnak jelentette, s ő úgy mondta meg nekem. Az vármegye gyűlésére is egyszer el akartam küldeni, soha sem tudtam, miért nincs kedve hozzá, s csak az volt az oka. Már most úgy alkalmaztatom, hogy a paternek is contentumára esék, s ő se szomorodjék meg. Még azt mondta, hogy Pater Gányi által is izent volt alázatoson *Kegyelmednek* aziránt, s onan választ is vit kedve szerint. Mostmár vidám, s az appetitussa derekasan megvan.

Nem kevésbé bánom, hogy Pater Mihályt a kaplyonyi klastromba nem nyerhetem. Úgy bíztak a paternek, hogy studiumot hoznak ide, s meg is jelentették volt, hogy lehet subsistantiájok. Meg is vetekedet volna Ferus mind a lectorral, s mind a tanítványival.

x Édes Szívem, minekelőtte a ménest s gulyát elhajtának Vásárhelyre, valami esketésről kén parancsolni *Kegyelmednek*, nem szenvedhetem én a nagy

kárt. Amint rebesgetik, hogy kicsereberélték a marhát s bikát, az pásztorokba elmennek, s ők tudnák pedig. Most valami módot csak kel benne keresni, legyen homály az esketésbe, s ha kivilágosodik, arul nem tehetünk, legyen igazság, mintha a pásztorokra gyanakodnánk, úgy meg lehetne esketni. Még job volna *Kegyelmed* távollétébe, csak azt mondanók, *Kegyelmed* parancsolja s meg kel lenni.

Ezzel maradok, Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Minthogy oly állapotjába veheti *Kegyelmed* ezen leveletem, úgyis túvel-hegyel van írva, egyszer is, mászor is írtam, amikor jobban voltam, meg sem olvassa! Megkeresztetem, ahol inkább kel olvasni, Szívem.

1 Csáky Imrének 2 az éradonyi birtokról van szó 3 ti. a megegyezést Kóly birtoklása ügyében 4 ti. Ferus 5 álmatlanságát

657.

Nagykároly, pontos dátum nélkül [1723. március 27.]¹

(MNL OL P 398. No. 37 555.)

Károly, nagyszombaton

Édesem!

Az estve későn érkezék András Ferenc Badával edgyüt, szomorú pínteken, igen szomorú levéllel. Mind a *Kegyelmed* nyavolyája, s úgy a nagy veszedelmes dolgok, egyik-egyik magában elég bánatot okozhat. Az *Úristen*, aki mindeneket igazgat, fordítsa jobbra, mivel csak ő *Szent* Felsége lehet orvoslója mindeneknek.

Én magam is elég nyomorultul vagyok, sokáig, hiszem *Istent*, ezen ros állapotba nem gyötrődöm, de a gyermekimre nézve csak elég bánatot okoz. Annyira vagyok, nemcsak a járásba, de csak egy sebes mozdulásba vagy ágyba fordulásba alig lélegzek, sőt, magába is, mind fen léve, s fekvé fojtogat. Csak *Kegyelmed* szabadulhatna Posonbul, az *Isten* adná! Elég keserves nyavolyáját oly távul hallanom. Az leányom, ha lehet, urastul, s ha gyűlés vagy mi meggátolná, magánosan is csak kijű lakni. Úgy akarja az ura, hogy ha betegeskedem, ne távozzék tüllem. Úgyis már terhbe esvén, anyival inkább kijű. Ha Bátorkeszibe költözném lakni, mi keserves volna neki, Édesem, anyival inkább, ha halálom ot történnék. Másként is, oda lesz-é jobban is, ha mindketten elmegyün[k] innét.

574

Az cseléd Dunába való veszése, s az boroké, Zemplény vármegyéből kezdődöt, de maga személyéről nem volt *Kegyelmed*nek semmi hír.

Édes Szívem, hogy kérnénk onnat pínzt, szörnyű bolondság volna. Hanem énnekem soha bizony nem ád kölcsön, nem reménkedhetem úgy, s azért írtam, hogy *Kegyelmed* írjon, ara inkább adnak. De már a disznók árából a tavaszi munkája valamint s valahogy kitelik.

Az *Isten* vesztette volna Polereczkit, mindenképen kárt tet csak aval is, hogy rá várakoztunk, s mást sem kerestünk. Bárcsak Viskitül értenék felőlle, bárcsak a fiát tudtam volna, hogy beviszi, mégis gondolkoztam volna, mit akar.

Édes Lelkem, én is nem kevésbé bánom, hogy ithonlétébe kedvetlensége miá nem szólla semmihez. Bizony régen látom én azt, hogy az economiából csak az béres fizetése sem telik ki, akit megeszünk, az a haszna. Mikor csak a jobbágy szántot is, csak volt kenyérünk, egyéb is. Jól látom, valamint *Kegyelmed* írja, csak nem szaporodik, ha még abba is megcsalódik az ember, akit ösmer. Ha távul esünk, mit fog csinálni az ösmeretlen. Csak igaz az, minden ember magát szereti, azért, Szívem, valami legjobb, *Kegyelmed* dispositiója szerint azt cselekedjük.

Az 1000 forint pretensiót most a vármegye félretevén, az gasit, ki rájok assignáltatot, repartíálta, s egyebekről az it leendő gyűlésre halasztották.

Az ecsedi jószág iránt igenis valóba jó volt a *Kegyelmed* intentiója, Édesem, csak az állot előttem, hogy ha az árába egy pínzt le nem tet volna is az ember, kölcsön kellett volna legalább 10 000 forintot felvenni kereskedésre, kin az ára keresését folytathatná az ember. Öttvös *Uram* sokféle haszonvételt írt ugyan, de egy sincs, akit *Kegyelmed* már meg nem próbált, s csak nem succedált. Legelső a só ára, 6000 forintot írt, de aval nem sokra ment volna. Én mindazáltal, minthogy magára kívánta vállalni annak folytatását, csak ráhadtam, s most már megunta, amint leveléből látom. Noha ara volt job kedve, hogy árendába kérje, s ha fog tetszeni, azután vegye kézhez ára szerint, s ha nem tetszik, adhassa vissza.

Az *Szentjános*rusul elszököttek Vértesen fogva vannak, most küldök érettek. Az erdődiekkel is, kik Biharon vannak, szóllok Ragályival.

Bada mint hajtogatta végére az üveg dolgát, meghattam, adjon informatiót, Édesem. Arafelé hiába az üveget szállítani, mert Bécsbe szeb s nagyob karika sem esik többbe 1000 14 forinton vecturával együt, mert a karikának 100-za csak egy forint. Azért, ha aláb vehetem, hogy dolgozzék, azon leszek, mert máskint el nem kél, de ha nem akarják, mi tévő legyek véllek? Az mesternek nagy az fizetése, s az inspectornak. Most Farkas István van köztök. Vander sem hozot választ Vásárhely tájjáru, rá lévén bízva az üvegeladás. Most pedig mustrát küldünk Budára, mert a zöld üveg sokal rútab az itvalónál. Az csontmáz kancsó legbecseseb volna mindenüt. Az hidast leindítom, csak az üveget

küldhessem valamely bizonyosra. A dohány sem kele el, csak nincs szerencse. Aki nagyob, parancsolatom szerint fel nem másálta Vander, s már majd három másával hibáz.

Pater Mihályt, azt mondja a pater, a tanítványival együt kellett volna kérni, máskint a lectort el nem szakasztják. Igen bánom, hogy a *pater* káplánnyal nem közlöttem. Most sem volna késő Rómába írni utánna, s ha parancsolna, valamint Szécsénbül Homonnára vitték Pater Mihályt tanítványostul, ide is elhozhathatnák, had vetekednék az fiam vélek.

Az almát Ócsvárul én úgy akartam, hogy midenek előtt indíthassam, s jó ára is let volna, de Ács Lőrinc szályat nem készítvén, alig lehet elindítani, s csaknem oda is veszté a rosz indítással. Kovács Lászlóékén öszverothadt a vi-vés közbe is, s meg is bűzülvén, amint értem. Veszét fejszének nyele, ha fordul, Poroszlón sem költ el, s Vander ot nem lévén, aláb ment vélle. Csak nincs semmihez szerencse, idejébe Debrecenbe is jól elkölt volna.

Maradok, Édesem, *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 a levelet az előzővel lévő tartalmi kapcsolat alapján datáltam (Ld. a hutáról, Badáról, Pater Mihályról, Károlyiné állapotáról stb. írtakat!)

658.

Hely és pontos dátum nélkül. [Nagykároly, 1723. március 28.]¹

(MNL OL P 398. No. 37 565.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelme*nek szeretettel írák.

Húsvét napján reggel

Nem kevéssé bánom, Édesem, hogy a vásárhelyi vásároslevélel így jártunk. Andrási megérkezvén, vizsgálta Poroszlón a parasztembert, s megmondotta, hogy egy Szőkéné nevű öregaszonynak adta, s az betette a bótba. Kerestetem, s hát ot vagyon. Soha edig semi híre sem volt! A levelek is bele lévén szegezve, mind a *Kegyelmedé*, s mind Szuhányié, egyszóval semmi levelet nem hozot, hanem azon ládácskát beadta, s most együt találtuk meg. Bárcsak az átkozot Vander írt volna mellette, hogy kezembe hoztak volna valami levelet. Még *Kegyelmednek* szólló levél is találatot benne. Én, Édesem, az ilyen gazember miá töb s nagyob kártul is tartok. Szintén így járunk Lőrincsel, s még roszabul.

Se esze, se érteke nem lévén hozzá, most sincs egy pínze is, azt mondja Andrási, a kocsmá pedig jól foly. Jasztrabszki *Uramnak* bezzeg eleitül fogva nem tetszet a Lőrinc az oly állapotba, hiszen csak egy utat sem viszen jól végbe. Az aszúszőlő borokot is, beszélíli Munkácsi, mint vitte volt.

Én az éjel is, Édesem, igen rosszul valék, csak *Isten* tudja, mi vége lesz. Egész ítéleti az *Úristennek*, hogy ily távul vagyunk, se *Kegyelmed* nem jöhet, se én nem mehetek. Szuhányi *Uram* küldöt egyetmása is megvan azzal edgyüt.

Barkóczi Kristina m.p.

1 a keltezetlen levél besorolását az tette lehetővé, hogy a benne említett vásáros levélről az előző két levélben van szó, továbbá az, hogy a húsvét 1723-ban március 28-ára esett

659.

Nagykároly, 1723. április 13.

(MNL OL P 398. NO. 37 422.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves, Édes *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* igaz szeretettel írák. Posony.

Károly, 13. *Aprilis* 1723.

Édes Szívem!

Már egynéhány levelembé írtam, Édesem, nyavolyám súlyosodásáru, amely most is mind nagyobb mértékbe jű rák écaakón. Kivált két écaka ugyancsak rajta valék. *Isten* ó *Szent* Felsége mit végezet felöllem, hoszas nyavalyával adja-é életem végét, vagy megrövidíti kínjaimot. Irtóztam az éjel is, Édesem, ha megfuladok. Napestig a külsőkbé foglalatoskodom, ara nézve, hogy készületlen ne találtaasam, kéntelenítetem minden gondoskodásokrul letenni, s amint *Isten* segít, készülnöm.

Hanem, Édesem, jó volna Ötvös *Uramnak* írni, had tekingetne ide gyakorta, míg *Kegyelmed* hazajöhet, mert bizony sok kár lesz a fejetlen lábok közt. Edig Polereczkinek is kin kel lenni Ung vármegyébe. Írja Badának, odamenjen eleibe, s aval is csinálna valamit, ha ideérkezik.

Az leányomért is most küldök el. A szóm is elál, mikor derekason rák jű. Elég keserves, hogy *Kegyelmed* hazajövetelét nem is reménlhetem, Édes Szívem.

Maradok tovább is *Kegyelmednek*, Édes Lelkem, igaz hités társa

Barkóczi Kristina m.p.

577

660.

Nagykároly, 1723. április 21.

(MNL OL P 398. No. 37 421.)

[Külső címzés:] Az én Kedves, Édes *Uramnak*, Gróf Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel írák.

Károly, 21. *Aprilis* 1723.

Édes Szívem!

Kegyelmed levelét veszem, melyben írja, van három hete, leveleket nem vette. Én egynéhányszor írtam postán is, edig vehette, Édesem, *Kegyelmed*. Magam állapotjáról egyebet nem írhatok, hanem vesződöm nyomorúsággal. Igen ritka écaám adatik, hogy fekhessen végig, de már nappal is, estvefelé némelykor rákjú a szorongatás. *Isten* ő Szent Felsege akarattján ál minden dolgom.

Az leányom még a héten, nem vélem, kiérkezzék, meghattam, hogy Szebenbül várja meg eléb a választ Köleséri *Uramtul*.

Az *Úristen* a gyermekeknek fris egészséget adot, még a kis Cicelli is igen fris, mégis azok szomorúsága nem terhel most. Pesta nem győzi várni *Kegyelmedet*, Szívem. Ő bizony csak felmegyen, azt mondja. Mindjárt elmenne akárkivel, csak vinné *Kegyelmedhez*.

Ferus mellet elég tanuló volna most, de mihaszna, mert az csak odaengedi a téglát, hacsak a Pelsőczi mostohafiából nem válik valami, jobban dicsíri a *pater* piarista az Ötvösénél.

Pogány Györgyné még most küldte ide a fiát, talán a retoricát sem jól végezte. Igen bátortalan, nem sok hasznát veszük, talán a Méltóságos Egri Püspöknek¹ most kén rulla szólni. Jövendőre, úgy mondja Jasztrabszki, még húsvétba kelet volna insinuálni.

Az égerfamacot el nem küldvén Győri, senki rulla, [hogy] micsodás, mondan nem tud. Hoztak a fájáru gyümölcsöt, de abba mag nincs.

Ha ugyancsak le nem szabadulhat *Kegyelmed*, Édesem, hamar, s kiérkezik Polereczki, Ötvös *Uram* által, ha tétet *Kegyelmed* rendelést, ez a sok zűrzavar ne lenne sokáig. Czompót, szerencse, ha hozni nem kel számadásra. Most tudom, hogy nem hazajárt ő, hanem Szakmárt lévén kikötő helye, azért nem őrzötte az erdődi jószágot, meg is vagdalták volt most.

Ezel *Isten* oltalmába ajánván *Kegyelmedet*, Édesem, maradok *Kegyelmednek* igaz hitese társa

Barkóczi Kristina m.p.

Már Szuhányi ne vegyen castorcrajoko[s]² materiát, most küldök vetetni, tovább nem várhatván.

1 Erdődy Gábornak 2 Ld. a 651. sz. levél 3. sz. jegyzetét!

661.

Nagykároly, 1723. április 24.

(MNL OL P 398. No. 37 423.)

[Külső címzés:] Az én Kedves, Édes Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének igaz szeretettel írák. Poson.

Károly, 24. *Aprilis* 1723.

Édesem!

Aprilisnek 15. napján költ levelére válaszoltam is *Kegyelmednek*, Édesem, postai alkalmatossággal. Újebben veszem eléb költ levelét, úgymint 11. *Aprilis* írotat, melyben Csongrádra híj. Edig való leveleimbül, reménlem, *Kegyelmed* megértette állapotomat, Szívem, s tudom, általérte, miben legyen dolgom, várom két-három nap alatt az leányomat is.

Kis Jánosné anyja azt írta, hogy ha lejű is, aratásnál tovább it nem lehet. Megírtam volt, mi haszna júni-menni, csak a baj véllé. Rendel *Isten* talán valahonnét [más segítséget], Szívem.

Pesta csak örömet menne *Kegyelmed* után, síj-ríj, mikor fellázasztják. Bár csak egy kis cédulát írna *Kegyelmed*, akiben biztatná. Megígértem neki, hogy *Kegyelmednek* írok, netalán elmellőzné *Kegyelmedet*, s már csak nyughatatlan-kodik, unszol, hogy írjak.

Lányi Pál *Uram*, hogy biztatja *Kegyelmedet*, értem. Éppen semmi sincs benne, hogy a comphoz valóba valami kész volna. Szintén, amely nap *Kegyelmed* levele, ugyanakor érkezet az odaküldöt emberem levele. Megláthatni belőlle, mint van ot a dolog, de készpínzel menvén, adig el nem jű, míg kész nem lesz.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Elébe írtam meg ezen levelet, haladot elküldése most. Négy écaka nem jöt rám az elfogódása lélegzetemnek, az hurut is szűnt húsvéttul fogva, így nem volt még.

579

Édes Lelkem, emlékezhetik *Kegyelmed*, Vécseinek, Sándornak, írtam volt az árva öcsém felől, melyre semmi választ nem vettem. Nem tudom, elküldetet volt-é a levél. Most újonnan hallok nagy boldogtalanságát szegény öcsémnek. Anyira van, hogy az mostoha luterana anyja mellet lehetetlen tartani egy jószá-gába,¹ csak úgy tartja valamely öregaszonyal. Nem viszen rá a lelkiismeret, hogy úgy hadgyam. Ha ideadja, csak elvinném azt, lekésérhetné a Kis János anyja. Máskínt ide ne farsagoljon, mert csak aratásig ígérkezet, csak baj volna fel- s le-küldözni. Ara nem is bízhatván, munkálódom úgyis valamelynek szerzésében.

1 Vécsey első házasságából származó lányáról, ~ Jankáról van szó, akinek Zay Zsuzsanna volt a mostohaanyja.

662.

Nagykároly, 1723. április 29.

(MNL OL P 398. No. 37 424.)

[Külső címzés más kézzel:] Monsieur, Monsieur le Comte Alexandre Károly, Conseilleur, *General Marchal du Camp de Sa Majestté Imperiale Catholique*. Par Cassau à Bresburg.¹

Károly, 29. *Aprilis* 1723.

Édes Szívem!

Ötvös Miklós, Csanádi, Ragályi Uramék Jasztrabszkival harmadnaptul fogva munkálódának. A sok zűrzavar, rendetlenség, s abbul következet sok kár elég világos, s csudálkozásra méltó, bizony nem kicsiny dolog. Igazán írja *Kegyelmed*, hogy economizálni nem haszon, de nagy kár, de csak megvan. A sok gazok által folyt, s gazul vették hasznát, hiszen mind az elhánt szemetjét szedték fel az embereknek, s azok folytatták.

Elérkezék Polereczki is már, Édesem. *Kegyelmed* szabadulhat-é vagy nem onnat, megválnak. Ha nem szabadulhat, szükséges mindent írásba tétetni, s Ötvös Uram végezze. Máskínt job volna, ha *Kegyelmed* maga érkezhetnék rendbe venni, de késni velle tovább is, kár, mert it semmit nem vihetni végbe az új cselédel. Alattomba mind nagy vizáلكodás van, Vogmany is tölti az üdőt. Megvizsgáltattam, Ötvös Uram jó rendivel kezdte, dicsíri ő *kegyelme*, de még a rendet sem lehet úgy kiadni s rábízni, máris nagy aprehensio van, kijelentették Ötvös Uramnak. Míg újra kél a dolog, csak szenvedni kel már, úgy látom.

580

A kárt is azért akartam, Szívem, *Kegyelmednek* hírré adnom, hogy tudja maga dolgait rendelni.

Az leányom is az estve kiérkezék, az urát köszvénybe fekve hagyá. Magam ma egy hete, hogy könnyebedni kezdettem az écaikai fuladásoktól, máskint a házon is alig megyek nagy fáradsággal végig. Küldöt Köleséri orvoságot, de én tovább nehezen veszem már magamot az orvosságra. Az én Istenem *kegyelméből* bizony szívesen elszökném ezen sínlődés mellől.

Az gulya, ménes ma indul. Mert szükségesnek véltük Ötvös *Uram* [által] eléb az egész pásztorok jelenlétébe megvizsgáltatni, s ugyan meg is van hagyva, ha lehajtja is, visszajűjön a gulyás. Lesz még it számvetése, úgyis semmirevaló, jobbat kaphatni ot.

Mint adja *Isten* dolgomot, maga titkába van. Megpróbálom az utazást Ramocsa *Uram* temetésén, hacsak lehet. S ha anyira való módom lehetne, én abban nem szegném kedvét *Kegyelmednek* a csongrádi utazásba, kivált, ha Majusba eshetnék.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Köleséri *Uram* az érvágást késedelem nélkül hagyá végbevinni.

1 Uramnak, Gróf Károlyi Sándor Úrnak, Ő legszentségesebb császári és királyi Felsége tanácsosának, [al]tábornagynak. Kassán át Pozsonyba.

663.

Nagykároly, 1723. április 30.

(MNL OL P 398. No. 37 425.)

Károly 30. *Aprilis* 1723.

Édes Szívem!

Most érkezik Filemile *Kegyelmed* két rendbeli levelével, mellyet szeretettel veszek, Édesem. S noha tegnapi napon írtam postán, Szívem, mindazáltal, mindhogy elébi expressus által küldöt levelektül megint elhagyták a vas materiát, akiért várakoztattam edig is a leveleket, de egymást nem értik, se nem kérdezkednek. Jasztrabszki csak elküldte a leveleket, azért most küldöm, meg-hagyván Andrási Ferencnek, sietve küldje Poroszlóról.

Az leányom kijöt nagy sáppadtan, a catharus igen nagy veszedelmes huruttal rontotta, s még most sem tisztult ki belőlle. Az ura mindadig ki nem jöhet, kit

581

köszvénybe fekve hagyot, míg az ő gyűlések is meg nem leszen, mert nem tudják, mely nap jó parancsolatjok.

Az prófontmestert úgyis kifizettük volna, látván, meg kel lenni, de Novembertől fogva várakozván, költségét, fáradságát computálja, már úgy fel nem veszi. Amint lehet, csak complanálom vélle, épen most vettem választát.

Az compot igenis leviszik, jó is. Hazugság volt a dolgok, meg egy kevésse nem lehet ugyan.

Polereczkit a teremi majorba szállítottam, csak Isten áldana meg vélle. A bortucmálásra is volna nagy szükség. Ha Isten *Kegyelmedet* kiszabadítaná, legjobb volna magának helybe állítani. Csakhogy, ha éléb Csongrádra megyen *Kegyelmed*, sok üdő vész el itten, talán job volna éléb, Szívem, it helybe hagyni.

Az ökor, nem hiszem, helyre hízzék Úrnapjára, mert egy holnapig is volt némely része sáson, szalmán, míg fű nem volt, mindenüt igen nagy szűki lévén a takarmánynak. Az salánkinak szénája, s ember is volt körüllette, de az legrosszszab volt.

Az ibriket lehozták. Csaláné mégsem parancsolt a jobbágyinak, én írtam volt, ő is usuálja adig, s mi is. Új contractus kel.

Ferusék s Pestáék, hogy felmentek volna, míg más bizodalmom volt, igen akartam volna, de már így lévén, soha se költsünk ara. Elég nekünk, ha publicum dolga roszul van, it is elég roszul foly a dolog. Szabolcsbul többet hallok, mind a vitézlő rend nagyon rendetlenkedik, s mind a companiák ma is mind ben vannak.

*Szentjánosi*akat visszahordták, az erdődiekért is elküldök,¹ kezesség alatt vannak.

Szályfákat igenis hordtak, de az nyers volt. A Tákosnál heverthez bíztam, s mind elrevesedet,² hogy a haját le nem hántották volt, a héja közt. Magok is majd odavesztek miatta. Csongrádon hatták, most nagy nehezen zaklattam Győrit, két fél szályat, karót indítanak le rajta, s lebocsátják Poroszlóra. De még a karót sem viheti mind el, úgy írják. Most hasogattattam, szegíny Ács Lőrincnek sok van, ha öt-hatezer van.

Kis János anyját azért nem hozatom, hogy tovább nem ígérkezet, hogy it marad, hanem aratásig, s mi haszna júni-menni. Énvelem nincs senki, hanem hál-ni is bejárnak. Meglátom, Polereczkinének vehetem-é hasznát major és egyéb gazdaszonyság körül.

Valami az égerfa körül volt, mind elmértem, magam is elvettem ládába, de magvát nem tapasztalják. Győrire is ráírtam, nem is emlékezik rulla, de azt mondják, temérdeki van Csongrádhoz nem mesze is. Elég jónak mondják, ha a csemetéjét ültetnék.

Az sprocmajster,³ hacsak 50-60 forintos, nem lehet jó, de bár volna ugyan valaki, akivel szállana, ne felejtene el, amit tudot. Filozofus anyi van már, fele

sem kén, mind sem ér egyet. Meg nem is szólnak magokba is, nemhogy disputálnának. Azt mondja Ferus, századik sem érti azt, aki írja. Iskolába is csak időt töltenek véle, el is hiszem, mert *Kegyelmed* is úgy experiálta, akik kijöttek, szólni sem tudtak.

Szűk deszka idején egy épületet tanultunk a sváboktól, megmondtam Andrásinak, tanítsa meg őket rá.

Az üveg és huta állapotjáról Bada által információt veszen *Kegyelmed*, Szívem. A csontkancsók mindenüt becsesek volnának, a hutamester is azt kezdet csinálni, de nyomába sem hághat az Éliásénak. Nem fejér s világos üvegforma, mégis azon áron nem akarja csinálni. Bizony nem hiszem, eladhatná azon áron, csak facturáskodik. Jó volna az Éliásé, de temérdeki romlik össze, s az kék festék felette vesztegetődik, s nem sok nyereség rajta, mert a cserepébül osztán se kék, se fejér nem leszén, csak rút.

Én, Édes Szívem, nem gondoskodnám örömet, de csak bele kel szólnom, mikor jobban vagyok, mert bizony szükséges, máskint könnyen megállanám. Talán *Isten* *Kegyelmedet* is megszabadítja, s job rendbe veszi őket, én pedig tovább is maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az sváb molnár csakugyan a malmot csinálja. Deszkát ide nem akar metszeni, igen sok kel neki, azt mondja. De az ünnep után odaküldöm a fratert, speciális deszkákat had metszessen s dolgozzanak. Kár volna most ezt az alkalmatosságot elmulatni. Nagyon dolgoznak, a klastrom udvarán van mívhelyek.⁴

1 szökött jobbágyokról van szó 2 elkorhadt 3 Spruchmeister 4 műhelyük

664.

Nagykároly, 1723. május 8.

(MNL OL P 398. No. 37 428.)¹

Károly, 8. Maii 1723.

Édessem!

Kegyelmed két rendbeli levelét, 24dik és 29dik *Aprilis* írotat szeretettel vettem. Haza való szíves igyekezetit felete köszönöm, de, Édessem, nem is az végre írtam, tudván azt, hogy *Kegyelmed* it velem jót nem tehet, s onnat is nem bocsátják. Ugyanazért is megírtam vala, hogy ez rendszerint halált nem hoz, más-

583

kínt is, Édes Szívem, elegen vadnak körülöttem, mikor kívántatik, haton-heten is talpon virasztnak.

Írhatom *Kegyelmednek*, hogy minek előtte az leányom kiérkezet volna, már azelőtt egy héttel minden orvosság nélkül úgy megkönyebedtem, hogy naponkínt joban-jobban löttem, már az écakai fuladások nem is jártak. Húsvétul fogva negyedfél hétig voltam mind súlyosaban-súlyosoban. Már azolta joban kezdvén lenni, az szegény Ramocsa *Uram* temetésére készültem, s csak rámessék az harmadnap hideg, az mely kiváltképen való nyomorúságos rajtam. Elsőben az hidegsége, azután az nagy forósága, úgyanyira, hogy másnapig sem vehetem fel magamat s az harmadnapján, mikor joban lenék, akkor jó reám, mely ha hoszasson tart, tudom, az ágybul fel sem kelhetek. Máskínt, gondolnám, megszűnik, az külső jelekbül, az mint gondolhatom.

Jóllehet Köleséri *Uram* igen sietette az érvágást, de minthogy jobban voltam, s az üdő is igen alkalmatlan, burhanyalgós² lévén, csak halaszgattam, s épen ma vágatam eret. Továb mint adja *Isten*, fogom *Kegyelmedet* tudósítani, az minthogy edig vehette is arul való tudósításomat, hogy jobban kezdetem lenni. S most is az melyemre nem vagyok én olyan roszul, csak épen az hideglelés nyommot[!] el.

Az mi az gondoskodást illeti, próbáltam, Édes Szívem, azt, hogy semmihez nem szóltam, s majd az melankólia esset reám, mert csak azon hánytam-vetettem az elmémet, micsoda sínlődés lesz az vége, s az töbi. S arra nézve jobnak tartotam egyebekkel distrahálni az elmémet, mintsem azon törni, az ki vagy lesz meg, vagy sem.

Ezzel *Isten* oltalmában ajánlom, Édessem, *Kegyelmedet*, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Édes, érdemem felet való *Méltóságos*, *Kegyes Uram Attyám!*

Alázatossan írhatom *Nagyságodnak*, hogy az miképen *Méltóságos Aszonyom Anyám* ő *Nagysága* általam méltóztatot *Nagyságodat* maga levelében tudósítani nyavalyájáru, nincsen roszabul ő *Nagysága*, s reméljük *Isten* kegyelmébül, hogy az *Isten* hoszasab vagyis nagyob nyavalyájával nem fog ő *Nagyságának* megszorítani, mivel jó csendes, nyugodalmas alvássa vagyon, mihent szűnni kezd az forósága. Nehéz lélegezése mostan nincsen is. Az hideg négy órakor délután jöt reá, s hat órakor az forósága beleálot, tizenkét óráig tartot. Továb is miképen leszen, alázatos kötelességünk szerint tudósítani el nem mulatjuk *Nagyságodat*. S ha pediglen valamely oly veszedelmes nyavalyáját venők eszünkben ő *Nagyságának*, azonal bizonyos emberünk által alázatossan tudtára adnók *Nagyságodnak*. Vékony *Uram* holnap menvén fel, bővebben mindenekrül tudósítja *Nagyságodat* egyebekrül is.

Ezzel alázatosan ajánlom magamat *Nagyságod* méltóságos gratiájában, s maradok *Nagyságodnak* érdemetlen alázatos szolgálója

Károlyi Klára m. p.

Tanulásban lévén *Öcsém Uram*, fiúi alázatos kötelessége szerint nem udvarolhat most *Nagyságodnak*, levelével holnap alázatosan el nem mulatja.

1 a levél, az aláírás kivételével, Károlyi Klára kézírása 2 vsz. borongós

665.

Nagykároly, 1723. június 20.

(MNL OL P 398. No. 37 426., 37 502.)

Károly 20. Junii 1723.

Édes Szívem!

Az dohányyal rosszul biztatnak, az budai vásárból, Veres András mondja, szekerekkel hozták vissza. 9 s 10 forinton kérték az enyimet, helybe is kérték Lőrinctül 12 forinton, de már egy szerencsére csak elküldöm, mert ha pénzé tehetném, igen nagy hasznot tehetnék véle a munka körül. Egy s más faluknak kiadnám a Tiszaháton, dolgoznának reá. Meghattam, amint lehet, adja el, s hova hamaréb hozza le.

Vander, bár számot adot volna eléb, s úgy ment volna el. A lovat rajtunk hatarta, az üveget s egyebet elvesztegetet. Én úgy hiszem, soha bizony vissza nem jár, minthogy, amint mondják, meg sem házasodot, még egy fiát is rajtunk hadta.

Van bajom *Andrásival*, majd halni hadgya magát búvába. Az egész környék teli véle, hogy ráeskettek. Azt mondja, mivel nevezet szerint kérdezte a szolgabíró, s noha az *De utromba* emlékezet sem volt, de úgy veszem észre, megeset az, valaki akaratjából volt, nekem híremmel nem volt. Minden gyalázatját kissebnek tartja, csak azt szégyenli inkább, ha nekünk *scrupulusunk* van iránta. Lelkiismeretét is emlegeti, sokkal több jót vevén tüllünk minden szüleinél, micsoda gonoszság volna olyan tolvajságot tenni. Sok volna leírni, én bizony nem tudom, még azt is, mi formán eskessünk már most, a béresek s a többi mit tud a pásztorok gonoszságába. S azt is gondolom, ha világosan külsülne is, prostituálná-é az ember. Minden böcsét s előmenetelit innet várta, azt mondja, s szerencsáját. Retenetesen szabadkozik, akit a Kláráival lehajtottak, azt *Kordával* hajtatta volt, úgy mondja.

585

Az újtul én is majd desperálok, kétszer elbeszélem, sem érti, talán azért, hogy nem magyar.

Az teheneket én jó szível adom Teremre, mert akit majorba hattam, sem tudok véllé mit tenni. A majtényi majornét öszetapodta a tehén, a vakszemét s ágyékát, *Isten* tudja, mint lesz dolga, Bátorba küldtem a borbélyhoz. Az erdődi lopásnak, részegségnek adván magát, szenvedhetetlen dolgokat mível, a pincénket is meglopta. Oda is valaki kel, én bizony nem tudok véllék mit tenni, mert most sem kaphatni, s úgy hiszem, az a harminc is rám szorul, semmi nemű helye nem lévén Teremen. Én nem hiszem, már csinálhassam, mert még a majtényit sem tudtam helybe állítani. Tiszta vesztébe van, most tudtam meg.

Az édes Kűvár vidékén bár pénzül adta volna meg, elég hasznát vettem volna. Se Erdődrül, se Olcsvárul semit sem vehetek.

Édes Szívem, a búzákat igen üszögösnek mondják, talán amiá a szüntelen való eső miá, hogy virágjába verte. Nekünk még nem csépelnek, még csak 100 köből búzánk sincs szemül.

Az hutásmester fiastul még csak e hétnél tovább dolgozni sem akar, a többi mindadig dolgozik, míg parancsolom. Ki nem ótatom¹ adig, míg Bada haza nem jű, s János diák is a hutábul.

Gyulai *Uram* nem segít a compcsinálásba, azt mondotta, a közös comp jó még, s míg az el nem romlik, ni[n]cs szüksége másra. Én csudáltam, még a firedit is, hogy le hatták vinni, az újjat ha leküldjük Poroszlóhoz. Kit már vasznának is, ha a sok eső nem járna, de azt mondják, soha jó nem lesz, ha megvizesedik a moh, mikor rászegezük.

Már két hete, hogy egyik kertet lekaszáltatta Lőrinc, szerencse, ha ot nem vész. Menyifelé distraháltatik az ember, panaszát megláthatja *Kegyelmed*, Szívem. Mihent hazakerülnek, azután csak a kaszálláson legyen. Csak elképzem Polereczkit, idegen nemzet lévén, lehetetlen hirtelen felvenni a dolognak módját. Azután talán meglehet, mert örömet akar cselekedni. Az marhákat, sertéseket ugyan rendivel veszi számba.

Glet Bányárul nem tölt, jó szível adnának, de még a kezdet bányájok nem ment perfectióra, s nem telhetik belőlle.

A mi szályfáink miá volt gondjok a szakmáriaknak, alig hozták vissza a mal-mokot, de mégis lebocsátották.

Magunk, Szívem, meglehetősképen volnánk, de a leányom nagyon vastagodik ily kevés időre. Kit a magamba[!] én is forgatok, s ő is másoknak titkon panaszkodik, s fél a kettőtül.²

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

³Most érkezék János diák a hutákból. A miskóci ő Felsőre részire való, árendába bírják 60 forintba. A regéci Traoczon⁴ hercege, 70 forintba bírják, csak héba-hóba művelik. Ha szekér jött volna véle, mindjárt lejöttek volna feleségesek. Egy kristályt is tudna, azt mondta, de ott nincs arra való materia. Srófos is ígérkezet, kettő is.

Azon haragszom az ebül tanált tömösvári üvegessére, tízezer karikára adatot pínzt, ugyan egy rénes forintjával. Tiszta zöld pedig, s it csak 2000[-t] vet a mi hutánkba.

Veszem, Édesem, [Szent-] Iványi *Uramnak* írot⁵ levelét az öregaszonynak, akiért Szombati *Uramat*, írtam Turcsányinak, amikor tudósítja, hogy kész le-jűni, jó móddal küldje le,⁶ kirül eléb informálja *Kegyelmedet*. Tudom, teszen dispositiót rulla.

It sokféle hír van az gyűlésről, Felsőges Urunk elmenetelivel mik történtek volna, de én hitelt neki nem adtam, még *Kegyelmednek* semmi tudósítását nem vevén.

Viszocsányi testamentomához, ha reménség lehetne, bezzeg, volna szüksége a bátori templomnak. Az dispositiót megértvén, Barta Pál leírja a sok szabadost, temérdeki az, úgy látom.

1 oltatom 2 hogy ti. ikrei lesznek 3 azért helyeztem ide ezt a feljegyzést vagy levélrészletet, mert a Károlyi család hutájáról és János Deákról van benne szó 4 Trautsohn 5 kihúzza: *Kegyelmed* 6 A mondat a következőképpen értelmezhető: a Szent-Iványihoz írott, és vsz. általa kézbesített levél alapján, Barkóczy Krisztina írt Turcsányinak, hogy amikor Szombati (Nagykárolyba való) lemeneteli szándékáról tudósítja, alkalomadtán küldje le.

666.

Nagykároly, 1723. június 30.

(MNL OL P 398. No. 37 427.)

Károly 30. Junii 1723.

Édes Szívem!

Noha nem régen postán is tudósítottam, Édesem, *Kegyelmedet* állapotunk felől, ezen bizonyos alkalmatossággal kívántam bővebben informálni. *Isten kegyelméből* minnyájan egészségbe vagyunk. Adjon *Isten*, *Kegyelmed* felől is halhassak örvendetést, Édes Szívem.

587

Soha nem tudom, hogy eset, Szívem, hogy nem parancsolt *Kegyelmed* a szekerekre. Én, *Kegyelmed* elmeneteli után, mindjárt leveleket küldtem, hogy *Kegyelmed* dispositiója szerint sietve legyenek, ara választ sem vártam. Megint Török Ferencet, hogy eljárja, s szemmel látot dolgot hozzon, micsoda munkába van, de senki, Kölcsei Ferencen kívül, semmit sem tudot benne. Már az kész béresszekereket veszem el mind Salánkrul, s Gelényesbül. Kölcsei is megküldi a négyet, a többit pénz is segítetem, s fel fog álni. Béres is alkalmasint fogadtatot már. Az újhelyi vásárbul hoznak, ami kel nekik.

Ötvös *Uramat* kihíjtam vala, újobban is rázenebonáskodván a város, hogy azon nap nem élhetet a szabadságal, elhitette magával, nem tartják meg, s az korcsmára való fáradáson is fenhagyván, nem árultatot korcsomát is. Általlátván, hogy az ő negligentiájokbul a mi kárunk következik, újonnon jó rendbe vette Ötvös *Uram*. Csak a magunk tisztai rá vigyázzanak, könnyen kigázolnak belőlle. Sziogyártó s Kovács Mihály és Borsos lakatos nélkül lenni sok költségbe tölt volna, azokat kiváltottam, contentus lévén a város Petribe lakó Tót István és Süveg István, s Vezenden lakó Lantossékkal helyetek.

Molnár Gergelyt kerékgyártónak 13 forinton kiváltottam, Jasztrabszki is egyet 13 forinton, az fundusul leszen töbel együt korcsmájok felálításának.

Teremiek s *szentjánosiak* örömmel vannak, mert az ő dolgok facultasokra nézve könyeb. Azt mondják, anyi jű közökbe, teleket sem találnek. Szántnak erősen, munkást sem kaphatni köztök.

Pápai fut-lót, s unja a fáradtságot, mondja hogy ötven esztendős. Másikint igen iparkodik, úgy tetszik, szívesen. Én is ara nézve segítségére a dologidőn idehívatom Szabó Jánost.

Az erdődi jószágot háromfele dividáltuk Ötvös *Urammal*. Egy részét szőlőhöz, mást az otvaló majorsághoz, mégis jut ide 100 munkás, most a kaszálláson vannak.

Az új tiszt igyekezik, de nehezen boldogul, nem capiál semmit, desperálni kezd Ötvös *Uram* is. Aki nagyob, competálnék Pápaival, elejbe adta ugyan most Ötvös *Uram*, [de] egyik sajnál úgy utánnajárni, amint kívánja, másik tudósnak tartja magát, a méz nélkül is, mint a torma. Győri it volt a molnárral, egyholnap munkára oda kel küldenem Kovács Mihályt 300 sing vassal, it pedig az német lakatos valamely négy srófját csinálja, kin a köveket felemeli. Mint az ember karja, olyan vastag köteleket kíván, s azon kívül vékonyabab felesen. Két holnap alatt perfectióra viszi, azzal biztat.

Az kanálist, hogy 500 ember elvégzi, biztat Győri. Már az udvarházig van, még alkalmas manuariusok vannak ígíretbe.

Az szőlők Salánkon elromlottak nagyon, a búza sem szintén derék.

Szakmárra mentemben kért Ferus, had maradjon it, s bárcsak valamibe tölthetné *Kegyelmednek* kedvét, igen kívánná. Aminthogy valamelyeket *Kegyel-*

med előtte beszélt, s én is rábíztam, úgy eljárt benne. Alig hihetné *Kegyelmed*, Szívem, soha sem hittem volna, hogy oly kedves lehessen előtte a gazdaság. Hacsak ilyen prefectusra tehetnék is szert, nagy hálát adnék az *Istennek*. De nem is fogom engedni beleegyeledni igen, mert a tanulásról ideveti az elméjét, attul félek.

Az majorjaim vesztébe vannak, az erdői temérdek lopásba találtatot, az it-valót küldtem oda. A majtínyt¹ a tehén öszetapodván, Bátorba van, és így a majtínyi s károlyi major vesztébe van. Míg azt és a számtartós tisztet jó helybe nem hagyom, el nem mehetek előre. Az leányom megyen el a gyermekekkel, mert it is himlőzni kezdettek hirtelen. Ócsvára amiá sem mehetek.

Az sáfárt és az öregaszonyt, egyiket vagy másikat, Édesem, elvárom.

Az hutai kemencét most egyszer rosznak mondják, s ki akarják oltani, s ily dologidőn kérnek agyagot. Megesik, ha minden esztendőn annyi költségel csináltatunk kemencét, valamely job embert kel keresni, mert lehetetlen, ha jól csinálná, hogy tovább ne tartana.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Fiam *Uram*ról is vettem bizonyos informatiót, igen nehezen ugyan, de már csak észrevette alkalmasint sok kárát és roszul folyt dolgait. 15. Julii írja, hogy ide kijű.

1 a majtényi majorosnét

667.

Nagykároly, 1723. július 9.

(MNL OL P 398. No. 37 429.)

Károly 9. Julii 1723.

Édes Szívem!

Mai napon veszem, Édesem, *Kegyelmed* 30. Junii költ levelét, melyből nem kevés szomorúsággal értem az kedvetlen hivatalba való beíratását, noha az liztet el nem küldte *Kegyelmed*, az mint írja. Elég nagy szerencsétlenségnek tartom, hogy ő Felségével szembe nem lehetet *Kegyelmed* elmenetele előtt, talán jó urai által megmenekedhetet volna a kedvetlen tisztül. Nekem is elég bánatos, mert ha Pesten let volna, félenyi nehéznek nem tartottam volna.

589

Én most, *Istennek* hála, állapotomhoz képest tűrhetőképpen vagyok. Néha ugyan megnehezedik a lélegzetem, s néha sokkal könnyebben van. Az leányom a gyermekekkel Baktán van, magam a sok dolog miá el nem mehettem. Ha valami jó üdő lenne, hetfűn szándékoznám Baktára, s onnét, ha Gelényesbe nem mehetnék a sok sártul s víztül, csak Olcsvára megyek.

Az eső töb egy hetinél, majd éjel-nappal esik. Kaszált fű felesen van, de csak egy szálat sem vehettek fel benne. Ócsván takartak szénát, de még sok hija ot is. Az téglavetésnek rosz ideje van. Máskint is csudálkozásra méltó, az apát keresztjénél két helyen is ástak kutat, ahol *Kegyelmed* mondotta, [de] két ember magossányira sem találtak vizet. Mindadig ástak, vagyon már, de a vidéknek rosz szerencse.

Az munka foly, amint foly, van a tiszték közt *competentia*, aligha hiszem, megegyezzenek. Idegenyek tülle, mindenek egyéb okát nem annyira gondolom, hanem, hogy más nemzetnek látszik, s ugyanollyan is. Egyébkint állapotjához seríny, csakhogy tompa az elme, akármit is nehezen fog meg, nemhogy adinveniálna. Hogy sem egyiknek, sem másiknak nehéz ne legyen, a fiam által tétetem sokszor a dispositiót, ki is azt merem mondani, oly hajlandó a gazdaságra, mint-ha a szájából köpte volna *Kegyelmed*, Szívem, a közmondás szerint. Úgy imitálja a *Kegyelmed* módját a dolgoztatásba, mikor recreatiójok vagyon, örömet is serínykedik benne. Bárcsak annak idejébe esztendeig foroghatna *Kegyelmed* mellett, nem lenne utolsó gazda, kit magam sem hittem volna. Ezzel, ugyan látható dolog, *Kegyelmed*nek igyekezik kedvét tölteni.

Az ökrököt, úgy mondják, helyre híztak, sőt, majd a caniculába hitvánkozni kezdenek, úgy vélekednek. Három a szépjébe megdöglöt, negyedik megfordult, kettő most beteg, májja avagy tüdeje rothad, amint megnézték.

Hutáson nem kel búsulni, hacsak meg nem másolják, annyin ígérkeztek. Lengyelországba is írtam a borokrul s az üvegesrül is, a *commendans*nak küldvén, s megírván, mibe jár. Volonter küldtük a Polereczki levelét. Salétromrul kén gondolkozni, mert két mása is nem sokba elkél esztendeig, 4 fontot kíván legalábis egy hétre a kristály munkához, ha *Kegyelmed* szabadságot nyerhetne, hogy adnának Kállóba.

Minthogy új compot nem akar *Gróf Gyulai Uram* csináltatni, az új compot küldöm le, ha *Kegyelmed*nek tetszik, Poroszlóra. Ez hamaréb elromlik, s akkor kételen lesz osztán csináltatni.

Az ínség¹ nyakra-fűre dolgozik, már szaporodik is a vidékség, jó ízek van² most, de pínzes munkást épen nem találni, se cséplőt, se nyomtatót. Egy szálat sem csépel a sváb is, minthogy, Szívem, it semmi oly luvak nincsenek, akin nyomtathatnánk. Jó volna idején gondolkozni a nyomtatásrul, ha ot Keszibe vagy Poroszlón volnának ara való lovak, mert félek rajta, hogy abban megfo-

gyatkozunk, semmiféle munkás nem jár most bűvön. Az szőlők Erdődön s itt is szépek.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Most veszem észre, rossz constelatióba lenni *Kegyelmedet*. Magam nem hatam az it folyó dolgokrul bűvebben informálni, s az postaköltséget szaporítani, var[r]ják az expressusra, ha jű, Szívem, az öregaszony. Amint megírtam Turcsányinak, az sáfárnak sincs se híre, se pora. It volna nagy munka pedig most mindenféle munkásoknak ételekre jól gondot viselni, mert csak az ételektül félnek, azért nem kaphatunk munkást. Az posztó is bár júne, mert nagy szükség van rá.

Édes Szívem, jusson eszébe *Kegyelmednek*, mikor hadba járt, emberi mód szerint akkor volt halálos hivatalba, s mégis azt tartotta, hogy ot sem hal eléb meg az ember. It is az őrzi a városba, s az *Isten* talán még azt üdő múlva máskint rendeli. Az való, természetivel elenkező lévén egész mo[r]tificatio.

1 szegénység 2 kedvük van hozzá

668.

Nyírbakta, 1723. július 14.

(MNL OL P 398. No. 37 430.)

Bakta, 14. Julii 1723.

Édes Szívem!

Kegyelmed leveleit szeretettel vettem, Édesem, kettei 30. Junii költ, s az utolsó 4. Julii. Csak nem kímél *Kegyelmed*, Szívem, mert Bada meghozta volt az új tisztek lajstromát, s másodszor is veszem postán.

Tegnapelőt *Isten* *kegyelmébül* ideérkeztem, Juliska is rosszul kezdvén lenni, azonnal estvére Károlyba érkezet Fiam *Uram*. Minthogy minnyájan a dolgosok körül voltak, üressen találta a castélyt. Azonnal megfordult, s Csanálosra jöt hálni, s tegnap ebédre, állapotja szerint meglehetősen egészségbe érkezet *Isten* jóvoltából egy falca erdélyiekkel. Macskási, *Vízaknai*, s még harmadik is úgy jöt országlátni, találnánk a fiam mellé.¹ A napokba is egyet küldék haza, *Ajtait*. Az három haszontalan filosofus is rajtam, kinek egy pínz ára haszna sincs. Sajnálja

a pater is, kissebségére lesz, azt mondja, elmenvén a híre, hogy ő tanította, s semmit sem tud. Szili az sokkal alkalmasab, az jó mellette.

Értem, Édes Szívem, hogy 18[-án] Csongrádon legyünk, de az rövid idő. Tudom, Bécsbül vagy vizajövet veszem újab levelét *Kegyelmednek*, de vagy veszem vagy nem, azon leszek, hetfűn vagy kedden meginduljak. Fiam *Uram* még edig nem resolválta magát semmiképen. Nem is tudom, rávehetjük-é vagy nem, mely miá a leányom sem mehet, ha maga nem jű, erőssen vágyna. Velem ugyan, Szívem, tudom, semmit nem ér *Kegyelmed*,² mert az én sok nyomorúságom, kivált ilyen melegbe, elfelejteti velem a gyönyörűséget. Mindazáltal, ha *Kegyelmednek* úgy tetszik, kedvét nem szegem, noha annyi az akadályom. Egyik az, a sészám kerekai semmirevalók, az rongyoson kel indulnom, ha el nem készül. Mert most csináltak egy újat, Szakmárt sem járhattam meg, porrá tört, minthogy semmi száraz kűvöjök³ nincs. Másik az, ha Kalis el nem jű, aszonyember nélkül lehetetlen. Balognét a gyermekek közt kel hagynom. Máskint, amint a munka folyását látom, nagy kárunkkal lesz elmenetelem, de azzal nem gondolok, mert az leányom, s mások *Isten* engedelmebül mászor is megláthatják, de én, ha most nem, elhiszem, soha sem megyek oda. Hogy hirteleneb nem indulhatok, a kerék az oka, s Fiam *Uramat* is tőrjük adig, s salánki s gelényesi udvarbírókot is idehívatom, mert a munka idején sok dolgom lesz, akirül kel parancsolni.

Kívánom, Édes Szívem, találhassam *Kegyelmedet* jó egészségbe, maradván *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Becseiné is ideérkezék szószóllónak, megválík, mit tehetünk Fiam *Uramnak*. Azt bánom leginkáb, hogy az leányom úgy vágy, s el nem jöhet.

1 mentort 2 tollhibából ismételve: „Szívem” 3 kőútjuk

669.

Nagykároly, 1723. szeptember 1.

(MNL OL P 398. No. 37 433.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Édes Kedves *Uramnak*, *Tekintetes* és *Nagyságos* nagykárolyi *Gróf* Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Salánk.

592

Károly, 1. *Septembris* 1723.

Édesem!

Kegyelmed válaszló leveleit szeretettel vettem. Való dolog, edig keveset használt az instructio, most is az egy Sdányaihoz, ha bízhatni tovább is, ha így serínykedik, máskint Tamás vagyok benne.¹

Az minemű levelei jöttek *Kegyelmednek*, Szívem, ím, elküldöttem. Úgy látom, it sem lehet nyugodalma *Kegyelmednek*, a lengyel commissiónak² folyani kel.

Az fínyieken füstpíntz, 4 poltúrát pretendáltak, suspendálta mindjárt a jó böcsületes ember, *Kegyelmed* levelébül megláthatja, írjon iránta, Szívem.

Az oroszok most is azt mondják, az cséplő máramorosiak, hogy a bírájok miá soha meg nem lakják. Mint írtam a suplicatióra, megértheti Gyóri, s ha megint azt tette volna bírónak, nem kicsiny merészség volna. Ne legyen, Édesem, terhére *Kegyelmednek* megvizsgálni s megzabolázni, ha úgy volna.

Barta levelét is elküldöttem, it 100 ember vágása hever renden. Fűnekfának reménkednek, vélem is írtak, de mindenek dolga van. Bartát sajtolnák, mi választ ad, megláthatja *Kegyelmed*. Ócsván s Erdődön egy asztagnyi búza van, s mégis az élésházzal s kis házzal siet, a szőlőmunka s az renden való szína, az való, neki is múlhatatlan munka. De különben nem lehetne, pénzért is fel kel vetetni.

Az hoszú szekér tegnap elérkezvén, meg is rakattam, de a magamét alig rakták, egy szekéren kívül mind a cselédével rakódot meg. Valahogy lehet, utánnok megyek holnap vagy holnapután.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az asztalos az specialis deszkákat, kit fűrészelni hagyot volt, és az gyökereket kérné, hogy a predicálló székhez foghatna. István mestert magát írták fel, Szakmári mondja, hogy *Kegyelmed* parancsolt volt neki. Nyugodalmom nincs tülle, azért írom, hogy feledékenységbe ne menjen.

Veres András, Pápai Márton, a porkoláb, az hajdúk, s többen is solicitálódnak a dézmáért, de én nem engedtem.

¹ kételkedek ² a lengyelek és magyarok egymás sérelmére elkövetett visszaéléseinek kivizsgálására és a kárpótlási ügyek intézésére már a 17. században létrejött bizottság elnöke ui. 1719-től Károlyi Sándor volt

670.
Olcsva, 1723. szeptember 4.

(MNL OL P 398. No. 37 432.)

Ócsva, 4. *Septembris* 1723.

Édes Szívem!

Isten kegyelmességéből tegnap békével ideérkeztem az egész bagacsiával, hanem Klára Julissal Adon felé ment. Elég port kelle nyelni, hogy eléb el nem készülhettem, mivel minden díbdáb ládáimot magamnak kellett mind az ot maradtót, s mind az elhozót elrakatnom.

Szintén estve érkeztem eljövetelem előtt Oláh András, megláthatja *Kegyelmed* az Széplaki leveléből, mint adták a marhát. Én véllek nem is beszélhettem. Elégé búsulnak Andrásiek, kétszáz forintal is feljeb adhatták volna it helybe el, mert az övékét csak 30 talléron adták Halász Péternek, s egy pínzt sem adot, hogy fordíthatnának valamit rajta. Jasztrabszki s Bada is ithon mind job áron eladhatta volna. Csak nagy kárt tűn tavaly Turcsányi, csak 30 tallérával is töb eset volna érte tavaly, de ez már megvan.

Minémű levelei érkeztek *Kegyelmednek*, Édesem, ím, küldöm. Tegnap Vállajon ért egy német vadászom, vagy ki. Herczeg levelével keresi *Kegyelmedet*, de kézbe nem adta, magának kel megadni. Örömet tudnám, Szívem, mikorra szándékozik *Kegyelmed* vissza, mert magam is, ha lehetne, Gellényesbe fordulnék, Kiszaszon napig már ugyan nem mehetek.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Az Oláh András vejét sürgetik hazavinni, a cédulából megláthatja *Kegyelmed*. Amely jobbágyért *Kegyelmednek* engedné, annál job sincs az Avasba. Azt mondja Jasztrabszki, végére ment.

671.
Hely és dátum nélkül. [Olcsva, 1723. szeptember 5-6.]¹

Levéltári jelzés nélkül.

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak szeretettel írák. Salánk.

[Külső feljegyzés:] Ferust, ha csak jártatják, mikor lesz vége a filosofiának, mi tetszik *Kegyelmednek*? Az hintó legnagyobb.

Ez órán hozák Károlybul a *Kegyelmed* levelét,² a [?] valókkal edgyüt. A Gelényesbül írottat is, ugyan más alkalmatosságal, onnét hozák. Jasztrabszki levelét csak azért küldöm, lássa *Kegyelmed*, mibe eset hiba. Kivált a Pater Mihály állapotjáért küldöm a Sdányaiét. A szabónak asztalára én sert hattam volt Mihályi Jánosnak, de már látom, máskint kel lenni. A[z] x-nél olvassa *Kegyelmed*, magam nem írhatok többet.

1 A levéltöredéket azért soroltam be ide, mert Károlyi szeptember 8-án kelt levelében némi rosszallással írt arról, hogy bár Mihály paternek nem sok hasznát vette, a prefectus jól gondoskodott róla. (Ld. Károlyi Sándor levelei...II. 323. sz. levél!) 2 Ti. Károlyinak a Nagykárolyba küldött levelét, holott Barkóczy Krisztina már szeptember 3-án átköltözött Olcsvára (Ld. az előző levelet!). Férje azonban erről csak később értesülhetett, mert még szeptember 4-én írt levelében is a Károlyból való átköltözést sürgette (Ld. Károlyi Sándor levelei...II. 321. sz. levél!) 3 a helynév vízfolt miatt olvashatatlan

672.

Olcsva, 1723. szeptember 9.

(MNL OL P 398. No. 37 434.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Gelényes, Musaj, Salánk.

Károly,¹ 9. *Septembris* 1723.

Édes Szívem!

Kegyelmed leveleit, Édesem, szintén mai napon, hazaérkezésemmel vettem. Elhiszem, leveleim rossz constellatióba találván, nem úgy értette, aminémű intencióval én írtam. Nagy dolog volna az, amiért én visszamennék most Károlyba, s kötözödném. Én is providiálok már ezután. Én, Szívem, sokat nem sétálhatok, már közelítvén az leányom betegsége. Hanem csakugyan szándékozom hetfűn vagy keden általfordulnom három vagy négy napra Gelényesbe. Azonnal visszajövök.

Ferus azt sem tudta, hogy írok, egyet sem szóltam felülre neki, de én bizony elhiszem, örömeoseb sétál Pestával edgyüt. Noha egy szovát sem hallottam a paternek, de csak gondoltam magamba, ha elrendelik innet, s félbe marad.²

595

Csudálva olvasom a gonosz emberek³ dolgát. Másikint úgyis tudtára volt sok nagy embereknek, kiknek *Kegyelmed* meg is köszönte, s úgy is hazugságba maradnak. De igen nagyinak tartom, micsoda gonosz mesterséggel élnek, szégyenítse *Isten* őket.

Ezzel maradok, Szívem, *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Az kertész mi tájba mehetne el Károlyba, örömet tudnám. Győri a gubát s pokrócot készíteti-é? A kaplyonyi studentek⁴ sürgetik a pokrócot, a kuldusok is elbírnák a gubát a meleg miá.

Az gvárdián refectoriomba, s lector, s gvárdián házába való kályhákat sürgeti, azt írja, meg is ígérte Győri.

1 elírás Olcsva helyett, hiszen szeptember 4-étől 21-ig innen keltezte a leveleit a Salánkon időző férjének 2 a fia tanulmányai 3 utalás a rosszakarókra és irigyekre, akik mindenféle mendemondát terjesztettek Károlyról titkos tanácsossá váló kinevezésekor 4 tanulók

673.

Olcsva, 1723. szeptember 12.

(MNL OL P 398. No. 37 436.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Édes Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ó *Kegyelmének* igaz szeretettel íram. Salánk.

[Külső feljegyzés:] A tarcali hordókot és átalagokot hol, menyit csináljanak? Úgy tudom, van parancsolatjok, emlegeti Mohos is.

Olcsva 12. *Septembris* 1723.

Édes Szívem!

Leleszrül megérkezvén az levelek, ím, többekkel edgyüt küldöm, Édesem. A Ferus okot vevén *Kegyelmed* levelébül, hogy a tégláégetésnek kezdetin bár jelen let volna, s azt is megértette, hogy Polereczki nincs othon, elkéredzet holmi dolgoknak megtekintésére. Holnap visszavárom, *Pater* Mihályt is, hogy elhozza, meghattam volt. De másfelől eljöt, s most nállam van. Csináltam bajt magamnak, már 15[-en] vannak. A provincialis mit ír, elküldöttem, Szívem. A gvárdián is retenetes dücsösséges hírnevet ígér, hogy it fog szaporodni a szerzet.

Csak, Szívem, mind az odavaló kemencék, s mind ide szorgoson kívántatnának. Én ugyan Erdődre is, úgy tetszik, parancsoltam volt.

Az dohánt, Szívem, csak vásárolják, most félek, eldrágítják. It a tájon még nem is akarják adni, árát várják. Írtam Turcsányinak, végezze a sidóval, melyt s hogy venne, elküldenék bizonyosra. Lerakogatni nem kevés kár, Károlyba töb apadt el egy másánál, két hétig sem állot pedig ot. Súlyba megmértén, Bátorkeszibe töb híja let másfél másánál. Vander s Lőrinc kezek közt fél esztendeig ot hevervén, mégis legkevesebet apadt, mintegy 85 fontot. És így töb az apadás negyedfél másánál, elég kár. Enyi káral is 122 forint circiter lévén benne, alkalmasint jó nyereség 150 forint, mert it is maradt benne. Ha sok volna, a sokon sok júne. *Kegyelmed* is, ha mikor ír, parancsoljon Turcsányinak, Szívem.

Egynéhány cserép gyertyatartót is csináljon a fazokas. Aki volt, Károlyba vitték vissza, nem hurcolom, kel az alsó házakba.

Magbúzáru, ha Győri nem segíti Dormánt, be nem éri velle.

It nem vetünk, *Isten* tudja, medig is. Hacsak gazt nem akarunk vetni, kén-telen Károlybul kel hozatnom.

Vesztendorfné elhagyván magát, ugarat nem tétetet – tudom, nekünk sincs sok –, reménkedik 10 köből alá való ugarért, tavasz alá szántatna helyébe. Való dolog, szíves mellettem való létére nézve a téli betegeskedésembe, kívánnék kedveskedni, de *Kegyelmed* híre nélkül nem cselekszem. *Kegyelmed* tudja, lehet-é vagy nem, elvárom *Kegyelmed* tudósítását. Csak *Isten* hozza *Kegyelmedet*, Szívem, valóba. Kel a gazda szeme, úgy látom, elpusztulna csak 3 esztendő alatt is, ha felé nem jünénk. Három esztendeje lesz, miolta it nem laktam magam is.

Maradok, Szívem, *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

674.

Hely és dátum nélkül. [Olcsva, 1723. szeptember 12–19.]¹

(MNL OL P 398. No. 37 501.)

Édesem!

Levelem végzése után érkezének a vásárhelyiek. Nekem is reménkednek, leányomnak ígérnek, s a gyermekeknek selyemkeszkenővel kedveskedtek. Cicellit nem tudták, hogy van, s irigység lévén belőlle, annak is kitölt osztán.²

Édes Szívem, hogy job módjával tudhassam, mit írjak, nagy parolára elkértem a Szíplaki levelét, nem hívé, hogy csak annyian legyenek a pápisták, amint

ezen makulás jedzést ők mutatták. De az Szíplaki levelébe mást nem leltem, s ennek sem párját, hacsak a fiscuséba nincs.

Kegyelmed tetszésén ál, Szívem, de ha *Kegyelmed*nek is úgy tetszenék, én bizony most többel nem terhelném őket, hanem amire offerálták magokat. Idővel megmutatná *Isten*. Had édesednének *Kegyelmed*hez, mert örökké csak félnek. Csak kelljen nekik, míg többen lesznek, eleget imádkozhatnának abba. De, Édesem, amint a Szíplaki levele mutatja, gaz nép az, ha még csak legkissebet sem akar segíteni, csak manuariat is fizetésért kellett fogadni. Kétség kívül, papot sem tartnak. Én bizony azt tudtam, nagy örömök van rajta, s magok is munkálódják. Ál mindazáltal *Kegyelmed* jóakaróján, Édes Szívem. Csak kereséseknek eleget akartam tenni, s mellettek szóllani, nem látván az *Isten* dicsőségének csonkulását benne.

Maradok tovább is *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina

1 a levél datálásában az segített, hogy a következőben a vásárhelyiek távozására utal Károlyiné (a csongrád–vásárhelyi uradalmat Károlyi 1722-ben szerezte meg) 2 azaz a kis Cecília is kapott ajándékot

675.

Olcsva, 1723. szeptember 19.

(MNL OL P 398. No. 37 441.)¹

Olcsva, 19. *Septembris* 1723.

Édes Szívem!

Magam állapotjárul írhatom, Édessem, az catarus most egyszer erőssen szorongatja az melyemet, s az térdem kalácsában nagy fájdalom lévén az fluxxius² miá, az kető együt úgy megnyomot, alig megyek egyik házbul³ az másban. Egyébként egészségemben semmi változásom nincsen.

Kakhanóczi üressen járt az hutában, az mi hutánkbul menvén úgy oda, földtül-menytül elgyalázta, s mind megmásolták, egy sem akara eljüni. Nem is más volt az hutás fiánál, mert az Erdélyben, s az körül való tartománt feljáván, magának helt nem tanált, s visszajöt.

Teljeséggel semmi rókánk⁴ nincsen. Igyekeznek *Kegyelmed* otan Máramoros táján mentül töbet szerzeni, talán olcsób volna, mint a vásárban.

Az komlószedésről most parancsolyon *Kegyelemed*, Máramarosban is szedhetni. Károlyban is parancsoltam, de neheztelik ők, az mi az árendában fel nincs téve.

Az sót, elhiszem, eladni vetette *Kegyelemed* rész szerint. Minthogy az dohányért az pénzt is ki kel adni, nem jó volna-é az sót érte adni, és az pénzt helyében tenni. Vagyon iten egynéhány kű, ha *Kegyelmednek* tetszik, megpróbálom rajta.

Az vásárhelyi csikók még nem alkalmatossok szolgálatra, el fogom cserélni, de adig nem, míg *Kegyelemed* meg nem nézi.

Az gubát varnák az nyomorultak, ha küldené Győri.

Durmány az vetésből régen megdúlta az károlyiakot, csak még búzát kaphatna.

Makhoz bízhatni-é, Szívem? Tudni kén, mert az gelényesi nyájnak helt kel szerezni. Disznó-orvosságot kér Barta Pál, megírtam, Károly táján is kaphatni.

Ezzel, Édessem, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

P.S. Tavaly nyáron az szököt jobágyokot úgy adták volt be, azolta kit szállítot haza Győri.

Az leányom elmulatta a fájdalmit, most jól van, az öregaszony már it van.

Bezeg, nekünk is ízünkbe esik a hitelbe való vásárlás most Újhelybe. Angliát 13 máriáson singit, fajlandist 10 máriáson, remeket egy német forinton, egy szűrt 4 máriáson. Épen nem volt vevő, nekem a fajlandist is 4 német forinton hozták Uszka számára. Az vásárhelyiek elmennének, úgy látom. Amit kéntelen nem akartak adni, jóakarajokbul megcselekszik szegínyek.

1 az aláírás és az utóirat kivételével Károlyi Klára kézírása 2 helyesen: fluxus 3 szobából, helyiségből 4 értsd: rókaprém

676.

Olcsva, 1723. szeptember 21.

(MNL OL P 398. No. 37 442., 37 516.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróf Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének*. Salánk.

Olcsva, 21. *Septembris* 1723.

Édesem!

Ezen alkalmatossággal akartam *Kegyelmedet*, Szívem, tudósítani állapotunkról. Magam tegnap rosszul kezdvén lenni, mintegy hideg borzongatását vetem észre, s most sem vagyok igen jól. Továb mint adja Isten, megválnék. Az leányomnak pedig semmi gondja nem látszik.

It a vetés lasan continuáltathatik, mert úgy látom, se kenyérnek, se vetni nincs. Most is Károlyba küldtem, de Barta is onnat kér, nem tudom, telik-é. Ha kölcsön nem kaphatok, kételen rost vagy abajdócot vetni. Még meg sem mondta, hogy ami konkolyos búzája volt is, sok bajjal, amit választhattak belőlle, csak felül vót az asztagon, a többi csupa rosos.

Bainé Aszonyom valóba jól tet Gelényessel. Azt mondja Dormán, soha szeb búzát nem látot, amicsodást adot, s oly maga szükségével pedig, hogy csépelni nem érkeztek, a maga földje is úgy állot, s mégis ideadta.

Az Ötvös *Uram* 60 keresztjébül csak tíz köből sem volt rostálva. A tavalyit is elvetette, ami volt, s most az adósokot zaklatja, s e héten elvégzi.

Már bárcsak Győri fizetné ki az adósokot, akiktül búzát kértünk.

Az vásárhelyiekkal *Kegyelmed*, Édesem, nem is beszélhet az ökrök iránt. Nem tudom, mit parancsolt *Kegyelmed* Széplakinak, ők nem jovallják vásárra hajtani. Szűk föld is lévén, igen elromlanék a marha, ha vissza kén hajtani, hanem *Szent* Katalin vásárát Kecskeméten jovallják, akkor veszik a tallóra való ökröket az odafel valók.

Ezen német levelet felszakasztván, meg sem tudták magyarázni, s a copertáját is elvesztettük, talán svábok írták.

Levelem még félbe lévén, hozá a károlyi katona az *Kegyelmed* levelét, Szívem. Csak elhiszem, szükséges otléte *Kegyelmednek*, azért egyúttal most végezze, mert úgy fordulhat, az víz miá sem mehetni oda mindenkor.

Dormány már csak azt mondja, executióval is megveszi az adósokon a búzát, s kitölti e héten. Magoknak hatta píntekig, s pínteken, szombaton elvégezi, ha üdő lesz, a vetést. Són cserélhetne dohánt, ha jutna az kihozandó sóbul.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Hallerné öcsém levele érkezék, a kontraktust kéri, Barta hogy tiltja a erdőszádi sertéseket a makrul, panaszkodik. *Kegyelmed* maga írjon iránta az Aszonynak. Magam általlom, hogy az alku általam let.

Az gelényesi nyájtul nem maradhat a Bag, azt mondják. Van mak rajta, nincs jól fele termésébe is, de az it való nyáj vagy két holnapig avagy háromig ellehetne rajta. *Kegyelmed*, Szívem, tegyen rendelést a sertésekről, ki hova tartson.

Az apró deszkák, azt mondja a frater, nem lesznek cifrák. Az egy diófa, s nem írja, micsoda, volna jó. Elhiszem, szí[1]vafa vagy más, akinek habja volna. Nem hiszem, hogy meg ne mondta volna Győrinek maga is.

Van dolga Ács Lőrincnek is, mert egyszersmind rajta minden. Nekem a lenembe is van még a földébe, s a tavaly eláztatot len is töretlen. Kendert, virágost egy szálat sem tört, míg ide nem jöttem. Már most az üdöbül kikopik, szilva hasadoz, vadkörtvély szedetlen. Ilyen a rosz gazda, mint ő. Hát a sok romlott szükségét, kiket el hagyot veszni, mind igazítani kel. Tudom, Győri is lábra állot.

¹Hízóra csapatnám, ha csak konyhára úgy jó volna is, jó lenne, mint így elveszne. Recommendálom tovább is *Kegyelmednek*, Édesem.

Az conscriptio szerint, amint feljeb vetették volt reájok a portiót, arul is vékony választ adtak, s másokat könyebítettek volt. Pedig, amint Dormány informálta volt *Kegyelmedet*, régecskén együnnet levette, s másutt megtoldta.

1 a hely és dátum nélküli, 37 516. sz. feljegyzést a tartalma alapján soroltam ide (a sertésekről való rendelkezés sürgetése, a porció behajtása)

677.

Olcsva, 1723. október 6.

(MNL OL P 398. No. 37 447.)

Olcsva, 6. *Octobris* 1723.

Édes Szívem!

Én az catharus, vagyis annak hurutja miá jobbára ágybaheverésre kénszerítetem, a jó *Isten* tudja, mikor adja végét nyomorúságos állapotomnak.

Az levelekbül újságot akarván érteni, némellyeket felszakasztottam. Turcsányi most sem ír a dohányrul. Az deák leveleket fel sem szakasztottam.

Az leányomtul a salánki sidó 100 köből rost kívánt, köblit egy-egy német főrinton. Most a Taraczközi szekeren, kit tüllem, s kit Lónyai *Uram* tul felvet kölcson, hogy elküldhesse. Gellényesbül is várok szekereket, azon is szállíthatnák, csak hova hamaráb szállíthatna Mezei. Kirül írt az leányom Mezeinek. Tudom, lamentálódik, mikor, Szívem, módot lehetne mutatni neki vagy segítséget sze-

rezni, jól járna az leányom. Majd hordókot is szállítanak Gelényesbül, s csak vinnék aprónként által, ha it volna.

Ezzel maradok, Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Az görögdínyéje is csak ot vész, hogy nem küldheti.

678.

Hely és dátum nélkül. [Olcsva, 1723. október 9.]¹

(MNL OL P 398. No. 37 494.)

Édes Szívem, eléb érkezvén Serédiné Aszonyom Szuhányinééknál,² az leányomot bekötötte, a bábát elhozván magával. De nem succedált oly hirtelen, mint mikor András mesterné kötötte. De már, míg it lesz, nem nyúlhat hozzá. A bekötés után orvosságot adot Borbély János a nagy gyomorfájás s émelygéstül. Serédiné is él ollyannal, azért be engedtem adni. Azután mindjárt álmra vette magát, mintegy 4 óra tájba. Csak aludt estig, s egész éjel is, közbe-közbe felserkenvén a fájdalmak miá, de a kólyika fájdalom könyeb volt már, mint az ágyékon, s nagy hévsége is kezdet volt lenni. Hévség, szomjúság, gyomorémlégés és fájás ugyan megszűntek, az fájdalmak is sokkal gyengébeek, s az hoszas álm után mintegy vidámab is. Most folója szemet³ vet, remélnvén, *Isten* megkönyebeti. Csak az ágyék fájása múljék, s menjen helyre. Úgy tetszik, a kólyikátul már nem annyira félek, hogy megújuljon, de hirtelen útra vinni nem lehet, ha szintén jobban lévén is. En újobban tudósítom *Kegyelmedet*, Szívem, holnap is.

Olá András másodmagával hírem nélkül akor visszament. Egyik katonát it hattam, másikat küldöm most vissza. Hiszem *Istent*, nem kívántatik most töb, s *Kegyelmed* se fáradjon, kivált, ha sok dolgai lesznek.

Andrási *Uram* az én szekeremet szombaton jó készülettel ideküldje, meg mellé egy embert kén adni, s úgy küldhetnének Erdélybe üveget. Hetfűn meg kén rakodniok. Most kén egy ember, aki árát szakasztaná vélek az üvegeknek, ha Molnárral nem szakasztották. Szép szalmát is hozhat a szekér az üvegekhez.

Az leányom bábája is it legyen legaláb vasárnap, hogy bekésérhesse. Úgy jűjön, ha *Kegyelmednek* tetszik, Szívem, az a beküldése az üvegeknek, úgy kel ezeknek meglenni. Ha ugyan útra nem vihetném az leányomot, s másként nehezen nem lenne, talán magam is elfordulnék még a hutába akkorra.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Szekfű, gyümbér, szerecsendió-virág, bors, sáfrány egy-egy kevés kívántatik. Magának elvitte György mester, akit Barta hozatot volt Szakmárul magával.

⁴Édes Szívem, kikínlódók az écaját, egyfelől a leányom, másfelől magam. Még nyughatatlanabbul volt, mint a más éjel. A sárgaság üt már rajta, valóba csak roszul van. Így kínlódot Kolosvárt szintén. Minden formája így volt a nyavolyájának, nem is igen fekhetik, jobbára feltámogatva kel lenni. Isten az orvosa egyedül.

Kegyelmed igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 A levél datálásában Haller Gábor 1723. október 18-án Szentpálon kelt levele (MNL OL P 398. No. 23 683.) segített, amelyből egyértelműen kiderül, hogy a gyermek Olcsván, az ő születésnapja – október 15. – előtt 5 nappal látott napvilágot. Mivel október 15-e 1723-ban vasárnapra esett, s ekkorra kérte a Nyírbaktán tartózkodó férjétől Barkóczy Krisztina a bába elküldését, a szülési fájdalmak feltehetően szombaton kezdődtek. 2 értsd: Szuhányinéékhoz 3 vsz. folyófűből készült orvosságról van szó, amelyet nagyobb dózisban hashajtásra használtak 4 Ez a különálló cédula, amelyet a levéltárban a 37 569. sz. levélhez soroltak be, a rajta lévő mondatok tartalma, a tinta színe és a papír szegélye alapján ehhez a levélhez tartozik.

679.

Hely és dátum nélkül. [Olcsva, 1723. október 10.]¹ reggel

(MNL OL P 398. No. 37 520.)

Vasárnap reggel

Édes Szívem!

Az én leányomot megint háborgatta tegnap is a szél, s ma is egyazon. A fájdalomnál a félelme súlyosab, a gyomrát is újobban fájtatja, csak kornyadoz. Reménlem, oly mértékbe nem lesz talán már, mivel szabadulása is let.² Nem tudom, medig bágyadoz így, s mikor indulhatok meg vélle. Apetitussa épen nincs. Magamot is a catharus háborgat. Az kolosvári útnak, látom, nincs ideje, ha még Bajkó, s a szekér meg nem indult, csak elmaradhat. Valóba rút, esős, sáros üdő van it csak máris.

Magam az hutába nem megyek, hanem Barta Pált most küldöm, az kűmívesek mikor jűjenek ide reggel. Tudósítom *Kegyelmedet*, Szívem, ha onnét megjű, miben vannak, s az üvegeket is mi formába, s mi áron adja.

Az kályhákot sürgetvén Andrásí, a donga helyén azt visznek a szekéren. De a német molnárt ma más szekéren elviszik, s azon visznek mind dongát, s üres

603

hordót. Hozhat ide visszajütébe sert az is. Az Barta szekkerét visza kel küldeni, ot el ne rontsák.

Csalánétul megjöt-é a kocsi, akarnám tudni. Rábíztram volt némely dolgokat, hogy tudósítson. Legjobban bánom, hogy a Mikesnének való veres éget bort most *Pater* Gányira elfejtettem bízni. Ebben, Szívem, segítsen *Kegyelmed*! Nagy Gáborra bíztram volt az aszúszőlő borát, s mit ír, megláthatja *Kegyelmed*. Örömet szolgálna abba oly jóakaró *Aszonyomnak*. Két hordó veres bort, s két átalag aszúszőlő borat kívánna, de ot, azt mondta, nem igen kaphatni. Már a magunkéba adunk-é s min, azt akarnám tudni, mert a szüretrül visszajövő szekerek lehozhatnák, s akor mástul venne. Csak *Kegyelmed* segítsége kívántatik ebbe is.

Édesem, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

1 A datálás magyarázatát ld. az előző levél 1. sz. jegyzetében! 2 Klára tehát megszült, de erről a gyermekről csak annyit tudunk, hogy a nagyapja bölcsőt küldött neki Baktáról, és jó dajkát szerzett a számára (Ld. Károlyi Sándor levelei... II. 332. sz. levél!). Mivel később sem történik rá hivatkozás, feltehető, hogy csak néhány hetet élt. Ezt a feltételezést valószínűsítik Károlyi levelei is, amelyekben a nagybeteg Klára elkeseredett írásaira hivatkozik, ill. azzal vigasztalja lányát, hogy „ő csak feküdjék s gyógyuljon, ne legyen egyébre gondja.” (Ld. Károlyi Sándor levelei... II. 334., 337. sz. levelek!)

680.

Hely és dátum nélkül. [Olcsva, 1723. október 16.]¹ 8 óra

(MNL OL P 398. No. 37 558.)

Szombat, 8 óra tájba

Édes Szívem!

Az leányom jobban van, *Istennek* hála, de nagy erőtlenséggel. Jól alszik s enni is kezdet, úgy látom. Nem jovallják útra vinni egynéhány napig. Néha-néha kínos fájdalmot mégis érez, de atul inkább meglehetne. Hanem amely serese,² vagyis amint híják, a nádrája³ leszálván az hányás erőltetésébe, az helyre tevődöt, s nem jó hirtelen utazni. Ha valami értő ember let volna, akkor mindjár helyre nyomhatta volna, s fele kínja sem let volna. Még bizony csak lepedőbe forgatják, de vidámocskán beszél, s úgy imár reménlem, *Isten* helybe állítja.

Lebsényivel is beszéltem, ő azt mondja, hogy a kemencét ki nem hadgya ol-tani, míg a téglájok el nem készül. Egy rész dolgozzék adig, mikor készen lesz,

hamar azt felrakni. De így csak míg szárad is, hogy heverne annyi. Úgy hiszi, még a jövő héten dolgozhatnak, s a téglák is alkalmasint elkészülhetnek. Azután kel a kőműves, mikor minden készen lesz. It sem dolgozhatik a héten a kőműves, mindenféle embert a szüret nyelt el, s nem áshattak még. *Kegyelmed* mit parancsol irántok? Lebsényi nem értete a kolosvári utat, de elmegyén, csak a jövő heti munkát azután valaki percipiálja, az pedig Bartátul is meglehet akkor vasárnap.

Munkácsi adig ot dolgoztathat. Nemigen van információja Molnár *Uram* tul Lebsényinek, mint végezet vélek. A húst is egy hétre tíz fontnak tudja ő, Barta napjára egy fontot fog adni instructiója szerint. Nekem tetszik Lebsényi, amint beszél. Hiszem, ha szoros volna is a helyek a téglavetésre, a nagy házba vetheti, s szárazthatja mindeneket, megmondtam neki, s ma visszamegyen. Tegnapelőt jöt volt el onnét, még akkor nem vetettek. Agyagot többet is vittek, edig vethetett. Ma fog tudósítani, mit dolgoztak már.

Mínthogy Molnár *Uram* sem végezhetet ez üvegek árával, holnap adja be az heti munkát. Bartát oda fogom küldeni, mire mehet vélek.

Ezzel *Istennek* ajánlván *Kegyelmedet*, Édesem, maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa
Barkóczy Krisztina m.p.

Harmad vagy negyednapig nem jövallja útra vinni az leányomot Serédiné Aszonyom.

Se tintát, se papirossat nem kaphatok, Szívem, jót a mazurok közt, csak a hegy nyelte el őket.

1 mivel az előző levél október 10-én, vasárnap kelt, a legközelebbi szombat csakis október 16. lehet 2 sérve 3 méhe

681.

Hely és dátum nélkül. [Olcsva, 1723. október 19.]¹ reggel

(MNL OL P 398. No. 37 553.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Édes *Uramnak*, Méltóságos Gróf Károlyi Sándor *Uramnak* [...] ²

[Külső feljegyzés:] Az csizmadia fickót [...] ² kíméltetni.

Édesem!

Mi, *Isten kegyelméből* minnyájan tűrhető egészségben vagyunk, Szívem. Nyavalyás Ács Lőrinc éppen ellenkezőt cselekedet parancsolatommal. Azt hatam volt, hogy a tavalyi asztagot, aki jobbatka, kezdesse meg. Ő az ideit, aki alábvaló, csupa ros, imit-amot a búzaszem [benne], azt készíteti, úgylahogy csak uraimot³ sem lehet csinálni belőlle. Hacsak *Kegyelmed* könyörületességéből nem küld onnat hova hamaréb kenyérnek valót, még behányatom az tavalyit, ha job lenne.

Az szegíny Kovács Lászlót szintén dajka keresni küldöm vala, s hát elvetette Jasztrabszki a lovát Nagy András alá, mintha nem kaphatot volna régi katonna barátitul. Most cserélte volt Szútorba[n]. Jó gyermeklovacsának mondja, de csak most tanítgatta, talán el is rontották tülle. Édesem, láttassa meg *Kegyelmed*, s küldje haza. Úgy értem, másoktul is, amikor szereti, akármely cseleldünk csak viszi tülle. Jó volna egy parancsolatot adni neki, hogy ne vihetnék őt sem. Szolgál anyit, mint az, s olyan igazán.

Az szőlőt sillyesztik,⁴ a jobágy szökik a dolog előtt. Ács Lőrinc panaszkodik, írásba tétette, hetfűn viratig kik szöktek el. Bencze Miklós a baktai Cruchauszba[?] rendeltetet, valami módon el kén küldeni, mindenestül kén ot a dolog.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Az spanyorviaszamat Munkácsinak vagy kinek adtam a pínzt pecsételni. Egy csep sincs, küldjön *Kegyelmed* mennél hamaréb.

1 a levél datálását a keddi keltezés, valamint az utána következő (szerdán írt), és az 1723. október 22-én kelt levelekkel való tartalmi összefüggések tették lehetővé (mindegyikben a szüret időszakáról, a Kovács László lovának elvétele miatti nehézségekről, a komp elakadásáról, majd kiszabadításáról, a spanyolviaszról van szó) 2 a lap széle leszakadt, hiányzik 3 az uraknak való kenyeret 4 fedik vagy homolítják

682.

Ócsva, dátum nélkül [1723. október 20.]¹ reggel

(MNL OL P 398. No. 37 521.)

Ócsva, szerdán reggel

Édesem!

Akartam *Kegyelmednek*, Szívem, tudtára adni, az éca a comprul egy ember érkezvén, éca elhitették vala, hogy elsillyedet, s azonnal Ács Lőrincet elküldöttem oda. Már jobban végére menvén, noha az ember viszament, s magam nem beszélhettem véle, úgy mondják, Veresmartnál, aki Lyánvárnál² van, valami tőkén megakadtak. Ebbázi szolgabíróhoz ment, s két falu két nap bajlódott véle, de semmiképpen le nem vehették. Jó, hogy a láncok rajta vannak, annál fogva kötötték meg, hogy el nem silyyed. Tudom, elköveti már Ács Lőrinc, ami job. Mindazáltal a szüret ben van, kivált a pataki. Kosztolányit Krucsai Uramhoz küldtem oly végel, hogy ha a szály elmehetne mellette, a szályra rakják a hordókot, s vigyék. S Patakra bárcsak egy szekeret adna Krucsai Uram, hogy vihetnék el előre az hordókot. Sőt, ha a szályon nem vihetnék vagy későllenék, tehát ha csak két szekéren is, vinnének Tokajba is.

Fiam Uram levele érkezvén, igen nehéz neki, hogy semmit nem értet az leányomrul.³ Azért, Édesem, ezen leveletem dirigálja kezébe, noha edig, elhiszem, elvette levelünköt.

Az jobbágyság most is szökdösik dologra, én nem is haraghatom rájok, mert ha úgy nem, kevés pínzt máskint nem kap. Csak az *Isten* adna oly embert, aki rendivel dolgoztatna. Ugyancsak kellene nekik is engedni, de így az a baj, akkor megyen, mikor legjobban kén. A belső dolgok lassan folyhatnak, káros pedig, mert azután fel nem találják.

E héten a gelényesiek is, amit eltehetnek, azután szürethez s fedéshez kel látniok, s ide is veszőt szedetek. Ács Lőrinc két hétig maga dolgára kéredzik, nagy kárába jár, azt mondja. Nem is bánám, Szívem, bárcsak valakit küldhetne *Kegyelmed* onnat, aki által folytatnék a dolog ideig. Jobban folyana, mint véle, mert csak zűrzavar.

Elhiszem, edig leérkeztek a pályinkával, két vagy három akót jó volna ide is küldeni. Most volna ideje tukmálni, mivel mindenüt a falué a korcsma, csak az a hitván Vitka is 100 icét vet a lengyeltül a korcsmájához, felét öt, felét hat poltúrán icéjét. Job volna ócsón is pínzé tenni, mint ot temérdikit[!] apadni. Én ugyan Jasztrabszkitul izentem Pápainak, mitévő legyen, de keveset bízom hozzá. Csak küldjön ide is, Szívem, *Kegyelmed* hova hamaréb, megpróbáltatom.

607

Magam részéről is elég fogyatkozás a Kovács László lova, ezen levelet is gyalog embertül kel küldenem. Édesem, szorosson parancsoljon *Kegyelmed* rulla, hozzák el, valóba jó gyermeklúnak mondják, ha el nem rontották.

Fris színmézet küldjenek a licitarjomhoz mennél hamarab ide.

Magamon megint újult a catharus. Tiszta fejetlen lábál vagyok, veszekednek egymással, mocskolódnak, búsítanak, hacsak valakit nem küldhet *Kegyelmed*, Szívem, ide. Épen elfajultak s szófogadatlanodtak a függetlenség miá. Az ruházatjokrul is kellene rendelést tenni. Lenne gondja rá valakinek, mert Naményihoz nem bízhatni. Magát is megunta, velem együt, Édesem.

Az disznókot még által nem hajtották. Oly örömet nem terhelném, Édesem, *Kegyelmedet*, de kételen vagyok vélle. Ugyan talán különös bűnért vert meg az *Isten*, mind kün, s mind ben a haszontalan, meszünnen jöttékkel. A bizony igaz, hogy egyiknek sincs ahoz való esze, ha akarja, sem tud semmit. Nagy *Isten* ostroma.

Maradok *Kegyelmednek*, Édes Szívem, igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

1 A levél keltezését a Nagykárolyban tartózkodó Károlyi október 21-én írott levelének tartalma segítette: „Tegnap írott leveledet veszem szeretettel, Szívem. Az komp dolgát értem.”, stb. (Ld. Károlyi Sándor levelei... II. 335. sz. levél!) 2 értsd: Leányvárnál 3 Haller Gábor ezen levele október 13-án kelt Szentpálon, ld.: MNL OL P 398. No. 23 682.

683.

Olcsva, 1723. október 21.

(MNL OL P 398. No. 37 458.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Édes Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* igaz szeretettel írák. Károly.

[Külső feljegyzés más kézzel:] Az magam házában¹ az fogason egy darab halhíj² maradot, ha alkalmatosság jön, hozzák el. Gróff Kohári Borbála Öcsémaszony levelét bepecsételvén, mivel spanyorviaszom nem lívén, s el kel küldeni.

Olcsva, 21. *Octobris*, 1723.

Édesem!

Tegnap nem is írhaték *Kegyelmed* levelére választ, mellyet csudálva olvasok, s ugyan irtózom is tülle, hogy amit a világ szerencsének s boldogságnak tart, s fut utánna, mégsem éri. Sok idecsoportozik, az irgalmas *Isten* fordítson

608

mindent jó végre, mivel nem nagyravágyásbul van, hanem *szent* akaratja. De, Édesem, az a sokféle tiszt egyik a másikkal nem ellenkező-é, kivált a hadi tiszt a *generalis* comissariusságal.

Szerencsére maradt meg az arany, mivelhogya mind Nagybánya városának akartam adni, hogya a barátok pénzbeli deputatuma, míg más fundus tétetetik, abbul járjon, s ne búsíttassanak, de csak 3000 forintra sem telék, noha a fogas tallérokot is aranyá csináltam volt. S mind kívántam *Kegyelmed* rulla beszél-ni, hova adjam, mert a bányaiaknak nem lehet adni. Ha azért, Szívem, lesz mód benne, meg kel szaporítani, mert olykor szorulhatunk meg, hogya mástul sem kaphatunk.

Az leányomnak azt hozták, hogya a templom kövébül dolgoznak, elhiszem, nem *Kegyelmed* parancsolatja. Amicsoda scrupulosa, soha meg nem nyugodnék véllé. Míg a téglá kiég, ha adig ot hevernek, győz fizetni, azért, Szívem, tegyen dispositiót *Kegyelmed* rulla.

Én, Édesem, nyugodalmat keresvén, bezzeg ráakadtam. Pokolbeli zűrzavar a házam, merő bolond cséphadaró. A mosóleány elment, a többi is alig van, nem hiszem, egy is maradhasson. Nem egyébnek tartom bűnnek büntetésénél, vagy hogya tükör gyalánt tétetet előmbé, micsodás a hirtelen indulatoskodás. Még a férfiak is megunták. Szabadítson *Isten* tisztességesen tülle, csudálja Becseiné.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Keglevics Teréziának is fia van, talán ezen fias esztendőben Felséges Aszonyunk is megáldatik, kit adjon *Isten*.

Győri a lovakrul nem is emlékezik *Kegyelmed* levelébe, a rókát pedig elfelejtette, de ami nagyob, edig útba is a só, amint írja, a salánki szekereken, kit még a borhozással sem akartunk elszakasztani az munkátul. Már a borhozás, ha megduplázza, elég bajos lesz. Azt bánom inkább, hogya ha rosért szekerest lehetet volna találni, míg az út fel nem bomlik vala. 100 mását kívántam volna hozatni, ebbül kikeresvén az árát, de úgy látom, nem is munkálódot benne. Ebül, ha eladunk anyit, menyit az ára, 63 másábul telik ki, ami u[tána] marad, talán kevés is lesz szükségre.

Az dohány árába mégis oda circiter 50 forint, Pápai gondolkozzék rulla.

Meg volt parancsolva Tárcki Kelemennek, hogya a Fiam túrójából küldjön az leányom számára, ha odavitték. Amikor alkalmatosság leszen, Baktára küldjék.

Az zománcnak ot kel lenni egy fenyőfa keredged[!] iskatulyába, avagy a fés-tékekkel. Bada kezébe adtam, féltvén, hogya nem tudják, micsoda, s elvesztegetik. Nagyon gondolom, hogya Badának adtam.

1 a szobámban 2 értsd: női fűzőbe való halcsont

684.

Olcsva, 1723. október 22.

(MNL OL P 398. No. 37 454.)

Olcsva, 22. *Octobris* 1723.

Édes Szívem!

Ma reggel veszem, Édesem, *Kegyelmed* levelét a spanyolviaszal. Abban írot dolgokat megértettem. Észreveték magokot, hogy nem használt a költöt hír. Az Bosnyák familia leveleit mind kívánta *Kegyelmed*, Szívem, látni, most lesz mód benne, de a gondja viselése bajos volna. Tudom, feltalálja *Kegyelmed* annak is módját, amint job. A dolog csak szaporodik, úgy látom, nem is reménlő, hogy maga dolgához úgy láthasson *Kegyelmed*, amint kén. Bárcsak Ferus nevednék, mert a szolgák közt nem jól lesz a dolog. *Kegyelmed* directiója által ő is had tanulna, talán esztendő múlva meglehetne, ha *Isten* megtartana bennünket.

Én az eszemre bízván, senkinek meg nem mondtam, s magam is elfelejtém, it maradtak a deszkák, kit igen bánok.

Az refectorium kemencéjéhez mondják, hogy kevés az kályha, telik-é valahonnan. Én az mázatlant Panyolára küldöttem mázolni. Az templom mellett való házba kén a kemence, ha *Isten* megtart, adventra odaköltözném.

Szintén most érkezék Ács Lőrinc, az compot elszabadították Krucsainé Aszonyom szíves jóakaratajából, az úr othon nem lévén. Tegnap indult el. Kicsiny a víz, s mélyen jár a comp. Még egy helyen mondták az emberek, hogy kicsiny, ha ot elmehet, azután nem félő.

Klára levelei mind Erdélyre valók, neki includáltattak, viszaküldötte.

Édes Szívem, tudom, üdőt veszen *Kegyelmed* a hutáru dispoziót tenni, ne terheltessék megolvasni a Farkas levelét, kivált a sórul. Ha egy grajácáron eleget vehetni, magunk szükségére mind jó volna. Ezt a köveket csak eladattnám, csak okoson élnének vélle. Maga pedig Farkas csak úgy volentírkedet, az igaz, s ha tovább is ot lesz, szükség végezni vélle. S most legeléb árpáru providiálni legszükségeseb, Édesem.

Mi mind megvagyunk, Szívem, hanem a mellyem az estvétül fogva nehezen van, az éjel roszul aludtam.

Kajdacsinak esztendeje kitölt, mit parancsol *Kegyelmed* iránta?

Ezzel maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Levelem írása alatt hozák *Kegyelmed* újabb levelét, Édesem. Elég hírt, újságot olvasok a Püspök levelébe, azt tudtam, régiek viselő Felső Aszonyunk. Ha jól érthetem a deák terminusok miá, 4 hónapi terhe után kívánják, hogy induljon. Tehát még anyi sem volt, mégis bizonyos a terhe. Mi nem tudnók, míg nem érzi.

Elégé búsulok a *Judex Curie*¹ búsításán, ha ily boszúságok közt újul nyavolyája. Visszaküldtem, Szívem, az leveleket.

Barta Pál el ne múlassa a disznók hajlékát, fognak talán holnap indulni.

1 Koháry István

685.

Olcsva, 1723. október 23.

(MNL OL P 398. No. 37 448.)

Olcsva, 23. *Octobris* 1723.

Édes Szívem!

Sokszor feltettem már, hogy se nem panaszkodom, sem afélékrül nem írok, hogy azzal *Kegyelmedet* rossz constellatióba találván, harag ne legyen belőlle, s másfelé ne értessék, de éppen természetem, ha búsulok, s legkedveseb emberemnek panaszolhatok, könyében esik, s azért nehezen állom meg. Hanem ha fogadással felfogadom, vége lesz akkor. Nekem nem játék ugyan, de menjen a többi után, nem kel semmi, ne is küldjenek. Töbször búsítani nem kívánok senkit, hanem maradok tovább is *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

686.

Olcsva, 1723. október 25.

(MNL OL P 398. No. 37 455.)

Olcsva, 25. *Octobris*, 1723.

Édes Szívem!

Serédiné Aszonyom reménkedik, instantiáját promoviáljam. Az egy ember semmi volna, de elosztot volt a falu, s most ülnek, s megint szélyelmennek. Ke-

611

gyelmed tudja, Szívem, lehet-é ebben szolgálni. Tegnap vala nállam egy nemesaszonny, egynéhányan feles sót vettek volt Újlakon, két hete, hogy járnak-kelnek velle, senkinek sem kel már most. A szekeres is elunván járni, 7 máriáson is adta követ. Debrecenből is visszahozta, csudálom, hogy ide sem jöt senki venni. Azt mondja, széltibe beszéli a szegénység, hogy Szolnokon kikiáltották, hogy aláb járjon a só. Hihető, abba csököntek meg.

Gábris roszul vagyon, a töb gyermekség fris, anyokal edgyüt.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Ezen levelem írása felet veszem, Édesem, *Kegyelmed* levelét. Én ettül régen félek, tartom nagy kissebségemnek, ha Házunknál¹ nem udvarlok, de igazságal írom, úgy vagyok, hogy nemhogy idegeny ember közt lehetnék, de az ösmerősök közt is szeméremmel vagyok a betegség miá. Én elmehetnék, de a más bajomra nézve emberek csúfjára nem tehetem magamot. Még asztalhoz sem jártam tegnap, hogy voltam ki Klubosoczkinéért. Egynéhány écakája nem is alhatom a hurut miá, hacsak adig jobban nem leszek. Egynéhány esztendeje, hogy mondom én ezt, általképezvén, hogy mind magamnak, s mind másnak méltán terhére lesz életem, de ki hiszi, s ki nem, ki sem jelenthetem mindennek. Ha a hurut megszűnnék, noha teli vagyok náthával, de csak fen lehetnék, s ha ki mennék, elhiszem, ha elszűnék is, megújulna. Az *Isten* cselekedjék irgalmasságot velem *Szent* Fiának érdeméért.

Tudom, úgyis providiál *Kegyelmed*, de ami kevés fűszerszámot hozot Jasztrabszki törve, azt is el fogom küldeni Bécsbe, nincs egyéb dolgom. Hanem a *Szent*-Iványi Úrfinak hagyatot volt pénz Szuhányi által valami szkófiom munkára, s azt kén elkérni.

1 a bécsi udvarnál

687.

Hely és dátum nélkül. [Olcsva, 1723. október 27.]¹ délelőtt 10 óra

(MNL OL P 398. No. 37 554.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Édes *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándor *Uramnak* ő *Kegyelmének* igaz szeretettel íram. Károly.

612

Szeredán, 10 óra tájba regel

Édesem!

Ezen órán veszem *Kegyelmed* levelét. A mente kész, egyébként a rojtját most csinálják. A dolmány is kész volna, de a gombját már ezután fogják megcsinálni, zománc nélkül nem lehetet. Az nusztbéllés, nem tudom, mire való lenne, az már rókával meg van béllelve, nem is gondoltam, hogy egyébel lenne, minthogy csak aranyfonállal van parasztul készítve.

Az Feruséhoz semmi sincs, még csak sinórnak való aranyfonal is. Megírtam régen magának, sürgesse, a tiszta pusztá posztója van csak. Az filére, gallérára sem hozot semmit, csak most tudtam meg. Hozassanak adig Szakmárrul. Ha elkészülhetne, rajta leszek, hogy vasárnap éca odavihetnék.

Én, Édes Szívem, mindenre alkalmatlan vagyok, az *Isten* tudója belső háborúságimnak, látván magam állapotját.

Maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Klubosiczkinét hivattam volt ide, az szüret Merényen, Beregszászba, az árvaké Tarcalon mind a nyakába jöt. Reménkednék, ha az ura hazajöhetne a kardinalis² késérésébül, mert lovai nem lévén, maga sem mehet sohova is.

Az nusztbéllést én viszaküldtem, it nem lévén szücs. Az otvaló nagy tarka ládába van negyedfél pár nuszta még a legalábvalójában. A prémjét újítaná, ha jó lenne! Elviselték a gyermekek a jóvát. A mentét is elküldtem, kár volna már alólla a béllést levenni.

Most értem, hogy Szőlőstre vannak az árosok, odaküldök hajtókának valóért. Az egyetmást András *Uram* által küldöm el, holnap ot lesz.

1 a levél datálásában egyrészt az előző levéllel való tartalmi összefüggések (szüreti időszak, Klubosiczkiné említése, a Ferus számára készített mentével kapcsolatos információk), nyújtottak támpontot, másrészt az, hogy ezekben a hónapokban Károlyiné Olcsván tartózkodott, ill. hogy a levélírás időpontjaként feltüntetett szerda csakis 27-e lehet 2 Csáky Imre

688.

Olcsva, 1723. október 28.

(MNL OL P 398. No. 37 456.)

[Külső címzés más kézzel:] Gróff Károlyi Sándor Kedves Édes *Uramnak* ő *Kegyelmének* igaz szeretettel íram. Károly.

613

[Külső feljegyzés:] Salánkra 150 sing vasat, fekete ónat és karikát, ami it volt, küldtem, de nem sok volt. Ónat úgy mondják, sokat vit volt, korántsem éri meg, azt írja Győri. Az szőlősi vásárnak vége van, Újhelybe e jövő csötörtökön leszen, oda kén küldeni. Ha más nem lesz, tudom, elmegyen Andrási.

Szакmárt nem is kaphatni a Fiamnak valót, paszománt nem szeret, sem olyan gombszárat, mint aki Szакmárt van. Mutattam neki a Bainé mentéjén, Jasztrabszkiék mondják, hogy nem tisztességes, s ő is ara nézve nem szereti. Filem hallattára is mondta Jasztrabszki, s eluntatják vélle.

Olcsva, 28. *Octobris* 1723.

Édes Szívem!

Az estve későn érkezvén Mikli, soha nem tudtam meggondolni, miért jöt visza, senki semit nem írván rulla. Hanem 26[-án] írot levele postscriptumjával együt ma délelőt érkezék Dobosrul kézrül kézre, úgy délután, 27[-én] írot, Erdődrül viszatérése után.

Szegíny Dersőfinérül a Fiamnak írtam volt, nem akarván *Kegyelmedet* terhelni, de az igen båtortalan, úgy látom. Jelenteni nem merte, de bárcsak másoknak mondta volna, *Isten* őriz idefárasztani. Hanem a Méltóságos Cardinalishoz¹ kívánkozik méltán is szegíny, mert a dolga szánakozásra való, s úgy adtam volt Munkácsit vélle, hogy ha Károlyba nem lehetne szembe, odavigyek Diószegre is. Ha sézánk nem volna, Szuhányinétul kérjenek, akin Károlyig vigyék, de ha a Cardinalis későben érkezik, idején kivinni nem is szükséges.

Kegyelmed utólbi levelébül későbbben érkezését értem a Méltóságos Cardinalinak. A templom recontiliatiója elhalada azért? – nem tudom. Én mindazáltal még tegnap minden fűszerszámot küldöttem, fahéjon kívül, mivel azt nem hozot Jasztrabszki Andrásitul, noha elhittem, hogy lesz azon kívül is.

Riskását, egy okát ír Jasztrabszki, hogy hozot, előre nem tudtak adni. Andrási mondta, van neki, ad, ha kel.

Asztaliruha vagyon, régen elküldtem a kulcsát Szакmárinénak, új asztalkeszkenőköt is szabjon, meghadtam. Lipsiából hozot volt, ot egy vég, írja, már varják is.

Egyéb gondviselésre Kalist akartam volt elküldeni, de a szüretje miá csak el kellet bocsátani, Horognéra bíztam. Ha ő rosszul volna, Borbély Jánosné, mert Balognét nem küldhetem. Nemcsak azért, hogy a gyermek is síróvá let, de maggal kétszer töb baja van *Isten* ítéletibül.

Jól eset, hogy Ferus ment el, míg bizonyos lesz, hol találni a Cardinalist.

Turcsányival nem sokat boldogulunk a kereskedésbe. Nekem is ír, de nem is úgy veszi fel, amint én írtam, lesz ideje ezután is.

Óh, Édesem hogyan vágnék azon *szent* solemnitasra!² Nincs az a fris lakadalom, amelybe úgy örvendezhetnék, ha lehetne. Elég keserves, s bár ne volna oly keserves, az is egy bánat rajtam.

Halat hogy edig oda nem küldtünk, nem csak roszaság, hanem egész gazság, semmivel menteni sem lehet magamot, hanem a bolond feledékenységgel. Most azért fris halat küldtem, ha nem hazudnak, mert szememmel nem láttam, Édes Szívem.

Az *Kegyelmed* házában, a falban levő kis almáriomba van görög fejér,³ hozzák el hova hamaréb orvoságnak. Violagyökeret is a kis Sándornak hasfájástul. Ha rá nem akadnának, Borbély János adjon egy-egy keveset.

Az disznók, hogy külön szakaszba mentek, oka a részeges, rosz salánki pásztor, s talán az ócsvai is, nem győzöt a gelényesi rájok várakozni. Az leányoménak megeset most, amint Barta írja, többször is, félő, megesik, s nem kicsiny kár lesz aféle.

Teleki János ír üvegek felől, írtam Badának, megérdemli.

Ezzel maradok, Szívem, *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

1 Csáky Imréhez 2 november 1-jén vette vissza Károlyi a nagykárolyi ősi templomot a kálvinistáktól, megegyezés szerint 3 fehér ürömfű (görcsoldásra, féregirtásra, reumás panaszok külsődleges kezelésére alkalmas fűszer- és gyógynövény, amelyet a görögök is ismertek és használtak)

689.

Olcsva, dátum nélkül. [1723. október 30.]¹

(MNL OL P 398. No. 37 551.)

Olcsva, szombaton délelőt

Édesem!

Noha ez ideig sem jöve meg a hajtókának valóval Kosztolányi, de valamely templomhoz való materiára akadtunk, s azon el nem múlik. Csak ez a rosz gombkötő a mentéhez való rojtokot ezideig sem készítette el, akár mint sürgesse az ember. Csak nem vigyáznak az ebre, azon leszek mindazáltal, viradtig elvignyék.

Szegíny Dersőfiné Aszonyomot ideroncsolák. Tudta András, mit akarok, mégsem tudta megmondani. Azért, Szívem, ha Károlyba el nem menne a Cardinalis,² tudhassam hollétét. Mihent Diószegre érkezik, oda kel küldenem.

615

Egy óra a közi, se té, se tova nem mehet máskint. Elég nagy szüksége van a Méltóságos Cardinalis gratiájára, kit régen megígirt, mert valóba unalmas ot, ahol most lakik, sok keserűséggel nyomorog szegíny.

Ezzel maradok, Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az kocsi igen szükséges volna, holnap estvére it kén legfeljeb is lenni.

1 mivel „Dersőfiné” már november 6-án – amely 1723-ban szerdára esett – Olcsván várta Károlyi választ az Andrássy Istvánnal folyó birtokperben, az azt megelőző szombat október 30-át jelenti 2 Csáky Imre

690.

Olcsva, dátum nélkül. [1723. november 1-2.]¹

(MNL OL P 398. No. 37 477.)

Olcsva, 11 óra tájba

Édes Szívem!

Édes Lelkem, *Kegyelmed* levelét ez órán veszem, elkéset a katona. Mind a Méltóságos Püspök,² s úgy a Turcsányi levelét viszaküldöttöm. Igen nagy örömmel értem az ot folyó dolgokat, Édesem, ellenbe nagy bánat, hogy akit kívánva vártam, jelen nem lehetek.³ Az *Istennek* súlyos ítéleti, tudom, nem az utazást, hanem a békességes tūrést kívánja. A más éjel viradtig semmit sem huruttam,⁴ tegnap s az éjel kipótolta. De az is csak tūrhető lehetne, ha más baj nem következne belőlle, amely még it is bajos, ha idegeny ember jū. Az öcsémtül, Samutul is megírtam szegíny Dersőfiné dolgát. Nem volna siető, ha erőtlensége nem ijesztene. Ennek előtte egynéhány esztendővel vette volt a Cardinalis⁵ válaszló levelét, s nagyon ígerte, hogy mihent püspökségébe jū, odaviteti, de edig, fél attul, el is felejtette, hogy él. Azért *Kegyelmed* gratiájába ajánlja magát, vagy levél által, vagy mikint jovallja *Kegyelmed* először emlékezetibe jutatni, s ha válasza lesz, hogy szembe lesz vélle, úgy menne osztán.

Egyik gyermeklú, akit a vásárhelyiek hoztak, úgy mondják, hátas, s igen jó volna az én lovaim közzé a rosz helyet. Küldje el, Édesem, *Kegyelmed*, s azt is, akin halat vittek, mert a hánt-vetet lovaknak útjok lesz.

Valóba jó folyamatot vettek most a dolgok, s valóba jó volna a nyáron elkezdni a kis iskolát, de, Szívem, csak elhiszem, hazajövén ő Felsége, nem sokat mulathat it *Kegyelmed*.

Az mészégetőköt elküldöm. Magam répapárláshoz s egyéb régi orvoságokhoz fogok, aki edig ugyan soha sem használt. Egy dobi szekér hozot vasat le, s lerakta Baktán. Küldök oda is, csizmákat is, csak Sdányai titokba tartsa. Azért szegeztetem hordóba. Másnap 20[-at], 30[-at] is kér it is. Úgy vagyok, már azt tudják, mind elvitték. 90 párt hoztak, 10[-t] othagyot Győri, vasat pedig 492[-t], 10[-t] elvet Mérei. Ezzel maradok, Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Sdányai örül, hogy hitelbe veszik a posztót túlle. Nem veszi észre, hogy ingyen kívánják, amint *Kegyelmed* megjövendölte, azért legyen okos.

Az csatlósné sohol sincs, az élést nálla nélkül meg nem merték indítani, talán káros is.

1 A levél válasz Károlyi 1723. október 31-én Nagykárolyból írt levelére (utalás a reformátusoktól visszavett templom felszentelésére, Dessewffyné ügyére stb.). A férj és feleség levelei keresztezhettek egymást. Azért datáltam a levelet november elejére, mert Nagykároly és Olcsva közel van egymáshoz. 2 Erdődy Gábor 3 ti. a régi-új katolikus templom felszentelésén 4 értsd: nem kínozza a hurut(os köhögés) 5 Csáky Imre

691.

Olcsva, 1723. november 6.

(MNL OL P 398. No. 37 450., 37 523.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Édes Uramnak Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő K[egyelmének] szeretettel íram. Károly.

Olcsva, 6. *Novembris* 1723.

Édes Szívem, mai napon veszem *Kegyelmed* levelét, hogy a sárra rátalált. Arul nem tehetünk, csak az Imre pohara ne ártson, az nagyob lenne.

Ha Isten *Kegyelmedet* hozza, igen szívesen látjuk, Édesem. Dersefiné komám is várja válaszát erősen. Fiam Uram emberét idefárasztották, levelét küldöm *Kegyelmednek*. Úgy Munkácsiét is Patakruul. A hordójok szűk, szóval azt izente, már elmegyén 3 máriáson.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczy *Krisztina* m.p.

Gróf Teleki János Uram levelét, melyben üvegkarikákat kért, úgy tudom, elküldtem volt, Szívem. Adódott-é neki, mert én választ nem adtam.

692.
Olcsva, 1723. november 8.

(MNL OL P 398. No. 37 449.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő Kegyelmének szeretettel írák. Károly.

Olcsva, 8. *Novembris* 1723.

Édes Szívem!

Ezekkel a böcsületes károlyiakkal igen kevésre mehetek, majorném s mások panaszkodnak. A szösöm¹ is osztatlan van, azért Kalist odaküldtem, nézzen meg mindeneket, s ami szükséges, írásba adja be *Kegyelmednek* avégre, hogy szorosan parancsoljon íránta, mert máskint ők a kárt csak elnézhetik, hiába írogatok.

Ezzel maradok *Kegyelemednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 szőnivalóm

693.
Olcsva, 1723. november 10.

(MNL OL P 398. No. 37 451., 37 481.)

Olcsva, 10. *Novembris* 1723.

Édesem!

Az estve veszem *Kegyelmed* levelét, mellyet csudálkozással olvasok. Ím, szembe jutatván, jobban megértem, ha *Kegyelmed* magát megallázza, igen szívesen elvárom.

Szegíny komámaszony¹ valóba nehezen várta az választ, csak elmegyén Diószegre. Én el is indítom, Szívem, hanem valakinek kén velle menni. Ha Erős Lászlótul lehetne, jó volna, avagy Pater Máté vagy ki, mert ő szegíny maga nem mehet, hogy aud[i]entiát kérjen. Vagy egy, vagy más dolgát talán az *Isten*, szembe jutatván, megelik a szíve rajta, s kívánságát betölti,² aki csak az volna, hogy a más kenyerétül mentené meg.

618

Édesem, én a Munkácsi levelét nem az adósságért küldtem oda, eszembe sem jutot volna már, hogy az is benne volt, hanem a szüretezés iránt.

Ezzel maradok, Édes Szívem, *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

P.S. Ebéd felet jobban gondolkodván, a szegíny komámaszonyt megmarasztottam, *Kegyelmed* opinióját s tudósítását várván, mikor menjen. Adig bizonyost érthet a *Méltóságos* Cardinalistul is. S azonnal a magam sézáján küldöm, a *Kegyelmedét* pedig, sézáját, lovátt[!] elküldöm, tudván, kívántatik. Csak a köntös készüljön, vagyis a gombkötő munkája. A szabóval együtt elmennek holnap jókor, hogy ot legyenek.

Az levél sietőb lévén, hogy válaszolhasson *Kegyelmed*, Édesem, az katonátul elküldöttem.³

1 Dessewffyné 2 Csáky kardinális 3 a hely és dátum nélküli utóiratot az előző és a következő levelekkel való tartalmi kapcsolat alapján helyeztem ide

694.

Olcsva, 1723. november 11.

(MNL OL P 398. No. 37 452.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves Édes Uramnak Gróff Károlyi Sándornak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Károly.

Olcsva, 11. *Novembris* 1723.

Édes Szívem!

Még most másza elő Meszes Simon, 200 magyar forintot hozot volna, s éppen oda akartam küldeni, azért, hogy a Pater Gvardián borvásárlásra az hátramaradot summát, úgy mint 121 rénes forintot kéri erőssen. Én azt csudálom, hogy ot van *Kegyelmed*, s mégis ideír, mintha it volna a tárház. Azért, Szívem, már maga is ideérkezvén a Pater Gvardián, elhitevén magammal, hogy *Kegyelmed* is úgy akarja, abbul megadom neki.

Az üvegkarikákat, azt tudtam, régen elvitték, most küldöt két gyalog embert Győri, 600 karikát kér. Hevernek az mesteremberek, it nincs, hanem, Szívem, mennél hamarébb küldjön *Kegyelmed*.

Ezzel maradok *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

619

Az mi levelek érkeztek, ím, elküldtem, Szívem. Az Mohos nekem írt levelét is.

¹Édes Méltóságos, érdemem felet való Méltóságos Uram Atyám! Alázatos szolgálatom ajánlása után írhatom alázatosan *Nagyságodnak*, az deszka egészen elfogyot. Baktán nincs mit s miből dolgozni. Megírtam, odaküldjön,² mert iten nincsen, onnan lesz *Nagyságod* gratiájából. Hanem méltóztassék *Nagyságod* tudósítani, ha odaküldjön-é.

1 innettől Károlyi Klára írása 2 Károlyba, ahol akkor az apja volt

695.

Nyírbakta, [1723.] december 1. délelőtt 10 óra

(MNL OL P 398. No. 37 556.)

[Külső címzés:] Az én Édes Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Cito, cito, cito.

Bakta, 1. *Decembris*, 10 óra tájba reggel

Édes Szívem!

Ezen órán jött Kolosvári levéllel, nem kevésbé megszorodtunk szegény Fiam Uram halálával. Igen keservesen esik a leányomnak, hogy mellette nem lehetet. Csak azon reménkednék a leányom, hogy ha *Kegyelmed* most ő Felsege eleibe nem találná vihetni a köntöse miá Ferust, küldené vissza. Ha pedig most elmegyen, legaláb, minthogy a temetésnek terminussát innét várják, olyan opiniót adna *Kegyelmed* iránta, hogy Ferus rámehetne. Az apró fiakot pedig, ha Poroszlón érnék, s egy jó sézát szerezhethének nekik, csak küldené vissza *Kegyelmed*, Szívem, mert a temetésen, tudom, az atyafiaik is megkívánják, s illendő is, hogy ot legyenek. Ne mondják, hogy semmibe hajtottuk. Énnekem nem kevés bánatom, hogy nem merek vélle beindulni, tudván, mint jártam a Baji lakadalomkor is.

Ezzel maradok *Kegyelmednek*, Édesem, igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

696.

Bakta, 1723. december 2.

(MNL OL P 398. No. 37 453.)

Bakta, 2. Decembris 1723.

Édesem!

Jóllehet, posta formába tegnap *Kegyelmed* után küldöttem a lovászmestert, a szegény Fiam *Uram* haláláról tudósítván, de ha Poroszlón el nem érte, azután el nem éri *Kegyelmedet*.

Az szegény leányom csak azon nyughatatlankodik s kesereg, hogy ha az ő részéről senki nem lenne a temetésen, hogy utolsó tisztességét megtehetné, úgy látom, kész volna inkább halasztani is. Énhozzám nem bízhatik, hogy utazhassak, s elhiszem, *Kegyelmedhez* is. Az *Ferust*, Édesem, csak elküldje *Kegyelmed*, nagy vigasztalására leszen, s az gyermekeket is illendő bevinni, úgy tudom.

Elég mindennemű tisztességet tétet Méltóságos Gubernator *Uram*¹ mostan, s elhiszem, elég adósságba is esik szegény leányom, de az aval jár. Valami jó rendelést kellene tétetni az atyafiak consensussából a temetés után, ne csak úgy folya a gazdaság, hanem ha miből lehetne, pínzt is keresnének. Igen szükséges volna innét is vagy egy jó embert mind a temetésre, s mind a dispositiótételre beküldeni, aki leányom mellett lenne. Én más alkalmatost nem tudok Ötvös vagy Erős *Uraméknál*. Édes Szívem, disponáljon *Kegyelmed*, s maga írjon, akit gondol.

Az sézacsináltatás továbbra maradhat, akit szegény *Úrnak* adtunk volt, az is már megmaradt. Hanem amely 100 tallért adot rá *Molnár Uramnak* az leányom, innet letenni valakinek, committáljon *Kegyelmed*, mert most egész költségtelenül van. *Molnár Uram* vesse meg mesterségét, az *Cancellariusnénál*² mostan lakó régi öregaszonyát, ha rávehetné, hogy esztendeje kitelvén, mellé³ júne. Valóba jó volna, talán az aszony sem bánna ily állapotjában. Ha lesz is, ha nem is, hova hamaréb tudósítsa az leányomot, hogy mást kereshessen. Az leányomnak csak *Kolosvárra* írja *Kegyelmed* az levelet, s nekem is megírja, mit írt oda a temetés felől.

Én pedig maradok tovább is, Szívem, *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

1 Kornis Zsigmond 2 Bornemissza Jánosnénál 3 a megözvegyült Klára mellé

697.

Hely és dátum nélkül. [Nyírbakta, 1723. december 5.]¹ este

(MNL OL P 398. No. 37 522.)

Vasárnap estve

Édes Szívem!

Az lovászmester által írt *Kegyelmed* válaszló levelét szeretettel vettem. Valóba bánom, hogy a gyermekeket vissza nem küldte *Kegyelmed*, ugyanis azért postá[s]-koddattam vala én *Kegyelmed* után, hogy olyan nagy utazást ne tegyenek a gyermekek ily téli időben, tudván, hogy a temetésre úgylis le kel júni nekik. *Kegyelmed* azt írja, Szívem, hogy azért nem küldi vissza, hogy a hoszas út bajos nekik.

Ilosvai s Bagosi Uraimékat idehívtam, hogy valamely tisztos ember kérésérje be.² *Kegyelmed* intenióját ő *Kegyelmekkel* is közöltem, de már többen vagyunk azon a voxon, hogy ha Erdélyországa nyelvét el akarja kerülni, csak bemenjen. Maga pedig épen nem akar a nyelveskedésre okot adni, hanem *Isten* segítségébül jó készüllettel beindítom, s körülötte leszen mind böcsületes aszony, s mind férfi.

Bezzeg, ha most a fiammal it volnának a gyermekek, soha nem kellene tovább halasztani, hanem míg a gyűlés el nem bomlik, ki is hogy *Szent Tamás* napig tart, úgy mondják, fele költséggel megeshetnék. De ha hívogatnak azután, ha azért mennek be, provisiót kel tenni mindenrül. Mindazonáltal, ha *Kegyelmed* jelenlétéhez reménség lehetne, az semmi volna, de én abba igen *Tamás* vagyok.³

Ő⁴ pedig, minthogy kimondhatatlanul akarná, azzal nyújt magának reménséget, hogy a sok ünnepekbe úgylis ki-ki hazafordul, s az munka nem foly. S ha *Kegyelmednek* *Isten* egészséget ad, egy hét alat be, s más hét alat vissza is mehetne, hacsak úgy kívántatik, s csak posta formába lehetne a bemenetel. S ő oly készséggel lenne azalat, hogy *Újesztendő* és *Vízkereszt* közt eshetnék meg a temetés, s azért kívánt expressust küldeni, hogy vehetné jókor a *Kegyelmed* válaszáat, hogy másfél vagy két héttel legaláb az hívogató leveleket küldözhetné el. Másként ő, ha azt a szerencsáját reménlhetné, kész volna akármedig várakozni a temetéssel, csakhogy az ország gyűlése beálván *Szebenbe*, farsangba szakad-e vége vagy sem, bizonytalan. S ha böjt táján lesz, úgy ugyan böjtbe nemcsak az étel bajos, de a széna kivált igen szűk szokot lenni, s gyakran még az utaknak felbomlása is gátolja. Azért, Édes Szívem, ha *Kegyelmed* tudja, hogy le nem jöhet, inkább csak küldje le *Ferussal* a gyermekeket, hogy mehessen végbe, ha pedig *Kegyelmed* maga is eljűne, eléb úgylis lejjűjenek a gyermekek.

622

Szent-Pálra, hogy vigyék szegínt, ha szintén az urak akarnák is, nem látom módját, nehezen felelne ő annak meg. Ha felelne is, nagy adósságba ejtené magát, gyermeki kárával, dupla, tripla költség lévén.

Azt is adom tudtára, Édesem, *Kegyelmednek*, ha it kel gyászba öltözni, eléb lejjüenek, mert még Ferusnak is vagy franciakék, vagy hajszín, szekfűszín, vagy akármely setét színi selyemsinór készületű köntösbe kel lenni, ha csak adig is, míg a temetés lesz.

Én magam is szegfűszínt, ha kaphatok, s ha azt nem, hajszínt veszek valamit magamnak. Mostani utazásomba semmi változásom nem volt, *Istennék* hála, s ha tovább is úgy lennék, lassacskán, bevont sézán elkullognék a temetésre két-három napal előtte.

Ferus rossz választ adott *Pater* Mihálynak, azt mondja, az csak 30 forintal is meglehet. 40 s 50-nel pedig tisztességesebben, kivált, hogy tudja, lehozathatnók pénz nélkül is, ha Posonyig vagy Bécsig hoznák Augustabul a képeket.⁵ De jó idején kén tudni, hogy előre jókor megírhatná. Igen nagy kedve volna hozzá, talán ne is mulassa el Ferus. Roszab helyre is ad ő anyit, az ugyancsak böcsületes állapot. *Kegyelmed* resolútióját elvárom, Szívem.

Ezzel maradok, Édesem, *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Rendre próbálgatván, kit lehetne küldeni, Vékony vállalta fel, ahol emberségbül talál, legyen, s ahol nem, fogadjam pénzért. Csak, Szívem, egyenest Kolosvárra sietesse *Kegyelmed* maga választát küldeni az leányomnak, s nekem azon kívül er[r]e, hogy ő is tudja magát ahoz alkalmaztatni.

1 mivel Klára, anyja december 8-án írt levele szerint, 7-én indult Erdélybe, ezen levél dátumaként csakis december első vasárnapja jöhet szóba, tehát 5-e 2 Klárát 3 nem hiszek 4 Klára 5 Augsburgból a szentképeket (Augusta ~ latin neve)

698.

Nagykároly, [1723.] december. 8.

(MNL OL P 398. No. 37 491.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel írák.

Károly, 8. Decembris

Édes Szívem!

Serédiné Aszonyomra várakozván, a vizek miá annak is kellettén kerülni, csak tegnap estve felé indulhata meg az leányom, Bainé is véllé. Bagosi Uram más parancsolatit vevén *Kegyelmednek*, it marada. Tiszteségnek okáért Ilosvai Uram késéré be, Korda és Jasztrabszki, ő¹ az conscriptio kedvéért, Korda pedig mellette marad, Ilosvai Uram kijű. De hogy dispositiókat tegyenek, nem gondolom illendőnek temetésig. Magam is alig várnám, hogy [Klára] általesnék rajta, had mehetne jószágába, vetné az elméjét egyéb gondoskodásra, mert csak szomorkodik. Aprehendálta, hogy másoktul hallja, az özvegy gyámoltalan, s nincs gondviselője, az edig is tűrhető volt. Füg már a temetés *Kegyelmed* válaszáatul, melyrül Vékony által írtam, Édesem.

Én pedig maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczy Kristina m.p.

Bagosi Uram nagy örömet cselekszi a kívánt dolgokat. Látnivaló, hogy akarja, hogy *Kegyelmed* aziránt parancsolt. Badának sok reménkedésére 28 forintot, rénest adaték köntösre, alig telék ki, kölcsönnel is kellett pótolni.

1 azaz Jasztrabszki

699.

Olcsva, 1724. január 16.

(MNL OL P 398. No. 37 463.)

[Külső címzés:] Az én Kedves Uramnak, Gróff Károlyi Sándor Uramnak ő *Kegyelmének* szeretettel íram. Károly.

Olcsva, 16. Januarii 1724.

Édesem!

Akartam *Kegyelmedet* ezen levelem által meglátogatnom, s egyszersmind tudósítanom, hogy Csaláné Aszonyom ideérkezet mai napon. Tudósítsa *Kegyelmed*, hova s mikor gondolhatja, hogy összegyűlnek. Én általviszem holnap Gelényesbe, ot lévén a gyermekek, magokat nem hagyom. Az vadra volna szükségem, innet is Ács Lőrinc vadat, halat, mind odaküldöt Károlyba.

624

Ha *Kegyelmed* a farsangon ide nem szándékozik, csak ölni kel a sertéseket, kel a malacok^{nak} a tengeri. Tegnap kettőt ötlettem, szép kövér volt. Biztat, hogy a többi is olyan lesz.

Az tarcali szánakat indítani fogják, borokot megjedzetem, melyiket küldjék rajta. Lőrinc is lekésérte az Aszonyt, holnap viszaküldöm. Nem volt senki, akivel jűjön. Az molnárt, a svábot, valaki a szánamra ültette, holot *Kegyelmed* akarta magával vinni.

It ételére, italára gondom volt, csak a deszkát nem tudtam, elküldték-é, aki-bül dolgoztak. Reggel gelényesi szának érkeznek, kerestetem, hogy általküldjem rajta. Egy hoszú szál deszkát is találván a pincébe, aval együt elküldöm vala. Én nem tudom, hova ment, elillantot, gondolom, hazament. Mondják, hogy emlegette, meddig leszek it, mert ő nem hever, s arul gondolom, hogy hazament. It mívelnek, ami lehet, még jeget nem raktak, nem tudja, mihez kapjon. A régi szának is odavannak még Tarcalra.

Az szénát mondja, hogy igen fogy, félő, akor nem lesz, mikor se té, se tova nem hajthatni. Mit parancsol *Kegyelmed* felőlle, Szívem? Azt mondja, 12 ember kel csak az ökrök gondviselésére is naponként.

Az szemeim fájnak erősen, sokat nem írhatok, Édesem, hanem maradok *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

700.

Nyírbakta, 1724. február 4.

(MNL OL P 398. No. 37 464.)

[Külső címzés más kézzel:] Az én Kedves *Uramnak*, Gróff Károlyi Sándornak ő *Kegyelmének* szeretettel íráom. Posony.

Bakta, 4. *Februarii* 1724.

Édes Szívem!

Kegyelmed 18[-án] és 21[-én] költ leveleit, Bátorkeszibül írottat szeretettel vettem. Igen akarom, hogy egy kis pihenése volt, amelybe distrahálhatta magát is, s az peres dolgokhoz csendesen készülhetet. A kólyi és salánki pernek magam is szívesen várnám kívánt végít. Csudálatos, hogy Comáromi *Uram*, úgy mondják, haragszik. Amint ezelőt ellehetet nálla nélkül, most is ellehet. Barátságoson sokra mehetet volna, de talán így akarta *Isten*, job is lesz.

Győrit általhívtam volt. Én csak azon voltam volna, minthogy a két kű is csak ál, hogy a hámorhoz fogot volna, de azt mondja, nem lehet, mert a malom félre nyomódnék, hogy a fél végi terhes, azt már csak meg kel csinálni. Olyan gyöngydarát küldöt, csúf, akit Turcsányi szokot küldeni, hozzá képest. A kását is, azt mondja, a kövön megcsinálja. Az pitlét egynéhány hétig nálla felejtette Jasztrabszki, azután Sdányainak adtam, akor lévén ot salánkiak, hogy elküldje még karácson előtt jó idővel. Már most kérem a pitlés¹ lisztet, hát oda nem vitték. Most kerestetem, már Károlyba, feledékeny portéka az a Sdányai. De a pitle egyforma, ritka nincs benne, amint magam néztem. Igazán kár, hogy idéb nincs az a malom.

Nem kevés kárunkra van ez a lágy tél, teljességel elgátolt a szekerezéstül. Már látom, nem várhatni szánutat, tudom, félenyit sem hozhatnak mészkövet, se másfélét. De csak megírtam Bagosi *Uramnak*, legyen rajta. Rettenetes sárok vannak, a jó üdővel igen megöregedet a sár it a Nyíren, pedig gyönyörű jó út van. Egy éjel nagy eső volt, s oly hirtelen megáradtak a vizek, talán edig is kiöntötték magokot.

Krucasai *Uramnak* üzentem vala vagy 3, vagy 4 szekérrül a borok lehozására, s 8-rul committált lehozhatni azon az alábvalókot. A jova fűvön sem lesz késő, csak megérne 4 poltúrát ócsón is a tarcali bor, csak volna pínz. Az mint *Kegyelmed* írja, Édesem, csak az a baj, ha Károlyba árulják ki, a pínze, az igaz, csak odalesz. Míg három poltúrás lesz, megpróbálom egyebüt árultatni, de a négyoltúrás csakugyan odaszorul.

Édes Szívem, azért adom tudtára *Kegyelmednek* a szükségeket, hogy tehessen rullokk dispositiót. A hegyalji borok árát, ha kézhez vehetem s árultathatok, conserválom a szőlőmunkára, s magam múlhatatlan szükségire, de már a többi, úgy mint a musai szőlők, a salánki költségek, a sindely ára is, mind fen van, s kérik.

Jasztrabszki is kér erőssen, azt mondja, se szüretkor, se aratáskor ithon nem lehetet, azokrul parancsoljon *Kegyelmed*, Szívem. Egy pár malomkű is kel, 40 forint az ára. Salánkra, Darócra is kettő kel. Salánkiak, ócsvaiak a porciójok letételét kérik, meg is érdemlenék, mert eleget dolgoznak nyavalyások. Csakugyan adtam a salánkiaknak, s a malomkűre is, úgyhogy a musai szőlőt míveljék érette, máskínt idegennek is el kén eresztteni őket dolgozni. Úgy adtam mindazáltal, hogy Győri s Taraczközi megadják nekem,² megválí, mit vesznek rajtok.

Minthogy égerfákat nem vághatni, szályfáknak nyárfákat hattam, mert a Tarcalra szállítandó karók alá valóba kellene. Bárcsak, Édesem, a szályfáhozás szabadulna fel. A templom fáját is honnat adjam meg Bátorba, akit kölcsön elhordtak, ha Tokajba meg nem veszem. Most kén pedig, mert az állást csinálják.

Soha, Szívem, ennél szeb s nyugodalmasab hely lakni, mint e most. Csak a gazdaaszonyom rosz, nem akar gondoskodni, kiért elég pirongság éri. Zicsi Péter Uramék egész háznépestül Diószegre járván, it let volna a stáció, de a házak³ nem lévén üressek, másfelé rendeltek. Ezen pusztás jószágnak leghaszno-

sab helye csakugyan Császári. Rettenetes jó volna Derset magunkévá tenni. Petróczi rész 20 telekből ál, hol lakik, s micsoda ember az a Petróczi! Mikor, Szívem, valaki által végbe vihetnők s megvehetnők, a többit csak didbábok bírják, Vajin kívül. Ha megültethetnők, nem utolsó haszon volna, mert a korcs-mája importál az oroszoknak alkalmast.

Az leányomrul oly gondolat jöt az elmémre, hogy noha Isten sok szép gyermekekel megáldotta, de történhetnék azoknak halálok, s minthogy Magyarországra neveltetnek, s maga is kin lakik, ha mi jű Erdélyből, ű is azon igyekezik, hogy a jószágot szaporítsa rajta. Jó volna talán oly cautiót csinálni, hogy valamit ő aquirálna ot tulajdon, őrája nézendőnek tartatnék a summáig, mivel magára s gyermekire nemhogy sok volna a szentpáli jószág, de bárcsak érné be tisztességesen. És így, ha a maga jószágából él, csak csereképen esnék, mert ki tudja, azt mondanák, a jószágbul gyűjtötted, s akit illet a jószág, az mit szerzettél, azé. Azért is akartam, Édesem, elméjére adni *Kegyelmednek*.

Magam egészségérül egyebet nem írhatok, hanem noha az catharust most nem érzem, s nem is hurutok, de néha úgy megnehezedik a lélegzetem, hogy csak ötöt-hatot is alig lépek, sőt, a szóllás is fáradva esik. E napokba két éjel egymás után igen nehezen voltam, s megint magába úgy elszűnik, hogy magam is csudálom. Mindazáltal csak resolváltam magamot, a tavaly küldöt újab orvosságit Köleséri *Uramnak* megpróbálom, mivel szükségem nem lévén, nem próbáltam. Anyival inkább rávettem magam, hogy Selymeczi *Uram* iránt emberi reménség nem lehetet, hogy meggyógyuljon, recidivába is eset volt, bécsi orvosságot eleget próbált, de semmi haszna nem volt, s a Köleséri orvosságitul anyira felvötte magát, már csak be készül köszönni, s discretizálni. Mindenek csudálják.

Az posztó áráért én is megszorítottam Sdányait, s franciakéket veszek az árán, nem szeretem azt a parasztkéket. El hattam adni a jóféle kéket is. Karasia, ha lesz, vagy egy vég kellene. Kék, de fejért ide nem kel küldeni.

Az sós halrul, Szívem, jó idején kén parancsolni Szíplakinak, igen szűk it a tájon. A kaplyonyiak is, benedictusok,⁴ de nem kaphatok nekik, magam számára ugyan mindenkör van.

Malacunk elég van, Szívem, de mind anyát, fiát kel tartani, csak a medő nyájak maradtak fen a töredék makkon. Hanem a gelényesi az bezeg jól van, mert elváltak régen a malaci, nincs azokba slejtes is, se süldő semmi. De a salánkiba a fiason kívül is 114 a slejtesse. Megengedtem, hogy az abajdóc búzáat cserélje el tengerin a malacoknak. Valóba búsul, hogy a helybe való makkon nem tartotta a magunk disznait.

Ha, Szívem, úgy talál lenni az alku az hámor iránt, amint a molnár kívánja, elkelné ot a ser, s még a bor is köztök, ha módját találnák. Szörnyű vad a bor most odaáltal, mégis 10 forint az ára, hogy kevés. Tokaj táján ugyan jókot vehetni, 9 s 10 forinton pedig.

Én is, Édesem, nem akarnám pusztán hagyni Klárára Gelényest. Most, míg Dormány ot lesz, építi a sok pusztaságot, csak az a bajom, hogy soha meg nem újítták az nállok lévő ökrököt, s már erős munkára, aki még megvan is benne, nem jó. S ha most megerőltetik, egy pénz nélkül odalesz, minthogy a tulkokot lehajtották, kit odaszántam volt, a kállai vásárba. Csak kel ökrököt vetnem számokra, mert a földeket is elveszi a gaz, ha nem szántatják. Máskint ara nem örömet költöttem volna most.

Az Méltóságos Cardinalis⁵ indulni fog, úgy mondják, ő Felsege parancsolatjából.

Ezzel maradok, Szívem, *Kegyelmed* igaz hites társa

Barkóczy Krisztina m.p.

Fris baktai bárányokra jó szível látnók *Kegyelmedet*, Édesem.

1 szítált 2 Egy keltezetlen, más kéztől származó lap szerint ui. Károlyiné kölcsönt adott Taracközinek („Domahídi megérkezvén, Tarackközi Mátyás kölcsön, míg az küből keres, 60 forintokat kér, hogy küldjünk szeredára.”) 3 szobák 4 az áldottak 5 Csáky Imre

701.

Nyírbakta, 1724. február 11.

(MNL OL P 398. No. 37 466.)

Bakta, 11. *Februarii* 1724.

Édes Szívem!

Bátorkeszibül 30. *Januarii* írt levelét *Kegyelmednek*, Édesem, szeretettel vettem tegnapi napon, melyből tudósítását és intentióit értvén *Kegyelmednek*, magam is úgy igyekezem, hogy aszerint legyenek mindene, amint *Kegyelmed* parancsolja. Klubusiczki *Uramnak* eleget jóvallom, várja meg *Kegyelmed* válaszát, de csak azt vette az elméjére, ha *Kegyelmed* jóvára nem látna, nem kívánná felmenetelét. Az *Aszony* is elmene véle, az melankóliával vesződik az is.

Kokast én is megintem, ne csak maga eszén járjon. Írják, hogy nem igen közli mással. Tüllem ugyan örömet kérdezkedik, de bár törvényes emberrel közlené inkább.

Erős *Uram* iránt való válaszát szeretettel köszönöm, Édesem, *Kegyelmednek*. Az károlyi filialissal¹ Nagy László biztatná magát. Azt mondták, csak legyen bizonyos, hogy kálvinista, kiteszik, s ő pedig nem függésképen lenne Erőstül,

628

hanem corespondenter,¹ de én azt nem hihetem, mivel hogy ot külön harmincad nem lesz.

Az bihariakot én is jobban szeretem, ha Károlyba szállíthatom, meg is próbálom.

Bagosi *Uram* fia meghalván, azt temette vasárnap vagy hetfűn. Írja, hogy idejű, akkor szóllok vélle, de én úgy hiszem, fog rajta kapni.

Az proventus perceptióját én, míg *Isten* anyira való egészséget ad, örömet conserválom, s *Kegyelmed* consensussa nélkül nem is adom senkinek. De még költség sincs csak mi is ahoz képest, amint az építés felállásakor leszen, s máris nincsent kiáltnak. Magam is azt vélem, nem fogják beérni az költséget, ha az építést is ara rendeli *Kegyelmed*, mivel a pínzen vet bornak, jó, ha harmada marad lucrumul. Mihent egy angaria eltelik, extractust csináltatok, s meglátom. Hanem, Édesem, az hegyalji borokot engedi-é *Kegyelmed* Károlyba árulni, hogy az ára csak odalesz húsvétig. Érmellyíkit hattam, hogy az alku szerint csak hordjanak.

Az 24 ökörrül, elhiszem, parancsolt *Kegyelmed*, honnat legyen. Nekünk mindenbe csak az a nagy hátramaradásunk, hogy nincs mivel szekerezni. Most a malacimot, a gelényesieket, ide akarnám hajtatni, nem szeretem a károlyi gondviselést, ítélje meg *Kegyelmed*. Csak azon múlik, hogy két ökröt, szekeret nem állíthatnak, aki az úton élést hozzon nekik.

Az huta is minemű fogyatkozásokba van, meglátja *Kegyelmed* Farkas levelebül, Szívem. Az igaz, hogy oly veszedelmes út van az egy Nyíren kívül, hogy irtóztató. A szegénység Ungvárra hurcolta a rossát, s öt poltúrán is adta vékáját, s a marháját alig hajtotta haza, igen nagy kárunkra van. Bereg vármegyébe pedig, s Szamosközt ki is öntött a víz, vagy két meleg eső lévén. Az assignatiót a *Nemes Vármegye* magának hatta 1000 forintig, azon felyül ami maradt, azt kiadta ugyan, abbul kintelenítettem adni Jasztrabszkinak ad interim, hogy az korcsmák jövedelmébül letegyék, 60 német forintot, mert rettenetesképen kért.

Hanem, Édes Szívem, képtelen búsítást teszen Glaczinger is, 700 magyar forintnál feljeb megyen pretensiója, mit parancsol *Kegyelmed* iránta. Az eperjesi interes sem megyen talán mind az orgonára.

Mohos újonnan adot borokot el, nem írja, megnyit, mert hozzám fog júni. Gondolom, most a vármegye szekerei rakodnak ot, hacsak az árvíz impediálni nem találja.

Az tiszteink, ki-ki dicsíri magát, s akárki sem jobban, mint a prefectus, de ő nekem legroszabnak tetszik. Kivált a huta körül való defectus[t], mind a supszalma, s mind az árpa iránt neki tulajdoníthatom. Az ördög csak hordozta oda, mégsem tudot semmit. Mostmár hozzáfogatok a csépléséhez, s el is szállítom Károlyig. Úgy salétromot is, de onnét míg promoviálják, tudom, kén adig sásat is. Írtam, hogy keresnének, mint másszor.

De hiszem, Szívem, se árpájok, semmijek nincs, valamint *Kegyelmed* megmondta. Még búzájok sem lesz, mert az is gaz, aki van. A fias disznó s a malac csak azt eszi, egyéb nem lévén. Salánkra, Gelényesbe, Szántóra mind el vannak a lovak osztva pedig.

Ács Lőrinc is úgy jár, mert malac, süldő, lú csak a kevés rosson van. Szegíny, úgy tetszik, gorombáb is a már, mint azelőt, van bajom véllé. Ha *Isten* anyira való egészséget ad a tavaszon, meglátom, mire mehetek véllé. Máskint judiciuma nem lévén, a sok dolog közt csak elhagyá a majorkodást. Mohost sem segíti más, csak ő abroncsal s azután karóval, elég gondja van, s lesz is. Nincs, Szívem, nagyobb baj, ha szályfát nem szerezhetünk. Most is abrakkal jól megsegíthetne Győri, ha hozhat, ara kén engedelmet nyerni. Sőt, ha hamar nem lesz, kéntelenítem a Csongrádra való malomkövet, hacsak lehet a vizek miá, a Tiszához szállítani, a deszkáknak való fákon lehozatni, mert kú nélkül le nem viheti az malmot, s az patereknek is kén a fa. A lovászmestert küldtem ara, ha pínzen másfelé szályat vehetek, azt mégis megtegyem.

Az átkozot német elrontotta az révünköt, irtózó gaz lévén, s maga is az eb kárt vallo, mert osztán felé sem ment senki. Máskint is, se nem vájták a járóját, se semmi, s épen veszni hadták. Azért jártak inkább Naményre, nem anyira az orvosáért. Hanem az ebet elküldtem onnét, Sidó Mihály azon árendára felvállalta, bort, sert, pályinkát küldöt már oda.

Édes Szívem, én a kertészeket megcserélem, mert féltém azt a nőtelent, ha elidegenítik, mert tudom, mind kertre, s mind kertészre való gondviseléseket talán it magam mellet megházasíthatnám, s azután nem anyira félténém. Az egész rozsmaringokot mind elvetették a hidegel. Zdányai s a prefectusné egy részét magára vállalta volt, s azután bevetették az ablak nélkül való kertészházba. S aval menti magát Sdányai, hogy a kertészfickóra bízta, s meghatta, bedugja szalmával az ablakát. Kertészinasokra volna nagy szükség, máris megunta az eb, a tiszabecsi, most hozattam haza. Salánkrul hozattam egy jóforma gyermeket, de nem igen nagy, ha onnat telnék, jó volna. Valami articsóka s kardifol,² egyéb magokot is, Édesem, küldjön *Kegyelmed*, kivált holnapi³ retkmagot.

Győri az erdőn igenis faragatja a hámor fájait, de kihordásába, nyárig, nem hiszem, mód lehessen. Nagyob az, tőkét sem hordathat a szörnyű sár miá. Csak megvallja már, hogy elkele Szigeten a liszt, ha szállíthatatna.

Az én sertésvevő emberim roszul jártak, adig késedelmeskedtek, hogy az Rácságról temérdeki disznót hajtván a bányavárosokra, 14-15 máriáson a legjobbat is megvették. Ugyan kötve kötötték, vissza is eleget kellett hajtaniok, ezek is 39[-et] visszahajtottak. Ha hideg let volna, még el is adhették volna, de számtalan szalona bűdössödöt rajtok. Amint mondják, 400 forintot letettek volt az árába, s a többire már elvárom őket, oly conditióval, hogy ennek utánna tartozzanak eléb énhozzám júni, s ne mástul vegyenek.

Megmutatták most a pásztorink magokat, ki jó, s ki rosz. Most is mind makkon vannak a disznaink minyájunknak, csak a hitványát a süldőknek hajtották haza. Minthogy alomnak valót nem kaphatni, a hideg sárba vész. A gelényesibül egy sem volt slejt, mind odavannak. A majtényi pásztorok pedig, noha kétszer is visszahajtottam, de a bizony oda sem ment, csak hazahajtot már régen, hogy a felesége mellet ülhessen, s hogy jobban előmehessenek hamisságokban. Gergely pásztor szavával jöttek, s hazudtak. Mindenfelé pásztort kerestetek a Tiszaháton, ha megváltoztathatom, meglakolik rulla.

Vainé Aszonyom volt nállam, búsul, hogy nehezten *Kegyelmed* a szőlőért. Én elfelejtettem, mi vala a contractusokba. Csak azt mondja, hogy ha örökbe adná, senkinek soha bizony nem adná inkább, mint nekünk, de tudja, úgy nekünk sem kel úgy, hogy akármikor is kiválthassa, s oda úgy adta.

Bagosiakat átkozza, hogy az bagosi gondviselőjét,⁴ rankorok lévén rá, hogy az árva jószágocskája mellet szóllot, sokszor fenyegették, s azért nagyították úgy a vétkét. Igen nagy kárával vagyon kivenni kezességen, s nem tudja, vármegye rabja-é, vagy *Kegyelmed* ellen vétet, vagy valami notába való dolga van. Magam sem tudtam semmiképen Károlyba végére menni. Bagosi *Uramtul* pedig elfelejtettem, mikor ot volt, kezességen kérné ki, igen reménkedet.

Édes Szívem, én [igen] nyomorultul vagyok, kivált écahákon. Ellenbe az apetusom olyan, hogy job sem kel, csak irtózom a tincturátul. Munkácsi jóvállásából csak rávettem magamot a körtvélyfagyöngyöt megfőzni, s innya, azt próbálok meg eléb.

Maradván *Kegyelmednek* igaz hites társa

Barkóczi Kristina m.p.

Az tiszték, ki-ki magát dicsírvén, hogy meg ne csalatkozunk, úgy hattam, Jasztrabszki adjon informatiót, nem lévén interessentiája azokba. Scrupulust csinált magának, megharagusznak, s nem is ileti őtet.

Ez, Édes Szívem, igen hoszú is mostani dolgaihoz képest, de tudom, hogy az it folyó dolgokat kívánja tudni, s azért írtam egyrül-másrul.

1 azaz: csak levelezési kapcsolatban lenne Erős Gábor szatmári harmincadossal 2 karfiol 3 értsd: hónapos 4 Székely Lászlót (Ld. MNL OL P 398. No. 37 468. sz. levél! Ebben Károlyiné Pollereczki intézkedését kéri Vayné rabságban lévő embere érdekében.)

Az I. kötetbe tartozó levél

Hely és dátum nélkül. [Eger, 1710. augusztus]¹

(MNL OL P 398. No. 37 546.)

Édes Szívem, akartam *Kegyelmednek* írnom, ha it Hallernének megadnám a búzáját, Ötvös *Uram* nekünk ottan letenné. Maga is megmondotta, mindenkor kész megadni. Jó volna-é vagy job it a prófonházba beadni, azt nem is tudakoztam, minthogy *Kegyelmed* nem is parancsolt, ha pínzen elkelne-é. Bottyánné mondja, hogy harminc poltúrán veszi köblit.

Barkóczy Krisztina m.p.

¹ Ez a levéltöredék tartalma alapján az I. kötetbe tartozik (267. sz. levél, 334. l.). A nehéz helyzetben lévő Hallerné megsegítéséről van szó.

FÜGGELÉK

RÖVIDÍTÉSEK

A = Ausztria	m.p. = manu propria (saját kezével)
BAZ = Borsod-Abaúj-Zemplén	N = Németország
br. = báró	NB. = jól jegyezd meg
c. = címzetes	né. = német
cs. = császári	özv. = özvegy
etc. = et cetera (és a többi)	P.S. = post scriptum (utóirat)
fr. = francia	R = Románia
gr. = gróf	ref. = református
HB = Hajdú-Bihar	s.k. = saját kezével
hg. = herceg	Ser. = Series
id. = idős	Sz = Szerbia
ifj. = ifjú	sz.k.v. = szabad királyi város
JNkSz = Jász-Nagykun-Szolnok	Szk = Szlovákia
k. = kuruc	SzSzB = Szabolcs-Szatmár-Bereg
KE = Komárom-Esztergom	U = Ukrajna
L = Lengyelország	ui. = ugyanis
la. = latin	v = vagy
ld. = lásd	vm. = vármegye(i)
m. = megye	vö. = vesd össze
MNL OL = Magyar Nemzeti Levél- tár Országos Levéltára	vsz. = valószínűleg

IDEGEN ÉS RÉGI SZAVAK JEGYZÉKE

- abajdóc – leggyakrabban gabonane-
műek, búza és rozs keveréke
absolvál – elvégez, befejez, feloldoz,
felment
acceptál – elfogad, méltányol, jóvá-
hagy
acta – iratanyag, feljegyzés
adhibiál – alkalmaz, segítségül vesz
ad interim – ideiglenesen
Adjutant (né.) – segédtsízt, hadsegéd
administrator – kezelő, igazgató, kor-
mányzó
admittál – elfogad, enged
admoneál/admoniál – emlékeztet, fi-
gyelmeztet
aestimatio/estimatio – becslés
aestimál – becsül, árat szab, értékel
affectio – jóindulat
agál – érvel, képvisel
agens – megbízott, ügyvivő, ügynök
agonizál – haldoklik
ájer(←aer, la., gr.) – levegő
alba – üres papírlap
aljossa/aljasa – gyenge minőségű,
hitvány
allegál – érvel, idéz
allegatio – érv, idézet, perbeszéd
alleviatio – könnyítés
almárium – fiókos szekrény
altare portatile – hordozható oltárkő
alterál – változik
alteratio – változás
ambitus – körüljárás, kerület, átvitt
értelemben: szószaporítás
amoveál/amoviál – elmozdít
angariatim – negyedévenként, rész-
letekben
anglia – angol posztó
apetitus – étvágy
applicál – alkalmaz
appr(a)ehendál – elfoglal, felfog, rossz
néven vesz
appr(a)ehensio – megragadás, birtok-
bavétel, neheztelés
appr(a)ehensiosus – elfoglaló, nehez-
telő
approbál – jóváhagy, helyesel
apprecál – könyörög, esedezik
arbitrativa, arbitratio – döntőbírósa-
gi ítélet
arena – főveny, vesehomok
arendatoria, ~levél – bérbevétel, ~t
igazoló levél
arestál – letartóztat, fogságba vet
arestom – fogság
arianus – unitarius (a protestáns val-
lás egyik felekezete)
árkus – ív(papír)
armada – sereg
áros – kereskedő
aspersorium – szenteltvízhintő
assecurál – biztosít
assecuratio – biztosíték
assessor – ülnök
assignál – utalványoz, kijelöl
assignatio – utalvány, ~ozás
assistentia – segítség
asztag – a learatott gabonából kötött
kévék halmaza
attestatio – tanusítvány

- atilla – zsinórral díszített felöltő, ünnepi férfi viselet
 audientia – meghallgatás
 Auszug (né.) – kivonulás, kivándorlás, kivonat
 autoritas – tekintély, felhatalmazás
 бага(z)sia, bagacsia – poggyász, málna
 bakator – szőlőfajta
 balling – a pontyfélék családjába tartozó hal
 bekötés – a szülés meggyorsítása céljából a has körbefászlizása
 békasó – a folyómederben található apró kavics
 Bellicum – Udvari Haditanács
 berbécs – ivartalanított kos (ürü)
 bijal – bivaly
 bolt – kamra, raktár
 Braunstein (né.) – barnakő
 breviarium – (a felszentelt papok kötelező napi imádságait tartalmazó) zsolozsmáskönyv
 butella – cserépből vagy üvegből készült, változatos alakú palack pálinka, illetve bor tárolására (utóbbi esetben a palack hosszú nyakú)
 бүдөскөсзін – sárga
 cafra(n)g – nyereg alatti lótakaró
 calvaria – Jézus keresztútjának jelképes végigjárása
 cambium – váltó
 camerad/camerat – bajtárs
 camerarius – kamarás
 cancellarius – kancellár, az írnokok vezetője
 capitalis/kapitális summa – tőkeösszeg
 capitulum/kapitulum – káptalan (egyházi intézmény, amelynek tagjai tanácsadással, liturgikus szertartások kiszolgáltatásával, oktatással, okmányok kiállításával és őrzésével foglalkoztak)
 cardinalis – bíboros
 casus – eset
 catalogus/katalógus – névsor, sorjegyzék
 catechismus – káté, tankönyv az első hitoktatásra
 catharsis – lelki megtisztulás
 catharrus – nátha
 cautio – óvadék
 cavillum – ellenkezés, akadékoskodás
 cedál – átenged, ~ad
 celebrál – szertartást végez, megtart
 census – adó, pénzbeli járadék
 cessionalis – átengedő levél
 chorus – kórus
 ciborium – áldozatókehely
 cimbalum/cymbalum – cimbalom
 circiter – körülbelül
 cirkalom – abroncs
 citál – idéz
 cito (citius, citissime) – gyorsan (gyorsabban, leggyorsabban)
 clavicordium – virgina, virginál
 collegium – együtt dolgozó, tanuló személyek társasága
 comedia – vígjáték
 commando (generale) – hadi kormányzék
 commendál – ajánl, javasol
 commendans – parancsnok
 commertium – egyesület, kereskedés
 commissio – engedély, bizottság
 commitál – megbíz, meghatalmaz
 comp – komp
 compania – társaság, század
 compareál/compariál – megjelenik

compellál – kényszerít
 compendium – kivonat, összefoglalás
 competentia – illetékesség, szakértelem, illetmény
 complanál – kiegyenlít
 complementizál – udvarol, tiszteletet teszi
 complementum – tisztelgő látogatás
 compossessor – közbirtokos
 compulsorium – vallató parancs
 computál – elszámol
 computus – elszámolás, számadás, szerződés
 conceptus – fogalmazvány, vázlat
 concionator – hitszónok, prédikátor
 concipiál – fogalmaz, kigondol
 conclusio – következmény, befejezés, záradék
 concordantia – egyetértés
 condescendál – enged, leszállít
 condonál – elenged, megbocsát
 conferál – tanácskozik
 confidentia – bizalom, ön~, megbízhatóság, merészség
 confirmál – megerősít
 confiscál – elkoboz, lefoglal
 confusio – zűrzavar
 congregatio – szerzetes közösség(társulat), közgyűlés
 conscribál – összeír
 conscriptio – összeírás
 consecrál – felszentel, felavat
 considerál – megfontol, ~becsül, ~tekint
 consideratio – megfontolás, figyelembe vétel
 consiliarius – tanácsos
 consolatio – vigasz, jó hír, könnyítés
 constál – ismeretes (valaki előtt), megállapít
 consternál – megijeszt
 consternatio – aggodás, nyughatatlanság, zendülés
 contentál – kielégít
 contentum – megelégedés
 contentus – elégedett
 contignatio – emelet, padlás
 continuál – folytat
 contractus – szerződés
 contradicál – ellentmond, tiltakozik
 contradictio – ellentmondás, tiltakozás
 controversia – hitvita
 controversista – hitvitázó
 conturbatus – megzavarodott
 convent – hiteles helyként is működő egyházi intézmény
 conventio – szerződés
 conventiós – szerződéses
 conversatio – beszélgetés, kapcsolattartás
 convictus – együttélés, (nevelő)intézet
 convocatus – összehívott(ak csoportja)
 coperta – boríték
 copertáz – borítékol
 coramizál – láttamoz
 correspondentia – levelezés
 corrigál – javít
 credentia – megbízás, hitel, ~levél, pohárszék, ~be való ezüst-, ónkészlet
 creditum – hitel
 cripta – sírbolt
 cura – gyógykezelés
 curatrix – gyámánya
 curiositas – kíváncsiság
 cursus – folyamat, árfolyam
 cséza/séza – könnyű, négykerekű lovasvaskocsi

csík – halfajta	discretizál – megveszteget
csobony/csoboly(ó) – duplafenekű, lapos hordóra emlékeztető, víz vagy bor tárolására és szállítására szolgáló edény, amelyet mértékegységként is használtak	discursus – megbeszélés
datum – kelt(ezés)	dispositio – rendelkezés
defalcál – levon	dissimulál – palástol
defalcatio – levonás	distractio – elvonás
defectus – hiány(osság)	distrahál – elvon
defendál – védelmez	divertál – elválnak, ellenkező irányba fordul
definitor/difinitor – valamely szerzetesrend döntéshozó testületének tagja deffinitorium – valamely szerzetesrend döntéshozó testülete	dominium – uradalom
deficiál – kihál, megfogyatkozik	donatio – birtokadomány, adománylevél
definiál – meghatároz	döböny – kútfenék
deliberál – elhatároz, megvitát	duellizál – párbajozik
delineatio – vázlat, tervrajz	duhna – dunyha
deputatio – bizottság, követség	edictum – hirdetmény, parancs
desperál – kétségbe esik	egres – borszólófajta
desperatio – kétségbeesés	egyelges – vegyes
devotio – ájtatosság	éhel holt – éhező
devotizál – ájtatoskodik	enc(s)em-benc(s)em – apró-cseprő, semmiség, apróság
dézma – tized	equilis – lovas
dialectica – az érvelő vitatkozás tudomány	erodál – elhord, lepusztít
diarium – napló	erogál – kiad
dib-dáb – dirib-darab, töredékes	evincál – bizonyít
dicasterialista – kormányzékai tiszt(ségviselő)	excedál – kihágást követ el, korhelykedik
dioecesis – egyházmegye	exceptio – kifogás, kivétel, tiltakozási jog
differál – elhalaszt	excessus – túlkapás, visszaélés
difficultál – kifogásol	exerceál(exerciál) – mesterséget űz
diffidencia – bizalmatlanság, kétke-dés	exmittál – kiküld
dificultas – nehézség, kifogás	exorcismus – ördögűzés
dirigál – irányít	expediál – elküld, kiad
discretio – pénzajándék, kenőpénz, titoktartás, elkülönítés	expensa – kiadás
	expertus – kipróbált, járatos
	expressus – kiküldött, megbízott
	extractus – kivonat
	extremitas – végső szükség
	facturás – ellenkező
	facturáskodik – ellenkezik

facultas – hatalom, lehetőség, vagyon, egyetemi kar	gratia – kegyelem, megkegyelmezés
fajlondis/frilandis – olcsó posztóféle	gubernator – kormányzó
fassio – vallomás	Gubernium – kormányzók,
fatalis – végzetes	Erdélyben: kormányzóság
fateál – bevall, megvall	Gulden (né.) – forint
Feldmarschall (né.) – tábornagy	gvardián – szerzetesek rendházának előljárója
feles/fölöstököm – reggeli	gyalomkötél – húzó háló (halászathoz)
filia – leányegyház	habitus – reverenda
filialis – leányhivatal	hajszín – hamuszín
fiscus – kincstár, királyi jövedelem	haris – a darualakúakhoz tartozó, kistestű, költöző mezei madár
flastrom – tapasz	harmincad – külkereskedelmi vám
flegma – sleim, váladék	hártyagyöngy – olyan gyöngy, amely- nek a közepébe hártyavékonyágú ezüstöt olvasztottak
flinta – kovás puska	historia – történelem, történet
florenus – forint	Hofdame (né.) – udvarhölgy
fluxus – nedvedző fekély	homlítani – megdönteni, s egy szaka- szon földdel fedni a szaporításra alkalmas szőlővesszőt
forspont – előfogat	homlítás, homolítás – szőlőszaporítá- si eljárás
fövény – folyami homok	humor – kedv, ízlés
francli – rojt	ibrik – öblös, füles ivóedény
frater – barát	illustrissimus – méltóságos
Frauzimmer (né.) – szobalány	immunitál – mentesít
Frühstück (né.) – reggeli	impediál – akadályoz
fullajtár/fellajtár – küldönc	importunoskodik – alkalmatlankodik
fundál – alapít	importál – behoz, jövedelmez
fundamentum – alapzat	in natura – természetbeniben
fundatio – alapítvány	includál – belefoglal, ~számít
fúriáskodik – dühöng	inclusa – melléklet
gajdos – ittas, kaptos	incumbál – kötelez
gasi – fizetés, bér, katonai zsold	incsenér – mérnök
general auditor – főügyész	industria – ipar(kodás), szorgalom
generalis repartitio – általános adó- kivetés	informál – tájékoztat
glett – falsímító anyag	informatio – tájékoztatás
gloria – dicsőség, tisztelet	ingváll – felső ruha alatt viselt, rövid női ing
gohér/guhér – régi magyar szőlőfajta, főleg a fehér változatából készíte- nek bort	
göboly – hízott marha	
grádics/garádics – lépcső	
grassál – rátör, dühöng (a betegség)	

injuria – jogtalanság	káplán – segédlelkész
inquirál – vizsgál, vallat, keres	karantén →quaranten
inquisitio – vizsgálat, vallatás	karasia – durva gyapjúból készült vé-
insinuál – jelent, ajánl, behízeleg	kony posztó
inspector – felügyelő	karmazsin – lenszövet
instál – kérelmez	kláris – gyöngysor
installál – beiktat	klárisszín – gyöngyszínű
installatio – beiktatás	kordély/kordén(←corde, la.) – hiába,
instantia – kérés, kérvény	~valóság, haszontalanul, vaktában
instructio – utasítás	korn(y)étás – zászlótartó
intentio – szándék	kotyman – sár, mocsár
interes – kamat, érdek	köszvény – ízületi gyulladás
interessentia – érdek, ~eltség	kötés – fonott zsinór, ruhadíszítéshez
intervenial – közbenjár	való kellék
intimatio – értesítés, meghagyás	közönséges – általános
intitulál – címez, címet ad	lajstrom – jegyzék
inventarium – leltár	lamentál – panaszkodik
ipa – apósa	lamentatio – panasz
iskatulya – doboz	lampreta – orsó alakú tengeri hal
isptály/ispitály – kórház	lazúr – a fa védelmét szolgáló átlát-
iszkába/eszkába – horoggal ellátott	szó festék
kisebb fadarab, amely segítségével	legalis – törvényes
a végüknél összeillesztett geren-	legumina – hüvelyesek
dákat egymáshoz rögzítik	lezsák/lesák – lebzselő, mihaszna
jäger(← Jäger, né.) – vadász	Leutnant (né.) – hadnagy
judex curiae – országbíró	libéria – egyenruha
jus gladium – pallosjog	licentia – engedély, szabadosság, fék-
jus patronatus – kegyúri jog	telenség
kalkulál – (fel)számít	lictarium/lictarjom – íz, lekvár
kaloda – fából készült büntető esz-	limitál – megszab, meghatároz
köz, szégyenfá	linea/linia – vonal, sor, ág (nemzetiségi)
Kamara/Kamora/Comora – pénzügyi	liquidál – felszámít, kiegyenlít, bizo-
vagy bányügyi hivatal	nyít
kamuka – értékes selyem kelme	logica – érvekkel alátámasztott
kanovác, kanavász(on) – durva szö-	okfejtés, észtan
vésű, színes len- vagy pamutszövet	lucrum – haszon
kántor – a templomban orgonáló és a	Lusthaus – kerti ház
különböző egyházi szertartásokon	machina – szerkezet, masina
éneklő személy	magistratus – tanács(ozó testület),
kapella (capella) – gödölye, kecskegida	tisztikar

makula – folt, pecsét, hiba
 malosaszőlő – mazsola
 mandatum – megbízás
 manumittál – felszabadít
 markotányos – a katonai tábort köve-
 tő kereskedő
 materia – anyag
 mazur – szegény, koldus, nyomorult
 méhsör, méz~ – erjesztett, alacsony
 alkoholtartalmú, fűszerezett sze-
 zes ital mézből és vízből
 melancholia – búskomorság
 memorialis – emlékirat, feljegyzés
 menses – hónap
 menstrualis – a havi illetményeket
 tartalmazó iratok
 mentor – pártfogó, nevelő
 miá – miatt
 ministratio – szolgálat, segédkezés
 miraculum – csoda, csodálni való
 missale – misekönyv
 missilis – levél
 mitigál – enyhít, könnyít
 mondola – mandula
 monstrantia – szentségtartó
 mony – tojás
 móring – kelengye, hozomány
 mortificál – sanyargat, megsemmisít
 mortificatio – sanyargatás, megsemmisítés, halál
 motolla/motulla – fonóeszköz
 mustra – szemle
 napa – anyósa
 nébelgés – kóválygás
 negligentia – hanyagság, mulasztás
 neopolitanus – nápolyi
 noszpolya – naspolya
 nota – jegy, bélyeg, hűtlenségi per
 notabilis – előkelő, nevezetes
 notarius – jegyző
 novella – újság
 noviciatus/novitiatus – szerzetesi je-
 löltidő
 nuszt – nyuszt
 Oberst (né.) – ezredes
 oeconomia/economia – gazdaság
 offerál – (fel)ajánl
 onus – teher
 operál – dolgozik valamin, működik
 oralis (portio) – katonaság élelmezé-
 si fejadagja
 oratio – imádság, szónoklat
 orientalis – keleti
 orosz – itt: ruszin
 országbáró – a legfontosabb világi és
 egyházi tisztségviselők, a királyi
 tanács tagjai
 otovány – gyümölcsös(kert)
 ösztövér – sovány, vékony
 pachetum – csomag
 pacificale – körmeneti kereszt
 padvai – páduai posztó
 palatinus – nádor
 pallér – az építőmester segéde, kőmű-
 vesek és ácsok felügyelője
 pantofli – papucs
 par(ia) – párja valaminek, másolat
 parochia – plébánia, paplak, egyház-
 község
 parola – ígéret, becsületszó
 particularitas – részletesség, részlet
 passus – hegyszoros, hágó, útlevel
 paszomán(y) – ezüst- vagy aranyfo-
 nalból sodrott ruhadíszítő zsinór
 pater – atya, szerzetes
 pater provincialis – tartományfőnök
 paticarius – gyógyszerész
 patientia – türelem
 patrocinium – kegyuraság, templom
 védőszentje

pausál – pihen, szünetel
 pecér – a vadászebek idomára a főúri udvarokban
 penetrál – behatol
 penetrálás – behatolás
 peraticum – illatos olaj(gyanta)tartó
 perceptio – bevétel
 perceptor – adószedő, pénztárnok
 percipiál – beszéd, elvesz, átvesz
 percurrál – átfut, átnéz
 perfectio – tökéletesség
 periclitál – veszélyeztet
 periculum – veszély, kezesség, szerencse
 perillustris – nemzetes
 perspectiva – optika, látásmód
 persuatio – rábeszélés, meggyőzés
 pitile – malomszita, szitált liszt
 plenipotentia – teljhatalom
 plenipotentarius – teljhatalmú megbízott
 pluviale – díszes papi palást, esőköpeny
 politia – diplomáciai érzék, eljárás
 politice – diplomatikusan
 politizál – diplomatikusan jár el
 possessor – birtokos
 postilio – lovas postakocsis
 pr(a)escriptio – előírás
 pr(a)esentál – bemutat
 pr(a)esidium – helyőrség
 pr(a)etendál – követel, állít
 pr(a)etensio, pr(a)etensus – követelés, kívánság, meggondolás
 praefectus/prefektus – jószágigazgató
 praestál – megad (köteles dolgot)
 praktikál/practicál – gyakorol
 preses – elnök
 pretendál – követel
 principia – elvek

procorator – ügyvéd
 processio – körmenet
 procurator – helytartó
 producál – előállít, kimutat, termel
 profécia – jóslat
 professio – vallás, szerzetesi fogadalom, hivatás
 prófont – élelem (katonakenyér)
 prófont/prófontmester – élelmezési biztos
 projectum – terv
 promotio – előléptetés, ~menetel, ~mozdítás, kinevezés
 promoveál/promoviál – előmozdít, segít
 proponál – javasol, előterjeszt
 proportio – arány, ~osság
 prostitutio – gyalázat, megszegés-nülés
 protectio – oltalom, ~levél
 protestál – tiltakozik
 protestatio – ellentmondás, tiltakozás, óvás
 protocollum – jegyzőkönyv
 proventus – jövedelem, bevétel
 provideál/providiál – gondoskodik
 provincialis – tartományi, szerzetesi tartományfőnök
 provincia – tartomány
 provisio – gondoskodás, ellátmány
 public(a)e – nyilvánosan
 publicum – közügy
 punctum – pont
 purgatio – tisztítás
 purgatorium – tisztítótűz
 quaranten,~a – vesztegzár
 quietál – nyugtát ad
 rancor/rankor – gyűlölködés, roszszakarat
 rationista – számtartó

recognitio – elismervény, megismerés
 recognoscál – elismer, megvizsgál
 recommendál – beajánl
 reconciliatio – megbékélés, feloldozás
 recreál – pihen, kikapcsolódik
 recreatio – felüdülés, kikapcsolódás
 rector – tanító, iskolamester
 refusio – visszatérítés, kárpótlás
 regalis – királyi
 regement/regiment – ezred
 regnál – uralkodik
 regulamentum – szabályzat
 reiterál – ismétél
 repartíál – eloszt, szétoszt (adót)
 repartitio – felosztás, adókiivetés
 repetál – visszaker, ismétél
 requirál/requirál – felszólít, megkeres
 requisitorium – felszólítás, felszólító levél
 resignál – átad, ~enged
 resignatio – lemondás, átadás, letétel
 resolutio – határozat, válasz, magyarázat
 resolvál – határoz, válaszol
 restantia – hiány, hátralék, elmaradás
 reversalis – kötelezvény, kötelezettség
 revideál – ellenőriz, felülvizsgál
 revisio oculata – bírói szemle, szemrevételezés
 ribál, ribol – összecsap, gyorsan elkészít
 rivaszt – riaszt, ráijeszt, megfegyverez
 sáfár – gazdatiszt, vagyonkezelő
 salvus conductus – menlevél
 satisfactio – elégtétel
 scrupulizál – aggódik
 scrupulosus – aggályos(kodó)
 scrupulus – aggály, kétség
 secretarius – titkár
 securitas – biztonság
 seminarium – papnevelő intézet
 sententia – ítélet
 sessio – gyűlés
 séza →cséza
 sindely – tetőfedő anyag
 sippad – süpped, süllyed
 skófiúm – arany-, ezüstszál, ill. ezzel készített hímzés
 sollemnitas – ünneplés, szertartás
 sollicitatio – szorgalmazás
 sollicitál – szorgalmaz, megmozgat
 sonk – a vízi szállítással kapcsolatos eszköz
 sopajt – sopánkodik
 sore(s) – sömör, ajakherpesz, fekély a különböző testrészekben
 sorpog – sopánkodik
 sőre – hízómarha
 spaler spanisi – hasított spanyol szegő szalag
 stadli – fátjol
 staf(f)eta – sürgönyvivő
 stafetaliter – sürgönyvivő által, sürgősen
 statio – állomás
 stilizál – egyszerűsítve ábrázol, szöveget formál
 stokfis – tőkehal
 Sprechmeister (né.) – beszédtanár
 strá(z)sa – őr
 strimfli – harisnya
 stucatura – mennyezet
 Student(né.) – tanuló
 studio – szándékosan
 sub rosa – titokban
 subcribál – aláír
 subsistál – létezik, megél
 substitutus – helyettes, másod-, al-
 succedál – soronkövetkezik, örököl

successor – örökös	tracta – tárgyalás
sulyok – főleg a len törésére használt, nyeles, markolattal ellátott, általában keményfából faragott ütőszerszám	tractál – tárgyal
summa – összeg	tradúr – selyemféleség
supersediál – felfüggeszt, mellőz	tukma – eladás (rábeszéléssel)
supollat – függöny	tukmál – elad (rábeszéléssel)
supplicatio – könyörgés, kérés	túros – fekélyes, sebes (a ló háta)
suspendál – tartóztat, felfüggeszt	tutor – gyám
suspicio – gyanú, kétség	tutrix – gyámánya
suppositum – feltételezés	unicornis – egyszarvú
svajcer – itt: a svájci tehének gondozója	urgeál – sürget
szalad – maláta (középkori neve)	usuál – okoz
szály – uszály	vacál – szünetel
széképítés – megyei tisztújítás	vacantia – megüresedés, betöltetlen tisztség
szirony – szőrtelenített, 2-3 cm-es bőrszalag ruhadíszítés céljából	vacatio – szünet
tafota – nehéz, fényes selyemszövet	vállas – női ruhadarab
talentum – súlymérték, pénzegység, átvitt értelemben: tehetség	vecsernye – esti mise
taxa – pénzbeli szolgáltatás, adó	vel – vagy
téglázóvas – vasaló	vexa – zaklatás
temporizál – időzít	vexel – váltó
terminus – kitűzött határidő	vicarius – káptalani helynök, vagy püspökhelyettes
testamentum – végrendelet	vicecolonellus – alezredes
testimonialis – bizonyítvány, bizonyáglevél	vidimál – láttamoz, kézjeggyével ellát
tetzin (tercenella) – női felsőruhához való finom, pezsgőszínű kelme	vinculum – kötelezettség, kötelék
tilolás – a kender vagy a len fás részek megtrörése gerebennel	virgocska – kötött v. horgolt virágocska, viseletdíszítő kellék
tinctura – gyógynövény(ek)ből készült folyékony orvosság	visitatio – látogatás, megtekintés
titulus – cím	visicatorium flastrom – kőrishogár kenőcs
tőzsér – marhakereskedő	vitulus – borjú
	viza – halféle
	vocabula – ABC
	volonter – szívesen, sietve
	vox – szó, szavazat
	zelus – buzgalom

A LEVELEKBEN EMLÍTETT JELES NAPOK ÉS EGYHÁZI ÜNNEPEK

Advent:

A karácsonyt megelőző négy vasárnapról december 25-ig számított időszak.
Felkészülés Jézus születésének(eljövetelének) megünneplésére.

Az Úr színeváltozása:

Jézus isteni dicsőségének megmutatkozása a galileai Tábor hegyen.

Boldogasszony(Nagy-) napja:

A katolikus egyház Szűz Mária mennybemenetelét, a magyarság egyben Magyarország védőszentjét ünnepli augusztus 15-én, mivel Szt. István ezen a napon ajánlotta az országot és annak népét Mária oltalmába.

Hamvas vagy hamvazó szerda:

A húsvét ünnepét megelőző 40 napos nagyböjt kezdete.

Húshagyó kedd: A hamvazószerda előtti nap.

Kántorböjt: Negyedévenként tartott 3 böjti nap.

Kisasszony nap: szeptember 8.

Mária Magdolna nap: július 22.

Mindszent napja: november 1.

Pünkösd:

A Szentlélek kiáradásának ünnepe a húsvét utáni 7. vasárnapon és hétfőn.

Szenháromság napja:

A pünkösd utáni vasárnap, a háromszemélyű (Atya, Fiú, Szentlélek) egy Isten ünnepe.

Szt. Antal nap: június 13.

Szt. Demeter nap: október 26.

Szt. Donát nap: augusztus 7.

Szt. Erzsébet nap: november 19.

Szt. Ferenc nap: október 4., december 3.

Szt. Gergely nap: szeptember 3.

Szt. György nap: április 24. (a világegyházban: 23.)

Szt. József nap: március 19.

Szt. Ignác nap (Antiochiai): február 1.

Szt. Ignác nap (Loyolai): július 31.

Szt. István nap: augusztus 20.

Szt. Katalin nap: november 25.

Szt. Krisztina nap: augusztus 5.

Szt. Lőrinc nap: augusztus 10.
Szt. Márk nap: április 25.
Szt. Márton nap: november 11.
Szt. Máté nap: szeptember 21.
Szt. Mátyás nap: február 24.
Szt. Mihály nap: szeptember 29.
Szt. Pál nap: június 29.
Szt. Péter nap: június 29.
Szt. Péter (Üszögös): február 22.
Szt. Sándor nap: március 18.
Szt. Tamás nap: december 21.
Úrnapja:

Az Úr Testének és Vérének ünnepe. Eredetileg a Szentháromság vasárnapja utáni csütörtök (sok helyen ma is ekkor tartják). Magyarországon a húsvéti időszakot lezáró pünkösd vasárnap után két héttel tartják, körmenettel egybekötve.

Vízkereszt napja: január 6.

RÉGI MÉRTÉKEK ÉS PÉNZNEMEK

HOSSZMÉRTÉKEK

arasz	=	26,6 cm
mérföld (magyar	=	8356,6 m
öl (bécsi)	=	1,89 m
rőf/réf (bécsi)	=	77,75 cm
sing (magyar rőf)	=	62,2 cm
vég	=	a szövet fajtája és gyártási helye szerint változó, általában 37 m

SÚLYMÉRTÉKEK

font (bécsi)	=	56 dkg
kő (erdélyi)	=	3,64 kg
kő (bécsi)	=	11,2 kg
lat/lot	=	1,75 dkg (a font harmincketted része)
mázsa	=	100–120 font

SZÁRAZ ŪRMÉRTÉKEK VAGY GABONAMÉRTÉKEK

kőböl (öreg vagy váradi)	=	84,8 l
kőböl (kassai)	=	124,16 l
szapu/véka (pozsonyi)	=	27–31 l
szapu/véka (sallai)	=	155 l
szapu/véka (kassai)	=	33,2 l
szapu/véka (máramarosi)	=	27–31 l
szapu/véka (munkácsi)	=	27–31 l

HÍG ŪRMÉRTÉKEK

átalag (tokaji hordó)	=	70–75 l
cseber (kicsi)	=	42,5 l (50 icce)
cseber (öreg, nagy)	=	85 l (100 icce)
csobolyó (kicsi)	=	5–6 l
csobolyó (nagy)	=	15–20 l

646

icce (budai) = 0,84–1,3 l
pint (magyar) = 1,7 l

PÉNZNEMEK

1 forint (magyar) = 50 krajcár= 100 dénár
1 forint (rénes) = 60 krajcár= 120 dénár
1 garas = 3 krajcár= 6 dénár
1 krajcár = 2 dénár
1 máriás = 17 krajcár= 34 dénár
1 poltúra = 3 dénár
1 tallér = 2 rénes forint

SZEMÉLYNÉVMUTATÓ*

- Absolon Dánielné → Zauner Charitas
 Acton, Karl Ludwig br. – cs. ezredes,
 1716-tól vezérőrnagy, 1711–1715
 között Huszt, 1715–1722 között
 Lipótvár parancsnoka 95, 100,
 103, 111, 150
 Ács László 41, 462, 576, 606, 608
 Ács Lőrinc – olcsvai udvarbíró 41,
 63–64, 75–76, 105–106, 115, 131,
 139–140, 148, 157, 163, 165, 179,
 183–184, 186, 191, 225, 227, 273–
 276, 290, 297–298, 306, 322, 333,
 344, 351, 356, 363, 365, 387, 390,
 480, 500, 521, 562, 570, 576, 582,
 601, 606–607, 610, 624
 Ács Lőrincné 157, 365
 Ágnes – szobalány 186
 Ajtay Mihály – Szatmár vm. birto-
 kos, a nagybányai bányák és pénz-
 verőház felügyelője 102, 561
 Almási Mihály – a hevesi jószágok
 inspectora 393
 Ambrus 461
 Andrászkíné – Fekete Ferencné me-
 nye 382
 András mesterné – András Deák
 (Basilides András) felesége 602
 Andrassy (Andrási) 12–13, 278, 282,
 284, 285, 290, 297, 301, 303, 305,
 307, 309, 312, 314, 316, 320, 326–
 327, 329, 339–340, 342, 344–346,
 354, 356, 371–372, 385, 469–
 470, 481, 492–493, 497–498, 500,
 509–510, 515–517, 520–521, 523–
 524, 527, 529, 532–534, 542–543,
 583, 585, 594, 602–603, 613–615
 Andrassy (Andrási) Ferenc – vsz.
 olcsvai provisor, majd károlyi ins-
 pector, Bihar vm. szolgabírája 24,
 30, 38–39, 45, 59, 199, 201–202,
 468, 470–471, 480, 489, 491, 498,
 517, 520–521, 535, 538, 543–544,
 548, 563, 574, 576–577, 581
 Andrassy (Andrási) György, br. – k.
 generalis 12, 155, 189
 Andrassy (Andrási) Györgyné, br.
 → Szelényi Mária
 Andrassy (Andrási) István, br. – k.
 generalis 12, 159, 175, 195
 Andrassy (Andrási) Istvánné, br.
 → Serédy Zsófia
 Andrassy (Andrási) Jeremiás – 1702-
 ben Szatmár vm. szolgabírája, a
 szabadságharc alatt Károlyi gene-
 raladjudantja, később is jó embere
 12, 33, 36, 525
 Andrassy (Andrási) Zsigmond – vsz.
 károlyi inspector, majd Csongrád
 vm. alispánja és a csongrád-vá-
 sárhelyi uradalom prefectusa 112,
 115, 117–120, 268, 277, 301, 321,
 323, 332, 334, 344, 380, 382–385,
 390–391, 398, 400–403, 406–
 408, 410, 413, 414, 437–439, 443–
 444, 447–448, 450–451, 460,
 463, 465, 467, 471, 473–476, 478,

* Barkóczy Krisztinát és Károlyi Sándort felvettem a mutatóba, de nevük után – értelemszerűen – nem tüntettem fel az oldalszámokat.

- 482–483, 485, 487, 488–492, 494,
503–504, 506, 510, 516, 521–522,
528, 531, 550
- Andrássyné (Andrásiné) 455
- Antalíkné – majorné 333, 337
- Apafi Mihály, II. – erdélyi fejedelem
131–132
- Apor Péter – Küküllő vm. főispánja,
háromszéki főkirálybíró 475
- Aspremontok 169
- Aspremontné, gr. →Rákóczi Julianna
- Bad(d)a Gábor – Pollereczki Mátyás
mostohafia, a száldobágyi üveghu-
ta és az alföldi uradalom felügye-
lője, perceptor 365, 383–385, 389,
391, 394–395, 409, 416, 477, 480,
493, 499, 502, 506, 508, 511, 513,
536, 541, 545, 549, 559, 565, 572–
577, 583, 586, 591, 594, 609, 615,
624
- Bada húga 514
- Bada Pál 203
- Bagossy (Bagosi) Pálné →Boros
Katalin
- Bagossy-nemzetség, Bagossyak 210,
631
- Bagossy Ferenc – ~ László fia 477, 629
- Bagossy (Bagosi) László – k. ezredes,
Szatmár vm. alispánja, az 1717.
évi tatárbetörés idején a Szatmár
vm. hajdúk és katonaság parancs-
noka 219, 245, 277, 287, 291, 293–
296, 355, 374, 376, 380, 389, 391,
396–398, 463, 477, 539, 622, 624,
626, 629, 631
- Bajkó 603
- Bajtay István – Pest vm. másodalis-
pánja, korábban Koháry István
kecskeméti prefectusa, majd
Nógrád vm. táblabírája 353, 357
- Bakai Ádám – tiszaujlaki sóinspector,
ecsedí viceprefectus 68, 75, 78, 87,
90, 105, 108, 514
- Bakos 463, 469, 486, 490, 497, 510
- Balla István 19
- Balla Péter 19
- Balog András – viceszolgabíró 207
- Balog Ferencné – ~ János volt k. tisz-
tanya 468, 475
- Balog Jánosné – 475
- Balyika László – k. ezredes 86, 107
- Balyika testvérek (Bálint, Illés,
László) 107
- Bán Mihály 395
- Bánffy Farkas – ezredes, 1729-től bá-
ró 557
- Bánffy György, gr. – erdélyi guberná-
tor, Doboka vm. főispánja, refor-
mátus egyházkerületi főgondnok
64, 92, 166, 168, 502, 505, 510,
545, 565
- Bánffy Kata, gr. – br. Wesselényi
Istvánné 227, 275, 565, 567, 571
- Bánffy Krisztina, br. – br. Kemény
Zsigmondné 183
- Bánffy László, br. – erdélyi főnemes,
az 1707-ben Moldvába menekülő
kurucok egyik vezetője, Kraszna
vm. főispánja 543
- Bánffy Mária, gr. – gr. Gyulay
Ferencné 567
- Baranyay Imre – vsz. ~ János fia,
Esztergom vm. szolgabírája 336
- Baranyay János – Esztergom vm. ne-
mes, régi katona, az 1734-ben ki-
állított Károlyi huszárezred alez-
redese 248, 249, 292, 346
- Bárczy Zsigmond – kővári kapitány
243
- Bárcziak 306

- Barkóczy Borbála, br. – előbb gr. Forgách Miklósné, majd Galambos Ferencné, gr. Barkóczy Krisztina nagynénje 167
- Barkóczy Ferenc, ifj. gr. – k. ezredes, Károlyné unokatestvére 286, 492, 495, 496
- Barkóczy János, gr. – ifj. gr. ~ Ferenc és gr. Zichy Júlia fia 170, 200
- Barkóczy Julianna, gr. – gr. ~ Ferenc és br. Andrassy Anna lánya, br. Haller Sámuelné 495, 512, 600
- Barkóczy Julianna, br. – br. ~ Zsigmond és Melith Zsuzsanna lánya, gr. Haller Jánosné 226
- Barkóczy Krisztina, gr. – gr. ~ György és gr. Koháry Judit lánya, gr. Károlyi Sándorné
- Barkóczy Mária, gr. – gr. ~ László és gr. Petheő Erzsébet lánya, br. Ghyllány Györgyné 245, 349
- Barlók (Barlog) István – a Királyi Tábla ülnöke, Pálffy János titkára, később alországbíró 54, 215
- Barta Pál – erdődi-bélteki, majd károlyi udvarbíró
- Barták 257, 258, 260, 262
- Bartakovics Jánosné →Ebeczky Klára
- Bartos 102
- Basilides 302, 306
- Bay Ferenc – Bereg vm. alispánja 157, 187, 281, 454, 492, 497
- Bay László – k. ezredes, munkácsi parancsnok 24, 30
- Bay Mihály – Rákóczi főemberszolgája 30, 372
- Bayné →Kende Kata
- Becsei Mátyás – k. tiszt Károlyi seregében 128
- Becseiné – belső szolgálattevő, esetleg „öregasszony” 347, 462, 592, 60
- Becsky Éva – Dessewffy (Dersőfi, Derzőfi) Gáborné, br. Károlyi László (gr. Károlyi Sándor fia) keresztanyja 378, 614, 615, 616, 618, 619
- Becsky György (*Gyuri*) – szolgabíró, ~ György és br. Károlyi Terézia fia 96, 210, 227, 301, 534
- Becsky István (*Pesta*) – ~ György és br. Károlyi Terézia unokája 210
- Bélteki Tivadar (Muretsan Tódor) – k. ezredes 224, 285, 510
- Bencze Miklós – majoros 443, 606
- Bercsényi Miklósné, gr. →Csáky Krisztina
- Beregi Mihály – baktai udvarbíró 67, 102, 105, 276
- Berényi György, gr. – br. Újfalussy Klára férje 127, 189
- Berényiek 478
- Berényi kisasszony, gr. – gr. ~ György és br. Újfalussy Klára lánya 478
- Berhelyi György – tokaji udvarbíró 492
- Berlók nemzetség 320
- Bessenyei Zsigmond – Szabolcs vm. alispánja, ezredes 153
- Bethlen Druzsina – ~ Farkas és Ostrosith Borbála lánya, gr. Mikes Mihályné 197, 306, 413, 459, 474, 604
- Bethlen György – Kollátovics Kata, özv. Serédy Istvánné férje 159
- Bethlen József, gr. – gr. ~ Miklós fia 268
- Bethlen Judit, gr. – gr. ~ Gergely és Thoroczkay Mária lánya, Lázár György, majd Köleséri Sámuel felesége 423

- Bethlen Miklós, gr. – gr. ~ János és Váradi Borbála fia, erdélyi kancellár, író 89
- Bíró János – nagyszombati nemes, „Ferus” szállásadója Szuhányi távozása után 243, 261
- Bíró Jánosné 236
- Blaga – fegyverkészítő 22
- Boér Ferenc – Kraszna vm. főispánja 345
- Borbély János – borbély és seborvos, a csanárosi kocsmá bérelője 271, 276, 294, 295, 307, 317, 396, 423, 452, 462, 463, 481, 473, 602, 615
- Borbély Jánosné 614
- Boriska asszony – varrónő, hímzőasszony 19, 35
- Bornemissza János, br. – az Erdélyi Udvari Kancellária vezetője 293, 428–429, 434–436, 439–440, 443–445, 470, 473, 475, 478, 481–482, 484–485, 534, 554, 556
- Bornemissza Jánosné →Haller Borbála
- Boronkai István – Zemplén vm. helyettes alispánja 304, 315
- Boros Katalin – előbb Bagossy Pálné, majd Orosz Pálné, végül Vay Lászlóné 81, 86, 139, 186, 189, 309, 631
- Borsos – lakatos 279, 588
- Borsos fia 279, 281
- Borsosék 279
- Botka György – radványi udvarbíró 54, 161
- Bottyán Jánosné →Forgách Julianna
- Böszörményi (Sámuel) – Szatmár vm. szolgabírája, erdői inspector 202, 210, 321, 334, 380, 389, 463, 480, 481, 483, 489, 538, 541
- Böszörményi fia 473
- Brachelius, Adolphus – történétíró 330, 331
- Buday Zsigmond – Ugocsa vm. másodalispánja 25, 28, 60–61, 69–70, 78, 290
- Buday Zsigmondné →Ráthy Borbála
- Bulyovszki (Bulovszki) Dániel – harmincados 57, 64, 66
- Cicerli →Haller Cecília
- Comáromi →Komáromi
- Contracur (Contecur) – hitelező 490, 499, 548
- Czelder Orbán – k. brigadéros 152, 153, 160, 161
- Czifra – lovászfű 223, 227
- Czobor Terézia – gr. ~ Ádám és gr. Erdődy Borbála lánya, gr. Pálffy Jánosné 286
- Czompó János – kocsis, majd tisztartó Erdődön, s a huta körül is kapott megbízást 11, 506, 510, 551, 559
- Csajághy (Csajági) János – k. brigadéros 24, 86
- Csáky Ferenc, gr. – gr. ~ Tamás és br. Károlyi Erzsébet fia 566, 567
- Csáky György, gr. – Szepes vm. főispánja, cs. ezredes, halálakor (1741) már tábornagy 540
- Csáky Imre, gr. – váradi püspök, később kalocsai érsek, bíboros 81, 86, 133, 229, 302, 349, 465, 474, 496–498, 538–539, 545, 548, 569, 571, 614–616, 619, 628
- Csáky István, gr. – gr. Bercsényi Miklós sógora, a Rákóczi-szabadságharc idején az Országos Főhadbiztosság főadminisztrátora, szenátor, Szepes vm. főispáni ad-

- minisztrátora, 1713–1714-ben
 Bereg vm. főispánja 19, 272
 Csáky Istvánné, gr. →Zichy Klára
 Csáky Istvánné, gr. →Haller Borbála
 Csáky Krisztina, gr. – előbb
 gr. Erdődy Sándor, majd gr.
 Draskovich Miklós, végül gr.
 Bercsényi Miklós neje 189
 Csáky Tamásné, gr. →Károlyi
 Erzsébet
 Csáky Zsigmond, gr. – gr. ~ István
 kolozsi főispán és Mikola Ágnes
 fia, maga is Kolozs vm. főispán-
 ja 120, 349
 Csáky Zsigmondné, gr. →Haller
 Katalin
 Csáky Zsigmondné, gr. lánya 408
 Csala Sándor – Heves vm. percepto-
 ra, jegyzője, a Rákóczi-szabadság-
 harc idején kerületi hadbiztos 244
 Csaláné →Perényi Klára
 Csanádi István – k. hadbíró 62, 568,
 580
 Császi – gr. Koháry Judit plenipoten-
 tariususa 156, 162, 165–166, 183
 Csató 559
 Cserépi Sámuel – a szabadságharc
 idején Belső-Szolnok vm. jegyző-
 je, perceptora 47, 54
 Csery Imre – k. hadsegéd 329, 372
 Csiszár István – károlyi udvarbí-
 ró 136, 159, 166, 199, 202, 205–
 207, 209, 211–212, 310, 332, 350,
 526, 557
 Csoba fia 512, 518, 523, 525, 526
 Csoba Zsigmond – k. főstrázsames-
 ter, kerületi hadbiztos 545
 Csobáné – dajka (?) 262
 Csontos György – k. főstrázsames-
 ter 535, 538, 542, 556, 564
 Csuha 365
 Csűry Zsigmond 211
 Dankó – előlovas, kocsis, futár 515, 528
 Darmis – révbíró 456, 500
 Demeter – pater 189
 Demeter Márton – vicarius, gyula-
 fehérvári nagyprépost 265, 403,
 407, 448, 534–535, 551, 556–557
 Demeter György 204
 Dessewffy (Dersófi) Imre – tábornok
 301, 335, 344
 Dessewffy (Dersófi, Derzófi)
 Gáborné →Becsky Éva
 Dienes Dani – szökött jobbágy 73
 Diószegi Sámuel – debreceni posta-
 mester 26, 283, 287, 290, 293, 299
 Dolhay Györgyné →Pogány
 Krisztina
 Domahídyak 200
 Domahídy István 443
 Domahídy László – Szatmár vm.
 szolgabírája, Károlyi udvari kapi-
 tánya 54, 109, 251
 Dombrádi György – Károlyi megbí-
 zottja különböző ügyekben, 1723-
 ban elkészítette az összes birtok
 urbáriumát 19, 27, 34, 196, 199,
 204, 226, 337, 441, 516
 Dombrádiné 356, 572
 Dorkó 186
 Dormány (Durmány) – gelényesi ud-
 varbíró 560, 599–601, 628
 Dóry László – udvari kancelláriai
 agens 296
 Draskóczi Sámuel – a balogi és de-
 rencsényi uradalom prefectusa
 178, 281, 294, 364, 366, 368, 370,
 497, 534, 535
 Draskovich Miklósné, gr. →Csáky
 Krisztina

- Dujardin (Duserdin) József, br. – francia származású cs. ezredes, honfiúsított, Erdélyben birtokos, kegyetlenkedéseiről híres főúr 298
- Ebeczky István – brigadéros, később generalis 188, 189, 242, 254–255, 402
- Ebeczky Klára – Bartakovics Jánosné 255
- Ebergényi László, br. – cs. altábornagy, Károlyi Sándor régi barátja, közvetít a szatmári megegyezéshez vezető tárgyalások során Károlyi és Pálffy között 19–20, 50, 60, 62, 67, 88
- Éble Gábor – a Károlyi család levéltárosa 10–11, 107, 111–112, 116, 118, 121, 123, 169, 171, 176, 194, 195, 221, 247, 381
- Eck (Ek), Johann Karl gr. – cs. ezredes 70
- Elek György 363
- Éliás – hutamester, üvegkészítő 508, 583
- Engelmajer 36, 42, 59
- Eölylűs (Elyős) János – k. ezredes 23
- Eötvös (Ötvös) József 104
- Eötvös Miklós – Szatmár vm. szolgabírája, majd alispánja, Károlyi erdői, károlyi és szatmári uradalmának inspectora, tiszántúli kerületi hadbiztos 11–12, 18, 34–35, 40–41, 43–45, 53, 59, 61, 73, 88, 98, 100–101, 104–105, 107–109, 112, 115, 121, 130, 143, 146, 166, 168, 171–172, 174, 179, 181–183, 185, 186, 189, 195, 198–199, 203, 204, 207, 211, 214, 224, 227–228, 262, 271–272, 274, 277, 280, 285–287, 293, 304, 323, 328, 345, 352, 366, 368, 370, 379, 380, 389, 391–394, 415, 425, 427, 429, 448, 459, 471, 474, 476, 479, 483, 485–486, 489, 490, 493, 497, 508, 514, 518, 522, 528, 533–534, 538–539, 546, 553, 556, 558–560, 564–565, 567, 570, 573, 577–578, 580–581, 588, 600, 621, 632
- Erdődy Gábor Antal, gr. – egri püspök 232–233, 235, 251–252, 255–257, 263, 305, 307, 345, 393, 396–397, 479, 511–512, 518–519, 521, 524–525, 538–540, 556–557, 578–579, 616–617
- Erdődy Györgyné, gr. →Jakusits Terézia
- Erdődy László Ádám, gr. – nyitrai püspök 538–539
- Erdődy Sándorné, gr. →Csáky Krisztina
- Erős Gábor – tiszántúli főmustramester, később szatmári harmincados 21, 47, 67, 94, 102, 122, 133, 137, 146, 159, 162, 243, 285, 289, 314, 332, 345, 352, 364, 366, 368, 370, 378, 380, 389, 451, 476, 477, 482, 489, 491, 493, 499, 501, 514, 533, 558, 621, 628, 631
- Erős László 618
- Erzsébet Krisztina (Braunschweig-Wolfenbüttel) – magyar királyné, III. Károly felesége 172, 336, 609, 611
- Erzsók 543
- Esterházy (Eszterház) Antal, gr. – Komárom vm. főispánja, k. szenátor, tábornagy, dunántúli főkapitány 58, 188, 189, 243, 244, 355, 571
- Esterházy (Eszterház) József, gr. – gr. ~ Antal öccse, Komárom vm.

- főispánja, cs. ezredes, ezredtulajdonos, utóbb marsall, horvát bán, országbíró 560, 571
- Esterházy (Eszterház) Pál, hg. – nádor 96–97, 100, 104, 107–109, 113, 116–119, 121, 142–143, 146–147, 164, 167, 169, 172, 215, 258–259, 263, 313, 544, 554
- Esze Tamás – a hegyaljai és a tiszaháti felkelés egyik szervezője, ezredes (ezereskapitány), később brigadéros 384
- Éva – szobalány 186
- Ezékias – Júda társuralkodója 434
- Fábián 56, 83
- Fariandli – a Károlyi család egyik kutyája 152
- Farkas István – sáfár 314, 321, 334, 345, 455, 565, 575, 610, 629
- Fejes – szabó 261
- Fekete Ferenc – inspector 63, 141, 205, 215, 221–222, 277, 278, 290–291
- Fekete Ferenc fia 81
- Fekete Ferencné menyé 382
- Fekete János – a Szatmár vm. szőlők inspectora, tiszántúli hadi fizetómester, erdődi számtartó, később jószágfelügyelő 18, 68, 73, 76, 90–92, 94, 98, 102, 105, 121, 138, 195, 222, 289
- Fekete Mihály – kocsis 223
- Fekete Péter – vsz. az Erdélyből Máramarosba kibujdosott kurocok inspector commissarius 520, 529
- Ferdinánd – organista 465, 472, 478, 493
- Ferenc – kertész 354, 487
- Ferenc – sütő, pék 344
- Ferenc Deák – írnok 280, 362, 457
- Filemile – küldönc, levélvivő 490, 566, 581
- Filep – a kis Károlyi Ferenc inasa 190
- Filke 559
- Flisco, de Ludovicus – bíboros, veszprémi nagyprépost a 14. század végén 533
- Foglár György – egri vicarius 523, 525
- Forgách Julianna, br. – előbb Bottyán János, majd br. Palocsay György felesége 29, 632
- Forrai 31, 34, 91, 106
- Fráter Istvánné → Pogány Krisztina
- Gacsályi 272
- Gajdos 49
- Galambos Sára – ~ Ferenc k. szenátor és tiszántúli vicegeneralis lánya, ifj. Lónyay Ferencné 529, 531, 548
- Galgóczi 220
- Gányi Ferenc – gr. Károlyi Ferenc nevelője, Kaposvári utóda 350, 361, 462, 500, 573, 604
- Geci – kőműves 77
- Geltovich Klára – Szent-Iványi Jánosné 135, 349
- Gemsei 202
- Géresi János – majoros 34, 64, 198, 211, 224, 244, 269, 271, 275, 321, 382, 507
- Géresiék 17
- Gergely – pásztor 631
- Gilányi, Gilányiék 306, 349
- Ghyllány (Gilányi) Györgyné, br. → Barkóczy Mária
- Glaczinger Mihály – zsidó kereskedő 19, 175, 176, 180, 338–339, 342, 629

- Gnojko 64
- Gojsics 67, 81
- Gólya Sebestyén – serfőző 464
- Gödény – vsz. ~ Pál k. ezredes fia,
Károlyi uradalmi alkalmazottja 326
- Görgey Györgyné →Károlyi Erzsébet
- Görgey István – Rómában szerzett teológiai doktorátust, váradi plébános, majd vicarius, apostoli protonotarius 225, 279, 401, 403, 482, 531, 545, 551, 553
- Grabarics Jakab – abrudbányai inspektor, majd a nagybányai pénzverőház felügyelője, főhadsegéd, később harmincados 17, 60–61, 123, 125, 136, 290, 301
- Grajczár (Grajcár) János – kocsis, szélhámos (korábban vsz. Károlyi seregében szolgálhatott, mert 1722-ben ura nevében toborzásba kezdett) 191, 252, 443
- Gronsfeld (Gronczfeld), Johann Franz gr. – cs. generalis 74, 99
- Gramatica 373, 374, 376, 390
- Gulácsi Ferencné →Vitkay Anna
- Gvadányi Sándor, gr. – k. alezredes 445, 450
- Gvadányiék 483
- Gyárfás Éva – Kereskényi Györgyné 190
- Gyöngyösi – szabó 261
- György mester – inas, vsz. szakács 493, 603
- Győri István – salánki provisor 216, 275, 281, 290, 319–321, 324, 327, 329, 340, 344, 350, 352, 355, 370, 382, 386, 388, 401, 441, 451, 458–459, 461, 466, 469, 476, 479, 483, 498, 499, 501, 507, 510, 513, 517, 525–527, 536, 547, 559, 561, 563, 578, 582, 588, 593, 596, 597, 599–601, 609, 614, 617, 619, 626, 630
- Gyulafi 461
- Gyulai Ferenc – k. főhadbiztos, Szatmár vm. helyettes alispánja 92, 106, 107
- Gyulay Ferenc (1720-tól br., 1735-től gr.) – karvai nemes, Komárom és Esztergom vm. alispánja 148, 220, 236, 237, 239–240, 245, 248, 250, 252–253, 258, 293, 357, 367, 368, 395
- Gyulay Ferencné →Huszár Ilona
- Gyulay Ferenc, gr. – cs. ezredes, később altábornagy 81, 86, 200, 284, 309, 311, 332, 436, 477, 565, 586, 590
- Gyulay Ferencné, gr. →Bánffy Mária
- Hadadi 232
- Hajzler 119
- Halász Péter – k., majd cs. ezredes 304, 486, 492, 499, 505, 518–521, 525, 527, 550, 594
- Haller Borbála, gr. – Gr. Csáky Istvánné, majd Bornemissza Jánosné 306, 407, 436, 468, 473, 485, 621
- Haller Cecília, gr. (*Cicerli*) – br. ~ Gábor és gr. Károlyi Klára lánya 457, 458, 463, 527, 578, 597, 598
- Haller Gábor, br. – br. ~ István és br. Kemény Mária fia, a Nemesi Társaság főstrázsamestere, guberniumi tanácsos, gr. Károlyi Klára férje 107, 151, 213, 217, 247, 263, 274, 277, 311, 345, 461, 462, 465, 468, 470, 603, 608

- Haller Gábor, gr. (*Gábris*) – br. ~
 Gábor és gr. Károlyi Klára fia 13,
 18, 26, 28, 31–32, 34–51, 57, 59,
 60, 64, 79, 84, 88, 96, 101, 112,
 116–118, 121, 128–129, 132–135,
 137, 140, 145, 148, 150–151, 159,
 203, 207, 211, 214, 219, 222, 238,
 262–263, 274, 289, 294, 306, 310,
 318, 320, 325–326, 332–334, 339,
 343–345, 347, 351, 361, 365, 380,
 394, 402–404, 406, 407, 409–
 410, 416, 424–426, 433, 438, 444,
 457, 465, 471–473, 475, 479–482,
 484, 486, 488, 493, 496, 500, 516,
 527–528, 533, 535, 547, 561, 567,
 589, 591–592, 607, 612, 614, 617,
 620–621
- Haller Gáborné, br. →Károlyi Klára
- Haller Györgyné, br. →Kornis Anna
- Haller Imre, br. 251, 252, 498
- Haller István, gr. (*Pesta*) – br. ~ Gá-
 bor és gr. Károlyi Klára fia 194,
 195, 199, 207, 210, 211, 219, 220,
 235, 237, 239, 240, 242–243, 246,
 248–249, 252, 260, 278, 281, 288–
 289, 310, 318, 322, 339, 346, 349,
 372, 376, 396, 404, 406, 408, 413,
 434, 443, 458, 482, 534, 578, 579
- Haller Jánosné, gr. →Barkóczy
 Julianna
- Haller Julianna, gr. (*Julis, Juliska*) –
 br. ~ Gábor és gr. Károlyi Klára
 lánya 310–311, 381, 382, 507,
 532–533, 550, 559, 561, 591, 594
- Haller Katalin, br. – gr. Csáky
 Zsigmondné 484, 485
- Haller László, gr. (*Laci, Lacis*) – br. ~
 Gábor és gr. Károlyi Klára fia 247,
 248, 289, 300, 305, 310, 365, 404,
 406, 408, 413, 415, 416, 557,
- Haller Mihály, br. 251, 252, 487
- Haller Sámuel, id. br. – Károlyiné
 unokatestvérének, gr. Barkóczy
 Juliannának második férje 139,
 140, 251, 252, 394, 442
- Haller Sámuel, ifj. br. – id. br. ~
 Sámuel és gr. Barkóczy Julianna
 fia 251, 284, 286, 529, 546, 548,
 561, 567, 616
- Haller Sámuelné, br. →Barkóczy
 Julianna
- Hanczli öccse 244
- Hansli/Hanzli – sváb posztómetsző
 262, 263
- Hartleben, Philip Michael br. – cs.
 generalis 34, 40–43, 47, 49–50,
 62, 72–73, 75, 81, 89, 92–93, 102,
 104, 109, 135, 149, 289
- Hartlebenné 58, 62
- Hegyi 37
- Hellebronth János – Baranya vm. ne-
 mes, egykori bácskai kincstá-
 ri prefectus, később k. ezredes 18,
 24–25, 27, 31–32, 34, 37, 39, 41,
 56, 66, 136, 477, 491, 500
- Hellepront →Hellebronth
- Henter Pál 255
- Herczeg – vsz. perceptor 467, 469,
 472, 483, 487, 552, 594
- Hostenczi – cs. tiszt 21
- Homágyi 524
- Horog István – titkár, uradalmi
 ügyész (1722-ben ő folytatta le az
 úriszéken az előzetes tanúvalla-
 tást) 11, 18, 57, 64, 166, 168, 183,
 205, 207, 209, 213, 223–224, 314,
 357, 378, 462, 532
- Horogné 153, 163, 184, 186, 187,
 465, 614
- Horogék 165, 390

- Horvát – pater 245
 Horváth Jankó 80
 Horváth János 138
 Horvátné 216
 Hunyadi 30, 545
 Huszár Ilona – Nedeczky Sándorné,
 később Gyulay Ferencné 245,
 248, 281, 286, 402
 Huszár Pál – Esztergom vm. nemes
 329
 Ilosvay 561
 Ilosvay György – Ugocsa vm. alispánja 85, 622, 624
 Ilosvay György mostohafia 344
 Ilosvay Imre – k. kapitány 60, 87
 Ilosvay Imréné →Kende Kata
 Illyés János – esztergomi kanonok,
 majd apátként gömöri főesperes,
 az esztergomi káptalani javak felügyelője, 1725-től a Szent István papnevelde igazgatója 235, 238, 246–247, 255
 Inocentius – pater 224
 Irinyi Pesta 552, 553, 558, 582, 595
 Irinyi Zsigmond – Szatmár vm. szolgabírája, erdődi és szatmári udvarbíró 92, 132, 137, 373, 524, 534, 539
 Isoldi – prefectus- vagy provisorjelölt 208
 Istók 455
 István mester 93, 94, 373, 593
 Ivanics – pater 257
 Izsó (Isó) János – kulcsár 25
 Jakusith/Jakusits Polixena-Jozefa – előbb gr. Koháry János, majd br. Thavonath neje 56
 Jakusits/Jakusith Terézia – gr. Erdődy Györgyné 306–307
 János Deák – írnok 257, 586–587
 János mester – szakács 224, 347, 527, 539
 János Úr 188
 Jasztrabszki János – prefectus, adórovó, később alispán 263, 330, 332, 337, 339–343, 350, 357, 359–360, 364–365, 372, 383, 410, 419, 423, 428–429, 432–434, 436, 441, 447, 453, 457, 459, 465, 467, 469, 471–478, 482–483, 488, 510, 512, 514, 517, 520, 529, 533–534, 536, 538, 541, 551, 553–554, 558, 561, 573, 577–578, 580–581, 588, 594, 595, 606–607, 612, 614, 624, 626, 629, 631
 Jasztrabszki Jánosné →Szerencsi Krisztina
 Jasztrabszkiék 554, 573, 614
 Jékei Péter – Szatmár vm. esküdt ülnöke 205
 Jenei, Jeneiék 60, 102, 119, 127
 Józsué – Mózes halála után az Úr őt nevezi ki a zsidók vezetőjévé, és megparancsolja neki, hogy keljen át népével a Jordánon 451
 József/Joseph, I. (Habsburg) – német-római császár és magyar király 60
 Kajdacs Péter – k. ezredes, aki az emigrációból visszatérve, valamilyen módon szolgált a Károlyi családot (~ Sándor levele szerint) 560, 610
 Kajdi István – k. ezredes 269
 Kakuk – kompkészítő, révbíró 227, 386, 390, 392, 500, 521
 Kalis – belső cseléd, szobalány 11, 108, 194, 223, 302, 305–306, 592, 614, 618
 Kállay Ferencné →Perényi Mária

- Kállay János – k. főstrázsamester 50, 209–210, 268–269
- Kalmár Demeter 318
- Kalmár Ferenc 105
- Kalmár János – a Károlyi család elhunyt alkalmazottja 41
- Kálloczy (Kálóczi) István – gajári harmincados 17, 19, 34, 120
- Kaposvári Mátyás – teológushallgatóként Károlyi Ferenc mentora (1717–1719) 253, 255–256, 258, 284, 361, 369
- Kárándy Mihály – k. ezredes 78, 136, 143
- Kardos 18, 362
- Kargas, Andreas – hutás 505–506, 553–554
- Károly/Karl, III. (Habsburg) – magyar király, VI. Károly néven német-római császár 48, 50–51, 56, 89, 92, 104, 172, 215, 290, 292, 300, 356, 408, 426, 434, 443–444, 494–495, 498, 501, 503, 505, 528–529, 534, 542, 546, 587, 589, 616, 620, 628
- Károly, XII. – svéd király 142, 311
- Károly Samu – tisztartó 225, 280, 322, 370, 372, 532–533, 542, 544–545, 548, 566
- Károlyi Erzsébet, br. – gr. ~ Sándor bátyjának, br. ~ Mihálynak a lánya, gr. Csáky Tamásné, majd Görgey Györgyné 318, 331–332, 349, 352, 566, 571
- Károlyi Ferenc, gr. (*Ferus*) – gr. ~ Sándor és gr. Barkóczy Krisztina fia 8, 13, 29, 36–37, 55, 60, 73, 82, 132, 134, 138–139, 148, 153–154, 156, 158, 160, 163, 168, 171–172, 176, 179, 188, 190, 207, 212, 216, 235–237, 239–240, 242–244, 246, 248–250, 252–253, 255–261, 277, 286, 288, 292, 315, 322, 328, 333, 343, 346, 348, 356, 358, 364, 368, 372, 388, 395, 397, 399, 422, 431, 433, 442–446, 450, 453–454, 456, 458–459, 464, 469, 474, 476, 491, 535–536, 538, 543, 546, 552, 554, 556, 558, 561, 563, 565–566, 569, 572–574, 576, 578, 582–583, 585, 588, 591, 595–596, 607, 610, 613–614, 620–623
- Károlyi Klára, gr. – gr. ~ Sándor és gr. Barkóczy Krisztina lánya, br. Haller Gáborné 9, 12–13, 19–21, 25, 30–31, 36, 57, 59, 70, 72, 79, 80, 83, 88, 96, 101, 118, 128–129, 132, 134–135, 137, 145, 151, 153–156, 161, 163, 166, 175–176, 179, 181, 189, 192, 195–196, 198–199, 201, 203, 206–208, 210–213, 216–224, 226, 230–233, 235–240, 242–251, 253–255, 258, 260, 262, 265, 269–272, 274, 276–278, 283, 285, 288–290, 294–295, 297, 298, 302, 305–307, 309–311, 315–317, 322–328, 331, 333–334, 338, 344–347, 349, 352, 357, 360–361, 363, 370, 372, 377–378, 380–381, 388, 393, 398–399, 404, 407, 409, 413–415, 417–421, 423, 425–427, 428, 430–450, 452–454, 457–459, 461–465, 468–471, 473, 475, 478–484, 486, 491, 496, 500–501, 504, 507–508, 514, 517, 525, 527–531, 533, 536, 538, 540, 546, 549, 559–564, 572–574, 577–579, 581, 584–586, 589, 590, 592, 594–595, 597, 599–605, 607, 609, 610, 615, 620–621, 623–624, 627–628

- Károlyi Krisztina, br. – gr. ~ Sándor nővére, id. br. Perényi Jánosné 18, 48, 89, 115, 135, 154
- Károlyi László, br. – gr. ~ Sándor édesapja 189
- Károlyi Zsuzsanna, br. – gr. ~ Sándor nővére, id. br. Perényi Pálné 86
- Katica – vsz. német szobalány 552
- Keczer István – debreceni, majd váradradi plébános, apát, nagyprépost, 1741-től makáviai választott püspök, királyi tanácsos 229
- Keczer Sándor – k. kerületi hadbiztos, a Gazdasági Tanács tagja 98, 108
- Keglevich (Keglevics) Terézia, gr. – gr. ~ Zsigmond és gr. Koháry Borbála lánya, gr. Lymburg-Styrum Károlyné 609
- Keglevich (Keglevics) Zsigmondné, gr. →Koháry Borbála
- Kelemen Didák – minorita tartományfőnök 263, 350, 351, 375, 450, 451, 468, 482, 491, 512, 523, 558
- Kemény László, br. – guberniumi tanácsos 434–435
- Kemény Simon, br. – a Nemesi Társaság alezredese, az erdélyi Királyi Tábla ülnöke 298, 516
- Kemény Zsigmondné, br. →Bánffy Krisztina
- Kende Kata – Bay Ferencné, majd Ilosvay Imréné 272, 395, 462, 569, 572
- Kereskényi Györgyné →Gyárfás Éva
- Kereskényi 247, 249, 261, 262
- Kereskényi János – Becsky Teréz férje, Szatmár vm. alispánja, Károlyi prefectusa, jogügyigazgatója 19, 29, 34, 52, 58, 105, 108, 110–115, 117–118, 120–121, 123, 125, 132, 149, 160, 172–173, 175, 177, 179–180, 182, 184, 186, 200, 216, 225–226, 253–255, 257–258, 274, 284, 340–341, 369, 410, 524
- Kereskényi Jónás – ~ János testvére, jószágigazgató a bátorkeszi uradalomban 99, 148–149, 157, 188–189, 192–194
- Kereskényiék húga 188
- Kereskényinéék 190
- Keresztes Klára, gr. – ifj. br. Perényi Imréné 274
- Keresztes Mária, gr. – ifj. br. Perényi Pálné 189
- Kertész Ferenc – kertész
- Kis János – prépost, erdélyi püspökjelölt 263
- Kis János – tiszttartó 64, 81, 163, 184, 216, 371, 459, 508
- Kis János anyja 542, 580, 582
- Kis Jánosné anyja 552, 579
- Kis Mihály – radványi tiszttartó 54
- Kismarjay →Marjai
- Klobusiczky (Klubusiczki) György – Szatmár vm. alispánja, a Királyi Ítéltábla Tiszántúli Kerületének ülnöke 243, 472, 474, 500, 540, 547, 628
- Klobusiczky Györgyné →Perényi Erzsébet
- Koháry András József, gr. – cs. tiszt, gr. ~ István halála után Hont vm. főispánja, 1748-tól lovassági tábornok, Károlyné unokaöccse 277–279, 281, 286–288, 295–296, 312–313, 445
- Koháry Borbála, gr. – gr. Keglevich Zsigmondné, gr. Barkóczy Krisztina unokahúga 393, 396, 416, 608

- Koháry István, gr. – cs. generalis, hon-
ti főispán, később országbíró,
gr. Barkóczy Krisztina nagybátyja
94–95, 98, 100, 103–104, 107–109,
113, 116, 123–124, 140, 146–147,
168, 170–171, 173, 190–191, 256,
364, 368, 391, 392, 396–399, 428–
429, 434–435, 506, 520, 524, 611
- Koháry János, gr. – gr. Barkóczy
Krisztina nagybátyja 235, 238
- Koháry Jánosné, gr. →Jakusith
Polixena-Jozefa
- Koháry Judit, gr. – gr. ~ István és
Balassa Judit lánya, gr. Barkóczy
Györgyné, gr. ~ Krisztina édes-
anyja 9–10, 18–19, 21–22, 26–27,
30, 36–37, 40, 42, 44, 49, 55, 58–
59, 62, 77, 88, 92, 94, 98, 101, 103–
104, 108, 123, 129, 141, 146–149,
156–158, 160, 163–165, 167–169,
171, 175–181, 183–184, 188, 191–
192, 194, 196, 202, 207, 212, 214,
217–218, 221, 224–225, 240, 252–
253, 267–276, 281, 290, 327, 341,
455, 477, 485, 556, 557, 568, 584
- Kochlatcz (Koklacs, Koklac),
Leopold Wilhelm – főmustrá-
ló a Rákóczi-szabadságharc idején
448–449
- Kolozsvári – pater 89, 332, 414, 620
- Komáromi/Comáromi (Csipkés)
György – debreceni főbíró, nép-
szószóló, Bihar vm. alispánja 27,
28, 32, 37, 49, 51, 53, 58, 61, 69,
74, 80, 91, 93, 95–96, 98, 102,
106–108, 110, 121, 134–135, 138,
213, 228, 289, 303
- Komáromi/Comáromi György, kőji –
~ (Csipkés) György fia, Békés vm.
alispánja, majd táblabírája 482,
484, 531–532, 538, 544, 548, 554,
568, 572, 625
- Komáromi (Comáromi) – kulcsár 25
- Komáromi – volt ecsedi udvarbí-
ró 195
- Komjáti 240–241
- Komlós(s)i Sándor – szatmári szolgál-
bíró, k. ezredes, kővári commen-
dans 18, 22, 24, 54, 59, 62
- Koncz Ádám – Löffelholczné embe-
re 92
- Koncz Boldizsár 63
- Konkoly Thege Julianna – Szluha
Ferencné 245, 246, 248
- Korda Mihály – számtartó 19, 20, 22,
25, 27, 30, 34, 36, 39, 43, 45, 53–
54, 58–59, 63–64, 67, 71–73, 76–
77, 80–81, 88, 91, 98, 100, 106–
107, 123, 128–130, 136, 141, 146,
152, 165, 172, 174, 178, 193–194,
199, 203, 322, 324–326, 441, 465,
477, 507, 510–511, 585, 624
- Kornis Anna, gr. – br. Haller
Györgyné 265
- Kornis Zsigmond, br. – az erdélyi
Gubernium vezetője 24, 151, 169,
212–213, 264–265, 403, 404, 406,
409–410, 422–424, 426–429,
434–436, 441–442, 621
- Korponay János – k. kapitány, hadi
pénztárnok 178, 281, 294, 319
- Kossovics Márton – a főhadbiztos-
ság titkára, 1707-től főpostames-
ter, 1712-től Zemplén vm. máso-
dalispánja, később a Királyi Tábla
ülnöke 60, 131
- Kósa Geci – szökött jobbágy 73
- Kósa Mikó – szökött jobbágy 73
- Kosztolányi László – cs. hadnagy
607, 615

- Kovács János – tisztartó 273, 326
 Kovács László 570, 576, 606, 608
 Kovács Mihály – kovács 588
 Kovács Mihályné – vsz. ~ Mihály k. főstrázsamester özvegye 131
 Kovács Pál 277, 279, 285, 293, 294, 296
 Kölcsei Ferenc – Szatmár vm. főszolgabírája 272, 588
 Köleséri Sámuel – orvos, polihistor, a Gubernium titkára 265, 391, 392, 396–398, 401–404, 406–437, 439–442, 447, 452, 468, 481, 524, 536, 543, 547, 567, 578, 581, 584, 627
 Köleséri Sámuelné →1. Mederin Asnatha, 2. Bethlen Judit, 3. Thoroczkay Erzsébet
 Königsegg-Rothenfels, Lothar Joseph br. – cs. gyalogsági tábornok, Erdély katonai főparancsnoka 536
 Körmöndi – jezsuita atya 191, 265
 Krajnai Mihály – Károlyi adjutánsa 80, 83
 Kristóf – kovács 105, 124
 Krucsay János – k. ezredes, később a Királyi Ítéltábla Tiszántúli Kerületének ülnöke 49–50, 607, 626
 Krucsay Jánosné →Tolvay Borbála
 Kubinyi Gáspárné →Vécsey Janka
 Kubránszky László – a nyitrai piarista gimnázium rektora 491
 Kuckländer, Franz Ferdinand br. – Esztergom parancsnoka, cs. altábornagy 241, 249, 255
 Kukhanóczi (Kakhanóczi) – üvegkészítő mester 598
 Kukoricza – vadász 93
 Kun István – k. ezredes 190
 Kun Zsuzsanna – ~ István és (lévai) Bottyán Judit lánya, Andrásy Zsigmondné 525
 Lábady Ádám – komáromi nemes 192
 Lajos, XIV. (Bourbon) – Franciaország királya 62
 Lajos (Bourbon) – fr. királyi hg., trónörökös 62
 Lajos (Bourbon) – a fr. trónörökös fia, Bretagne hercege 62
 Lajos (Bourbon) – Bretagne hercegének öccse, a későbbi XV. Lajos 62
 Lajos hg. (Braunschweig-Lüneburg) – hannoveri fejedelem, később angol király 159
 Lakatos András – lakatos 455, 522
 Lakatos János – Császi (nagy)bátyja 162
 Lantosék 588
 Lányi Pál – k. hadbiztos, vasinspektor, később Gömör vm. alispánja 579
 Laszkár 47
 Lebsényi – hutásmester 550, 604, 605
 Lehoczky Márton – cs. tábornok 21, 51, 57
 Lengyel István – k. főhadnagy 283
 Leslie Vilmos – váci püspök 235
 Lévaiak (azaz a Bottyán család) 488
 Lónyay Ferenc – néhai ~, k. főhadbiztos fia 395, 460, 601
 Lónyay Krisztina (Kriska) – ~ István és Darvay Klára lánya, Csontos Gáborné 322
 Löffelholcz (Lefelholcz), Georg Wilhelm br. – cs. generalis, az aradi vár parancsnoka 104, 143, 147, 148
 Löffelholczné, br. →Zauner Charitas

- Löwenburg, Friedrich gr. – cs. generalis, Nagyvárad parancsnoka 34, 84, 86, 142, 145
- Löwey (Lövei) Sámuel – szabolcsi nemes, 1708 végétől a Szabolcs vm. újoncok kapitánya 380, 410, 424
- Lukácsné 451
- Macskási György – erdélyi nemes 591
- Macskási lánya 431
- Madár János – építőmester, serfőző 11, 140, 228–229, 241, 270–271, 281, 291, 374, 385, 387, 390, 466–467, 477, 502, 505, 507, 510–511, 514, 517, 529, 530
- Madocsányi – pater 17
- Majxner (Meixner, Meizner) Antal Ferenc – selmeci kamarai tisztviselő 44, 68
- Makóné 216
- Marjai (Kismarjay) Albert – dési kamaraispán, a fiskális és a Rákóczi-birtokok inspectora, a szabadságharc után Károlyi prefectusa 136, 139, 197, 473, 482, 486, 489, 509–510
- Márkus 45, 47, 54
- Maróti Ferenc – ~ Mihály fia 26, 27, 33, 37, 42, 62, 63, 65–67, 70–72, 74, 75, 77, 79, 81, 84, 92, 100, 120
- Maróti Mihály – Szatmár vm. szolgabírája, szatmári postamester 33
- Márton – kőműves 135
- Mártonffy György – erdélyi római katolikus püspök (1713–1721) 265, 350–351, 388, 417, 419–420, 426–427, 431–432, 448
- Máté – pater 618
- Mátyás – vadász 344
- Mede Ferenc – perceptor 95, 516, 520, 522
- Mederin, Asnatha – Köleséri Sámuelné 423
- Mednyánszky Pál Lipót, ifj. br. – a Szepesi Kamara adminisztrátora (1717–1727) 282–283, 286, 306–309, 366, 387–388, 392–393, 396, 450–451
- Mednyánszky Ferenc László, br. – cattarói püspök, Mártonffy halála után őt választották erdélyi püspöknek, de – betegségére hivatkozva – nem foglalta el hivatalát 557
- Megyeri Gábor 467
- Melczér Jánosné → Serédy Krisztina
- Meleg Zsigmond – Máramaros vm. szolgabírája 162
- Melith Pálné, br. → Putnokyi Magdolna
- Meneságiné – Borsod vm. nemesasszony 546
- Mérei 436, 617
- Mérei Mihály – c. püspök 436
- Merkli (Mikli) – hutásmester 507, 511–513, 545, 550, 569, 614
- Meskó Ádám – királyi tanácsos, a Helytartótanács tanácsosa 18, 34, 120, 394
- Meszes Simon 619
- Meszlényi János k. ezredes, Győr vm. alispánjának lánya 476, 478
- Mezei 264, 457, 601
- Mihály – pater 566, 573, 576, 595–596, 623
- Mihályi János 595
- Mikesék 429
- Mikes Mihály, gr. – k. generalis, az Erdélyi Consilium tagja, majd a Gubernium tanácsosa 71
- Mikes Úrfi – gr. Mikes Mihály fia 290

- Mikes Mihályné, gr. →Bethlen
Druzsina
- Miklós – barát 310
- Mikolai György – Szatmár vm. szolgabírája 20, 21, 23, 33, 42, 60, 90, 349, 434
- Miska – asztaloslegény 529
- Miticzki 57, 93, 106
- Mocskondi – kukta 527
- Modrány 390, 492
- Mohos – vincellér 71, 136, 315, 334, 379, 388, 390, 392, 400, 415, 455, 472, 492, 522, 543, 552, 563, 568, 570, 596, 620, 629–630
- Mohosné 451
- Molnár Gergely – kerékgyártó 588
- Molnár Zsigmond – prefectus 510
- Monkovics Mihály – Szatmár vm. jegyzője 493
- Montecucoli, Hercules Pius gr. – cs. generalis 128, 140, 142, 149
- Móra Balázs – piarista pater 349
- Mosolygóék 572
- Mosonyi – pater 264, 270, 333, 545
- Munkácsi (Munkáchy) János (Jankó) – Zemplén vm. szolgabírája, majd alispánja és perceptora 152–153, 157, 159, 163, 165–168, 170–171, 173–176, 178–179, 182–183, 186, 191, 194, 196–197, 199, 201–204, 206–207, 211, 213, 216, 218, 316, 324, 363, 456, 538, 548, 561, 563, 577, 605–606, 614, 617, 619, 631
- Munkácsiné 461
- Nábrádi 68
- Nagy András – Károlyi futára, hadnagya, később vsz. sáfára 18, 36, 66, 85, 136, 196, 227, 229, 283, 290, 297, 299, 301, 326, 345, 353, 357, 606
- Nagy Gábor – Károlyi hadsegéde, később prefectus 17–18, 24, 30, 38–39, 44, 57, 73, 78, 85, 92, 127, 132, 134–135, 141, 145, 161, 166, 173, 175, 201, 206, 213–215, 226, 233, 253, 279, 315–316, 330, 340, 342, 351–352, 355, 370, 374, 376, 379, 387–388, 390, 393–396, 399–400, 446, 451, 463, 477, 493, 510, 512, 541, 542, 549, 573, 604
- Nagy Gergely (Geci) – Ugocsa vm. nemes, aki Károlyi Sándor Zentánál elesett bátyjának, br. Károlyi Istvánnak adta ki magát 255
- Nagy Istók – tarcali háztulajdonos 493, 494, 506, 512, 514–515
- Nagy László – önjelölt a Károlyban felállítani szándékozott harmincadhivatalra, később a száldobágyi üveghuta felügyelője 628
- Nagy Pál – ügyvéd 345
- Naményi (Neményi) Mihály – az olcsvai kocsmá felügyelője 220, 264, 299, 325, 363, 380, 608
- Nébert György – Gömör vm. alispánja 308
- Nebi basa 153, 159
- Nedeczky Sándorné →Huszár Ilona
- Neffzer, Johann Jacob – rózsahegy-i tisztartó 72
- Nehéz Bálint – k., majd cs. hivatalnok 37
- Olá Márton 357
- Oláh András – károlyi udvarbíró 232–233, 277, 245, 316, 326, 371, 594, 602
- Olasz (Olosz) Mihály – guberniumi titkár, 429
- Orosz Pál – k. generalis-főstrázmester 60, 210

- Orosz Pálné →Boros Katalin
- Ott János – poroszlói udvarbíró, aki ura megbízásából német telepeket hozott be Károlyi Szatmár megyei birtokaira 110, 111, 114, 118, 319, 340, 350, 391, 523
- Ördög Péter – szökött jobbágy 73
- Ördögék 463
- Ötvös Miklósné 328, 508
- Pál Deák 222
- Pálffy János, id. gr. – horvát bán, cs. tábornagy, 1710 ősztől a magyarországi cs. csapatok főparancsnoka, később országbíró, nádor 8, 254, 259, 253, 286
- Pálffy Jánosné, id. gr. →Czobor Terézia
- Pálffy János, ifj. gr. – id. ~ fia, cs. alvezredes 195
- Pálffy Miklós, gr. – id. gr. ~ János testvére, tábornok, Pozsony vm. főispánja, koronaőr, országbíró, nádor 172–173, 190–191
- Pálffy urak 25
- Palkó – cselédfiú 39, 67
- Palocsay György, br. – k. brigadéros, majd generalis-főstrázsamester, gr. Károlyi Sándor unokaöccse 274, 386, 395
- Palocsay Györgyné, br. →Forgách Julianna
- Palocsay László, br. 386
- Paluska György – Pálffy Miklós, majd az esztergomi érseki birtokok prefectusa 25
- Pap György – hódmezővásárhelyi bíró, Károlyi bizalmasa 207–208
- Pápai Márton 593
- Pápai Pál – károlyi udvarbíró 225–226, 229, 273, 280, 291, 293, 308, 316, 357, 564, 588, 607, 609
- Pazitnai (Pasitnyai) György – udvarbíró 18, 20, 22, 75, 98, 121, 134, 136, 227, 274
- Patai 24
- Pelsőczi – olcsvai provisor 19, 36
- Pelsőczi mostohafia 566, 578
- Percsik 157
- Perényi Ádám, br. 197
- Perényi (Prínyi) András, br. 88
- Perényi (Prínyi) Antal, br. 556, 560
- Perényi (Perínyi) asszonyok 132
- Perényi (Prínyi) György, br. 284, 309
- Perényi (Prínyi) Erzsébet, br. (*Beta kisasszony*) – id. br. ~ János és br. Károlyi Krisztina lánya, gr. Károlyi Sándor unokahúga, Klobusiczky György 2. felesége 202, 243, 540, 613
- Perényi (Prínyi) Éva, br. – id. br. ~ Pál és br. Károlyi Zsuzsanna lánya, gr. Károlyi Sándor unokahúga, Szuhányi Mártonné 19, 61, 168, 176–178, 188, 233, 235–236, 262, 266, 321, 323, 331, 336, 340–341, 345, 347, 355, 358, 361, 371, 389, 446, 452, 458, 602–603, 614
- Perényi (Prínyi) Gábor, br. – id. br. ~ Imre és Torma Kata fia 372
- Perényi (Prínyi) Imre, id. br. – Abaúj és Ugocsa vm. főispánja 372
- Perényi (Prínyi) Imre, ifj. br. (*Imre Úrfi*) – Rákóczi asztalnokmestere, Danckában udvari hadnagya, id. br. ~ János és br. Károlyi Krisztina fia, gr. Károlyi Sándor unokaöccse 88–89, 140, 155, 161–162, 200, 202, 207, 224, 274
- Perényi (Prínyi) Imréné, ifj. br. →1. Pogány Krisztina; 2. Keresztes Klára

- Perényi (Prínyi) Jánosné, id. br.
→Károlyi Krisztina
- Perényi (Prínyi) Katalin, br. – id. br.
~ János és br. Károlyi Krisztina lánya, gr. Károlyi Sándor unokahúga, br. Serédy Gáspár második felesége 61, 155, 159, 167, 175, 189, 192, 195, 200, 223, 266, 270–272, 285, 337, 375, 377, 546, 602, 605, 611, 624
- Perényi (Prínyi) Klára, br. – id. br. ~ Pál és br. Károlyi Zsuzsanna lánya, gr. Károlyi Sándor unokahúga, előbb Csala Sándorné, majd Steöszel (Stecel) Kristófné 278, 318–319, 341, 380, 382, 385, 389, 393, 450, 461, 491, 500, 523, 554, 572, 582, 604, 624
- Perényi Mária, br. – br. ~ Miklós és Hidy Borbála lánya, Kállay Ferencné 80
- Perényi (Prínyi) Mihály, br. – cs. tisztt, id. br. ~ Pál és br. Károlyi Zsuzsanna fia, gr. Károlyi Sándor unokaöccse 24, 29, 33, 46, 48, 51–52, 75, 141, 153, 163, 173
- Perényi (Prínyi) Miklós, br. – k. ezredes, brigadéros, Eger parancsnoka 40, 41, 46, 59–60, 69–70, 100, 290, 344
- Perényi Miklósné, br. →Putnokyi Magdolna
- Perényi (Prínyi) Pál, ifj. br. (*Palkó, Pál Úrfi*) – ugocsai főispán, id. br. ~ Pál és br. Károlyi Zsuzsanna fia, gr. Károlyi Sándor unokaöccse 20, 35, 40, 44–48, 52, 64, 73, 81, 127, 131, 153, 157–158, 162, 168, 174, 176, 189, 191, 212–213, 224, 250, 266, 311, 317, 319, 355, 356, 375, 377, 389, 393, 458, 484
- Perényi (Prínyi) Pálné, id. br.
→Károlyi Zsuzsanna
- Perényi (Prínyi) Pálné, ifj. br.
→Keresztes Mária
- Perényi (Perínyi) urak 196
- Perényi (Prínyi) Zsófia, br. 292, 341
- Perlai – vsz. sáfár 298, 467, 506
- Péter – örmény kereskedő 310
- Péter – pater 472
- Petheő Julianna, gr. – gr. ~ Zsigmond és gr. Forgách Éva lánya, ifj. br. Vécsey Sándorné 164, 167
- Petheő Mihály, gr. – Zemplén vm. főispánja 464
- Petky Dávid, gr. – Csík-Gyergyó-Kászonszék főkapitánya, Kolozs vm. főispánja, guberniumi tanácsos 189
- Petky Dávidné, gr. →Zichy Sára
- Petky Sára, gr. – gr. ~ János és Haller Krisztina lánya, Thoroczkay Jánosné 413–414
- Petróczy Sámuel – sóinspector, sóvári provisor 627
- Pikó – építőmester, vsz. ács 291, 505, 514, 517, 529, 559
- Pikó Deme – k. ezredes 78, 138–139
- Pintye 199, 215
- Piskolti (Piskóti) János – számtartó 63, 562
- Pogány György 89, 94, 106, 325
- Pogány Györgyné 578
- Pogány Krisztina – ~ Menyhért és Sarmasághy Katalin lánya, Fráter István, majd Dolhay György, végül ifj. br. Perényi Imre neje 177
- Pollereczki Mátyás – a nagykárolyi uradalom jószágigazgatója, Bad(d) a Gábor mostohaapja 384, 483,

- 506, 510–511, 513, 524, 530, 538, 549, 561, 565, 568, 573, 575, 577–578, 580, 582, 586, 590, 596, 631
- Pollereczkiné 582
- Pongrácz – vsz. ~ György, erdélyi fejedelmi titkár 29, 86, 197, 429
- Pontell Mihály – nagyszombati főbíró 500, 545, 548
- Porapaszki 343
- Porcsalmi István – Nagybánya első k. parancsnoka 37, 48, 55, 61, 75, 80, 121, 148, 281
- Pósalaki János – debreceni notarius 62, 71
- Pui Mihály 209
- Pulyai János – Pálffy János gr. titkára, aki megírta és magyarra is lefordította a szatmári megegyezés történetét 23, 27, 44, 68, 77, 81, 286, 422
- Putnoky Magdolna – br. Melith Pál, később br. Perényi Miklós felesége 35, 37, 40, 44, 48, 50, 52, 59, 62
- Pyber László – a szabadságharc idején almisi(ai) c. püspök, a nyitrai püspökség adminisztrátora, Nyitra vm. főispáni adminisztrátora, esztergomi vicarius 258
- Rácz András – cs. ezredes gr. Teleki Mihály lovasezredében 283, 290, 299
- Rác György – vsz. a kurucokhoz állt rácok egyik kapitánya 138
- Rádaiék 380
- Ragályiék 381
- Ragályiné 515
- Rajter (Reiter) András – kereskedő 36, 59
- Rákóczi Ferenc, II. – erdélyi fejedelem, a magyarországi szövetkezett rendek vezérlő fejedelme 16, 39, 56, 107, 153, 169, 186, 445, 495
- Rákóczi Julianna, hg. – gr. Aspremontné, a fejedelem nővére 20, 169
- Ramocsaházy György – a Rákóczi-szabadságharc idején a tiszántúli kincstári javak és sóbányák prefectusa, a nagykállói salétromfőző műhely inspectora, később Szabolcs vm. első alispánja 459, 495, 567, 581, 584
- Ramocsaházy Györgyné →Tolvay Erzsébet
- Raphanides Imre – provisor 186
- Ráthy Borbála – Buday Zsigmondné 62
- Ráthy Gergely – Eger első k. parancsnoka, Rákóczi titkára, Ung vm. alispánja, később a felső-magyarországi Királyi Tábla ülnöke 152
- Ravaszdiné – Bihar vm. nemesasszony 562
- Reviczki János – harmincados 98, 495
- Rhédey Ferencné →Serédy Zsófia
- Rhédey (Rédei) Pál – a szabadságharc alatt Doboka vm. főispánja, 1717–1719 között az erdélyi Királyi Tábla ülnöke 344
- Rimaszombati 357
- Roga Mihály 477
- Roll – pater 64, 375, 377, 481
- Rosalia – belső cseléd 361, 433
- Roterham 143, 195
- Ruszka – majorné 395
- Rutkai 163, 256, 334, 365, 472
- Salamon – Olcsván lakó török 23, 30, 36, 44

- Salczer, Johann Melchior br. – cs. generalis, Nagyvárad parancsnoka Löwenburg halála (1717) után 282, 303, 305, 308
- Sándor Gergely – az erdélyi Királyi Tábla ítélmestere 429
- Sárosi – téglavető 157, 159, 202, 215, 220
- Sárpataki Márton, gr. – Küküllő vm. főispánja, erdélyi táblai ülnök 429, 473
- Savoyai, Eugen hg. – cs. tábornagy, az Udvari Haditanács elnöke 233, 235, 287, 288
- Schlick, Leopold gr. – cs. generalis, a Hadbiztosság vezetője 512
- Schwering – alezredes 135
- Sdányai (Zdányai) László – károlyi sáfár, rationista 593, 595, 617, 626–627, 630
- Sel(y)meczi János – Rákócziné udvarmestere 383, 570, 627
- Sennyey Borbála, br. – br. ~ István és br. Andrassy Klára lánya, br. Perényi Gáborné 372
- Sennyey Erzsébet, br. – br. Károlyi Lászlóné, gr. Károlyi Sándor édesanyja 349
- Sennyey Ferenc, br. – k. brigadéros, gr. Károlyi Sándor unokafivére 59, 178
- Sennyey István, br. – k. szenátor, kancellár, Munkács főparancsnoka, altábornagy, gr. Károlyi Sándor unokafivére 59, 98–99, 354
- Sennyey Krisztina, br. – br. ~ Sándor és Paczoth Judit lánya, gr. Czobor Bálintné 349
- Sennyey család 211
- Serédy Benedekné, br. →Újlaky Borbála
- Serédy Gáspárné, br. →Perényi Katalin
- Serédy Gáspár, br. – br. ~ Benedek és Újlaky Borbála fia, br. Perényi Katalin férje 360
- Serédy István, br. kisfia 159
- Serédy Klára, br. – br. ~ Gáspár és br. Perényi Katalin lánya, Thoroczkay Boldizsárné 223, 265, 270
- Serédy Krisztina, br. – br. ~ Gáspár és br. Perényi Katalin lánya, Melczer Jánosné 154
- Serédy Zsófia, br. – br. ~ Benedek és Újlaky Borbála lánya, előbb Rhédey Ferenc, majd br. Andrassy István neje 159
- Sidó Mihály 630
- Somos(s)i – v. ~ Ferenc, v. ~ László, mindkettő a Nemesi Társaság közlegénye volt 205
- Sósné 295
- Sótér József – Szatmár vm. szolgabírája 239, 450–451, 524–525, 530, 544–545
- Sótér Gábor – ~ József fia 477
- Sótérék 542
- Splényi (Splínyi) Gábor Antal – cs. tábornok 198, 355
- Splényiné 456, 457
- Steinville, Stephan gr. – cs. generalis, Erdély főhadparancsnoka 1720-ig 510, 512
- Steöszel (Stecel) Kristóf – k. alezredes, később Heves vm. alispánja 500
- Steöszelné (Stecelné) →Perényi Klára
- Sulyok 27, 30, 35, 121, 532
- Sulyokék – Szatmár vm. nemes család 370
- Süveg István 105, 456, 588

- Svéd (Svét) – zsidó kereskedő 239, 243, 254, 256, 259, 262
- Szabó András – szabó 316
- Szabó Ferenc 514
- Szabó János – számtartó 321, 343, 460, 562, 570, 588
- Szabó Matyi – szökött jobbágy 73
- Szabó Sándor 297, 310
- Szadmári Ádám – mérnök 469, 477
- Szadmári Ferenc – munkácsi porkoláb 209–210, 280
- Szadmári Imre – nemesifjú 263
- Szadmáriné – belső szolgálattevő 240, 273, 614
- Szakolyi 388
- Szalacsi – molnár 344, 548
- Szalay György – nemes, Dessőwfyné bizalmasa 378
- Szathmári (Szadmári) Sámuel – olcsvai, károlyi udvarbíró 285, 294, 295, 312, 334, 343, 391, 431, 451, 490, 593
- Szathmári (Szadmári) Sámuel, ifj. – id. ~ fia, Károlyi Ferenc diáktársa, praeceptora Nagyszombatban 225, 284, 286, 322, 561
- Székely József 321, 325
- Székely László – Vay Lászlóné csengerbagosi jószágának gondviselője 631
- Szél Pál 490
- Szelendi – pater 18, 26, 35, 131
- Szelényi Mária – id. br. Vécsey Sándor, majd br. Andrassy György felesége 155
- Szente Miklós 186
- Szent-Iványi (Szentiványi) János, (1721-től) br. – palotás ezredes, brigadéros, majd ítélőmester, Bereg vm. főispánja, Károlyi bizalmasa 12, 15, 25, 31, 51–52, 59, 70, 77, 79, 83–84, 92, 97–100, 104, 114, 117, 119, 122–123, 125–128, 130–133, 135–136, 143–145, 148, 152, 155, 159, 161–162, 164, 167, 171, 173, 187, 196, 200–201, 206, 208, 224, 323, 345, 349–350, 352, 368, 383, 510, 538, 564, 568, 570, 587, 612
- Szent-Iványi Jánosné →Geltovich Klára
- Szent-Iványi József, br. – br. ~ János és Geltovich Klára fia 612
- Szentkereszti András – guberniumi tanácsos, ítélőmester, az erdélyi ref. egyházkerület főgondnoka 429
- Szentkereszti Mária 365, 377
- Szentkeresztiné 302, 337
- Széplaki János – jószágfelügyelő 594, 597, 598, 600 627
- Szeredszegi 270, 451
- Szerencsi József – máramarosi dézsmás 276, 279, 280, 285, 299, 304, 386, 400, 489, 492, 549, 551, 568
- Szerencsi Krisztina – Jasztrabszki Jánosné 318
- Szigeti 67, 263, 291, 370
- Szűgyártó – szűgyártó 588
- Szilágyi Ferencné 200, 207
- Szili 592
- Szintai Kristóf 201, 212, 292, 306
- Szintaiék 371
- Szluha Ferenc – a Rákóczi-szabadságharc idején az érsekújvári districtus commissarius, a hadifogolycserét intéző biztos, később Komárom vm. alispánja, személynöki, majd nádori ítélőmester 238, 246, 248

- Szluha Ferencné →Konkoly Thege
Julianna
- Szoboszlai Sámuel – k. alezredes, később nagykárolyi postamester 151, 227
- Szodorai 23, 38, 127, 199
- Szodorainé 349, 352
- Szombathelyi 412, 505, 513
- Szombati 345, 394, 493, 495, 506, 587
- Szombatiék 457
- Szőkéné – korcsmáros 483, 576
- Sztojka László – Máramaros vm. alispánja 326, 541
- Szuhányi Márton – Károlyi Ferenc nevelője, íródeák, Károlyi Sándor titkára, később Szatmár vm. jegyzője, alispánja, helytartósági tanácsos 158, 169, 248–250, 263, 266, 273, 278, 288, 300–303, 305, 308–309, 311–312, 316–317, 320–321, 323, 330–331, 336, 341, 345, 347, 355, 358, 361, 371, 377, 385, 389, 446, 461, 480, 490, 491, 494, 499, 504, 508–509, 512, 539, 553, 556, 568, 576–577, 579, 612
- Szülő 391, 431
- Szultán – Károlyiék kutyája 181
- Szúnyogh György, ifj. – Szabolcs vm. nemes, a Nemesi Társaság strázsamestere 140, 142, 495
- Szűcs Gergely – marhák gondviselője 90, 105, 136
- Tajnay László – szakolcai harmincados 188
- Takács Pesta – kocsis 155
- Tapolcsányi Lőrinc – a nagyszombati jezsuita középiskola rectora 474
- Tar János 359
- Taraczközi Márton – muzsaji provisor 201–202, 327, 337, 601, 626, 628
- Tarczali 139
- Tárctzi Kelemen 609
- Tariska 166
- Tarnóczi – pater 26
- Telekessy István – egri püspök, a szabadságharc idején szenátor 256
- Teleki János, gr. – gr. ~ Mihály fia, Kővár kapitánya 59, 63, 65, 73, 78, 81, 94, 298, 394, 615, 617
- Teleki Lászlóné, gr. →Vay Anna
- Thavonath, Ludwig Albert br. – alsó-magyarországi főkamagróf, a Szepesi Kamara elnöke, az Udvari Kamara tanácsosa 21, 56, 72, 102
- Thavonathné, br. →Jakusith
Polixena-Jozefa
- Tholdi – prefectus- vagy provisorjelölt 208
- Thoroczkay Boldizsár – ~ János és gr. Petky Sára fia 223
- Thoroczkay Erzsébet – Köleséri Sámuelné 423
- Thoroczkay István – generalis, erdélyi tanácsúr 22, 29, 80
- Thoroczkay János – ~ István fia, k. ezredes, erdélyi táblai ülnök 80, 88, 151, 520, 532, 536
- Thoroczkay Jánosné →Petky Sára
- Thürheim, Franz Sebastian gr. – cs. generalis 287
- Tolnay János – Szatmár vm. jegyzője 43, 58–59, 68, 91, 96–97, 102, 107, 120, 195
- Tolvay Borbála – Krucsay Jánosné 322, 610
- Tolvay Erzsébet – Ramocsaházy Györgyné 376, 570
- Tót Ilona 306
- Tót István 62, 588
- Török Andrásné →Vécsey Janka

- Török Ferenc – sáfár, majd udvarbíró
346, 490, 588
- Török Peti – k. hadnagy 297
- Trautsohn, Johann Leopold Donat
hg. – I. József nevelője, kamarása,
főudvarmestere 587
- Tussay (Tusai) Márton – Galambos
Sára nagyapja, szülei halála után
gyámja 529, 546
- Turcsányi György – titkár, komor-
nyik, konyhamester 19, 153, 183,
203, 233, 237, 243, 250–252, 254,
256–257, 260–262, 283, 311, 312,
328–330, 332–333, 337, 351, 357,
361, 368, 380, 383, 399, 436, 443,
464–466, 476, 489, 515, 518, 521,
523, 527, 549, 554, 568, 569, 587,
591, 594, 597, 601, 614, 616, 626
- Turcsányiné 328, 433
- Turócziné 555
- Újhelyi Sándor – Ugocsa vm. alis-
pánja 141
- Újhelyiné 572
- Újlaky Borbála – br. Serédy
Benedekné 200
- Uray(ék) 30, 65, 121
- Uray Gáspár – hadnagy Gencsy
Zsigmond lovasezredében 36, 38–
39, 43, 66
- Uzka 348, 599
- Ürmös 324
- Vander (Vanter) Ignác – poroszlói
udvarbíró 382, 384, 385, 390, 391,
465, 502, 505, 508, 511–512, 523,
568, 569, 572, 575–576, 585, 597
- Varasdi István – Károlyi Sándor tit-
kára, majd margittai harmincados
95, 131, 134, 152, 548, 568, 570
- Varga István – tisztartó 220, 264,
269, 272, 469
- Váriné – pálinkafőző 231
- Vatai (Vathay) Gáspár – a szabadság-
harc alatt íródeák, hadnagy, ké-
sőbb adószedő 18, 31, 34, 44, 47,
72, 75, 77, 81, 89, 94, 99, 102,
104, 119, 127, 138, 150, 233, 260,
275
- Vay Anna – Vay Ábrahám és Ibrányi
Anna lánya, gr. Teleki Lászlóné
41, 298
- Vay László – k. ezredes, majd briga-
déros 552
- Vay Lászlóné →Boros Katalin
- Vécsey Janka, br. – br. ~ Sándor és
gr. Petheő Julianna lánya, Török
András, majd Kubinyi Gáspár fe-
lesége 580
- Vécsey László, br. – a fejedelem ud-
vartartásában viselt tisztséget,
mint bejáró 171, 173, 179
- Vécsey Sándor, ifj. br. 164, 167, 343,
384–385, 527, 562, 564, 570, 580
- Vécsey Sándorné, id. br. →Szelényi
Mária
- Vécsey Sándorné, ifj. br. →1. Petheő
Julianna; 2. Zay Zsuzsanna
- Vékony János – k. emigránsként részt
vesz Nándorfehérvár védelmében,
de elárulja a törökök tervét Pálffy
Jánosnak, amiért kapitányi ran-
got és birtokot kap 390, 405, 464,
490, 511, 515, 584, 623–624
- Vencel – bodnár 521
- Verebélyi Péter – udvari hadnagy,
majd kapitány 448
- Veres András 316, 585, 593
- Vesztendorfer György – nagykárolyi
udvarbíró 200, 209, 211–214, 216,
219, 223, 272, 333, 334
- Vesztendorferné 572, 597

- Vilma Amália (Braunschweig-Lüneburg) – magyar királyné, I. József felesége 159
- Virmond, Damian Hugo gr. – cs. generalis, diplomata, erdélyi katonai főparancsnok (1720–1722) 408–410, 416–417, 420, 422–427, 432–433, 435–436, 441–442, 444–445, 447, 481–482, 536, 543, 544
- Virmondné 426, 435, 442, 444–445, 481, 498
- Viski (Visky) Sámuel – Sieniawskiné (lengyel nagyhetmanné) jószágigazgatója 390, 410, 427, 444, 447, 472, 510, 525, 552, 575
- Viszocsányi – vsz. ügyvéd 210, 211, 587
- Vitkay Anna – Gulácsi Ferencné 216
- Vitkay família 218
- Vitkay Mihály – Szatmár vm. alispánja 153, 161, 179
- Vitkayné 216–217
- Vízaknai Briccius György – orvos, kolozsvári bíró, pénzverőházi biztos, naplóíró 61, 63, 71, 76, 80, 82, 84, 123, 591
- Vízaknainé 82
- Vogman(n) Ferenc – számtartó 558, 561, 563, 564, 571, 580
- Vontaricz Farkas – bécsi agens 189
- Wesselényi (Veselényi) István, br. – Közép-Szolnok vm. főispánja, a Deputatio elnöke 565
- Wesselényi (Veselényi) Istvánné, br. →Bánffy Kata
- Zarnócziné – korcsmáros, ~ Lőrinc poroszlói kulcsár felesége 513
- Zauner Charitas – Absolon Dánielné, később br. Löffelholzné 92, 147
- Zay Zsuzsanna, br. – ifj. br. Vécsey Sándorné 580
- Zichy Klára, gr. – gr. ~ István és br. Melith Mária lánya, gr. Csáky Istvánné 19
- Zichy Péter, gr. – gr. ~ István és br. Melith Mária fia, Szabolcs vm. főispánja, a Hétszemélyes Tábla közbírája 540, 626
- Zichy Sára, gr.– gr. ~ István és br. Melith Mária lánya, gr. Petky Dávidné 159
- Zinzendorf, Ferdinand gr. – cs. vezérőrnagy, az érsekújvári és az egri vár parancsnoka 465
- Zmeskál Gábor – procator 200–201, 203–206, 208–209, 211, 213, 215
- Zsámboki (Sámboki) Nagy István – k. ezredes, esztergomi lakosként segíti Barkóczy Krisztinát a Bátorkeszibe utazásnál Károlyi megbízásából 230, 365
- Zsigmond – fehér (Pálos rendi) barát 531
- Zsoldos (Soldos) – molnársegéd 542
- Zsófi – cselédlány 286, 322
- Zsuzska – cselédlány 12, 470

HELYNÉVMUTATÓ

- Alparét (Belső-Szolnok vm.; Bobálna, R) 128
- Apáti (Szatmár vm.; Olcsvaapáti, SzSzB m.) 76, 157, 175, 185, 270, 325, 342, 469, 562
- Árokszállás (Jász kerület; Jászárókszállás, JNkSz m.) 232
- Aszód (Pest-Pilis-Solt vm.; Pest m.) 237
- Átány (Heves és Külső-Szolnok vm.; Heves m.) 241
- Augsburg (Bajorország; N) 623
- Babilon, Bábel (az ókori Kelet egyik leghíresebb városa, évszázadok óta romváros, Irak) 370, 482, 539
- Badaló (Bereg vm.; Bodolov, U) 156
- Bag (Olcsvához tartozó erdő) 200, 297, 325
- Bagos (Csengerbagos, Szatmár vm.; Boghiş, R) 397, 631
- Bajmóc/Bajnóc (Nyitra vm.; Bojnice, Szk) 353
- Bakócz-szőlő (Erdődön lévő szőlő) 108
- Bakta (Szabolcs vm.; Nyírbakta, SzSzB m.) 17, 27, 38, 46–50, 52, 55, 61–62, 64–67, 69–75, 83, 95, 113, 116, 157, 170, 196, 201, 204, 206, 211, 216, 224, 271, 272, 275, 276, 286, 312, 320, 332, 333, 337–339, 343–345, 348–350, 361, 369, 370, 377, 380, 384, 389, 445, 446, 453, 456–459, 463, 466, 486–488, 491, 493, 495, 499–500, 514, 517, 529, 537, 539–540, 545, 557, 558, 560, 590–591, 603–604, 606, 609, 617, 620–622, 625, 628
- Balogi 204
- Balyi (Szabolcs vm.; Taktabáj, BAZ m.) 202, 204, 620
- Bánya →Nagybánya
- Bánya-szőlő (a keresztúri hegyen lévő szőlő) 388
- Barabás (Bereg vm.; SzSzB m.) 167
- Bártfa (Sáros vm.; Bardejov, Szk) 322, 505
- Bátor (Szabolcs vm.; Nyírbátor, SzSzB m.) 105, 183, 314, 378, 390, 461, 472, 482, 501, 527–528, 542, 550, 564, 586–587, 589, 626
- Bátorkeszi (Esztergom vm.; Vojnice, Szk) 8, 10, 155–157, 160, 171, 177–178, 184, 187–188, 190–191, 193–194, 201, 204, 206, 213, 216, 219, 226, 229–230, 232–233, 235–238, 240–244, 246–250, 252, 254–255, 257–259, 261, 266, 274, 291, 293, 298, 300, 305, 307, 309, 315, 318, 320, 323, 326–328, 336–337, 341, 343, 348, 350–351, 353–354, 356–358, 361, 363–364, 366–367, 371, 383, 385, 389, 396, 400, 420, 422, 424–425, 429, 431, 433, 436–439, 443–445, 455, 464, 470, 479, 481, 488, 493, 498, 504, 526–528, 537, 545–547, 553, 558, 560, 567, 574, 597, 625, 628
- Bécs (Alsó-Ausztria; Wien, A) 7–8, 19–20, 23, 27, 31, 35, 38, 40, 48, 50–51, 53, 55, 60, 62–63, 76, 78,

- 86, 99–100, 120, 124, 132, 135–136, 139–140, 142–143, 145, 147, 164, 189, 206–207, 213–214, 219, 221, 233, 236–237, 239, 245, 250, 253, 262–263, 293, 296, 299–300, 304, 305, 308, 310–311, 322, 324, 329, 339, 349, 354–355, 361, 394, 409, 412, 422, 436, 442, 444–446, 465, 481, 490, 501, 543, 556, 561, 575, 592, 612, 623, 627
- Belgrád →Nándorfehérvár
- Béltek/Krasznabéltek (Szatmár vm.; Beltiug, R) 227, 558
- Bény (Esztergom vm.; Bíňa, Szk) 246, 324
- Bere (Szatmár vm.; Berea, R) 207
- Beregszász (Bereg vm.; Berehove/Beregszász, U) 18, 27, 31, 34, 57, 334, 355, 380, 454, 523, 613
- Bodrogkeresztúr (Zemplén vm.; BAZ m.) 19, 176, 178, 315, 339, 377, 464, 505, 555
- Bodrogköz (a Bodrog és a Tisza által körbevett terület a Felső-Tisza-vidék középtáján) 211
- Borsova/Borzsova (Bereg vm.; Borzsava, U) 325
- Borsva patak 290
- Böszörmény (Hajdú Kerület; Hajdúböszörmény, HB m.) 287, 293, 380
- Búcs (Esztergom vm.; Búč, Szk) 236
- Buda (sz.k.v.; Budapest) 23, 26, 127, 155, 174, 181, 183, 189, 203, 221, 245, 247, 249–250, 254–256, 337, 393, 401, 412, 423, 424, 444–445, 455, 524, 543, 553, 569, 575, 585
- Canossa (Észak-Itália; Olaszország) 201
- Cegléd (Pest-Pilis-Solt vm.; Pest m.) 230
- Csanálos/Csonálos (Szatmár vm.; Urziceni, R) 118–119, 124, 234, 294–296, 307, 310, 317–318, 353, 380, 384–385, 400, 451, 489, 497, 500, 505, 512–513, 523, 526–527, 531, 534, 544, 551–553, 555, 561, 569–571, 591
- Csány (Heves és Külső-Szolnok vm.; Heves m.) 239, 524
- Csaroda (Bereg vm.; SzSzB m.) 354
- Császári (Szabolcs vm.; Nyírcsászári, SzSzB m.) 39, 102, 198, 204, 275, 627
- Csatár/Hegyközcsatár (Bihar vm.; Cetariu, R) 75
- Csege (Szabolcs vm.; Tiszacsege, HB m.) 357
- Csegöld/Csegőd (Szatmár vm.; SzSzB m.) 569
- Csenger (Szatmár vm.; SzSzB m.) 62, 181, 183, 195–198, 201, 211, 216
- Csobaj (Borsod vm.; BAZ m.) 17, 134, 242, 244, 339
- Csomaköz (Szatmár vm.; Ciumești, R) 118, 125, 297
- Csomorkány-puszta (Csongrád vm.; ma templomrom jelzi Hódmezővásárhely közelében, Csongrád m.) 390, 392
- Csúz (Komárom vm.; Dubník, Szk) 233, 361
- Dancka (Lengyelország; Gdańsk, L) 427
- Dara/Szamosdara (Szatmár vm.; Dara, R) 273–274
- Daróc/Királydaróc (Szatmár vm.; Craidorolț, R) 337, 626
- Debrecen (sz.k.v.; HB m.) 18, 22, 24, 31, 51, 53, 56, 58, 62, 64–65, 69–

- 71, 74, 77, 80, 82–83, 89, 92–93, 104–105, 108, 110–113, 116, 121, 126, 128, 133–135, 144, 147–148, 154, 164–165, 172, 175, 197, 200, 202, 213, 218, 227–229, 264, 280, 303, 305, 316, 357, 391, 461, 463, 469, 474, 483, 490–491, 509, 521, 541–542, 545, 552, 568, 576, 612
- Dengeleg/Érdengeleg (Szatmár vm.; Dindești, R) 107
- Dercen (Bereg vm.; Dercen, U) 389, 392, 556
- Derzs/Ders (Szabolcs vm.; Nyírderzs, SzSzB m.) 39, 627
- Dés (Doboka vm.; Dej, R) 123, 125, 299
- Diószeg/Bihardiószeg (Bihar vm.; Diosig, R) 62, 65, 73, 77, 83, 98, 125, 614–615, 618, 626
- Dob/Szamosdob (Szatmár vm.; Doba, R) 617
- Dobos (Szatmár vm.; Nagydobos, SzSzB m.) 274, 359, 503, 556, 614
- Dorog (Esztergom vm.; KE m.) 230
- Duna folyó 63, 239, 254–255, 262, 424, 510, 563, 575
- Ebed (Esztergom vm.; Obid, Szk) 191
- Ebes/~puszta (Bihar vm.; Ebes, HB m.) 507, 513
- Ecsed (Szatmár vm.; Nagyecsed, SzSzB m.) 27, 68, 81, 87, 167–169, 195, 203, 497, 565, 575
- Eger (Heves és Külső-Szolnok, részben Borsod vm.; Heves m.) 78–79, 131, 192, 232–235, 240, 243, 249, 251, 255–257, 319–320, 333, 345, 352, 356, 374, 376, 384–385, 389, 416, 450, 455, 479–480, 511–512, 521, 523–524, 538, 540, 552, 556, 578, 632
- Encsencs (Szabolcs vm.; SzSzB m.) 228
- Endréd/Érendréd (Szatmár vm.; Andrid, R) 325
- Eperjes (Sáros vm.; Prešov, Szk) 27, 73, 78, 81, 85, 92, 103, 125, 243, 261, 319, 322, 324, 330, 336, 338–340, 362, 489, 629
- Éradony (Bihar vm.; Adoni, R) 227, 323, 389, 531, 574
- Erdőd (Szatmár vm.; Ardud, R) 33, 39, 48, 50, 75, 85, 90, 92, 94, 105, 108, 110–111, 115, 125, 142, 145, 210, 215, 280, 285, 287, 291, 297–298, 304, 334, 342, 354, 363–364, 378–379, 381–382, 443, 448, 452, 455, 459–460, 462, 469, 479, 480, 488, 498–499, 501, 504, 505, 507, 517–518, 520, 523, 528, 533, 535, 537, 543, 552, 558, 564–565, 569, 575, 578, 582, 586, 588–589, 591, 593, 597, 614
- Erdőszáda (Szatmár vm.; Ardușat, R) 600
- Érmellék (a Kraszna és a Berettyó között lévő, bortermeléséről híres terület) 334, 566
- Érsekújvár (Nyitra vm.; Nové Zámky, Szk) 8, 49, 53, 88, 169, 476
- Esztergom (Esztergom vm.; KE m.) 8, 155–156, 160, 233, 235, 237, 251, 336, 337, 432, 444–445, 485
- Fehérvár → Gyulafehérvár, ill. Nándorfehérvár
- Fény (Szatmár vm.; Foeni, R) 297, 450–451, 460, 467, 496–497, 534, 545, 553
- Fülek (Nógrád vm.; Filakovo, Szk) 103
- Fülpös (Szatmár vm.; Ökörítófülpös, SzSzB m.) 569

- Füred/Fired (Heves és Külső-Szolnok vm.; Tiszafüred, Heves m.) 228, 341, 357, 489, 586
- Gálospetri (Bihar vm.; Gálospetreu, R) 106, 121, 480
- Gamma-hegy (Borsod vm.; Miskolc külterülete, BAZ m.) 199
- Garam folyó 324
- Gelénés/Gelényes (Bereg vm.; Gelénés, SzSzB m.) 17, 154, 156, 158, 160, 162, 164, 167, 169–174, 176–177, 185, 266–268, 327, 328, 330, 340, 342, 344, 357, 373, 379, 382, 388, 395, 454–455, 457–458, 461, 506, 517, 520, 537, 543–544, 560, 562–563, 568, 588, 590, 592, 595, 599–602, 607, 615, 624–625, 627–631
- Gemse (Szabolcs vm.; SzSzB m.) 202
- Gombás (erdő Aranyosmeggyestől nyugatra, Szatmár vm.; R) 325
- Görgény (Torda vm.; Gurghiu, R) 473
- Gran →Esztergom
- Gulács (Bereg vm.; SzSzB m.) 156
- Gyarmat (Szatmár vm.; Fehérgyarmat, SzSzB m.) 325, 326, 337, 338, 353, 357, 389, 573
- Gyöngyös (Heves és Külső-Szolnok vm.; Heves m.) 53, 80, 546, 549, 553
- Györgyfalva (Kolozs vm.; Gheorghieni, R) 310, 462
- Gyulaféhevár (Fehér vm.; Alba Julia, R) 72, 416, 448
- Hadad (Közép-Szolnok vm.; Hodod, R) 227
- Halmi (Szatmár vm.; Halmeu, R) 400
- Hartyánka (Pest-Pilis-Solt vm.; Váchartyán, Pest m.) 306, 330
- Hatvan (Heves és Külső-Szolnok vm.; Heves m.) 105, 245, 524
- Hegyalja (a Tokaj–Zempléni-hegyvidék tájegysége, borvidék) 38, 55, 57, 155, 166, 199, 201–203, 364, 387, 388, 392, 456, 459, 500, 502, 522, 523, 538, 540
- Helmece/Királyhelmece (Zemplén vm.; Kráľovský Chelmec, Szk) 460
- Heves (Heves és Külső-Szolnok vm.; Heves m.) 140, 228
- Hodász (Szatmár vm.; SzSzB m.) 18, 34
- Hódmezővásárhely (Csongrád vm.; Csongrád m.) 88, 512, 517, 519, 525, 535, 548–549, 553–554, 572–573, 575–576, 597–600, 616
- Hodos/Béltekhodos (Szatmár vm.; Hodişa, R) 389
- Homonna (Zemplén vm.; Humenné, Szk) 576
- Huszt (Máramaros vm.; Huszt, U) 72, 89, 94, 100, 102, 104, 109, 119, 122, 127, 149
- Ibrány (Szabolcs vm.; SzSzB m.) 524
- Ilk/Illyk (Szatmár vm.; SzSzB m.) 186
- Iriny (Szatmár vm.; Irina, R) 450
- Ispónka halastó 351
- Jánd (Bereg vm.; SzSzB m.) 75, 227, 334, 343, 373, 390
- Jánk (Szatmár vm.; SzSzB m.) 573, 272, 325, 497
- Kálló (Szabolcs vm.; Nagykovács, SzSzB m.) 23, 27, 33, 42, 83, 159–160, 199, 247, 249–250, 303, 311, 335, 367–368, 590
- Kálmánd (Szatmár vm.; Cămin, R) 18, 106–107, 565
- Kaplony (Szatmár vm.; Căpleni, R) 28, 64–65, 84, 95, 110, 118, 281,

- 291–292, 309–310, 317, 337, 353,
399, 441–442, 474, 477, 485, 487,
501, 509, 533, 540, 553, 573, 596,
627
- Károly → Nagykároly
- Károlyfehérvár → Gyulafehérvár
- Karva (Esztergom vm.; Kravany nad
Dunajom, Szk) 238, 424, 426
- Kassa/Cassa (Abaúj vm.; Košice,
Szk) 17, 31, 34, 56–57, 60, 68,
73, 77, 85, 92, 126–127, 145, 172,
178, 188, 198, 203, 210, 215, 221,
224, 286, 322, 324, 342, 344,
364, 480, 483, 489, 530, 580, 581
- Kaszony/Mezőkaszony (Bereg vm.;
Koszini, U) 164, 165, 168, 183,
267, 312, 362, 454
- Kávás/Érkávás (Szatmár vm.; Căuaș,
R) 285
- Kecskemét (Pest-Pilis-Solt vm.;
Bács-Kiskun m.) 147, 519, 600
- Keresztúr → Bodrogkeresztúr
- Kér (Szatmár vm.; Kérsemjén vagy
Szamoskér, SzSzB m.) 50
- Kide (Szolnok-Doboka vm.; Chidea,
R) 345
- Királyfa/Királyfalva (Pozsony vm.;
Kráľová pri Senci, Szk) 422–423
- Királygall-szőlő – a hegyaljai szőlő-
dűlők egyike 146
- Királyháza (Ugocsa vm.; Korolevo,
U) 325, 328
- Kirva (Máramaros vm.; Kriva, U) 227
- Kisar (Szatmár vm.; SzSzB m.) 305
- Kisgyarmat (Hont vm.; Ďarmotky,
jelenleg Skenička, Szk) 251
- Kisújfalu (Esztergom vm.; Nová
Vieska, Szk) 259
- Kisvárdá (Szabolcs vm.; SzSzB m.)
124, 126, 495, 497, 523
- Kluknó (Szepes vm.; Kluknava, Szk)
378
- Kolozsvár (Kolozs vm.; Cluj-Napoca,
R) 11, 71, 102, 121, 123, 127,
132, 262–264, 298, 301, 306, 316,
320, 333, 398, 401–403, 405–407,
409, 411–422, 424–425, 427–
430, 432–435, 437–440, 444–
446, 450, 462, 468, 480, 493, 501,
508–510, 516, 549–550, 603, 605,
621, 623
- Kóly (Bihar vm.; Trianon után egye-
sítik Nagy-és Kiskágyával, ma
Cadea, R) 484, 528, 531–533,
538, 548, 553, 555, 574, 625
- Komárom (sz.k.v.; Komárno, Szk) 8,
192, 245, 257, 260, 262, 299, 302,
349, 361
- Komját/Magyarkomját (Ugocsa vm.;
Veliki Komjati, U) 313
- Komlós (Bereg vm.; Hmilnik, U) 526
- Konstantinápoly (Oszmán
Birodalom; Istanbul, T) 427
- Kovácszó (Bereg vm.; Kvaszove, U)
443
- Köbölkút (Esztergom vm.; Gbelce,
Szk) 191, 194, 245–246, 258, 260,
262
- Körmöcbánya (Bars vm.; Kremnica
Szk) 36
- Kővár (Kővár vidéke; várrom,
Chioar, R) 41, 586
- Kövesd (Borsod vm.; Mezőkövesd,
BAZ m.) 244
- Kürt (Komárom vm.; Strekov, Szk)
191, 192, 258
- Lábatlan (Komárom vm.; KE m.)
286
- Lapispatak (Sáros vm.; Ploské, Szk)
200, 225, 292

- Leánd (Esztergom vm.; Bíňa része, Szk) 260
- Leányvár/Lyánvár (Zemplén vm.; Révleányvár, BAZ m.) 607–608
- Lelesz (Zemplén vm.; Leles, Szk) 27, 35, 37, 39, 44, 53, 58, 123, 131, 197, 397, 596
- Léva (Bars vm.; Levice, Szk) 190, 488
- Lipcse (Szászország; Leipzig, Németország) 566, 567, 614
- Lipsia →Lipcse
- Lónya (Bereg vm.; SzSzB m.) 460
- Lőcse (Szepes vm.; Levoča, Szk) 19, 29, 31, 42, 173, 301, 312, 315, 350, 391, 398, 402, 403
- Mada (Szabolcs vm.; Nyírmada, SzSzB m.) 209, 272, 275, 276, 372–373, 516
- Majgrád/Mojgrád (Közép-Szolnok vm.; Moigrad-Porolissum, R) 292
- Majtény (Szatmár vm.; Moftinu, R) 105, 115, 118, 169, 227, 265, 452–453, 456, 513, 534, 551, 563, 586, 589, 631
- Máramarossziget (Sziget, Máramaros vm.; Sighetu Marmăției, R) 127, 324, 630
- Margita (Bihar vm.; Marghita, R) 36, 62, 101, 131, 281, 320, 463, 541
- Mariazell/Máriacel (Stájerország; Mariazell, A) 328–329, 342–343, 547, 555
- Matolcs (Szatmár vm.; ma Tunyogmatolcs része, SzSzB m.) 389, 518
- Mecenzéf (Abaúj vm.; Medzev, Szk) 18, 76
- Medgyes/Aranyosmeggyes (Szatmár vm.; Medieșu Aurit, R) 223
- Meggyes (Szatmár vm.; Nyír-
meggyes, SzSzB m.) 59
- Merény (Szepes vm.; Nálepko, Szk) 613
- Mérgezd (Petneháza része, Szabolcs vm.; Petneháza, SzSzB m.) 292
- Meszes-hegység (az Erdélyi-sziget-hegység része a Szilágyságban; Munții Meseș, R) 464
- Micske (Bihar vm.; Mișka, R) 320, 516
- Mihálka/Mihályka (Máramaros vm.; Krajnikove, U) 551
- Mihályfalva/Érmihályfalva (Bihar vm.; Valea Lui Mihai, R) 106
- Miskolc (Borsod vm.; BAZ m.) 57, 587
- Mocs/Dunamocs (Esztergom vm.; Moča, Szk) 236, 243, 251
- Modor (sz.k.v.; Modra, Szk) 419
- Mosdóc (nem sikerült azonosítani) 387, 390
- Munkács (Bereg vm.; Mukacseve, U) 35, 52, 57, 59, 61, 101, 103–104, 121, 130, 132, 134–135, 209, 240, 282, 285, 287, 453–454, 456–457, 461
- Murány (vár, Gömör vm.; Murăň, Szk) 147,
- Muzsaj (Bereg vm.; Muzsijeve, U) 22, 25, 49, 105, 150, 165, 166, 181, 199, 201–202, 214–215, 320, 327, 329, 334, 337, 362, 386, 455, 486, 498, 510, 516, 518, 554, 595, 626
- Muzsla (Esztergom vm.; Mužla, Szk) 191
- Nádaska (Torna vm.; Tornanádaska, BAZ m.) 332
- Nagybánya (Szatmár vm.; Baia Mare, R) 17, 25, 34, 125, 145, 166, 172, 174, 314, 321, 342, 371, 463, 469, 586, 609

- Nagykároly/Károly (Szatmár vm.; Carei, R) 8, 18, 21–24, 28–29, 38–43, 48, 54, 56–58, 60, 63, 66–67, 71–72, 74, 78–80, 82, 84–93, 95–100, 103, 107–113, 115–118, 121–126, 128, 129, 131, 132, 134, 136–140, 142–143, 145–146, 149–150, 179, 180, 182, 197, 199, 201–202, 205, 207, 210–214, 217, 219, 224, 226, 228–229, 231–232, 234, 240–241, 243, 247–251, 254–255, 262–265, 268–270, 273, 275–279, 282–285, 287–289, 291, 293–295, 297–301, 304, 306–308, 312–315, 317, 320–321, 323–327, 329, 332, 334, 336, 338–340, 342, 344, 346, 348, 350–351, 353–354, 356, 358, 362–364, 369–375, 377–378, 380–383, 387–388, 390, 394–397, 399–400, 407–408, 414, 419–421, 425, 434, 436, 439–440, 442, 444–456, 458–459, 461–464, 466–468, 470–473, 475, 478–482, 484, 486, 488, 490, 492–494, 496, 499, 501, 503–504, 506, 508–509, 512, 515–516, 518–519, 523, 525–528, 530, 533–536, 538–540, 542, 544, 548, 550, 554–557, 559–563, 565, 567, 569, 571, 574, 576–581, 583, 585, 587, 589, 591–593, 595–597, 599–600, 608, 612–615, 617–620, 623–624, 626, 628–629, 631
- Nagyszombat (Pozsony vm.; Trnava, Szk) 148, 192–193, 225, 236, 244, 252–253, 350, 380, 428, 436, 567
- Nagyszőlős/Szölős (Ugocea vm.; Vinohragyiv, U) 59, 61–62, 71, 75, 132, 155, 268, 372, 386, 477, 613, 614
- Nagyvárad (Bihar vm.; Oradea, R) 216, 279, 303, 320, 371, 391–392, 401, 417, 472, 480, 494, 509, 518–520, 524, 526, 532, 545, 548, 565
- Namény (Bereg vm.; Vásárosnamény, SzSzB m.) 75, 143, 147, 226, 271, 630
- Nándorfehérvár/Lándorfehérvár, Belgrád (Török Birodalom, 1718-tól Katonai Határőrvidék; Beograd, Sz) 235–237, 240
- Neuburg (Bajorország; N) 172
- Németi/1715-től Szatmárnémeti (Szatmár vm.; Satu Mare, R) 21, 100, 225, 286, 296, 302
- Nyitra (Nyitra vm.; Nitra, Szk) 538
- Ofen →Buda
- Olcsva (Szatmár vm.; Olcsvaapáti, SzSzB m.) 9, 17, 20–23, 26, 29–31, 33, 35–36, 38–40, 42–43, 45, 48, 51–52, 55, 57, 63, 67, 70, 73, 75–76, 78, 84, 87, 91–92, 95, 100, 105, 108, 110, 113, 116, 118, 120, 140–141, 144, 149–150, 152–153, 156–157, 161, 163, 167–168, 170, 172, 174–175, 178, 180, 182, 184–187, 194–198, 201, 203, 204, 206–208, 210, 212–213, 217, 219–222, 224–226, 231, 251, 266–267, 268–277, 282–283, 285, 287–288, 291, 295–296, 300, 302–303, 305–307, 309, 311, 313–315, 317–318, 320–322, 324, 326–327, 329, 331, 333, 336–339, 341–343, 345, 347–351, 361, 363–364, 366–367, 378, 385–387, 389, 392, 396, 446–447, 453–455, 457–458, 460, 463–465, 477, 485, 514, 521–522, 529–530, 541, 544, 562, 564, 572, 576, 586, 589–590, 593–605, 607, 610–619, 624, 626

- Ónod (Borsod vm.; BAZ m.) 380
Orsova (Török Birodalom, 1718-tól
Katonai Határőrvidék; Orşova,
R) 245
Örs/Tiszaörs (Heves vm.; JNkSz m.)
228
Padua (Itália; Padova, Olaszország)
135, 157
Pálfalva (Szatmár vm.; SzSzB m.)
272, 510
Pálóc (Ung vm.; Pavlovce nad Uhom,
Szk) 131
Pályi (Szatmár vm.; Ópályi, SzSzB
m.) 137, 186, 204, 359
Panyola (Szabolcs vm.; SzSzB m.) 49,
610
Pap (Szabolcs vm.; SzSzB m.) 203
Pápa (Veszprém vm.; Veszprém m.) 191
Parasznya (Borsod vm.; BAZ m.)
121, 274
Partium (a középkori Magyarország
3 részre szakadása után az erdélyi
fejedelmek uralma alá került ke-
let-magyarországi vármegyék te-
rülete, amelynek nagy részét a fe-
jedelemség megszűnése után is így
nevezték/nevezik) 454
Patak (Zemplén vm.; Sárospatak,
BAZ m.) 73, 120, 206, 216, 275,
313, 396, 607, 617
Pécs (sz.k.v.; Baranya m.) 248, 249
Perecsény (Ung vm.; Perecsin, U) 559
Perény (Abaúj vm.; Perín, Szk) 52, 53
Pest (sz.k.v.; Budapest) 43, 66, 77,
101, 140, 230, 381, 384–385, 389,
399, 401, 402, 406, 416–418, 420,
424, 427, 429–430, 432, 465, 489,
505, 565, 589
Petri/Mezőpetri (Szatmár vm.;
Petreşti, R) 588
Pocsaj (Bihar vm.; HB m.) 532
Porcsalma (Szatmár vm.; SzSzB m.)
19
Poroszló (Heves és Külső-Szolnok
vm.; Heves m.) 57, 78, 112, 154,
228, 234, 237, 239, 241, 244, 251–
252, 256, 319–320, 323, 337, 341–
342, 345, 350, 353, 354, 357, 382,
384, 385, 387, 444, 446, 465, 466,
481, 489, 505, 524, 546, 552–553,
564–565, 568, 576, 581–582, 586,
590, 620–621
Pozsony (sz.k.v.; Bratislava, Szk) 7–8,
23, 26, 34, 63, 69, 71, 74, 110,
118, 122, 128, 154, 167, 168, 170–
171, 203, 206, 217, 254, 263, 467,
478, 480, 496, 536, 540, 542,
558–559, 577, 580–581, 623, 625
Prága (Csehország; Praha, Cs) 190
Presburg →Pozsony
Radvány (Abaúj vm.; Füzérradvány,
BAZ m.) 34, 54, 161, 206, 215–
216
Rakamaz (Szabolcs vm.; SzSzB m.)
469
Róma (Roma, Itália; Olaszország)
273, 576
Rozsnyó (Gömör vm.; Rožňava, Szk)
11, 334, 490
Rőce (Gömör vm.; Revúca, Szk) 103
Salánk (Ugocsa vm.; Salanki U) 28,
36, 46, 48, 56, 68, 76–78, 84, 89,
102, 104, 128–129, 137, 139, 141,
157, 159, 164–165, 167, 173, 184,
214, 217–220, 226, 280, 281, 284,
290–291, 297–299, 301, 304, 312,
314, 317, 320, 323–325, 327, 329,
334, 336–337, 344, 349, 354–
356, 362, 365, 372–373, 382, 383,
386–388, 390, 394–395, 397, 400,

- 448, 450, 453–458, 466, 479, 486, 487, 504, 507, 510, 512, 517, 518, 522–523, 525–527, 530, 536–538, 541, 542, 546, 551–552, 568, 582, 588, 592, 594–596, 599, 601, 609, 614, 615, 625–627, 630
- Sarkad (Bihar vm.; Békés m.) 297, 310
- Sárkány/~falva (Esztergom vm.; Šarkan, Szk) 256, 328–329
- Sátoraljaújhely (Újhely, Zemplén vm.; BAZ m.) 41, 123–124, 126, 225, 494, 509, 588, 599, 614
- Semjén (Szabolcs vm.; Kállósemjén, SzSzB m.) 497
- Sodoma (bibliai település, amelyet az Úr, lakóinak bűnei miatt, elpusztított, helye vitatott) 306, 307
- Som (Bereg vm.; Som, U) 164, 194, 568
- Somos erdő, kert 24, 27, 46, 125, 141, 320, 517
- Somlyó →Szilágysomlyó
- Süly (Pozsony vm.; Šulany, Szk) 524
- Száldobágy/Bükkszoldobágy (Szatmár vm.; Solduba, R) 385
- Szalka (Bereg vm.; Tiszaszalka, SzSzB m.) 339
- Szamoszeg (Szabolcs vm.; SzSzB m.) 100, 170, 174–175, 209, 276, 322, 386
- Szamoszó (Olcsva v. Apáti része, Szatmár vm.; Olcsvaapáti, SzSzB m.) 387, 390, 568
- Szántó/Tasnászántó (Szatmár vm.; Santău, R) 290, 293, 297, 299, 310, 345–346, 400, 483, 566, 630
- Szatmár (Szatmár vm.; Satu Mare, R) 8, 26, 39, 86, 225, 286, 302, 422, 504, 631
- Szeben (Szebenszék; Sibiu, R) 150–151, 404, 411, 413–416, 418, 423, 431, 433, 437, 441, 465, 481, 492, 567, 578, 622
- Szécsény (Nógrád vm.; Nógrád m.) 103
- Szeged (sz.k.v.; Csongrád m.) 286, 325, 450
- Székelyhid (Bihar vm.; Săcueni, R) 125, 523, 531, 545
- Szeklence/Seklenc (Máramaros vm.; Szokirnicja, U) 551, 554
- Szendró (Borsod vm.; BAZ m.) 145
- Szentjános/Biharszentjános (Bihar vm.; Sântion, R) 385, 456, 575, 582, 588
- Szentpál/Kerelőszentpál (Küküllő vm.; Sânpaul, R) 150, 151, 163, 189, 265, 292, 298, 333, 380, 465, 468, 520, 572, 603, 608, 627
- Szered (Pozsony vm.; Sereď, Szk) 49
- Szerednye (Ung vm.; Szerednye, U) 392, 534
- Szerencs (Zemplén vm.; BAZ m.) 79, 90–91, 374
- Sziget →Máramarossziget
- Szilágy, ~ság (Románia északnyugati részén, a Szamos két oldalán elterülő dombság) 36, 52, 68–69, 72, 75, 85, 101, 120, 123, 566
- Szilágycseh (Szilágy vm.; Cehu Silvaniei, R) 482
- Szilágysomlyó (Kraszna vm.; Șimleu Silvaniei, R) 263, 295, 422, 547
- Szolnok (Heves és Külső-Szolnok vm.; JNkSz m.) 262, 612
- Szőgyén (Esztergom vm.; Svodín, Szk) 191
- Szőlős →Nagyszőlős
- Szútor (Gömör vm.; Sùtor, Szk) 535, 606

- Tákos (Bereg vm.; SzSzB m.) 158, 582
- Takta folyó 518
- Taktabáj →Balyi
- Tarcal (Zemplén vm.; BAZ m.) 56, 58, 363, 374, 378–379, 384, 390, 392, 400, 436, 446, 469, 479, 486, 492–493, 495–496, 506, 510, 514–515, 518, 519, 522, 539, 542–544, 552, 566, 568, 596, 613, 625–626
- Tarcsa/Értarcsa (Bihar vm.; Tarcea, R) 105, 319
- Tárkány (Zemplén vm.; Velké Trakany, Szk) 372
- Tarnóc (Nyitra vm.; Trnovec nad Váhom, Szk) 225
- Tarpa (Szatmár vm.; SzSzB m.) 76, 202, 203
- Tasnád (Közép-Szolnok vm.; Tășnad, R) 278, 285, 287, 292, 345, 350, 388, 403, 408, 453, 480, 516, 545
- Tavarna (Zemplén vm.; Tovarné, Szk) 495
- Temesvár (Oszmán Birodalom, 1718-tól Temesi Bánság; Timișoara, R) 383, 565, 587
- Terem/Mezőterem (Szatmár vm.; Tiream, R) 41, 78, 102, 118, 121, 279, 582, 586, 588
- Tiszabecs (Szatmár vm.; SzSzB m.) 630
- Tokaj (Zemplén vm.; BAZ m.) 24, 44, 73, 77, 127, 230, 237, 240, 249, 251, 280, 336, 337, 351, 385–387, 461, 486, 528, 607, 626–627
- Torockó (Aranyosszék; Rimetea, R) 497, 554
- Tunyog (Szatmár vm.; Tunyogma-
tolcs része, SzSzB m.) 130, 507
- Ugornya (Bereg vm.; Gergelyugor-nyaként 1979-től Vásárosnamény része, SzSzB m.) 390
- Újhely →Sátoraljaújhely
- Újfalu/Örsűjfalu (Komárom vm.; Nová Straž, Szk) 259
- Újlak/Tiszaújlak (Ugocsa vm.; Vilok, U) 330, 336, 476, 612
- Újvár →Érsekújvár
- Újváros (Szatmár vm.; Balmazújváros, HB m.) 108, 166, 524
- Ungvár (Ung vm.; Uzshorod, U) 34, 52, 134, 629
- Vác (Pest-Pilis-Solt vm.; Pest m.) 66, 233, 235, 337, 538
- Vaja (Szabolcs vm.; SzSzB m.) 185, 295
- Vállaj (Szatmár vm.; SzSzB m.) 124, 594
- Várad →Nagyvárad
- Váralja/Szin(y)érváralja (Szatmár vm.; Seini, R) 23, 172, 174, 181, 199
- Varannó (Zemplén vm.; Vranov nad Topľou, Szk) 330
- Várda →Kisvárd
- Vári (Bereg vm.; Vari, U) 461
- Varsány (Szabolcs vm.; Kis- és Nagyvarsány, SzSzB m.) 26, 73
- Varsó (Lengyelország; Warszawa, L) 568–569
- Vásárhely →Hódmezővásárhely
- Vasvári (Szatmár vm.; Nyírvasvári, SzSzB m.) 198
- Veléte (Ugocsa vm.; Veljatyin, U) 30, 36, 89
- Veresmart (Szabolcs vm.; Szabolcs-
veresmart, SzSzB m.) 325, 607
- Vértes (Bihar vm.; Létavértes része, HB m.) 575

Vezend (Szatmár vm.; Vezendiu, R)
524, 528, 531, 588

Visk (Máramaros vm.; Viskove, U)
450

Vitka (Szatmár vm.; Vásárosnamény
része, SzSzB m.) 170, 174, 176,
183, 274, 276, 285, 319, 324, 341,
395, 607

Vízakna (Szeben vm.; Ocna-Sibiului,
R) 288, 418

Zétény (Zemplén vm.; Zatin, Szk)
342, 344, 351

Zilah (Közép-Szolnok vm.; Zaláu,
R) 263

Zsibó (Közép-Szolnok vm.; Jibou, R)
440

Zsidó/Sidó (Pest-Pilis-Solt vm.;
Vácegres, Pest m.) 353–354

